

LIBRARY OF THE
Massachusetts
Bible Society

Catalog No. AU. 214.4(3)/OT.1858₂

Family AUSTRIC .....

Sub-Family AUSTRONESIAN .....

Branch INDONESIAN .....

Group MALAY .....

Language DYAK .....

Dialect NGAJU .....

Locality Ned Borneo 115°E - 0°N

Contents O.T. vol. 2 (Job - Malachi)

Version 1st edition .....

Translators A. Hardeland, Timothy Marat, Nicodemus Tomogong

Published by Ned. Bijbelgen. ....

Place Amsterdam .....

Date 1858 .....

Accession No. 1851 .....

Accession Date JAN 15, 1938

Price for 2 vol. set - \$0.98

Surat brasih

Djandji idjä solake.

**Bagi idjä duä: karä surat njanji, surat
adjar tuntang surat nabi.**

Injalman bara puna basae akan basan olo ngadju
hong pulau Borneo.

ILAMBAGAN HAPAN BALANDJAN OLO KRISTEN HONG
TANAH BALANDA, (NEDERLANDSCHE BIJBELGENOOTSCHAP,
HONG LEWU AMSTERDAM.

AWI TUAN SPIN, TUKANG MALAMBAGAN.

—
1858.

Made in **Netherlande**

Horoe

karä surat Djandji idjä solake, bagi idjä dua.

Baum surat.

1. Surat Job, 42 bagie, ...	1.
2. Surat Masmur, djetä njanji, 150 karäe, ...	44.
3. Surat karä sewut tuntang tanding Salomo, 31 bagie, ...	153.
4. Surat pangabar ain Salomo, 12 bagie, ...	188.
5. Njanji karä njanji ain Salomo, 8 bagie, ...	200.
6. Surat nabi Jesaia, 66 bagie, ...	207.
7. Surat nabi Jeremia, 52 bagie, ...	291.
8. Angh tatum Jeremia, 5 bagie, ...	381.
9. Surat nabi Esegghiel, 48 bagie, ...	389.
10. Surat nabi Daniel, 12 bagie, ...	473.
11. Surat nabi Hosea, 14 bagie, ...	498.
12. Surat nabi Joel, 3 bagie, ...	510.
13. Surat nabi Amos, 9 bagie, ...	515.
14. Surat nabi Obadja, 1 bagie, ...	525.
15. Surat nabi Jona, 4 bagie, ...	526.
16. Surat nabi Migha, 7 bagie, ...	529.
17. Surat nabi Nahum, 3 bagie, ...	537.
18. Surat nabi Habakuk, 3 bagie, ...	540.
19. Surat nabi Sepanja, 3 bagie, ...	543.
20. Surat nabi Haggai, 2 bagie, ...	547.
21. Surat nabi Sagharia, 14 bagie, ...	550.
22. Surat nabi Maleaghi, 4 bagie, ...	564.

SURAT

J O B.

BAGI 1.

I. Job, olo budjur, imberkat Hatalla.
II. Hatalla handak mangkemä maningkes iä. III. Kapähän Job; tapi Job basuntul atäie.

I.—1. Aton olo hatuä hong tanah Us. idjä Job arae: olo tä tetek budjur, iä mikäh Hatalla, basingi talo papa.

2. Maka anak hatuä udju biti. tinai anak bawi telo biti djari inakan akae.

3. Tinai karä metoe sampai udju kojän kongän tabiri, telo kojän kongän onta, limä ratus kapasang sapi hatuäe, tinai limä ratus kongän kalidai bawie; tinai aton paham arä anakolohe, sampai olo tä hai bara karä olo hong tanah hila timor.

4. Maka anake idjä hatuä pudji mawi gawi, genep biti hong huma ajue, intu andau njelon indue djari manak iä; tä iä manjoho olo marawäi betaue äwen telo tä kea, maugat omba iä mihop kuman.

5. Djadi, metoh karä andau gawi tä hapus, Job manalih, mamprasil äwen tä: iä misik haiak djadjewu, tuntang maluput parapah awang ingähu, handjenan tumon karä anake. Krana koan Job: Mikäh anakku djari badosa, palus balekak atäie dengan Hatalla. Tumon tä haradjur gawin Job hong karä andau gawi tä.

II.—6. Djadi hong andaue, metoh karä anak Hatalla manaharep Jehowa, maka setan kea dumali, mendeng marak äwen.

7. Maka Jehowa misek setan: Bara kwe panumalm? Koan setan, tambah augh Jehowa: Aku dumali mangumbang manansaran karä tanah hetäbetä. — (1.Petr.5.8.)

8. Tinai Jehowa hamauh dengan setan: Djari ikau mitä rewarku Job kea? krana hapus petak dialo idjä biti idjä kilau iä, olo tetek budjur, idjä mikäh Hatalla, basingi talo papa.

9. Koan setan, tambah augh Jehowa: Pudji! aton Job mikäh Hatalla bungubungun bewäi?

10. Djaton ikau djari maninding iä, tuntang humae, tuntang sakarä talo ajue hakaliling? karä gawin lengäe uras djari imberkatu, tuntang karä kawan metoe mananjap hapus tanah.

11. Tapi kemä, djudju lengäm mawi karä talo ajue, tä harap bewäi, tantu iä karäh balekak atäie dengan.

12. Maka Jehowa hamauh dengan setan: Itäm, karä talo ajue uras huang lengäm, tapi äla lengäm mawi bitie. Tä setan harikas, blua mindah bara baun Jehowa.

III.—13. Maka metoh andau karä anak Job, hatuä bawi, omba kuman tuntang mihop anggor hong human paharie idjä tambakase,

14. Tä aton olo manalih Job, koae: Karä sapim tä uras maluku, tuntang karä kalidai bawie murep darah betä;

15. Tä badumah olo Seba mäsang, marampas metom tä, tuntang mampatäi anakolohm, hapan padang, baja aku kabuatku bewäi sampet hadari, mangat masuman tä akam.

16. Benteng djetä magon kotakotak, maka aton dumah beken tinai, koae: Apui Hatalla gap lawo bara langit, kuman karä tabirim dengan anakolohm, palus mangälu iä lepah lingis; baja aku kabuatku bewäi sampet hadari, mangat masuman tä akam.

17. Benteng djetä kotakotak, aton dumah beken tinai, koae: Olo Aram salenga dumah, telo kapadjue, mantakan karä ontam, marampas djetä, tuntang mampatäi karä anakolohm hapan padang; baja aku kabuatku sampet hadari, mangat masuman tä akan.

18. Kahum djetä kotakotak, aton dumah beken tinai, koae: Karä anakm hatuä bawi omba kuman tuntang mihop anggorep huang human paharie idjä tambakase.

19. Maka itä! barat paham dumah bara padang, manapi puting huma tä äpaäpat, sampai djetä balahu balongkang, menjet olo tabela tä, palus iä matäi; baja kabuatku bewäi sampet mahakan, mangat masuman tä akam.

20. Tä, maka Job mendeng, marabit klambie, sambil manjukur takoloke; iä mahingkep intu petak, sambil manjembah:

21. Haiak hamauh: Halowai aku djari blua bara knain induku, tinai halowai kea aku akan buli kanih. Jehowa djari manenga, Je-

howa djari manduan: tara akan aran Jehowa!

22. Huang karä talo tä Job djaton badosa, tuntang djaton iä sala gawie dengan Hatalla.

BAGI 2.

I. Kapähän Job indahang. II. Sawae muas iä; sobate dumah manjengok iä.

I. — 1. Maka aton tinai metoh andau karä anak Hatalla manaharep Jehowa, tä setan kea dumah marak äwen, manaharep Jehowa.

2. Tä, maka Jehowa misek setan: Bara kwe ikau? Koan setan, tombah augh Jehowa: Aku dumah mangumbang manasaran karä tanah.

3. Maka Jehowa hamauh dengan setan: Djari kea ikau mitä rewarku Job? krana hapus petak dialo idjä bitie, idjä kilau iä, olo tetek budjur, idjä mikah Hatalla, basingi talo papa; tinai iä etter hantä huang kateteke, alo djari aughm dengangku, sampai aku marusak iä djaton bara buku.

4. Tä, maka setan tombah augh Jehowa, koae: Pupus bulue magon mangat: puna talo handiai awang ain olo, radjin bewäi iä manengae gantim pambelome.

5. Tapi djudju lengäm, mawi uhat tolange, tä harap bewäi, tantu atäie karäh balekak dengam.

6. Djadi, Jehowa hamauh dengan setan: Itäm, bitie kea aton hong lengäm, tapi äla mawi tahasenge.

7. Tä, maka setan harikas, blua mindah bara baun Jehowa, palus iä hararepan mawi Job hapan awäh,

bara tatap paic palus sampai karapuruc.

8. Iä manduan kiwak landai, hapae manggarut arepe; iä mondok parak kawo.

II. — 9. Tä koan sawae dengae: Kilen ikau, etter hantä huang katetekm? käläh kanan Hatalla, palus matäi.

10. Tapi koae, tombah aughe: Aughm tä kilau augh olo humong; ita djari manduan talo bahalap bara Hatalla, djaton patut manarima talo papa toh kea? Huang karä talo tä Job djaton badosa awi totok biwihe.

11. Maka amon sobat Job äwen telo djari mahining britan karä talo papa, awang djari buah iä, tä äwen manalih, genep biti bara lewu ai, Elipas bara Teman, Biladad bara Sua, tinai Sopar bara Naema; krana äwen tä djari pakat handak madja iä, uka manangis iä, sambil mampong iä. — (1. Mos. 36,4.)

12. Djadi, amon äwen mariaran matae bara kedjau, maka iä djaton kasene ampie hindai, palus iä mambo aughe, manangis; tinai genep biti marabit klambie, tuntang äwen maliambong kawo akan ngambo, tambuan takoloke.

13. Tumon tä olo tä mondok dengae hong petak, kudju andau kudju alem; iä djaton hakotak idjä kabawak dengae, krana äwen mitä kapähäe paham haliai.

BAGI 3.

Job manampara balisah.

1. Limbah tü Job marakang njamae, palus iä manjapa andau indue djari manakan iä:

2. Krana kalotoh augh Job:

3. Buah andau djetä akan ni-hau, idjä intu tä aku inakan, tinai alem tä, idjä huang tä olo hamauh: anak batuä djari inih.

4. Käläh andau tä kaput papa: buah Hatalla hong ngambo äla paduli iä, buah äla kalawa lembut akac.

5. Buah kakaput tuntang kang-kalingän pampatäi manjangkulep iä, baunandau sindesindep akan manutup iä dia batarai iä, käläh iä pidjem awi matanandau nawau talo.

6. Käläh alem tä injangkulep kakaput, äla iä handjak kilau karä andau beken hong hapus njelo, äla iä tamput hong itong karä bulan.

7. Buah alem tä tunis benjem, äla augh njanji lembut intu djetä.

8. Buah olo idjä tau manjapa andau akan manjapa iä, olo idjä patjäh mangahau naga tä.

9. Käläh karä bintang, sana lembut, palus leteng tinai; iä akan mentai kalawa, tapi djaton, sampai äla mitä langit mahindang:

10. Basa iä djaton djari matep blawang knain induku, tuntang djaton djari manjahokan karä tjalaka bara matanku.

11. Buhen aku djaton palus matäi bara knai? buhen aku dia palus bageto talasengku sana aku blua bara pernakan induku?

12. Buhen aku djari imanku? buhen tusu djari mampatusu aku?

13. Djaka kalotä, tä maka toh aku menter tuntang suni, aku batiroh tuntang tau sanang bewäi,

14. Ilaiak dengan karä radja tuntang mantir kalunen, idjä mamangun akac indu karakkaraka tinai;

15. Atawa dengan karä tuan hai.

idjä djari mingkes bulan. manjung humae dengan salaka.

16. Atawa aku djari nihau kilau anak awang ingäulus, balalu aku djaton: kilau awau awang dia sampet mitä talo blawa.

17. Hetä olo papa puna akan terai karidue, hetä äka sanang akan karä olo idjä nihau kaabase.

18. Hetä karä olo tawanan rata malajan, tuntang djaton hindai iä mahiuing augh mandure idjä karas;

19. Olo korik hai uras sama hetä, djipen tuntang idjä djari iempas tempoe.

20. Buhen kalawa djari inenga akan olo tjalaka, tuntang pambelom akan olo idjä pähä atäie?

21. Idjä haus mendäh pampatäi, tapi djaton maku sampai: idjä radjin mangali manggau iä paham bara panatau awang bakalian;

22. Idjä handjak rantang tuntang riariak atäie. amon kubur djari tatap akac;

23. Akan olo, idjä kaput djalae, idjä ingalongs Hatalla hakaliling.

24. Krana aku djaton tau kuman, djaka dia munguh helo: tuntang tangisku nahasak kilau danm.

25. Krana idjä ingikähku uras buah aku, tuntang karä karawangku sampai mawi aku.

26. Aku djaton tau sanang, aku djaton tau landang, aku djaton tau rangkah, haradjur aton mandahang kapähängku.

BAGI 4.

Elipas tombah augh Job. mampudji iä.

1. Tä tombah Elipas, olo Teman tä, koae:

2. Amon ikäi handak hakotak dengam, kilen, blait ikau? Tapi äwe kea tau manjuni arepe, djaton tombah aughm?

3. Itäm, arä olo djari iadjarm, tuntang ikau djari manekang lengän olo idjä balemo.

4. Aughm djari mampendeng olo idjä djari balongkang, tinai ikau djari mangatipäi utut olo awang haloko.

5. Tapi toh, sana sampai ikau, ikau palus balemo; sana buah ikau, tä ikau bagalabah.

6. Kilen, kabudjurm tä djaton indu ampong m? tinai katetek karä djalam djaton indu kaharap m?

7. Ingat, kwäka olo budjur pudji rusak? kwe olo tetek pudji nihau?

8. Baja aku pudji mitä olo idjä malan talo sala, tuntang mimbul talo papa, djetä kea inggeteme tinai;

9. Sampai iä rusak awi tahaseng Hatalla, tuntang awi rogh kalaite iä impalomos.

10. Sakungkong singa, augh singa idjä basiak, tuntang kasingan anak singa djari imparusak;

11. Singa bakas djari nihau, djaton tau mawi tinai, tuntang anak singa lepah bilangbalangan.

12. Augh silisilim djari sampai aku, belahé djari tamä pindingku;

13. Hong karä panggitangku hamalem, metoh katudjah tiroh olo;

14. Maka kikäh tuntang kagen djah buah aku, sampai karä tolangku hakitik;

15. Tä, maka riwut mahalau baungku, palus bulungku mangarotok mangalambi hapus bitingku.

16. Tä, maka aton ampini talo mendeng intu baungku, tapi aku

djaton kasenae, tuntang aku mahining aughe bisibisik kalotoh;

17. „Aton olo tau tetek intu Hatalla? aton panakan olo tau brasih intu idjä djari manampa iä?”

18. „Itäm, karä reware mahin dia iä tau harape, hong karä malaikat ajue mahin sondaue kea kahumong äwen tä.

19. „Kilen hindai äwen, idjä melai hong pasah kadjarian petak, idjä tunek petak indu bakale, idjä nihau ngarawang awi uret?”

20. „Tikase bara handjewu sampai halemäi bewäi, tä äwen palus rotek; helo bara olo katawan iä maka iä lepah lomos.

21. „Karä kahaie palus nihau; salenga iä matäi.”

BAGI 5.

Elipas manontong aughe.

1. **K**emä kahau bewäi, djaka aton idjä bitu tombah aughe; äwe bara karä olo brasih, idjä handak inanggolhm?

2. Krana olo gila matäi awi kasangite, tuntang olo humong matäi awi kahirie.

3. Aku djari mitä olo gila idjä bara parurok, tapi salenga aku manjapa humae;

4. Maka toh karä anake kedjau bara selamat, iä ihenjek olo amon basara, basa djaton olo kamanangan akae.

5. Talo ajue idjä akan inggeteme kinan olo blau, alo idjä ingarambange hapan duhi mahin induan olo kea; karä ramoe inelen olo idjä haus belaie.

6. Krana kapähä djaton lembut

bara petak, tinai tjalaka djaton blau bara tana;

7. Malainkan olo inakan akan tjalaka, kilau gutin apui hagatang manjalumbo.

8. Tapi djaka aku, aku handak mananggoh Hatalla, tuntang manjaragh perkarangku akan Idjä Pangkahai tä.

9. Idjä mandjadian kutoh talo hai, awang djaton tarariksa, kutoh gawi heran, idjä djaton taraisä;

10. Idjä malaboh udjan akan hundjun petak, tuntang manjoho danum mananjap karä padang;

11. Idjä manggatang olo korik, tuntang mampong mandohop olo pähä atäi.

12. Iä mamutut karä akal olo bakalilit, sampai lengäe djaton tau malalus tiroke.

13. Olo bakalilit indjarate hapan tipue kea, sampai akal olo pamusiug impalokange.

14. Sampai handau kilau kaput akan olo tä, tuntang bentok andau iä manandjong gagagajap kilau hamalem.

15. Tapi Iä mawat olo pähä bara baun padang, bara totok olo parajap, bara lengän olo gagah.

16. Mangat akan olo tjalaka aton äka kaharape tinai, tuntang totok olo parajap palus gagom.

17. Itäm, selamat olo tä, idjä indjara Hatalla; tagal tä äla bakulas iadjar Idjä Pangkahai tä.

18. Krana iä mampahimang tuntang mametenge tinai; iä mawi tuntang lengän ajue kea mampahalit tä tinai.

19. Alo bara djahawen kadjakä iä handak maliwus ikau, tuntang alo indahang tinai mandjadi udju, djaton kea kapapa sampai ikau.

20. Metoh lau iä mahaga ikau bara pampatäi, tinai katika parang bara baun padang.

21. Tä mangalindong ikau bara djelan olo idjä kilau pukul, dia usah ikau mikäh olo parusak, amon iä dumah.

22. Ikau karäh tatawä metoh karusak, metoh lau, tuntang djaton karäh mikäh karä meto basiak hong tanah.

23. Malainkan ikau karäh kilau hadjandji dengan karä batu hong tanah, tuntang karä meto bariar hong tanah karäh hakabuah dengam.

24. Ikau karäh mangkemä humam tä sanang bewäi: ikau karäh mahaga ungkup humam, djaton haiang karä satiam.

25. Ikau karäh mitä panakam bakapal, karä anak äsom kilau oru hong petak.

26. Kawanghalo ikau karäh tamä kubur, kilau talo inggetem inampuan olo, amon ombet wajahe.

27. Itäm, talo tä djari kasenan tuntang gitan ikäi, kakai kadjariae; käläh ikau manarima tä, balalu mingat djetä

BAGI 6.

Job tombah augh Elipas.

1. Maka Job tombah, koae:

2. Käläh djaka olo manimbang tjalakangku buabuah, tuntang mingkes karä kapähängku intu dasiug,

3. Toto, djetä babehat bara karä baras hong sarau tasik: tagal tä mikäh karä aughku djari pahalau kea.

4. Krana anak panah ain Idji djaton tikas kwasae tä leket hong aku, ipue mampamunos tahasengku: karä pampikäh bara Hatalla djari mamadju arepe manintu aku.

5. Kalidai hutau puna djaton pudji mahiau, amon ombet oru urepe, tinai sapi djaton manguä, amon aton talo kinae.

6. Tau kea kinan talo idjä batawah? aton kamangate intu garing tanteloh?

7. Idjä indjilek hambauangku sampai iä bantus manindjeke, talo djetä kinangku indu kapähängku bewäi.

8. Käläh djaka talo lakungku mandjari, djaka Hatalla manenga talo kaharapku!

9. Käläh djaka Hatalla handak mamparamok aku, malekas lengäe palus mampalenjoh aku!

10. Tä aku kilau impangat kea, tuntang handak handjak huang kapähängku, asal äla djetä lalangena. Krana aku djaton djari milim augh ain Idjä brasih tä.

11. Kilen kea kaabasku, sampai aku tau manjarenan? narai lawin kadjariangku karäh, sampai aku akan basuntul?

12. Pea katekangku kilau batu? pea isingku kilau tambaga?

13. Huang aku djaton haliai kaabas, kagantjangku lepah djari nihau baa aku.

14. Olo tjalaka patut iasi sobate; djaka dia, maka murah iä kalapean mikäh Idjä djaton tikas kwasae tä.

15. Tapi karä paharingku manjahanja aku, kilau sungäi idjä gulong teah, kilau danum soho mahalau palus pandit.

16. Djetä badähes keroh häwoi danum baku, tuntang udjan habungkus melai huange:

17. Tapi sana musim pandang djetä palus pandit, metoh katika blasut djetä lilap bara äkae.

18. Kawan olo halisang manjampang bara djalae mahoroe djetä. tä iä sampai äka keang kamahau, palus iä nihau.

19. Djalahan olo tamuäi bara Tema mitä mahoroe djetä, ungkup olo badagang bara Saba harap tä;

20. Tapi iä rusak awi kaharape; amon äwen tä sampai hetä, itä! baja iä sangau djauen bewäi.

21. Kakai ampin keton kilau pandit, djaton baguna hindai; basa keton mitä tjalaka teh, palus keton mikäh.

22. Pea aku djari manjoho keton: imbit akangku? tenga talo akangku bara panatau keton?

23. Lapas aku bara lengän musoh tä? liwus aku bara lengän olo pararat?

24. Käläh adjar aku, aku handak sumi; augh idjä kwe aku lajau? käläh marima tä akangku.

25. Augh idjä budjur toto manjili! tapi augh pudjin keton narai djetä tau madjar?

26. Handak keton kanaha mamudji augh udjan riwut, idjä injewut olo idjä bagalabah atäie?

27. Keton sama kilau mantakan nolä, tuntang mangali palowang mawi kolan keton.

28. Toh, käläh amon keton nahuang manampajah aku, mitä aku titititp, djaka aku manandjaro.

29. Käläh keton maliniug tinai, belä mandjadi sala: joh, käläh haluli tinai, toto aku budjur huang perkara toh.

30. Mikäh toh aton kasalan totokku? dia tangep njamangku tau mangkemä talo papa?

BAGI. 7.

Job manontong augh.

1. Djaton olo akan indu hakhli bewäbewäi katahie hundjuu petak? djaton karä andau pambelome kilau andau rewar?

2. Kilau djipen idjä sewasewat radjin kandjungen, kilau olo bu-pah harap gawie badjeleng terai:

3. Kakai kea aku djari mandino indu bagingku kutoh kasusah babulabulan katahie, arä alem kutoh tjalaka djari isä akangku.

4. Amon aku menter lius batiroh, maka aku hamauh: kajah. prea aku akan misik, prea alem akan hapus? aku puas awi kalisahku sampai andat sawah.

5. Hapus isingku kinan uret uras lujut litek; pupusku halit handjulu palus mangkuruk tinai.

6. Karä andauku djari nihau balias bara talo imbelas, djetä djari lilap djaton kaharape.

7. Ingat, pambelomku kilau riwut bewäi, tinai matangku djaton haluli mangat mitä talo bahalap.

8. Karä matan olo, awang mitä aku toh, djaton akan manampajah aku hindai; matam mananturä aku, maka aku djari djaton hindai.

9. Baumandau lilap, nihau mahalau; kakai olo idjä tamä naraka djaton akan lembut tinai:

10. Djaton iä buli humae tinai: äkae djaton katawan iä hindai.

11. Tagal tä aku kea djaton maku manahanan totokku, aku handak hamauh nasuman kasinggul atäiku, manutur kapähän hambaruangku lepalepah.

12. Aton aku talo parusak atawa meto basiak, sampai ikau maugurong aku kalotoh?

13. Amon angkatku, sasurongku akan mampangat aku, akaku batiroh karäh manjalawah kapähängku:

14. Tä, maka ikau mampikäh aku hapan nupi, hapan talo panggitangku ikau manjabanen aku;

15. Sampai hambaruangku radjin matäi indjudjut; käläh matäi bara telangku kapähä kalotoh!

16. Aku badjilek, aku djaton hakon belom sampai katatabi. Terai mawi aku, krana karä andauku kilau asepe bewäi!

17. Æwe kea olon, sampai ikau marega iä, tuntang haradjur aton gawin dengae?

18. Nongkang andau ikau tanggoh iä, tuntang mangkemä iä sage-nep birep matäi.

19. Kilen katabim ikau djaton maku terai naurä aku, tuntang djaton maku malajan mawi aku, sampai aku tau manelen iwähku mahin dia?

20. Djaka aku badosa, narai hapangku manahor akam, joh Ika idjä manonggo manitip gawin olo? Buhen ikau mingkes aku tantai indu sambalm, sampai bitingku kea mambehat aku?

21. Buhen ikau djaton mampun kalangkahku, djaton manganan kosalangku? Krana palus toh kea aku impeter tamä petak; amon aku inggau haiak djadjewu, maka aku djaton.

BAGI 8.

Bildad tombah augh Job.

1. **T**ä tombah Bildad, olo Sua tä. koae:

2. Kilen katabim ikau manjewut talo kalotä? tuntang augh

totokm badjoho kilau gotok riwut?

3. Aton kamäam Hatalla sala mamutus, atawa Idjä djaton tikas kwasae tä mamusing kabudjur?

4. Amon anakm djari badosa dengae, maka iä kea idjä djari manjaragh äwen akan penda kdarhakae.

5. Tapi amon ikau djeledjeleng manalih Hatalla, tuntang blaku asi intu Idjä djaton tikas kwasae tä,

6. Djaka ikau brasih budjur: tä toto iä handak tangkedjet tahiukau, tuntang handak mampendeng human katetekm tinai.

7. Alo tamparae ikau korik, lawin kadjarian karäh dalaugman-dahang.

8. Krana käläh ikau misek pangereeng olo idjä helo, kumang karä augh sewut kapintar karä tato;

9. Krana ita toh taheta, toh malem bewäi ita aton, djaton kawatan talo enen; pabelom ita hundjun petak kilau kangkalingän talo bewäi.

10. Æwen tä karäh madjar ikau, tuntang masuman tä akam, mampua augh saritae bara atäie kalotoh:

11. „Tau kea tantamau lembut, djaka dia äka rumpur? atawa badjäi mansuloh sala bara äka danum?

12. „Kahum djetä bahidjau, alo djaton inatak, maka salenga tä keang helo bara karä oru beken.

13. „Kakai kadjarian karä olo, idjä ngalapean Hatalla; kaharap olo haliau karäh haiang bewäi.

14. „Krana talo idjä äka kamangate salenga basempong, kaharape kilau sarangan lalawa.

15. „Iä basinggoh intu humae,

tapi djetä djaton melai dähén; iä bara tahanán hetä, tapi djetä djaton manahan.

16. „Iä badjéwong, batabasak danum, manahan pandang andau, sarantare mananjap kabon,

17. „Uhate manimben tamä äka batu, iä badjoho nampajah äka batu tä.

18. „Tapi amon Hatalla marunap manganan iä bara äkae, tä äkae mahin milim iä, koe: aku djaton djari pudji mitä ikau.

19. „Itäm, djetä ampín lawin kadjarian kahandjake. Limbah tä maka awang beken tinai lembut bara petak.”

20. Tagal tä, itäm, Hatalla djaton pudji manganan olo budjur, tinai iä djaton ngagalan lengän olo papa.

21. Sampai iä manjuang njaman dengan tatawä, totok biwihm dengan lahap.

22. Tapi idjä basingi ikau karäh imungkur dengan kahawä, tingkap karä olo papa karäh lilap.

djetä katawan arepe, tuntang mam-balik iä luang kalaite;

6. Iä manandar petak bara äkae, sampai karä galange lagerek.

7. Iä manjoho matanandau, palus djetä djaton lembut; iä mantjatjak manutup karä bintang.

8. Iä kabnate bewäi mambirang hapus langit; iä manandjong matriak tasik.

9. Iä manampa bintang idjang-bawoi, tuntang salampatäi, tinai karantika, tuntang karä bintang hila salatan.

10. Iä mawi kutoh talo hai, idjä djaton tarariksa, tuntang talo heran, idjä djaton taraisä.

11. Itäm, iä hagoctintu baungku, tapi aku djaton tau mitä iä: iä mahalau aku, tapi aku djaton kawatan iä.

12. Itäm, amon iä manamput talo, äwe tau manduae tinai? äwe bahanji hamauh dengae: narai gawim?

13. Iä puna Hatalla, kalaite djaton tau imbalang; karä olo pandohop idjä badjoho akan sontep mamenda iä bewäi.

14. Mahin aku tinai kwäka aku tau mandjawab aughe, sondau kotak malawan iä?

15. Alo aku budjur, mahin dia aku handak badjawab, malainkan handak blaku asi intu iä, idjä puna Hakimku.

16. Paribasa aku mangahau tuntang iä tombah, djaton kea aku harap iä manarima aughku.

17. Krana kilau barat iä mantakan aku, palus mamparusah aku djaton bara bukue.

18. Iä djaton manjoho aku mangereang tahasengku, baja mamuas aku hapan kapait.

19. Amon aku hapan kaabas, tä

BAGI 9.

Job tombah augh Bildad.

1. Maka tombah Job, koe:

2. Toto, puna tawangku kalotä: kwäka olo tau tetek intu Hatalla!

3. Krana amon iä handak mangotak iä, alo sakojan aughe idjä mahin dia tau imombahe.

4. Krana iä puna pintar tuntang kwasa; äwe kea pudji manang idjä maugkemä malawan iä?

5. Iä mindah bukit helo bara

iä kwasa haream; amon aku handak basara, äwe tau manduan iä hataharep denganku?

20. Alo aku tetek, njamangku karäh mamapa aku tinai; alo aku budjur, iä manjala aku kea.

21. Maka aku djaton bara sala-brangai aku djaton paraba tahasengku! pambelomku ingabeläku.

22. Toh brangai bewäi; tagal tä aku hamauh: iä sama mamparusak duäduä, olo budjur tuntang olo papa.

23. Amon hukume salenga mampatäi, maka iä djaton paraba olo brasih tä tamput.

24. Petak toh djari indjuluk akan lengän olo papa; iä manutup baun karä hakim. Djaka dia awie. äwe idjä mawi talo tä?

25. Karä andaukn djari halau balias bara hadjaran; samandiai tä djari nibau tuntang djaton djari mitä kahalape.

26. Djetä ladju lilap kilau bawama mahian, kilau antang trawang manjambär panginae.

27. Djaka aku mangarangka handak ngalapean angkat kapähängku, manganan kamasem baungku, tuntang mampangat huangku:

28. Tä maka aku mikäh karä kapähängku, basa tawangku, ikau djaton maku manggarä aku brasih bara kasalan:

29. Aku puna inggaräm papa, narai guna, haiang bewäi aku mangkemä mambudjur arepku.

30. Alo aku mampandoi arepku hong danum udjan, tuntang manenjau lengängku häpan sabon:

31. Tä ikau mansulup aku hong rumpur, sampai pakaiangku mahin mandjilek aku.

32. Krana iä djaton olon kilau

aku, idjä tau indjawapku aughe. amon ikäi basara tadongarap.

33. Djaton olo idjä mamutus akan ikäi, idjä tau manggatang lengäe mamutus perkaran ikäi.

34. Käläh djaka iä mundur hukume bara aku, äla pampikäh bara iä manjabanen aku;

35. Nakara aku tau hamauh, tuntang dia usah mikäh iä; krana aku toh lajau dengan arepku.

BAGI 10.

Job manontong aughe.

1. Hambaruangku ngabelä pambelomku, aku handak hatutor baddjuo bewäi, tuntang masunan kapähän atäiku;

2. Tuntang handak hamauh dengan Hatalla: äla kanaha mahukum aku bewäi; suman akangku, narai sababe ikau malait aku!

3. Aton ikau handak gagah bewäi manganan aku, idjä tampan lengäm? tuntang mamberkat tirok olo papa?

4. Aton matam kea kilau matan olo idjä puna isi, aton ikau manampajah sama kilau olon?

5. Aton katahin andaum kilau tikas umur olo kea, atawa karä njelon sama kilau karä njelon olon?

6. Sampai ikau mariksa kalotoh tagal kasalanguku, tuntang manggan dosanguku?

7. Ikau katawan aku toh djaton papa; tapi djaton aton idjä tau maliwus bara lengäm.

8. Lengäm djari mandjadian aku, tuntang djari manampa hapus bitingku; toh ikau mangahem aku haliai!

9. Ingat, ikau djari manawas aku kilau olo mauwas petak bata, tinai ikau mandjudju aku buli mandjadi tunek petak haluli.

10. Dia tamparangku inampam kilau djohon tusu, tinai djaladjalan baku?

11. Upak tuntang isi djari ingkepam intu aku, hapan tolang uhat ikau manusuk aku.

12. Pambelom tuntang kahalap djari indjadium akangku, panilikm mahaga taliasengku.

13. Tinai kahandak kalotoh djari basilim hong ataim: toh aku akan indu katawan, akal kalotoh djari aton hong ikau!

14. Amon aku hasala, tä ikau mangalati aku, tuntang djaton maku mampun dosangku.

15. Djaka aku tiwas, pajah aku! tapi djaka aku tetek, dia kea aku tau manggatang takolokku, aku idjä kontep kahawen, tuntang mitä tjalakangku.

16. Paribasa aku manggatang tä, palus ikau kilau singa manangka-rap aku: hengan ampin gawim dengangku tinai.

17. Ikau manjoho saksi taheta malawan aku, tuntang kalaitm paham mandahang mawi aku; haradjur kapähä taheta tuntang kutoh karäe kilau kawan olo parang mawi aku.

18. Buhen ikau djari mamplua aku bara knain induku? käläh djaka aku palus djari bageto taha-sengku, sampai äla matan olo sam-pet mitä aku!

19. Tä aku sama kilau äwen idjä puna djaton, palus bara knain induku aku djari iagah akan kurbur.

20. Djaton karä andanku handjulu bewäi? käläh malajan, käläh

terai mawi aku, mangat aku in-pangat isut,

21. Helo bara aku hius, palus djaton tau buli tinai, tamä tanah kakaput tuntang kangkalingän pam-patäi,

22. Tanah idjä kaput pidjem kilau kalam tuntang sampur baur: äka kakaput ita kilau blawa intu hetä.

BAGI 11.

Sopar tombah augh Job.

1. **Tä** tombah Sopar, olo Naema, koae:

2. Djaton patut kutoh kotake tä indjawap? patut olo habitak tä magon budjur?

3. Patutkah augh kadjohom tandjarom tä manjuuni olo? sampai ikau marajap, tuntang djaton olo mampahawen ikau?

4. Krana ikau hamaui: aughku toh budjur tuntang aku toh brasih intu matam.

5. Kajah! djaka Hatalla hako-tak, tuntang warakang ujamac mawi ikau:

6. Palus mangarinah akam ka-haratie idjä basilim, idjä balipelipet manangkalau kapintarm: krana buah ikau katawan, toh mahin dja-ton kea iä manahiu lepah karä kasalam.

7. Angatm ikau tau lepah ha-rati dasar Hatalla, aton ikau tau toto mangasene katetek ain Idjä djaton tikas kwasae tä?

8. Toto, djetä gantong bara langit; kilen gawim dengae? djetä handalem bara naraka. kilen ikau tau kasenäe?

9. Djetä pandjang bara salepah petak, tuntang lombah bara hapus tasik.

10. Toh, amon iä salenga dumah, mamasong, mariksa, mahukum. äwe tau mangahana iä?

11. Krana iä kasene karä olo parajap, iä mitä kasalae, tapi olo djaton maku paraba tä.

12. Krana olo paleng tä magon djaton bara atäi, olo puna inakan kilau anak kalidai hutan.

13. Djaka ikau djari mambudjur atäim, tuntang djari mandepä lengäm intu iä.

14. Djaka ikau djari mangedjau talo sala bara ikau, idjä leket hong lengäm, uka äla talo papa melai hong tingkapm:

15. Tä ikau tau manggatang baum brasih bara kasalam, tuntang ikau dähen, djaton tawan kikäh.

16. Tä, toto ikau akan kalapean kapähäm, tuntang djaton katawan tä tinai, kilau danum awang surut mahalau.

17. Tä umur pambelom ajum akan lembut blawa bara bentok andau, kakaputm mahin kilau handjewe amon blawa.

18. Tä ikau tau mampong arepm, basa aton äka kaharapm, tä ikau akan dähen, batiroh sanang bewäi.

19. Ikau akan menter, tuntang djaton olo maur manangedjet ikau; arä olo akan blaku intu baum.

20. Tapi matan olo papa djaladjalan hambutä, äka kalindonge djari lilap, djaton kaha-rape beken, baja tahasenge akan bageto bewai.

BAGI 12.

Job tombah augh Sopar.

1. Tä tombah Job, koae:

2. Toto, harati haliai keton: kapintar lepah karä tamput keton matäi!

3. Aku kea aton bara atäi sama kilau keton, aku djaton tiwas bara keton: tinai äwe kea, idjä djaton katawan talo, awang injewut keton nah?

4. Aku toh indu tatawän kolangku, aku idjä blaku intu Hatalla, idjä karäh inarimae: olo tetek, olo budjur puna indu inatawä!

5. Olo idjä handak tanggarurus paie sama kilau sumbo awang pinipinit bewäi tumon adon olo idjä batuah.

6. Tapi paham kasanang tuntang kabuah intu äka olo parusak, idjä marahas Hatalla, idjä harap pendong ai indu hatallae.

7. Käläh keton misek karä meto, iä karäh madjar keton kalotä, tinai karä burong penda langit, iä karäh masuman tä akan keton.

8. Atawa hakotak dengan petak, iä karäh madjar keton, tuntang karä lauk hong tasik karäh manjara tä akan keton.

9. Äwe idjä dia katawan karä talo tä uras lengän Jehowa djari manampa djetä?

10. Hong lengäe äka tahaseng talo handiai idjä belom, tuntang hambaruan idjä mabelom isin genep biti.

11. Dia pinding akan mangasene karä augh, sama kilau tangep mangkemä talo kinan?

12. Toto, ain karä buä tä puna aton kapintar, tinai ain olo bakas aton kaharati.

13. „Ai kapintar tuntutang kwasa, iä bara tirok tuntutang akal.

14. „Itäm, amon iä mangarake, djaton guna haragapae tinai; amon iä mangurong olo, djaton tarauap tinai.

15. „Itäm, iä mangahana karä danum, palus keang kamahau: iä manjoho tä tinai, tä petak bakakar awie.

16. „Iä toto kwasa malalus talo handiai: olo idjä lajang tuntutang idjä mampalajang uras pakarang ajue.

17. „Iä manamput mantir basara tawanan, tuntutang manjanjau karä hakim.

18. „Kwasan radja iengkake, tinai kahange indjarate.

19. „Iä manamput karä imam tawanan, tuntutang mampalokang olo gantjang.

20. „Iä manggagom totok biwih olo idjä rentas kotake, tuntutang mampaleteng karä pikir akal olo bakas.

21. „Iä manusuh kahawen akan mantir hai, tuntutang mengkak babat olo abas.

22. „Iä malangai labehun kakaput, tuntutang magah talo kaput akan blawa.

23. „Iä mangapal utus olo, tinai iä kea marusake: iä manjoho olo mananjap petak, iä kea maharak äwen tinai.

24. „Iä mamparungkok atäi karä kapalan utus olo tanah tä, tuntutang mampalajang äwen hong padang tunis benjem, äka djaton djalan;

25. „Sampai äwen baragajap hong kakaput, äka djaton blawa; iä mampalajau äwen kilau olo babusau.”

BAGI 13.

Job manontong aughe.

1. Iä keton, talo handiai ta djari gitan matangku, tuntutang hining pindingku, sampai aku djari haratie.

2. Idjä tawan keton, aku mahin katawan kea; aku djaton maku tiwas bara keton.

3. Tapi aku radjin hakotak dengan Idjä djaton tikas kwasae tä. aku nahuang basara dengan Hatalla.

4. Krana keton toh toto tukang haragapan augh tandjaro, keton hatambingan talo ngahus.

5. Käläh djaka keton suni säsindä! djetä indu kapintar keton.

6. Hining buabua karä djawapku, tuntutang senäh karä sualku.

7. Handak keton mangamanangan akan Hatalla hapan augh sala, tuntutang hakotak akae hapan tipu?

8. Patut keton tarima baue? handak keton mangamanangan akae?

9. Toto, keton tinduh kea, amon iä mariksa keton karäh? Aton keton mado, keton tau manjahanja iä, kilau manjahanja olon?

10. Iä karäh mambekat hukum keton, djaka keton basilim manampajah ampın bau.

11. Djaton kahaie manaräwen keton? djaton pampikäh bara iä manjangkulep keton?

12. Karä augh sewut keton sama kilau kawo, karä augh karambang keton kilau petak hadjohäi.

13. Suni bewäi, terai mawi aku, mangat aku hakotak: naughe alo kilekilen kadjariangku tinai.

14. Akan en aku hadari ma-

mangkit manamput pambelomku, tuntutang malenjoh tahasengku hong lokap lengängku?

15. Itä, alo iä mampatäi aku, alo aku djaton tau harap hindai, tinai aku handak mampabalap djalangku intu baue.

16. Djetä kea indu ontong ajungku, basa olo haliau puna djaton manaharep baue.

17. Senäh buabua karä aughku, tuntutang idjä irimaku akan pinding keton.

18. Itä, aku djari mangarangka darin aughku, tawangku aku karäh manang kea.

19. Kwe iä, idjä handak basara dengängku? Lühah tä aku suni palus mahotus braugai.

20. Baja duä perkara äla mawi aku, tä aku djaton handak manjahokan arepku bara baum:

21. Awi mindah lengäm bara aku, äla pampikähm manaräwen aku.

22. Kahau aku, aku handak tombah; atawa aku handak hamaui, käläh ikau tombah aughku.

23. Pirä karä kalangkahku tuntutang dosängku? Käläh sanan kasalangku tuntutang dosängku.

24. Buhen ikau mules baum bara aku, tuntutang manggarä aku musohm?

25. Handak ikau karas kalotoh mawi dawen kaju awang baduroh, tuntutang bukih dengam tampilai awang keang?

26. Kiana ikau manjuwat baja talo kapähä bewäi akängku, ikau mamuat intu aku karä kasalangku pesängku tabela.

27. Ikau djari mamanga paingku; ikau mangalulut karä djalangku, awan paingku mahin iriksam;

28. Alo aku puna munos kilau kupit talo, kilau klambi idjä kinan gagat.

BAGI 14.

Job manontong aughc.

1. Olon, panakan olo bawi tä, pandak umure, tuntutang puas bagisah.

2. Iä lembut kilau kambang palus iuingkai; iä lilap kilau kangkalingän talo tuntutang djaton tau melai.

3. Tinai ikau mamparenang matam mangalulut olo kalotä, sampai mandjidjit aku manaharep ikau akan hukum.

4. Ewe tau sondau olo brasih marak äwen idjä puna djaton brasih? sampai idjä bitu mahin dia.

5. Karä andaue djari inukas, karä bulae djari itongm, ikau djari manikas akae, idjä djaton tau ihalae.

6. Tagal tä ules arepm bara iä, mangat iä tau malajan, handjak andaue, kilau olo bupah.

7. Kaju tau harap, alo djari inäweng, ajau iä manjalampak tinai, anake djaton balentas.

8. Alo uhate djadjalan räbok hong petak, tuntutang batange sasar mamunggo:

9. Maka awi paus karä danum iä mamumbong tinai, palus barangkap, kilau talo imbul taheta.

10. Tapi olon matäi, palus lomat iä; olon mahotus, kwe iä tinai?

11. Kilau karä danum lilap bara danau, kilau sungäi surut palus teah:

12. Kakai olon menter matäi.

palus djaton mendeng tinai, djaton ia misik katalin langit aton, djaton ia mangalis benteng tirohe.

13. Kajah! kalah djaka ikau manawon aku hong kubur, manjaho kan aku sampai kalaitm rombar: mangat ikau manukas akangku, tuntang mingat aku tinai.

14. Tan olo matai belom tinai? djaka kalotä aku handak harap katalin karä andau klahingku heloh, sampai aku malik manakiri:

15. Sampai ikau karäh mangahau aku, tuntang aku tombah aughm: toto ikau akan taharu dengan tampau lengäm tä!

16. Tä ikau handak misä ingkangku, tuntang djaton mipa karä kasalanguku kalotä.

17. Tapi ikau djari mameteng mantjatjak karä kalangkahku, tuntang djari mamundut karä kasalanguku.

18. Bukit mahin batusut nihau, tinai batukarang inandar bara äkae.

19. Danum mampalenjoh batu, rahusac mangakar petak: tumon tä ikau mampahiang kaharap olon.

20. Ikau mahenjekek marusak ia palus katatahi, sampai ia lilap: ikau malih ampie, manjoho ia ha-goet.

21. Djaka anake bara horumat, ia djaton katawan tä; atawa äwen nahiha, ia djaton mitäe.

22. Baja katahin isie leket hong ia, ia kapähä, tuntang liaue buseng atäie tagal arepe.

2. Patut kea olo pintar manutor adjar idjä kilau riwat, tuntang mambuutus knaie hapan timor?

3. Patutkah ia mampudji, hapan augh awang djaton bara pedah, tuntang tutor idjä djaton bara guna?

4. Ikau manawah kikäh olo, tuntang mundur olo blaku doa intu Hatalla.

5. Krana totok aim kea masuman kasalam, ikau djari mindjam djelan olo bakalilit.

6. Njamam kea manjalan ikau, dia djaka aku, totok biwihm manjaksi malawan ikau.

7. Külén, ikau idjä inakan helo bara karä olon? ikau djari ingaudong helo bara karä bukit mandjadi?

8. Aton ikau djari katawan kahandak Hatalla idjä basilim tä? aton ikau djari manjurop karä kapintar lepah akam?

9. Narai talo katawam idjä dia tawan ikäi? narai talo kasenan, idjä djaton kasenan ikäi kea?

10. Intu ikäi aton kea idjä bakas, idjä howan, idjä pandjang umure bara umur bapam.

11. Aton pampangat Hatalla djaton baguna intu matam? sampai ikau manawah augh idjä balemo dengam?

12. Kangkwe atäim manamput ikau? buhen matam mansilan?

13. Lalehan kahanjim sampai malawan Hatalla, sampai ikau mamplua augh kalotä bara njamam.

14. Äwe kea olon, sampai tau brasih, sampai ia, idjä inakan olo bawi, tau tetek?

15. Itäm, olo brasih ai mahin dia ia tau harape, tinai karä langit

BAGI 15.

Elipas tombah augh Job, tingkat idjä duä.

1. Tä tombah Elipas bara Teman, koac:

mahin djaton kea brasih intu matae.

16. Kilen tinai olou, idjä puna indu kadjilek, idjä babasi, idjä mihop kasala kilau danum?

17. Aku handak masanan akam, hining aughku; aku handak manjarita akam talo idjä djari gi-tangku:

18. Idjä djari inuman karä olo pintar, idjä djaton basilin bara tato horan,

19. Idjä akan äwen tä bewäi tana djari inenga, tuntang olo beken djaton djari tamä habalut dengan äwen:

20. „Haradjur olo papa hagen-djäh hapus umure, olo gagah tä djaton katawan karä njeloe.

21. „Augh pampikäh leket nantengong hong pindinge, katika kasanang olo parusak gap dumah mawi iä.

22. „Iä djaton harap tau mahakan tjalaka, iä kilau puna inukas akan padang.

23. „Hetähetä iä manggau panginae; iä katawan, katika tjalakae djari sampai.

24. „Kikäh tuntang kasinggul manaräwen iä, djetä mawi mamalah iä kilau radja idjä tatap parang.

25. „Krana iä djari mandjudjn lengäe malawan Hatalla, tuntang djari marisang dengan Idjä djaton tikas kwasae tä.

26. „Iä hadari manekang ujate mantakan iä, hadinding talawange idjä bakapal.

27. „Baue ngalambo enjake, tuntang banahate nandjala knaie.

28. „Tapi iä melai hong lewu idjä puna indu ingarak, hong huma awang djaton iclai, awang puna indu karakkaraka bewäi.

29. „Iä djaton tau tatau, tinai karä ramoe djaton tau tegä, pangulihe djaton dahangmandahang hong tauah.

30. „Iä djaton tau hadari mahakan kakaput, lason kalait Hatalla mangeang edae, iä rusak awi tampur paus njamae.

31. „Ela olo lajau tä harap talo haiang, krana talo haiang bewäi karäh indu balähe.

32. „Amon hindai sampai umure iä matäi basempong, edae djaton akan mamumbong.

33. „Iä akan manduroh buae kahum manta, kilau batang anggor, kilau upon undus iä manggagar kambange.

34. „Krana ungkup olo haliau karäh sasar munos sampai lomat, apui akan kuman tingkap olo idjä tarima sudok.

35. „Olo tä manihä tjalaka, palus manak kapähä, knaie manandjaro bewäi.”

BAGI 16.

Job tombah augh Elipas, tingkat idjä duä.

1. Maka Job tombah, koac:
2. Kindjap aku djari mahining augh kalotoh: uras keton olo pamamong idjä mandahang kapähä haream.
3. Kilen, augh ambon augin tä hindai akan terai? atawa narai mandjo ikau, sampai ikau tombah kalotoh?
4. Tau bewäi aku hakotak kilau keton, djaka hambaruan keton manakiri hambaruangku; tä aku kea tau mangarangka augh

mawi keton, tuntang mamindi takolokku manawah keton.

5. Tapi dia; toto tä aku handak mandähen keton hapan njamangku, tuntang djaton bagandang totok biwihku hapa mampong keton.

6. Tapi alo aku hakotak, kapähängku djaton tarahawal; tinai amon aku suni, kwäka iä nihau bara aku.

7. Toh, maka iä mampujuh aku; ikau marusak hapus ungkupku.

8. Ikau mantakan aku ngambareut pupusku, djetä kilau saksi malawan aku; peresku lembut malawan aku, djetä mandjawap aughku.

9. Kalaite marabit, iä basingi aku; iä mangadjirat kasingae mawi aku, musohku mausilau matae malawan aku.

10. Iä marakang njamae mawi aku, iä manekap mampahawen aku, uras äwen pakat mawi aku.

11. Hatalla djari manjaragh aku intu olo papa, palus djari mambaring aku intu lengän olo darhaka.

12. Aku bihin batuah, tapi iä djari manggulak marotek aku, iä manjingkap aku intu tekokku mamparamok aku; pahus iä mampendeng aku indu sasaran ai.

13. Djurupamanah ai djari mangaliling aku, iä djari manambelan atäi buangku, tuntang djaton djari manjanjang; iä djari mamusit perungku batusuh akan petak.

14. Iä djari mampahimang aku sampai rusah, iä djari manaradjang mawi aku kilau pangkalima.

15. Aku djari mitor benang ganal mangalukup pupusku, aku

djari mingkes tandokku intu tunek petak.

16. Baumngku djari bongkak awi tangisku, tinai pupus matangku djari injangkulep kangkalingän pampatäi;

17. Alo kadarhaka djaton leket hong lengängku, alo lakudoangku brasih.

18. O petak! äla manutup dahangku, uka äla djetä terai mangkariak.

19. Tapi toh kea, itä! saksingku puna hong sorga, idjä kasene aku aton hong äka gantong.

20. Sobatku hababaka aku, tapi matangku manangis intu Hatalla:

21. Mangat Iä mambudjur aku dengan Hatalla, tinai dengan karä sobatku.

22. Krana isut njelohindai maka aku lius manjak djalan, idjä djaton tau ihoroe tinai.

BAGI 17.

Job manontong aughe.

1. Tahasengku djari nahapas. karä andauku bilak lepah, kubur manantai aku.

2. Tinai olo panawah hindjä aku, tuntang matangku haradjur mitä äwen mandawa manjala aku.

3. Käläh Ikau manenga sanda akangku, mandal aku intu arepm! Æwe beken, idjä handak manjingkap lengängku!

4. Krana ikau djari manjahokan kaharati bara atäi äwen, tagal tä ikau djaton maku mampanang iä.

5. Sobate kea mahin inipu olo

indu rampasan, tapi matan anake maruak awi kamehere.

6. Iä djari mingkes aku indu tapengan karä olo, aku akan kadjileke intu baue.

7. Matangku djari kawus awi kapihä, tinai karä ramon berengku kilau sarawangkaie bewäi.

8. Tagal tä olo tetek karäh hengan, tuntang olo budjur karäh lembut malawan olo haliau.

9. Tapi olo tetek karäh mimbing djalae, idjä brasih lengäe karäh djaladjalan abas.

10. Takan, keton handiai, kanton! djaton kea aku tau sondau olo pintar marak keton.

11. Karä andauku djari halau, karä tirokku djari irunap, idjä puna panatau atäiku bihin.

12. Tinai alemku inggarä äwen handan, tuntang kalawa injewute tokep kaput.

13. Alo aku mendäh tahi, kubur kea indu humangku, huang kakaput aku akan mambirang äka-ku batiroh.

14. Karusak inggaräku apangku, tinai karam inggaräku induku tuntang betauku.

15. Ewe hindai idjä iendähku? kaharapku tä, äwe akan mitä kadjaiaie?

16. Djetä indu mohon akan naraka äka sampur baur, palus djetä nihau haiak aku hong petak.

BAGI 18.

Bildad tombah augh Job, tingkat idjä duä.

1. **T**ä tombah Bildad bara Sua, koae:

2. Kilen katahin keton djaton maku mampaterai augh baruek tä? Patut harati helo, limbah tä ita handak hakotak.

3. Buhen ikau manaba ikäi kilau meto, sampai ikäi ingabelä matam?

4. Ikau kea idjä manisak hambaruam awi kalaitm; kilen, angatm tagal ikau hapus petak karäh indu rusak? atawa bukit akan inandar bara äkae?

5. Toto, kalawa olo papa akan belep, njalan apui ai djaton bara pahalendang.

6. Palita huang pasahe djadjalan kaput, sumbo gantong ai karäh belep.

7. Tasaran paie djaladjalan hantantongan tatape, akale akan mam-palokang iä.

8. Krana paie kea manamäian arepe hong djarang, iä manandjong hatatäian djarat bewäbewäi.

9. Djipah salenga manjiteng takire, tuntang tali mamasong iä.

10. Talin djarat djari injahokan hong petak akae, pahapit djari ina intu djalae.

11. Bara hetäbetä salenga talo pampikäh karäh manaräwen iä, tuntang mandjakä iä genep ingkange.

12. Lau indu bagin ai, tjalaka mimpa iä hasansila.

13. Uhat tolange, toto hapus bitie karäh kinan anak pampatäi idjä bakas.

14. Talo kaharape lepah intawus bara humae, haiak iä iharak indjudju talih radjan pampikäh.

15. Humae karäh iukong olo basa iä djaton; barirang karäh ilaboh hong äkae melai.

16. Bara pendae karä uhate le-

pah keang, tinai bara ngauboe karä edae lepah ilenteng.

17. Pingat olo dengae mihau bara petak, tuntang arae djaton lampang hong karä lewu.

18. Iä iharak olo bara kalawa akan kakaput, palus inggian bara kalunen.

19. Iä djaton bara anak äso marak utus olo ai, djaton idjä balihi akae hong karä äkae melai.

20. Tagal andau hukum ai maka olo hila barat karäh djungun, tuntang olo hila timor sabanen.

21. Toto, tumon tä äka olo bingkok, tumon tä kaleka ai, idjä djaton paraba Hatalla.

BAGI 19.

Job tombah augh Bildad, tingkat idjä duä.

1. Maka tombah Job, koac:

2. Kilen katahin keton mangapähä hambaruangku, tuntang mampalenjoh aku hapan kotok keton?

3. Djari hakampulu toh keton mangotak manawah aku; kilen keton djaton mahamen mambisau aku kalotoh?

4. Paribasa aku lajang, kalajangku tä akangku kea.

5. Djaka keton handak hai augh keton dengangku, suman helo bukun kahawengku toh.

6. Buah keton mangasene Hatalla sala manipan aku, iä djari mangapong aku hapan djaringe.

7. Itä! alo aku mangkariak tagal kararat, aughku djaton marimac; aku mantehau, tapi djaton kea kabudjur dengangku.

8. Iä djari mangampeng dja-

langku, sampai aku djaton tau mahalau; iä djari mangaput karä pelekku.

9. Horumatku djari iengkake bara aku, iä djari manganan makota bara takolokku.

10. Iä djari manungkap aku lepah, sampai aku blaju rusak, talo kaharapku djari irunape kilau kaju.

11. Kasangite djari basep mawi aku, iä mitong aku kilau musohe.

12. Karä kawan parang ai uras djari dumah, manaudang djalae manjampai aku, iä djari hakampeleng bapodok hakaliling pasahku.

13. Karä paharingku djari ingedjaue bara aku, tuntang karä kolangku djaton hakasene dengangku tinai.

14. Karä kapatohku terai maddja, tinai karä karampiku djari ngalapean aku.

15. Karä ungkup humangku, sampai djipengku bawi kea mitong aku kilau olo bewäi, aku kilau olo panjelat intu baue.

16. Aku djari mangahau djipengku hatuä, tapi iä djaton maku tombah, hapan ujaman aingku aku akan musok iä.

17. Buah paus tahasengku mahin sawangku djaton maku, äsongku kea akan iusokku bewäi.

18. Alo anak korik mahin manawah aku, amon aku mampudji iä, iä badjawab papa augh.

19. Karä olo idjä äka kataungku mandjilek aku, tuntang olo idjä äka huangku djari mambalik mawi aku.

20. Karä tolangku baja inambit pupus bewäi; baja isin ririrku bewäi aton hindai.

21. Pasi aku, pasi aku, keton

idjä sobatku! kraua lengän Hatalla djari mandjara aku.

22. Buhen keton mawi aku sama kilau Hatalla? hindai keton puas awi isingku?

23. Käläh djaka karä aughku injurat! Käläh djaka djetä imin-tik huang surat!

24. Hapan kalam sanaman huang papan tanggalong, imahat hong batu indu pangingat katatahi.

25. Tapi aku, tawangku toto, Paliwusku aton belom, Iä idjä karäh mendeng togor hundjun kubur: — (1. Kor. 15.)

26. Limbah tä maka pupus isingku, hapus bitingku karäh buli tinai, huang isingku toh kea aku karäh manampajah Hatalla.

27. Aku karäh mitä iä akangku, matangku karäh nampajah iä. dia djaka olo beken; atäi bu-aku paham taharu intu huangku.

28. Mikäh koan keton: ita handak manggoang iä; mangat keton sondau buku hong aku.

29. Tapi buah keton mikäh baun padang; krana padang tä, iä tä kalait tagal kasala; tagal tä, buah keton katawan, aton bewäi hukum.

4. Djaton ikau katawan, bara horahoran, katahin olon djari aton hong petak, maka puna djalae kalotoh:

5. Karamin olo papa djaton pudji bunggut, tuntang kahandjak olo haliau baja idjä kapidjep matä bewäi.

6. Alo kahaie sampai langit, tuntang takoloke tempä baun-audau:

7. Kilau tai iä karäh nihau le-pah lingis, sampai olo, idjä djari mitä iä, akan hamauh: kwe iä toh tinai?

8. Iä hajau kilau nupi, sampai djaton taräingat, iä lilap kilau talo paitä hamalem.

9. Matä awang pudji mitä iä, djaton mitä iä tinai, kalekae mahin djaton mingat iä hindai.

10. Olo pähä belom mahin petah mararat anake; lengän ai akan halalian panatau olo tä tinai.

11. Tolange basuang karä dosae awang basilim, uras djetä tamput iä tamä kubur.

12. Alo karajape manis angate hong njamae, alo iä manjakokan tä penda djelae,

13. Alo iä munggun djetä djaton maku maluae, tapi mahaga djetä hong tangepe:

14. Maka panginae tä hobah hong knaie, mandjadi perun handjaliwan intu huange.

15. Ramo, idjä djari ineläe akan iutae tinai, Hatalla mungkar tä bara knaie.

16. Iä manjurup katadan handipä, kasingan handjaliwan akan mampatäi iä.

17. Iä djaton akan mitä sungäi tuntang batangdanum, idjä nahasak madu dengan djohon tusun sapi.

BAGI 20.

Sopar tombah augh Job, tingkat idjä duä.

1. **T**ä tombah Sopar bara Nae-ma, koae:

2. Pikirku djaton tau dia aku tombah tä, tagal tä huangku paham badjudju.

3. Patut aku mahining pudjie idjä mampahawen tä? rogh kapintarku manenga karä djawap akangku!

18. Pangulihe akan indjuluke intu olo, iä djaton tau hapac; tumon karä paugulihe iä akan manahore kea, sampai iä djaton tau handjak atäie.

19. Krana iä djari mararat tuntaug ugalapean olo pähä: iä djari manampas human olo, idjä dia inangue.

20. Knaie djaton djari tau besoh, tagal tä dialo talo idjä karä ramoe barega batisa akae.

21. Awi kabungue ramon olo djaton tau tegä, tagal tä kata-taue djaton tau dähén.

22. Alo ai kutohe, tuntang ombet haliai, maka iä singgul atäie haradjur; karä lengän olo pähä akan mawi iä.

23. Aton bewäi katika knaie karäh basuang kea; Hatalla karäh mampait lason kalaite mawi iä, iä karäh manduroh tä kilau udjan akae, indu panginae.

24. Alo iä mahakan arepe bara ganggaman pandak, panah wadja karäh manambelan iä lasak silae.

25. Padang sana injilak karäh manambelan ia lasak likute buah perue, sampai iä nihau tuntang pampikäh mawi iä.

26. Karä panataue karäh inggalap olo: apui awang djaton intokan olo karäh kuman iä, tuntang karä olo, idjä batisa hindai huang äkae, karäh impalomose.

27. Langit karäh masuman kasalan olo tä, tinai petak karäh mendeng manjala iä.

28. Pangulih nungkup humae karäh inampas, uras nihau lilap kahun andau iä buah kalait.

29. Djetä bagin olo papa bara Hatalla, kadjarian kaputusan ain Idjä Pangkahai tä.

BAGI 21.

Job tombah augh Sopar, tingkat idjä duä.

1. Maka tombah Job, koac:

2. Awi manjenäh mahuing karä aughku, naughe djetä indu gantintin ampong keton.

3. Sarenan aughku helo, mangat aku kea hakotak, amon hapus karä aughku, tä naughe keton halalea.

4. Aku toh, aton aku mangadu olon? maka buhen njamangku djaton sasawoh?

5. Hining aughku buabua, tä keton karäh djungun, palus mangop njaman keton hapan lengä.

6. Amon aku mangunang talo tä, maka aku taräwen, pupus isiugku kinjuttanjutan.

7. Narai buku olo papa tä belom, palus bakas, tuntang panataue dahangdahanga?

8. Karä panakae dähén bewäi intu baue, anak äsoc dahangmandahang intu matae.

9. Ungkup humae sanang djaton kikähe, hukum Hatalla djaton mohon mawi iä.

10. Sapi hatuäe ajue manak haradjur, awang bawie batihi djaton mangälus.

11. Karä anak awaue habiep kilau kawan kambing tabiri, karä anake hadjuntek kadjokkadjoka.

12. Iä malahap haiak gandang kutjapi, iä baramiranai haiak augh suling.

13. Iä pandjang umure haiak haradjur kahalape, iä mangat pampatäie salenga tamä kubur. — (*Luk.* 16,25.)

14. Alo äwen tä hamauh dengan Hatalla: indah bara ikäi, karä da-

rin djalam djaton ikai maku katawan tä.

15. *Æwe* Idjä djaton tikas kwasae tä, sampai ita akan manempo iä? narai guna, amon ita blaku intu iä?

16. Djaton karä ramoc tegä hong lengän ai? — Tapi angkat olo papa tä kedjau bara aku!

17. Kilen kea kakindjap palitan olo papa imbelep, palus tjalakae buah iä? aton Hatalla toto mambagi kapähä akae huang kalaite?

18. Aton äwen tä kilau tikil awang tambalang awi riwut, atawa kilau apis awang taraiup awi barat? — (*Masm.*1,4.)

19. Atawa, mikäh Hatalla mingkes kapähäc tä akan anake? Buah djaka iä mamalah intu bitie, tä maka iä karäh mangkemäe!

20. Buah matae kea nitä tjalaka ai, buah bitie mihop kasangit ain Idjä djaton tikas kwasae tä!

21. Krana narai iä paduli ungkup humae awang balih, limbah karä njelo awang inukas akae djari hapus?

22. *Æwe* tau madjar Hatalla, idjä mamutus akan karä awang hai kea?

23. Idjä toh matäi kahum kaabas karigase, haiak ombet akae, tuntang iä sanang;

24. Karä sarangae basuang djothon tusun meto, uutek tolange belom brigas.

25. Tapi idjä tä tinai matäi denggan kapähän hambaruac, tuntang djaton pudji kuman talo bahalapl.

26. Maka kadaduä tä sama tamä kubur, karam sama manutup iä.

27. Itä! aku katawan bewüi karä pikir keton, karä akal idjä hapan keton marajap aku.

28. Krana koan keton: kwe tinai human olo gagah? kwe tinai karä aka olo papa bikin melai?

29. Dia keton pudji misek olo pahalising? dia keton harati rimau karä auge?

30. Krana, koae, olo papa ihaga akan andau karusake, iä ingkes akan andau kalait.

31. *Æwe* petah masuman djalae intu baue? äwe bahanji mamalah iä tumon gawie?

32. Dengan horumat iä ingubur olo, tuntang arae magon belom hundjun kubure.

33. Petak mangat bewäi akae; iä mauantiring olo handiai omba iä, tuntang karä äwen, idjä djari helo bara iä, djaton taraisä.

34. Maka buhen tinai keton mamangat aku hapan augh haiang kalotoh, haiak karä augh keton uras tipu bewäi?

BAGI 22.

Elipas tombah augh Job, tingkat idjä telo.

1. **T**ä tombah Elipas bara Teman, koae:

2. Tau Hatalla bontong awi olon? Pudji! malainkan olo pintar bontong akae kabuate.

3. Angatm, djetä indu ontong ain Idjä djaton tikas kwasae tä, amon ikau tetek? atawa indu tuah ai, amon djalanam tä bahalapl?

4. Handak iä mandjara ikau tagal ikau mikäh iä, sampai mimbit ikau tamä hukum?

5. Djaton kadarhakam pahalau, tuntang dosam djaton tawan kata-tesae?

6. Mikäh ikau djari marampas indu sanda bara paharim, djaton bara bnku, atawa djari mengkak manduan pakaian olo. idjä puna lowalowai.

7. Olo njuh ikau djaton djari mampihope hapan danum, tuntang ikau djari bisit talo kinam dengan olo blau.

8. Angatm, idjä abas lengäe, iä tempon tanah, tuntang olohai puna akan melai hetä.

9. Tapi balo djari injohom boang, tuntang ikau djari mamutut lengän olo idjä puna nolä.

10. Tagal tä ikau siteng awi djarat, salenga pampikäh djari manjabanen ikau.

11. Ikau injangkulep kakaput, sampai djaton tau mitä, danum soho mampaleteng mambuseng ikau.

12. Dia Hatalla gantong haliai hetä hong soiga? itäm karä bintang idjä ngambo, toto iä gantong.

13. Tinai ikau hamauh: narai Hatalla katawan? Tau iä mariksa mamutus bara hundjun kakaput tä?

14. Karä baunandau maninding matae, sampai iä djaton tau mitä, iä mampamiar batang-langit bewäi.

15. Handak ikau manahiu darin djalan kalunen horan, äka olo pajap tä melai?

16. Idjä djari tamput nihau helo bara katikae, danum soho djari maruntjur äkae melai:

17. Iä, idjä hamauh dengan Hatalla: indah bara ikäi. Maka kilen Idjä djaton tikas kwasae tä djari mawi äwen!

18. Iä toto djari manjuang human äwen hapan ramoe. Tagal tä, kedjan bara aku pikir olo papa tä!

19. Olo tetek karäh mitä tä tuntang handjak, olo awang brasih djaton kasalae karäh hababaka äwen.

20. Toto, olo idjä malawan ita djari nihau, tisae djari lepah kinan apui!

21. Tagal tä, käläh ikau haka-buah dengan Hatalla, suni. äla marisang, awi tä kahalape karäh sampai ikau.

22. Tarima adjar bara njaman ai, palus ingkes anghe huang atäina.

23. Djaka ikau hobah ikau Idjä djaton tikas kwasae tä, tä ikau karäh imberkat ingabuahae, tuntang ikau karäh mangedjau talo sala bara pasahm.

24. Tä naughe ikau tjakap mang-anan bulau akan petak, bulau batuä marak karangan hong sungäi:

25. Idjä djaton tikas kwasae tä indu bulau aim, iä tujok salaka akam.

26. Tä ikau karäh handjak awi Idjä djaton tikas kwasae, tuntang ikau karäh manggatang baum akan Hatalla.

27. Ikau karäh bläku intu iä, balalu iä karäh manarina aughm. tinai ikau karäh mahapus miatun dengae.

28. Karä talo kahandakm karäh mandjadi, karä djalan ajum karäh blawa bahambit.

29. Krana amon olo handak manawah ikau, tä ikau manjewut djetä horumat; Hatalla karäh mahaga olo idjä sontop matae randah atäie.

30. Tinai iä karäh maliwuse kea äwen idjä djaton brasih, atä kasalae, krana äwen tä karäh liwus awi karasih lengäm.

BAGI 23.

Job tombah augh Elipas, tingkat idjä telo.

1. Tombah Job, koae:
2. Aughku magon kapähä hantä, tjalakangku babehat haream bara trahingku.
3. Kajah, djaka aku katawan kilen ampingku tau manjondau Iä, tau sampai manaharep padadusae!
4. Mangat aku toto mahoroë kabudjurku intu baue, tä njamangku karäh kontep bewäi dengan karä augh buku.
5. Mangat aku katawan augh tombahe dengangku, tuntang harati kotake mawi aku.
6. Mikäh iä handak hanjaing dengangku hapan kwasae idjä paham? Dia; tapi iä akan mingat aughku.
7. Tä, maka olo budjur tau basara dengae, aku toto lapas bewäi palus dapit bara Hakimku tä.
8. Tapi toh, amon aku ladju hila baungku, maka iä djaton hetä: amon aku mules undur akan likutku, maka aku djaton sondau iä.
9. Amon iä aton gawie hila sambilku, djaton kea aku mitä iä: amon iä manjahokan arepe hila gantaungku, djaton kea iä mamala akangku.
10. Maka iä katawan bewäi djalangku: käläh iä mangkemä aku, toto brasih kilau bulau aku karäh lembut.
11. Krana tasaran paingku mahoroë awan pain ai; aku djari manjak djalae, djaton mahiwang.
12. Aku djaton manjingkir prentah njamae, paham haream bara mahaga hadatku aku djari mahaga augh totok biwilhe.

13. Tapi iä etter kahandake; äwe tau mangitar tä? Idjä kahandak atäie djetä kea ilaluse.

14. Iä karäh mamaluse bewäi idjä djari inukase akangku; maka arä kahandak kalotä bewäi aton intu iä.

15. Tagal tä aku marawan dengae; amon aku mingat talo tä maka aku mikäh iä.

16. Hatalla djari manggagom aku, Idjä djaton tikas kwasae djari mam-pikäh aku.

17. Krana djaton aku gagom tagal kakaput, djaton kea tagal kadjariangku idjä kaput pidjem toh.

BAGI 24.

Job manontong augh.

1. Buhen karä katika magon ihaga hantä awi Idjä djaton tikas kwasae tä, tuntang olo idjä kasene iä djaton mitä karä andau ai?
2. Olo parajap manandar toros tanae, iä marampas kawan meto, palus manjakatik tä akae.
3. Kalidai ain nolä ingaburue induae akae, sapi ain balo irampase indu sanda.
4. Olo pähä iharake undur bara djalan ai, karä olo asiasi hong tauah akan manjahokan arepe bewäi.
5. Itä keton, kilau kalidai hutan hong padang, kakai äwen tä hagoet hadjadjuan gawie; haiak djadjewu iä mangalati talo indu rampase; padang aton äka panginae tuntang olo ajue.
6. Iä manggetem tanan olo brangai talo sondaue, iä mamutik bua pambulan anggor, awang dia toto iä tempoe.

7. Olo idjä pua lowalowai injohoe bara malem halangai, iä idjä djaton kahowute mahakan talo sadingen:

8. Sampai iä bisa bongkak awi tahasak bukit, basa djaton äka kalingdonge maka iä mangkipit batu bewäi.

9. Awau insuwite bara tusun induc, pakaian olo tjalaka irampase indu sanda.

10. Olo idjä pua lulululus injohoe hagoet halowai, olo idjä manggetem akae akan blan bewäi.

11. Huang humac olo ai akan mamähes undus tuntang angggor, tuntang äwen paham kahans belae.

12. Olo hong lewu munguh, dahan olo idjä impatiäie mangkariak; tinai Hatalla djaton mawi iä.

13. Ewen tä marisang dengan talo blawa, iä djaton maku katawan djalan Hatalla, djaton iä togor mahoroe pelek ai.

14. Haiak talo hahewok olo pamuno misik, mampatäi olo pähä tuntang olo nanaha, tinai hamalem iä mandjadi maling.

15. Matan olo habandong mentai talo sasiep, sambil hamauh: djaton matan olo tau mitä aku. Tuntang iä manjandarong baue.

16. Metoh kakaput iä mametok human olo; maka handau iä manjahokan arepe, iä djaton radjin blawa.

17. Krana talo sawah kilau kangkalibgän pampatäi akae; krana iä kananjan bewäi dengan pampikäh ain kakaput.

18. Olo idjä toh tinai marajap balias mahoroe tasik; bagin ai hong petak djari tarasapa, iä djaton mulles manalih pambulan angggor.

19. Kilau pandang tuntang lason

andau maneah danum udjan habungkus, tumon tä kubur manjambut olo idjä badosa

20. Knain induc ngalapean iä, uret indu bagin ai, iä djaton ingat olo tinai, olo parajap injempong kilan batang kaju:

21. Iä idjä djari hababaka olo tamanang, awang djaton manak, tuntang iä djaton djari mawi talo bahalap dengan balo.

22. Maka iä mahaga olo gagah tä awi kwasac, äwen tä lembut tinai idjä djari terai maharap arepe belom.

23. Iä manampa kasanang akac, äkae tau harap, matae mahaga djalae.

24. Olo tä hai; tapi handjulo bewäi tä iä djaton tinai, iä balongkang palus nihau, kilau olo handiai kea, iä inetek kilau pating paräi.

25. Djaton tumon aughku tä? Ewe kea tau manjewut aku tau djaro, tuntang manarang masumau riman aughku tä haiang?

BAGI 25.

Bildad tombah augh Job, tingkat idjä telo.

1. **T**ä tombah Bildad, olo Sua, koe:

2. Iä bewäi tempon prentah tuntang äka kikäh, iä idjä mangabuh talo handiai awang hong ngambo.

3. Ewe tau misä karä kawan ai? äwe idjä äka kalawac djaton sampai?

4. Kilen olon tau tetek intn Hatalla? kilen äwen tau brasih, idjä panakan olo bawi?

5. Toto bulan kea sampai kilau djaton blawa intu iä, karä bintang mahin djaton brasih intu matan ai.

6. Kilen hindai kakedjau olon, idjä kilau uret, tuntang anak olon, idjä kilau handalai!

BAGI 26.

Job tombah augh karä solate,
tingkat idjä telo.

1. Tombah Job, koac:

2. Kilen, ikau toh djari mandohop olo idjä balemo? kilen, ikau djari maliwus lengä idjä djaton kaabase?

3. Narai ikau djari mangalagai akan olo idjä djaton bara kapintare? paham kabuah karä akalni tä!

4. Akan äwe ikau djari masuman karä aughm? tahaseng äwe djari blua bara njamam?

5. Liau olo matäi idjä penda danum hagendjäh awie, tuntang talo handiai awang melai hetä.

6. Naraka halangai bewäi intu baue, äka karusak djaton patutup.

7. Iä mingkes kampunga hila utara tambuan kaleka tunis benjem; iä manggautong petak kakai bewäi.

8. Iä mamungkus karä danum huang baumandau, maka baumandau djaton kea barabit awi tä.

9. Iä mandähen padadusan ai, tuntang mambirang baumandau intu baue.

10. Iä djari mandarit tikas karä danum, sampai sapan blawa dengan kaput.

11. Karä tongket langit honggä, palus sabanen awi pudjin ai.

12. Awi kwasae tasik hariak, awi

kapintare iä manendä kasangite tinai.

13. Langit bungas awi tabaseng ai, lengäe djari manuing kangkalangan putak intu langit.

14. Itä, djetä baja tamparan karä gawie; isut augh perkara korik bewäi ita katawan bara iä: maka äwe tau harati karä njahon kwasae?

BAGI 27.

Katat san djawap Job, mamutus
karä aughie.

1. Maka Job maradjur masuman augh ai, keac:

2. Belom Hatalla! idjä djaton malalus kabudjurku. Idjä djaton tikas kwasae tä, idjä mangapähä lambaruangku,

3. Katahin tabasengkuaton hong aku, katahin talo himon Hatalla aton hong urongku:

4. Maka totok biwihku djaton akan manjewut talo sala, djelangku djaton akan hakotak augh tipu.

5. Kedjau bara aku manjewut augh keton budjur! sampai tahasengku bageto kabudjurku djaton akan nihau bara aku.

6. Aku handak mimbing katetekku, djaton malapas djetä; tagal idjä andau mahin dia bara karä andau unurku pangingat atäiku mamangkit aku.

7. Tapi kadjarian musohku karäh kilau ain olo papa, idjä lembut malawan aku karäh kilau olo parajap.

8. Krana narai talo kaharap olo haliau, metoh Hatalla manggeto iä, mandjidjit tabasenge bara iä?

9. Aton Hatalla handak mana-

rima augh kariake, metoh iä buah kadjakä?

10. Tau iä mampangat arepe huang Idjä djaton tikas kwasae tä, tau iä blaku intu Hatalla haradjur barangai katika?

11. Aku handak madjar keton gawin lengän Hatalla, tuntang dasar hadat ain Idjä djaton tikas kwasae aku djaton handak milime.

12. Toto, keton djari katawan karä talo tä; buhen tinai keton manjewut talo haiang kalotä?

13. Djetoh upah olo parajap bara Hatalla, bagin olo gagah, idjä karäh inenga akae bara Idjä djaton tikas kwasae tä:

14. Amon anake ingapal, djetä indu panginan padang bewäi; panakae djaton tau besoh awi talo kinae.

15. Olo ajue awang batisa tä salenga matäi tamä kubur kea, baloe djaton manatum iä.

16. Amon iä manawon salaka kilau petak, tuntang manatap karä pakaiäe kilau baras karäe:

17. Iä baja manatape bewäi, tapi olo tetek karäh hapan tä, olo brasih karäh mambagi salakae.

18. Iä manampa humae mandjadi kilau sarangan ampit, kilau olo mimpä mawi hantakepe.

19. Iä menter batiroh tuntang karä panataue aton, tinai amon iä misik marenang matae, tä salenga djaton hindai.

20. Pampikäh mantakan iä kilau dähes danum, hamalem talo badjea manamput mampalilap iä.

21. Timor manamput iä burangbaring, palus manambalang iä bara akae.

22. Hatalla karäh mandjakah tä akae, tuntang djaton manjanjang

iä; kadjekadjeng iä akan hadari awi lengäe.

23. Tä olo akan mapok lokape tagal iä, mangasisit totoke maharak iä bara äkae bilin.

BAGI 28.

Job manara kapintar, idjä intu Hatalla bewäi.

---

1. Badjuran salaka tawan olo, tuntang karangan bulan, idjä inanake.

2. Sanaman induan olo bara petak, batu irabure maudjadi tambaga.

3. Sampai äkae timben haliai olo mariksa mauggau karä talo, karä batu idjä timben hong petak, äka kaput pidjem.

4. Iä malowang tamparae kedjau bara djalan olo: idjä bagawi hetä djaton katawan pain olo idjä manandjong hundjre: iä basatiar kedjan penda olon.

5. Talo akan bakal tepong lembut intu hundjun petak, tapi penda djetä ilowang imapui olo.

6. Marak karä batu olo sondau hintan, tinai marak petak iä supä bulan.

7. Djalae tä burong nasar djaton katawan, matan antang djaton djari mitä tä.

8. Meto basiak djaton pudji tamä hetä, djetä djaton pudji inandjong singa.

9. Batu apui mahin intakan lengän olo, sampai bentok bukät iä mangali.

10. Batukarang injilae mandjadi tatas, talo handiai awang bareg gitan matae.

11. Iä mamaleng lowang danum,

sampai djaton blua idjä katinik, karä talo idjä basilim hetä impluae akan blawa.

12. Tapi kwe olo tau sondau kapintar? kwe aton äka kaharati?

13. Ækæe tä olo djaton katawan, djetä djaton tau sondau hong tanah olo belom.

14. Naraka hamauh: djetä djaton huang aku; tinai koan tasik: intu aku djetä mahiu djaton.

15. Olo djaton tau mamili tä hapan bulau batuä, alo salaka djaton taratimbang karäe djaton ombet hapan manahor tä.

16. Djetä djaton tau injama dengan bulau idjä kapala bahalap, atawa dengan oniks tuntang sapir, batu barega tä.

17. Bulau tuntang nilor djaton tau sampai akan regae, djetä djaton tau makiri dengan ramo bulau batuä.

18. Ramot tuntang gabis djaton patut injewut, krana regan kapintar tä hai bara karä mutiara.

19. Batu topas bara tanah Kus djaton tau akan regan djetä: karä bulau awang brasih haliai djaton tau sama dengae.

20. Toh, maka bara kwe kapintar tä? kwe äka kaharati tä?

21. Tä tä basilim bara matan karä talo belom, basahokan bara burong penda langit.

22. Naraka tuntang pampatäi hamauh: baja britae bewäi djari hining pinding ikäi.

23. Hatalla kasene djalan talih hetä, iä idjä katawan äkæe.

24. Krana iä mitä sampai saran petak, iä manampajah hapus talo penda langit.

25. Haiak iä mandjadian kabebat akan riwut, tuntang manukas takar karä danum,

26. Haiak iä manantu kapatut udjan, tuntang matoh djalan akan njaho kilat:

27. Tä iä mitä kapintar tuntang mamprahan tä, tä iä manatap djetä tuntang mandjadiæ.

28. Tinai iä hamauh dengan olon: amon olo mikäh pangkahai Tuhan, djetä toto kapintar, mahakan talo sala, djetä kaharati.

BAGI 29.

Job masuman kamangate solakæ.

1. Maka Job mandahang aughe tinai, koe:

2. Kajah, djaka aku kilau intu karä bulan idjä helo bihin, metoh Hatalla mahaga aku:

3. Metoh palitæ implwæe hundjun aku, sampai awi kalawæe aku tau manandjong kakaput:

4. Kilau pesangku taganganguku bihin, metoh katika Hatalla rampi humangku:

5. Metoh Idjä djaton tikas kwæe tä hindjä aku, tuntang karä anakku mangaliling aku:

6. Metoh aku manandjong malihi eujakku intu awan paingku, batu kea nahasak undus akangku:

7. Metoh aku blua omba basara intu bauntonggang lewu, tuntang trutjingku inatap olo intu ruar hetä.

8. Karä olo budjang mitä aku palus manjahokan arepe, olo howan manggatang arepe mendeng.

9. Karä mantir mampatendä kotake, tuntang mangop njamae hapan lengæe.

10. Augh karä pangulu maneneng arepe, djelæe leket hong tangepe.

11. Krana karä pinding, idjä mahining aughku, manjewut aku salamat, tinai karä matä, awang mitä aku, mahorumat aku.

12. Krana aku malapas olo tjalaka, idjä mangkariak, tuntang nolä, idjä djaton pandohope.

13. Berkat olo, idjä karenga dia rusak, mandjadi akangku, aku mampang atäi karä balo.

14. Katetek akan pakaiangku, tinai kabudjurku indu kahowotku, tuntang indu kapih mantirajungku.

15. Aku toh bihin indu matan olo babutä, tuntang pain olo batingpang.

16. Aku toh bapa olo pähä, alo olo idjä djaton kasenangku aku omba kea mamatut perkarae.

17. Tuntang aku marempang guntum olo parajap, tuntang mansuwit talo rampase bara kasingae.

18. Maka aku mado, huang äka-ku kea aku karäh mahotus, tuntang mamparä karä andauku kilau burong kul.

19. Uhatku hong saran danum, ambon malentäh hong tarokku.

20. Kahaingku haradjur taheta akangku, tuntang panahku djadalan dähen huang lengängku.

21. Olo pudji manjenäh aughku sunisuni, iä mendäh kaputus ajungku.

22. Limbah bara aughku iä djaton hamauh tinai, maka kotakku bahalap kilau udjan akan hundjun iä.

23. Olo mentai aku kilau mendäh udjan, tuntang njamae ingangae kilau mendäh udjan harian musime.

24. Alo aku kanateke tatawä dengan äwen, djaton kea iä bahangi brangai gawie dengangku, djaton iä petah marahas aku.

25. Sasining aku omba basara, maka aku impondoke intu äka idjä mambatang, kilau radja aku melai bentok kawan olo parang; aku kilau olo pamampong intu karä olo awang pähä atäie.

BAGI 30.

Job masunan kapähäe, awan; ljari buah iä.

---

1. Tapi toh tinai, olo idjä tabela bara aku manatawä aku, idjä bapae bihin handak ingabeläku, omba asongku manonggo tabiri mahin dia aku manjohoe.

2. Idjä kaabase inggaräku djaton baguna, idjä belom puna djaton tau manjampai kabakase.

3. Idjä awi lau tuntang tjalakae melai tonggal kabuate bewäi, tuntang hadari akan äka keang kamahau, äka kaput tuntang tunis benjem.

4. Idjä maramo kudjang lajap marak sandam, bujut indu panginae.

5. Idjä iharak bara marak olo, tuntang olo mangkariak sana mitä iä, kilau maridu maharak maling.

6. Iä puna melai intu loau papa, intu lowang petak tuntang bukit.

7. Iä mangirah marak kaju, tuntang hapumpung penda rowut.

8. Panakan olo panjelat idjä batawah, idjä injapa iharak bara tanah.

9. Tapi toh aku djari indu andin olo tä, aku akan indu tandinge.

10. Ewen tä mandjilek aku, tuntang mangedjan arepe bara aku, iä djaton mangahana arepe maludja intu baungku.

11. Iä djari mengkak arepe bara gandalingku, sambil mangapähä aku, iä djaton paraba aku hindai.

12. Iila gantangku olo parajap manggian paingku, iä djari manatap djalac handak marusak aku.

13. Iä djari marusak djalangku, iä djari omba mamparugi aku, alo iä kabuate, djaton bara pandohop.

14. Kilau mahoroc bingkas kota idjä lombah iä tamä, tuntang paham karidue iä maroboh aku.

15. Pampikäh djari manjana arepe mawi aku, kilau riwut djetä manjasah kahaingku, selamatku djari lilap kilau pangakar.

16. Maka toh salumpokku panandjuri bara aku, andau tjalaka djari manangkarap aku.

17. Hamalem karä tolangku kilau angkat rupäi, idjä kuman aku djaton maku malajan.

18. Awi kasangit kapähängku ampin hapus bitingku hobah, djetä manutup aku kilau klambi.

19. Olo djari mahundjeng aku huang rumput, aku injama dengan baras tuntang kawo.

20. Amon aku mangkariak intu ikau, tä ikau djaton tombah aughku; aku mendeng mentai ikau, tapi ikau manalua aku.

21. Ikau djari hobah mandjadi paham karas dengangku, hapan wasan lengäm ikau malalus kaitm mawi aku.

22. Ikau manggatang mangaliam-bong aku akan riwut, hapus kaabasku lepalh impalenjohm.

23. Krana tawangku, ikau handak mandjuluk aku akan pampatüi, hetä puna äka talo handiai awang belom.

24. Djaton guma hindai blaku, amon iä djari mandjudju lengäe.

Tau olo blaku tinai, amon iä djari manukas akae?

25. Djaton aku pudji manangis olo hong andaue tjalaka? djaton hambaruangku pudji manjanjang olo pähä?

26. Tapi amon aku mentai talo bahalap, tä dunah talo papa, amon aku maharap talo blawa, tä talo kaput dumah.

27. Karä talo huang knaingku manara, tuntang djaton malajan, karä andau tjalaka djari maroboh aku.

28. Aku mandjadi babilem, alo djaton kea lason andau djari mawi aku, aku mendeng mangkariak hong bentok olo.

29. Aku mandjari kilau kolau ason taun, tuntang sama kilau buorong onta.

30. Pupusku djari babilem, tinai karä tolangku djari keang awi lasongku.

31. Kutjapi ajungku masuman kapähä, tinai sulingku akan tangitangis bewäi.

BAGI 31.

Job manjarita kabudjure; iä blaku kapatut intu Hatalla.

1. **A**ku djari hadjandji dengan matangku, uka äla djetä sala manampajah budjang bawi.

2. Tinai narai upahku bara Hatalla hong ngambo, narai bagingku bara Idjä djaton tikas kwasae hong äka gantong tä!

3. Djaton patut olo sala buah tjalaka toh, tuntang olo papa ingnaan kalotä?

4. Dia iä mitä karä djalangku, dia iä misä karä ingkangku?

5. Djaka aku djari manandjong huang kabingkok atäiku, tinai djaka paingku djari balias akan tipu:

6. Käläh iä manimbang aku hapau dasing idjä tetek, tä Hatalla karäh kasene kabudjurku.

7. Djaka tandjongku djari manjampang bara djalan, amon atäiku djari ming paitä matangku, amon talo sala aton leket huang lengängku:

8. Tä naughe amon aku malau, olo beken akan kuman tä, karä talo pangulihku lepah akan nilau.

9. Djaka atäiku djari mipen olo bawi, sampai aku mangalati intu dara bauntonggang kolangku:

10. Brangai sawangku irajap olo, olo beken akan habandong dengae.

11. Krana djetä toto kadarhaka, idjä patut ihukum hakim.

12. Djetä kilau apui, idjä kuman marusak lepalepah, idjä akan mamparohot karä ramongku.

13. Djaka aku djari manawah kabudjur djipengku hatuä bawi, amon iä aton perkarae dengängku:

14. Narai kea gawingku toh, amon Hatalla akan mendeng? amon iä mariksa tä, kilen aughku tom-bah aughe?

15. Djaton iä, idjä djari mandjadian aku hong knain induku, djari manampa äwen tä kea, tuntang djari manawas ita bara knai sama ampie?

16. Djaka aku djari mambalang kabandak atäi olo pähä, tuntang manjoho matan balo manampajah boang:

17. Djaka aku kabuatku bewäi djari kuman talo kinangku, sampai djaton maku mimbit nolä kuman tä; —

18. Krana bara pesangku tabela

aku mandjadi kilan bapae, bara knain induku aku djari mahaga iä; —

19. Djaka aku djari mitä olo rusak awi pakaiäe djaton, tuntang djari manjoho olo pähä hagoet djaton bara kahowut:

20. Djaka bitie djaton djari manberkat aku, basa iä djari ingalaso awi upak anak tabiringku:

21. Djaka aku djari mandjudju lengängku mawi karä nolä, basa aku harap indohop olo huang basara:

22. Tä brangai bahangku batipas bara balikatku, tuntang lengängku gagar bapelek tolange.

23. Krana karusak bara Hatalla djari ingikähku, tagal kahaie aku djaton djari bahanji kalotä.

24. Djaka aku djari manampa bulau akan äkaku harap, atawa hamauh dengan botop bulau: ikau akan singgolku:

25. Djaka aku djari handjak atäiku tagal ramongku arä, basa lengängku djari mulih kutoh talo:

26. Djaka aku djari manampajah matanandau metohe manjangkowong, atawa bulan metoh iä bunter:

27. Amon atäiku djari manjoho arepe inamput sasuni sampai manjembah karä talo tä, —

28. Krana djetä kea kadarhaka awang patut ihukum hakim, basa awi tä aku djari kilau mangan-djungen Hatalla, idjä hong äka gantong; —

29. Djaka aku djari handjak atäiku tagal musohku tjalaka, tuntang djari manggatang arepku basu iä djari buah talo kapähä, —

30. Krana toto aku djaton djari maku badosa awi njamangku, sampai aku manjapa hambaruac; —

31. Djaka karä olo huang tingkapku djaton maku hamauh: toto.

olo ai handiai ombet haliai panginae; —

32. Krana olo halisang mahin djaton aku manjohoe bara malem hong djalan, tapi aku muap bauntonggangku akan karä olo idjä handak mahalau; —

33. Djaka aku tumon dasar olo djari manutup kalilitku, mangat manjahokan kasalangku hong kuaingku;

34. Djaka aku djari marawan angkatu tagal olo arä, djaka aku djari mikäh batawah awi karä kolangku, sampai aku manjuni arepku, tuntang djaton blua bara bauntonggangku; —

35. Awe manjoho akangku idjä tau mariksa aku? Toh surat karä aughku! Käläh Idjä djaton tikas kwasae tä tombah djetä; käläh idjä malawan aku mamintik surate kea!

36. Toto, aku handak mina tä hundjun bahangku bewäi, aku handak mangkepan tä hong lingkauku kilau makota.

37. Karä djalangku aku handak masuman akae, kilau mantir hai aku handak manggapi iä.

38. Djaka tanangku mandawa aku, tuntang petake manangis mawi aku,

39. Djaka aku djari kumae tuntang djaton blua balandjangku, atawa djari mahenjekek olo idjä manggawie:

40. Tä brangai oru lembut hetä takirin paräi, pawah takirin djagong. — Toh hapus karä augh Job.

BAGI 32.

Elihu manampara hamauh.

1. Tä äwen telo tä terai tom-

bah augh Job, basa iä manggarä arepe tetek.

2. Maka hambon kalait Elihu, anak Baragheel, olo ungkup Bus, bara djalahan olo Ram; iä malait Job, basa iä tä manggarä arepe tetek bara Hatalla.

3. Tinai iä malait sobate äwen telo tä, basa äwen tä djaton sondau djawap hapae tombah aughe, tinai manjala Job kea.

4. Krana Elihu djari mendäh äwen hakotak dengan Job, basa äwen bakas bara iä.

5. Djadi, anon iä mitä, augh djawap djaton hindai hong njamau äwen telo tä, maka iä blait.

6. Tä tombah Elihu, anak Baragheel, olo ungkup Bus tä, koae: Aku toh tabela, tapi keton uras bakas, tagal tä aku mahamen tuntang marawan masuman angkatu akan keton.

7. Krana kamäangku, käläh idjä arä njelon umure hakotak, idjä kutoh kabakase akan masanan kapintare.

8. Malainkan djetä baja gawin rogh idjä hong olon, tuntang tahaseng ain Idjä djaton tikas kwasae bewäi, idjä mamintar olon.

9. Djaton karä olo awie hai palus pintar kea, tinai djaton uras olo bakas harati kapatut.

10. Tagal tä aku kea handak hamauh: hining aughku. Aku kea handak masuman angkatu.

11. Itä, aku djari mendäh keton hakotak, aku djari manalingan pindingku akan karä augh keton, mentai mikäh keton tau sondau augh buah.

12. Aku djari mingat manjenäh augh keton, tapi toto, dialo idjä biti keton tau manunis augh Job, atawa mandjawap kotake.

13. Belä suroh keton hamauh: ikäi djari masuman augh pintar. Hatalla bewäi djari mawi iä, djaton djaka olon.

14. Maka Job hindai djari malabusan kotake mawi aku, tinai djaton lapan augh keton aku handak tombah augh.

15. Äwen djari djungun, djaton hindai iä tau mandjawap, kotake djari lepah.

16. Toh, basa aku djari mendäh, tuntang äwen djaton tawan augh tinai, krana iä terai, tuntang djaton mandjawap hindai:

17. Toh, maka aku kea handak tombah mawi baris ajuungku, aku kea handak masuman pikirku.

18. Krana aku basuang awi karä aughku, sampai sekä tahasengku hong knaingku.

19. Toto, knaingku tegä pause kilau anggor idjä djaton iuap, kilau kantong taheta idjä handak barabit.

20. Djaton tau dia aku hamauh, mangat aku rangkah tahasengku tinai, aku handak marakang totok biwihku mandjawape.

21. Aku djaton handak mintih ampin olo, djaton handak mambudjok olon.

22. Krana aku mikäh, amon aku kalotä, suro Idjä djari manampa aku salenga manduan aku matäi.

BAGI 33.

Hatalla pudji mandjara olo budjur kea, mangat mamprasih iä bara karä kasalae.

1. Hining kea aughku, o Job, senäh karä kotakku.

2. Itäm, aku muapnjamangku,

djelangku hamauh bara penda tang-epku.

3. Atäiku akan hamauh budjur, totok biwihku akan masuman augh awang buah.

4. Rogh Hatalla djari manampa aku, tahaseng ain Idjä djaton tikas kwasae tä djari manenga pambelom akangku.

5. Amon ikau olihm, tombah aughku, tatap arepm manandipali aku, has ikau toh!

6. Itäm, aku toh ain Hatalla, sama kilau ikau, bara petak kea aku djari induan.

7. Itäm, dia usah ikau mikäh aku, lengängku djaton pahalau karas akan.

8. Maka ikau djari hamauh sampai pindingku, tuntang augh kotakm djari himingku:

9. „Aku toh brasih, djaton kasalangu, aku bahalap, djaton bara dosa.

10. „Iä bewäi manggau baku intu aku, iä manggarä aku musohe.

11. „Iä djari mamanga paingku, tuntang djari mangalong karä djalangu.”

12. Itäm, huang aughm tä ikau djaton budjur, kakai aku tombah aughm: krana Hatalla pahalau hai bara olon.

13. Buhen tinai ikau djari bakotok mawi iä? krana puna dia usah iä masuman bukun karä gawie.

14. Krana tau Hatalla hamauh sindä atawa handuä; tapi olo djaton mingat tä.

15. Huang paitä nupi hamalem, metoh olo tiroh tudjah, amon iä menter batiroh hundjun sasuroe:

16. Tä iä mangarendeng pinding olo, tuntang madjar mampudji iä.

17. Mangat iä mules olon bara kahandak ai, tuntang mambalang kadjohon atäie;

18. Nakara iä mahaga hambaruae bara kabanasa', tuntang pambelome, uka äla buah tjalaka, awang djari tatap akae.

19. Iä mandjara olon hong sasuroe hapan kapähä, karä tolange haradjur manjilo,

20. Sampai belae mandjilek talo kinae, hambaruae ngabelä talo awang mangat angate;

21. Sampai isin pipie djari lepah kosop, karä tolange awang puna djaton mamala rarawat ampie;

22. Sampai hambaruae djari tokep rusak, pambelome djari sampai pampatäi.

23. Tä, amon Malaikat aton akae, idjä indu belate, idjä biti bara karä kojae tä, mangat masuman akan olo tä talo idjä patut;

24. Tä iä tä akan masi iä, sambil hamauh: liwus iä, uka äla iä mohon akan kabanasa, aku djari sondau panewus akae.

25. Tä isie manjurong tinai paham bara pesae tabela; iä haluli mandjadi kilau budjang tinai.

26. Iä karäh blaku paham intu Hatalla, idjä masi iä, sampai manaharep baue dengan kahandjake, tä iä halalian akan olo tä kateteke.

27. Limbah tä olo tä mangaku intu baun olo, koae: aku djari badosa, tuntang mamingkok kabudjur, tapi djaton djetä baguna akangku.

28. Maka iä djari maliwus hambaruangku, belä djetä mohon akan kabanasa, tapi mangat pambelomku mitä kalawa tinai.

29. Itäm, tumon talo handiai tä Hatalla mawie handuä hantelo dengan genep olo:

30. Mangat iä manduan hambarae haluli bara kabanasa, tinai mangat iä implawa awi kalawa pambelom.

31. Senäh, o Job, hining aughku; suni ikau, aku handak hakotak.

32. Tapi djaka aton aughm, käläh tombah aughku; suman bewäi, krana aku radjin mambudjur ikau.

33. Maka djaka dia, käläh hining aughku; suni, aku handak madjar kapintar akam.

BAGI 34.

Hatalla toto budjur tuntang tetek hong karä gawie, krana iä puna Tempon salepah kalunen, idjä mahaga talo handiai.

1. Tinai tombah Elihu, koae:

2. Joh keton, karä olo pintar, hining aughku, talingan pinding keton akangku, keton olo harati.

3. Krana pinding akan mangasene karä augh, kilau tangep mangkemä pauginan.

4. Käläh ita mariksa buabua, mangat katawan talo idjä budjur tuntang patut.

5. Krana Job djari hamauh: „aku toh budjur, tapi Hatalla djaton maku mambudjur aku.

6. „Aku kilau tandjaro bewäi, alo aku budjur; aku haban awi himang, alo aku djaton kasalangu.”

7. Patut olo, kilau Job tä, mihop karajape kilau danum?

8. Tuntang rampi omba olo darhaka, palus karait omba olo papa?

9. Krana iä djari hamauh: djaton baguna akan olo, alo iä budjur dengan Hatalla.

10. Tagal tä, joh keton olo pin

tar, hining aughku toh: Hatalla kedjau bara kadarhaka, Idjä djaton tikas kwasae tä kedjau bara talo sala.

11. Malainkau iä mamalah olon tumon kapatut gawie, manjoho genep biti mandino tumon djalae.

12. Toto haliai, Hatalla djaton mahukum sala, Idjä djaton tikas kwasae tä djaton mamingkok kabudjur.

13. Aton olo djari mangkat iä akan hundjun petak? aton awi olo djari manjoho iä marentah salelah kaluene?

14. Amon iä puna handak marusak olon, murah bewäi iä manduan rogh tuntang tahaseng äwen buli iä.

15. Sakarä isi akan matäi haiak, karä olo akan buli mandjadi petak.

16. Toh, amon ikau pintar, hining aughku toh, talingan pindingm akan kotakku.

17. Tau kea iä, idjä basingi talo budjur tä, marentah? bahanji ikau manjala Idjä tetek tuntang paham kwasae tä?

18. Patut kea olo hamauh dengan radja: ikau olo parajap? tinai dengan karä mantir hai: keton olo papa?

19. Kilen hindai Iä tä, idjä djaton paraba baun karä radja, idjä djaton tahu olo tatau paham bara olo pähä? krana urase tä tampau lengäe.

20. Salenga kea äwen tä akan matäi; alo bentok alem utus olo iaur palus nibau, tinai idjä kwasinganan djaton awi lengäe.

21. Krana matan Hatalla manantuneng djalan genep biti, iä mitä karä panandjonge.

22. Djaton talo remeng, djaton talo kaput, äka olo pavajap tau manjahokan arepe.

23. Krana dia usah iä tahu mentai olon, sampai iä tamä basaran Hatalla.

24. Iä palus tau mamparamok olo kwasa, dia usah mariksae, tinai iä mampendeng awang beken manganti äwen.

25. Basa iä puna kasene karä gawie, tagal tä hamalem iä salenga mampalokang iä, sampai äwen lepah ramok.

26. Hong äka hukum olo parajap iä mawi olo tä, haiak gitau olo handiai.

27. Basa äwen tä djari undur malih iä, tuntang djaton maku harati karä hadat djalae.

28. Gegä augh bawai olo pähä djari sampai iä, tuntang iä mahining augh tangis olo tjalaka.

29. Amon iä manjanang olo, äwe tau manjala iä? tinai amon iä manjahokan baue, äwe tau mitä iä? alo djetä akan utus olo, alo akan idjä biti.

30. Uka äla olo haliau haradjur marentah, suro mandjadi djarat akau karä olo arä.

31. Toh, kilen, djaton patut hamauh dengan Hatalla: aku tarima hukum ajum, aku djaton handak papa hindai?

32. Idjä hindai aku harati, käläh ikau madjar aku djetä: amon aku djari sala gawingku, djaton aku maku burok mandahang tä tinai.

33. Kilen, aton ikau handak madjar iä ampie patut mamalah? sampai ikau handak manganan aku tuntang mintih takiringku? Amon ikau tau tombah aughku toh, su-man!

34. Olo awang pintar handak hakotak saroroc dengan aughku, olo harati handak manarima kotakku,

35. Sambil hamauh: humong kea kotak Job tä, karä aughé djaton dengan kaharatie.

36. Joh apangku, käläh Job ingkemä palus haradjur, basa iä tom-bah kilau olo parajap.

37. Basa akan kasalae iä mandahang kadarhakae tinai; iä mapok lokape intu baun ikäi, tuntang mangapal djawape malawan Hatalla.

BAGI 35.

Hatalla djaton ontong awi gawin ita,
dia usali iä mupah.

1. Tinai tombah Elihu, koae:
2. Aton ikau mado tä budjur, sampai ikau hamauh: katetekku paham bara katetek Hatalla?

3. Krana koam, narai ontong tä akam: narai ontong alo aku budjur alo aku sala?

4. Aku handak mandjawap aughm, tuntang augh sobatn tä.

5. Tanggera langit, itäm: tampajah karä baunandau ngambo, djetä mahin pahalau gantong akam.

6. Amon ikau badosa, narai karugie iä? alo kalangkahm batujok, narai kapähäe iä?

7. Amon ikau tetek, narai ontonge awim? atawa narai asile bara lengäm?

8. Idjä puna olon kilau ikau iä tä tau pohos awi kadarhakam, tuntang bontong awi katetekm.

9. Awi kagagah olo olo irarat mangkariak, iä manbawai sabab lengäm olo hai;

10. Tapi dialo idjä biti äwen tä hamauh: intu kwe Hatalla, idjä djari manampa aku, idjä tau mam-pangat metoh katika tjalaka;

11. Idjä djari mandjadian ita

pintar bara karä meto hong padang, tuntang harati bara karä bu-rong penda langit?

12. Tumon tä puna olo tä akan mangkariak tagal kadjohon olo papa, maka Iä djaton maku tom-bah aughé.

13. Krana toto Hatalla djaton maku mahining augh haiang ka-lotä, Idjä djaton tikas kwasae dja-ton maku mitä tä.

14. Alo koam, ikau djaton akan mitä iä, aton bewäi iä handak mamutus; entai iä bewäi.

15. Tapi toh, basa kalaite djaton palus djari hasep, tuntang djaton palus mahukum karä dosa,

16. Toh haiang bewäi Job ma-rakang njamae, tuntang humong manjewut augh badjoho.

BAGI 36.

Karä djalan Hatalla uras tetek bewäi,
tapi olon djaton tau harati tä lepah.

1. Maka Elihu manontong aughé tinai, koae:

2. Hining aku hakotak isut hindai, aku handak masanan akam, krana kutohe hindai aughku idjä tahu Hatalla.

3. Aku handak hararaban talo bara djaman horan, tuntang mam-budjur manara iä, idjä djari ma-nampa aku.

4. Karä aughku tä toto djaton tandjaro, kaharatingku tä budjur bewäi intu baun.

5. Itäm, Hatalla toto kwasa, tinai iä djaton manalua idjä biti, krana iä kwasa kea asim atäic.

6. Olo papa iä djaton maku mahagae, malainkan iä nguan ka-budjur olo pähä.

7. Iä djaton mules tampajale bara olo tetek, tapi haradjur hindjä radja iä mampondok äwen tä hundjun padadusan, maugat iä hai hantä.

8. Tinai amon olo tä inawan imasong, ingangkuling dengan talin tjalaka:

9. Tä iä masuman akæe talo gawie, karä kasalæe idjä djari hapæe marajap,

10. Sambil mangarinah tä akan pindinge hapan mampudji iä, palus manjoho iä, mangat iä hobah bara dosæe.

11. Amon olo tä manumon aughe, tuntang manempo iä, tä maka iä karäh mahapus karä audæe dengan kahalape, karä njelo dengan kamanngate.

12. Maka amon olo tä djaton maku mahining, tä iä salenga tjalaka, palus nihau huang kapalenge.

13. Tapi olo haliau mingkes mahaga kalait tä, äwen djaton maku blaku, amon iä imasong awie.

14. Tä, maka hambaruæe matäi kahum katabelæe, pambelom ajue rusak hindjä olo bakandji.

15. Tapi olo pähä Iä malapase bara tjalakaæe, tuntang muap pindinge hong kadjakæe.

16. Maka ikau kea handak insuwite bara njaman kapähä, mampalandang ikau, djaton habalut kadjakä lindai, sampai karä panginam hong medjam karäh uras menjak.

17. Tapi sana ikau sama dasarm dengan olo papa, tä hukum manuntut kasalam mawi ikau.

18. Amon kalaite lembut, buah-ikau, suro iä manganan ikau sasindä, sampai ikau djaton taratewus alo kilekilen kahaie.

19. Angatm iä paraba katataum? Kwäka, alo bulau alo karä kaabas dengan panatau mahin dia!

20. Æla ikau taharu blaku talo kaput tä, idjä manganan karä utus olo nihau bara äkæe.

21. Buabuaah ikau, äla mules arepm maniutu kadarhaka, tumon ikau djari mintih tä labih bara kapähä.

22. Itäm, Hatalla puna gantong huang kwasæe; intu kwe aton guru idjä kilau iä?

23. Æwe djari manukas djalæe akæe? äwe bahanji hamaul: ikau sala gawim?

24. Ingat bewäi, mangat ikan omba mampahai gawie, idjä inara karä olo.

25. Olo handiai mitä tä, olo kalunen manantuneng tä bara kedjau.

26. Itäm, Hatalla puna hai, sampai ita djaton olih kasenæe; itong karä njeloe djaton tarariksa olon.

27. Amon iä mandjidjit paus danum kangambo, tä maka udjan lawo awi djetä,

28. Palus karä baunandau batu-suh, manata hundjun olo.

29. Tau kea olo harati ampin baunandau tä imbirang? atawa augh guruh garuntong idjä ngambo tä?

30. Itäm, iä mamantjar kilat ajue ngambo hetä, tuntang mangadjang hapus tasik hapan tä.

31. Kraua hapan tä iä mahukum utus olo, tinai hapan tä kea iä manenga panginan karäan karæe.

32. Iä mingkes kilat tä intu lengæe, tuntang mambelase mawi musohe.

33. Njahoe tä masuman iä, mahin akan meto kea, metoh iä lembut dumah bara hetä.

BAGI 37.

Elihu masuman Hatalla dumah haiak talo badjea.

1. **T**oto, awi talo tä atäiku taräwen, manangkadjok bara kalekae.

2. Hining, hining keton, augh njahoe mangaruntong, augh guruguruh idjä blua bara njamae!

3. Iä manjoho tä hakumbang hapus penda langit, manjabintir sampai saran petak.

4. Limbah tä njaho meratmetar, mamplua auge idjä batengkong: amon augh njahoe lembut, äwe tau mahakae?

5. Heran haliai Hatalla manjaho hapan auge: iä mawi talo hai, sampai ita dia tau harati tä.

6. Amon iä manjoho udjan habungkus: lawo akan petak: tuntang udjan toto: mohon ngasusur pahapaham!

7. Tä iä mangahana karä lengän olo, sampai karä olo, idjä puna tampan ai, akan mangasene kwasae:

8. Karä meto bariar kea tamä lowange, tantang melai intu äkae.

9. Barat tä dumah bara äkae idjä basilim, awi kakaras riwut tä talo mandjadi sadingen.

10. Awi tabaseng Hatalla talo manäre, sampai äka danum lombah kea baku.

11. Limbah tä bannandau tä darai tinai, mangat haluli blawa, palus kalawa tä maradjang talo kawus.

12. Hapan akal kapintare iä halapan karä talo, mangat mandjadian hundjun petak talo handiai awang djari injohoe:

13. Alo iä manukas tä inda djara, amon tanah puna patut in djara, alo inda berkat.

14. Ingat djetoh, o Job. men-

deng tuntang harati buabua karä gawin Hatalla idjä heran.

15. Aton ikau katawan prea Hatalla djari matoh djetä kalotä? prea iä manjoho kilat baunandau tä manjabintir?

16. Aton ikau harati baunandau tä magon tanggar? gawi heran ain idjä pintar haliai?

17. Kilen pakaiam mandjadi blasut, amon kalunen tadoh limbah riwut salatan?

18. Aton ikau djari mandohop iä mambirang batanglangit, sampai djetä dähen kilau saramin idjä inoang olo?

19. Suman akan ikäi, kilen ita tau madjar iä? tapi ita djaton tau sampai kalotä, awi ita kaput pi-djem.

20. Amon aku hamauh tumon tä, dia djetä inuman akae? atawa aton olo handak hamauh, uka manggau arepe palus nihau rusak?

21. Toh, maka matanandau mahin dia tau inanggera, amon djetä tarang hong langit, amon riwut mahalau mamprasih tä.

22. Hila utara langit mandang bahenda: hakaliling Hatalla kutoh kahai, idjä äka kikäh karawan.

23. Tapi ita djaton tau sondau Idjä djaton tikas kwasae tä, idjä paham kaabase: maka iä djaton maku tombah tagal kabudjune tuntang kapatut ai.

24. Tagal tä patut olo mikäh iä: tapi iä djaton paraba olon, alo kilekilen kapintare.

BAGI 38.

Hatalla mampudji tuntang madjar Job.

1. **L**imbah tä, maka Jehowa

tombah augh Job bara huang talo badjea tä, koae:

2. Æwe tä idjä maugeroh ti-rokku, tuntang hakotak huang ka-humonge?

3. Babat kahaugm toh, mangat ikau kilau batnä toto; aku handak misek ikau, käläh adjar aku!

4. Intu kwe ikau, kahum aku manggalang petak? sanan tä akanguku, amon toto kapintarm palaam.

5. Tawam, äwe idjä djari manukas ukure? atawa äwe djari mingkes rakurae hetä?

6. Atawa hong kwe äka tongkete impendeng? atawa äwe djari mingkes padadukan galange?

7. Katika karä bintang sawah manjanji horumat haiahaiak, tuntang karä anak Hatalla baramirami malahap.

8. Æwe djari mamapar tasik, metoh djetä haru manjambong kilau bara knain indue?

9. Metoh aku makaian tä hapan baunandau, mamungkuse hapan kakaput indu talampinge?

10. Metoh aku manukas tikase akae, tuntang mingkes huit deng-an blawang akae,

11. Sambil hamauh: mandas toh ikau, äla miar hindai, hetoh akan terai karä riak kadjohom!

12. Aton ikau huang karä andaum djari manjoho talo sawah, tuntang manantu äka langit akan mahindang?

13. Mangat mimbing karä puting petak, tuntang mambirik manuganan karä olo papa tä:

14. Mangat petak iobah kilau lilin tjap, tuntang karä talo bahal-lap kilau indu pakaiac:

15. Tuntang kalawac ingahana bara olo papa, palas lengän olo badjoho tä imelek.

16. Djari ikau hagoet sampai lo-wang tasik, djari ikau manandjong mimes penda labelue?

17. Djari bauntonggang pampatäi inap akam? djari ikau mitä blawang kakaput?

18. Djari ikau malakä petak? Suman, aton ikau katawan karä talo tä?

19. Hong kwe djalan manalih äka batang kalawa tuntang kakaput tä, hong kwe kalekac?

20. Sampai ikau tau masuman tikas sarac, tuntang katawan djalan akan kalekac?

21. Toto, tawam bewäi, kraua katika tä ikau puna djari inakan: basa andaum tä puna kutoh karäe!

22. Djari ikau manalih gudang udjan habungkus, atawa djari ikau mitä äka udjan karangan indjadian?

23. Idjä inaku akan andau kadjakä, akan andau klahi tuntang parang.

24. Hong kwe djalan kalawa tä mananjap? tinai pangarak riwut hundjun petak?

25. Æwe djari manampa pasuran udjan papak panggar, tuntang djalan kilat njaho?

26. Sampai udjan lawo akan tana, äka djaton olo, akan padang tunis benjem, äka idjä biti mahin djaton:

27. Nakara manjiwoh äka keang tuntang benjem, mangat mampalembut karä salundik oru.

28. Æwe idjä bapa udjan? atawa äwe idjä djari manak pantis ambon?

29. Bara knain äwe danum baku blua? tinai äwe djari manak ambon habungkus?

30. Sampai danum tä batekang kilau batu, tuntang hapus bilun danum baku bewäi.

31. Tau ikau mandjalin bintang

kajuntangoi? atawa mangarak talin bintang salampatäi?

32. Tau ikau manjoho bintang sawah lembut intu puna wajahe? atawa magah bintang idjangbawoi tuntang anake lembut?

33. Aton ikau katawan karä atoh langit? aton ikau djari nguan tä mangat marentah petak?

34. Tau ikau manarik aughm sampai baunandau, manjoho kutoh danume tä manata ikan?

35. Tau ikau manjoho karä kilat manjabintir, sampai djetä tombah aughm, koae: toh ikäi aton?

36. Æwe djari mingkes kapintar hong atäi buam? äwe manenga kaharati awang apik?

37. Æwe ombet kapintare sampai tau mariksa baunandau? äwe manusah danum bakandong hong langit?

38. Amon karä tunek petak inata palus hakumpal, tuntang botope tä harapet.

BAGI 39.

Hatalla manontong aughe dengan Job.

1. Aton ikau manenga akan singa bawi talo ingkarape, aton ikau manjukup kabungun anak singa?

2. Amon iä mahukup hong lowange, tuntang mondok dadukung intu äkae, mangat mimpa.

3. Æwe manatap panginan akan burong kak, amon anake mantehau intu Hatalla, metoh iä trawang hetähetä, djaton sondau panginae?

4. Aton ikau katawan bulan kambing mura manak hong batu-karang, aton ikau katawan ampin badjang tä luas?

5. Djari ikau misä bulae, aton ikau katawan katikae manak?

6. Iä mandjungkong arepe, mamplua anake, palus kapähän miaue djaton.

7. Anake sasar tagap tuntang hai awi oru talo, iä hagcet djaton buli indue tinai.

8. Æwe djari mampariar kalidai hutan, äwe djari mengkak djarat kalidai bariar.

9. Akae djari inengaku padang benjem akan äkae, äka tunis benjem akan lewue.

10. Iä manatawä lalenton olo hong lewu, iä djaton mahining augh olo mudjar.

11. Iä mitä karä bukit äka talo urepe, tuntang manggau karä talo bahidjau.

12. Aton angatin, badak tä handak manempo ikau? handak iä bara malem intu dulang aim?

13. Tau ikau mugar iä, mangat maluku akam? handak iä manjarak tanam?

14. Tau ikau harap iä, basa iä kalotä kaabase? tau ikau manjoho iä bagawi akam?

15. Tau ikau harap iä manampa binji akam tinai, manumpong tä hong karaiam?

16. Palapas burong outa, idjä ingepeke handjahandjak, djaton djetä kilau palapas tuntang bulun naam?

17. Tinai iä pudji malih tante-lohe hong petak, manjoho bars mahärem tä.

18. Djaton iä paraba mikäh pain olo mahundjeng djetä, atawa meto bariar mamusite.

19. Dasare tulas dengan anake, ampin djetä kilau dia anak ai, iä brangai bewäi, alo tantelohe haiang.

20. Krana Hatalla djari manganan

kapintare, djaton djari mambagi kaharati akæ.

21. Amon iä mangipak palapase mampalias arepe, tä iä mangarchäi karä hadjaran tuntang olo idjä mukong tä.

22. Tau ikau mauenga kaabase akan hadjaran, atawa mangkepan bulun sauduronge intu tekoke?

23. Tau ikau manjoho tä manangkadjok kilau sangkalap? Augh kamähus uronge tä tau baka taräwen.

24. Amon olo magon mangalati, maka djetä handjak huang kaabase, palus lagoet manjupa olo idjä tap parang.

25. Iä mangarchäi talo pampikäh, tuntang djaton tau taräwen, djaton iä maku hadari bara baun padang:

26. Alo anak panah meramerang buah iä, tuntang isin tumbak tambulu ngilangilat:

27. Iä hagendjah tuntang bagisah mangakas petak, iä djaton tau impatendä tinai, amon aton augh sarunai.

28. Sana augh sarunai impahiau bataritarik, has takan! koæ: bara kedjau iä mambewau klahi tä, augh karä mantir tuntang lahap olo arä.

29. Aton antang tä trawang awi kapintar ajum, mambirang palapase manintu salatan?

30. Aton tumon prentahm burong nasar manjalumbo kangambo, tuntang manjarangan intu äka gantong?

31. Intu tantan bukit iä melai, tuntang tingkep intu sangking batu.

32. Bara hetä iä manangkilik talo kinac, matae batarik sampai kedjau.

33. Anake minjup dahan talo. intu äka hantun talo hetä inalihe.

34. Tinai Jehowa tombah augh Job, koæ:

35. Kilen olo pamado tä handak basual hindai dengan Idjä djaton tikas kwasæ? idjä handak madjar Hatalla, tau iä tombah toh?

36. Maka Job tombah augh Jehowa, koæ:

37. Itäm, aku djari pahalau lajau, narai tinai aku tau tombah aughm? aku mangop njamangku hapan lengängku.

38. Sindä aku djari hamauh, tapi toh aku djaton maku badjawap tinai: mikäh sampai handuä, tapi aku djaton maku mandahange tinai.

BAGI 40.

Hatalla manontong augehe dengan Job.

1. **M**aka Jehowa tombah augh Job bara huang talo basaloh, koæ:

2. Babat kahangm toh, mangat ikau kilau hatuä toto: aku handak misek ikau, käläh adjar aku.

3. Tau ikau manganan aughku toh, tuntang manjala aku, mangat ikau budjur?

4. Aton lengäm kwasæ kilau Hatalla, tau ikau manjaho hapan aughm, kilau iä?

5. Käläh ikau hapan kabungasm tuntang kahaim, prahan kahalapm, kwasam:

6. Ukäi lason kasangitm, tintu karä olo badjoho palus mamparandah iä.

7. Toto, tampajah karä olo badjoho, balalu henjek manjontop iä, tuntang mamparusak karä olo papa intu äkae.

8. Kalian iä samandiai hong pe-
tak, palus paleteng iä intu äka
basilim;

9. Tä aku handak manara ikau,
basa lengäm gantaum tjakap man-
dohop arepm.

10. Itäm, behemot, meto hai tä,
idjä djari inampaku tokep ikau, iä
kuman oru kilau sapi.

11. Itäm, kaabase huang ka-
hange, tuntang kagantjange huang
uhat berenge!

12. Ikohe batekang kilau batang
seder, sapan tolange dähen haliai.

13. Tolange kilau tambaga idjä
batekang, paie kilau däraih sanaman.

14. Iä idjä mambatang bara karä
talo tampan Hatalla; idjä djari
mandjadian iä, djari mandjuluk pa-
dange akae.

15. Maka karä bukit mampalem-
but talo urepe akae, karä meto
bariar busik hetä darabe.

16. Iä radjin menter intu kan-
djungen, basilim marak rampiang
hong äka rumpur.

17. Talo badjikut mangandjungen
iä, bakau mangadjang iä.

18. Itäm, iä minjup rahusan da-
num, djaton paraba tä, angate ka-
mäae alo Jordan mahin olihe teal
tamä njamae.

19. Tau olo manawan iä bara
hila baue? tau olo palus manja-
luang uronge hapan djarat?

BAGI 41.

Hatalla masuman ampin dasar lewiatan,
hapac manggagom Job.

1. **T**au ikau manunda lewiatan
tä hapan sakang? tau ikau mam-
bangus baue hapan tali?

2. Tau ikau mangawit uronge

hapan pisi? tau madjok pipie ha-
pan rurang?

3. Aton iä handak musok ikau,
atawa manis aughé dengan?

4. Angatn, iä handak hadjandji
dengan, sampai iä indu djipem
katatahi?

5. Tau ikau hurah dengae, kilau
dengan burong korik? tau ikau
mamasong iä akan usik anakn
idjä bawi?

6. Tau olo mandjual iä? handak
dagang mamilie?

7. Tau ikau marusah upake ha-
pan rurang, atawa takoloke hapan
pakihu?

8. Kemä bewäi djaka lengäm
mawi iä, toto ikau palus terai
klahi hindai!

9. Toto kaharap ai, idjä handak
mawi iä, tandjaro bewäi; sana iä
mitäe maka iä karäh balongkang.

10. Djaton idjä biti petah ka-
lotä sampai manangkedjet iä. Maka
äwe kea tinai, idjä bahanji mam-
pendeng arepe intu baungku?

11. Äwe djari manenga akang-
ku, sampai aku patut manjulang
akae? Krana aku puna tempon
talo handiai hapus penda langit.

12. Tinai aku djaton maku tendä
manahiu karä ramon berenge, tun-
tang masuman karä kaabase tun-
tang kabungas ampin tawase.

13. Äwe tau meugkak tisike
idjä kilau karungkonge? äwe ba-
hanji mandjudju lengäe intu helat
kasingae idjä duä lapis tä?

14. Äwe petah marakang ririre,
idjä kilau baun lawang? kasingae
marehäi baka ikiäkäh.

15. Karä tisike idjä bakapal uras
kilau taming idjä dähen, hadjip
kilau irapatan,

16. Haradjur harambit dengan ko-
lae, sampai riwut djaton tau tamä:

17. Djeta harapet batambing, sampai djaton maku pisah.

18. Banjäe lalendang kilau blawa, tinai matae kilau langit mahindang.

19. Bara njamac atou blua kilau sahewan tuntuang ampin gutin apui.

20. Bara uronge atou blua kilau asep, kilau paus tarau kabali.

21. Tabasenge kilau barah apui, njalae blua bara njamac.

22. Æka kaabase intu ujate: pampikah manangkadjok helo baue.

23. Sarapar isie harapet haliai, kilau moang intu tolange, djaton tararabit.

24. Atäie batekang kilau batu, karas kilau gagelan batu galingan.

25. Amon iä lembut manakundjong maka olo abas mahin mikäh, amon iä manaradjang maka äwen tä djungun.

26. Amon olo handak mantakan iä hapan padang, djaton bara pedah bewäi, alo lundju, rurang, alo makaiän sangkarot mahin djaton baguna.

27. Sanaman kilau tampilai bewäi intu iä, tambaga kilau kaju räbok.

28. Anak panah djaton tau maharak iä, panting batu kilau tikil paräi intu iä.

29. Pukul kilau palawi intu iä, iä mangarehäi olo mambelas hundju.

30. Penda usoke atou diinge idjä batadjim; iä maharis äka idjä ihoroe.

31. Iä mangambolak tasik äka handalem, sampai manava kilau kabali, tuntuang mangurah tä kilau manggulai tatamba.

32. Djalae bagining limbah likute, tasik habuä baputi awie.

33. Hapus petak djaton idjä padan dengae; iä djari inampa djaton tau mikäh.

34. Iä djaton paraba karä talo hai, iä radjan karä metoh basiak.

BAGI 42.

Job hobah; Hatalla mambudjar tuntuang mamberkat iä.

1. Tã Job tombah augh Jehowa, koae:

2. Aku katawan, ikau kwasa mandjadian talo handiai, tinai karä tirokm djaton tau bageto.

3. Toto koam, äwe idjä mageroh tirokku awi kahumonge? krana aku djari manjewut talo idjä djaton kasenangku, talo idjä palau heran akangku, awang djaton aku haratie.

4. Toh, käläh ikau mahining, aku handak hamauh, aku handak misek ikau, käläh adjar aku.

5. Pindingku djari mahining ikau, toh matangku kea mitä ikau.

6. Tagal tä aku mandjilek arepku, haiak manjasal aku mondok hong petak tuntuang kawo.

7. Maka amon Hatalla djari masanan karä anghe tä akan Job, tä koae dengan Elipas, olo Teman tä: Kalaitku hasep mawi ikau tuntuang sobatm äwen duä: krana augh keton djaton toto budjar tahu aku, kilau ain rewarku Job.

8. Tagal tä duan akan keton udju kongan sapi, tinai udju kongan tabiri hatuäe, palus lius tanggoth rewarku Job, luput parapah awang ingälu akan keton. tuntuang usok rewarku Job, mangat iä blaku akan keton. Krana baun ai handak inarimaku, belä aku

mawi keton tumon kahumong keton; krana augh keton djaton toto budjur tahuu aku, kilau ain re-warku Job.

9. Tä, maka Elipas olo Teman, Bildad olo Sua äwen telo Sopar olo Naema hagoet, sambil malalus augh Jehowa dengae; maka Jehowa manarima augh Job.

10. Palus Jehowa manganan kapähän Job, limbah iä djari blaku akan sobate. Jehowa manenga akan Job salipet karäe bara bilin.

11. Tinai karä paharie, karä betaue, karä olo kapatohe bilin dumah tanggoh iä, kuman dengae hong humae, tuntang äwen manatum iä, sambil mampong iä tagal karä kapähäe, idjä djari injampai Jehowa mawi iä. Tinai genep biti manenga akae duit salaka awang hai, tuntang tisin bulau.

12. Maka Jehowa mamberkat la-

win kadjarian Job paham bara so-lake; krana iä mandino äpatwalas kojan kambing tabiri, djahawen kojan onta, sakojan kapasang sapi, tinai sakojan kongan kalidai bawie.

13. Tinai iä manak udju biti hatuä, telo bawi.

14. Iä manggarä aran tambakase idjä bawi Jemina, tinai idjä duä Kesia, tuntang idjä telo Kerenhapogh.

15. Maka hapus tanah tä djaton sondau olo tumon kahalap anak Job idjä bawi tä; bapae manenga akae bagin joresae marak karä njahae.

16. Maka Job belum hindai limbah tä saratus äpat pulu njelo, tuntang iä mitä panakae sampai hangkäpat mäso.

17. Limbah tä Job matai, metoh iä bakas tuntang puas belom.

SURAT

M A S M U R.

(NJANJI.)

MASMUR 1.

Tahuu ampin tuntang kadjarian olo tetek, tinai olo parajap.

1. Selamat olo, idjä djaton tumon huang olo papa, djaton kea mendeng hong djalan olo badosa, dia kea mondok äka olo parajap.

2. Tapi iä mangilak Torat Jehowa, tuntang handau hamalem iä manirok Torate tä.

3. Iä tä kilau batang kaju, idjä djari imbul darah sungäi, idjä mamua intu wajahe, tuntang karä dawäe djaton malajuh; karä talo gawie uras batuah.

4. Olo papa djaton kalotä, tapi

iä kilau tikil, idjä tariup awi riwut.

5. Tagal tä olo papa djaton akan mendeng togor metoh hukum, tinai olo badosa djaton hong ungkup olo tetek.

6. Krana Jehowa kasene djalan olo tetek, tapi djalan olo papa akan rusak.

MASMUR 2.

Tabiu karadjaan Anak Hatalla tuntang karä musohe.

1. Buhen karä olo kapid maridu, tuntang karä utus olo kalunen manirok talo haiang? — (*Uaw. Rus.4.25.*)

2. Karä radja kalunen mendeng, karä mantir hai sama mondok hatirok, malawan Jehowa tuntang Idjä djari iminjake.

3. Koe: Has, ita maratap pa songe, palus manganan djarate bara ita.

4. Idjä mondok hong sorga tawä, pangkahai Tuhan hababaka olo tä.

5. Limbah tä iä hakotak dengan äwen tuntang kalaite, hapan kasingite iä manaräwen olo tä, koe:

6. Aku toto djari mangkat radjangu hong Sion, bukit ajungku idjä brasih tä.

7. Aku handak masuman augh kaputus toh: Jehowa djari hamaul denganku: ikau toh Anakku, andau toh aku djari mangarinah mangkat ikau. — (*Ibran 1,5;5,5.*)

8. Laku intu aku, tä maka aku handak manenga karä olo kapid indu joresam, tuntang hapus saran petak indu bagim.

9. Hapan sanaman sokah radja ikau akan mamparamok äwen,

namusit iä kilau kabali landai. — (*Pungar. 2.27.*)

10. Maka toh, buah keton pintar, o karä radja! buah keton tari- ma adjare, karä hakim hong petak!

11. Awi manempo Jehowa haiak mikäh, kaku iä haiak hagen- djäh.

12. Sembah Anak tä, belä iä blait, balalu keton rusak hong djalan keton: krana badjeleng kalaite karäh hasep. Selamat karä olo, idjä harap iä.

MASMUR 3.

Harap Hatalla, amon indjakä olon.

1. Masmur Dawid, metoh iä hadari bara baun anake Absalom. — (*2.Sam.15,14.*)

2. Kajah Jehowa! musohku paham karä, arä olo mendeng mawi aku.

3. Olo arä mawi hambaruangku, koe: iä djaton bara selamat intu Hatalla — Sela.

4. Tapi ikau, o Jehowa! puna talawangku, ikau horumatku, tuntang idjä manggatang takolokku.

5. Hapan aughku aku mangahau Jehowa, maka iä manarima aughku bara bukit ai idjä brasih tä. — Sela.

6. Aku menter palus batiroh, aku misik tinai, krana Jehowa mangalindong aku.

7. Djaton aku mikäh bakoja-kojan karä olo tä, idjä mangapong handak mawi aku.

8. Has, Jehowa, lepas aku, o Hatallangu! krana ikau manepak karä musohku, kasingan olo parajap lepah irempangm.

9. Jehowa puna Tempon sala-

mat: tenga berkatn akan utus
olo ajum! — Sela.

MASMUR 4.

Harap Hatalla, amon indjakä olon.

1. Masmur Dawid, akan kander olo panjanji, patut impahaiak kutjapi.

2. Amon aku mangahau, tom-bah aughku, o Hatallangu, idjä äka katetekku: idjä mampalandang aku metoh kadjakä: pasi aku, trina lakudoanguku.

3. Keton, idjä paham kahatuän keton! kilen katalin horumatku akan inawah? kilen katalin keton radjin dengan talo haiang, tuntang manggau talo tandjaro. — Sela.

4. Buah keton mangasene, Jehowa puna djari mambaris akae olo idjä heret dengae: Jehowa handak mahining, amon aku mangalahu ia.

5. Ela badosa awi keton blait, käläh ingat huang atäi keton hundjun sasuron keton, tuntang awi manjuni arep keton. — Sela.

6. Imbit parapah katetek, tuntang harap intu Jehowa.

7. Koan olo arä: Ewe handak manjoho ita mitä kahalap? Käläh ikau manggatang kalawa baum hundjun ikäi, o Jehowa!

8. Ikau mampahandjak atäiku paham bara metoh gendom tuntang anggor äwen tä dahangdahanga.

9. Landang bewäi aku menter balalu batiroh, krana batonggal ikau, o Jehowa, mandohop manjanang aku.

MASMUR 5.

Bagin olo tetek tuntang olo papa.

1. Masmur Dawid, akan kander olo panjanji: tahu am-pin baris kadjarian.

2. Hining aughku, o Jehowa, itäm pikir atäiku:

3. Talingan pindingm senäh augh bawaiku, o Radjangku, Hatallangu, krana aku blaku doa intu ikau.

4. Palus haiak djadjewu käläh hining aughku, o Jehowa: palus haiak djadjewu aku handak blaku intu ikau tuntang mentai aughm.

5. Krana ikau djaton Hatalla, idjä mangilak kadarhaka, olo papa djaton tau melai hong baum.

6. Olo badjoho djaton ikau manjohoe manaharep ikau, ikau basingi karä olo idjä mawi talo sala.

7. Ikau mampatäi karä olo panandjaro: olo panusuh dahan tuntang olo haliau indjilek Jehowa.

8. Tapi aku awi asim idjä paham karäh sampai humam, palus manjembah manintu äkam idjä brasih, haiak marawan dengam.

9. O Jehowa, agah aku huang katetekm tagal karä musohku, pabudjur djalam intu baungku.

10. Krana djaton kabudjur huang totok äwen, karajap indu atäie, balengkonge kilau kubur idjä manantai, djelae impenjake. — (Rom. 3,13.)

11. Tipan ia, o Hatalla! käläh ia balongkang tagal karä akale, baring ia tagal kutoh kalangkahe, krana ia manggatang arepe maring dengam.

12. Maka olo handiai, idjä harap hong ikau, karäh handjak:

olo tä ramirami palus katatali, krana ikau mangalindong iä: idjä sinta aram soho rindang huang ikau.

13. Krana ikau, o Jehowa, puna mamberkat olo tetek: kilau hapan talawang ikau manganggarong olo tä hapan asi.

MASMUR 6.

Lakudoa kanjasal.

1. Masmur Dawid: akan kaman-der olo panjanji: tumon nuda baris hanja.

2. Kajah. Jehowa! äla mandjara aku huang kalaitm, äla mabukum aku huang kasangitm.

3. Pasi aku, o Jehowa, krana aku malamalai: pakäläh aku, Jehowa, krana karä tolangku gendjägendjäh.

4. Tuntang hambaruangku haradjur paham mikäh: maka ikau, o Jehowa, kilen katalim?

5. Ules haluli, Jehowa! liwus hambaruangku: dohop aku tagal kasajangm.

6. Krana huang pampatäi olo djaton mingat ikau: äwe tau manaja ikau huang naraka?

7. Aku maunguh awi kapähä sampai djari ujuh, nongkang alem aku mambisa sasurongku, hapan djohon matangku aku mambungkak äkaku batiroh.

8. Ampin baangku djari kusup awi atäiku hetang, djetä ngadjiwak ampie awi karä musohku.

9. Indah bara aku, o keton karä olo parajap, krana Jehowa djari mahining tangisku.

10. Jehowa djari mahining augh

nsokku. Jehowa manarima lakudoangku.

11. Karä musohku akan njukok, balalu taräwen sabanen, iä akan balang, tuntang salenga rungkok bewäi.

MASMUR 7.

Lakudoa, hapan blaku budjur into Hatalla.

1. Njanjin kapähän Dawid, idjä djari injanje akan Jehowa, tagal augh olo Kus, idjä bara Benjam. — (2.Sam.16,5—11.)

2. O Jehowa, Hatallangku! ikau äka kaharapku: dohop aku bara karä olo idjä manggoang aku, palus liwus aku;

3. Belä äwen kilau singa mamisak hambaruangku, sambil marabite tuntang djaton idjä maliwus aku.

4. O Jehowa, Hatallangku! djaka aku djari mawi talo tä, djaka talo sala aton huang lengängku:

5. Djaka aku djari manjulang talo papa akan olo, idjä bahalap dengangku, atawa djari marusak olo tä, idjä djaton bara buku basingi aku:

6. Tä käläh musoh manggoang hambaruangku, palus manjingkap iä, tuntang mampidjak pambe- lomku akan petak, mambaring horumatku akan äka rumpur. — Sela.

7. Mendeng, Jehowa, huang kalaitm, käläh marawus malawan kasangit musohku: misik tanggoh aku, ikau, idjä puna mariksa tuntang mamaläh.

8. Soho karä utus olo hapum- pong mangaliling ikau, limbah tä

bara tambuan äwen buli kangambo tinai.

9. Jehowa puna mamutus akan karä utus olo; käläh putus akangku kea, o Jehowa, tumon katek tuntang kabudjur ajungku.

10. Käläh geto kadarhakan olo papa, tuntang mandähen olo tetek: atäi bua puna iriksam, o Hatalla idjä tetek!

11. Talawangku puna Hatalla, idjä mandohop awang budjur atäie.

12. Hatalla mamutus akan olo tetek, tinai Hatalla haradjur malait olo parajap.

13. Amon olo tä dia maku hobah, maka iä masa padange, manatap panahe, mambidik äwen:

14. Manintu äwen hapan ganggaman baka matäi, anak pauahe inpanjalae.

15. Itä! olo tä haiak kapähä luas kadarhaka; tapi iä djari manihit tjalaka pahus manak kahaiang.

16. Iä djari mangali palowang tuntang manimben tä: tapi bitie djari lawo huang palowang tä, idjä inampae.

17. Akal karajape buli menjet takoloke, kadarhakae tampulaug buah karapurue.

18. Aku handak mahorumat Jehowa tagal kateteke, tuntaug manjanji manara aran Jehowa, Idjä Pangkahai tä.

MASMUR 8.

Horumat, idjä inenga Hatalla akan olon.

1. Masmur Dawid, akan kamannder olo panjanji, tumon nudan Gat.

2. O Jehowa, Tuhan ikäi, toto aram paham kahaie hong salepah petak, ikau idjä djari mambungas langit hapan kahaim!

3. Bara njaman anak olo korik tuntang anak awau ikau djari manjimpan kwasa akam, tagal olo idjä marisang dengam, mangat ikau manggagom mampalah musoh, tuntang olo bisi atäie parajap. — (Matt. 21, 16.)

4. Amon aku manampajah langit ajum, gawin lengäm tä, bulan tuntang karä bintang, idjä djari inampam:

5. Narai kea ampin olon, sampai ikau manahin iä? narai ampin panakan olon, sampai ikau manganggulo iä?

6. Ikau djari mampakorik iä handjulo bara malaikat, tinai hapan horumat tuntang kabai ikau mambungas manggatang iä.

7. Ikau manjoho iä marentah karä tampan lengäm, talo handiai djari inam penda tatape. — (1. Kor. 15, 27.)

8. Karä tabiri tuntang sapi, tinai karä meto hong padang:

9. Karä burong penda langit, karä lauk hong tasik, talo handiai idjä lagoet hong karä danum.

10. O Jehowa, Tuhan ikäi, toto aram paham kahaie hong salepah petak.

MASMUR 9.

Tara akan Hatalla, tagal dohope.

1. Masmur Dawid; akan kamannder olo panjanji; tahuu pampatäi olo parajap.

2. Aku handak manara Jehowa hapan salepah atäiku, tun-

tang masuman karä gawim awang heran.

3. Huang ikau aku handak handjak atäiku, baramirami, tuntang manjanji mahorumat aram, ikau idjä pangkahai!

4. Basa karä musoliku undur, balongkang, palus rusak awi baum.

5. Krana ikau djari mamutus tunon kabudjurku, mamatut perkarangku, ikau djari mondok hong padadusam, ikau o Hakim idjä tefek.

6. Ikau djari mangotak olo kapir, mampalomos olo papa; arae djari impalomatm palus sampai dapit tuntang katatali.

7. Karä musoh tä, äkae djari karakkaraka akan palus dapit, ikau djari marusak karä lewue, pingat olo dengae lepal nihau.

8. Maka Jehowa mondok marentah palus katatali, iä djari mandähen padadusae, mangat mariksa mamalah.

9. Hapan kabudjure iä mamatut akan salepal kalunen, tuntang manjulang akan karä utus olo tunon kateteke.

10. Jehowa indu äka kalindong olo pähä, äka kalindong metoh katika kadjakäe.

11. Idjä kasene aram tau harap hong ikau, krana ikau, o Jehowa, djaton manalua olo tä, idjä manggau ikau.

12. Awi manjanji manara Jehowa, idjä melai hong Sion, sanan marak karä utus olo gawie awang hai.

13. Krana Iä, idjä mamalah da-lae, magon mingat äwen, iä djaton ngalapean augh bawai olo idjä irarat.

14. Pasi aku, Jehowa, tampajah tjalakangku, idjä awi olo awang

basingi aku, ikau idjä mangga-tang aku bara bauntonggang pam-patäi;

15. Mangat aku mambrita ho-rumatm hong lewu Sion, budjang bawi tä, mangat aku handjak atäiku tagal salamاتم.

16. Olo kapir djari leteng hong palowang, idjä inampae: paie kea djari siteng awi djaring, awang inenae basilisilim.

17. Jehowa djari mangarinah are-pe, iä mamutus manalah; gawim lengän olo papa djari mandjaraf arepe. — Ingaingat! Sela.

18. Karä olo papa akan iundur sampai naraka, karä olo kapir, idjä ngalapean Hatalla.

19. Krana olo pähä djaton ha-radjur ngalapeae, kaharap olo ba-lemo atäie djaton haiang sampai katatali.

20. Mendeng, o Jehowa! äla olo pahalau manggatang arepe, soho olo kapir ihukum intu baum.

21. Ingkes panaräwen äkae, o Jehowa, mangat olo kapir harati, iä baja olon bewäi. — Sela.

MASMUR 10.

Lakudoa tahu dohop.

1. **O** Jehowa! buhen ikau mendeng kedjau, mangambutep ma-tam metoh kadjakä?

2. Paham kadjoho olo papa haus-mawi olo pähä, äwen inawan hong akal kadarhaka, awang ingumang olo parajap tä.

3. Krana olo papa mampatara arepe tagal kipen atäie, idjä ba-tual tä manganan manawah Je-howa.

4. Koan olo papa huang kadjohoe: iä puna djaton paraba: Hatalla puna djaton. Kakai karä akal karajape.

5. Iä haradjur hontong hong karä gawie, karä hukum ajun kedjau bara iä, karä musohe inga-sesäie bewäi.

6. Iä hamauh huang atäie: aku magon togor haradjur, kwäka tau buah talo papa!

7. Totoke kontep augh sapa, kotok tuntang tipu; penda djelae tjalaka tuntang kadarhaka bewäi.

8. Iä mondok mimpä parak rowut darah lewu, basilisilim iä mampatäi olo idjä brasih, djaton kasalae, matae loanglah mimpä olo pähä.

9. Iä mimpä hong äka basilim, kilau singa hong lowange; iä mendäh mangat manjingskap olo sukar; salenga iä manjingskap äwen, mandjidjit iä akan djarat ai.

10. Tä äwen balongkang pasondep; ungkup olo pähä balongkang awi äwen idjä abas tä.

11. Iä hamauh huang atäie: Hatalla kalapean gawingku, iä djari mangambutep matae, iä djaton maku manjengok sampai katatahi.

12. Mendeng, o Jehowa! gatang lengäm, o Hatalla! äla ngalapean olo pähä tä.

13. Buhen olo parajap akan manawah Hatalla, sambil hamauh huang atäie: ikau puna djaton paraba?

14. Tapi toto, ikau djari mitäe: ikau manampajah haiak manjanjang tuntang makit, palus minbing perkara tä huang lengäm; olo pähä manjaragh tä lepah intu ikau: ikau idjä mandohop karä nolä.

15. Käläh supek lengän olo dar-

haka, käläh gau kasisik kadarhakan olo papa, sampai djaton tarasondau liindai.

16. Jehowa toto radja palus sampai dapit tuntang katatahi: karä olo kapir impalomos bara tanahe.

17. Kakenang olo idjä balemo atäie djari lüningm, o Jehowa! ikau mananggar atäie, pindingm inalingam;

18. Mangat mambudjur nolä tuntang olo pähä: olo kalunen djaton akan haradjur badjoho manekang arepe.

MASMUR 11.

Tahiu harap Hatalla metoh kadjakä.

1. Masmur Dawid; akan kaman-der olo panjanji. — Jehowa äka kaharapku; kilen keton hamauh mawi hambaruangku: hakan akan bukit keton, lialias kilau burong?

2. Krana itä! olo papa mangantjang talin panabe, iä habadju-ran anak panabe, mangat mamamah olo budjur atäie bara äka basilim.

3. Krana olo tä hapan kagagahe bewäi, mangarak karä prentah: toh, kilen gawin olo tetek tä tiuai?

4. Jehowa aton hong äkae idjä brasih, hong sorga tä padadusan Jehowa; matae mitä, bawak matae mariksa karä panakan olon.

5. Jehowa mariksa olo tetek: tapi olo papa tuntang idjä radjin marajap injingi hambaruae.

6. Iä karäh mudjan djarat, apui tuntang barirang akan olo papa: riwut apui indu bagin kadjarian äwen.

7. Krana Jehowa toto tetek, tuntang iä radjin katetek; bane manampajah olo budjur.

MASMUR 12.

Lakudoa mawi olo haliau tuntang olo kianat.

1. Masmur Dawid; akan kaman-der olo panjanji; tumen nuda baris hanja.

2. Dohop, o Jehowa! krana olo brasih sasar munos, olo budjur djari isut marak olo kalunen.

3. Genep bitu manandjaro kolac; iä hakotak basalupo, menjak manis totoke.

4. Käläh Jehowa mampalomat karä totok awang menjak manis, karä djela awang badjoho;

5. Idjä hamaui: awi djelan ita ita abas tuntang manang; totok biwih ita mandohop ita; äwe kea idjä tempon ita?

6. Maka basa olo sukar irusak, basa olo pähä tä munguh, toh aku handak mendeng, koan Jehowa; aku handak mingkes olo tä hong salamat, idjä magon mangenang djeta.

7. Maka augh Jehowa puna brasih, kilau salaka ain tnan hong petak, idjä imprasih hangkudju tingkate.

8. Ikau, o Jehowa, karäh mahaga olo tä, sampai katatali ika karäh manganggarong iä bara utus olo papa tä.

9. Olo papa mananjap petak, amon olo parajap inggatang intu marak olo kalunen.

MASMUR 13.

Lakudoa mangat inarina Hatalla.

1. Masmur Dawid; akan kaman-der olo panjanji.

2. Kilen katahim, o Jehowa, ika haradjur handak ngalapeau aku? kilen katahim ika manjahokan banm bara aku?

3. Kilen katahie hambaruangku akan bagisah awi karä tirokku, tuntang atäku gogop nongkang andau? kilen katahie musohku akan mampadjoho arepe mawi aku?

4. Käläh tampajah, trima aughku, o Jehowa, Hatallangku! käläh manarang matangku, belä aku hiun palus matäi.

5. Belä musohku hamaui: aku toh kwasa mawi iä; belä idjä manjungi aku handjak, amon aku rajarajang.

6. Maka aku harap asim, atäku handjak tagal dohop ajum. Aku handak manjanji akan Jehowa, krana iä mampahalap aku.

MASMUR 14.

Tahiu kapapan olo kalunen.

1. Masmur Dawid; akan kaman-der olo panjanji. — Olo gila hamaui huang atäie: Hatalla puna djaton. Äwen tä djari tapakarok rusak atäie, djaton baguna hindai, iä indu kabelä awi karä gawie, dialo idjä mawi talo babalap. — (*Masm.* 53.)

2. Bara sorga Jehowa manangkilik karä panakan olon, tantai mitä, djaka aton idjä bitu idjä pintar, idjä manggau Hatalla.

3. Tapi samandiai iä djari undur, uras iä djari babasi: djaton aton idjä mawi talo bahalap, idjä mahin dia. — (*Rom.3,12.*)

4. Kilen, djaton idjä biti olo parajap tä handak mingate? idjä kuman ungkup olo ajungku manggau ontong ai, tapi iä djaton blaku intu Jehowa.

5. Hetä olo tä mikäh taräwen: krana Hatalla hindjä dengan ungkup olo tetek.

6. Kemä bewäi marusak tirok olo pähä, krana Jehowa aton äka kalindonge!

7. Käläh djaka bara Sion dumah selamat akan Israel, amon Jehowa haluli manalih olo ajue idjä tawanan. Tä Jakob akan baramirami, Israel akan handjak tantang.

MASMUR 15.

Ewe akan melai intu Hatalla?

1. Masmur Dawid. — O Jehowa, äwe karäh melai hong tingkapm? äwe akan mangkalewu hong bukitm idjä brasih?

2. Idjä tanggar budjur atäie. malalus katetek. tuntang manjewut katoto hapan atäie.

3. Idjä djaton mangotok hapan djekae, djaton mamapa paharie, djaton maku mampahawen kolae.

4. Idjä mangabelä olo awang inganan Hatalla, tapi mahorumat olo idjä mikäh Jehowa: idjä djaka iä djari mananggong sumpah indu karugin ai, djaton kea maku mobah tä tinai.

5. Idjä djaton mahatangan reare tantai mampahudjong arepe, tuntang djaton tarima sudok, mangat

mahenjek olo awang djaton kasalae. Idjä mawi talo tä, palus katatahi iä djaton akan hagerek.

MASMUR 16.

Salamat olo, idjä hindjä Hatalla.

1. Augh basilim bahalap ain Dawid. — Haga aku, o Hatalla! krana aku harap hong ikau.

2. O hambaruangku, ikau djari hamaub dengan Jehowa: ikau toh pangkahai Tuhan, aku djaton tawan selamat sala bara ikau;

3. Sama kilau karä olo brasih, idjä hong petak, tuntang karä olo bahalap. idjä äka salepah kilakku.

4. Kutoh kapähän olo tä, idjä manggoang talo indu tempoe; aku djaton handak omba maluput parapabe talo ilop, idjä kilau daha bewäi, arae mahin dia njamangku handak manjewute.

5. Jehowa indu bagingku idjä tukas akangku, iä panatauku: ikau mampahai joresangku.

6. Rakuran djari lawo akangku hong äka mangat haliai, toto. joresan idjä bahalap haliai mandjadi bagingku.

7. Aku manara Jehowa, idjä djari mamatut akangku; hamalem kea atäi buaku manantiring aku.

8. Haradjur aku mingkes Jehowa hong baungku, krana iä aton hila gantaungku, aku djaton akan hagerek halingok. — (*Gaw. Ras.2.25.*)

9. Tagal tä atäiku handjak, hambaruangku baramirami; isi tolangku kea mahin akan melai sanang bewäi.

10. Krana ikau djaton karäh manalua hambaruangku balihi hong naraka, dia kea nalua olo ajum idjä brasili maram.

11. Ikau mangarinah djalan pambelom akangku, kapuas kahalap mandjadi akangku intu baum, kamamis kamangat awi lengäm ganfaum palus katatahi.

MASMUR 17.

Lakudoa mangat Hatalla mahaga ita.

1. Lakudoan Dawid. — O Jehowa, tarima katetek, hining augh bawaiku, tamäan akan pindingm lakudoangku, idjä injewut totok biwihku idjä djaton manandjaro.

2. Käläh ikau mangarinah kabudjurku, käläh matam mitä katetek.

3. Ikau mariksa atäuku, manjengok tä hamalem, ikau titip mangkemä aku, tuntang djaton sondau talo enen; augh njamaugku djaton manangkalau kahandak atäiku.

4. Huang karä gawin olo aku djari mahaga arepku bara hadat olo gagah, tumon augh ajum.

5. Tandjongku tanggar mahoroe djalan aim, paingku djaton tanggarurus.

6. Aku blaku hong ikau, krana ikau, o Hatalla, manarima aughku; talingan pindingm akangku, hining kotakku.

7. Pahai asim, ikau idjä maliwus karä olo idjä harap ikau bara olo handiai, awang manggatang arepe malawan ikau, hapan lengäm ganfaum.

8. Haga aku kilau hampatong

matä, sahokan ngandjungen aku penda palapasm;

9. Bara karä olo papa, idjä marusak aku, bara musohku, idjä mangatahi aku, mimes tahasengku.

10. Olo tä tulas awic hakampoh kasepute bewäi, hapan totoke iä badjoho hamauh.

11. Hong karä djalan ikäi olo tä mangapong ikäi katontoh, matae manampajah mangat mundur ikäi hong petak.

12. Iä kilau singa idjä radjin mamisak, kilau singa tabela, idjä mahukup hong äkae mimpa.

13. Mendeng, o Jehowa! sahehan mawi äwen, käläh baring iä; palus liwus hambaruangku bara olo papa hapan padang ajum;

14. Bara olo abas tä, hapan lengäm, o Jehowa! bara olo kalunen toh, idjä bagie hong pambelom djetoh, idjä kuaie injuangku hapan panatau ajum, idjä bakapal anake, tinai aton kalabiäeawang impelaie akan anake. — (Luk.16.25.)

15. Maka huang katetek aku karäh mitä baum, haiak misik aku karäh puas mitä ampim. — (Matt. 5,8.)

MASMUR 18.

Augh tarimakasih tahu karä musoh impakalah.

1. Masmur akan kamander olo panjanji; ingarang Dawid, rewar Jehowa, idjä djari manjewut akan Jehowa karä augh njanji toh katika Jehowa djari malapas iä bara lengän karä musoh, tuntang bara lengän Saul. — (2.Sam.22,1.)

2. Maka koae: Dengan katoton

atäiku aku sinta ikau, o Jehowa, idjä indu kwasangku.

3. Jehowa batukarangku, kolangku, paliwus ajungku; Hatallangku aton bukitku, idjä äkaku harap; talawangku tuntang tandok salamat ajungku, äkaku gantong tuntang dähen.

4. Aku blaku intu Jehowa, manjewut iä patut inara, tä aku iliwuse bara karä musohku.

5. Pasong pampatäi djari manguling aku, rahusan kadarhaka manaräwen mampikäh aku.

6. Pasong naraka mambilit aku, djarat pampatäi manjalenga aku.

7. Metoh kadjakängku aku blaku intu Jehowa, intu Hatallangku aku mantehau; tä iä mahining aughku bara äkae idjä brasih, augh bawangku sampai iä, tamä pindinge.

8. Tä petak hagerek harogoh, galang bukit hagendjäh hagerek, basa hasep kalaite.

9. Asep njampuluk bara uronge, apui panjeha bara njamae, barah apui impanjalac.

10. Iä manusang langit balalu mohon, tuntang kakaput penda paie.

11. Iä mondok hundjun Kerub palus trawang, iä manari hundjun palapas riwut.

12. Kakaput inampae indu kampobe, mandjadi tingkape hakaling iä, kakaput danum, baunandau idjä sasawoh

13. Awi panjangkowong helo baue baunandaue halilang; tä, ndjan batu tuntang barah apui!

14. Palus Jehowa manjaho hong langit, Idjä Pangkahai tä mampahining aughe tuntang udjan batu dengan barah apui.

15. Iä malekas anak panahe pa-

lus manamburup olo tä, iä tä kutoh kilat, palus manjabanen äwen.

16. Tä rahusan danum mamala, galang petak impalangai, awi pudjim, o Jehowa, awi kamähus urongm.

17. Iä manjoho bara äkae idjä gantong, mangat manduan aku, mandjidjit aku bara danum handalem.

18. Iä maliwus aku bara musohku awang kwasa, bara karä olo idjä basingi aku, basa äwen tä pahalau abas bara aku.

19. Äwen tä djari maroboh mantakan aku metoh kadjakängku, tapi Jehowa djari manjokah aku.

20. Iä mamplua aku akan äka landang; iä mansuwit aku, krana iä mangilak aku.

21. Jehowa mampahalap aku tumon katetekku; iä manjulung akangku tumon karasih lengängku.

22. Krana aku djari manjak karä djalan Jehowa, djaton aku darhaka undur malih Hatallangku.

23. Malainkan karä hadate uras intu baungku, karä prentahe djaton aku manganae bara aku.

24. Aku djari tanggar budjur intu iä, tuntang djari mahaga arepku bara kasalangku.

25. Tagal tä Jehowa malian akangku tumon katetekku, tumon karasih lengängku intu matae.

26. Olo panasi iasim, olo budjur imbudjurm.

27. Dengan olo brasih ikau brasih, maka dengan olo bingkok ikau bingkok kea.

28. Krana ikau puna maliwus olo awang ihenjek, tapi matä awang badjoho impanjukokm.

29. Krana ikau manggalak palitangku; Jehowa, Hatallangku, mamplawa kakaputku.

30. Krana awi dohopm aku mantakan kawan parang, awi dohop Hatallangku aku lompat tamä kota.

31. Hatalla tä, idjä djalae uras etter, augh Jehowa brasih haliai; iä indu talawang olo handiai, awang harap iä.

32. Krana äwe Hatalla, sala bara Jehowa? Kwe batukaraug beken bara Hatallan ita?

33. Hatalla tä, idjä mambabat aku dengan kaabas, tuntang metter mauanggar djalangku.

34. Iä mampalias paingku kilau pain badjang, hong ikaku gantong iä mampendeng aku.

35. Iä madjar lengängku parang, sampai panah wadja irentur lengängku.

36. Talawang salamatm djari incungam akangku, lengän gantann manjokah aku; ikau mamparandah arepm mampahai aku.

37. Ikau djari mampalandang äka paingku, sampai takirku djaton tanggaurus.

38. Aku manjasah karä musoliku, aku mandjakä iä, aku djaton helo buli sampai äwen lepah impalomosku.

39. Aku mawi iä pangkipangkiha, sampai äwen djaton tau mendeng tinai; äwen tä halelek penda paingku.

40. Ikau mambabat aku hapan kaabas akan parang, ikau mambaring akan pendaku idjä malawan mawi aku.

41. Ikau manamburup karä musoliku akangku, karä olo idjä basingi aku impalomatku.

42. Olo tä kahau kadarat, tapi djaton idjä maliwuse; akan Jehowa, tapi djaton iä tombah augh äwen.

43. Aku mamparotek iä kilau tunek petak taraiup awi riwut,

palus manganan iä kilau rumpur hong djalan.

44. Ikau maliwus aku bara klain utus olo ajungku, ikau mangkat aku mandjadi radjan karä olo kapis, olo idjä dia kasenangku bahut manempo aku toh;

45. Idjä baja himingku arae bewäi, anak utus tanah beken mambudjok mamenda aku.

46. Olo beken utuse tä blaju, haiak gagendjäh iä blua bara kotac.

47. Jehowa belum, tara akan Batukarangku! pahai Hatallan salamatku!

48. Hatalla idjä paham mamalah akangku, idjä mandjudju karä utus olo mamenda aku;

49. Idjä malapas aku bara karä musoliku; tinai bara olo handiai, awang malawan mawi aku, ikau manggatang aku; ikau maliwus aku bara olo kianat.

50. Tagal tä aku handak manara ikau, o Jehowa, intu bentok karä olo kapis, tuntang handak manjanji manara aram;

51. Idjä malalus salamat pahau dengan radjac, tuntang mampahalap idjä djari iminjake, Dawid tuntang panakae palus katatahi.

MASMUR 19.

Kalunen toh toto hai; tapi hai haream Torat Hatalla.

1. Masmur Dawid; akan kamannder olo panjanji.

2. Karä langit mambrita hornomat Hatalla, hawon tä masanau gawin lengäe; — (*Rom.1,20.*)

3. Genep andau manutor tä akau kolae, genep alem mangarinah tä akan alem beken;

4. Alo djaton aton sewute, alo djaton kotake, alo djaton tarahining augehe.

5. Hapus petak äkae masanae, tuntang augehe sampai saran kalunen. Hetä iä djari mingkes tingkap akan äka matanandau.

6. Matanandau tä kilau bakalbanä, idjä blua bara karonge: iä handjak kilau pangkalima, mangat manandjong djalae.

7. Hila silau langit äka palem-bute, tuntang darie sampai sarae silae, djaton talo enen, idjä kata-pasan lasoe.

8. Torat Jehowa toto tiuduh, mampangat hambaruan; augh Jehowa batantu, mamintar olo idjä hiudai harati.

9. Prentah Jehowa uras budjur, mampahandjak atäi; undangundang Jehowa uras brasih, manarang matä.

10. Kikäh dengan Jehowa aton djaranib, palus melai sampai kata-tahi, karä tukas Jehowa uras toto. tetek samandia.

11. Djetä bahalap bara bulau. bara kutoh bulau awang•batuä: djetä manis bara madu, bara madu awang kikat.

12. Rewarm kea implawa awie, olo idjä mahaga tä toto kutoh upahe.

13. Karä kalangkah, äwe tau mangasenäe? ampun aku bara karä awang basilim tä kea.

14. Tinai haga rewarm bara kabangang, äla djetä marentah aku: tumon tä aku tanggar budjur, tuntang brasih, djaton kadarhaka hai.

15. Käläh mangilak kotak njamangku, tuntang augh atäiku intu baum, o Jehowa, Batukarangku. Paliwus ajungku!

MASMUR 20.

Lakudoa akan selamat radja.

1. Masmur Dawid; akan kaman-der olo panjanji.

2. Käläh Jehowa mahining aughm hong andau kadjakäm; aran Hatallan Jakob akan mawat mang-gatang ikan.

3. Käläh iä mandohop ikan bara äkae idjä brasih, tuntang manjo-kah ikan bara Sion.

4. Käläh iä tahu karä parapah talo kinan aim, käläh parapah awang ingähum ingilake. — Sela.

5. Käläh iä manenga akam tumon kahandak atäim, tuntang malalus karä pikirm.

6. Käläh djaka ikäi tau basasurak tagal salamatm, tuntang iug-gatang awi aran Hatallan ita. Käläh Jehowa malalus karä augh lakum.

7. Toh aku katawan, Jehowa mandohop idjä djari iminjake, iä mahining augehe bara sorga, äkae idjä brasih, awi kamentenge, awi dohop lengäe gantaue.

8. Olo tä harap karä karetae, karä hadjarae, tapi ita mingat aran Jehowa, Hatallan ita.

9. Äwen tä kusakkasik palus balongkang, tapi ita maniki mendeng dähen.

10. O Jehowa, dohop! Käläh tarima augh ikäi, metoh ikäi mangahau.

MASMUR 21.

Kahandjak olo tagal kahain radja.

1. Masmur Dawid, akan kaman-der olo panjanji.

2. O Jehowa! tagal kwasam radja handjak, iä paham rindang tagal salamatm.

3. Kanahuang atäie djari mengam akae, tuntang djaton djari mangahana akae idjä djari ilaku njamae. — Sela.

4. Krana ikau manjalehan berkat paham akae, tuntang mingkes hundjun takoloke makota bulau.

5. Pambelom djari ilakue bara ikau, toh maka ikau mamandjang umure haradjur akan dapit palus katatahi.

6. Paham horumat ajue awi dohopm, kahai tuntang kabungas djari mengam akae.

7. Krana ikau mingkes iä indu berkat katatahi, ikau mampahandjak iä awi karindang intu baum.

8. Krana radja harap hong Jehowa, awi sintan Idjä Pangkahai tä iä puna djaton akan tatara-jang.

9. Lengäm karäh sondau karä musohm, lengäm gantaum karäh sondau olo handiai, idjä basingi ikau.

10. Ikau karäh mawi olo tä kilau iä hong tamur apui, sana ikau manampajah äwen; hong kalaité Jehowa karäh mampalomat äwen, lepah äwen karäh kinan apui.

11. Anake karäh impalomsm bara petak, hapus panakae bara marak olo kalumen.

12. Krana äwen manirok talo papa mawi ikau, iä mangumang arä akal, tapi iä djaton tau malaluse.

13. Krana ikau karäh manamburup olo tä, palus panahm inintum manambang baue.

14. Horumat akam, o Jehowa.

hong kaabasm; ikäi handak manjauji manara kwasam.

MASMUR 22.

Njauji tahu kapähän olo tetek, tinai tahu berkat kapähäe tä.

1. Masmur Dawid: akan kamander olo panjanji; tahu badjang bawie, idjä akae langit mahindang tinai.

2. O Hatallangku, Hatallangku! buhen ikau djari ngalapan aku! magon djajong ikau mandohop aku, magon djajong bewän ikau dengan karä augh kuntohku. — (*Matt.*27,46.)

3. O Hatallangku! handau aku mantehau ikau, tapi ikau djaton tombah, tinai hamalem, tuntang djaton kea aku tau suni.

4. Maka ikau toto brasih, ikau idjä mondok hong njauji horumat ain olo Israel.

5. Tato ikäi djari harap hong ikau: äwen harap, tuntang ikau djari maliwus äwen.

6. Iä mangkariak blaku hong ikau, tä iä iliwus; iä harap hong ikau, tä iä djaton rungkok.

7. Tapi aku toh kilau handalai, djaton djaka kilau olon, äka kabelän olo tuntang indu tawah utus olo arä.

8. Olo handiai idjä mitä aku hababaka aku, marakang njamae, mamindi takoloke, koae: — (*Matt.* 27,39.)

9. Iä djari balaboh hong Jehowa; käläh iä tä mawat iä, maliwus iä, basa iä mangilak iä.

10. Krana ikau djari mamplua aku bara knain induku: ikau indu

äka kaharapku pesangku impatusu induku.

11. Akam aku djari imbaring bara knain induku; ikau djari indu Hatallangku bara parnakan induku.

12. Ela ikau kedjau dengangku, krana kadjakä djari tokep, krana pandohop djaton beken.

13. Kawan hadangan djari mangaliling aku, hadangan hutan djari mangapong aku.

14. Jä manganga njamae manintu aku, kilau singa pamisak idjä manjakungkong.

15. Aku djari inusuh kilau danum, karä tolangku lepah balongget; atäiku djari kilau lilin, djari lenjoh intu huangku.

16. Kaabasku djari räbok kilau tiwak dapur, djelangku leket intu tangepku, tuntang ikau mingkes aku hong kawon pampatäi.

17. Krana aso djari mangaliling aku, kawan olo parajap djari mangapong aku, iä djari madjok pai lengängku lasak:

18. Sampai aku tau misä karä tolangku: maka olo tä manampajah, radjin mitä aku kalotä.

19. Äwen mambagi karä pakaiangku sama arepe, tagal klambingku iä batenong. — (*Matt.* 27. 35.)

20. Maka ikau, o Jehowa, äla ikau kedjau dengangku; ikau idjä kwasangku, gulong arepm mandonhop aku.

21. Liwus hambaruangku bara padang, aku idjä unggounggol bara karä aso tä.

22. Lapas aku bara njaman singa, bara tandok badak käläh hakan aku.

23. Aku handak masanan aram akan karä paharingku, bentok olo

arä aku handak manara ikau. — (*Ibran.* 2, 12.)

24. Keton, idjä mikäh Jehowa, awi manara iä; horumat iä keton, panakan Jakob samandia; buah marawan dengac, keton karä olo Israel.

25. Krana tjalakan olo pähä iä djaton djari mangabeläe, djaton mandjileke, iä djaton djari manjahokan baue bara äwen, tapi metoh äwen djari mantchau iä, iä djari mahininge.

26. Ikau kea äka tarangku intu bentok olo arä; aku handak mahapus karä miatku intu baun olo awang mikäh iä.

27. Karä olo balemo atäie karäh kuman sampai besoh, idjä manggau iä karäh mahorumat Jehowa, atäi keton karäh riariak haradjur katatahi.

28. Hapus saran petak karäh mingat djetä tuntang hobah intu Jehowa, karä utus olo kapir karäh sontop manjembah ikau.

29. Krana karadjaan aton ain Jehowa, iä marentali marak karä olo kapir.

30. Samandia olo hai hong petak karäh kuman tuntang sombajang, tinai karä olo hong kawo, idjä djaton olihe mambelom arepe, karäh maudeko utute intu baue.

31. Ai karäh aton barise, idjä manempo iä; Jehowa karäh insuman akan karä pangereung idjä rahian.

32. Djadi, olo tä karäh manalih. masuman katetek ajue akan pangereung olo, idjä inakan rahian bara tä, basa iä djari manggenep malalus tä.

MASMUR 23.

Jehowa sakatik olo ai.

1. Masmur Dawid. — Jehowa aton sakatikkn, akn djaton tapas talo enen. — (*Joh.10,12.*)

2. Iä mimbis aku melai intu äka oru awang bahalap, tuntang magah aku malajan hong äka danum takining.

3. Iä mamparigas hambaruanguku, iä magah aku mahoree djalan budjur, tagal arae.

4. Alo aku mahoree djanah kalingän pampatüi, djaton kea aku mikäh tjalaka: krana ikau mampahaiak aku, kitoim tuntang sokahm mampangat aku.

5. Ikaun manatap medja akangku intu baun karä musohku, ikau mohos takolokku hapau miujak, sangkirku magon mamurai.

6. Baja kahalap tuntang asi bewai karäh mampahaiak aku katahin karä andau pambelomku, aku karäh melai hong human Jehowa haradjur palus dapit.

MASMUR 24.

Njanji hapau manambang Hatalla.

1. Masmur Dawid. — Jehowa tempon hapus petak tuntang karä huange, salepah kalumen tuntang talo handiai, awang melai betä.

2. Krana iä djari mandjadian malampangan tä hong karä tasik, tuntang mahaga tä hong karä bantanganum.

3. Æwe karäh manalih mandai bukit Jehowa? äwe karäh melai intu äkae idjä brasih?

4. Idjä djaton kasalan lengäe, idjä brasih atäie, idjä djaton mambaring hambaruac akan talo haiang, tinai idjä djaton sumpah sala:

5. Iä tä karäh mandino berkat bara Jehowa, tuntang katetek bara Hatalla, Djuru-salamat ai.

6. Djetoh utus olo, idjä mikäh baue: idjä manggau ikau, iä tä Jakob. — Sela.

7. Pahai arep keton, karä bauntonggang, parangkah arep keton, bauntonggang idjä usang, mangat radjan kahai tamä.

8. Æwe idjä radjan kahai tä? Iä tä Jehowa, idjä kwasa tuntang pangkalima toto, Jehowa idjä abas parang!

9. Pahai arep keton, karä bauntonggang, parangkah arep keton, bauntonggang idjä usang, mangat radjan kahai tamä.

10. Æwe idjä radjan kahai tä? Iä tä Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom; iä tä toto radjan kahai. — Sela.

MASMUR 25.

Lakudoa tahuu dohop.

1. Masmur Dawid. — Dengan, Jehowa, aku talaru.

2. Ikaun äka kaharapku, o Hatallangu, äla mampahawen aku, belä karä musohku handjak tagal aku.

3. Toto, karä olo idjä mentai ikau djaton akan mahamen: tapi karä olo idjä kianat gawie djaton bara buku karäh impanjukok.

4. Sanan karä djalum akangku, o Jehowa, tundjok akangku kari pelek.

5. Gagalan aku huang katom, tuntang adjar aku: krana ikan Hatallaan salamatku, ikau idjä ientaiku sining andau.

6. Ingat karä kasajangm, o Jehowa, tuntang asim, krana djetä puna bara katatahi.

7. Æla tahu karä dosangku pesangku tabela, tuntang karä kadarhakangku, tapi tahu aku tumon asim, tagal puna kahalapm, o Jehowa.

8. Jehowa toto bahalap tuntang budjur, tagal tä iä madjar djalan intu olo badosa.

9. Iä magah olo balemo atäie huang kabudjur, tuntang madjar olo idjä randah atäie djalan ai.

10. Krana djalan Jehowa uras asi tuntang katoto akan karä olo, idjä mahaga djandjie tuntang kaksasiae.

11. Tagal aram, o Jehowa, käläh ampun kasalangkn, basa djetä pahalau paham.

12. Æwe kea olo tä, idjä mikäh Jehowa? Iä karäh iadjare djalan idjä patut intihe.

13. Hambaruäe karäh melai hongtalo bahalap, panakae akan manjores petak.

14. Olo idjä mikäh Iä, iä tä äka karantep Jehowa, djandjie ingari-nahe akan äwen.

15. Matangku haradjur manantuneng Jehowa, krana iä mengkak paingku bara djarang.

16. Ules arepm tampajah aku, tuntang pasi aku, basa aku ung-gounggol tuntang tjalaka.

17. Kasinggul atäiku djadjalan paham, lapas aku bara karä kadjä-kängku.

18. Tampajah tjalakangku, kapähängku, tuntang ampun karä dosangku.

19. Itäm karä musoliku, krana iä paham arä, iä basingi kianat denganku, djaton bara buku.

20. Haga hambaruangku balalu liwus aku, äla nalua aku impahawen, krana aku harap ikau.

21. Katetek kabudjur karäh mahaga aku, krana aku mentai ikau.

22. O Hatalla, lapas Israel bara karä kadjakäe.

MASMUR 26.

Olo idjä brasih lepah kasalae blaku dohog intu Hatalla.

1. Masmur Dawid. — Käläh mamatut mambudjur aku, o Jehowa, krana aku djari manandjong huang katetekku; aku djari harap Jehowa, tagal tä aku djaton tau balongkang.

2. Prikasaku, Jehowa, tuntang kemä aku: atäi buaku djari imprasih kea.

3. Krana sintam haradjur äka matangku, aku djari manandjong huang katotom.

4. Djaton pondokku hindjä olo bingkok, djaton aku rampi dengan olo haliau.

5. Aku djari basingi untkup olo parajap, tuntang pondokku djaton hindjä olo papa.

6. Aku mamenjan lengängku huang karasih, aku puna rantep dengan meshelm, o Jehowa,

7. Mangat mampahining augh tara, uka masanan karä gawim awang heran.

8. O Jehowa, aku radjin dengan huma, äkam melai, dengan kalekü idjä hetä horumatim aton.

9. Æla manganan hambaruang-

ku tamput olo badosa, äla taha-sengku haiak olo panusuh daha;

10. Idjä hong lengäe leket gawi papa, lengäe gantaue magon basuang sudok olo.

11. Tapi aku toh manandjong huang katetekku. Lapas aku tuntang pasi aku.

12. Paingku mendeng mamentok : hong ungkup olo arä aku karäh manara Jehowa.

MASMUR 27.

Kamangat tuntang kahandjak huang Hatalla.

1. Masmur Dawid. — Jehowa kalawangku tuntang salamatu; äwe tinai akan ingikähku? Jehowa kotan pabelomku; äwe tau manjabanen aku?

2. Amon olo papa, idjä basingi aku, karä musohku tä, marumpak handak mawi aku, nahuang kunan isingku: tä maka äwen tä salenga tantarang balongkang.

3. Alo kawan parang mangapong aku, atäiku djaton kea mikäh: alo parang manjalenga aku. aku sanang, harap bewäi.

4. Talo idjä djari ilakuku intu Jehowa, djetä idjä inuntutku: mangat haradjur katalin andau pabelomku aku akan melai hong äka Jehowa, nakara nampajah kahalap Jehowa, tuntang mangumang tä hong äkae idjä brasih.

5. Krana iä mangalindong aku hong tingkap ai katika tjalaka, iä manjahokan aku hong äka basilim intu humae, iä manggatang aku hundjun batukarang.

6. Maka toh takolokku manggatang arepe mahundjun karä mu-

sohku, awang mangaliling aku: aku handak maluput parapah horumat hong tingkap ai; aku handak manjanji, tuntang mampahian talo usik akan Jehowa.

7. Hining, Jehowa, kahum aughku mantehau, pasi aku tuntang tarima aku.

8. Atäiku haradjur manabiu aughm dengam: gau aku; — tagal tä aku manggau ikau kea, o Jehowa!

9. Äla manjahokan baum bara aku, äla manolak rewarm huang kalatm, ikau idjä haradjur djari indu pandohopku; äla malekak aku, äla mundur lengäm bara aku, joh Hatalla, selamat ajuungku!

10. Krana induku apangku djari malihiku, tapi Jehowa manduan aku.

11. Adjar djalam akangku, o Jehowa, tuntang agah aku hong pelek rampar, tagal karä idjä basingi aku.

12. Äla mandjuluk aku huang kipen karä musohku, krana arä saksi panandjaro mendeng malawan aku, tinai olo idjä mamans kagahe.

13. Djaka aku djaton batantu harap mitä sintan Jehowa hong äka olo belom, rusak kea aku.

14. Tapi entai Jehowa, tanggartanggar bewäi, tä iä karäh mandähen atäim: toto endäh Jehowa!

MASMUR 28.

Lakodoa uka inarima tuntang indohop.

1. Masmur Dawid. — Ikau, Jehowa, ingahauku, joh Batukarangku. äla manunis arepm dengan

aughku, belä awim suni aku sama dengan olo idjä lawo huang kubar.

2. Hining augh usokku, kahum aku mangkariak mantehau ikau, kahum aku mandepä lenggingku manintu äka-panjupa aim idjä brasih.

3. Äla ikau manuuda manganan aku haiak olo papa, tuntut haiak olo badosa, idjä bahalap kotate dengan kolae, tapi atäie papa.

4. Baläh äwen tumon gawie, tumon kapapan prangae; tumon gawin lengäie lian akan äwen, sulang akae tumon kapatute.

5. Krana äwen djaton maku paraba gawin Jehowa, djaton mingat gawin lengäie: tagal tä Jä karäh mangarak olo tä, palus djaton haragapan iä tinai.

6. Hormaat akan Jehowa, krana iä djari mahining augh usokku.

7. Jehowa kwasangku tuntang talawangku; atäiku djari harap iä, tuntang aku djari indohop, awi tä atäiku baramirami, hapan njanjingu aku handak manara iä.

8. Jehowa indu kwan olo ajue. Iä toto kota äka kalindong akan idjä iminjake.

9. Dohop utus olo ajum, berkat joresam, käläh sakatik äwen, tuntang pahai iä sampai katatahi.

arac, sombajang intu Jehowa huang kabungas idjä brasih.

3. Augh Jehowa ambo bannandau, Hatalla Tempon horumat manjaho, Jehowa manjaho ambo karä danum tä.

4. Augh Jehowa tä toto kwasa, augh Jehowa paham kabehate kahae.

5. Augh Jehowa manesäi batang seder, toto Jehowa manesäi batang seder hong Libanon.

6. Iä manjoho tä manangkadjok kilau anak sapi, bukit Libanon tuntang Sirion kilau badak tabela. — (5. Mos. 3, 8, 9.)

7. Augh Jehowa manjaherang hapan njalan apui.

8. Augh Jehowa manaräwen pandang benjem, augh Jehowa manangkinja padang Kades.

9. Augh Jehowa manaräwen badjang bawie sampai manak, iä mamparanggau karä pulau kaju, maka huang äkae idjä brasih talo haudiai manjewut: horumat!

10. Horan Jehowa djari mondok marcutah danum soho, maka kalotä Jehowa puna mondok kilau radja sampai katatahi.

11. Jehowa karäh mampaabas utus olo ai, Jehowa karäh mamberkat olo ajue dengan kasanang.

MASMUR 29.

Karä horumat akan pangkahai Hatalla.

1. Masmur Dawid. — Sewut akan Jehowa, joh karä anak Hatalla, sewut akan Jehowa horumat tuntang kwasa.

2. Sewut akan Jehowa kahain

MASMUR 30.

Njanji tara tahuu kaliwus.

1. Masmur idjä ingarang hapa mamuga human Dawid.

2. Aku handak manara ikan, o Jehowa, krana ikau djari mandjidit mampahai aku, djaton maku mampahandjak musohku tagalaku.

3. Joh Jehowa, Hatallangku, aku djari mangkariak intu ikau, tä ikau djari mampakäläh aku.

4. O Jehowa, ikau djari mimbit hambaruangku blua bara narakä, tuntang djari mambelom aku bara marak äwen, idjä mohon akan kubur.

5. Njanji akan Jehowa, keton idjä budjur dengae, tuntang sewut horumat tahu karasih ai.

6. Krana kalaite idjä kapidjep matä bewäi, tapi asie katalin pambelom; halemäi aton augh tangis, tapi handjewu aton kahan-djak.

7. Toto, aku djari hamauh huang kadjohongku, metoh aku sanang; palus katatahi aku djaton tafarajang.

8. O Jehowa, awi asim ikau djari mandähen bukitku; limbah tä ikau manjahokan baum, palus aku djungun.

9. Intu ikau, Jehowa, aku mantehau; Jehowa idjä iusokku, ko-angku.

10. Narai guna dahangku, amon aku lawo akan kubur? tau kawo manara ikau, aton iä akan masanan katotom?

11. Hining, Jehowa, tuntang pasi aku; o Jehowa, käläh ikau indu pandohopku!

12. Tä ikau djari malih tangisku mandjadi karami; ikau djari mengkak sambalajongku, tuntang makaian aku dengan kahan-djak;

13. Mangat hambaruangku manjanji akam, djaton tau suni O Jehowa, Hatallangku, ikau handak ihorumatku katatahi.

MASMUR 31.

Lakudoa hong katika kadjakä.

1. Masmur Dawid; akan kamander olo panjanji.

2. Ikau, Jehowa, idjä kalarapku; äla manalua aku impahawen, liwus aku awi katetekm.

3. Talingan pindingm akangku. awat aku djeledjeleng; käläh ikau indu batukarangku idjä dähen. tuntang kota, mangat mahaga aku.

4. Krana ikau puna batukarangku tuntang kotangku, tagal aram ikau karäh magah tuntang ngagalan aku.

5. Ikau karäh mengkak aku bara djaring, idjä djari inenan äwen manantai aku, krana ikau kaabasku.

6. Aku manjaragh hambaruangku intu lengäm, ikau manewus aku, joh Jehowa, Hatallan katoto.

7. Aku maajingi olo idjä radjin talo haiang panandjaro, tapi aku harap dengan Jehowa.

8. Aku rindang tuntang handjak tagal kahalapm, krana ikau manampajah tjalakangku, tuntang kasene karä kadjakän hambaruangku.

9. Maka ikau djaton maku manjaragh aku intu lengän musoh. ikau mampendeng aku hong äka idjä landang.

10. Pasi aku, Jehowa, krana huangku sekä haradjur, awi kasinggulku matangku maruak, timai hambaruangku harerer tuntang hapus bitingku.

11. Krana pambelomku djari munos awi kapähä, karä njelongku ma awiku munguh, kaabasku

djari basempong awi kasalanguku, tuntang karä tolangku djari boang.

12. Awi karä musohku aku djari paham batawah, alo intu karä kapatohku: aku ingarawan karä karampiku, olo idjä mitä aku hong djalan hadari kedjau mahakan aku.

13. Atäi olo djari kalapean aku kilau olo matäi, aku mandjari kilau kasa idjä pusit.

14. Aku djari mahining kotok olo arä, toto pampikäh hakaliling bewäi; äwen hatirok sama arepe mawi aku, iä mangarangka manganan tahasengku.

15. Tapi aku harap ikau, o Jehowa; koangku: ikau puna Hattallangku.

16. Katikan umurku puna hong lengäm awat aku bara lengäm karä musohku, tuntang bara karä olo awang mangatah tahasengku.

17. Käläh sangkowong baum akan rewarm, liwus aku hapan kahalapm.

18. O Jehowa, äla manalua aku impahawen, krana aku mangahau ikau; buah olo papa tä impahawen. halalu inggagom hong naraka.

19. Karä totok panandjaro akan bisu, idjä karas, badjoho tuntang panawah mawi olo tetek.

20. Kutoh kahalapm, idjä djari ingkesm akan olo, awang mikäh ikau, tuntang idjä ilalusm akan olo, awang harap ikau intu haun olo kalunen.

21. Ikau manjahokan manalawang olo tä hapan baum bara kasingin olo, ikau manganggarong mangalindong äwen bara karä kpapan totok olo.

22. Horumat akan Jehowa, basa iä djari manjampai akangku ka-

halape awang heran tä, mandjadi indu kotangku.

23. Maka toto aku hamauh, koangku metoh kagogopku: aku djari insuwit bara matam; — tapi ikau kea djari mahining augh bawauku, metoh aku mangkariak intu ikau.

24. Sinta Jehowa, keton handiai, idjä budjur atäi dengae; toto Jehowa etter djandjie, iä paham mamalah olo idjä badjoho gawie.

25. Tanggatanggar bewäi, tä Iä karäh mandähen atäi keton handiai, keton idjä mentai Jehowa.

MASMUR 32.

Salamat olo idjä iampun dosae.

1. Augh adjar Dawid. — Salammat olo tä idjä kalangkahe djari iampun, tuntang dosae djari inutup. — (Rom.4,7.)

2. Salammat olo tä, idjä kadarha- kae djaton itong Jehowa, idjä djaton bingkok atäie hindai.

3. Krana katahingu milim, maka karä tolangku djadjalan boang awi tangisku nongkang andau.

4. Krana lengäm mambehat aku handau hamalem, sampai dahangku sasar teah, kilau talo mandjadi keang awi pandang. — Sela.

5. Tä, maka aku masuman dosangku akan, tuntang djaton milim kasalanguku. Koangku: aku handak mangaku karä kadarhakangku intu Jehowa. Tä, maka ikau mampun katiwasku, karä dosangku. — Sela. — (1.Joh.1,9.)

6. Tagal tä patut karä olo brasih hlaku intu ikau, katahin iä

tau sondau ikau; toto, amou danum soho akan dumah, djetä djaton tau sampai äwen.

7. Ikau äka kalindongku, ikau mahaga aku bara karä tjalaka, sampai aku iliwus manjanji dengan kahandjak atäiku. — Sela.

8. Aku handak madjar ikau, tuntang masuman djalan akam, idjä patut ihoroem; matangku karäh mangarangka akam.

9. Äla keton kilau hadjaran kalidai, idjä djaton bara akal, idjä ingkepan gaudali intu njamae tuntang talie, hapan hadjadjuan ää, amon djetä djaton maku manalih ikau.

10. Kutoh kapähän olo papa, tapi idjä harap Jehowa ingkipite hapan asi.

11. Handjahandjak intu Jehowa, tuntang rindang, keton idjä tetek, käläh lahap, karä olo idjä budjur atäie.

MASMUR 33.

Tara akan Hatalla, idjä djaton fikas kwasac, idjä manberkat olo ai.

1. Handjahandjak intu Jehowa, keton olo tetek; olo budjur patut manjanji manara.

2. Tara Jehowa hapan kutjapi, njanji manara ää hapan rabap idjä sapulu talie.

3. Njanji akac njanji taheta, pahian talo usik halahalap pahaiak augh njanji.

4. Krana augh Jehowa uras toto, tuntang karä djandjie tantu ää malaluse.

5. Iä radjin katetek tuntang kabudjur; hapus kalunen kontep kahalap Jehowa.

6. Awi augh Jehowa karä langit djari indjadian, tuntang karä kawan talo belom awi tahaseng njamae.

7. Iä mainumpong mangampeleng karä danum mandjadi tasik, mingkes karä njalong hong puna äkae.

8. Käläh hapus kalunen mikäh Jehowa, karä awang mukong petak akan marawan dengae.

9. Krana sana ää hamauh, palus djadi, ää manjoho, balalu aton.

10. Jehowa marusak tirok olo kampir, ää mampahaiang kahandak karä utus olo kalunen.

11. Tapi tirok Jehowa dähen palus katatahi, kahandak atäie haradjur girimanggirir.

12. Selamat utus olo tä, idjä Jehowa indu Hatallac, utus olo tä, idjä djari intihe indu joresac.

13. Jehowa manangkilik bara soroga, mitä karä olo kalunen.

14. Bara padadusac awang dähen ää manampajah karä olo idjä mukong petak.

15. Iä mandjadian atäi karä olo tä, ää kasene karä gawie.

16. Radja djaton indohop awi kwasac idjä paham, pangkalima djaton iliwus awie paham kaabase.

17. Karä hadjaran djaton baguna kea, awi kaabase idjä paham ää djaton tau maliwus.

18. Krana toto, matan Jehowa manangkilik olo idjä mikäh ää, idjä mentai asie;

19. Mangat ää maliwus hambaruac bara pampatäi, tuntang manbelom ää wajah lau.

20. Hambaruan ita mentai Jehowa, ää idjä pandohop ita, talawang ita.

21. Krana intu ää ita handjak, basa ita harap arac idjä brasih.

22. Käläh asim, o Jehowa, ma-

gon hundjun ikäi, tumon kaha-
rap ikäi dengam.

MASMUR 34.

Tarimakasih intu Hatalla, basa iä man-
dohop maliwus olo ajue.

1. Masmur Dawid, metoh iä
mampanjaujau arepe intu baun
Abimelegh, amon iä tä maharak
iä, palus iä hagoet. — (1.Sam.
21,13.)

2. Aku handak manara Jehowa
nongkang andau, horumat ajue ha-
radjur akan melai hong nja-
mangku.

3. Hambaruangku akan manara
arepe tagal Jehowa. mangat olo
balemo atäie mahining tä, palus
handjak.

4. Omba aku mampahai Jeho-
wa, has ita haiahaiak mahorumat
arae.

5. Amon aku manggau Jehowa,
maka iä tombah aughku, palus
maliwus aku bara karä kikähku.

6. Æweäwe idjä mitä musok iä,
palus ampie riurium, toto iä djaton
mahamen baue.

7. Olo tjalaka toh mangkariak,
tä maka Jehowa mahining, palus
mawat iä bara karä kadjakäe.

8. Malaikat Jehowa hakaliling
mangota olo, idjä mikäh iä, tun-
tang maliwus äwen.

9. Kemä, itä, Jehowa toto ba-
halap. Salamat olo idjä harap iä.

10. Mikäh Jehowa, o keton han-
diai awang brasih, kiana olo idjä mi-
käh iä djaton bara katapas.

11. Singa mabin akan buah ka-
tapas tuntang lau, tapi idjä mikäh
Jehowa, karä ampin talo balalape
djaton tapas akac.

12. Kantoh, keton anak, hining
aughku, aku handak madjar keton
mikäh Jehowa.

13. Æwe olo tä idjä mipen pam-
belom, idjä radjiu mitä andau ba-
halap?

14. Haga djelam bara kapapa,
belä totokm manjewut augh tan-
djarö.

15. Lekak talo papa, palus lulus
kahalap, gau kabuah, tuntang go-
ang djetä.

16. Matan Jehowa manangkilik
olo tetek, pindinge manjenäh augh
bawac.

17. Tapi baun Jehowa malawan
olo, idjä mawi talo papa, makara
mampalomos pingat olo dengae bara
petak.

18. Olo budjur mangkariak, tun-
tang hining Jehowa, palus iä ma-
liwus äwen bara karä kadjakäe.

19. Jehowa manokep äwen, idjä
manjasal lenjoh atäie, iä mandohop
äwen, idjä bageto huange.

20. Toto, arä kadjakün olo tetek,
tapi Jehowa maliwus iä bara karä
talo tä.

21. Iä mahaga karä tolange, dialo
idjä bara karä djetä akan bapelek.

22. Olo papa akan impatäi awi
tjalakac, idjä basingi olo tetek tä
karäh inipan ihukum.

23. Jehowa maliwus hambaruan
karä reware, olo handiai, awang
harap iä, djaton tau tipan.

MASMUR 35.

Lakudoa katika olo parajap mawi ita.

1. Masmur Dawid. — Lait, o
Jehowa, olo idjä blait aku, klahi
olo idjä mangalahi aku.

2. Singkap talawang tuntang

ganggaman, palus taradjang ikau indu pandohopku.

3. Djudju hundju, ngamparang djalan äwen idjä manjasah aku, tuntang hamauh dengan hambaruangku: aku toh salamatn.

4. Käläh olo, idjä mangatah hambaruangku, mahamen tuntang njukok: käläh olo, idjä mangarangka marusak aku, akan tampulang, haburah baue.

5. Käläh iä mandjadi kilan tilkil taraiup tamput riwut, käläh malaikat Jehowa manggian iä.

6. Käläh djalae mandjadi kaput tuntang malisen, tuntang malaikat Jehowa manjasah iä.

7. Krana djaton bara buku äwen djari manenan djaringe, handak marusak aku, djaton bara sabab iä manampa palowang akan hambaruangku.

8. Käläh karusak salenga mantakan olo tä, tuntang djaringe, idjä djari inenae basahokan, akan manjiteng iä, bitie akan lawo hetä indu karusake.

9. Tä hambaruangku karäh handjak intu Jehowa, iä karäh rindang hong salamat ai.

10. Tuntang karä ubat tolangku karäh hamauh: o Jehowa, äwe padan dengam? Ikau idjä tau mawat olo tjalaka bara olo idjä pahlau kwasa akae, tinai olo tjalaka tuntang pähä bara olo idjä marampas iä.

11. Saksi parajap aton lembut: talo idjä djaton katawangku, djetä hapae mandawa aku.

12. Iä manjulang kapapa akangku gantın kahalapku, tantai mampanolä hambaruangku.

13. Maka aku, amon olo tä haban, palus hapakaian benang ganal bewäi, tuntang mangapähä atäiku

dengan puasa, haradjur blaku doa akae hapan toto atäiku:

14. Kilan iä kapatohku tuntang paharingku kakai gawingku dengae, aku maandjong sontosontop, kilan olo idjä pähä atäie tagal induc.

15. Tapi metoh aku tjalaka äwen tä handjak, palus hapumpung: basat idjä djaton kasenangku hapumpung mawi aku, harabitan aku tuntang djaton maku terai.

16. Olo parajap, idjä haliau tuntang omba manjapa tagal knaie, mangadjirat kasingae mawi aku.

17. Joh pangkahai Tuhan, kilen katahim ikau handak mitä gawie kalotä? Liwus hambaruangku bara karidun äwen tä, aku idjä unggunggol bara singa tabela tä.

18. Tä aku handak mahorumat ikau bentok tawon olo arä, tuntang manara ikau marak olo idjä karäan karäi.

19. Äla nalua olo tä handjak tagal aku, idjä djaton bara buku mamusoh aku, tuntang manjindir aku hapan matae, idjä basingi aku djaton sababe.

20. Iä djaton maku hamauh manggau kasanang, baja iä mangarangka augh tandjaro mawi olo idjä sanai hong tanah.

21. Äwen paham manganganjamae mawi aku: tä akae, tä akae, djetä ita radjin mitäe!

22. O Jehowa, ikau djari mitä tä, äla manjuni arepm! o pangkahai Tuhan, äla ikau kedjau dengangku!

23. Misik, karendeng arepm, mamatut kabudjurku, joh Hatallangku, Tempongku! ngamanangau basarangku.

24. Käläh putus akangku tumon katetekm, o Jehowa, Hatallangku, äla manjoho olo tä handjak rantang tagal aku.

25. Ela manjoho olo tä hamauh huang atäie: tä akae, tä akae, djetä tumon kahandak ita! Ela manjoho äwen hamauh: ita djari manelen iä!

26. Käläh olo handiai, idja handjak tagal tjalakangku, uras akan mahamen tuntang haburah baue; käläh kahawen katawah buah iä, idjä mandjoho arepe mawi aku.

27. Tapi olo idjä radjin dengan kabudjurku akan handjak rantang tuntang rindang, tuntang hamauh haradjur: hai toto Jehowa, idjä radjin manjanang reware!

28. Tä djelangku akan masuman katetekm, tuntang manara ikau nongkang andau haradjur.

olon tuntang meto indohopm, o Jehowa!

8. Lalehan karega kahalapm, o Hatalla, sampai olo kalunen tau harap ingandjungen penda palapasm.

9. Ewen kilau babusau awi kamajak ramom, ikau mampihop iä hapan tahasak kamangatm.

10. Krana aim batang pabelom, huang kalawa aim ikäi mitä kalawa.

11. Lalus haradjur kahalapm akan olo idjä kasene ikau, tuntang katetek ajum akan karä olo budjur.

12. Ela pain olo badjoho mahenjek aku, lengän olo papa äla maharak aku.

13. Hetä karä olo sala djari balongkang, iä djari imbaring djaton tau mendeng tinai.

MASMUR. 36.

Olo papa marajap, tapi Hatalla masi tuntang mamberkat olo ai.

1. Masmur Dawid, rewar Jehowa; akan kamander olo panjanji.

2. Prentah dosa puna hong atäi olo papa, tapi kikäh dengan Hatalla djaton intu matae.

3. Krana iä mambudjok arepe, handak mandino talo sala, marusak idjä äka kasingie tä.

4. Karä augh totoke uras kadhaka tuntang tipu, iä tantai djaton maku malalus talo bahalap.

5. Iä mangarangka tjalaka hong sasuroe, iä tanggar mendeng hong djalae idjä papa, djaton mikäl mawi talo darhaka.

6. O Jehowa, kahalapm hapus penda langit, tinai katotom kilau kakedjau darin baunandau.

7. Katetekm kilau bukit Hatalla, kapatut ajum kalambah tasik:

MASMUR. 37.

Alo olo papa handjulo batuah, toto iä akan rusak kea.

1. Masmur Dawid. — Ela atäim apuapui tagal olo papa, tuntang äla bahiri tagal olo parajap.

2. Krana hindai isut, tä kilau oru iä salenga inatak, balalu blaju kilau talo imbul.

3. Harap intu Jehowa tuntang bahalahalap gawim, tä ikau karäh melai sanai hong tanah, ihaga awi katoton Hatalla.

4. Handjahandjak huang Jehowa, iä karäh mancuga akam karä kahandak atäim.

5. Baring karä perkeran pabelom aim lepah akan Jehowa, tuntang harap iä, iä karäh manun tä akam.

6. Iä karäh mampalembut ka-tetekm kilau blawa, tuntang kabudjurm kilau bentok andau.

7. Suni intu Jehowa, entai iä; äla ikau blasut atëim tagal olo bakalilit, idjä bontoug karä gawie.

8. Lajan kalaitm, terai kasangitm: äla ikau bahiri, belä ikau kea papa gawim.

9. Krana karä olo parajap karäh irunap, tapi olo idjä harap Jehowa, iä karäh tempon petak.

10. Hindai isut bewäi, tä maka olo papa tä palus djaton; amon ikau manggau handak mitä äkae, maka iä djaton bewäi.

11. Tapi olo idjä balemo atäie karäh indu tempon petak, iä akan handjahandjak awi kapaham kasanange.

12. Olo papa manggau akal mawi olo tetek, tuntang mangadjirat kasingae tagal iä.

13. Tapi pangkahai Tuhan manatawä iä, krana iä mitä andaue lawoh dumah.

14. Olo papa manjilak padang, tuntang mangantjang talin panahe, tantai mampalokang olo tjalaka, olo pähä, tuntang mampatäi olo budjur.

15. Tapi padange karäh mamadok manusok atäi ai kea, tinai panahe karäh imelek.

16. Alo talo isut awang ain olo tetek, maka djetä bahalap bara kutoh panatau ain karä olo papa.

17. Krana lengän olo papa tä karäh imelek, tapi olo tetek ihaga Jehowa.

18. Jehowa tawan tikas karä andau olo budjur, bagin ajue karäh melai sampai katatahi.

19. Katika kadjakä äwen tä djaton karäh rusak, wajah lau iä akan kuman besoh.

20. Tapi olo papa karäh rusak: karä musoh Jehowa, alo iä kilau tana basiwoh, mahin lilap kilau asepi.

21. Olo papa tä pudji mindjani djaton manahore; tapi olo tetek tau masi tuntang radjin manenga.

22. Krana idjä imberkat Jehowa manjores petak, tapi idjä injapae karäh irunap.

23. Karä djalanan olo tä impatuah Jehowa, krana iä mangilak djalanae.

24. Alo iä lawo, djaton iä palus inganan, krana Jehowa mimbimbing lengäe.

25. Aku bihin tabela, toh aku sampai bakas, tapi djaton aku pudji mitä olo tetek inalua, atawa panakae manjadakah manggan panginae.

26. Haradjur iä manjanjang tuntang mandjaman, tä panakae magon melai hong berkat.

27. Kanan talo papa, lulus talo bahalap, tä ikan karäh melai haradjur palus dapit.

28. Krana Jehowa radjin kabudjur, iä djaton manalua idjä budjur dengae; palus katatahi äwen tä ihagae; tapi panakan olo papa karäh impalomos.

29. Olo tetek akan manjores petak, palus melai hetä sampai katatahi.

30. Totok olo tetek manutor kapintar, djelae masuman kabudjur.

31. Torat Hatallae aton hong atäie, tä tatap paie djaton tanggarurus.

32. Olo papa mimpa olo tetek, radjin mampatäi iä;

33. Tapi Jehowa djaton manalua olo tetek hong lengän olo tä, iä djaton manipan äwen huang basara.

34. Entai Jehowa, anjak djalae, tä maka iä karäh manggatang ikau, sampai ikau manjores petak; tuntang ikau karäh mitä olo papa impalomos.

35. Aku djari mitä olo papa, iä tä badjoho tuntang gagah, tinai iä barangkap kilau kaju badjewong, idjä mamimben uhate.

36. Tapi badjeleng iä mamunggo, ita! iä djaton hindai. Aku manggau iä palus djaton sondau.

37. Toh, ingat olo budjur, itäm olo tetek: toto kadjarian olo tä salamat bewäi.

38. Tapi olo idjä malangkah karäh uras imparusak, kadjarian olo papa karäh impalomos bewäi.

39. Maka salamat ain olo tetek dumah bara Jehowa, iä tä kota ai, metoh katika kadjakä.

40. Jehowa mandohop olo tä, tuntang maliwus iä; iä maliwus äwen bara karä olo papa, tuntang manjalamat äwen. kрана olo tä harap iä.

MASMUR 38.

Lakudoan olo idjä manjasal.

1. Masmur Dawid; hapa mam-pingat.

2. O Jehowa! äla mandjara aku huang kalaitm, äla mahukum aku huang kasangitm.

3. Kрана anak panahm leket hong aku, lengäm djari lawo intu aku.

4. Djaton äka kamangat hapus isingku awi kalaitm, karä tolangku djaton tau sanai awi dosangku.

5. Kрана karä kasalanguku halar takolokku, kilau tanggung

awang paham djetä pahalau babchat akangku.

6. Karä bahangku maram tuntang hanana awi kahumongku.

7. Aku hadjungkong hadjukot, nongkang andau ampingku tangitangis.

8. Kрана sapakku lepah karitip, tuntang djaton äka kamangate hapus bitingku.

9. Aku ujuh, kilau imaro ang-atku, aku manaraling awi kalisah atäiku.

10. O Tuhan! karä kahandakku uas hong baum, tarahingku djaton basilim intu ikau.

11. Atäiku hagandang, kaabasku djari nihau, katarang matangku kea djaton hindai.

12. Idjä äka karadjingku tuntang karä kapatohku bilobiloi mangedjan arepe dengan peresku, karä kolangku mendeng djajong.

13. Olo idjä mangatah talasengku mina djarat manantai aku, tuntang idjä manggan tjalakangku hatirok manggau akal mamparusak aku, nongkang andau iä mangarangka tipu.

14. Tapi aku, kilau olo badengen, djaton mahining. tinai kilau olo bisu, idjä djaton marakang njamae.

15. Toto aku kilau olo idjä djaton mahining, kilau totok olo idjä djaton bara djawap.

16. Kрана aku mentai ikau, o Jehowa, ikau toto karäh tombah, o Tuhan, Hatallangku.

17. Kрана koangku: äla olo tä handjak tagal aku; amon paingku tanggarurus, toto olo tä handak mampatara arepe tagal aku.

18. Kрана aku injaragh huang tjalaka, tuntang kapähängku haradjur leket hong aku.

19. Krana aku mangaku kasalangku, aku njukok tagal dosangku.

20. Tapi karä musohku belum bahalap tuntang kwasa, kutob karä idjä basiugi aku djaton dengan patut.

21. Idjä manjulang talo papa akaungku gantim kahalapku lembut mawi aku, basa aku tanggar mahaga kahalap.

22. Ela malibi aku, o Jehowa, Hatallangku! äla ikau kedjan dengangku.

23. Käläh mandjeleng arepm mandohop aku, o Tuhan, äka salamatku.

MASMUR 39.

Alo tjalaka sampai pampatäi, harap
Hatalla dadähen atäi.

1. Masmur Dawid; akan kaman-
der olo panjanji, akan Jedu-
tun tä.

2. Aku djari manukase: aku handak mahaga arepku, belä aku badosa awi djelangku; aku handak mangandali totokku basa olo papa tä magon aton, mahupi aku;

3. Aku tunis tuntang benjem bewäi, aku suni; — tapi djaton kabawa; kapähän atäiku mangkurok haream.

4. Atäiku djadjalan blasut intu huangku; kahum aku mangumang tä apuapui angkatku, palus djelangku hamauh, koangku;

5. Sanan akaungku, Jehowa, tikas umurku, prea karä andauku akan hapus? aku handak katawan, prea aku ombet?

6. Karä andauku inengam kalombah lokap bewäi, pambelomku

kilan amba intu baum: baja akan kahaiang bewäi karä olo djari impendengm. — Sela.

7. Olo handiai hagoet kilau karihau talo, toto haiang bewäi karä lalentoe; ää manampunan tuntang djaton katawan, äwe karäh tempoe.

8. Maka toh, äwe akan ientäiku, o Tuhan? ikau äka kaharapku!

9. Lapas aku bara karä desangku; äla nalua aku mandjadi tunding olo gila.

10. Aku handak suni bewäi, djaton marakang njamangku: krana ikau kea idjä tempon gawi tä.

11. Undur hukum aim bara aku, krana awi djaran lengäm aku djari ujuh rusak.

12. Amon ikau madjar mandjara olon tagal kasalae, tä karä kake-nae nihau kilau kinan gagat. Kajah, kauä olo samandiai uras kahaiang. — Sela.

13. Hining, o Jehowa, lakudo-
angku, senäh karä augh bawaiku, äla manjani atepm, itäm djohon matangku; krana aku baja olo tamnäi idjä omba mukong bewäi intu ikau, sama kilau karä ta-toku kea.

14. Terai mawi aku, mangat aku mampangat arepku, helo bara aku buli, tuntang palus djaton hindai.

MASMUR 40.

Tarimakasih tuntang blaku dohop.

1. Masmur Dawid; akan kaman-
der olo panjanji.

2. Aku djari mentai Jehowa, maka ää djari sontop manangkilik

aku, tuntang manarima augh bawangku.

3. Iä mandjidjit aku baraawang kabanasa, bara äka rumpur, palus mampendeng paingku hong batukarang, tuntang mandähen tandjongku.

4. Iä djari mingkes njanji taheta hong njamangku, hapa manara Hatallan ita. Olo arä akan mitä tä, haiak mikah tuntang harap Jehowa.

5. Selamat olo tä, idjä mina kaharape intu Jehowa, idjä djaton omba olo badjoho, tuntang olo idjä lajau tampus tandjaro.

6. Ika, o Jehowa, Hatallangku, djari mamparä gawim idjä heran, tuntang karä tirok berkatm, awang ilalusa akan ikäi. Djaton idjä padan dengam; aku handak masanan tuntang manutor tä, alo djetä djaton taraisä.

7. Parapah awang injambalih, parapah indu kinan djaton ingilakm, tapi ika djari marewang pindingku; parapah awang ingähu tuntang parapah tagal dosadjaton ika manggaue. — (*Ibran.* 10.5.)

8. Tä koangku: itäm, aku tohdumah; augh surat tä masanan akangku tuntang masuman aku: — (*Joh.* 5.39.)

9. Aku radjin malalus kahandak asim, o Hatallangku, karä prentahm mamentok huang atäiku.

10. Aku handak masanan katetek hong tawon olo arä, aku djaton maku mampatendä totok hiwihku: tawam bewäi, o Jehowa.

11. Kabudjurn djaton aku manjahokae hong atäiku bewäi, tapi aku hakotak masuman katotom, salamtm, tuntang djaton mi-

lim asim, kasajangm intu tawon olo arä.

12. Tapi ika, Jehowa, äla mangurong manguntji kasajangm bara aku, soho asim tuntang katotom mahaga aku haradjur.

13. Krana tjalaka awang djaton taraisä djari manjangkulep aku, karä katiwasku djari menjet aku, sampai matangku kaput; karäe tä labih bara balau takolokku, sampai atäiku djaton mingat arepe.

14. Käläh djaka ika nahuang, joh Jehowa! mangat maliwus aku: o Tuhan, djeledjeleng dohop aku.

15. Patut olo handiai mahamen tuntang buraburah baue, idjä mangatah handak manganan hambaruangku, patut iä iakis iundur tuntang impanjukok, idjä radjin mitä tjalakangku.

16. Patut olo handiai sabanen tagal kahawäe, idjä hamauh mawi aku: tä akae, tä akae!

17. Tapi käläh olo handiai, idjä manggau ika, akan handjak rantang, tuntang rindang intu ika: idjä radjin salamtm akan haradjur hamauh: Jehowa toto hai!

18. Aku toto tjalaka tuntang pähä, tapi Tuhan karäh manuu akangku; ika indu pandohopku tuntang paliwus ajungku; o Hatallangku, äla ika randjar.

MASMUR 41.

Salamat olo pamasi, krana iä karäh iasi

1. Masmur Dawid: akan kaman-
mander olo panjanji.

2. Selamat olo tä idjä manam-

pajah olo pähä; katika kadjakäe iä karäh iliwns Jehowa.

3. Jehowa karäh mahaga tuntang mambelom iä, iä karäh imberkat hong petak. Ika djon maku mandjuluk iä akan kahandak musohe.

4. Jehowa handak mampangat iä, amon iä baperes hong sasuroe, ika manambalik kahabae indu kamangate.

5. Aku kea djari blaku: o Jehowa, pasi aku, pakäläh hambaruangku, basa aku djari basala dengam.

6. Karä musohku mangotak aku, koae: prea iä akan matäi, prea arae akan nihau?

7. Amon iä tanggoh manjengok aku, maka atäie haliau bewäi; iä manggau bukue hapan mangotok, tuntang iä palus blua masuman tä.

8. Karä olo idjä basingi aku habisik sama arepe mawi aku, iä mangarangka talo papa akangku:

9. Koae: gawin setan ita djari manguman mangatal iä, iä menter, toto, djaton tau mendeng tinai.

10. Toto sobatku kea, idjä äka kaharapku, idjä ompat kumau panginangku, manggatang takire handak mawi aku. — (Joh.13.18.)

11. Tapi ika, o Jehowa, käläh masi aku; gatang aku tinai, tä aku handak mamaläh mawi olo tä.

12. Tawangku, ika mangilak aku, musohku djaton akan malahap tagal aku.

13. Tapi aku toh ihagam tagal kabudjurku, ika mampendeng aku naharep baum palus katahahi.

14. Horumat akan Jehowa. Ha-

tallan Israel, bara katatahi haradjur katatahi. Amen, joh Amen!

MASMUR 42.

Lakudoa masunan kataharu dengau Hatalla.

1. Augh adjar ingarang puaikan Koragh; akan kamander olo panjanji.

2. Kilau badjang manggah manggau tahasak danum, kalota hambaruangku manggah taharu dengam, o Hatalla!

3. Hambaruangku haus manggau Hatalla, Hatalla idjä belom. Prea aku sampai, mangat manaharep baun Hatalla?

4. Djohon matangku indu panginangku handau hamalem, basa uongkang andau olo hamath mawi aku: kwe Hatallam toh?

5. Maka aku mingat, haiak hambaruangku lenjoh hong aku, aku babut pudji ompat haiak tawon olo arä, manandjong helo baue manalih human Hatalla, tuntang manjanji, manarimakasih. hindjä dengan olo arä idjä mahaga pesta.

6. Buhen ika mangapähä arepm, joh hambaruangku, buhen ika bagisah hong aku? Entai Hatalla, kрана toto aku karäh manara iä hindai, basa baue mandohop aku.

7. Joh Hatallangku, hambaruangku kapähä intu huangku: sabab tä aku mangingang ika bara tanah Jordan, bara bukit Hermon tuntang bukit Mishar.

8. Dähes hatuntut hatuntut djaton balentas, awi aughin manjoho

djetä manjambong, karä riakm tuntang galombangm hatatapä hatatawou aku.

9. Tapi handau Jehowa pudji mampendeng asie, tinai hamalem njanjingu manara iä, tuntang aku blaku intu Hatallan pambelomku.

10. Aku handak hamaul dengan Hatalla, idjä batukarangku: buhen ikau ngalapean aku? buhen aku akan manandjong buraburah, haiak musohku mandjakä aku?

11. Angat tolangku kilau imuno impatäi, basa karä musohku manawah aku, amon iä haradjur hamaul mawi aku: hong kwe Hatallam?

12. Buhen ikau mangapähä arepm, joh hambarnangku, buhen ikau bagisah hong aku? Entai Hatalla, krana toto aku karäh manara iä tinai, idjä pura salamat baungku tuntang Hatallangku.

MASMUR. 43.

Awi mambudjur aku dengan olou.

1. Käläh budjur aku, o Hatalla, käläh putus klahingku dengan karä olo idjä tulas, liwus aku bara olo panandjaro tuntang kianat.

2. Krana ikau toto Hatalla äka kaabasku: buhen ikau manganan aku? buhen aku akan manandjong buraburah, haiak musohku mandjakä aku?

3. Soho kalawam tuntang katom, mangat djetä ngagalan aku, tuntang magah aku akan bukitm idjä brasih, akan äkam melai.

4. Mangat aku sampai mesbeh

Hatalla, naharep Hatalla tä, idjä äka kahandjak tuntang karindangku, mangat aku manara ikau hapan kutjapi, joh Hatalla, idjä Hatallangku!

5. Buhen ikau mangapähä arepm, joh hambarnangku, buhen ikau bagisah huang aku? Entai Hatalla, krana toto aku karäh manara iä tinai, idjä äka salamat baungku tuntang Hatallangku.

MASMUR 44.

Dohop ikäi, tumon pandohopm dengan tato ikäi bihin.

1. Augh adjar ingarang panakan Koragh: akan kamander olo panjanji.

2. O Hatalla, pinding ikäi djari mahining, tato ikäi djari manjauita akau ikäi karä gawi tä, idjä iawim intu pangereng ai, djaman horan.

3. Lengäm djari manganan utus olo kapir, tapi äwen djari imbulm: arä utus olo djari irusakm, tapi äwen djari ingapalm.

4. Krana djaton awic hapan padang äwen djari manduan tanah toh, tuntang djaton lengäe mandohop arepe, tapi lengäm gantaum, penang ajum, tuntang kalawa baum: krana ikau mangilak äwen.

5. Maka ikau tä kea, o Hatalla, idjä magon radjangku; lulus dohopm akan Jakob!

6. Awim ikäi akan manasang karä musoh ikäi, huang aram ikäi akan mahundjeng mamparamok olo handiai idjä mawi ikäi.

7. Krana aku djaton harap panaliku; kwäka padangku tau mandohop aku!

8. Malainkan ikau mawat ikäi

bara karä musoh ikäi, tuntang mambalang mampahawen olo handiai, idjä basingi ikäi.

9. Haradjur ikäi handak manara Hatalla, aram impakai ikäi sampai katatabi. — Sela.

10. Tapi toh ikau mangaman ikäi, tuntang manalua ikäi rungkok, djaton handak omba haiak kawan parang ikäi.

11. Ikaü mampaundur ikäi bara musoh, olo idjä basingi ikäi marampas ramon ikäi.

12. Ikaü manjama ikäi dengan kawan tabiri idjä tantai impatäi, palus manaburan ikäi marak karä olo kapir.

13. Ikaü mandjual utus olo ajum djaton bilie, tuntang djaton maku trima regae.

14. Ikaü mawi ikäi indu tawah karä olo idjä hadarah dengan ikäi, indu sindir tuntang andin olo handiai, idjä bakaliling ikäi.

15. Ikaü mandjadian ikai indu tanding marak karä olo kapir, sampai karä utus olo manggiling takoloke mawi ikäi.

16. Nongkang andau kahawengku hatantilap naharep aku, tuntang kahowaku manutup baun gku.

17. Tagal augh olo idjä manawah tuntang hababaka, tagal karä musoh tuntang olo parajap.

18. Talo handiai tä djari buah ikäi; tinai ikäi djaton djari ngalapean ikau, djaton djari haliau mapapa djandjim.

19. Atäi ikäi djaton djari undur, tasarau pain ikäi djaton djari mahiwang bara djalam;

20. Sampai ikaü marusak manatelan ikäi marak ason taun, tuntang manjangkulep ikäi hapan kangkalingän pampatäi.

21. Paribasa djaka ikäi djari nga-

lapean aran Hatalla ikäi, tuntang djari mandepä lengän ikäi akan dewan olo:

22. Tau Hatalla dia kasene tä? kрана ää puna katawan talo handiai, awang basilim huang atäi.

23. Kрана toto tagal ikau bewäi ikäi impatäi nongkang andau, ikäi inggarä kilau tabiri, awang tantai injambalih.

24. Misik, o Tuhan! buhen ikau batiroh? Misik, äla manganan ikäi lepal lingis.

25. Buhen ikau handak manjahokan baun, ngalapean tjalaka tuntang kadjakän ikäi?

26. Kрана hambaruan ikäi djari sontop sampai petak, knain ikäi rantep dengan tanah.

27. Mendeng, dohop ikäi, palus liwus ikäi tagal asim.

MASMUR 45.

Tara akan Kristus tuntang djalahan ai, idjä kilau popohe.

1. Akan kamander olo panjanji; tahuu kambang mawor, ingarang panakan Koragh; augh adjar, njanji tahuu idjä äka katau.

2. Augh bahalap mahambur bara atäiku, koangku: aku handak mangarang tahuu radja, djelangku kilau kalam djurutulis idjä tamat.

3. Ikaü idjä kapala bakena bara karä panakan olon, kamangat augh djari inampohak hong totok biwilm; tagal tä Hatalla mamberkat ikau palus katatabi.

4. Tangking padangm iutu kahangm, o pangkalima, tuntang kahaim kabungasm.

5. Huang kahaim tä lius palus manang haradjur akan katoto, ka-

lemo tuntang katetek; maka le-
ngäm gantaum karäh malalus gawi
awang heran.

6. Karä anak panahm uras ba-
tadjim, sampai arä utus olo ba-
longkang penda ikau; djetä ma-
nambelan atäi karä musoh radja.

7. Padadusam, o Hatalla, melai
haradjur katatahi, sokah karadjaam
tä toto sokah kabudjur. — (*Ibran.*
1.8.)

8. Ikau mangilak katetek tun-
tang basingi kadarhaka, tagal tä,
o Hatalla, Hatallam djari mami-
njak ikau hapan minjak kalandjak,
paham bara karä kolam.

9. Karä pakaiam kilau ewan
mur, tjindana tuntang tidja; bara
huma garing, bara hetä kahandjakm
dumah.

10. Kutoh putir radja hindjä olo
ajum idjä hai tä, batang popohm
mendeng hila gantaum, imbungas
hapan bulau idjä kapala bahalap.

11. Hining, o putir, ingat, ta-
liungan pindingm: käläh ngalapean
utus olo ajum, tuntang ungkup
human bapan;

12. Mangat radja mangilak ka-
halapm; krana iä toto Tuhan ajum,
ikau akan manjembah iä.

13. Tä Tirus, budjang bawi tä,
karäh manggau asi intu baum,
hapan talo panenga, karä olo awang
tatau bara marak olo arä.

14. Bungas haliai putir intu da-
lam tä, pakaiac uras bulabulan.

15. Hapan pakaiam awang ogo
basulam iä iagah akan radja, ku-
toh budjang bawi, awang kolac,
miring iä, palus iä iagah akam.

16. Ewen tä iagah tuntang han-
djak dengan ramirami, iä tamä
dalam radja.

17. Karä anakm awang hatnä
karäh indu takirin karä tatom.

ikau karäh mamparadja äwen ma-
hundjun hapus petak.

18. Aku handak mambrita aram
marak karä utus olo, tagal tä arä
djalahan olo karäh manara ikau
haradjur sampai katatahi.

MASMUR 46.

Lewun Hatalla haradjur sanang Lewäi.

1. Njanji ingarang panakan
Koragh; akan kamander olo pa-
njanji: tumon nudan Alamat.

2. Hatalla äka kalindong tun-
tang kaabas ita, iä puna toto pan-
dohop haliai kahum kadjakä.

3. Tagal tä ita djaton mikäh.
alo kalunen rusak, alo karä bukit
balongkang akan bentok tasik.

4. Alo karä danum tä hariak
mangambang, sampai bukit honggä
awi kasangite: — Sela.

5. Mahin aton kea batangdanum
tuntaug sungäie akan mampahan-
djak lewun Hatalla, idjä brasih
awi äka melai ain Idjä pangka-
hai tä.

6. Hatalla intu bentoke, tagal
tä iä djaton hagulak; Hatalla ma-
wat iä sana duruh sawah.

7. Arä utus olo ridu lalento,
karä karadjaan honggä; Hatalla
mambo mampahining aughe, palus
lenjoh hapus petak.

8. Maka Jehowa, Tuhan karä
kawan talo belom, aton mampa-
haiak ita: Hatallan Jakob puna
kotan ita idjä dähän.

9. Kantoh, itä karä gawin Je-
howa, idjä mandjadian karusak ka-
lotä hundjun petak;

10. Idjä mahapus karä parang
hong salepah petak, idjä mamelek

karä panah, malompeng karä hundjun, tuntang manusul karä kareta parang.

11. Terai keton, awi ngasene, aku bewäi toto Hatalla; aku kwasa intu bentok karä olo kapir, aku kwasa hong hapus petak.

12. Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, aton mampahaiak ita, kotan ita, djetä Hatallan Jakob. — Sela.

MASMUR 47.

Tara akan Hatalla, idjä pangkahai tä, idjä mandohop olo ai.

1. Masmur panakan Koragh; akan kamander olo panjanji.

2. Tapok lokap keton, handjak karä utus olo, lahap intu Hatalla, hapan augh ramirami!

3. Krana Jehowa, pangkahai Tuhan tä, toto äka kikäh, iä radja hai mahundjun salepah petak.

4. Iä mandjudju karä utus olo mamenda ita, karä djalahan olo penda pain ita.

5. Iä mintih akan ita bagin joresan ita, kahain Jakob, idjä ingilake. — Sela.

6. Hatalla mandai haiak lahap, Jehowa tä, haiak augh sarunai.

7. Njanji, tara Hatalla, njanji, tara radjan ita!

8. Krana Hatalla toto radjan hapus petak; njanji, tara iä buah-buah.

9. Hatalla mimbing prentah mahundjun karä olo kapir, Hatalla mondok hong padadusae idjä brasih.

10. Karä mantir sakarä utus olo djari hapumpong hindjä utus olo oim Hatallan Abraham, krana karä

olo hai idjä indu talawang petak puna ain Hatalla: Iä idjä pangkahai tä.

MASMUR 48.

Njanji hapan manara lewun Hatalla

1. Masmur panakan Koragh.

2. Ilai toto Jehowa, iä paham inara hong lewun Hatallan ita, hundjun bukit ajue idjä brasih.

3. Bahalap tawas kagantonge, tuntang indu kahandjak hapus petak bukit Sion tä, idjä hila utara, lewun radja hai tä.

4. Æwen idjä huang karä humae awang hai tuntang bahalap uras katawan Hatalla puna äka kalindonge.

5. Krana itä! karä radja djari hapumpong, maka uras iä lilap.

6. Æwen mitä, tä iä sangang, iä taräwen, hadari.

7. Panaräwen nandjaming iä hetä, kikäh kilau olo bawi idjä handak luas.

8. Hapan rivut timor ikau namusit karä banama hai.

9. Tumon ikäi djari mahininge, kalotä kea ikäi djari mitäe intu lewun Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, intu lewun Hatallan ikäi; Hatalla mandähen djetä haradjur katatahi. — Sela.

10. O Hatalla, ikäi mingat asim huang huma idjä äkam.

11. Kilau aram, o Hatalla, tumon tä kea horumatm sampai sarau petak; lengäm gantaum kontep katetek.

12. Bukit Sion handjak rantang, anak bawin Juda rindang ramirami tagal karä kaputusam.

13. Kaliling Sion, ngalingkang iä, isä karä tjaudie.

14. Pariksa kotae, awi manitip karä humae idjä hai tuntang balalap, mangat keton tau masuman tä akan girir olo awang rahian.

15. Krana Hatalla djetoh toto Hatallan ita haradjur palus kata-tahi; iä magah ita mahalau pampatäi kea.

MASMUR 49.

Alo olo parajap batuah, äla bahiri.

1. Masmur panakan Koragh: akan kamander olo panjanji.

2. Mindiminding, karä utus olo, ingaingat, olo handiai idjä mukong petak,

3. Olo naniba tuntang olo hai, olo tatau dengan olo pähä belom haiahaiak.

4. Totokku akan manjewut karä kapintar, tinai atäiku mangumang kaharati.

5. Aku handak manalingan pindingku akan paribasa, hapan ku tjapi aku handak masuman leläiku.

6. Buhen aku akan mikäh metoh andau kadjakä, amon aku ingaling awi kadarhakan olo tä, idjä mahenjek aku?

7. Olo tä idjä harap kutoh ramoe, tuntang mandjoho arepe tagal katafaue.

8. Krana dialo idjä biti tau manewus paharie, djaton kabawae iä manenga tewuse akan Hatalla.

9. Krana tewus hambaruae tangkalau hai, sampai iä djaton kabawae palus katatali. — (*Matt.* 16,26.)

10. Djaton tau manewus iä, uka

iä belom tinai haradjur, tuntang djaton mitä kabanasa.

11. Amon iä mitä, olo pintar matai kea, sama nihau haiak dengan karä olo paleng gila, tuntang djaton tau dia malih karä ramoe akan olo:

12. Tä, maka aton kahandak atäic, mangat ungkup humae melai katatali, tuntang mangat äkae melai bunggut girirmanggirir, tinai uka arae basewut intu awä tanah.

13. Tapi horumat olon puna djaton tau melai, malainkan iä sama dengan meto, iä akan lomat bewäi.

14. Djetä djalan olo tä, iä was olo gila, tinai olo rahian mangilak augh totoke kea. — Sela.

15. Kilau kambing tabiri äwen ingkes hong naraka, pampatäi manjakatik iä; haiak djadjewu olo budjur mandjadi tempon ai: tapi kahain äwen kinan nakara, iä djaton bara kalekae hindai.

16. Tapi hambaruanguku karäh iliwus Hatalla bara kwasan naraka, krana iä manduan aku.

17. Äla mikäh, amon olo mandjadi tatau, amon horumat ungkup humae djaladjalan hai.

18. Krana amon iä matai, djaton iä mimbit talo enen, horumat ajue djaton tamput iä.

19. Krana iä pudji mampangat hambaruae pesae belom, tuntang olo handiai djari manara iä, basa iä tau ramirani paham.

20. Tapi iä akan buli utus ta-toc, palus dapit äwen tä djaton mitä kalawa.

21. Olo idjä bara horumat tuntang djaton bara kapintar toto, iä sama dengan meto, iä akan lomat bewäi.

MASMUR 50.

Tahu ampin agama awang toto; mam-
pujji olo haliau.

1. Masmur Asap. — Tuhan, Hatalla, Jehowa aton hakotak, iä mangahau hapus kalunen bara palembut matanandau sampai pambelepe.

2. Bara Sion, äka kapala kabungas tä, kahain Hatalla lagi-ning.

3. Hatallan ita aton dumah. djaton iä suni, apui panjeha helo bara baue, tinai talo badjea hakaliling iä.

4. Iä mangahau langit idjä ngambo, tuntang hapus petak, handak mamutus utus olo ajue.

5. „Pumpong akangku olo aingku idjä budjur, idjä djari hadjandji dengangku hadjamban parapahé.”

6. Tä karä langit masunan kateteke, krana Hatalla idjä mamutus. — Sela.

7. Hining. djalahan olo ajungku, aku handak hamaub, joh Israel, aku handak manjupah mampu-
dji ikau; aku, Hatalla, puna Hatallam.

8. Djaton tagal karä parapahm aku mampu-
dji ikau, krana parapahm awang ingä-
lum puna hara-
djur intu baungku.

9. Dia usah aku manduan sapi bara humam, atawa tabiri bara kandangm.

10. Krana aku puna tempon karä meto hutan, karä satua hong karä bukit, idjä manandjong bako-
jokojan karäe hetä.

11. Aku katawan karä ampin bu-
rong hong karä bukit, tuntang karä meto bariar hong padang uras
ajungku.

12. Paribasa aku biau, dia usah
aku masman tä akam, krana aku
tempon kalunen tuntang huange.
— (2 Mos. 19, 5.)

13. Aton angatm, aku handak
kuman isin sapi, atawa manjup
dahan tabiri?

14. Luput tara akan Hatalla,
tumon tä lulus djandjin intu Idjä
pangkahai tä.

15. Tä, laku hong aku metoh
andau kadjakäm, maka toto aku
handak maliwus ikau, tuntang ikau
akan mahorumat aku.

16. Tapi dengan olo papa Ha-
talla hamaub: Narai ikau masu-
man prentahku, tuntang manduan
djandjingku tamä njamam?

17. Basa ikau djaton maku im-
pu-
dji, tuntang manganan karä
anghku akan likutm.

18. Amon ikau mitä maling, pa-
lus ikau pakat dengae, ikau ram-
pi dengan olo bakandji.

19. Ikau nalua totokin akan karä
talo papa, tuntang djelam ma-
mundal tipudaja.

20. Ikau mondok mangotok pa-
harim, anak indum mahin imu-
lasm.

21. Kakai ampin gawim, tinai
aku djari manjuni arepku; tä maka
angatm, aku sama kilau ikau kea.
Tapi aku handak mandjara ikau.
tuntang handak marinting tä intu
baum.

22. Käläh ingat buabua-
h talo djetoh, o keton handiai idjä nga-
lapean Hatalla, uka äla aku sa-
lenga mantakan, tuntang djaton
idjä maliwus.

23. Idjä maluput tara, iä tä idjä
mahorumat aku; idjä mambudjuv
djalaé, akac aku handak mampra-
han manenga salamat Hatalla.

MASMUR 51.

Masmur kanjasal.

1. Masmur Dawid: akan kamander olo panjanji:

2. Metoh nabi Natan djari mananggoh iä, limbah Dawid djari dengan Batsaba. — (2.Sam.12,1.)

3. Pasi aku, Hatalla, tumon kasajangm, puas karä kalangkahku tumon kahain asim.

4. Penjau aku lingilingis bara kadarhakangku, prasilu aku bara dosangku.

5. Krana aku mangkemä karä kadarhakangku, tuntang karä dosangku haradjur aton intu baungku.

6. Intu ikau, intu ikau bewäi aku djari badosa, tuntang djari mawi talo awang papa intu baum: mangat ikau tetek huang karä aughm. tuntang budjur huang karä lukum ajum.

7. Itäm, huang kasala aku djari makan, tuntang djari inih induku huang dosa.

8. Itäm, ikau mangilak katoto huang atäi, adjar aku kapintar idjä basilim tä.

9. Puas dosangku, mangat aku brasih, penjau aku, uka aku baputi bara udjan habungkus.

10. Soho aku mahining kahan-djak tuntang karindang, uka tolangku idjä indaraim tau mangat tinai.

11. Ules baum, nalikut karä dosangku, kanan lepah lingis karä kasalangku.

12. Tanpa huang aku atäi idjä brasih, o Hatalla, käläh manaheta intu huangku rogh idjä etter.

13. Äla mangauan aku bara baum, äla manduan Roghm idjä brasih bara aku.

14. Lian akangku kabandjak tagal salamtm, sokah aku hapan rogh kabias.

15. Tä aku handak madjar djalam intu olo palangkah, mangat karä olo badosa hobah intu ikau.

16. Liwus aku bara utang daha, o Hatalla, ikau idjä Hatallangu tuntang Djuru-salamat ajungku; tä djelangu handjahandjak akan manara katetekm.

17. Rakang totok biwilku, o Tuhan, tä njamangku akan masanan horumat ajum.

18. Krana ikau djaton mangilak parapah, djaka dia kalotä, tä aku radjin maluput tä akam: parapah awang ingälu djaton ikau radjin.

19. Parapah awang ingilak Hatalla, iä tä rogh idjä lenjoh; atäi idjä lenjoh tuntang bage to djaton ingabeläm, o Hatalla.

20. Pahalap Sion tumon asim, pendeng karä kotan Jerusalem.

21. Tä ikau karäh mangilak parapah katetek, parapah awang ingälu idjä lepah akam; tä olo karäh maluput sapi hundjun mesbehm.

MASMUR 52.

Karä karajap akan rusak.

1. Augh adjar Dawid: akan kamander olo panjanji:

2. Metoh Doeg, olo Edom tä, dumah tuntang masuman akan Saul, koae: Dawid djari tamä human Abimelegh. — (1.Sam.22.)

3. Buhen ikau badjoho, joh olo kianat, tagal kapapam? toto asin Hatalla melai haradjur!

4. Djelam mangarangka kadarhaka, djetä kilau lading sukur

idjä banjihî, ikau tukang pa-
nipu.

5. Ikau radjin kapapa labih bara
kahalap, talo tandjaro radjin ikau
manjewute bara katetek. — Sela.

6. Ikau mangilak karä augh
idjä marusak, ikau, o djela pa-
nandjaro!

7. Tagal tä, maka Hatalla kea
karäh marusak ikau lepah lingis,
mansuwit manganan ikan bara pa-
sahm, tuntang marunap ikau bara
tanah äka olo belom. — Sela.

8. Maka olo tetek karäh mitä
tä haiak marawan, tuntang äwen
karäh manatawä iä, koae:

9. Itäm, djetä olo tä, idjä dia
manduan Hatalla indu kotan ai,
baja iä harap kutoh panataue, tun-
tang iä djari kwasa huang kadar-
haka.

10. Tapi aku kilau batang un-
dus idjä lalamanjan hong human
Hatalla, aku harap asin Hatalla
haradjur palus katatahi.

11. Aku handak manara ikau
palus katatahi, basa ikau djari
malalus tä; aku handak mentai
aram, krana djetä mangat akan
karä olo ajum idjä budjur.

MASMUR 53.

Tahiu kapapan olo kalunen.

1. Augh adjar Dawid: akan
kamander olo panjanji: tumon nu-
dan Maghalat.

2. Olo gila hamauh huang atäie:
Hatalla puna djaton. Äwen djari
tapakarok rusak atäie; iä talo ka-
djilek awi kapapan prangae; djaton
aton idjä mawi talo babalap, idjä
mahin dia. — (*Masm.*14.)

3. Bara sorga Hatalla manang-
kilik karä panakan olon, tantai
mitä, djaka aton idjä biti idjä pin-
tar, idjä manggau Hatalla.

4. Tapi samandiai äwen djari
undur, uras iä djari babasi: djaton
idjä mawi talo babalap, idjä ma-
hin dia.

5. Kilen, djaton idjä biti olo
parajap tä handak harati? idjä ku-
man ungkup olo ajungku, mang-
gau ontong akae; tapi iä djaton
blaku intu Hatalla.

6. Hetä olo tä mikäh, alo äka
tä djaton pampikäh, krana Hatalla
mamelek karä tolang olo idjä mau-
djakä ikau: ikau mampahawen
mamparungkok äwen, krana Ha-
talla mangabelä olo tä.

7. Kajah, käläh djaka bara Sion
dumah paliwus akan Israel, anon
Hatalla haluli manalih olo ajue idjä
tawanan! Tä Jakob akan barami-
rami, Israel akan handjak rantang.

MASMUR 54.

Laku tahiu kaliwus.

1. Augh adjar Dawid: akan
kamander olo panjanji: impahaiak
kutjapi;

2. Metoh olo Sip djari dumah,
sambil hamauh dengan Saul: Dia
Dawid djari manjahokan arepe ma-
rak ikäi? — (*1.Sam.*26,1.)

3. O Hatalla, liwus aku awi
aram, käläh mamatut akangku ha-
pan kwasam.

4. O Hatalla, hining lakudo-
angku, mindiminding akan augh
njamangku.

5. Krana olo beken utuse mang-
gatang arepe mawi aku, olo kia-

nat mangatah hambaruangku, iä djaton mingat Hatalla puna intubauc. — Sela.

6. Itä, Hatalla idjä mandohop aku, Tuhan tä hindjä äwen idjä mahaga hambaruangku.

7. Kadarhakan musohku karäh mamulang mawi iä kea; käläh rusak olo tä tumon katotom.

8. Tä aku handak mimbit paparah akam, tuntang handak manara aram, o Jehowa, basa djeta paham bahalap.

9. Krana iä djari maliwus aku bara karä tjalaka, sampai mantangku mitä kahandjake tagal karä musohku.

MASMUR 55.

Tahiu sobat awang haliau.

---

1. Augh adjar Dawid; akan kamander olo panjanji; impahaiak kutjapi.

2. Hining lakudoangku, o Hatalla, äla mandengen augh usokku.

3. Tahiu aku tuntang trima aughku, aku manarahing huang kapähängku, tuntang manangis:

4. Basa awi musoh paham mangkariak, tuntang olo papa harapan; krana olo tä mambahing tjalaka akangku, tuntang hasap kasangite manjingi aku.

5. Atäiku paham sekä intu huangku, pampikäl pampatäi djari manjangkulep aku.

6. Kikäh tuntang panaräwen djari buah aku, kasabanen djari manjalungkem aku.

7. Koangku: käläh djaka aku bara palapas kilau burong dara, tä aku handak trawang, manggau äkaku melai.

8. Toto, aku radjin hadari kedjau kantäkantä, tuntang bara malem hong padang benjem. — Sela.

9. Aku handak mandjeleng arepku, mangat mahakan barat tuntang talo basaloh.

10. Paleteng olo tä, o Tuhan, käläh kalut aughe, krana aku mitä baja kararat tuntang klahi hong lewu.

11. Handau hamalem talo kalotä bakaliling hundjun kotae, kadarhaka tuntang tjalaka aton intu luange;

12. Gawi sala marentah intu luange, tandjaro tuntang tipu djaton maku haiang bara karä djalae.

13. Krana djaton djaka musohku idjä mamapa aku, djeta puna indu injarenangku; dia kea olo idjä puna basingi aku badjoho toh mawi aku, djaka kalotä aku handak manjahokan arepku bara iä.

14. Tapi ikau puna kolangku, sobatku tuntang karampiku;

15. Koä idjä pudji pakat hatirok bahalap, koä idjä manandjong habambai tamä human Hatalla, haiak olo arä.

16. Käläh karusak buah iä, käläh iä gagar akan naraka belobelom, krana baja kapapa bewäi intu äkae melai, hong atäie.

17. Tapi aku handak mangkariak intu Hatalla, maka Jehowa karäh maliwus aku.

18. Halemäi handjebu tuntang bentok andau aku handak masuman karä kapähängku haiak manangis, tä iä karäh manarima aughku.

19. Iä maliwus manjanang hambaruangku bara klahi idjä mawi aku, krana kutoh karä olo idjä mawi aku.

20. Hatalla karäh mahining, tun-

tang tombali mamalah äwen, iä idjä puna marentah bara djaman horan haliai. — Sela. — Sabab olo tä djaton maku hobali, tuntang djaton paraba Hatalla.

21. Krana olo tä manusang lengäe mawi äwen, idjä hakabuah dengae, iä mangarak djandjie.

22. Totoke menjak bara mantega, tapi klahi aton huang atäie; aughe malisen bara undus, tapi djetä kilau padang manjibi.

23. Baring perkaram akan Jehowa, tä iä karäh mahaga ikau. palus katatahi iä djaton nalua olo tetek tatarajang.

24. Maka ikau, o Hatalla, karäh mambaring olo tä akan lowang kabanasa. Karä olo pambusau daha tuntang panipu djaton sampai habenteng pambelome. Tapi aku harap intu ikau.

MASMUR 56.

Lakudoa tahu olo idjä mawi ita.

1. Augh basilim bahalap ain Dawid; akan kamander olo panjanji; tahu burong dara idjä gagom marak olo; metoh olo Pilisti djari manawan iä hong Gat. — (1.Sam. 21,11.)

2. O Hatalla! pasi aku, krana olo mansukap mawi aku, nongkang andau musoh mantam maudjakä aku.

3. Musohku gagaritat haradjur, krana kutoh olo badjoho mawi aku.

4. Alo parak kikähku mahin aku harap ikau.

5. Aku manara augh Hatalla, Hatalla idjä kaharapku, aku dja-

ton maku mikäh; kilen gawin isi daha tau mawi aku?

6. Nongkang andau olo tä manjala aughku, karä pikire uras handak mamapa aku.

7. Olo tä hapumpong mimpa, iä mangalati karä gawingku, awie harap manganan tahasengku.

8. Awi karajape iä harap liwus; o Hatalla, baring karä olo tä huang kalaitm.

9. Ikau djari mitong karä pandaringku, karä djohon matangku inam huang kasam; toto, djetä djari imintik huang suratm.

10. Tä karä musohku akan tumpulang undur, haiak aku blaku; krana tawangku, Hatalla hindjä aku.

11. Augh Hatalla handak inaraku, augh Jehowa handak ihorumatku.

12. Hatalla äka kaharapku, tä aku djaton mikäh, krana kilen olon tau mawi aku?

13. Karä djandjim inarimaku, o Hatalla; aku handak mimbit parapah tarimakasih akam.

14. Krana ikau maliwus hambaruangku bara pampatäi, tuntang paingku belä tanggarurus, sampai aku tau manandjong hong baum Hatalla, hong kalawa äka olo belom.

MASMUR 57.

Tarimakasih metoh bahaja paham.

1. Augh basilim bahalap ain Dawid; akan kamander olo panjanji; „äla manparusak;” metoh iä mahakan Saul, palus hadari akan lowang. — (1.Sam.22,1.)

2. Pasi aku, Hatalla, pasi aku, krana hambaruangku harap hong ikau, aku bakalindong kandjungen penda palapasm, mendäh kadarhaka mahalau.

3. Aku mantchau blaku intu Hatalla, intu Tuhan pangkahai, intu Hatalla tä, idjä mamatut malalus akangku.

4. Iä manjoho bara sorga mangat maliwus aku, sambil mampahawen olo tä, idjä gagaritat mangatah aku. — Sela. — Hatalla manjoho asie tuntang ketotee.

5. Hambaruangku marak singa, aku menter hong barah apui, iä tä olo kalunen, idjä kasingae kilau lundju tuntang anak panah, tinai djelae uras kilau padang manjihi.

6. Horumat akam huang sorga, o Hatalla, tinai tara akam hong hapus petak.

7. Ewen manenan djarin akan paingku, iä mahenjek hambaruangku, iä mangali palowang akangku, tapi bitie lawo hetä. — Sela.

8. Atäiku tanggar, o Hatalla, atäiku tanggar, aku handak manjanji tuntang mauara.

9. Misik, o hambaruangku; misik biola tuntang kutjapi! aku handak mananselo talo blawa!

10. Aku handak mahorumat ikau marak karä utus olo, joh pangkahai Tuhan, handak manjanji mahorumat ikau bentok karä djalahan kalunen.

11. Krana asim hapus penda langit, tuntang katotom kilau kakedjau darin baunandau.

12. Horumat akam huang sorga, o Hatalla, tinai tara akam hong hapus petak.

MASMUR 58.

Tahiu hakim idjä bingkok.

1. Augh basilim bahalap ain Dawid; akan kamander olo panjanji; „ila mamparusak.”

2. Kilen, keton toto bisu, djaton handak manjewut talo idjä tetek, djaton maku mamutus budjubudjur, o keton olo kalunen?

3. Toto, alo hong atäi mahin inampa keton kasala, hong tanah keton malalus kadarhakan lengän keton.

4. Olo papa puna undur bara iä inakan, olo panandjaro lajang bara knain indue.

5. Katadae tumon katadan handipä, tumon handjaliwan paleng iä mamaleng pindinge;

6. Idjä djaton maku mahining augh tabit, tukang panawar, alo iä patjäh manawar.

7. O Hatalla, rempang kasingae huang njamae, käläh tampusing galamit singa tabela tä, o Jehowa.

8. Patut äwen tä lenjoh kilau danum, palus hanjut; amon iä maminu anak panahe, maka totoke putus.

9. Ewen nihau, lenjoh kilau djelau, kilau anak ingülus djaton iä mitä matanandau.

10. Helo bara kabali mangkemä apui, maka Iä karäh manambalang tä, alo manta alo masak talo huange.

11. Olo tetek karäh handjak. basa iä mitä pamalih kalotä, paie inasarae hong dahan olo papa.

12. Tuntang olo arä karäh hamauh: toto kea, olo tetek tä aton bara upah. Toto kea, Hatalla mambudjur hong petak.

MASMUR 59.

Lakudoa tahu olo idjä mangatah ita.

1. Augh basilim bahalap ain Dawid; akan kamander olo panjanji: „äla mamparusak;" metoh Saul manjoho olo manonggo hu-mae, handak mampatäi iä. — (1. Sam.19,11.)

2. Liwus aku bara karä musohku, o Hatallangu, tuntang talawang aku bara olo tä, idjä mendeng mawi aku.

3. Lapas aku bara olo darhaka, liwus aku bara olo pambusau dahatä.

4. Krana itäm, iä mangatah tahasengku, olo abas tä hapumpung tantai mawi aku, alo kadarhakangu tuntang dosangu djaton, o Jehowa!

5. Djaton tagal kasalangu olo tä hadari, manatap arepe; misik, küläh manjupa aku, palus kabual tä.

6. Toto ikau, o Jehowa, Hatallan karä kawan talo belum, Hatallan Israel, misik, takan karä olo kapid tä, äla masi idjä bitä karä olo bingkok tä, idjä tantai marajap! — Sela.

7. Hamalem äwen tä akan buli, mangaung kilau aso, hadari mangumbang lewu.

8. Itäm, iä maridu hai auge; padang aton intu totoke; äwe hakan mahining tä?

9. Tapi ikau, o Jehowa, manatawä iä, tuntang hababaka karä olo kapid.

10. Kwasan äwen tä inggiangu akam, krana Hatalla puna kolangku.

11. Hatallangu karäh manjalehan akangu kahalape; Hatalla manjoho aku mitä kahandjakku tagal karä musohku.

12. Äla palus mampatäi äwen, belä olo ajungku badjeleng kala-pean tä, tapi küläh kwasam namburup olo tä barakumbang haradjur, parungkok iä, o Hatalla, talawang ikäi.

13. Karä augh totoke uras dosa, tagal tä patut iä inawan huang kadjohoe, tagal karä sapa tuntang karä augh tandjaro, awang injewute.

14. Palomos olo tä huang lasou kasangitm, palomat iä sampai iä lepali, mangat karä olo kasene, toto Hatalla idjä marentah hong Jakob, tuntang palus saran petak. — Sela.

15. Toto äwen tä karäh buli hamalem, mangaung kilau aso, tuntang mangumbang hapus lewu.

16. Iä karäh barakumbang manggau panginae, tapi djaton kea besoh, iä akan batiroh blau bewäi.

17. Tapi aku handak manjanji manara kwasam, tuntang handjahandjak haiak djadjewu mahorumat asim; krana ikau djari indu kolangku, äka kalindongku metoh kadjakängku.

18. Karä kwasangu ingakuku ajum bewäi; krana Hatalla kolangku. Hatallangu idjä pamasi.

MASMUR 60.

Lakudoa kahum bahaja.

1. Akan kamander olo panjanji: tahu kamangat augh Hatalla: augh basilim ain Dawid, mangat ingadji;

2. Metoh iä djari parang deng-an olo Aram bara Padanaram, tuntang dengau olo Aram bara Soba.

metoh Joab buli mampalah olo Edom hong padang ujah, mampatäi duäwalas kojan biti. — (2. Sam.8,1;10,13.)

3. O Hatalla, ikau idjä djari mangauan tuntang mandarai ikäi, tuntang djari malait ikäi, toh käläh ampong ikäi tinai.

4. Ikau djari manggerek petak mandarai tä, toh pahalit darake tinai, krana djetä lombanglembut.

5. Ikau djari hararepan utus olo ajum dengan talo babchat, djari mampihop ikäi hapan anggor mampanjau.

6. Tapi toh ikau djari manenga akan äwen idjä mikäh ikau benderae tinai, uka djetä impendeng tinai tagal katoto. — Sela.

7. Mangat karä olo, idjä äka kataum, impaliwus, käläh dohop hapan lengäm gantaum, tuntang trima angh ikäi. — (Masm.108,7.)

8. Hatalla djari hamauh huang karasihe, tä aku handjak rantang; aku handak mambagi Sighem, tuntang mukur padang Sukot.

9. Gilead ajungku, Manase kea ajungku; Epraim tä kalindong takolokku, Juda sokahku katan mentah.

10. Moab tä kandarai panjaup ajungku, Edom äka djakah sarumpahku, Palestina akan malahap, mangaku mamenda aku.

11. Ewe idjä mimbit aku tamä lewu awang dähén kotae, äwe magah aku sampai Edom?

12. Djaton ikau kea. o Hatalla, idjä djari manganan ikäi, tuntang djaton maku omba, o Hatalla, mampahaiak kawan parang ikäi?

13. Dohop ikäi intu kadjakän ikäi, krana dohop olon djaton bagna bewäi.

14. Awi Hatalla ikäi handak ma-

lulus kwasa, iä karäh mahundjeng mandarai karä musoh ita.

MASMUR 61.

Lakudoa metoh kadjakä.

---

1. Masmur Dawid; akan kamauder olo panjanji; impahaiak kutjapi.

2. Hining, o Hatalla, kariakku, tahuu lakungku.

3. Bara saran petak aku mangahau ikau marak kahapit atäiku; imbit aku akan batukarang tä, idjä tangkalau gantong akangku.

4. Krana ikau äka kalindongku, tjandi dähén malawan musoh.

5. Aku handak melai hong tingkapm sampai katatahi, haiak harap ingandjuugen palapasm. — Sela.

6. Krana ikau, o Hatalla, djari manarima djangjingku, ikau manenga akangku tumon bagin äwen, idjä mikäh aram.

7. Ikau mamandjang umur radja, karä njeloe akan haradjur giriranggirir.

8. Iä haradjur radja hong baun Hatalla; soho asi tuntang katoto, mangat mahaga iä.

9. Tä, maka haradjur aku handak manjanji manara aram, mangat aku malalus djangjingku nongkang andau.

MASMUR 62.

Suni tuntang sanang intu Hatalla.

---

1. Masmur Dawid; akan kamauder olo panjanji ungkup Jedutum.

2. Baja Hatalla bewäi äka kaharap hambaruangku, bara iä salamatku dumah.

3. Baja iä bewäi batukarangku, salamatku tuntang kotangku, sampai aku djaton tau ionggä paham.

4. Kilen katahi keton uras maroboh idjä bitu, samandiai keton handak mampatäi iä, idjä kilau dinding lihanglahanga, kilau pagar idjä kohakkahik?

5. Baja äwen tä hatirok, handak mangaman iä bara pangkate; iä radjin manandjaro; hapan njamae iä mamberkat, tapi atäie manjapa. — Sela.

6. Baja suni intu Hatalla, tuntang entai iä, o hambaruangku, krana bara iä dumah kaharapku.

7. Baja iä batukarangku, salamatku, tuntang kotangku, aku djaton akan hidjuh.

8. Intu Hatalla aton salamatku tuntang horumat ajungku; batukarangku idjä dähen tuntang äka kamentengku, iä tä Hatalla.

9. Harap iä haradjur, o olo handiai, baring hapus atäi keton intu iä, Hatalla idjä äka kaharap ita. — Sela.

10. Baja uras talo haiang bewäi karä olo kalunen, alo karä olo hai mahin manandjaro; amon indasing, maka iä mahian bara djaton, alo iä kutoh karäe.

11. Äla harap kararat, äla badjoho haiang tagal talo irampas; amon panatau lawo akan keton, äla maleket atäi keton hetä.

12. Hatalla djari hamauh, kindjap aku djari mahininge: karä kwasa puna ain Hatalla.

13. Ikan, o Tuhan, toto tempon asi, krana ikau mamaläh genep bitu tumon gawie.

MASMUR 63.

Kakenang tahiu sombajang idjä toto.

1. Masmur Dawid, metoh iä hong padang Juda. — (1.Sam.23, 14.)

2. O Hatalla, ikau Hatallangku! haiak djadjewu aku manggau ikau; hambaruangku teah belae nahuang ikau, berengku blau haus ikau, hong tanah keang kamahau tuntang ngarising, äka danum djaton.

3. Tumon tä aku haus handak mitä ikau huang äkam idjä brasih, mangat manampajah kwasam tuntang kahaim.

4. Krana asim toto bahalap bara pambelom; totok biwihku manara ikau.

5. Tagal tä aku handak mahorumat ikau hapus pambelomku, huang aram aku handak mandepä lengängku duäduä.

6. Tä hambaruangku besoh kilau awi enjak tuntang banahat, tinai njamaungku manjanji manara, haiak handjak totok biwihku.

7. Amon aku manahiu ikau huang sasurongku, maka hapus alem aku mangenang ikau.

8. Krana ikau toto pandohop ajungku, ingandjungen palapasm aku tau handjak rantang.

9. Hambaruangku leket hong ikau; lengäm gantaum minbing mandähen aku.

10. Tapi äwen tä, idjä mangatah, handak marusak hambaruangku, akan lawo inelen petak.

11. Iä injavagh akan padang, iä indu bagin ason taun.

12. Maka radja karäh handjak intu Hatalla; olo handiai akan baramirami, idjä sumpah manjewut

arae: krana karä totok panandjaro karäh iangop.

MASMUR 64.

Laku tahu dohop.

1. Masmur Dawid: akan kaman-der olo panjanji.

2. Hining, Hatalla, aughku huang kapähängku, kalindong pam-belomku bara pampikäh musoh.

3. Sahokan aku bara augh pakat olo parajap, bara lalenton olo papa;

4. Idjä manjili djelae kilau padang, tuntang manintu augh bapait kilau anak panah:

5. Mangät bara äka basilim äwen mamanah olo budjur, salenga äwen mamanah iä, djaton mikäh, djaton mahamen

6. Äwen mambulat aughe huang perkaräe idjä papa, iä hasarita, handak manenan djarate, sambil hamaul: äwe akan mitä akäe?

7. Karä kadarhakäe djari lepah ingumange, koäe: toh ita djari tatap! tirok ita bakalilit haliai! Karä atäi huang genep biti paham timben.

8. Tä, maka Hatalla salenga mamanah olo tä; äwen handak mampahimang, himang mamadok mawi äwen kea.

9. Palus äwen impalokang, djelae mamparenep iä, balalu karä kolae idjä pakat dengäe hadari.

10. Tä olo handiai mikäh, tuntang masanan gawin Hatalla, sambil harati talo iawie tä.

11. Olo tetek karäh handjak huang Jehowa, sambil harap hong iä, karä olo budjur akan barami-rami.

MASMUR 65.

Njanji musim getem.

1. Masmur Dawid: akan kaman-der olo panjanji.

2. O Hatalla, intu ikau olo akan suni, ikau akan inara hong Sion, tuntang intu ikau olo malalus djandjie.

3. Ikau idjä manarima lakudoa, tagal tä karä isi manalih ikau.

4. Karä kasalan ikäi pahalau babehat akan ikäi, tapi ikau tau mampun karä dosan ikäi.

5. Salamäta olo tä, idjä intihm, idjä injohom manalih, mangat iä melai huang parantaram. Soho ikäi besoh awi ramon äkam, huma sombajang aim idjä brasih tä.

6. Talo bakaikäkäh ilalusm huang katetekm akan ikäi, o Hatalla, Djuru-salamat ikäi, ikau idjä äka kaharap hapus sarau kalunee, tuntang kedjau hong pasisir tasik:

7. Idjä mandähen karä bukit hapan kaabase, idjä imbabat denggan kwasa:

8. Idjä manadoh gotok tasik. njahai karä galombange, tuntang karidun karä utus olo:

9. Sampai karä olo awang sarau petak mikäh tagal karä kata ajum: timor tuntang barat impahandjakm.

10. Ikau madja petak, manjiwohe tuntang pahan mampamuae: kalin Hatalla kutoh danume: amon ikau djari manatap tanah tä, tä ikau mampalembut buae akan olon.

11. Ikau mambungkak tana idjä iluku, sampai njenjeh petake, ikau mampalemo tä hapan udjan, tuntang mamberkat talo impalem-bute.

12. Ikau paham mampahalap uje-

lon asim toh, genep tasaran pain enjake mantahanis;

13. Sampai padang aka benjem mahin mantahanis, tuntang karä lungkoh imbabat hapan karami.

14. Hapus padang kontep tabiri, karä djanah patutup gendom: olo handiai handjak tuntang manjanji.

MASMUR 66.

Njanji tara tagal berkat Hatalla.

1. Masmur; akan kamander olo panjanji. — Lahap akan Hatalla, joh hapus petak!

2. Njanji kahain arae, tenga horumat akae indu tarae.

3. Awi hamauh dengan Hatalla: lalehan kaheran karä gawim! tagal kutoh kwasam karä musuhm akan musok marawan ikau.

4. Hapus petak indu manjem-bah ikau, tuntang manjanji akam, manara aram. — Sela.

5. Kantoh, itä keton karä gawin Hatalla, idjä bakaikäkäh gawie dengan olo kalunen.

6. Iä manampa tasik mandjadi aka keang; batang danum inim-pah olo manandjong; hetä ita handjak rantang hong iä.

7. Iä marentah hapan kwasae palus katatahi, matae mangalulut karä djalahan olo; kwäka olo parisang tau manggatang arepe! — Sela.

8. Tara Hatallan ita, o karä djalahan olo, sanan papahining augh horumat ai:

9. Idjä mahaga mambelom hambaruan ita, tuntang mangahana pain ita tanggarurus.

10. Krana ikan mariksa nang-kemä ikäi, o Hatalla, ikau mam-

prasilh ikäi tunon mamprasilh sa-laka.

11. Ikau djari namäian ikäi akau djaring, ikau djari mamuat tang-gongan intu ikäi.

12. Ikau djari maujoho olo mukong takolok ikäi, ikäi djari buah apui tuntang danum: tapi ikau djari mamplua ikäi tinai akan kutoh kamaugat.

13. Tagal tä aku handak tamä humam mimbis arä parapah awang ingähu, tuntang handak malalus djandjingku dengam,

14. Idjä injewut totok biwiluku tarangtaranga, idjä ingotak ujamangu metoh kadjakängku.

15. Parapah awang ingähu handak iluputku akam, iä tä, tabiri awang baseput, tuntang mangähu tabiri hatuäe; aku handak maluput sapi tuntang kambing. — Sela.

16. Kantoh, senäh, keton handiai idjä mikäh Hatalla, aku handak manjarita talo awang djari iawie dengan hambaruangku.

17. Iä djari intehauku hapan njamangu, tinai toh djelangku manara.

18. Djaka atäiku mangenang talo papa, toto pangkahai Tuhan djaton djari mahining aughku.

19. Tapi Hatalla djari mahining aughku, iä djari manumon usokku.

20. Tara akan Hatalla, idjä djaton djari manganan augh lakungku, dia kea asie bara aku.

MASMUR 67.

Laku tagal berkat Hatalla.

1. Masmur; akan kamander olo panjanji; impahaiak kutjapi.

2. Käläh Hatalla masi ikäi tuntang mamberkat ikäi, käläh iä manjangkawang baue intu ikäi. — Sela.

3. Mangat karä olo hong petak kasene djalam, tuntang salamatin kasenan marak karä olo kapid.

4. Karä utus olo akan manara ikau, uras karä djalahan olo akan manara ikau, o Hatalla.

5. Olo handiai karäh handjak tuntang malahap, basa ikau mamutus karä utus olo tunon kapatut, ikau marentah olo handiai hapus petak. — Sela.

6. Karä utus olo akan manara ikau, uras karä djalahan olo akan manara ikau o Hatalla.

7. Petak mamplua buae; Hatalla, Hatallan ita, mamberkat ita.

8. Hatalla mamberkat ita, tä hapus saran petak akan mikäh iä.

dumah mahoroe padang benjem: arae tä Jehowa; labap helo baue.

6. Hatalla tä bapa karä nolä, tuntang pambudjur karä balo, huang äkae idjä brasih.

7. Akan olo ungiungin Hatalla mandahang ungkup humae; iä mampanang olo tawanan, tapi olo parajap melai hong äka keang kamahau.

8. O Hatalla, metoh ikau hagoet helo baun olo ajum, metoh nasaran paim intu äka tunis benjem: — Sela; — (2. Mos. 13, 23; 19, 16.)

9. Tä petak hagerek, karä langit kea nahasak intu baun Hatalla, djetä darah Sinai, intu baun Hatalla, Hatallan Israel.

10. Ikau djari mudjan karä talo panengam, o Hatalla, utus olo idjä baris ajum, idjä ujuh tä, djari impaabasm.

11. Kawan olo ajum melai hong tanah, awi asim ikau manjimpan äka akan olo tjalaka, o Hatalla.

12. Pangkahai Tuhan manenga djandji, kawan olo idjä manjanji masuman kamanang toto kutoh karäe.

13. Karä radjan sakarä kawan parang pararawoh; äwen hadari, tuntang idjä mukong humae tä mambagi talo irampas.

14. Amon keton melai intu saran tanah keton, maka keton barangilat kilau palapas burong dara, idjä ampin ingalukup salaka, tuntang buluc kilau kilat bulau.

15. Metoh Idjä djaton tikas kwasae tä manamburup karä radja hetä, tä talo uras blawa, kilau bukit Salmon awi udjan habungkus.

16. Bukit Basan tä toto bukit Hatalla, bukit Basan tä paham mulok hatinggang.

17. Buhen keton, o bukit awang

MASMUR 68.

Hatallan Israel manang haradjur patut iä inara.

1. Masmur, njanjin Dawid; akan kamander olo panjanji.

2. Käläh Hatalla mendeng, tä karä musohe bilangbalangan, olo handiai idjä basingi iä pararawoh bara baue.

3. Kilau asep ingibar ikau maharak olo tä, kilau hilin lenjoh awi apui karä olo papa rusak bara baun Hatalla.

4. Tapi olo tetek handjak atäie, rindang intu baun Hatalla, tuntang malahap huang kahan-djake.

5. Njanji akan Hatalla, tara arae: pabudjur djalan akae, idjä

mulok, bahiri bukit djetoh, idjä ingilak Hatalla akan äkae? maka toto Jehowa karäh melai hetoh pa lus katatahi.

18. Karä karetan Hatalla bakatikati lipet bakojakojan; pangkahai Tuhan aton intu bentoke, kilau hong Sinai, intu äka brasih.

19. Ikau djari mandai kangambo, djari manamput tawanan, manduan kutoh panenga akan olo kalunen, mahin akan äwen idjä djari marisang kea, mangat ikau melai deng an olo tä kilau Hatalla, Jehowa. — (*Eps.4,8. Gav. Ras.2,33.*)

20. Tara akan Tuhan haradjur sining andau. Amon ita imuat imbehat, maka Hatalla mandohop ita. — Sela.

21. Hatalla tä toto Hatalla palius ita; Jehowa, pangkahai Tuhan, tau malapas bara pampatäi kea.

22. Toto, Hatalla karäh mamukul mamusit takolok musobe, bangkong olo tä, idjä manandjong djaton maku terai dengan kasalae.

23. Tuhan hamath: Bara Basan aku handak manduan iä, bara bentok tasik aku mandino äwen.

24. Mangat ikau mantjulop paim huang dahan musoh, djelan asom karäh mandjelap tä.

25. Olo mitä ampin panggoetn. o Hatalla, ampin panggoet Hatalla tuntang radjangku, talih äkae idjä brasih.

26. Totok helo karä olo panjanji, haiian tukang talo usik, intu bentok budjang bawi idjä mampahiau gandang.

27. Tara Hatalla, bentok tawon olo idjä sombajang, pangkahai Tuhan tä, keton idjä panohon Israel.

28. Hetä aton Benjamin, idjä

busu tä, kapalan äwen, tinai karä mantir Juda, tuntang kawae, tinai mantir Sebulon tuntang mantir Naptali.

29. Hatallam djari manukas kwasam; käläh paabas, o Hatalla, talo awang djari indjadiam akan ikäi.

30. Tagal humam äka sombajang huang Jerusalem karä radja akan mimbüt talo inenga akam.

31. Käläh pudji karä meto marak rampiang, kawan sapi tä tuntang anake, djetä karä utus olo kalunen, mangat iä mamenda manahor asil salaka; iä manamburup karä utus olo idjä radjin parang.

32. Karä radjan tanah Misir karäh manalih; hapus tanah Kus badjeleng karäh mandepä lengäe intu Hatalla.

33. O keton, karä karadjaan kalunen, njanji akan Hatalla, awi manara pangkahai Tuhan. — Sela.

34. Idjä bara tamparae hagoet hundjun langit idjä batang karä langit: itä, iä mampahining augh, augh kwasae tä.

35. Sewut kwasae akan Hatalla: kahaie mahundjun Israel, tuntang kwasae huang karä baumandau.

36. Ikau, o Hatalla, idjä äka kikäh karawan hong äkam idjä brasih. Hatallan Israel manenga kwasae tuntang kaabas akan utus olo ai. Tara akan Hatalla!

MASMUR 69.

Lakudoa akan olo idjä indjakä tagal Hatalla.

---

1. Masmur Dawid: akan kamander olo panjanji; tahu kam bang mawor.

2. Dohop aku Hatalla! krana danum djari malelep hambaru-angku.

3. Aku tangkelem hong rumpur awang paham, idjä djaton taratuga; aku djari buah danum handalem, tuntang dähes bilak mampaleteng aku.

4. Aku djari kabau kadarat sampai ujuh, balengkongku bapebau, matangku hadurut awiku tahi mendäh Hatallangku.

5. Olo idjä basingi aku djaton bara buku arä bara balau tokolokku; idjä mamusoh aku awi kadjohoe, tuntang handak marusak aku, uras abas; idjä djaton irampasku aku imaksa manahore.

6. O Hatalla, ikau katawan kabunongku, katiwasku djaton tarasahokan bara ikau.

7. Tapi äla manalua olo, idjä harap ikau, impahawen tagal aku, o Tuhan, Jehowa. Tempon karä tawon talo belum; äla nalua olo tä, idjä manggau ikau, Hatallan Israel, buraburah baue tagal aku.

8. Krana sabab ikau aku impahawen, tuntang baungku injangkulep katawahr:

9. Sampai aku kilau olo panjelat intu karä paharingku, anak induku mahin djaton rakä aku.

10. Krana lason atäi tagal human djari kuman aku; kapapan augh olo, idjä mawi ikau, djari lawo buah aku. — (*Joh.2,17.*)

11. Aku manangis tuntang paham puasa, tapi olo hababaka aku tagal tä.

12. Aku djari makaian arepku hapan bidak, tapi aku mandjadi indu tanding olo tä.

13. Olo idjä mondok hong äka basara mangarangka augh halalea

aku, aku indu iuräh olo pam-busau.

14. Tapi aku blaku hong ikau, o Tuhan! mangat katika asi sampai, o Hatalla, awi kahain kahalapni; hining aughku tagal katotom idjä maliwus.

15. Djidjit aku bara rumpur, äla manalua aku tangkelem; awat aku bara karä olo idjä basingi aku, tuntang bara kandalem danum tä;

16. Belä dähes danum mambuseng aku, belä rabusae mampale-teng aku, äla lowang marantep arepe maneleu aku.

17. Tarima aughku, o Jehowa, krana kahalapni tau mampong; tumon kahain asim sengok aku.

18. Äla manjahokan baum bara rewarm, krana aku singgul hu-angku; gulong tarima aku.

19. Käläh gapi hambaruangku, palus lapas ä; liwus aku tagal karä musohku.

20. Ikau katawan tawah, sindir tuntang kahawen idjä buah aku; karä olo idjä mandjakä aku uras intu baum.

21. Kahawen djari manggeto atäiku, sampai aku haban; aku mendäh ajau olo masi aku, tapi djaton bewäi; aku mentai olo idjä mampong aku, tapi djaton sonda.

22. Peru haream inengae indu kinangku, kabum paham kateah belaiku ä mampihop aku hapan tjuka. — (*Matt.27,34.48.*)

23. Käläh medjae mandjadi indu djarat akan äwen, indu salampit äwen idjä badjoho tä.

24. Käläh matae hawor, belä tau mitä; soho kahange hagednjäh haradjur. — (*Rom.11,9.*)

25. Tusuh kakaras kasangitn

akae, tuntang lason kalaitm käläh buah iä.

26. Käläh humae benjem karak-karaka, käläh huang karä tingkape idjä biti mahin djaton akan melai.

27. Krana olo tä mangatah marusak idjä djari imukulm, iä radjin manjarita kapähän olo ajum idjä bahimang.

28. Dahang kasalae hatantilap haradjur. uka olo tä äla sampai katetekm.

29. Aran olo tä akan impuas bara surat pabelom, äla iä injurat hindjä olo tetek.

30. Maka aku tjalaka, atäiku kapähä: salamat ajum. o Hatalla, käläh mangota aku.

31. Aku handak manara aran Hatalla hapan njanji, tuntang handak manpapai iä awiku manjewut horumat akae.

32. Djetä karäh ingilak Jehowa paham bara sapi, bara sapi idjä hatandok hatundjik.

33. Olo idjä balemo atäie handjak haiak mitä tä: keton idjä manggau Hatalla akan riariak atäi.

34. Krana Jehowa mahining karä olo pähä, iä djaton mangabelä karä olo ajue idjä imanga.

35. Langit tuntang petak akan manara iä, tasik tuntang talo handiai awang belom huange.

36. Krana Hatalla karäh maliwus Sion, tuntang mamangun karä lewun Juda, mangat olo mangkalewu hetä sambil mandino tä.

37. Panakan karä reware karäh manjores djetä: karä olo idjä sinta arae karäh melai hetä.

MASMUR 70.

Lakudoa hong kadjakä.

1. Masmur Dawid; akan kaman-der olo panjanji; hapan mam-pingat.

2. Djeledjeleng, o Hatalla, mangat maliwus aku; o Jehowa, mangat mandohop aku.

3. Patut olo handiai mahamen tuntang buraburah baue, idjä mang-atah manganau hambaruangku; patut olo tä undur palus impa-ujukok, idjä radjin mitä tjala-kangku.

4. Patut olo tä balang tuntang kahawäe, idjä hamauh mawi aku; tä akae, tä akae!

5. Tapi käläh olo handiai, awang manggau ikau, akan handjak rantang, tuntang riariak atäie huang ikau; idjä radjin salamatn akan haradjur hamauh: Hatalla toto hai.

6. Tapi aku tjalaka tuntang pähä: o Hatalla, gulong tanggeh aku. Ikau pandohopku, paliwus ajungku; o Jehowa, äla ikau randjar.

MASMUR 71.

Lakudoa tagal kaliwus.

1. O Jehowa, ikau äka kaha-rapku, äla nalua aku mahamen sampai katatahi.

2. Awat aku awi katetekm, liwus aku; talingan pindingn akangku tuntang dohop aku.

3. Käläh ikau indu batukarang akangku, indu äkaku melai, mangat aku haradjur mahakan kantä: tu-

mon djari djandjim handak mandohop aku; krana ikau puna baturangku tuntang kotangku.

4. O Hatallangku, liwus aku bara lengün olo papa, bara karakop olo gagah darhaka.

5. Krana ikau bewäi idjä iendäluku, o Tuhan, Jehowa, ikau äka kaharapku bara pesangku tabela.

6. Ikau äka singgohku bara knai, bara purnakan induku puna ikau manganggulo aku: ikau haradjur ilhorumatku.

7. Aku äka kahengan olo arä: tapi ikau äka kamentengku idjä paham.

8. Njamangku akan basuang awi horumat ajum, haradjur awi kahaim.

9. Toh äla manganan aku katika kabakasku, haiak kaabasku nihau äla malihiku.

10. Krana karä musohku haktak mantam aku, idjä mangatah hambaruangku hatirok sama arepe.

11. Sambil hamau: Hatalla djari ngalapean iä: takan, sasah singkap iä, krana olo paliwuse djaton.

12. O Hatalla, äla ikau kedjau dengangku, djeledjeleng Hatallangku, mangat mandohop aku!

13. Olo tä indu mahamen palus nihau, idjä basingi hambaruangku; katawah tuntang kahawen akan manjangkulep iä, idjä manggau tjalaka akangku.

14. Tapi aku handak harap bewäi haradjur, tuntang handak mandahang hindai mahorumat ikau.

15. Njamangku akan masuman katetekm, nongkang andau rasanen salamat ajum, idjä djaton taraisäku.

16. Aku handak tanggoh haiak tahu kutoh gawi heran ain pangkahai Tuhan, Jehowa; tikas katetek ajum bewäi handak insu-mangku.

17. Joh Hatalla, ikau djari mardjar aku kalotä bara katabelangku, tuntang palus toh aku masuman karä gawim awang heran.

18. Maka toh, äla kea malihiku aku, metoh aku bakas tuntang howan, o Hatalla; sampai aku masuman karä gawim lengäm akan pangereng karä äso kea, tuntang kwasam akan olo handiai idjä girir rahian.

19. O Hatalla, katetekm tempä langit, ikau idjä djari malalus gawi hai: o Hatalla, äwe kea padan dengam?

20. Ikau, idjä djari manjoho ikäi buah arä kadjakä paham kapapac, ikau haluli mabelom ikäi, tuntang halalian maliwus ikäi baradanum soho hong petak.

21. Ikau karäh mandahang kahaingku paham, tuntang mampong aku tinai.

22. Maka aku kea handak manara ikau hapan angh kutjapi, tagal katotom, o Hatallangku: aku handak manjanji mahorumat ikau hapan suling, o ikau, Æka karasih Israel!

23. Totok biwihku akan malahap, haiak aku manjanji akam, tinai hambaruangku, idjä djari iliwusm.

24. Maka djelangku kea haradjur akan mangarang tahu katetekm, basa olo, idjä manggau tjalaka akangku, mahamen, bura-burah ampin bauc.

MASMUR 72.

Njanji tabiu karadjaan Kristus.

1. Akan Salomo. — O Hatalla, tenga pangkat kaputusan akan radja, tuntang katetek ajum akan anak radja.
2. Iä karäh mamutus akan olo ajum huang katetek, huang kabudjur akan olo aim awang tjalaka.
3. Hong karä bukit karäh lembut kasanang akan olo tä, tinai hong karä lungkoh, awi kateteke.
4. Iä karäh mamutus akan karä olo tjalaka marak utus olo tä. tuntang mandohop kaiä anak olo pähä belom, tinai mamparamok olo pararat.
5. Olo kaiäh mikäh ikau katabiu matanandau tuntang bulan aton, haradjur girirmanggirir.
6. Iä karäh mohon kilau udjan akan padang, kilau karä pantis danum, idjä manjnam petak.
7. Intu pangereng ajue olo tek karäh barangkap, tuntang kutoh kasanange, sampai bulan djaton hindai.
8. Iä karäh marentah bara tasik idjä sampai beken, tuntang bara batangdanum lombah tä sampai saran petak. — (*Matt.28.18.*)
9. Alo olo idjä hong äka tunis benjem kea mahin sontop intu baue, tinai karä musohe akan mandjelap kawo.
10. Radja Tarsis tuntang radjan karä pulau karäh manenga asil, karä radja Saba tuntang Seba mimbit talo inengae.
11. Karä radja samandia akan manjembah iä. karä olo kapir akan manempo iä.
12. Krana iä karäh maliwus olo

pähä, idjä mangkariak, tuntang olo tjalaka, tinai idjä djaton bara pandohop.

13. Iä karäh manjanjang olo korik tuntang olo pähä belom, hambaruan olo pähä belom karäh iliwuse.

14. Bara kararat tuntang kadarahaka iä maliwus olo tä. dahan olo tä barega intu matae.

15. Maka olo tä karäh belom. tuntang manenga akae bulau idjä kapala bahalap, haiak blaku akae haradjur, mamberkat iä nongkang andau palus katatahi.

16. Kutoh gendom karäh lembut hong tanah, hong hunjok karä bukit, karä buae mähämahas kilau pulau kaju hong Libanon: tinai kakapal olo hong karä lewu kilau oru lembut hong petak.

17. Arae karäh melai sampai katatahi; katabiu matanandau aton maka arae turonmanuron magou taheta: olo karäh mamberkat arepe manjewut iä; karä olo kapir karäh manara iä.

18. Tara akan Jehowa Hatalla. Hatallan Isiael, idjä batonggal iä bewäi tau mawi talo heran.

19. Tara akan aran kahaie palus katatahi, hapus petak akan basuang awi horumat ai. Amen. toto Amen!

20. Karä lakudoan Dawid, anak Isai, djari hapus toh.

MASMUR 73.

Gawin Hatalla idjä basilim dengan olo papa tuntang olo budjur.

1. Masmur Asap. — Hatalla baja bahalap kea dengan Isracl. dengan olo tä idjä biasih atäie.

2. Maka aku karenga tanggarurus paingku; ingkangku bilak tanggarisang.

3. Krana aku bahiri olo badjoho tä, amon aku mitä kasanang olo papa.

4. Krana palus pampataie iä djaton imbalang, tuntang kaabase manjurong hantä.

5. Ewen djaton tawan tjalaka kilau olo beken, djaton iä ingapähä tumon awang beken.

6. Tagal tä kadjohoe manjaling njate, kaletjake indu pakaiac.

7. Matac palong awi kasepute; tirok atäie manjambur bewäi.

8. Iä hababaka talo handiai, huang kadarhakac iä hakotak gagah, tinai iä hamauh kilau bara uganbo.

9. Idjä injewute, djetä uras kilau bara langit; idjä ingotake, djetä akan indu hapan hong petak.

10. Tagal tä olo arä miring iä, basa iä äka manjurup kutoh tuah.

11. Koan äwen tä: kwäka Hatalla katawan tä, kilen iä handak mingate?

12. Itä, kakai olo papa, idjä sanang haradjur hong kalunen toh, tuntang dahangmandalang danataue.

13. Baja haiang bewäi aku djari mamprasih atäiku, tuntang mamenjau lengängku huang karasihe.

14. Krana aku ingapähä haradjur, genep handjewu aku indjara.

15. Amon koangku, aku handak hamauh tumon tä: tä maka aku tulas dengan karä ungkup olo ajum.

16. Aku bapikir, handak harati djetä, tapi djetä bahali intu mantangku.

17. Sampai aku tamä äka Hatalla idjä brasih, tuntang mingat lawin kadjarian äwen.

18. Baja hong äka malisen ikau mingkes olo tä, tuntang mampalawo mandarai iä.

19. Lalehan kadjelenge olo tä nihau! iä rusak palus nihau paham baka ikäikäh.

20. Kilau nupi sana misik, kakai ikau, o Tuhan, manawahl ampin olo tä hong lewu.

21. Krana atäiku babuhit angate, atäi buaku manungut;

22. Aku humong, djaton kasentalo enen, kilau meto bewäi aku intu ikau.

23. Tapi alo kalotä aku rantep hantä deugam, krana ikau mimbining lengängku gantau.

24. Tumon tirok ajum ikau magah aku, tuntang katatesae ikan manduan aku akan kahaim.

25. Asal ikau ajungku, tä maka aku djaton paraba langit deng-an petak.

26. Alo isingku atäiku rusak meher, maka ikau Hatalla indu batukarang atäiku tuntang bagingku katatali.

27. Krana itä! idjä mandjajong arepe deugam, iä nihau; ikau mampatäi olo handiai, idjä habandong atäie manangkalau ikau.

28. Tapi aku, bahalap akangku marantep Hatalla; aku mingkes kaharapku intu Tuhan, Jehowa, nakara aku masuman karä gawim.

MASMUR. 74.

Lakudoa tahu kadjakäu ungkup Hatalla.

1. Angli adjar Asap. — Bu-

hen, o Hatalla, ikau manganan ikäi katatahi; buhen hasap kalaitm mawi tabiri, idjä puna injakatikm?

2. Tahiu untkup olo ajum, idjä djari dinom bara usang, joresam tä, idjä djari iliwusm, bukit Sion tä, äkam djari melai

3. Käläh tasaran paim tanggoh karusak idjä magon haradjur; talo handiai djari irusak musoh hong äka brasih tä.

4. Karä olo idjä malawan ikau manjakungkong intu bentok äkam pudji masuman arepm, tuntang mingkes dewa ranen indu katae hetä.

5. Ampin gawie kilau olo idjä mamanjok kapak intu parak kaju.

6. Maka toh äwen mahampas marusak karä ukir gareneng hetä samandiai, hapan kapak tuntang pukul sanaman.

7. Iä manusul karä äkam awang brasih, iä mangarak mamapa äka aram lepah rampar hong petak.

8. Iä hamauh huang atäie: has! ita mampalomos olo tä lepalepah, tuntang manusul karä kaleka, idjä äka Hatalla masuman arepe hong tanah, lepah lingis.

9. Maka ikäi djaton mitä katan ikäi hindai, djaton kea nabi hindai, djaton kea aton intu ikäi idjä kawatan akur tjalaka tä.

10. Kilen katahie, o Hatalla, olo parisang tä akan manawah, tuntang musoh paham mamapa aram haradjur?

11. Buhen ikan mandjidjit mundur lengäm, lengäm idjä gantaum? Djudju tä tinai bara usok klambim, palomos olo tä.

12. Krana Hatalla kea puna radjangku bara usang, idjä malalus kaliwus intu bentok tanah.

13. Ikau malilang tasik hapan

kwasam, marupäi takolok naga hong danum;

14. Ikau mamusit takolok Lewiatan, tuntang mandjuluk iä indu kinan olo hong padang benjem.

15. Ikau mampalembut lowang danum tuntang sungäi, ikan mandit batangdanum idjä lombah tuntang handalem.

16. Ikau tempon andau, alen ajum kea, ikau djari mandjapa karä talo idjä mamplawa tuntang matanandau.

17. Ikau djari manikas karä saran petak, musim blaso dengan sadingen djari inampam.

18. Toh, ingat talo djetä; musoh manawah Jehowa, utus olo paleng mamapa aram.

19. Äla manjaragh burong kukum akan talo basiak, äla pahalau ngalapean tahasang olo ajum idjä tjalaka.

20. Tahiu djandjim: krana hapus petak idjä kaput toh basuang lewun karajap.

21. Äla nalua olo ihenjek buli mahamen: soho olo tjalaka tuntang pähä belom manara aram.

22. Misik, Hatalla! putus perkaram, tahiu kahawem, idjä haradjur buah ikau awi olo gila.

23. Äla ngalapean lalenton karä musohm; karidun kasiak olo, idjä marisang dengam, haradjur manjalumbo.

MASMUR. 75.

Olo akan manara arepe tagal Hatalla, pandohope idjä kwsa tä.

1. Masmur, njanjin Asap; akan kamander olo paujanji; „äla mamparusak.”

2. Ikäi mahorumat ikau, o Hatalla, ikäi manara ikau, tuntang aram rantep ikäi; olo masuman karä gawim awang heran.

3. Koam: Amon wajahku sampai, tä maka aku karäh mamutus budjubudjur.

4. Hapus petak tuntang olo handiai idjä mukong tä djari lenjoh, tapi aku mandähen galange. — Sela.

5. Aku hamauh mawi olo badjoho tä: äla hai augh keton: — tinai dengan olo papa tä: äla mang-ratang tandok keton.

6. Ela paham manggatang tandok keton, äla hamauh badjoho hapan katekang:

7. Puna djaton bara timor, djaton bara barat, djaton bara padang aka bukit kahaie tä lembut.

8. Krana Hatalla toto mamutus, idjä imparandahe, idjä impahaie.

9. Krana huang lengäu Jehowa aton sangkir, idjä basuang anggor häwoi, ää manusuh bara djettä, maka karä olo papa hong petak akan manjurup mihop tä le-pah gegä purake.

10. Tapi aku handak masuman tä katatahi, tuntang manjanji manara Hatallan Jakob.

11. Aku handak mangepak karä tandok olo papa, mangat tandok olo tetek inggtang.

MASMUR 76.

Njanji kahandjak tagal dohop Hatalla.

1. Masmur, njanjin Asap: akan kanander olo panjanji: impahaiak kutjapi.

2. Hong Juda olo katawan Hatalla, arac hai intu Israel.

MASM. 75. 76. 77.

3. Hong Salem aton tingkape, äkae melai intu Sion.

4. Hetä ää djari mamelek anak panah, talawang, padang, tuntang karä parang. — Sela.

5. Ikau toto hai tuntang kwasa bara karä bukit parampas.

6. Karä olo idjä menteng atäie tä djari nihau, ää batiroh matäi, tinai karä olo gantjang tä djaton sondau kaabas lengäe.

7. Awi pudjim, o Hatallan Jakob, djari nihau haiang karä hadjaran tuntang karetae.

8. Ikau, toto ikau äka kikäh haliai, äwe bahanji mendeng naharep baum, metoh kalaitm hasep?

9. Amon ikau mampahining augh hukum ajum bara langit, tä hapus petak mikäh haiak manjuni arepe:

10. Sana Hatalla mendeng uka mahukum, nakara maliwus karä olo idjä balemo atäie hong petak. — Sela.

11. Krana kasangit olon indu horumat ajum, tuntang amon äwen mandahang kasangite, ikau tatap, ombet akae bewäi.

12. Awi maudjandji tuntang lalus tä intu Jehowa, Hatallan keton, o keton handiai idjä hadarah dengae, patut mimbit talo inenga akan Idjä indu ingikäh paham;

13. Idjä manggeto kamenteng karä mantir, idjä äka kikäh karä radjan kalunen.

MASMUR 77.

Metoh kadjakä patut tahu karä dohop Hatalla idjä helo.

1. Masmur Asap: akan ka-

mander olo panjanji: akan ungkup Jedütin.

2. Aughku hapangku mangkariak intu Hatalla, intu Hatalla aku babawai mantchau, tä iä mahining aughku.

3. Metoh andau kadjakängku, aku manggau pangkahai Tuhan, hamalem aku mandepä lengängku, djaton terai, hambaruangku djaton maku iampong.

4. Aku mingat Hatalla, tuntang paham bagisah manangis; aku kumangmangumang tuntang hambaruangku ujuh. — Sela.

5. Ikau manekang matangku misik hapus alem, aku djungun sampai djaton tau hakotak.

6. Aku mingat djaman horan, katika idjä usang.

7. Hamalem aku mingat ampingku manjanji, aku mangumang huang atäiku, hambaruangku mangarangka.

8. Kilen, katatahi Tuhan handak manganan, palus djaton maku masi tinai?

9. Aton kahalape djari lepah haliai? djari augh djangjie terai palus girirmanggirir?

10. Djari Hatalla kalapean asie, atawa djari iä manutup kasajange hapan kalaite? — Sela.

11. Tä koangku: djetä puna indu peresku; idjä tau mobah tä djetä gawim lengä ain Idjä pangkahai tä bewäi.

12. Aku manahiu karä gawim Hatalla, toto aku mingat karä gawim heran awang djaman horan.

13. Aku handak mangumang karä gawim, tuntang mangenang karä pandjalanam.

14. O Hatalla, karä djalam toto brasih; kwe aton hatalla idjä hai tunon ika, o Hatalla?

15. Ikau toto Hatalla, idjä malalus gawi heran; ika djari mangarinah kwasam marak karä utus olo.

16. Hapan lengäm idjä kwas ika djari maliwus djalahan olo ajum, panakan Jakob tuntang Joseph tä. — Sela.

17. Karä danum djari mitä ika, o Hatalla, karä danum djari nampajah ika, palus halombang, karä dähes hariak paham.

18. Karä baumandau nahasak danume, talo badjea mamplua njahoc, tinai karä anak panahm djari lekas manjabintir.

19. Augh garontongm kumbakumbang, kilat mamplawa kalunen, petak tä hagulak hagerek.

20. Djalam aton hong tasik, panggoetm mahoroe danum awang lombah, tuntang awan pain djaton kasenan.

21. Ikau magah djalahan olo ajum kilau kawan tabiri, hadjamban Moses äwen duä Aaron. — (2.Mos.12.37; 14,22.)

MASMUR 78.

Njanji manahiu saritan olo Israel, hapan mampudji olo parisang.

1. Augh adjar Asap. — Senäh, tarima adjarku, o utus ajungku, talingan piding keton akan karä augh njamangku.

2. Aku handak marakang njamangku manjewut paribasa, masuman arä lelai djaman horan;

3. Idjä djari hining tantang tawan ita, tato ita djari manjarita tä akan ita.

4. Talo tä djaton ita maku manjahokae bara anak äso, sambil masuman akan girir idjä rahian taran

Jehowa . tuntang kwasae, karä gawi heran awang iawie.

5. Iä djari mampendeng djandji dengan Jakob, tuntang manenga Torat akan Israel, idjä djari ime-tähe intu tato ita, uka madjar tä intu anake;

6. Mangat pangereng idjä rahian kea mangadji tä, karä anake, idjä karäh inakan harian, amon äwen tä karäh lembut, mangat äwen kea masuman tä akan anake tinai;

7. Nakara olo tä mina kaharape intu Hatalla, äla kalapean karä gawin Hatalla, tapi mahaga karä prentahe totototo.

8. Uka äla äwen tä sama kilau tatoe, hamputan olo idjä undur tuntang parisang, hamputan olo idjä djaton maku manatap atäie, idjä rogh ai djaton budjur marantep Hatalla.

9. Panakan Epraim, alo iä bara sangkarut tuntang patjäh mamannah, mahin undur kea metoh parang.

10. Äwen djaton mahaga djandjin Hatalla, tuntang djaton maku manandjong tumon Torate.

11. Iä kalapean karä gawie tuntang karä talo heran, idjä imprahae akan äwen.

12. Intu baum karä tatoe iä djari mawi talo heran hong tanah Misir, hong padang Suan.

13. Iä malilang tasik manjoho äwen tä manandjong hanimpah, iä manjusun karä danume hatujok. — (2.Mos.14,21.)

14. Handau iä magah äwen hapan bannandau, tinai hapus alem hapan pahalendang apui.

15. Iä manjila batukarang hong padang tunis benjem, palus mampihop äwen tä dengan kutoh danum. — (2.Mos.17,6.)

16. Iä manampa sungäi lembut bara batukarang, manjoho danum masoh paham nahasak.

17. Tapi olo tä magon mandahang kasalae dengae, hapae marahas Idjä pangkahai tä hong padang tunis benjem.

18. Äwen maningkes Hatalla huang atäie, handak blaku panginan tumon kahaue.

19. Iä hamauh mawi Hatalla, koae: tau Hatalla manatap suang medja akan ita hong padang tunis benjem?

20. Toto, batukarang tä djari ihäwese, sampai danum lembut palus sungäi ngambuar, tapi hakon kea iä manenga tepong, atawa tau iä mandjapa balut akan djalahan olo ajue?

21. Tagal tä, metoh Jehowa mahining anghe tä, kalaite hasep, tuntang apui intokae mawi Jakob, palus kasangite manjambur mawi Israel;

22. Basa olo tä djaton pertjaja huang Hatalla, tuntang djaton harap salam atue.

23. Maka iä manjoho baunandau ngambo, tinai iä muap blawang langit,

24. Balalu mudjan man tä akan äwen, indu kinae, tuntang manenga gendom bara langit akae. — (2.Mos.16,4.)

25. Tepong malaikat kinan äwen tä, panginan inengae akae kutoh karäe.

26. Iä manjoho riwut timor manampur bara langit, tuntang magah riwut salatan hapan kwasae;

27. Balalu mudjan balut akan äwen kilan kawo karäe, burong idjä bara palapas kilau karä baras hong saran tasik; — (4.Mos.11,31.)

28. Iä malaboh tä intu äka äwen

bapodok, hakaliling karä tingkape.

29. Tä äwen tä kuman besobasoha, iä maluput kipän äwen.

30. Maka amon kipäe hindai hapus, haiak panginae tä magon hong njamae:

31. Tä kalait Hatalla manjambur mawi olo tä, balalu mampatäi belahae olo tä idjä brigas, tuntang mampalokang belahae olo Israel awang kampili.

32. Tapi alo awi karä talo tä, magon kea olo tä mandahang dosae, djaton maku pertjaja awi karä gawie awang heran.

33. Tagal tä iä mampalilap karä andaue mandjadi haiang, tuntang karä njeloe huang kikäh.

34. Metoh iä mampatäi olo tä, tä äwen misek intu iä, sambil hobah tuntang manggau Hatalla;

35. Palus mingat, Hatalla bewäi batukarang ai, Hatalla, idjä pangkahai tä, puna paliwus ajue.

36. Djadi, äwen haliau mambudjok iä hapan njamae, tapi äwen manandjaro iä hapan djelae.

37. Krana atäi olo tä djaton eter dengae, äwen djaton budjur mahaga djandjie totototo.

38. Tapi iä, idjä puna panjang, manjapan kadarhaka, djaton iä radjin marusak äwen, malainkan kindjap iä mundur kalaite, djaton mungkar hapus kasangite.

39. Krana iä tahu, olo tä puna isi bewäi, kilau riwut idjä lilap, palus djaton haluli tinai.

40. Kutoh kakindjape olo tä mamparahas iä hong padang tunis, tuntang mamparisä mangapähä iä intu kaleka benjem tä.

41. Tinai olo tä haradjur maningkes Hatalla, tuntang mamungut Idjä äka karasih Israel.

42. Olo tä djaton mingat karä gawin lengäe katika iä djari maliwus äwen bara karä musohe,

43. Kilen iä djari malalus katac hong Misir, tuntang karä gawie awang heran hong padang Soan.

44. Metoh karä batangdanum olo hetä djari iobahe mandjadi daha, sampai danume djaton taraihop. — (2.Mos.7,20.)

45. Iä manjoho karä ampin talo mamepet mawi olo tä, idjä kuman minjup iä, tinai barako, idjä manparusak äwen. — (2.Mos.8,6.)

46. Iä manenga talo ramon tanae akan hampangau, tuntang karä talo ialae akan sangkalap.

47. Iä maramok karä batang anggor hapan udjan batu, karä upon korma hapan udjan karangan. — (2.Mos.9,25.)

48. Iä manjaragh karä metoe akan udjan batu, karä kawan talo pambelome akan njaro.

49. Iä manjoho kalason kasangite mantakan olo tä, karahas, kalait. kadjakä, kawan malaikat idjä tukang tjalaka.

50. Iä manandang djalan akan kalaite, tuntang djaton mangahana hambaruan olo tä akan pampatäi. iä manjaragh karä metoe akan peres badi paham.

51. Iä mampatäi karä anak bakas hapus tanah Misir, idjä tamparan kwasa hong karä äka Hani. — (2.Mos.12,29.)

52. Limbah tä iä mimbit djalahan olo ajue harikas, kilau tabiri. bitie haliai magah äwen tä kilau kawae hong padang tunis benjem.

53. Iä ngagalan äwen tä buabua, sampai äwen djaton tawan kikähe: tapi karä musohe djari impaleteng tasik. — (2.Mos.14,19. 22,27.)

54. Iä manjampai olo tä tamä tanah ai idjä brasih, mimes bukit tä, idjä djari dinon lengäe gantaue.

55. Iä maharak manganan karä olo kapir bara baue, tinai hapan tenongiä mambagi tanahe akan äwen tä, manjoho karä hamputan Israel mangkalewu majangkulep äkae.

56. Tapi äwen tä mangkemä tuntang marahas Hatalla, Idjä pangkahai tä, äwen djaton mahaga karä augh djandjie.

57. Äwen undur, tuntang tulas sama kilau tatee, olo tä djaton dähen, kilau panah idjä manjahanja.

58. Äwen mungkar kalaite awi karä äka gantong ai, hapan karä hampatong dewae äwen marahas iä.

59. Maka sana Hatalla mahining tä, hasep kalaite, iä paham manganan olo Israel.

60. Iä malili äkae melai hong Silo, tingkap tä idjä äkae melai bentok olon. — (1.Sam.4.11.)

61. Palus iä manjaragh kwasan äwen uka tawanan, tuntang kahaie penda lengän musohe.

62. Palus iä mandjuluk djalahan olo ajue akan padang, kalaite hasep mawi olo, idjä baris ajue.

63. Pambudjang äwen tä idjä hatuä kinan apui parang, tinai pambudjange awang bawi djaton imopoh.

64. Karä imam äwen halelek awi padang, tuntang baloe djaton sampet manatume.

65. Tä pangkahai Tuhan misik kilau olo idjä batiroh, kilau pangkalima idjä malahap awi anggor.

66. Iä mamukul karä musohe mawi parae, palus mangkepan kahawen äkae katatahi. — (1.Sam. 5.9.)

67. Maka iä manganan tingkap Josep, tuntang djaton mintih hamputan Epraim.

68. Tapi iä mintih hamputan Juda, bukit Sion tä idjä ingilake.

69. Palus iä mamangun äkae idjä brasih kagantong langit, kilau petak idjä inggalange akan katatahi.

70. Iä mintih reware Dawid, manduan iä bara krambang tabiri. — (1.Sam.16,11.)

71. Bara tabiri idjä mampatusu anake djetä induae, mangat iä manjakatik Jakob, djalahan olo ajue, Israel. bagin ai.

72. Maka iä tä djari manjakatik äwen dengan kabudjur atäie, hapan kapintar lengäe iä djari magali olo tä.

MASMUR 79.

Lakudoa kahum kadjakä paham, tahuä Hatalla manaheta asie.

1. Masmur Asap. — O Hatalla, olo kapir djari marumpak tamä joesam, iä djari manjamar mamapa humam idjä brasih, tuntang djari mawi Jerusalem mandjadi karakkaraka.

2. Hantun karä rewarm djari inengae indu kinan burong penda langit, isin äwen idjä budjur dengam akan meto hong petak.

3. Iä mansub daha kilau dandum hakaliling Jerusalem, tuntang djaton idjä mangubur äwen.

4. Ikäi djari indu kabelän olo idjä kalewun ikäi, indu sindir tuntang hababaka karä olo idjä hakaliling ikäi

5. Kilen katahim, o Jehowa? handak ikau blait haradjur? aton kabehum akan manjeha kilau apui?

6. Tusuli kalason kalaitm akan hundjun karä olo kapir, idjä djaton katawan ikau, akan karä ka-

radjaan, awang djaton blaku intu aram.

7. Krana olo tä djari kuman Jakob lepah lingis, äkae melai djari irusak äwen.

8. Æla tahu intu ikäi kadarhakan tato ikäi, djadjeleng manjupa ikäi dengan kasajangin, krana ikäi bilak djari lomat.

9. Dohop ikäi, o Hatalla, Dju ru salamat ikäi, tagal horumat aram, awat ikäi, tuntang ampun karä dosan ikäi tagal aram.

10. Buhen olo kapir akan hamauh: kwe Hatallae toh? Käläh baläh dahan karä rewarm, idjä djari inusuhe, mandjadi bakarimah mawi olo kapir intu matan ikäi.

11. Käläh kamunguh olo idjä imasong tä sampai ikau: tumon kwa san lengäm haga karä olo bagin matäi tä.

12. Intu karä utus olo idjä darah ikäi käläh baläh intu sapangkue udju lipet kahawen tä, idjä djari hapan äwen mampahawen ikau, o Tuhan!

13. Maka ikäi toh djalahan olo ajum, tuntang tabiri idjä puna injakatikm; tagal tä ikäi handak mahorumat ikau katatahi, girir-manggirir ikäi handak mambrita taram.

MASMUR 80.

Lakudoa tahu awat akan ungup Hatalla.

1. Akan kamander olo panjanji: tahu kambang mawor; augh saksi tuntang masmur ain Asap.

2. Ikau, o sakatik olo Israel, hining, ikau idjä manjakatik Joseph kilau tabiri; ikau idjä mondok

kilau radja hundjun karä Kerub. prahan sangkowongm!

3. Intu baum Epraim, Benjamin tuntang Manase lalus kwasam, tanggoh indu kaliwus ikäi.

4. O Hatalla, duan ikäi buli, soho baum manjangkowong, tä ikäi indohop.

5. O Jehowa, Hatalla, Tuhan karä tawon talo belom, kilen katalih kabeläm hasep manganan lakudoan olo ajum?

6. Ikau paknaan olo tä hapan tepong djohon matae, tuntang mampihop iä hapan kutoh danum matä.

7. Ikau mawi ikäi indu bukum karä utus olo idjä darah ikäi hasuat, karä musoh ikäi hababaka paham.

8. O Hatalla, Tuhan karä tawon talo belom, duan ikäi buli, soho baum manjangkowong, tä ikäi indohop.

9. Idjä kabatang anggong djan induam bara Misir, ikau djari manganan olo kapir, palus mimbul djetä.

10. Ikau djari mamparangkah äkae, tä karä uhate mansuloh, iä mangadjang petak.

11. Arä bukit djari kandjungen awi kangkalingäe, batang sederain Hatalla kea awi karä edae.

12. Edae barangkap batenggau sampai saran tasik, anake sampai batangdanum lombah tä.

13. Buhen toh ikau djari mamindai krambange, sampai talo handiai, idjä mahalau hetä, mamutik malalap iä?

14. Bawoi himba manjumbet iä, tuntang karä meto hong padang murep iä lepah lingis.

15. O Hatalla, Tuhan karä tawon talo belom, käläh haluli ti-

nai, tangkilik bara sorga, itäm, annu upon anggor toh.

16. Haga idjä djari imbul lengäm gantaum, anakm tä, idjä djari ianggaum imparigasm akam.

17. Iä djari lepah inusul tuntang ilenteng inedjep; äwen tä nihau rusak awi njamam mampudji iä.

18. Käläh lengäm nganggulo olo idjä hila gantaum tä, anak olo tä idjä djari ianggaum imparigasm akam.

19. Tä ikäi djaton maku undur bara ikau; käläh belom ikäi bewäi, tä ikäi handak blaku huang aram.

20. O Jehowa, Hatallan karä tawon talo belom, duan ikäi buli; soho baum manjangkowong. tä ikäi indohop.

MASMUR 81.

Njanji intu pesta paska.

1. Akan kamander olo panjanji; tumon nudan Gat; masmur Asap.

2. Njanji baramirami intu Hatalla, idjä äka kwasan ita, lahap akan Hatallan Jakob.

3. Ambo njanji, pahiau gandang, biola tuntang kutjapi idjä mangat augehe.

4. Pahiau sarunai intu bulan taheta, hong wajah idjä inukas, intu andau pestan ita.

5. Krana djetä hadat akan olo Israel, kapatut akan Hatallan Jakob.

6. Prentah kalotä djari inengac intu Josep, metoh iä hagoet mawi tanah Misir, äkaku mahining basa idjä djaton kasenangku.

7. Aku djari manipas tanggonge bara bahae, lengäe lapas bara pikule.

8. Huang kadjakäm ikau djari mantehau aku, tä aku djari mandohop ikau; haiak njaho kilat aku tombah aughm, tuntang aku mangkemä maningkes ikau huang danum kanjaing tä. — Sela.

9. Hining, o djalahan olo ajungku, aku handak manjaksi intu bentok keton; o Israel, käläh djaka ikau tarima aughku.

10. Äla hatalla beken akan melai intu keton, äla keton akan manjembah dewan olo.

11. Aku toh Jehowa, Hatallam, idjä djari magah ikau bara tanah Misir; kanga njamam totototo, aku handak manjuange.

12. Tapi djalahan olo ajungku djaton maku tarima aughku, Israel djaton paraba aku.

13. Tagal tä aku djari manjagh iä akan kipen atäi ai, sampai iä manandjong tumon tirok ai.

14. Asal djalahan olo ajungku handak mahining aughku, asal Israel handak manandjong mahoroe djalangku:

15. Tä, murah bewäi aku mamparungkok karä musohe, tuntang mandjudju lengängku mawi olo idjä mahenjek iä.

16. Karä olo idjä basingi Jehowa karäh haliau mambudjok iä, tapi katika äwen akan haradjur katatahi.

17. Aku handak pakanan äwen hapan kasien gendom, tuntang handak mambesoh äwen hapan madu bara batukarang.

MASMUR 82.

Tahiu karä mantir idjä bingkok.

1. Masmur Asap. — Hatalla aton mendeng bentok ungkup olo ain Hatalla, iä mariksa mamutus bentok karä hatalla, wakilan ai tä.

2. Kilen katahie keton handak mamutus sala, tuntang manarina baun olo papa? — Sela.

3. Awi mambudjur olo korik tuntang nolä, awi mamatut akan olo tjalaka tuntang pähä belom.

4. Liwus olo korik tuntang olo tapas, awat äwen bara lengän olo kianat.

5. Maka olo tä djaton kasene tuntang djaton harati, iä haradjur manandjong hong kakaput; tagal tä karä galang tanahe hidjuh bewäi.

6. Aku toto djari hamauh: keton toh uras hatalla; uras keton anak ain Idjä pangkahi tä.

7. Tapi keton akan matäi rusak kilau olon, palus halelek kilau mantir beken kea.

8. Mendeng o Hatalla! käläh ikau mambudjur hapus kalunen, krana ikau puna Tempon karä djalahan olo.

MASMUR 83.

Tahiu dohop malawan karä musoh.

1. Njanji tara, masmur Asap.

2. O Hatalla, äla manjuni arepm. äla tunis, äla mambenjem arepm. o Hatalla!

3. Krana itäm, karä musohm sangit maridu, idjä basingi ikau mampadjoho arepe.

4. Akal bakalikit ingarangkae mawi utus olo ajum, iä hatirok mawi karä olo idjä ingalindongm.

5. Iä hamauh: has! ita mamalomos äwen, uka iä terai indu utus olo, belä olo mingat aran Israel hindai.

6. Krana äwen idjä djari pakat, tuntang djari hadjandji malawan ikau,

7. Iä tä karä tingkap Edom tuntang olo Ismael, olo Moab tuntang Hagar,

8. Olo Gebal, Amon tuntang Amalek, olo Pilisti tinai olo idjä mangkalewu hong Tirus.

9. Tinai olo Asur kea djari pakat dengan äwen, mandjadi lengän panakan Lot tä. — Sela.

10. Takan, awi olo tä kilau olo Midian bihin kilau Sisera, kilau Jabn darah sungäi Kison; — (*Hak.* 7,22; 4,15.)

11. Idjä impalomos darah Eudor, palus mandjadi kilau tai hong petak.

12. Awi olo tä, karä mantir äwen, kilau Oreb äwen duä Seeb, karä pangkalimae kilau Seba tuntang Salmuna. — (*Hak.* 7,25; 8,21.)

13. Äwen tä idjä badjoho hamauh: ita handak manduan akan ita äka Hatalla tä.

14. O Hatallangku! nambalang olo tä baringbaringa, kilau tikil idjä taratup tambalang tamput riwut.

15. Kilau apti, idjä manusul himba, kilau njalan apui idjä manjeha kara bukit:

16. Tumon tä käläh sasah olo tä hapan andau salo balewut, tuntang manaräwen iä hapan riwut barat.

17. Käläh tepä baue dengan kahawäe, maugat äwen akan manggau aram, o Jehowa.

18. Käläh äwen tä rungkok tuntang sabanen katatahi, käläh iä buraburah baue palus nihau.

19. Mangat äwen tä katawan, tikas aram bewäi Jehowa, idjä pangkahi hong hapus kalunen.

MASMUR 84.

Tahü kahandjak hong human Hatalla.

1. Akan kamander olo panjani; tumon mudan Gat; masmur panakan Koragh.

2. Karä kalekam melai äka huangku toto, joh Jehowa, Tuhan karä tawon talo belom.

3. Hambaruangku mangenang, taharu tamä parantaran Jehowa, atäiku tuntang berengku handjak rantang huang Hatalla idjä belom.

4. Toh burong djari sondaü kalekae, kalialang aton sarangae äka manggau anake, iä tä mes-behm, o Jehowa, Tuhan karä tawon talo belom, radjangku tuntang Hatallangku!

5. Berkat karä olo tä idjä melai hong humam, haradjur iä ma horumat ikau. — Sela.

6. Berkat olo tä, idjä ikau äka kwasae, idjä aton djalan budjur hong atäie.

7. Haiak iä manandjong mahoroc djanah äka tjalaka, djetä kea inampae indu kahin danum; guru tä imakaian dengan berkat.

8. Äwen abas sasar abas, sampai genep bitü manaharep Hatalla hong Sion.

9. O Jehowa, Hatallan karä tawon talo belom. hining lakudoangku, tarima tä, Hatallan Jakob. — Sela.

10. O Hatalla, idjä talawang ikäi, tangkilik, sengok manjupa baun ai, idjä djari iminjakm.

11. Krana idjä andau huang parantaram aton bahalap bara sakan andau beken. Aku radjin menter intü papar bauntonggang human Hatallangku, bara melai tali intü karä tingkap äka kadarhaka.

12. Krana Hatalla, Jehowa, aton matanandau tuntang talawang; asi tuntaug horumat inenga Jehowa; iä puna djaton mangahana kahalape akan karä olo, idjä manandjong budjur intü baue.

13. O Jehowa, Tuhan karä tawon talo belom, selamat toto olo tä, idjä harap hong ikau!

MASMUR 85.

Tahü asin Hatalla akan buli ita.

1. Akan kamander olo panjani; masmur panakan Koragh.

2. O Jehowa, bihin ikau djari masi tanahm, djari haluli tanggoh Jakob idjä tawanan;

3. Djari manganan karä kadarhakan djalahan olo ajum, tuntang djari manutup karä dosae. — Sela.

4. Ikau bihin djari mundur kalaitm lepa, tuntang djari mules bara lason kasangitm.

5. Toh, käläh haluli tanggoh ikäi, o Hatalla, Djuru-salamat ikäi, palus paterai kasingim dengan ikäi.

6. Aton ikau handak malait ikäi katatahi, palus maradjur kasangitm girimanggirir?

7. Djaton ikau maku haluli tanggoh ikäi, mampangat ikäi, ma-

ngat djalahan olo ajum tau handjak rantang awim?

8. Praban asim akan ikäi, o Jehowa, tuntang tenga salamatom akan ikäi.

9. Aku handak manjenäh talo idjä inutor Hatalla, Jehowa; krana iä masuman kasanang akan olo ajue idjä budjur, asal äla olo tä haluli tinai buli kapalenge.

10. Toto, selamat ajue aton tokep dengan olo tä, idjä mikäh iä, mangat horumat melai hong tanah ita.

11. Mangat asi dengan katoto hasupa, katetek tuntang kasanang hasium.

12. Katoto karäh lembut bata petak, katetek manangkilik bara langit.

13. Tinai Jehowa karäh manenga kahalape, tä tanah ita mampalembut kutoh talo.

14. Katetek aton manandjong helo baue, tuntang manampa awan tasaran paie indu djalan olo.

MASMUR 86.

Laku uka ihaga, amon ingatah olo.

1. Lakudoan Dawid. — Talingan pindingm, Jehowa, tombah aughku, krana aku tjalaka tuntang pähä.

2. Haga hambaruangku, krana aku toh budjur; ikau idjä Hatallangku, liwus rewarm, idjä harap hong ikau.

3. Pasi aku, Jehowa, krana ikau intehauku nongkang andau.

4. Pahandjak hambaruan rewarm, krana akan, o Jehowa, aku mandjuluk hambaruangku.

5. Krana ikau, Jehowa, puna bahalap tuntang pamampun, ikau paham kabain asim dengan olo handiai, idjä mantebau ikau.

6. Hining lakudoangku, o Jehowa, tahu augh usokku.

7. Metoh andau kadjakängku aku blaku intu ikau, krana ikau karäh manarina aku.

8. Marak karä dewa djaton idjä padan dengam, o Jehowa, tuntang djaton gawie kilau ajum.

9. Karä olo kapir, idjä puna tampam, akan dumah tuntang manjembah intu baum, o Jehowa, sambil mahorumat aram.

10. Krana ikau toto hai, tuntang malalus gawi heran, ikau bewai toto Hatalla.

11. Adjar aku djalan ajum, o Jehowa, aku handak manandjong luang katotom: käläh manonggal atäiku mikäh aram.

12. O Jehowa, Hatallangku, aku handak manara ikau hapau salepah atäiku, sambil mahorumat aram sampai katatahi.

13. Krana asim djari paham kahaie dengangku, ikau djari mawat hambaruangku bara kandalem naraka.

14. O Hatalla, olo badjoho mangatang arepe mawi aku, ungkup olo kianat idjä kudjat mangatah hambaruangku, tuntang djaton maku mingat ikau.

14. Tapi ikau, Jehowa, puna Hatalla panjang pamasi, pandjang atäim, paham kahalapm tuntang katotom.

16. Ules arepm naharepaku, tuntang pasi aku, tenga kaabasm akan rewarm, dohop anak rewarm idjä bawi tä.

17. Awi akangku kata idjä indu kahalap, mangat äwen idjä ba-

singi aku mitäe palus mahamen, basa ikau, Jehowa, mandohop aku, tuntang mampung aku.

MASMUR 87.

Tabiu kahain Sion.

1. Masmur, njanji tara ain pamakan Koragh. — Æka pangue tä hundjun bukit idjä brasih.

2. Jehowa mangilak karä bauntonggang Sion paham bara karä äka melai ain Jakob.

3. Talo hai imbrita tabiu ikau, o lewun Hatalla. — Sela.

4. Aku handak manjewut Bahab tuntang Babel, mitong djetä hindjä äwen idjä kasene aku; itä, olo Pilisti, olo Tirus, olo Kus inakan hetä kea.

5 Olo akan mambrita tabiu Sion: olo handiai inakan huange: Idjä Pangkahai tä karäh mandähen djetä.

6. Jehowa karäh manjewut, haiak iä manjurat karä utus olo, koae: iä toh djari inakan hetä kea. — Sela.

7. Karä olo babigal tuntang karä tukang talo usik mangaku: karä lowang danumku uras hong ikau.

MASMUR 88.

Lakudoa metoh kadjakä paham.

1. Njanji tara; masmur panakan Koragh; akan kamander olo panjanji; tabiu kapähän kadjakä. Augh adjar Heman, olo Esra tä.

2. O Jehowa, Hatalla, Djuru-

salamatku! handau hamalem aku kahau kadarat intu baum.

3. Käläh lakudoangku naharep ikau, talingan pindingm akan kariakku.

4. Krana hambaruangku puas awi tjalaka, pabelomku djari tokep naraka.

5. Aku itong tamput olo tä, idjä lawo tamä kubur: aku djari kilau olo idjä lepah nihau kaabase.

6. Aku imbaris menter haiak olo idjä imuno, idjä menter hong kubur, idjä djaton inahium hindai, idjä djari ilekak lengäm.

7. Ikau djari mampeter aku hong lowang idjä timben haliai, intu äka kakaput, intu labelu.

8. Kalaitm mahenjek aku, hapan karä dähesm ikau mandjakä aku. — Sela.

9. Karä kapatohku djari ingedjaum bara aku, ikau djari manampa aku indu kadjileke; aku djari ingurong tuntang djaton tau blua.

10. Matangku djadjalan kawus awi tjalaka, nongkang andau aku mantehau ikau, Jehowa! aku mandepä lengängku hasansila intu ikau.

11. Maku ikau malalus gawi heran intu olo matäi? atawa aton liau akan lembut, tuntang manara ikau? — Sela.

12. Aton kahalapm imbrita hong kubur, atawa katotom hong äka karam?

13. Aton gawim heran ingasene hong äka kaput tä, tuntang katetekm hong kaleka idjä djaton bara pangingat?

14. Tapi aku, o Jehowa, mangkariak intu ikau, genep djewu lakudoangku mandjeleng arepe akam.

15. Buhen, o Jehowa, ikau mananganan hambaruangku, tuntang manjahokan baum bara aku?

16. Aku tjalaka, kilau mahotus bara katabelangku, aku manang-gong karä pampikähm, karenga dia bagalabah atäiku.

17. Kasangitn manambeleng aku, karä pampikäh bara ikau mampalenjoh aku.

18. Samandiai tä mangaliling aku nongkang andau kilau danum, uras mangapong maroboh aku.

19. Karä sobatku, karä kolangku uras djari ingedjaum bara aku; karä karampingku hong äka kaka-put bewäi.

MASMUR 89.

Asin Hatalla indu ampong, kahum kadjakä paham.

1. Augh adjar Etan, olo Esra.

2. Katatahi aku handak manjaji tahu karä asin Jehowa, girir-manggirir aku handak mambrita katotom hapan njamangku.

3. Krana koangku: asim indähen katatahi, hong langit ikau karäh mananggar katotom.

4. Krana aton aughm: aku djari mampendeng djandji dengan idjä djari intihku, aku djari sumpah akan rewarku Dawid: — (2.Sam. 7.12. *Gaw. Ras.* 2,30.)

5. Palus katatahi aku handak mandähen panakam, tuntang mahaga padadusam girir-manggirir. — Sela.

6. Maka karä langit karäh mahorumat gawim awang heran, o Jehowa, tuntang katotom huang ungkup olo brasih.

7. Krana äwe hong sorga tau

inanding dengan Jehowa, äwe bara karä anak äwen idjä kwasa tau injama dengan Jehowa?

8. Hatalla äka kikäh haliai hong ungkup karä olo brasih, tuntang äka karawan haliai bara äwen handiai idjä hadarah dengac.

9. O Jehowa, Hatallan karä tawon talo belom, äwe kwasa haliai kilau ikau, Jehowa? tuntang katotom hakaliling ikau.

10. Ikau marentah kadjohon tasik; amon riake hagatang, ikau mampatadoh tä.

11. Ikau maramok Rahab kilau olo idjä imuno, hapan lengäm idjä kwasa ikau manamburup karä musohm.

12. Ajum langit, petak kea ajum; hapus kalumen tuntang huange nras djetä tampam.

13. Utara tuntang salatan ikau djari mandjadiac, Tabor tuntang Hermon malahap huang aram.

14. Aim penang idjä abas, lengäm kwasa, hai toto lengäm gantaum.

15. Katetek tuntang hukum indu galang padadusam; asi tuntang katoto aton helo baum.

16. Selamat olo tä idjä tau handjak rantang hong ikau; o Jehowa, äwen karäh manandjong huang kalawa baum.

17. Nongkang andau äwen baramirami tagal aram, awi katetekm iä imbungas.

18. Krana ikau bewäi indu kabungas kwasae, awi asim ikan manggatang tandok ikäi.

19. Krana Jehowa talawang ikäi, radjan ikäi Idjä äka karasih Israel tä.

20. Katika tä ikau djari hamauh dengan olo aim idjä budjur, huang talo panggitaec, koam: Aku djari mandak pandohop hong idjä bitu

pangkalima, aku djari manggatang iä. idjä djari intihku bara utus olo ariä.

21. Aku djari sondau rewarku Dawid, tuntang djari mohos iä dengan minjakku idjä brasih.

22. Lengängku haradjur akan hindjä iä, penangku akan mampaabas iä.

23. Musoh djaton akan manjekä iä, olo darhaka djaton akan mahenjek iä.

24. Malainkau karä musohe handak impalahku intu baue, idjä basingi iä aku handak mamukule.

25. Katoto tuntang asingku akan hindjä iä, awi arangku tandoke karäh inggatang.

26. Aku mina lengäe mimbing tasik, lengäe gantaue mimbing karä batangdanum.

27. Iä karäh manggarä aku: ikau Apangku, Hatallangku tuntang batukarang salamatku.

28. Tinai aku handak manampa iä mandjadi anakku idjä bakas, idjä pangkahai marak karä radjan kalunen.

29. Katatahi aku handak mahaga asingku akae, djandjingku akan melai dähen haradjur intu iä.

30. Tinai panakae handak indähengku katatahi, padadusae tumon katahin langit.

31. Djaka anak äsac malih To-ratku, tuntang djaton manandjong huang karä prentahku.

32. Amon äwen mamapa hadatku, tuntang djaton manumon dasarku:

33. Tä aku handak madjar kdarhakae ombeombet, tuntang mandjara kasalae:

34. Tapi asingku aku djaton maku mampalentase akae, djaton kea aku maku manggeto kato-tongku.

35. Aku djaton handak mangarak djandjingku, augh idjä djari blua bara njamangku aku djaton handak malihe.

36. Idjä perkara aku djari sumpah manjewut karasihku: aku djaton handak hapunga dengan Dawid.

37. Panakae akan melai katatahi, tuntang padadusae haradjur kilau matanandau intu baungku.

38. Iä puna indähen kilau bulan katatahi: djetä indu toros hong langit idjä djaton tau hobah. — Sela.

39. Maka kilen ikau toh manolak tuntang manganan palus malait iä tä, idjä djari iminjakm?

40. Ikau mangabelä djandjin rewarm, tuntang djari mamapa makotae, mandjakah tä akan petak.

41. Ikau djari manälak karä pagare, tuntang mangarak karä kotae.

42. Olo handiai idjä mahalau hetä marampas iä; iä impahawen karä olo awang darahae.

43. Ikau djari manggatang lengän gantaun karä olo idjä mawi iä, ikau djari mampahandjak karä musohe.

44. Tinai ikau mambalang njilhin padang ajue, djaton maku mandähen iä hong parang.

45. Ikau mangabul karä karasihe, tuntang mandjakah padadusae akan petak.

46. Ikau manjempong andau karigase, palus manutup iä hapan kahawen. — Sela.

47. Kilen katahim, o Jehowa, ikau handak lilap manjahokan arepm, tuntang manjoho kasangitn manjala kilau apui?

48. Käläh ingat pabelomku puna pandak bewäi; buhen ikau djari manampa karä olon haiang bewäi?

49. Hong kwe olon idjä belom tuntang djaton akan mitä pampatäi? Idjä tan maliwus hambaruæ barä kwasan kubur? — Sela.

50. Kwe karä asim awang horan, o Jehowa, idjä djari injumpalm akan Dawid huang katotom?

51. Tahiu, o Jehowa, kahawen karä rewarm; karä utus olo tä idjä kilau bara pakuangku mahin mamapa aku.

52. Karä musohm mamapa, o Jehowa! iä mamapa tasawan pain idjä djari iminjakm.

53. Tara akan Jehowa katatahi. Amen, toto Amen!

MASMUR 90.

Tahiu pambelom olo puna haiang tagal dosæ; tinai tahiu asim Hatalla.

1. Lakudoan Moses, olo ain Hatalla tä. — O Jehowa, ikau puna äka kalindong ikäi girir-manggirir.

2. Helo bara karä bukit indjadian, helo bara petak tuntang hapus kalunen djari indjapam, bara katatahi palus katatahi ikau aton, o Hatalla.

3. Ikau halalian olon mandjadi petak, sambil lamauh: buli keton, panakan olon.

4. Krana sakojan njelo intu ikau sama kilau andau malem idjä djari hapus, kilau idjä kakalis hamalem bewäi.

5. Ikau manabias äwen lilap, pambelome kilau nupi bewäi, djetä nihau handjewu kilau oru.

6. Handjewu djetä mangambang, tapi ampie balalu hobah; balemäi djetä inatak palus keang.

7. Krana ikäi rusak awi kalaitm, awi kasangitm ikäi injabannen.

8. Krana karä kadarhakan ikäi impendengm intu baum, karä dosan ikäi idjä basilim intu katarang matam.

9. Krana karä andau ikäi lilap awi kalaitm, ikäi mahapus karä njelon ikäi kilau talo ngahus bewäi.

10. Kapandjang umur ikäi, djetä udju pulu njelo, atawa amon olo bunggut, sampai hanja pulu njelo; maka bagie idjä kapala bahalap, djetä mahin kasusah tuntang kapahä; krana djetä kadjekadjeng palus nihau, ikäi kilau trawang palus lilap.

11. Tapi äwe tahiu kalason kalaitm, äwe handak toto mikäh kasangitm idjä paham?

12. Käläh adjar ikäi mitong karä andau ikäi, mangat atü ikäi imintar.

13. Haluli tinai, o Jehowa! kilen katahim lindai? käläh manjanjang tahiu karä rewarm.

14. Haiak djadjewu käläh mambesoh ikäi hapan asim, soho ikäi basasuwak tuntang baramirami hapus umur ikäi.

15. Pahandjak ikäi tumon karä andau ikau djari mangapähä ikäi, tumon karä njelon ikäi djari buah talo papa.

16. Prahan karä gawim akan rewarm, tuntang kahain akan karä anake.

17. Käläh kahalap Jehowa, Hatallan ikäi, melai hundjun ikäi; bara ngambo käläh mandähen gawin lengän ikäi; toto, gawin lengän ikäi käläh ikau mandähæ.

MASMUR 91.

Fahiu kasanang olo idjä harap Hatalla.

1. Idjä mondok hong pilan ain Idjä pangkahai tä, idjä melai hong kandjungen ain Idjä djaton tikas kwasae,

2. Iä tä hamaub manjewut Jehowa: ikau äka kamentengku, kotangku, Hatallangku idjä äka kaharapku!

3. Krana Iä maliwus ikau bara djarat olo pahamburong, tinai bara peres kadarhaka.

4. Hapan palapase iä mamutup ikau, penda bulue ikau tau bakalindong, katotoe indu talawang tuntang pilan haliai.

5. Dia usah ikau mikäh karä pampikäh hamalem, karä anak panah idjä balias darie handau,

6. Sampar idjä kumbakumbang intu kakaput, peres papa idjä marusak bentok andau.

7. Alo sakojan biti halelek hila sambilm, tinai sapulu kojan hila gantaum: tapi ikau djaton pohos awie.

8. Baja matam bewäi karäh mitä tä, tuntang manampajah ampin olo darhaka imalah.

9. Krana ikau, Jehowa, indu äka kalindongku. Idjä pangkahai tä djari intilm indu äka kaharapn.

10. Djaton talo papa akan supa ikau, kapähä djaton akan sampai pasahm.

11. Krana iä manjoho malaikat ajue tagal ikau, mangat mangangulo ikau hong karä djalanam.

12. Lengäm äwen akan manantiang ikau, belä paim tantarang latu.

13. Ikau karäh manandjong mahundjeng singa tuntang lalidi, ha-

djadjakan singa tabela tuntang handipä.

14. Krana iä leket dengangku, koan Jehowa, tä aku handak mawat iä; iä katawan arangku, tä aku handak manggatang iä.

15. Iä blaku intu aku, tä aku handak manarima iä; aku hindjä dengae huang kadjakäe, aku handak mandjidjit iä tuntang mampahai iä.

16. Aku handak mamuas iä dengan umur pandjang, tuntang handak manprahan salamatku akac.

MASMUR 92.

Njanji akan andau sabat.

1. Masmur, njanji akan andau sabat.

2. Manara Jehowa, djetä idjä babalap, tuntang manjanji manaram, Ikau idjä pangkahai tä:

3. Masuman asim haiak djadjuwu, tuntang katotom hamalem:

4. Hapan talo usik idjä sapulu talie, tinai kutjapi, hapan augh karang impahaiak biola.

5. Krana ikau mampahandjak aku awi karä gawim, o Jehowa, tagal karä tanpan lengäm aku basasurak.

6. Lalehan kabain karä gawim, o Jehowa! karä akalm timben haliai.

7. Olo humong djaton maku mangasene tä, tinai olo gila djaton harati djetä.

8. Amon olo papa lembut kilau oru, tuntang karä olo parajap mangambang: maka djetä uka äwen tä inpalomos haradjur palus katahahi.

9. Tapi ikau idjä batonggal hai sampai katatahi, o Jehowa!

10. Krana itä! karä musohm, o Jehowa, krana toto karä musohm akan rusak, karä olo parajap akan tamburup.

11. Tapi tandokku inggatangm kilau tandok badak, aku inata dengan minjak taheta.

12. Matangku mitä talo ingilake intu musohku, tinai pindingku mahining talo ingilake intu karä olo darhaka, idjä djari pakat mawi aku.

13. Olo tetek badjewong barangkap kilau batang korma; iä mangalangkang mansuloh kilau batang seder hong Libanon.

14. Æwen tä djari imbul hong human Jehowa. iä barangkap hong parantaran Hatallan ikäi.

15. Alo iä bakas mahin mamua, magon badjewong tuntang bahidjau;

16. Mangat masuman, Jehowa toto budjur; iä batukarang toto, kasalae djaton haliai.

MASMUR 93.

Tara akan Hatalla, idjä pangkahai tä.

1. Jehowa toto radja, iä imakain dengan kahai; Jehowa djari tatap mambabat arepe hapan kwasae; tagal tü hapus petak palus dähen, djaton gojanggapah.

2. Bara horan padadusam djari dähen, ikau puna bara katatahi.

3. Hapus karä batangdanum, o Jehowa! hapus karä batangdanum manggatang aughe, hapus karä batangdanum mambo lalentoë.

4. Tapi paham bara gotok ku-

toh danum tä, bara riak tasik idjä sawak, paham harean kahain Jehowa hong äkae gantong.

5. Karä djandjim uras etter haliai, bagin humam puna karasih katatahi.

MASMUR 94.

Laku tahuu olo papa, uka iä ihukum.

1. O Jehowa, Hatalla idjä tempon pamaläh, Hatalla idjä tempon pamaläh! prahan arepm tuntang kahaim.

2. Gatang arepm, ikau idjä hakim salepah kalunen, baläh karä olo badjoho tumon kapatute.

3. Kilen katahie olo papa tä, o Jehowa, kilen katahie olo papa tä akan basasurak?

4. Æwen tä badjoho karä aughe, karä olo parajap paham maletjak arepe.

5. Djalahan olo ajum, o Jehowa, imparamok äwen, äwen mahenjejk idjä baris ajum.

6. Balo tuntang tamuäi impatäie, karä nolä imunoe.

7. Tinai iä hamauh: Jehowa djaton mitäie, Hatallan Jakob djaton paraba tä.

8. Ingaingat keton, o olo gila idjä marak olo arä; tinai keton olo paleng, prea keton handak pintar?

9. Idjä puna mimbul karä pinding, tau iä djaton mahining? idjä puna manampa karä matä, tau iä djaton mitä?

10. Idjä mampudji karä utus olo, tau iä dia mahukum? Iä idjä madjar talo handiai idjä katawan olo.

11. Jehowa kasene karä tirok

olon, iä katawan uras djetä haiang bewäi.

12. Selamat olo tä, o Jehowa, idjä impudjim, idjä iadjarm hapan Toratm;

13. Mangat iä pandjang atäie metoh katika kadjakäe, sampai palo-wang djari ingali akan olo papa.

14. Krana toto, Jehowa djaton maku manganan djalaban olo ajue. djaton iä maku nalua idjä puna baris ai.

15. Krana kabudjur puna djaton tau dia manang tinai, tä karä atäi olo budjur karäh miring ompat djetä.

16. Äwe akan mandohop aku malawan olo darhaka? äwe omba aku malawan olo parajap?

17. Djaka Jehowa djaton mandohop aku, badjeleng bewäi hambaruangku matäi lawo akan äka benjem.

18. Amon aku manjewut paingku tanggarurus, tä maka asim, Jehowa, mahada aku.

19. Huangku paham gogop bakenang, tapi pampangatm mampahandjak hambaruangku.

20. Tau ikau pakat dengan padadusan kadarhaka, idjä mandjadian tjalaka takirin prentah kapatut?

21. Äwen manjangit maroboh hambaruan olo tetek, iä manjalan daha idjä djaton kasalae.

22. Tapi Jehowa djari indu kotangku: Hatallangku batukarang kalindongku.

23. Iä karäh malian kasalan äwen haluli, hapan kadarhakan äwen kea iä karäh mampalomos äwen: toto, olo tä karäh lomos awi Jehowa, Hatallan ita.

MASMUR 95.

Tahiu äla sajud tarima asin Hatalla.

1. Kantoh keton, ita ramirami intu Jehowa, ita basasurak intu batukarang selamat ita.

2. Has! ita naharep baue mimbit tara tuntang horumat; has! ita manjanji malahap akae.

3. Krana Jehowa Hatalla idjä hai toto, iä radja idjä pangkahai mahundjun karä dewa.

4. Intu lengäe galang petak. tuntang karä tantan bukit ajue kea.

5. Iä tempon tasik, iä idjä djari manampa tä, tinai lengän ajue kea djari mandjadian talo keang.

6. Kantoh keton, ita sombajang manjontop arep ita, ita mandeko utut ita intu baun Jehowa, idjä djari manampa ita.

7. Krana iä Hatallan ita, ita toh olo idjä injakatike, tabirin lengän ai. Andau toh kea, metoh keton mahining aughe! — (*Ibran.* 3,7;4,7.)

8. Äla mampalulang atäi keton tumon horan hong Meriba, kilau metoh andau hong Masa, hong padang tunis benjem tä.

9. Katika tato keton djari maningkes aku, djari mangkemä aku, alo iä djari mitä karä gawingku. — (*4. Mos.* 14,22.)

10. Äpat pulu ujelo katahie aku kapähä awi utus olo parajap tä, sambil hamauh: äwen tä puna lajau atäie, iä djaton maku kasene hadat djalangku.

11. Sampai aku djari sumpah huang kasangitku: äwen tä djaton akan sampai tamä kasanangku.

MASMUR 96.

Hapus petak akan manara Hatalla.

1. Njanji akan Jehowa njanji taheta, njanji akan Jehowa, hapus kalunen!

2. Njanji akan Jehowa, tara arae, haradjur hong karä andau awi mambrita selamat ai.

3. Sarita horumat ajue marak karä olo kapir, marak karä utus olo gawie awang heran.

4. Krana Jehowa toto hai tuntang indu inara paham, iä bewäi indu ingikäh paham bara karä dewa.

5. Krana karä dewan olo kapir uras talo haiang bewäi, tapi Jehowa djari mandjadian langit.

6. Karadjaan tuntang kahai aton intu baue, kwasa tuntang kabungas huang äkae idjä brasih.

7. Sewut akan Jehowa, o keton karä ungkup djalahan olo, sewut akan Jehowa horumat tuntang kwasa.

8. Tenga akan Jehowa horumat aran ai; haiak mimit talo panenga tamä parautaran ajue.

9. Laku intu Jehowa hapan kabungas karasih; hapus kalunen akan mikäh iä.

10. Suman akan karä olo kapir: Jehowa puna marentah, tagal tä kalunen dähen, djaton gojanggalah; hapan kabudjur iä mamutus akan karä utus olo.

11. Hapus langit akan handjahandjak, salepah petak akan basasurak, karä tasik akan njahanjahai haiak karä talo huange.

12. Karä padang akan hakanjanjik tuntang salepah talo huange, tinai karä kaju hong kajuan akan malahap.

13. Intu baun Jehowa, krana iä dumah, krana iä tanggoh tantai mariksa mamalah hapus petak; iä karäh mamutus akan salepah petak dengan kabudjur, tuntang akan karä utus olo dengan katetek.

MASMUR 97.

Tara akan Jehowa, idjä mamutus akan karä olo.

1. Jehowa aton marentah, käläläh hapus petak basuasurak, uras karä pulau samandiai akan handjak rantang.

2. Baunandau tuntang kakaput mangaliling iä, katetek tuntang kabudjur indu galang padadusae.

3. Apui manjala manjabintir helo baue. palus malajap karä musohe hakaliling.

4. Karä kilate mamplawa kalunen, hapus petak mitä iä haiak hagedjäh.

5. Karä bukit lenjoh kilau lilin intu baun Jehowa, intu baun radjan salepah petak.

6. Karä langit masuman kateke, karä djalahan olo mitä ka-laie.

7. Olo handiai tä akan indu mahamen, idjä manempo bintik tamunan talo, idjä ptara arepe tagal dewae. Sontop akae, karä dewa samandiai.

8. Sion mahuing tä tuntang handjak rantang, karä anak bawin Juda baramirami tagal karä kaputusan ajum, o Jehowa.

9. Krana ikau, Jehowa, idjä pangkahai mahundjum hapus petak, ikau tinggi haliai bara karä dewa.

10. Keton, idjä sinta Jehowa.

awi manjingi kapapa; iä mahaga hambaruan karä olo ajue idjä budjur, palus maliwus äwen bara lengän olo darhaka.

11. Kalawa puna indu lembut tinai akan olo tetek, tuntang kahandjak akan atäi idjä budjur.

12. O keton, olo tetek, handjahandjak huang Jehowa, tuntang sewut horumat tabiu karasih ai.

MASMUR 98.

Hapus kalunen akan manara Hatalla.

1. Masmur. — Njanji akan Jehowa njanji taheta, krana iä mawitalo heran, lengän gantaue tuntang penange idjä brasih djari mandohop arepe.

2. Jehowa djari masuman salamat ai, iä djari mangarinah kate-teke intu matan karä olo kapir.

3. Iä djari manahiu asie tuntang katotoc akan ungkup human Israel, hapus saran petak djari mitä salamat Hatallan ita.

4. Basurasurak intu Jehowa, o hapus kalunen, ambo augh keton, lahap, njanji!

5. Njanji, tara Jehowa hapan kutjapi, hapan kutjapi impahaiak augh njanji;

6. Haiak augh napiri tuntang sarunai awi basasurak hong baun Jehowa, radja tä.

7. Käläh tasik njahanjahai haiak talo huange, petak lakanjanjik tuntang talo hundjue.

8. Karä batangdanum akan manapok lokape, karä bukit akan malahap samandiai;

9. Intu baun Jehowa, krana iä dumah, uka mariksa mamalah ha-

pus petak; iä karäh mamatut akan petak dengan kabudjur, tuntang akan karä utus olo dengan katetek.

MASMUR 99.

Hatalla toto brasih, iä patut inara.

1. Jehowa marentah, karä utus olo marawan; iä idjä mondok hundjun Kerub, hapus petak hagerek.

2. Jehowa hai toto intu Sion, iä tinggi mahundjun karä utus olo.

3. Äwen mahorumat aram idjä hai tuntang äka karawan, brasih toto iä;

4. Tinai kwasan radja, idjä radjin kabudjur. Ikau djari manukas karä kapatut; kabudjur tuntang katetek djari indjadian hong Jakob.

5. Pahai Jehowa, Hatallan ita; sontop keton intu galang paie, brasih toto iä!

6. Moses äwen duä Aaron hindjä karä imam ai, tinai Samuel hindjä äwen idjä blaku hong arae; äwen tä djari mantehau intu Jehowa, maka iä djari tombal augh.

7. Bara botop baunandau iä djari hamauh dengan äwen, maka äwen djari mahaga kasaksiae tuntang Torat tä, idjä djari inengae akae.

8. O Jehowa, Hatallan ikäi! ikau djari manarima äwen tä, ikau djari indu Hatallae idjä pamampun, alo mamalah kea kasalae.

9. Pahai Jehowa, Hatallan ita, sombajang intu iä hong bukitajue idjä brasih: krana brasih toto Jehowa, Hatallan ita.

MASMUR 100.

Tara Hatalla, tempon karä berkat tä.

1. Masmur, njanji tara. — O hapus kalunen, basurasurak akan Jehowa!

2. Awi manempo Jehowa tuntang kahandjak, taharep baue haiak augh ramirami.

3. Kasene keton, Jehowa toto Hatalla; iä djari manampa ita, dia djaka ita kabuat ita, mandjadi djalahan olo ajue, tuntang tabiri awang injakatike. — (*Masm.* 23.)

4. Haiak manara iä tamä keton karä bauntonggang ajue, karä parantaran ai tuntang mahorumat iä; sewut tarimakasih akae, awi manara arae.

5. Krana Jehowa toto bahalap, asie sampai katatahi, tuntang katotoe girirmaunggirir.

MASMUR 101.

Njanji idjä kilau indu saramin radja.

1. Masmur Dawid. — Aku handak manjanji masuman djalan asi tuntang kabudjur; akan, o Jehowa, aku handak manjanji tara.

2. Aku handak mamintar gawingku hong djalan idjä tetek; asal ikau tanggoh mandohop aku. Aku handak manandjong huang katetek atäiku intu marak ungkup humangku.

3. Aku djaton handak mangarangka gawin setan akangku, aku basingi mawi kalangkah, äla talo kalotä akan leket hong aku.

4. Atäi pamusing akan undur

bara aku, karä talo papa djaton aku maku tawae.

5. Olo idjä basilisilim mangotok kolae, iä impalomosku; olo idjä mangkerar matae tuntang badjoho atäie djaton aku maradjie.

6. Matangku manitip olo budjur hong tanah, mangat äwen tä melai hong aku; olo idjä manandjong mahoroe djalan tetek, iä tä akan mandjadi olo ajungku.

7. Olo haliau djaton akan melai huang humangku, olo panandjaro puna dia asale hong aku.

8. Genep handjewu aku handak mampalomos karä olo parajap hong tanah, mangat aku manpalingis karä olo darhaka bara lewu Jehowa.

MASMUR 102.

Lakudoan olo tjalaka katika kapühäc.

1. Lakudoan olo tjalaka, katika iä paham kapühä, tuntang mangadu intu baun Jehowa.

2. Hining lakudoangkkn, o Jehowa, soho kariakku sampai ikan.

3. Äla manjahokan baum bara aku, talingan pindingm akangku metoh andau kadjakängku, sana aku mantehau gulogulong tom-bah aughku.

4. Krana karä andauku lilap kilau asep, tuntang karä tolangku kilau imaro, blasut kilau barah.

5. Atäiku djari iadjok palus keang kilau oru, sampai aku ngalapean talo kinangku kea.

6. Karä tolangku karitip leket dengan isingku, awiku haradjur manangis tuntang munguh.

7. Aku djari kilau lungai sabaru hong padang benjem, aku

sama kilau mangkong hong äka karakkaraka.

8. Aku binih, tuntang kilau burong idjä rauau hundjun sapau.

9. Karä musohku manawah aku hapus andau, olo idjä gilagila manjangit aku, manjapa manjewut arangku.

10. Krana kawo panginangku indu gantiu roti, talo ilopku häwei dengan djohon matangku,

11. Awi kasangitm tuntang karahasm, krana ikau djari manggatang aku, palus marapitan aku tinai akan petak.

12. Karä andauku uras kilau kangkalingän talo amon panapaan, aku djaladjalan keang kilau oru.

13. Tapi ikau, o Jehowa, melai katatahi, tuntang pingat olo dengan sampai girinanggirir.

14. Ikau karäh mendeng marawus, tuntang manjanjang Sion; krana ombet wajah ikau masi iä, krana wajahe idjä inukasm djari sampai.

15. Krana karä rewarm mangilak karä batue, tuntang manjanjang basa djetä karakkaraka.

16. Tä, maka kau olo kapir karäh mikäh aran Jehowa, tuntang karä radja hong petak marawan hornmat aim;

17. Basa Jehowa aton mamangun Sion, tuntang mamprahan arepe huang kahaie.

18. Iä djari mules arepe tarima lakudoan olo idjä asiasi haliai tä, tuntang djaton mangabelä lakudoae.

19. Djetä karäh injurat akan girir idjä harian, äwen, idjä karäh inakan dapit, akan mahorumat Jehowa.

20. Krana iä djari manangkilik

bara äkac gantong idjä brasih. Jehowa djari manampajah bara langit akan petak;

21. Mangat mahining trahing olo idjä imasong, palus malapas idjä bagin matai.

22. Mangat aran Jehowa insunan hong Sion, tuntang horumat ajue hong Jerusalem;

23. Amon karä utus olo uras hapumpong; tuntang karä karadjaan, nakara manempo Jehowa.

24. Hong djalanangku iä djari mamamunos kaabasku, iä djari mamandak karä andauku.

25. Koangku: joh Hatallangku, äla manjempong aku benteng andau pambelomku. Karä njelom puna girinanggirir.

26. Horan ikau djari manggalang mandjadian petak, tuntang karä langit tampan lengäm kea.

27. Uras djetä akan nihau, tapi ikau melai. Samandiai tä akan rotus kilau benang; kilau manakiri pakaiian ikau karäh mobah tä, djetä puna indu hobah.

28. Tapi ikau etter magon ikau, karä njelom djaton tawan kaha-puse.

29. Karä anak rewarm akan melai dähen, tuntang panakac kea magon etter intu baum.

MASMUR 103.

Tara akan Hatalla tagal kapaham asie.

1. Masmur Dawid. — Tara Jehowa, joh hambaruangku! salepah huangku manara arae idjä brasih.

2. Tara Jehowa, joh hambarnangku! äla kalapean karä asie;

3. Idjä mamput karä dosam, idjä mampakäläh karä peresm:

4. Idjä maliwus pambelom ajum bara kabanasa, idjä mambungas ikau dengan asi tuntang kasajang:

5. Idjä mambesoh hambaruam dengan talo bahalap, sampai ikau imparigas tinai kilau burong nasar.

6. Jehowa mandjadian katetek tuntang kapatut akan karä olo idjä ihenjeke.

7. Iä djari mangarinah karä djalae akan Moses, akan panakan Israel karä gawie awang hai.

8. Jehowa panjang pangmasi, pandjang atäie, paham kahalape. — (2. Mos. 34, 6.)

9. Iä djaton blait haradjur, djaton mangandong kasangite katatahi.

10. Iä djaton manjulang akan ita tumon dosan ita, iä djaton mamaläh ita tumon kadarhakan ita.

11. Krana kagantong langit bara petak, tumon tä, kapaham asie dengan olo tä, idjä mikäh iä.

12. Kakedjau timor dengan barat iä mangedjau ita dengan karä kasalan ita.

13. Kilau bapae masi anake, tumon tä Jehowa masi olo tä idjä mikäh iä.

14. Krana iä kasene ampin ita, iä mingat ita toh petak bewäi.

15. Olon, kilau oru karä andae, kilau kambang hong padang tumon tä äwen mangambang.

16. Amon riwut manampur iä, iä palus djaton hindai, tuntang kalekae mahin dia mingat iä.

17. Tapi asin Jehowa bara katatahi sampai katatahi dengan olo tä, idjä mikäh iä, tinai kateteke palus akan anak äson äwen haradjur:

18. Dengan olo tä, idjä mahaga djandjie tuntang mingat prentah. uka manumon tä.

19. Jehowa djari mandähen padadusae hong sorga, karadjaan ajue marentah mahundjun talo handiai.

20. Tara Jehowa, o karä malakat ajue, keton pangkalimae idjä abas, idjä malalus prentah. mangat manumon augh kotak ai.

21. Tara Jehowa, o keton karä kawan ai, keton reware idjä malalus kakilake.

22. Tara Jehowa, o keton karä tampan ai, hong hapus karadjaan ajue. Tara Jehowa, o hambaruangku!

MASMUR 104.

Horumat Hatalla bakarimah awi karä talo tampae.

1. Tara Jehowa, o hambaruangku! O Jehowa, Hatallangku, ikau paham kahaim, kutoh kahalap tuntang kabungas aton hapam.

2. Kalawa ingkepae indu klambie, batanglangit iniringe indu dindinge.

3. Iä malalangit karonge hapan danum, iä manampa baunandau indu karetae, iä hagoet mukong palapas riwut.

4. Riwut barat inampae mandjadi sarohae, njalan apui tä mandjadi reware.

5. Iä djari mandähen petak hundjun galange, mangat haradjur katatahi äla tandar.

6. Kilau indu pakaiäe ikau djari manutup tä hapan kutoh danum, karä tantan bukit belep awi danum.

7. Tapi awi pudjim djetä batu-suh surut, awi augh njahom iä hadari masoh.

8. Djetä manjambong mandai bukit, palus mohon akan djanah tinai, akan puna kaleka, awang djari inatpam akæ.

9. Ikau djari manantu tikase, iä djaton mahalau hetä, djaton iä tau haluli manutup petak.

10. Ikau mampalembut lowang danum hong äka randah, manjoho djetä nahasak helat bukit:

11. Mangat mampihop karä meto hong padang, uka kalidai hutan maluput kateah belae.

12. Tambuan djetä karä burong penda langit manjarangan, sambil mahiau bara marak karä edæ.

13. Ikau manjiram karä bukit bara äkam idjä ngambo; petak ingontep awi karä bua awang tampam.

14. Ikau mampalembut oru akan karä meto, tinai karä ampin ramon panginan akan olon, mangat ikau mamplua tepong bara petak;

15. Tuntang anggor, idjä mampahandjak atäi olon, tinai undus indu mampalisen ampin olo, dengan tepong tä indu mamparigas ang-at olo.

16. Karä batang kaju ain Jehowa badjewong, karä seder hong Libanon awang djari imbule.

17. Hetä karä burong korik manjarangan, tuntang burong hai melai hetä kea.

18. Karä bukit gantong tä indu äka kalindong kambing hutan, tinai batukarang indu äka karä punta.

19. Ikau djari manampa bulan akan manantu wajah: matanandau mingat äk pambelepe.

20. Ikau manjoho kaput, tä man-

djadi alem; tä karä meto hutan malajap;

21. Karä singa tä, idjä manjukungkong manggoang talo ingkarape, tuntang manggau panginae intu Hatalla.

22. Tapi sana matanandau lembut iä hagoet buli, mahukup hong lowange.

23. Tä olon hagoet nguan talo gawie, tanggoh satiare sampai halem tinai.

24. Lalehan karä gawim, o Jehowa! hapan kapintarm ikau djari manampa talo handiai tä, tuntang petak toh kontep awi karä ramom.

25. Hetä tasik tä, idjä pandjang tuntang lombah, hetä talo belom habiep hadjuntek djaton taraisä. hai korik.

26. Hetä karä banama hagoet; hetä Lewiatan tä, idjä djari inampam, mangat busik huange.

27. Talo handiai tä mendäih ikau, mangat ikau manenga panginae genep wajahe.

28. Amon ikau manenga akæ, tä iä manampunan, amon ikau mukäi karakopm, tä iä besoh awi talo bahalap.

29. Amon ikau manjahokan baum, tä maka iä taräwen; amon ikau manduan tahasenge, tä iä palus mahotus, mandjadi petak haluli.

30. Amon ikau manjoho tahasengm, tä äwen indjadian tinai, tuntang ikau manaheta ampin petak.

31. Horumat Jehowa sampai kätatahi! Jehowa mangilak karä tampan lengäe.

32. Iä manampajah petak, tä djetä honggä; iä manindjek bukit, palus djetä hasep.

33. Aku handak manjanji akan

Jehowa hapns umurku, tuntang mahorumat Hatallangku katahingku aton.

34. Käläh karä augh karangku ingilak awie, aku handak handjak rantang huang Jehowa.

35. Karä olo badosa akan im-palomos bara petak, tuntang karä olo papa djaton akan batisa hindai. Tara Jehowa, o hambaruangku. Halleluja!

MASMUR 105.

Tahin saritan karä tato.

1. Tara Jehowa, laku hong arae, suman karä gawie awang hai akan karä utus olo.

2. Njanji akae, suling akae, kumakumang tahin karä gawie awang heran.

3. Patara arep keton tagal arae idjä brasih, käläh handjak rantang atäi olo tä, idjä manggau Jehowa.

4. Isek tahin Jehowa tuntang kwasae, awi mamuntut baue haradjur.

5. Ingat karä gawie heran, idjä djari ilahuse, karä katae tuntang hukum njamae:

6. Keton panakan reware Abraham, anak djarian Jakob, idjä djari intihe.

7. Iä tä Jehowa. Hatallan ita, hapus petak hukum ajue ilalus.

8. Iä mingat djandjie katatahi, aughhe tä idjä djari impendenge akan sakojan tilap:

9. Idjä djari inampae akan Abraham, tuntang sumpah idjä injewute akan Isaak: — (1.Mos. 22.16.)

10. Iä djari mampendeng tä akan Jakob kea indu bagie, mandjadi djandji katatahi akan Israel:

11. Sambil hamaui: aku handak manenga tanah Kanaan akan, indu baris joresan keton.

12. Metoh äwen baja isut biti bewäi, toto isut biti, tuntang baja manamuäi hetä.

13. Djadi, äwen tä kindakandaha bara utus olo idjä sampai awang beken, bara karadjaan lasak karadjaan.

14. Iä djaton manjoho idjä biti mahenjekek olo tä, arä radja ihukume tagal äwen, koea: — (1.Mos. 20.3.7.)

15. Ela bahanji sampai manigong olo idjä iminjakku tä, äla mamapa mabingku.

16. Lau injohoe manapi tanah tä, tuntang mamparusak karä batang panginan. — (1.Mos.41,54.)

17. Iä manjoho olo idjä biti helo bann olo tä: Josep indjual indu rewar olo. — (1.Mos.37,28.)

18. Olo madjok paie hong panga; bitie imasong rantai sanaman.

19. Sampai katika anghe djadi tulus, tuntang kotak Jehowa djari mamprasih iä.

20. Tä radja manjoho olo malapas iä: idjä marentah mahundjun arä utus olo manjoho maliwns iä. — (1.Mos.41,14.)

21. Iä mangkat iä marentah hu-mae, marentah karä talo ajue:

22. Mangat manjoho karä mantire tumon kahandak ai, tuntang madjar kapintar intu karä bakase.

23. Tä Israel dnuah tanggoh tanah Misir. Jakob namuäi hong tanah Kam. — (1.Mos.46,1.)

24. Maka iä paham mangapal

olo ajue manakmanakə, sampai äwen kwasa bara karä musohe. — (2.Mos.1,7.)

25. Liubah tä iä mambalik atäi olo hetä, uka manjingi djalahan olo ajue, tuntang hapau tipu mahenje karia reware.

26. Iä manjoho reware Moses, äwen dnä Aaron, idjä djari intihe. — (2.Mos.3,10.)

27. Ewen duä tä malalus karä aughe tuntang katac intu bentok olo tä, karä gawi heran hong tanah Kam. — (2.Mos.7,10.)

28. Iä magah kakaput sampai mandjadi pidjem: äwen djaton marisang dengau aughe.

29. Iä malih danum mandjadi daha, palus mampatäi karä lauk hetä.

30. Tanah mampaagas karä barako, sampai tanä karong karä radjae.

31. Iä manjoho, tä dumah karä talo pamepet, guti hong hapus saran tanah.

32. Udjan batu ilabohe akac takirin udjan toto, apui njaro akan tanah.

33. Iä manatal karä batang anggor tuntang upon korma ain äwen, palus manjemping karä kaju hapus tanah.

34. Iä manjoho, tä dumah kawan sangkalap, tuntang uret djaton tauisä:

35. Djetä kuman mampalepah karä orn hong tanah, tuntang karä talo imbul hong hapus tanah.

36. Tinai iä mampatäi karä anak bakas hong tanah, idjä tampanan kwasau äwen. — (2.Mos.12,29)

37. Palus iä mamplua olo ajue tuntang kutoh salaka bulan, dialo idjä biti njuh intu marak karä hamputae.

38. Olo Misir handjak äwen tä lagoet, krana pampikäh bara äwen djari manjabaneu manjangkulep iä.

39. Iä mambirang baumandau indu kadjange, tuntang apui halem, mangat mamplawa. — (2.Mos.13,21.)

40. Ewen tä blaku, tä iä magah kutoh sasintar, tinai iä mambesoh äwen hapau tepong bara laugit. — (2.Mos.16,13.)

41. Iä malowang batukarang, palus danum blua nahasak, mandjadi sungai hong äka keang kamahan.

42. Krana iä manahu aughe idjä brasih, idjä djari injewute akan reware Abraham.

43. Tumon tä iä mamplua utus olo ajue tuntang kahandjake, olo idjä intihe tä haiak basasurak.

44. Iä manenga akan äwen karä tanah olo kapir, sampai äwen manjores talo handiai, idjä djari inggawi karä utus olo tä. — (Jos.1,3.)

45. Mangat äwen tä akan mahaga karä hadate, tuntang manumon karä prentahe. Halleluja!

MASMUR 106.

Tahu karajap karä tato dengan Hatalla.

1. Halleluja! Tara Jehowa! krana iä toto bahalap, tuntang asie melai katatali.

2. Ewe tau manjarita! karä gawin Jehowa awang hai lepalepah, tuntang manara horumat ajue sampai ombet?

3. Selamat olo tä, idjä mahaga

kabudjur, tuntang haradjur malalus katetek.

4. Tahiu aku, o Jehowa, tumou puna paasim dengan olo aim: tanggoh, dohop aku.

5. Mangat aku mitä katuah kari olo intilm, tuntang handjak ompat kahandjak djalahan olo aim, sambil patara arepku haiak baris olo ajum.

6. Uras ikäi djari badosa tuntang tato ikäi, gawim ikäi djari sala, ikäi djari darhaka.

7. Tato hiang ikäi hong Misir djaton maku harati gawim awang heran, äwen djaton maku manahiin kutoh karä asim; iä marisang haliai tokep tasik, tasik rarudju tä.

8. Maka Tä djari mandohop olo tä tagal arae, mangat mangarinah kwasan ajue.

9. Iä mampudji tasik rarudju tä, tä djetä mambohös teah: iä mampatandjong äwen mahoroe karä danum, kilan mahoroe padang bewäi. — (2.Mos.14.21.)

10. Iä malapas äwen tä bara lengäu olo, idjä basingi iä, iä mahiwus äwen bara lengäu musoh.

11. Karä danum mampaleteng karä musohe, idjä biti mahin dia batisa karä olo tä.

12. Tä äwen tä pertjaja aughé, tuntang manjanji horumat akae.

13. Tapi badjeleng äwen kalapean karä gawie: iä djaton maku mendäh augh tiroke tinai.

14. Malakukan äwen mipen hong padang benjem, iä mangkemä Hatalla hong äka tunis tä. — (4.Mos.11.4.)

15. Maka lä manenga talo lakue tä akae, tuntang hararepan äwen tagal kipän kabungue tä hapan peres manisit.

16. Tinai äwen tä bahiri Moses

hong akae hapodok, tuntang Aaron, idjä brasih intu Jehowa tä.

17. Tä, maka petak harakang, palus manlen Datan, manegok ungkup Abiram tä. — (4.Mos.16.)

18. Tinai apni manjela marak ungkup parajap, njalae makijap olo papa tä.

19. Tinai äwen tä manampa hampatong ampin anak sapi darah Horob, tuntang manjembah talo awang inoange tä. — (2.Mos.32.4.)

20. Iä manakiri horumat ajue hapan ampin sapi, idjä kuman oru.

21. Iä ngalapean Hatalla, Djurusalamat ai, idjä djari malalus gawi awang hai hong tanah Misir:

22. Kutoh gawi awang heran hong tanah Kam, tuntang talo idjä äka kikäh darah tasik rarudju.

23. Tä lä hamauh, iä handak mampalomos olo tä, djaka dia Moses, olo intihe tä, djari mendeng mahelat nabarep baue, mahalang lason kalaite, belä iä mampalomos olo tä.

24. Tinai äwen tä djari mangabelä tanah bahalap tä, iä djaton maku pertjaja aughé; — (4.Mos.14.2.)

25. Ewen bakotok hong karä tingkape, djaton maku manarina augh Jehowa.

26. Tä lä manggatang lengäe mawi äwen, handak mampalokang äwen tä hong padang tunis benjem;

27. Palus handak mampalokang panakae marak olo kapir, tuntang manaburan äwen akan karä tanah.

28. Tinai äwen tä manatelan arepe intu Baal-Peor, omba ku-

man parapah ain talo matekiapi tä. — (4. *Mos.* 25, 3.)

29. Ewen mamparahas Hatalla awi karä gawie, tä peres tudjah mamparampar äwen.

30. Tä Pinchas mendeng, mamutus perkaräe, palus peres tudja tä terai.

31. Djetä itong akäe indu kate-teke girimanggirir katatahi.

32. Tinai äwen tä mamparahas lä tokep danum kanjaing tä, sampai Moses kea buah tjalaka awi ganan olo tä.

33. Krana äwen tä marisang halai malawan Rogh Hatalla, sampai Moses taparandjur augh totok biwihe.

34. Tinai äwen tä djaton maku mampalomos karä djalahan olo tä, tumon djari augh Hatalla dengäe. — (5. *Mos.* 7, 1.)

35. Malainkan iä mäwoi arepe dengan olo kapir, tuntang mangadji gawin olo tä.

36. Ewen omba manempo dewäe: maka djetä indu djarat akäe.

37. Iä maluput anake hatuä bawi indu parapahe dengan setan:

38. Iä mannsuh daha idjä djaton kasaläe, iä tä dahan anake hatuä bawi, awang ilupute akan karä dewan Kanaan; djadi, tanahé kihal awi utang daha.

39. Ewen tä mangihal arepe awi karä gawie, tuntang habandong atäie awi karä hadate.

40. Tä hasep kasangit Jehowa mawi djalahan olo ajue, iä mandjilek baris ajue tä.

41. Iä manjaragh äwen penda lengän olo kapir, olo idjä basingi äwen marentah iä.

42. Karä musohe pahlam mahenjek iä, äwen rungkok penda lengäe.

43. Kindjap iä maliwus äwen tä: tapi hapan karä tiroke äwen tä marisang haradjur dengäe: tä iä djaladjalan munos tagal kadarhake.

44. Maka iä manangkilik kadjakän äwen, amon iä mahining tangise.

45. Palus iä manahin äwen tumon djandjie, tuntang iä manjalsal awi kahain asie.

46. Iä masi äwen tä intu baun karä olo, idjä djari manamput manawan iä.

47. Liwus ikäi, o Jehowa, Hattallan ikäi, pumpong ikäi bara marak karä olo kapir, mangat ikäi manara aram idjä brasih, tuntang patara arep ikäi tagal horumat aim.

48. Tara akan Jehowa, Hattallan Israel, bara katatahi sampai katatahi: olo handiai akan manjéwnt: Amen. Halleluja!

MASMUR 107.

Augh tarimakasih olo idjä iliwus tä.

1. Tara Jehowa, krana iä toto bahalap, tuntang asie melai katatahi.

2. Kakai patut augh karä olo idjä iliwus Jehowa, idjä djari ilapase bara kadjakäe;

3. Idjä djari imumponge bara karä tanah, bara timor tuntang barat, bara utara tuntang bara tasik.

4. Ewen tä idjä lajang hong padang tunis benjem, hong äka keang kamahau, djaton djalan, tuntang djaton kea äwen tä sondau lewn äkae tau melai:

5. Iä blan tuntang teah be-
laie, ujuh tahasenge handak ma-
hotus:

6. Djadi, olo tä mangkariak
intu Jehowa huang kadjakäe, tun-
tang iä djari maliwus olo tä bara
kasinggul atäie:

7. Iä djari magah äwen hong
djalan budjur, njamah äwen sam-
pai lewue äkae melai:

8. Maka olo tä patut manara
Jehowa, tagal asie tuntang ga-
wie awang heran dengan olo ka-
lumen.

9. Krana iä djari mamuas ham-
baruac idjä teah be-laie, tuntang
mambesoh hapan kahalape ham-
baruan idjä blau.

10. Olo awang akan indu melai
hong kakaput tuntang kangka-
lingän pampatäi, idjä imasong
hong tjalaka tuntang rantai sa-
naman.

11. Basa iä djari marisang dengan
augh Hatalla, tuntang djari mang-
abelä kahandak ain Idjä pangka-
hai tä.

12. Tuntang tagal tä iä djari
mahenjek manjontop atäie penda
tjalaka, sampai äwen balongkang
tuntang olo pandohop djaton akac:

13. Djadi, olo tä mangkariak
intu Jehowa huang kadjakäe, tä
iä djari maliwus olo tä bara ka-
singgul atäie.

14. Tuntang djari mamplua äwen
tä bara kakaput tuntang kangka-
lingän pampatäi, djari mangarak
karä pasonge:

15. Maka olo tä patut manara
Jehowa, tagal asie tuntang gawie
awang heran dengan olo kalumen.

16. Krana iä djari mangarak karä
blawang tambaga, tuntang ma-
melek karä huit sanaman.

17. Olo gila tä, idjä ingapähä

tagal gawie haradjur darhaka, tun-
tang tagal karä karajape.

18. Sampai hambaruac mandjilek
karä ampin panginae, iä djari to-
kep bauntonggang pampatäi:

19. Djadi, olo tä mangkariak
intu Jehowa huang kadjakäe, tun-
tang iä djari maliwus olo tä bara
kasinggul atäie:

20. Iä manjoho augh ajue mam-
pakäläh äwen, palus maliwus iä
bara palowang tä:

21. Maka olo tä patut manara
Jehowa, tagal asie tuntang ga-
wie awang heran dengan olo ka-
lumen.

22. Tuntang malalus tarimaka-
sih mahorumat iä, tinai manjarita
karä gawie haiak handjak ran-
tang.

23. Karä olo idjä mangumbang
tasik hapan banana, idjä basatiar
hong danum lombah.

24. Olo tä mitä karä gawin Ha-
talla, gawie awang heran intu äka
handalem.

25. Amon iä hamauh manjoho
barat dumah, idjä mampahai riake.

26. Tuntang olo tä lampang
sampai langit, balalu leteng huang
kandaleme, sampai hambaruac le-
njoh awi kasabanäe:

27. Ewen lihanglehanga, ong-
gaonggo kilau olo babusau, tun-
tang karä pikir akale djari nihau:

28. Djadi, olo tä mangkariak
intu Jehowa huang kadjakäe, tun-
tang iä djari maliwus olo tä bara
kasinggul atäie:

29. Iä manadolh riwut palus riake
teneng.

30. Tuntang olo tä handjak atäie,
basa iä tadoh tinai, tinai iä djari
magah äwen sampai palabohan äka
kahimate:

31. Maka olo tä patut manara

Jehowa, tagal asie tuntang gawie awang heran dengan olo kalunen:

32. Haiak mahorumat iä bentok tawon olo arä sombajang, manara iä hong äka basaran olo bakas.

33. Iä malih sungäi mandjadi äka keang kamahau, tinai tahasak danum mandjadi äka teah:

34. Petak basiwoh mandjadi ringket, tagal kadarhakan olo idjä melai hetä.

35. Tinai iä malih äka keang kamahau mandjadi talaga, tanah idjä teah mandjadi äka tahasak danua.

36. Iä mingkes olo blau melai hetä, hetä äwen manampa lewu äkae melai.

37. Äwen malau karä tanae, tuntang mimbul pambulan anggor, genep njelo iä paham kaduac:

38. Iä mamberkat olo tä, tä äwen tä paham dahangdahanga, tuntang karä metoe djaton tapas:

39. Äwen tä, idjä darus djari munos tuntang ihenjek, djakä awi karä tjalakae tuntang kasinggul atäie.

40. Iä manusuh kahawen akan olo hai, palus manjoho äwen lajang hong padang tunis benjem, djaton djalan:

41. Tinai iä manggatang olo pähä bara tjalakae, tuntang manampa ungkup humae kilau kawan tabiri kariäe.

42. Olo tetek mitä talo tä haiak handjak atäie, palus karä ampin kadhaka gagom awi ujamac iangop.

43. Äweäwe idjä pintar, buah iä mingat talo toh: käläh iä manahi buabuah karä asin Jehowa.

MASMUR 108.

Tabii Ladähen atü intu Hatalla.

1. Njanjin tara, masmur Dawid.

2. O Hatalla, atäiku tanggar, aku handak manjanji, mampabiau talo usik, tuntang katoto atäiku.

3. Misik, o biola tuntang kujapi! aku handak mananselo talo blawa!

4. Aku handak mahorumat ikau, Jehowa, marak karä utus olo, handak manjanji manara ikau bentok karä djalahan kalunen.

5. Karä asim hapus penda langit, tinai katotom tumon kakedjan darin bauندان.

6. Horumat akam, o Hatalla, huang sorga, tinai tara akam hong hapus petak.

7. Mangat karä olo, idjä äka kataum, impaliwus, awim mandohope hapan lengäm gantann, palus tarima aughku. — (*Masm.*60.7.)

8. Hatalla djari hamaub hong äkae idjä brasih, tä aku handjak rantang: aku handak mambagi Sighem, tuntang mukur padang Sukot.

9. Gilead ajungku, Manase kea ajungku; Epraim kalindong takolokku, Juda indu sokahku katan marentah.

10. Moab tä kandaräh panjaup ajungku, Edom äka djakah sarumpahku: Palestina akan malahap, mangaku mamenda aku.

11. Äwe idjä mimbüt aku tamä lewu idjä dähien kotac, äwe magah aku sampai Edom?

12. Dia djaka ikau, o Hatalla, idjä djari manganan ikäi, tuntang djaton maku omba, o Hatalla, mampabaiak kawan parang ikäi?

13. Dohop ikäi intu kadjakän ikäi, krana dohop olon djaton baguna enen.

14. Awi Hatalla ikäi handak malalus kwasa, iä karäh mampidjak mandarai karä nuusoh ikäi.

MASMUR 109.

Laku tabiu pamalih akan karä olo darhaka.

1. Akan kamander olo panjaji: masmur Dawid. — O Hatalla, äka tarangku, äla manjumi arepm.

2. Krana olo tä djari marakang njamae idjä parajap tuntang panandjaro mawi aku: hapan djehae idjä panipu olo tä hamaui deng-angku.

3. Hapan augh papaäwen mangaliling aku, iä mantakan aku djaton bara buku.

4. Takirin sintangku äwen basingi aku: tapi aku blaku doa.

5. Maka äwen manjulung akangku kapapa gantim kahalap, tuntang kastugi gantim sinta.

6. Käläh angkat olo parajap mandjadi mantire, tuntang nuusoh akan mangamanangan akae.

7. Amon perkaräe imutus, käläh iä inipan ihukum, tuntang lakudoae mahin mandjadi akan kasadae.

8. Käläh karä andau unure basenpong, tuntang olo beken akan manduan pangkate. — (*Gae. Ras.1,20.*)

9. Buah karä anake mandjadi nolä, tuntang sawae akan balo.

10. Käläh anake akan kumbang-kambang kantäkantä, tuntang manjadakah, manggau talo nihaniha hong äkae idjä karakkaraka.

11. Käläh olo idjä djari mahatangan iä akan mamparohot karä ramoe, olo akan maranupas talo pangulihe.

12. Alla idjä biti mahin maku mampahalap iä hindai, tuntang äla idjä biti mahin nahuang masi noläe.

13. Pamakae akan impalomat, tinai arae akan leteng palus tilap radhian.

14. Käläh karä kadarhakan tatoe mahiu intu Jehowa, tuntang karä dosan indue äla ingalapean.

15. Käläh djeta haradjur intu baun Jehowa, tuntang käläh lä mampaleteng pangingat olo dengae bara petak.

16. Basa iä djaton handak masi, tapi iä mangatah olo idjä tjalaka tuntang pähä, idjä pmngupungut atäie handak impatäie:

17. Iä djari manggau sapa, djeta kea akan buah iä: iä djaton radjin berkat, djadi djeta kedjau kea dengae.

18. Iä puna mangkepan sapa kilau klambie, djeta kea djari tamä huange kilau danuu, minjip hong karä tolange kilau undus.

19. Djeta kilau pakaiae idjä haradjur leket hong iä, tinai akan babate idjä haradjur ingkepaie.

20. Kakai patut upah olo tä bara Jehowa, idjä basingi aku, idjä manjewut talo papa mawi hambaruangku

21. Maka ikau, o Jehowa, pangkahai Tuhan, nguan perkarangku tagal aram: basa asim paham bahalap, liwus aku.

22. Krana aku toh asiasi tuntang pähä, atäiku iadjok tembus intu luangku.

23. Aku sasar lilap kilau kangkalingän kahum panapiän, aku iharak kilau sangkalap.

24. Ututku balemo awiku puasa, isingku pingkong awie djaton iohos undus.

25. Aku akan indu ihababaka olo tä; äwen tä mitä aku, tuntang manggiling takoloke.

26. Dohop aku, Jehowa, Hatalangku! liwus aku tumon asim.

27. Mangat äwen kasenäe, djetà gawin lengäm, ikau. Jehowa, djari malalus tä.

28. Amon äwen manjapa, käläh ikau namberkat; amon äwen manggatang arepe mawi aku, käläh iä imparungkok; tapi rewarm akan handjak rantang.

29. Karä musohku akan imakaiian dengan kahawen, tuntang ingahowut dengan katawah kilau dengan tapih.

30. Aku handak paham manara Jehowa, hapan njamangku, handak mahorumat iä bentok olo arä.

31. Krana iä mendeng hila gantaun olo pähä, mangat maliwus äwen bara olo tä, idjä handak mangnanan tahasenge.

MASMUR 110.

Tahu Kristus, radja hai, idjä marentah salepah kalunen.

1. **M**asmur Dawid. — Jehowa hamauh dengan Tuhanku: Mondok ikau hila gantaungku, sampai karä musohm imbaringku indu galang paim. — (*Matt. 22, 24. Ibran. 10, 12.*)

2. Sokah kwasam karäh impait Jehowa bara Sion; käläh marentah bentok karä musohm.

3. Karä olo ajum pahias atäie huang andau kwasam kamanangm, karä olo ajum idjä tabela haradjur,

huang kabungas karasilie, kilau anbon karäe metoh langit mahindang.

4. Jehowa djari sumpah, tuntang djaton akan mangarajau tinai: Ikau toh inam katatahi, tumon ampin Melghisedek. — (*Ibran. 5, 6; 6, 20.*)

5. Jehowa, idjä hila gantaun, mamparamok arä radja hong andau kalaite.

6. Iä karäh malalus hukume marak olo kapir, sampai karä hantu hakahumpah kutoh karäe: iä karäh mamparotek idjä kapala hong arä tanah awang hai.

7. Iä karäh mihop bara sungäi idjä darah djalae, tagal tä iä karäh manggatang takoloke.

MASMUR 111.

Tara tahuu asin Hatalla.

1. **H**alleluja! Aku handak manara Jehowa hapan salepah atäiku, intu äka olo tetek hapumpang haiak olo arä.

2. Karä gawin Jehowa paham kabaie: idjä toto mingat djetà akau handjak awie haradjur.

3. Karä gawie uras hai tuntang kwasa haliai, katetek ajue melai katatahi.

4. Iä djari manampa talo indu pingat olo dengan karä gawie awang heran: Jehowa idjä pamasu tuntang panjangjang.

5. Iä manenga panginan akan olo idjä mikäh iä, iä maugenang djandjie katatahi.

6. Kaabas gawie ingarinahe akan olo ajue, awie manenga akäe karä panatan olo kapir.

7. Karä gawin lengäe uras kato toto tuntang kabudjur, karä preutah effer haliai.

8. Djetä indähen haradjur palus katatahi, ilalus dengan katoto tuntang katetek.

9. Iä djari mandjadian kaliwus akan utus olo ai: iä mamkas djandjie akan katatahi: arae toto brasih tuntang indu ingikäh:

10. Mikäh Jehowa, djetä tamparan kapintar, djetä kaharati toto akan olo handiai, idjä manumon tä. Tarau ajue melai katatahi.

MASMUR 112.

Tahin salamut olo idjä toto manempo Hatalla.

1. Halleluja! Salamut olo tä, idjä mikäh Jehowa, idjä handjak atäie tagal preutahae.

2. Panakae karäh hai hong petak: anak äson olo budjur karäh imberkat haradjur.

3. Kutoh ramo tuntang panataue karäh aton hong humae, kateteke melai dähen katatahi.

4. Akan olo budjur kalawa lembut hong kakaput, iä pamas, panjang tuntang tetek.

5. Salamut olo tä, idjä tau basarae, idjä radjin mandjaman, tuntang mambudjur karä gawie patupatut.

6. Krana iä karäh dähen haradjur: katatahi olo karäh mingat iä tetek.

7. Iä djaton mikäh brita papa: atäie menteug awie harap intu Jehowa.

8. Atäie sintel, iä djaton tau mikäh, sampai iä mitä kakilake intu karä musohe.

9. Iä badjoha mambagi, manenga akan olo pähä, kateteke

melai dähen haradjur: tandoke ingggatang tuntang hormat.

10. Olo papa karäh mitä tä tuntang paham kahirie: äwen karäh mangadjirat kasingae, balalu lenjoh. Tapi kipen olo papa tä akan rusak bewäi.

MASMUR 113.

Hatalla patut inara, krana idjä pangkahai tä pamas äwen awang korik.

1. Halleluja! Tara o keton idjä rewar Jehowa, tara aran Jehowa.

2. Aran Jehowa käläh inara bara toh palus katatahi.

3. Bara palembut matarandau sampai pambepepe aran Jehowa indu ihorumat.

4. Jehowa toto hai mahudjun karä olo kapir, ambo karä langit mahin uras kabaie.

5. Äwe idjä kilau Jehowa, Hatallan ita, idjä mondok gantong haliai,

6. Tinai idjä terap manangkilik penda haliai, alo hong langit tuntang hundjun petak?

7. Idjä mangggatang olo korik bara marak kawo, tuntang mangkat olo pähä bara marak rumpur.

8. Mangat mampondok iä hindjä utus olo hai, hindjä karä mantir utus olo ajue.

9. Iä manampa olo tamanang melai tuntang ungkup humae, tuntang kabandjak atäie, mandjadi indu kutoh anak. Halleluja.

MASMUR 114.

Hatallan Israel djaton tikas kwasae.

1. Metoh olo Israel blua bara

tanah Misir, hamputan Jakob tā bara utus olo idjä beken basae. — (2. Mos. 12.41)

2. Ta Juda nandjadi baris brasih akae. Israel karadjaan ajue.

3. Tasik mitä tā, palus undur, danum Jordan balalu manulang. — (2. Mos. 14.22. Jos. 3.13.)

4. Karä bukit manangkadjok kilau kambing hatuäe, karä lungkoh kilau anak tabiri.

5. Buben ikau, joh tasik, sampai ikau undur, tinai ikau Jordan, sampai danum ajum manulang?

6. Buben keton, karä bukit, sampai manangkadjok kilau kambing hatuäe, keton karä lungkoh kilau anak tabiri?

7. Intu bann Jehowa hagedjääh, o petak, intu Hatallan Jakob tā!

8. Idjä mandjadian batukarang mandjadi tahasak danum, batuapi mandjadi lowang danum. — (2. Mos. 17.6.)

MASMUR 115.

Tahiu kabacap intu Hatalla idjä belom.

1. **A**la ikai, Jehowa! äla ikai, tapi käläh mahorumat aram, tagal asim, tagal katotom.

2. Buben olo kapir akan hamaui: kwe Hatallae toh tinai?

3. Tapi Hatallan ita puna hong sorga, talo handiai idjä kahandake uras tau ilaluse.

4. Dewan olo tā baja salaka bulau, tampan lengün olo.

5. Iä hanjama, tapi djaton tau hakotak: iä hamata, tapi djaton tau mitä.

6. Pindinge aton, tapi iä djaton tau mahining; uronge aton, tapi djaton tau manjingut.

7. Iä halengä, djaton tau manggajap: iä bara pai, djaton tau nandjong, tuntang balengkonge djaton tau hamaui.

8. Maka sama kilau djetä kea karä äwen idjä manampa iä, olo handiai idjä harap talo kalotä.

9. Tapi ikau, Israel, harap Jehowa! iä tā pandohop ajum, tuntang talawangän.

10. Keton, ungkup Aaron, harap Jehowa! iä tā pandohop keton, tuntang talawang keton.

11. Keton, idjä mikäh Jehowa, harap Jehowa! iä tā pandohop keton, tuntang talawang keton.

12. Jehowa toto mingat ita, iä mamberkat ita: iä mamberkat utus olo Israel, iä mamberkat ungkup Aaron.

13. Iä mamberkat olo handiai idjä mikäh Jehowa, olo korik olo hai.

14. Käläh Jehowa sasar mandahang berkate akan keton, akan keton tuntang akan panakan keton.

15. Keton idjä imberkat Jehowa, idjä djari manaupa langit tuntang petak.

16. Karä langit sorga uras ain Jehowa, maka petak djari mengae akan olo kalumen.

17. Olo matai djaton mahorumat Jehowa, djaton kea äwen idjä mohon akan äka idjä puna tuuis tā.

18. Tapi ita handak mahorumat Jehowa, bara toh palus katatahi. Halleluja!

MASMUR 116.

Tahiu tarimakasih tagal dohop Hatalla.

1. **A**ku sinta Jehowa, basa

Jehowa mahining aughku, usoku.

2. Krana iä manalingan pindinge akangku, tagal tä aku handak blaku intu iä haradjur katahin umuku.

3. Talin pampatäi djari mangu-ling aku, pampikäh naraka djari buah aku, aku djari tantarang tjalaka tuntang kasinggul atäi

4. Tapi aku djari blaku intu aran Jehowa, koangku: liwus hambaruangku, o Jehowa!

5. Jehowa pamasi tuntang te-tek, Hatallan ita panjanjang.

6. Jehowa mahaga olo budjur: aku djari ujuh hujutlitek, tapi iä maliwus aku.

7. Buli kasanangm tinai, o hambaruangku, krana Jehowa djari mampahalap ikan.

8. Krana ikau djari mausuwit hambaruangku bara pampatäi, maliwus matangku bara tangis, tuntang paingku belä tanggarurus.

9. Hong tanah äwen idjä belom aku karäi manandjong intu baun Jehowa.

10. Aku djari pertjaja, tagal tä aku djari hamauh: tapi aku paham ingapähä.

11. Koangku huang kasinggul atäiku: karä olon puaa manandjaro.

12. Narai hapaku toh maujulang akan Jehowa, mamaläh karä kahalape idjä inengae akangku?

13. Aku handak manduan sangkir salamet, tuntang mambrita aran Jehowa.

14. Karä miatku handak ilalusku intu Jehowa, intu baun hapus djalahan olo ajue.

15. Barega haliai pampatäi olo ajue idjä budjur intu matan Jehowa.

16. Dohop, joh Jehowa! krana aku rewarm, anak rewarm idjä ba-

wi tä: ikau djari mengkak pa-songku.

17. Aku handak maluput akau parapah tarimakasih, tuntang mambrita aran Jehowa.

18. Karä miatku handak ilalusku intu Jehowa, toto, hong baun hapus djalahan olo ajue:

19. Intu parantaran human Jehowa, hong bentok ikau, o Jerusaleem, Halleluja!

MASMUR 117.

Karä olo kapir akan manara Hatalla.

1. **T**ara Jehowa, keton karä olo kapir, awi mahorumat iä, o karä djalahan olo.

2. Krana asie paham dengan ita, katoton Jehowa sampai kata-tahi, Halleluja!

MASMUR 118.

Njauji tara hapa mamuga human Hatalla.

1. **T**ara Jehowa, krana iä toto bahalap, krana asie melai kata-tahi.

2. Buah hapus Israel hamauh: krana asie melai katatahi.

3. Buah ungkup Aaron hamauh: krana asie melai katatahi.

4. Buah karä olo idjä mikäh Jehowa hamauh: krana asie melai katatahi.

5. Huang kadjakä aku mantehau Jehowa, tä Jehowa djari tom-bah aughku, palus mampalandang aku.

6. Jehowa toto ajungku, aku

djaton mikäh, kilen olo tau mawi aku?

7. Jehowa hindja äwen idjä mandohop aku. tä aku karäh mitä kakilakku intu äwen idjä basingi aku.

8. Bahalap bakalindong intu Jehowa bara harap intu olon.

9. Bahalap bakalindong intu Jehowa bara harap intu karä radja.

10. Karä olo kapid mangapong aku, hong aran Jehowa aku handak mantakan manetek olo tä lepalepah.

11. Äwen mangapongmangalong aku, hong aran Jehowa aku handak mantakan manetek olo tä lepalepah.

12. Äwen maroboh aku kilau badjanji, tapi äwen badjeleng belep kilau apui mawi rowut tagento: hong aran Jehowa aku handak mantakan manetek olo tä lepalepah.

13. Ikau djari manggian aku tantai mampalokang aku, tapi Jehowa djari manjingkap manjokah aku.

14. Jehowa puna kwasangku, akae aku manjanji, iä djari indu salamet ajungku.

15. Augh lahap tuntang salamet lembut hong karä tingkap olo tetek: lengän gantam Jehowa haradjur manang!

16. Lengän gantam Jehowa djari impahai, lengän gantam Jehowa haradjur manang!

17. Aku djaton indu matäi, tapi indu belom, tuntang masuman karä gawin Jehowa.

18. Jehowa pudji kea mandjara aku, tapi iä djaton mandjuluk aku akan pampatäi.

19. Uap akangku bauntonggang katetek, aku handak tamä hetä tuntang manara Jehowa.

20. Djetoh bauntonggang Jehowa, karä olo tetek akan tamä betoh.

21. Aku manara ikau, basa ikau djari tarima aughku, tuntang djari indu salamatku.

22. Batu tä, idjä djari ingaman tukang mamangun, djari indu padadukan karä galange. — (*Matt.* 21,42.)

23. Djetä mandjari awi Jehowa, djetä indu kaheeran hong matan ita.

24. Djetoh andau, idjä indjadian Jehowa: käläh ita ramirami tuntang handjak rantang intu toh.

25. O Jehowa, dohop! o Jehowa, soho mandjadi!

26. Imberkat iä, idjä dunah hong aran Jehowa: ikäi mamberkat keton idjä baris human Jehowa.

27. Jehowa tä Hatalla, idjä djari mamplawa ita. Peteng talo parapah tä hapan tali sampai pampang mesbeh.

28. Ikau toto Hatallangku, aku handak manara ikau: o Hatallangku, aku handak mampahai ikau.

29. Tara Jehowa, krana iä toto bahalap, krana asie melai katatahi!

MASMUR 119.

Tahu kahalap augh Hatalla.

1. Salamet olo tä, idjä budjur salepah atäie, idjä manandjong huang Torat Jehowa.

2. Salamet äwen tä, idjä mahaga augh kasaksiae, tuntang manggau iä hapan salepah atäie:

3. Idjä djaton kea handak ma-

langkah, baja manandjong hong djalan ai.

4. Ikau djari manukas preutahm, mangat olo manumon tä totototo.

5. Käläh djaka karä djalangku ietter, uka mahaga karä hadatm.

6. Tä aku toto djaton mahamen, amon aku manantnueng karä augh petähm.

7. Aku handak manara ikau hapan kabudjur atäiku, amon aku mangadji karä kapatut katetekm.

8. Karä prentahm handak ilahaku: äla pahalau malih aku.

9. Hapan en budjang tabela akan mahaga djalae brasih? Djetä, amon ää mahaga tä tumon aughm.

10. Hapan salepah atäiku aku manggan ikau: äla nalua aku lajang bara uudangundangm.

11. Huang atäiku aku mingkes karä aughm, belä aku badosa dengam.

12. Tara akam, o Jehowa! adjar aku karä prentahm.

13. Hapan totok biwiliku aku handak mambrita karä kapatut njamam.

14. Tagal djalan karä kasaksiam aku handjak paham bara tagal karä panatau.

15. Tahu karä prentahm aku handak mangumange tuntang manantnueng karä djalam.

16. Awi undangundangm aku mampangat arepku, djaton aku maku ngalapean aughm.

17. Berkat rewarm, mangat aku belom sambil mahaga augh aim.

18. Parendeng matangku, mangat aku mitä ampiu kaheran Toratm.

19. Aku tamuäi handjulo hong petak, äla manjahokan prentahm bara aku.

20. Hambaruangku lenjoh awi kataharue haradjur dengan djalan kapatut aim.

21. Ikau mampudji olo badjoho, olo tarasapa tä, idjä lajang bara augh tukasm.

22. Baring kahawen tuntang katawah bara aku, krana aku mahaga augh kasaksiam.

23. Arä mantir mahin mondok, hakotak mawi aku: tapi rewarm mangunang karä hadatm.

24. Tinai karä augh kasaksiam mampangat aku, tuntang manirok akangku.

25. Hambaruangku leket parak kawo, belom aku tumon aughm.

26. Aku djari masuman karä perkarangku, tinai ikau djari tarima aku: adjar aku karä prentahm.

27. Adjar aku djalan karä undangundangm, tä aku handak mangunang karä gawim heran.

28. Hambaruangku manangis awi kapähäe: pendeng aku tumon aughm.

29. Käläh mangedjau aku dengan djalan tandjaro, tenga Toratm akangku.

30. Djalan kabudjur djari intiliku, kapatut aim indu hapangku.

31. Aku leket intu karä kasaksiam, o Jehowa, äla nalua aku impahawen.

32. Djalan karä petähm handak ihoroeku, krana ikau mamparangkah atäiku.

33. Adjar aku, o Jehowa, djalan karä prentahm, mangat aku mahaga tä hapus umurku.

34. Käläh urok aku, mangat aku mahaga Toratm, tuntang mauumon tä hapan salepah atäiku.

35. Gagalau aku mahoroe djalan karä petähm, krana aku mangilak tä.

36. Ambet atäiku manintu kasaksiam, äla akan kipeu kalunen.
37. Ules matangku, belä nauturä kahajang, tapi käläh pangat aku hong djalan ajun.
38. Lalus djandjim dengan rewarm, idjä djari inengam akan äwen, awang mikäh ikau.
39. Halang kahawengku, idjä ingikähku, krana karä augh kaputusan uras bahalap.
40. Itäm, aku taharu dengan prentahm, belou aku awi katektm.
41. O Jehowa, käläh asim manjupa aku, tuntang salamat ajun tumou aughm.
42. Mangat aku tau mandjawap olo tä, idjä manawah aku, krana aku harap aughm.
43. Äla haliai manduan augh katoto bara njanangku, krana aku mentai kapatut ajun.
44. Aku handak haradjur mahaga Toratm, palus dapit, katatali.
45. Tuntang aku karäh mauandjong huang kalandang, krana aku manggau karä prentahm.
46. Aku handak mangaku masman augh kasaksiam intu arä radja, tuntang djaton maku mahamen.
47. Aku mampahandjak arepku huang prentahm, idjä äka karadjingku.
48. Tuntang aku mandjudju lengängku mambet karä undangundangm, idjä äka karadjingku, tuntang aku mangumang tahu Toratm.
49. Tahu aughm, idjä djari inengam akan rewarm, idjä hapan tä ikau djari mampahap aku.
50. Djetoh indu ampongku huang tjalakangku, basa aughm djari mam-belom aku.
51. Olo badjoho paham hababaka aku, tapi aku djaton kea undur bara Toratm.
52. O Jehowa, aku manahiu karä hukum ajun idjä bara tamparan kalunen, tä aku iampong.
53. Kalaitku hasep tagal olo papa, idjä manganau Toratm.
54. Undangundangm indu njanjingku huang huma äka tamuäku.
55. Hamadem aku manahiuaram, o Jehowa, tuntang mahaga Toratm.
56. Djetoh idjä panatanku, ää tä, aku manumon karä prentahm.
57. Jehowa indu bagingku, kolangku, mangat aku mahaga karä aughm.
58. Hapan salepah atäiku aku blaku hong ikau: pasi aku tumou djandjim.
59. Aku djari mariksa karä djalangku, tuntang halalian paingku manintu augh kasaksiam.
60. Aku langkap tuntang djaton tangkah, uka malalus karä prentahm.
61. Djarat olo papa djari mangu-ling aku, tapi Toratm djaton aku kalapeac.
62. Bentok alem aku misik, uka manara ikau, tagal karä kaputusan katetek ajun.
63. Aku rampi dengan karä olo tä, idjä mikäh ikau, tuntang malalus prentahm.
64. Hapus petak uras basuang karä asim, o Jehowa: adjar aku karä tukasm.
65. Ikan djari malalus kahalapn dengan rewarm, o Jehowa, tumou aughm.
66. Adjar aku kapintar tahu kahalap tuntang kaharati, krana aku pertjaja karä prentahm.
67. Hele baya aku imparandah

aku lajang bewai, tapi toh aku mammon aughm.

68. Bitim bahalap, tinai kahalap iawim, adjar aku karä tukasm.

69. Olo badjoho mangarang augh tandjaro mawi aku, tapi aku mahaga prentahim hapan salepali atäiku.

70. Atäi äwen tä baseput kilan banahat, tapi aku handjak hong Toratm.

71. Bahalap akangku aku djari imparandah, mangat aku mangadji karä undangundang ajum.

72. Torat njamam tä bahalap akangku baa bakojakojan bulau salaka.

73. Lengam djari manampa tuntang mandjadian aku, adjar aku mangat barati karä prentahim.

74. Karä olo, idjä mikäh ikau, karäh mitä aku tuntang handjak, krana aku mentai aughm.

75. Tawangku, o Jehowa, karä kaputasam was tetek, huang katotom ikau djari mamparandah aku.

76. Soho asim mampong aku, tumon djari djandjim dengan rewarn.

77. Soho karä kasajangm sampai aku, mangat aku belom, krana Toratm uras äka kahandjakku.

78. Käläh karä olo badjoho impanjukok, basa awi tandjaroe ä mahenjejek aku, tapi aku mangumang tahu petähim.

79. Olo handiai idjä mikäh ikan karäh buli omba aku, äwen tä idjä katawan karä augh kasaksiam.

80. Käläh atäiku melä etter huang karä prentahim, belä aku impalahwen.

81. Hambaruangku haus taharu salamاتم, augh ajum ientaiku.

82. Matangku taharu mitä aughm,

tuntang aku hamath: prea ikau handak mampong aku?

83. Krana aku kilau pingkor upak meto idjä baschäi tambuan asepe: tapi hadatm aku djaton kalapeae.

84. Kilen katahin karä andau rewarn? Prea ikau handak malukm karä olo idjä mangatah aku?

85. Olo badjoho mangali palowang mawi aku, idjä djaton tumon Torat ajum.

86. Karä prentahim uras katoto: tapi äwen hapan tandjaro mangatah aku: dohop aku!

87. Karenga äwen tä djari marusak aku bara petak: tapi aku djaton ngalapean prentahim.

88. Belom aku tumon asim, tä aku handak mahaga augh kasaksiam njamam.

89. O Jehowa! aughm dähen hadjar katatahi huang sorga.

90. Katotom togor girimanggir: ikau djari manampa petak, palus djetä dähen.

91. Djetä magon aton palus toh, mangat malalus hukm aim, krana puna talo handai akan manempo ikau.

92. Djaka dia Toratm indu kahandjakku, toto, aku djari nibau huang tjalakangku.

93. Palus katatahi aku djaton aku ngalapean prentahim, krana hapan djetä ikau mambelom aku.

94. Aku puna ajum: dohop aku, krana aku mahaga karä prentahim.

95. Olo papa mimpa, handak marusak aku: tapi aku mingat augh kasaksiam.

96. Talo idjä kapala bahalap mahim gitangku aton tikase, tapi petahm hadjur katatahi.

97. Paham huangku dengan To-

- ratro! hapus audau djetä ingu-
mangku.
98. Petähm mamintar aku pa-
ham bara kapintar karä musohku,
krana palus katatahi djetä melai
hong aku.
99. Aku harati bara karä gu-
rungku, krana augh kasaksiam
mirokku.
100. Aku apik bara karä olo ba-
kas, krana aku mahaga karä prentah-
m.
101. Aku mangahana paingku
mahoroe karä ampin djalan papa,
mangat aku manumon karä aughm.
102. Bara karä tukasm aku dja-
ton undur, krana ikau madjar aku.
103. Aughm mauis haliai huang
tangepku, mauis haream bara madu
hong njamangku.
104. Awi karä prentahm aku
pintar, tagal tä aku basingi karä
djalan tandjaro.
105. Aughm indu palitan paing-
ku, tuntang kalawa djalangku.
106. Aku djari sumpah tuntang
handak malaluse kea: aku handak
manumon karä kapatut katetek
ajum.
107. Aku rungkok paham: o
Jehowa, belum aku tumon aughm.
108. O Jehowa, käläh mangilak
parapah totokku, idjä pahias im-
bitku: adjar aku karä tukasm.
109. Hambaruangku punga-
punggang hong lokapku, tapi aku
djaton ngalapean Toratm.
110. Olo papa manenan djarat
akangku, tapi aku djaton lajau
bara prentahm.
111. Augh kasaksiam induangku
indu bagingku katatahi, krana djetä
äka kahandjak atäiku.
112. Aku mambet atäiku mala-
lus karä prentahm, palus katata-
hi, djaton terai.
113. Olo rambang injingiku, tapi
aku sinta Toratm.
114. Ikau dindingku, talawang-
ku: aku harap aughm.
115. Dari bara aku, keton olo
parajap! aku handak mahaga prentah
Hatallangku.
116. Sokah aku tumon djandjim,
mangat aku belum, belä aku im-
pahawen tagal kaharapku.
117. Awat aku, mangat aku li-
wus: tä aku handak haradjur ma-
nantuneng karä tukasm.
118. Ikau marusak olo handiai,
idjä undur bara undangundangm,
krana karä akale uras manipu be-
wäi.
119. Ikau manganan karä olo
papa, idjä hong petak kilau burän
talo, tagal tä aku radjin augh
kasaksiam.
120. Bulungku ngalambi awi
pampikähm, aku sabanen tagal karä
hukum aim.
121. Aku malalus kabudjur tun-
tang katetek, äla manjaragh aku
akan äwen idjä mahenjek aku.
122. Käläh ikan mandal rewarm
buabua indu kahalape, äla nalua
olo badjoho mahenjek aku.
123. Matangku taharu mitä sa-
lamatm, tuntang augh katetekm.
124. Awi akan rewarm tumon
asim, tuntang adjar aku karä prentah-
m.
125. Aku toh puna rewarm,
urok aku, mangat harati augh
kasaksiam.
126. Djaton tau randjar hindai,
Jehowa, ikau mahukum, krana olo
tä mangarak Toratm lepah.
127. Tagal tä aku mangilak
prentahm paham bara bulau, bara
bulau idjä kapala bahalap.
128. Tagal tä aku mangkat sa-
lepah prentahm samandia, tun-

tang basingi karä ampin djalan tandjaro.

129. Karä augh kasaksiam heran haliai, tagal tä hambaruangku manumon tä.

130. Katarang karä aughm tä mauplawa, mamintar olo humong.

131. Aku marakang njamangku, sewasewat, krana aku haus karä prentahm.

132. Ules akangku tuntutang pasi aku, tumon kapatut aim dengan olo tä, idjä sinta aram.

133. Käläh metter tasaran paingku huang aughm, äla manjoho karä ampin talo sala marentah aku.

134. Lapas aku bara karajap olo, tä aku handak mahaga karä prentahm.

135. Käläh sangkowong baum intu rewarm, tuntutang adjar aku karä tukasm.

136. Mataugku kilau lowang danun, basa olo djaton maku manumon Toratm.

137. Ikan toto tetek, o Jehowa, karä hukun aim uras budjur.

138. Ikan djari manukas karä augh kasaksiam, uras djetä budjur tuntutang toto haliai.

139. Lason atäiku kuman aku, basa karä musohku ngalapean aughm.

140. Augh ajum brasih haliai, rewarm mangilak tä.

141. Aku korik bewäi tuntutang batawah, tapi aku djaton ngalapean karä prentahm.

142. Katetek ajum puna katek palus katatahi, Torat ajum puna katoto.

143. Tjalaka tuntutang kadjaka djari buah aku, tapi karä prentahm äka kahandjakku.

144. Karä augh kasaksiam tetek

katatahi: adjar aku, mangat aku belom.

145. Hapan salepah atäiku aku blaku, tombah aughku, o Jehowa! tä aku handak manumon karä prentahm.

146. Aku mangahau ikan: dohop aku! tä aku handak mahaga augh kasaksiam.

147. Haiak djadjewu, sau läwöhäwok aku manalih mangahau, aku mentai augh ajum.

148. Amon sampai hamaleu mantangku biuh, mangat mangtumang augh aim.

149. Tarima aughku tumon asim, o Jehowa! belom aku tumon kapatute hong ikan.

150. Idjä manggoang kadarhaka manggapi aku, äwen tä djajong dengan Toratm.

151. Tapi ikan, Jehowa, manggapi haream, karä prentahm uras katoto.

152. Usang aku djari katawan augh kasaksiam, djetä djari indähem katatahi.

153. Tangkilik tjalakangku, awat aku, krana aku djaton ugalapean Toratm.

154. Käläh putus klahiugku, lapas aku, belom aku tumon aughm.

155. Salamatm puna kedjau dengan olo papa, basa ää djaton paraba prentahm.

156. Kasajangm puna paham, o Jehowa! belom aku tumon kapatut awim.

157. Idjä basingi aku tuntutang musohku tä kutoh kariä, tapi aku djaton lajau bara augh kasaksiam.

158. Aku mitä olo parajap tä, tuntutang pähä atäiku, basa äwen djaton mahaga aughm.

159. Itäm, aku radjin karä pren-

tahm: o Jehowa, belum aku tumon asim.

160. Djumlahah karä anghm tä uras katoto, karä kapatut katetek ajum uras melai katatahi.

161. Mantir hai mangatahi aku djaton bara buku: tapi atäiku mikähi anghm bewäi.

162. Aku handjak awi anghm, kilau olo idjä mandino arä talo irampas.

163. Talo tandjaro injingiku, tuntang mandjilek tä, tapi Torat aim ingilakku.

164. Hangkudju genep andau aku manara ikau tagal karä kapatut katetek aim.

165. Toto, sanang haliai äwen idjä radjin prentahm, djaton talo äka tantarang buah ää.

166. Aku harap selamat aim, o Jehowa, tuntang mammon karä prentahm.

167. Hambaruangku aton mahaga augh kasaksiam, djetä paham ingilakku.

168. Aku mahaga karä prentahm, karä augh kasaksiam, krana karä djalangku uras iutu baum.

169. O Jehowa, soho kariakku manjampai baum, adjar aku tumon djandjim.

170. Soho lakungku naharep ikau, awaf aku tumon djandjim.

171. Bara totok biwilku taran akan mahasak, amon ikau madjar aku karä undangundangm.

172. Djelangku akan mandjadi äka palengkau anghm, krana karä tukasm uras tetek.

173. Soho lengäm mandohop aku, krana aku mintih manduan karä prentahm.

174. Aku haus taharu selamatm, o Jehowa, tuntang Torat ajum äka kalandjakku.

175. Soho hambaruangku belum, mangat manara ikau, käläh karä kapatut aim mandohop aku.

176. Aku lajang kilau tabiri idjä nihau: käläh gau rewarm, krana aku djaton ngalapean karä prentahm.

MASMUR 120.

Tabiu olo pangotok tuntang palait.

1. Njanji hapa haiak manalih sombajang. — Aku djari mangahau Jehowa huang kadjakängku, tä ää djari manarima aughku.

2. O Jehowa, liwus hambaruangku bara totok panandjaro, bara djela panipu.

3. Narai ää karäh manjulang mamalah akan, joh djela panipu?

4. Anak pauah idjä batadjim aim idjä abas, barah idjä bunggut apuie!

5. Kajah aku, basa aku melai namuäi marak Mesegh, tuntang mangkalewu hong tingkap Kedar.

6. Djaton kabawa hambaruangku pahalau katahie melai hindjä äwen idjä basingi kabuah.

7. Aku radjin hakabuah: tapi sana aku hakotak, tä äwen palus mangalahi.

MASMUR 121.

Ungkup Hatalla ingalindoge.

1. Njanji hapa haiak manalih sombajang. — Aku manggatang matangku mitä karä bukit. Bara kwe pandohopku karäh dumah?

2. Pandohopku tä bara Jehowa,

idjä djari manampa langit tuntang petak.

3. Iä djaton maku manalua paim tanggarurus: idjä mahaga ikau djaton pudji bafiroh.

4. Itäm, idjä Tonggon Israel tä puna djaton kanjenjep, djaton bafiroh.

5. Jehowa idjä tonggom, Jehowa idjä äka kaudjuugem hila gantaun.

6. Handau matanandau djaton akan mawi ikau, bulan hamalem mahin dia kea.

7. Jehowa karäh mahaga ikau bara karä talo papa, iä manonggo hambaruan.

8. Jehowa karäh mahaga parikasm panendäm, bara toh palus katatabi.

MAS MUR 122.

Tahiu salamät Jerusalem.

1. Njanji hapa haiak manalih sombajang: ingarang Dawid. — Aku handjak awi olo tä, idjä hamauh denganku: ita handak lius tanggoh hutuan Jehowa.

2. Paim ikäi akan mendeng hong bauntouggangm, o Jerusalem!

3. Jerusalem, ikau idjä imangmu bahalap, ikau lewu idjä bulat harambit:

4. Eka geleng karä hamputan olo, karä hamputan aitu Jehowa, tumon tukas hadat Israel, mangat manara aran Jehowa

5. Krana hetä karä trutji äka basara, karä trutjin mgkup hutuan Dawid.

6. Laku kasauang akan Jerusalem: käläh olo handiai batuah, idjä radjin dengam.

7. Käläh kasauang melai intu kotam, kabuah huang karä hutuan awang hai.

8. Tagal karä paharingku tuntang sobatku aku handak blaku kasauang akam.

9. Tagal hutuan Jehowa, Hatallan ita, aku handak manggau kahalap akam.

MAS MUR 123.

Laku tahiu dohop.

1. Njanji hapa haiak manalih sombajang. — Aku manggatang matangku nanggera ikau, idjä mondok hong sorga.

2. Itäm, kilau matan djipen hatuä mitä lengän tempoc, kilau matan djipen bawi mitä lengän äwen idjä marentah iä: tumon tä matan ikäi manantumeng Jehowa, Hatallan ikäi, sampai iä masi ikäi.

3. Pasi ikäi, o Jehowa! pasi ikäi, krana ikäi puas haliai awi kahawen.

4. Hambaruan ikäi djari puas haliai ihababaka olo tulas, awi tahwah olo badjoho.

MAS MUR 124.

Hatalla äka kalindong, alo kilekilen anupin kadjakä.

1. Njanji hapa haiak manalih sombajang: ingarang Dawid. — Djaka dia Jehowa djari melai hindjä ita, — kakai patut augh olo Israel. —

2. Djaka dia Jehowa djari me-

lai hindjä ita, metoh olo kaluuen manggatang arepe mawi ita:

3. Toto, äwen djari manelen ita belobelom, kaluun kalaite hasap mawi ita.

4. Tä karä danum djari mam-paleteng ita, dähesa djari mambu-seng hambaruan ita.

5. Tä, toto karä danum badjoho tä djari mam-paleteng hambaruan ita.

6. Tara akan Jehowa, basa iä djaton djari manjaragh ita indu uampas akan kasingae.

7. Hambaruanguku djari liwus kilau burong bara djarat olo pa-hamburong, djarate djari bageto, tuntutang ita djari lapas.

8. Pandohop ita hong aran Je-howa, idjä djari manampa langit tuntutang petak.

MASMUR 125.

Kaharap djaton maku njukok.

1. Njanji bapa haiak manalih sombajang. — Olo idjä harap Je-howa, iä kilau bukit Sion, idjä djaton tau honggä, idjä dähen ka-tatahi.

2. Hakaliling Jerusalem aton arä bukit, tumon tä Jehowa manganggapong djalahan olo ai, bara toh sampai katatahi.

3. Krana sokah, katan prentah ain olo darhaka, djaton akan me-lai mahundjun bagin olo tetek, belä tepe olo tetek mandjudju le-ngäe pahir kasalae.

4. Pahalap, o Jehowa, olo ba-halap, idjä budjur atäi huange.

5. Tapi olo idjä mahiwang, ma-horoe djalae idjä bingkok, karäh

iharak Jehowa haiak karä olo pa-rnjap; tapi kasanang akan olo Is-rael.

MASMUR 126.

Mingat asin Hatalla idjä bihin tau mampong hong kadjakä katoutoh.

1. Njanji bapa haiak manalih sombajang. — Metoh Jehowa ha-luli masi Sion idjä hobah atäie, tä kilau nupi angkat ita awi ka-handjak ita.

2. Tä njaman ita paham ba-suang tatawä, tuntang djelan ita basasurak; tä koau karä olo ka-pir; Jehowa djari malalus gawi hai intu olo tä.

3. Jehowa djari malalus gawi hai intu ita, tagal tä ita djari handjak rantang.

4. O Jehowa, haluli toh tinai ikau, tanggoh ikäi idjä kilau ta-wanau, kilau sungäi hong tanah bila salatan.

5. Olo idjä malau haiak ma-nangis karäh manggetem haiak malahap.

6. Olo tä tandjotandjong haiak manangis manawur binjie, tapi iä haluli buli dengan surake, nimit peteng talo inggeteme.

MASMUR 127.

Berkat Hatalla bewäi tau montong olon.

1. Njanji bapa haiak manalih sombajang; ingarang Salomo. — Djaka Jehowa djaton mamaangun huma, haiang bewäi karä gawin tukange; djaka Jehowa djaton ma-

haga lewu, haiang bewai tonggoe tä mandjaga.

2. Haiang bewai keton misik haiak djadjewu, mandjawet sampai ambo alem, tuntang kuman tepong kapähä: krama akan sobat ai lä manenga tä kahuu tirohe.

3. Hä, anak puna panengan Jehowa, panakan knai djetä asin ai.

4. Kilau anak panah intu lengän olo gantjang menteng, kalotä karä budjang hatuä tä.

5. Berkat olo tä, idjä basuang telepe awi djetä: olo tä djaton akan ujkok, amon aton basarae dengan karä musohe.

MASMUR 128.

Berkat ungkup human olo budjur.

1. Njanji hapa haiak manalih sombajang. — Selamat olo idjä mikäh Jehowa, idjä manandjong mahoroe djalan ai.

2. Panggawin lengän ombet indu panginam; berkat ikan, ikau toto batuah.

3. Sawam kilau batang anggor idjä pamua huang humam, karä anakm hatuä kilau anak batang undus hakaliling medjam.

4. Itä, tumon tä olo tä imberkat, idjä mikäh Jehowa.

5. Jehowa karäh mamberkat ikau bara Sion, mangat ikau mitä katuah Jerusalem hapus unum.

6. Tuntang ikau akan mitä panakan anakm. Kasanang akan Israel!

MASMUR 129.

Olo ain Hatalla toto akan manang, alo indjakä toh.

1. Njanji hapa haiak manalih sombajang. — Kindjap olo djari mandjakä aku bara katabelangku: kakai koan Israel;

2. Kindjap olo djari mandjakä aku bara katabelangku, tapi djaton kea äwen tau mampalah aku haliai.

3. Olo pamalan djari maluku hong likutku, iä mangamperet gawie totototo.

4. Tapi Jehowa, idjä tetek tä, djari manetes talin olo papa.

5. Karä olo baudiai, idjä bashingi Sion, akan mahamen, undur sontosontop.

6. Ewen tä karäh kilau ort hundjun sapau, idjä keang helo bara irunap;

7. Idjä djaton tau manjuang lengän olo panggetem, idjä djaton olo maku manamponge.

8. Olo idjä mahalau djaton maku hamauh; berkat Jehowa akan keton, ikäi mamberkat keton hong aran Jehowa.

MASMUR 130.

Jehowa tempon asi.

1. Njanji hapa haiak manalih sombajang. — Bara palowang idjä timben aku mantehau ikan, o Jehowa!

2. O Jehowa, senäh aughku, soho pindingm mindiminding mahining augh usokku.

3. Djaka ikan, o Jehowa, han-

dak manahin karä kasalan: joh Jehowa, äwe kea tau melai?

4. Tapi intu ikan aton ampun, nakara ikan ingikäh.

5. Aku mentai Jehowa, hambaruangku mendäh, aku harap augh ai.

6. Hambaruangku mentai Jehowa paham bara olo djadjaga mentai talo sawah, bara olo panonggo mentai talo babutat.

7. O Israel, harap intu Jehowa: krama intu Jehowa aton asi, tuntang kntoh kaliwus intu iä.

8. Iä karäh maliwus Israel bara karä katiwase.

MASMUR 131.

Sanasanang, joh hambaruan.

1. Njanji hapa haiak manalih sombajang: ingarang Dawid. — O Jehowa, atäiku djaton hai, tuntang matangku djaton badjoho: aku djaton maku karait dengan perkara hai, idjä pahalan heran akangku.

2. Toto, aku djari marar tuntang manumis hambaruangku, kilau awau idjä impaterai manusu indue: hambaruangku aton huang aku kilau awau idjä impaterai manusu.

3. O Israel, entai Jehowa, bara toh palus katatahi.

MASMUR 132.

Laku tahu sombajang toto indähen.

1. Njanji hapa haiak manalih sombajang. — Tahu, o Jehowa, karä kapähän Dawid akac.

2. Iä idjä djari sumpah intu Jehowa, tuntang djari bamiat intu Hatallan Jakob idjä kwasu tä, koac:

3. Aku djaton maku tanä tingkapku, humangku, tuntang djaton maku lompat äkaku batiroh, sasrongku,

4. Aku djaton maku manjoho matangku batiroh, pupus matangku bakalis:

5. Sampai aku sonda äka akan Jehowa, äka melai akan Hatallan Jakob idjä kwasu tä.

6. Itä, ikäi djari mahining brita hong Eprata, ikäi djari sonda tä hong parak kaju.

7. Maka toh ikäi handak manalih äka ai, ikäi handak manjem-bal intu galang paic.

8. Toh, o Jehowa, tamä äkam melai, ikau tuntang patin kwasam.

9. Soho karä imam aim hapakaian katetek, tinai karä olo aim idjä budjur handjak rantang.

10. Tagal rewarm Dawid, äla mangabelä bane idjä djari iminjakm.

11. Jehowa djari sumpah katoe akan Dawid, djaton iä maku mobah tä, koac: aku handak mampondok hundjun padadusam idjä biti panakam.

12. Asal panakam mahaga djandjngku tuntang augh kasaksi-angku, idjä karäh iadjarku intu olo tä: tä maka anake tinai akan mondok hundjun padadusam palus katatahi.

13. Krama Jehowa djari mintih Sion, iä djari mangilak tä indu äkac melai, koac:

14. Hetoh äkaku melai katatahi, hetoh aku handak mondok, basa aku mangilak tä.

15. Panginae aku handak mam-

berkate, karä oloe idjä pähä aku handak mambesohe dengan tepong.

16. Aku handak makaian karä inam hapan selamat, tinai karä olo hetä idjä budjur akan handjak rantang.

17. Hetä aku handak mampalembut tandok akan Dawid, tuntang manatap palita akan idjä djari iminjakku.

18. Karä musohe handak imakaiangku hapan kahawen: tapi hong iä makotae karäh mangambang.

MASMUR 133.

Berkat olo idjä hindjä atäie.

1. Njanji hapa haiak manalih sombajang: ingarang Dawid. — Toto bahalap, toto mangat, amon karä pahari melai hindjä atäi.

2. Djetä kilau minjak idjä kapala bahalap tä, idjä inusuh hong takoloke, palus mahasor akan djanggung, djanggung Aaron tä, idjä mahasor palus palimping klambie.

3. Djetä kilau danum ambon hong Hermon, idjä malentäh akan karä bukit Sion. Krana hetä Jehowa djari manukas manenga berkat tuntang pabelom palus katalahi.

MASMUR 134.

Njanjin olo hatabi tuntang haberkat.

1. Njanji hapa haiak manalih sombajang. — Has, tara Jehowa, keton karä rewar Jehowa, keton idjä mendeng hong human Jehowa sining alem.

2. Depä lengän keton manintu äka brasih, tuntang tara Jehowa.

3. Käläh bara Sion Jehowa mamberkat ikan, iä idjä djari manampa langit tuntang petak.

MASMUR 135.

Tara idjä djaton tikas kwasae tä.

1. Halleluja! Tara aran Jehowa: tara, o keton rewar Jehowa!

2. Keton idjä mendeng hong human Jehowa, hong patantaran human Hatallan ita.

3. Tara Jehowa, krana Jehowa toto bahalap; awi manjanji mahorumat arae, krana iä manis haliai.

4. Krana Jakob djari intih Jehowa akae, Israel akan bagin ai.

5. Krana tawangku, Jehowa puna hai, Tuhan ita lebih bara karä dewa.

6. Talo handiai awang ingahandak Jehowa iä mawie, hong langit hundjun petak, hong tasik tuntang intu karä danum.

7. Iä manjoho baemandau lembut bara saran petak, iä mampalenjoh kilat mandjadi udjan, iä mamplua riwut bara gudange.

8. Iä djari mampatäi karä anak bakas hong tanah Misir, anak olon tuntang meto. — (2. Mos. 12. 29.)

9. Tinai iä manjoho kata tuntang talo heran akam, joh Misir, mawi Parao tuntang karä olo ajue.

10. Iä djari mampatäi arä utus olo, tuntang mampatäi arä radja awang kwasae.

11. Sihon, radjan olo Amori, tinai Ogh, radja Basan, tuntang karä karadjaan Kanaan. — (4. Mos. 21. 21.)

12. Iä djari mauenga tanahe indu joresan, indu joresan Israel, djalahan olo ajue.

13. O Jehowa, aram melai katatahi, pangingat olo dengam sampai girirmanggirir.

14. Krana Jehowa karäh mamutus akan djalahan olo ai, iä karäh manjanjang karä reware.

15. Karä dewan olo kapir baja salaka bulau, tampan lengän olon. — (*Masm.*115.4.)

16. Iä hanjamä, tapi djaton tau hakotak, hamatä, tapi djaton tau mitä.

17. Pindinge atou, tapi djaton mahining, tuntang djaton kea tabasenge huang njamae.

18. Maka sama kilan djetä kea karä äwen idjä manampa iä, olo handiai idjä harap talo tä.

19. Keton, idjä ungkup Israel, tara Jehowa; keton ungkup Aaron, tara Jehowa.

20. Keton ungkup Lewi, tara Jehowa; keton idjä mikah Jehowa, tara Jehowa.

21. Hong Sion awi manara Jehowa, idjä melai hong Jerusalem. Hallelnja!

MASMUR 136.

Njenji hapa manara asin Hatalla.

1. Tara Jehowa, krana iä toto bahalap, krana asie melai katatahi.

2. Tara Hatallan karä hatalla, krana asie melai katatahi.

3. Tara Tuhan karä tuan, krana asie melai katatahi.

4. Idjä batonggal iä bewäi mawi talo heran awang hai, krana asie melai katatahi:

5. Idjä djari mandjadian karä langit pintar haliai, krana asie melai katatahi; — (*1.Mos.*1.6.)

6. Idjä djari malampangan petak hundjun karä danum, krana asie melai katatahi:

7. Idjä djari mauampa talo blawa awang hai, krana asie melai katatahi:

8. Matanandau tä indu marentah handau, krana asie melai katatahi:

9. Bulan tuntang karä bintang indu marentah hamalem, krana asie melai katatahi:

10. Idjä mampatäi karä anak bakas ain olo Misir, krana asie melai katatahi:

11. Palus mamplua olo Israel bara marak olo tä, krana asie melai katatahi: — (*2.Mos.*12.41.)

12. Awi lengäe idjä kwasa, awang djari inantadjoke, krana asie melai katatahi:

13. Idjä djari malilang tasik rarudju, krana asie melai katatahi; — (*2.Mos.*14.21.)

14. Palus mimbit Israel dimpah mahoroc bobos kateah, krana asie melai katatahi:

15. Tuntang mambarang Parao haiak kawan parang ai hong tasik rarudju, krana asie melai katatahi:

16. Idjä magah utus olo ai hong padang tuuis benjem, krana asie melai katatahi:

17. Idjä mamukul arä radja hai, krana asie melai katatahi:

18. Tuntang mampatäi arä radja idjä kwasa, krana asie melai katatahi:

19. Sihou, radjan olo Amori tä, krana asie melai katatahi: — (*4.Mos.*21.34.)

20. Tinai Ogh, radja Basan, krana asie melai katatahi:

21. Tuntang iä manenga tanahe:

akan joresan, krana asie melai katatahi;

22. Akan joresan Israel, idjä rewar ai, krana asie melai katatahi;

23. Idjä djari manahiu ita huang kanjukok ita, krana asie melai katatahi;

24. Tuntang djari maliwus ita bara karä musoli ita, krana asie melai katatahi;

25. Idjä manenga panginan akan karä isi, krana asie melai katatahi.

26. Awi manara Hatallan langit, krana asie melai katatahi!

MASMUR 137.

Laku hukum mawi karä musoh
Jerusalem.

1. Intu karä batangdanum hong Babel, hetä ita djari mondok, tuntang ita manangis amon ita mingat Sion.

2. Hong karä bakau idjä hetä ita mangkoak kutjapin ita.

3. Krana hetä olo tä, idjä djari manawan ita, manjoho ita manjanji; idjä mahenjek ita manjoho ita baramirami, koae: has, njanji akan ikäi njanjin Sion tä.

4. Kilen ita tau manjanji njanjin Jehowa hong tanah olo beken?

5. Djaka aku kalapean ikau, o Jerusalem, tä käläh lengängku gantau kalapean arepe!

6. Käläh djelangku akan leket hong tangepku bewäi, djaka aku terai mingat ikau, djaka dia Jerusalem indu kapala äkaku handjak.

7. O Jehowa, paläh andau Jerusalem tä intu panakan Edom, idjä djari hamauh: karak, karak! rampar sampai petak!

8. Joh ikau Babel, budjang bawi, idjä akan irusak, berkat olo tä, idjä karäh mamaläh intu ikau gawim dengan ikäi.

9. Berkat olo tä, idjä manjingkap anakm awang tabela, marapitan mamparamok iä hong batukarang.

MASMUR 138.

Njanji tarimakasih.

1. Masmur Dawid. — Aku handak manara ikau hapan salepah atäiku, aku handak manjanji mahorumat ikau intu baun karäi dewa.

2. Aku handak manjembah manintu humam idjä brasih, tuntang mahorumat aram tagal asim tuntang katotom, krana paham bara karäi gawim bihin ikau djari mampahai aughm.

3. Katika aku mantehau, tä ikau djari tombah aughku, ikau mampamenteng tuntang mampabas hambaruanguku.

4. Karä radja kalunen karäh manara ikau, o Jehowa, sana iä mahining karä augh njamam,

5. Sambil manjanji manahiu karä djalan Jehowa, krana horumat Jehowa toto paham.

6. Krana Jehowa puna hai, tapi iä manangkilik talo randah, palus bara kedjau iä kasene olo badjoho.

7. Amon aku manandjong marak kadjakä, maka ikau mambelom aku; ikau mandjudju lengäm mambalang kasangit karä musohku, tuntang maliwus aku hapan lengäm gantau.

8. Jehowa karäh mahapus akangiku. Kahalap aim, o Jehowa, melah-

sampai katatali. Karä tampan lengäm tä ikau djaton maku manahae.

MASMUR 139.

Hatalla katawan talo handiai; hapus kalunen tokep iä; iä äka kaharap.

1. Masmur Dawid; akan kaman-der olo panjanji. — O Jehowa, ikau mariksa tuntang kasene aku.

2. Ikau katawan pondok pendengku, ikau kasene karä tirokku bara kedjau.

3. Ikau mitä panandjongku penterku, ikau harati karä djalangku.

4. Krana toto, djaton idjä kabawak augh hong djelangku mahin katapasan tawam, o Jehowa.

5. Hila bau hila likut ikau manganggapong aku, tuntang lengäm haradjur mahundjun aku.

6. Kaharati kalotä pahalau heran tuntang timben akangku, djaton tau aku lepah manugae.

7. Kangkwe panggoetku mahakan Rogh aim? tinai kangkwe daringku mahila baum?

8. Alo aku mandai akan langit, maka ikan hetä: alo aku handak mohon menter huang naraka, itäm, ikau hetä kea.

9. Alo aku mindjam palapas kalawa, palus melai saran tasik haliai:

10. Toto, hetä kea lengäm mahin akan magah aku, tuntang lengäm gantaum ngagalan aku.

11. Alo aku hamaub: käläh kaput manjangkulep aku, — tä maka alem tä kea kilau blawa hakaliling aku.

12. Krana talo kaput kea djaton tau mangaput talo intu baum, halem blawa kilau handau, kakaput sama kilau kalawa.

13. Krana ikau tempon atäi buaku, ikau hindjä aku huang knain induku.

14. Aku marara ikau, basa aku inampa heran haliai; karä gawim paham hengan, djetä kasenan hambaruangku.

15. Karä tolangku djaton basilim bara ikan, metoh aku indjadian hong äka basahokan, inawas kilau hong penda petak.

16. Matam djari mitä aku kataka aku hindai mandjari, tuntang karä andau, awang akan dumah, lepah djari tamä suratm, helo bara idjä andau karä andau tä djari sampai.

17. Maka halehan karega karä tirokku, o Hatalla! kutoh karä paham!

18. Paribasa aku handak misä tä, djetä arä bara kutoh bawak baras. Amon aku misik, aku magon hindjä ikau.

19. O Jehowa, käläh patäi karä olo parajap! Keton, olo pambusau daha, dari bara aku!

20. Krana olo tä hakotak mangotak ikau papa aughe, musohm tä manandjaro bewäi manjewut aram.

21. Djaton patut aku basingi äwen, idjä basingi ikau, o Jehowa? tuntang mandjilek olo tä, idjä mampadjoho arepe marisang dengam?

22. Hapan salepah atäiku aku basingi olo tä, tuntang aku manggarä iä musohku.

23. Priksa aku, o Hatalla, kasiik atäiku, kemä aku tuntang kasene karä tirokku.

24. Tuntang itäm, djaka aku toh hong djalan idjä bakal kapihä, palus agah aku hong djalan idjä katatali.

MASMUR 140.

Laku hukum mawi olo parajap.

1. Masmur Dawid: akan kamander olo panjanji.
2. Awat aku, o Jehowa, bara olo papa, kalindong aku bara olo gagal.
3. Idjä mangarangka arä talo papa huang atäie, sining andau iä hapumpung tantai klahi.
4. Äwen mampahari djelae tumon handipä, katadan handjaliwan aton hong totok biwihe. — Sela.
5. Haga aku, o Jehowa, bara lengän olo papa, kalindong aku bara olo gagal, idjä handak manggian nanggarurus paingku.
6. Olo badjoho tä djari manenan tali tuntang djarat akangku, iä maniring djarang balikat djalangku, iä manenan sarangkepe akangku. — Sela.
7. Tapi aku hamauh dengan Jehowa: Ikau puna Hatallangku: hining, o Jehowa, augh usokku.
8. O Jehowa, pangkahai Tuhan, kwanan salamtku! ikau manalawang takolokku metoh andau klahi.
9. O Jehowa, äla malalus kipen olo papa, äla manontong kahandake, suro olo tä mampadjoho arepe. — Sela.
10. Karajap totoke akan buah takolak äwen, idjä mangapongaku.
11. Barah apui akan ilaboh hundjun äwen, Iä karäh mantarik äwen akan apui, akan rahusan dähes danum, sampai katatahi äwen djaton akan lembut.
12. Olo idjä papa totoke djaton karäh bahambit hong tanah, olo papa parajap karäh ilarak djudjudju.

13. Tawangku, Jehowa mandjadian kapatut akan olo tjalaka, tuntang kabudjur akan olo pähä.

14. Toto, olo tetek karäh manara aram, tuntang olo budjur karäh melai intu baum.

MASMUR 141.

Lakudoa intu Hatalla, mangat iä mahaga tuntang man lohop.

1. Masmur Dawid. — O Jehowa, ikau intehauku, gulong tanggoh aku: hining aughku, amon aku mangahau ikau.
2. Käläh lakudoangku ingilakni kilau parapah mangat ewaue intu baum, talo tandjungan lengängku tä kilau parapali talo kiman halämäi.
3. Djaga njamangku, o Jehowa, tonggo blawang totok biwihku.
4. Äla nalua atäiku tilingakan talo papa, sampai malalus gawi darhaka omba karä olo parajap, äla kea aku ompat kuman talo idjä äka kipäe.
5. Käläh Iä idjä tetek mamukul aku haiak masi; käläh Iä mandjara aku, djetä kilau minjak hundjun takolokku, idjä pahias tarima tä: tinai aku blaku doa malawan karajap äwen.
6. Karä hakim äwen akan imbaring bara bukit batu; tä olo akan mahining kotakku, manjewut tä paris.
7. Kilau olo mangowak petak amon maluku, kalotä tolang ita indjakah akan njaman naraka.
8. Krana intu ikau, o Jehowa, pangkahai Tuhan, matangku teket, aku bakalindong intu ikau, äla manjaragh hambaruangku.

9. Haga aku bara djarat, idjä djari inenan äwen manantai aku, tuntang bara djarang olo parajap tä.

10. Käläh karä olo papa tä buah djarat ai kea, tapi aku mahalau sanang.

MASMUR 142.

Lakudoa amon paham tjalaka.

1. Augh adjar Dawid; — lakudoe metoh iä hong lowang tä. — (1.Sam.24,4.)

2. Hapan aughku aku mangkariak mantehau Jehowa, hapan kotakku aku musok Jehowa.

3. Aku mangado manusuh kapihängku naharep baue, tuntang masuman karä tjalakängku akae.

4. Amon roghku singgul haliai, maka ikau kea katawan djalängku. Ewen tä manenan djarat manantai aku hong djalan idjä ihoroeku.

5. Itäm, amon aku manampajah akan hila gantau, djaton idjä biti handak kasene aku; karä äka kalindongku rusak, djaton idjä biti paraba hambaruängku.

6. Aku mangkariak mantehau ikau, Jehowa, koängku: ikau bewäi äka kaharapku, bagingku hong tanah olo belom.

7. Senäh augh bawaiku, krana aku ujuh haliai; awat aku bara äwen idjä mangatah aku, krana äwen pahalau abas bara aku.

8. Plua hambaruängku bara sipir, mangat aku manara aram; olo tetek samandiai karäh hindjä omba aku, amon ikau mampahalap aku.

MASMUR 143.

Lakudoa mangat iliwus bara musoh.

1. Masmur Dawid. — O Jehowa, hining lakudoängku, taling-an pindingm akan augh usokku, tarima aku tagal katotom, tagal katetekm.

2. Äla mimbit rewarm tamä hukum, krana dialo idjä biti karä olo belom, idjä tetek intu baum.

3. Krana musoh manjasah hambaruängku, iä mampidjak pambe-lomku hong petak, tuntang mam-palokang aku huang kakaput, kilau äwen idjä matäi palus.

4. Maka roghku djari ujuh intu huangku, atäiku sabanen huang aku.

5. Aku mingat karä wajah djamman horan, aku mangumang karä gawim, aku mangingang karä tampan lengäm.

6. Aku mandepä lengängku intu ikau; hambaruängku haus taharu ikau, kilau petak idjä ngarising. — Sela.

7. Djeledjeleng, tarima aku, o Jehowa, krana roghku lawoh nihau; äla manjahokan baum bara aku, belä aku sama dengan äwen idjä lawo akan kubur.

8. Pahining asim intu aku haiak djadjewu, krana aku harap ikau; sanan akängku djalan idjä patut ihoroeku, krana aku mandjuluk arepku intu ikau.

9. Liwus aku bara karä musohku, o Jehowa, intu ikau aku bakalindong.

10. Adjar aku manumon khandakm, krana ikau Hatallängku; käläh Roghm idjä bahalap magah aku hong djalan budjur tuntang rampar.

11. Tagal aram, o Jehowa, käläh belom aku; tagal katetekm plua hambaruangku bara kadjakä.

12. Tuntang tagal kahalapm palomos karä musoliku, palus patäi parusak olo handiai idjä mahapit hambaruangku; krana aku toh puna rewarm.

MASMUR 144.

Salamat olo, idjä Jehowa indu Hatallac.

1. Masmur Dawid. — Horumat akan Jehowa, batukarangku, idjä madjar lengängku klahi, tuntang penangku parang;

2. Iä idjä masi aku, idjä kontangku, äkaku dähen tuntang paliwus ajungku, talawangku idjä tau harapku, idjä mandjudju utus olo aingku mamenda aku.

3. O Jehowa, narai kea olon, sampai ikau maku kasene iä? äwe idjä puna bagin matäi tä, sampai ikau marega iä?

4. Krana olon kilau asepe bewäi, karä andaue kilau kangkalängän talo, idjä badjeleng lilap.

5. O Jehowa, tiling langitm, mohon, tindjek karä bukit, nakara djetä hasep.

6. Birik karä kilatm manamburup olo tä, lekas anak panahm manjanjau äwen.

7. Djudju lengäm bara äkam gantong, liwus aku; awat aku bara danum hai tä, bara lengän olo beken utuse;

8. Idjä njamae radjin manandjaro, idjä lengäe puna parajap haliau.

9. O Hatalla, njanji taheta aku handak manjanjie akam, hapan ra-

bap sapulu talie aku handak busik akam.

10. Ikau idjä mampanang radja, tuntang maliwus rewarm Dawid bara padang papa.

11. Liwus aku, tuntangawat aku bara lengän olo beken utuse, idjä njamae radjin manandjaro, tuntang lengäe puna parajap haliau.

12. Mangat anak hatuän ikäi kilau talo imbul, awang badjewong mansuloh metoh katabelac, tuntang karä anak ikäi idjä bawi kilau ramon kabungas huma.

13. Mangat karä gudang ikäi kontep, tau ramoe haradjur induan, tinai mangat karä tabirin ikäi manak bakojakojan, bapulupulu kojau haream, hong tanan ikäi.

14. Mangat karä sapin ikäi manakmanaka; tuntang djaton karugie, djaton kahainge, djaton tangis karidu hong karä djalan lewun ikäi.

15. Salamata utus olo tä idjä kalotä; salamata olo tä idjä Jehowa indu Hatallae.

MASMUR 145.

Njanji taran Hatalla.

1. Njanji tara, ingarang Dawid. — Aku handak mampahai ikau, o Hatallangku, ikau idjä radja, tuntang handak manara aram haradjur katatahi.

2. Nongkang andau aku handak manara ikau, tuntang mahorumat aram haradjur katatahi.

3. Jehowa toto hai tuntang paham indu ihorumat, karä gawie awang heran djaton tarariksa.

4. Girir idjä manara karä ga-

wim palus girir beken, karä gawim awang kwasa imbrita äwen.

5. Aku handak mangumang kahalap kabungasm tuntang karä kahaim, karä gawim awang heran.

6. Mangat olo akan mambrita karä gawim awang äka kikäh, maka aku handak manjarita karä gawin kahaim.

7. Äwen tä haradjur akan masuman tuntang manara kahain kahalapm, äwen akan basasurak masuman katetekm.

8. Jehowa puna pamasi panjang, iä pandjang atäie tuntang paham kahalape.

9. Jehowa toto bahalap dengan talo handiai, iä manjanjang karä talo tampae.

10. Karä talo tampam uras manara ikau, o Jehowa, karä olo aim idjä budjur mahorumat ikau.

11. Äwen masuman kahain karadjaam, tuntang mambrita kwasam idjä paham;

12. Mangat olo kalunen katawan kwasam, tuntang kahalap kabungas karadjaam.

13. Karadjaam toto karadjaan palus katatahi, kwasam melai haradjur girirmauggirir.

14. Jehowa manjokah karä olo idjä balongkang, iä mampendeng karä olo idjä paleko.

15. Matan talo handiai mentai ikau, ikau manenga panginae akae genep katikae.

16. Ikau mukäi lengäm, palus mambesoh talo handiai idjä belom tumon kakilake.

17. Jehowa toto tetek huang karä djalae, tuntang bahalap huang karä gawie.

18. Jehowa manokep karä olo idjä blaku intu iä, olo handiai idjä blaku intu iä huang katoto.

19. Iä manontong kahandak karä olo, idjä mikäh iä, iä manarima augh bawaie, palus mandohop äwen.

20. Jehowa mahaga karä olo idjä siuta iä, tapi karä olo papa im-palomose.

21. Njamangku akan manjewut taran Jehowa, tuntang karä isi akan mahorumat arae idjä brasili haradjur sampai katatahi.

MASMUR 146.

Njanji taran Hatalla.

1. **H**alleluja! Tara Jehowa, o hambaruangku!

2. Aku handak manara Jehowa katahingku belom, tuntang manjanji mahorumat Hatallangku katahingku aton.

3. Ela harap karä radja, äwen olo kalunen, puna djaton olihe mandohop.

4. Sana tahasenge bageto, tä iä mandjadi petak haluli, palus karä tirok akale djari rusak. — (1. Mos. 3,19.)

5. Selamat olo tä, idjä Hatallan Jakob indu pandohope, idjä äka kaharape Jehowa Hatallae.

6. Iä idjä djari manampa langit tuntang petak, tasik tuntang talo handiai awang huange; iä idjä metter djandjie sampai katatahi;

7. Idjä mambudjur olo tä awang ihenjek, tuntang pakanan olo blan. Jehowa maliwus olo tawanan.

8. Jehowa mamparenang matan olo babutä, Jehowa mampendeng olo paleko, Jehowa sinta olo tetek.

9. Jehowa mahaga tamuäi, iä

mamatut akan nolä tuntang balo, tuntang iä mamparusak djalan olo papa.

10. Jehowa marentah sampai kataka, Hatallam, o Sion, hara-djur girimanggirir. Halleluja.

MASMUR 147.

Njanji taran Hatalla.

1. Tara Jehowa! krana manjanji mahorumat Hatallan ita, djetä bahalap; basa iä manis patut tara akae.

2. Jehowa mamangun Jerusalem, iä mamumpang Israel idjä darai-daraia.

3. Iä mampong olo idjä lenjoh atäie, tuntang manatamba karä kapähäe.

4. Iä manukas djumalah karä bintang, tuntang manjewut kakarä tä njambiti arae.

5. Tuhan ita toto hai tuntang paham kwasa, karä akale djaton tarariksa.

6. Jehowa mampendeng olo idjä balemo atäie, tinai iä mahenjek olo parajap sampai petak.

7. Hatatombah njanji, manara Jehowa, pahiau karä kutjapi akan Hatallan ita.

8. Idjä märep langit dengan baumandau, idjä manatap udjan akan petak, mampalembut oru hundjun bukit;

9. Idjä mampakanan karä meto, alo burong kak kea, amon iä mahian, blaku intu iä.

10. Iä djaton mangilak kaabas hadjaran, djaton iä radjin katekang tolang olo;

11. Jehowa mangilak äwen idjä

mikäh iä, tuntang idjä menta asin ajue.

12. Jerusalem, tara Jehowa; awi mahorumat Hatallam, o Sion!

13. Krana iä djari mandihen karä kantjing blawangm, iä djari mamberkat karä anakm hong ikau.

14. Iä manjanang karä saran tana-hm, iä mambesoh ikau hapau gendom hasien.

15. Iä mampait aughe akan petak, kotak ajue tajap badjeleng.

16. Iä manenga udjan baku kilau bulun tabiri, iä manawur auhon habungkus kilau kawo.

17. Iä mamanting udjan batu botopbatopa; äwe tau manahan kasadingäe?

18. Iä mampait aughe, palus mampalenjoh djetä, iä mampanam-pur iwute. tä talo tä lenjoh. danum nahasak.

19. Iä masuman aughe akan Jakob, tukas tuntang kapatut ajue akan Israel.

20. Dengan karä olo kapir djaton iä kalotä gawie, äwen tä djaton katawan karä kapatute. Halleluja!

MASMUR 148.

Hapus kalunen akan manara Jehowa.

1. Halleluja! Tara Jehowa huang karä langit, tara iä huang karä äka gantong.

2. Tara iä, keton karä malaikat ajue, tara iä karä kawan talo belom ai.

3. Tara iä, matanandau tuntang bulan; tara iä, karä bintang awang blawa pahapahai.

4. Tara iä, langit idjä batang karä langit, tinai keton karä danum, idjä hundjun karä langit tä.

5. Samandiai tä akan manara aran Jehowa, krana sana iä hamauh, palus djetä indjadian.

6. Iä djari mingkes karä talo tä akan haradjur katatahi, tuntang djari manenga tukase akae, idjä djaton tau inangkalaue.

7. Tara Jehowa hong petak, keton karä lauk paus, keton karä danum;

8. Apui tuntang udjan batu, ndjan habungkus, ambon, tuntang barat, idjä malalus augh ai.

9. Karä bukit tuntang karä lungkoh, batang bua tuntang karä batang seder;

10. Karä meto bariar tuntang karä meto pabelom, karä talo njarantar tuntang karä ampin bu-rong;

11. Karä radja hong petak tuntang karä djalahan olo, karä mantir hai tuntang karä hakim hong petak;

12. Budjang hatuä tuntang budjang bawi, karä olo bakas tuntang olo tabela:

13. Uras djetä samandiai akan manara aran Jehowa, krana batonggal arae bewäi toto hai; awi kahaie petak tuntang langit djari imbungas.

14. Iä djari manggatang tandok djalahan olo ai, tuntang mampendeng horumat akan karä olo ajue idjä budjur, akan panakan Israel, akan djalahan olo tä, idjä rantep dengae. Halleluja!

MASMUR 149.

Njanji tara ain olo Israel.

1. Halleluja! Njanji akan Je-

howa njanji taheta, horumat ajue hong djalahan olo ai idjä brasih.

2. Käläh Israel handjak huang iä, idjä djari manampa äwen, käläh anak Sion riariak atäie tagal radjae.

3. Patut äwen manara arae haiak bagandut, tuntang mampahiau akae gandang dengan kutjapi.

4. Krana Jehowa mangilak djalahan olo ajue, iä mambungas hapan salamat olo idjä balemo atäie.

5. Buah olo idjä budjur intu Jehowa ramirami awi kahaie, tuntang basasurak hundjun sasuroe.

6. Njamae akan manara Hatalla, tinai lengäe akan mimbing padang idjä manjilihi sansila;

7. Uka malalus pamaläh mawi karä olo kapid, hukum mawi karä djalahan olo;

8. Uka mamasong karä radjae hapan rantai, tinai karä olo ai awang hai dengau ingkangingkang sanaman;

9. Mangat iä malalus hukum akac, tumon djari tarasurat. Horumat kalotä karäh aton akan karä olo ajue awang brasih. Halleluja!

MASMUR 150.

Tara Hatalla.

1. Halleluja! Tara Jehowa huang äkae idjä brasih, tara iä huang kotan kwasae.

2. Tara iä tagal karä gawie awang heran, tara iä tumon kapaham kahaie.

3. Tara iä hapan augh sarunai, tara iä hapan kutjapi tuntang rabap.

4. Tara iä hapan gandang tuntang kangkanong, tara iä hapan djarapai dengan suling.

5. Tara iä hapan bisakbetong

idjä hai aughe, tara iä hapan saron idjä batarik aughe.

6. Talo handiai awang bara taha-seng akan manara Jehowa. Halleluja!

SURAT KARÆ

SEWUT TUNTANG TANDING

S A L O M O.

BAGI 1.

1. Kapintar idjä toto. II. Karajap mambudjok tuntang marusak olon. III Kapintar mangabau tuntang mampudji olon, mandjandji kasanang akac.

I. — 1. Karä sewut tuntang tanding Salomo, anak Dawid, radja Israel; — (1. *Radja* 2,12.)

2. Hapa mangasene kaharati tuntang adjar. mangat harati tirok kapintar:

3. Mangat mandino adjar kaapik, katetek. kapatut tuntang kabudjur;

4. Mangat manenga kapantas akan olo humong, kaharati tuntang akal akan olo tabela.

5. Olo idjä pintar radjin mahining, tuntang kadjie dahangmandahang; olo idjä harati, karä gawie uras mamentok,

6. Uka iä harati karä sewut tuntang rimac, karä augh olo pintar tuntang leläie.

7. Mikah Jehowa, djetä tamparan kaharati: olo gila manga-

beli kapintar tuntang adjar. — (9,10.)

8. Joh anak, tarima adjar bapam, äla ngalapean prentah indun.

9. Krana djetä indu lawong kabungas takolokm, tuntang indu saling ujatm.

II. — 10. Joh anak, amon olo parajap manantiring ikau. äla ikau ompat aughe.

11. Amon koan äwen tä: has. ompat ikäi, ita handak mangatah daha, tuntang handak mimpä iä idjä brasih atäie. mampahaiang kaharape:

12. Kilau kubur ita handak maucen olo tä belobelom, toto lepah lingis kilau olo idjä lawo akau tambak:

13. Karä ampin ramo barega ita handak manduac, ita handak manjuang human ita dengan talo irampas:

14. Takan, omba ikäi bewüi. ita handiai akan bagi sama.

15. Joh anak, äla ikau ompat äwen hong djalac: kahana paim bara peleke.

16. Krana paic balias manggoang talo papa, iä manggulong arepe handak manusuh daha.

17. Krana haiang bewäi manenan djawä haiak karä burong tä mitäe;

18. Tapi äwen tä tantai mang- atah dahae kea, tuntang mangahat tahasenge kabuate.

19. Kakai kadjarian karä olo idjä haus ontong darhaka; djetä manganan tahaseng tempoe kea.

III. — 20. Kapintar idjä mam- batang tä mantchau intu ruar, iä manggatang aughe hong dja- lan lewu.

21. Iä mantchau hong pakan, aka ridu, iä masuman aughe intu bauntonggang lewu, koae: — (8.1.)

22. Kilen katahin keton olo pa- rajap handak mahaga karajap ke- ton? tuntang olo panjindir radjin sindire? finai olo gila mangabelä kaharati?

23. Hobah keton, tarima adjar- ku. Itä, aku handak mansuh Roghku akan keton, aku handak masuman karä aughku akan keton.

24. Maka basa aku mangahau, tapi keton managah, basa aku mandjuluk lenggingku, tapi dialo idjä bitä paraba tä,

25. Tuntang keton manganan karä adjarku, mangabelä urokku:

26. Toh, maka aku kea handak manatawä keton metoh tjalakan keton, tuntang handak hababaka keton, amon talo kikäh keton dumah;

27. Amon talo kikäh keton du- mah kilau njabo, buah keton, tuntang tjalakan keton kilau ba- rat, amon kadjakä tuntang ka- singgul atäi manjangkulep keton.

28. Tä äwen tä karäh mantchau aku, tapi aku djaton maku tom-

bah; haiak djadjewu äwen karäh manggau aku, tapi djaton sondau.

29. Basa iä djari basingi karä kaharati, tuntang djaton maku mangenang mikäh Jehowa,

30. Iä djaton maku tarima adjar- ku, tuntang djari manawah karä urokku:

31. Toh, maka iä akan kuman kea karä bua dasar ai, tuntang mandjadi puas awi tiroke.

32. Krana kadungil olo parajap mampatäi bitie, tuntang ontong olo gila tä marusak tempoe.

33. Tapi äweäwe idjä mamumon aughku, iä karäh melu sanang tuntang landang, dia usah mikäh karä ampin talo papa.

BAGI 2.

Karä berkat kapintar tä.

1. O anak, amon ikau handak manarima aughku, tuntang ma- haga prentahku akan,

2. Amon ikau manalingan pin- dingin manjenäh kapintar, tuntang maniling atäim manintu kaharati,

3. Toto, amon ikau mambawa kapantas, tuntang mambo aughin mangahau kaharati,

4. Amon ikau manggilau djetä kilau salaka, tuntang manitip manggau tä kilau ramo barega idjä basilim:

5. Tä ikau karäh katawan ki- kähm dengan Jehowa, tuntang kasene kaharati tahuu Hatalla.

6. Krana Jehowa manenga ka- pintar, bara njamae aton dumah kaharati tuntang akal.

7. Iä mina selamat akan olo bu- djur, tuntang manalawang äwen idjä manandjong tuntang kacetter atäie:

8. Mangat iä mahaga djalan kabudjur, tuntang manganggulo panggoet olo ajue idjä brasih.

9. Tä ikau karäh kasene katek tuntang kapatut, karä djalan idjä bahalap.

10. Amon kapintar tamä atäim, amon kaharati ingilak hambaruam:

11. Tä maka akal bahalap karäh mahaga ikau, tuntang tirok budjur alan manonggo ikau:

12. Mangat maliwus ikau bara djalan kapapa, bara olo idjä mandjaro haliau aughe:

13. Idjä malihi djalan budjur, tuntang mahoroe tandohan awang kaput:

14. Idjä radjin mawi talo papa, tuntang handjak huang dasar haliau parajap:

15. Idjä bingkok djalae, tuntang manjampang panggoete.

16. Mangat iä malapas ikau bara bawin olo beken, bara olo panjelat tä, idjä menjak manis aughe: — (6,42.)

17. Tuntang malihi idjä uläe pesae tabela, haiak ngalapean djan-djie intu Hatallae.

18. Krana humae tiling manintu pampatäi, tuntang panggoete uras manantarang äka olo idjä rusak.

19. Olo handiai idjä tamä iä djaton akan buli tinai, tuntang djaton tau sampai djalan pambelom.

20. Mangat ikau mahoroe djalan olo bahalap, tuntang budjur manuntut pelek olo tetek.

21. Krana olo tetek karäh mukong petak, olo budjur atäie akan melai dähén hetä.

22. Tapi olo papa karäh impalomos bara petak, tuntang olo tulas parajap akan irunap bara hetä.

BAGI 3.

Karä berkat kapintar tä.

1. O anak, äla ngalapean petähku, käläh atäim mahaga prentahku.

2. Krana djetä karäh mandahang akau kambon umur, atä njelon pambelom tuntang kasauang. — (5. Mos. 8, 1.)

3. Asi tuntang katoto äla pisah dengam, kepan tä intu ujatm. surat tä hong tampong atäim.

4. Tä ikau karäh pintar, tuntang ingilak Hatalla dengan olon.

5. Harap Jehowa hapan salepali atäim, tuntang äla basokah intu kaharati:

6. Malainkan tahu iä huang karä gawim, tä iä karäh mam budjur karä djalanam.

7. Äla manggarä arepm pintar: tapi mikäh Jehowa, tuntang undur bara talo papa.

8. Djetä karäh manatamba puserm, tuntang mangantjang tolangm.

9. Horumat Jehowa hapan ramom, hapan karä parut pangulihm:

10. Tä karä lepaum karäh koutep, tuntang karä pehesm karäh mamurai awi anggor.

11. O anak, äla manganan adjar Jehowa, äla atäim basangkal awi djarae.

12. Krana Jehowa mandjara idjä äka kataue, tuntang mangilak iä, kilau bapae mangilak anake. — (Pangar. 3, 19.)

13. Selamat olo tä idjä sondau kapintar, olo tä idjä nambowong kaharati:

14. Krana bahalap manggan djetä bara manggan salaka, djetä indu

ontong bahalap bara bulau. — (8,10.)

15. Djetä barega bara mutiara, tuntang talo handiai idjä tau ingilakin djaton olih sama dengae.

16. Umur pandjang intu hila gantaue, tinai hila sambile panatau tuntang horumat.

17. Djalan ai uras djalan mangat, karä pelek ajue uras kasanang samandiai.

18. Djetä kilau batang pambelom akan olo idjä manjingkap iä: toto, selamat olo handiai, idjä mimbing mahaga djetä.

19. Awi kapintare Jehowa djari mandjadian petak, tuntang djari manatap karä langit awi tirok ai.

20. Awi kaharatie karä danum djari hapisah, tuntang karä baumandau mandurut danum ambon.

21. O anak, äla manjoho djetä haiang bara matam, haga kaapik tuntang akal;

22. Krana djetä indu pambelom hambaruam, tuntang indu kaparis njamam.

23. Tä ikau karäh anggäanggäi hong djalan, tuntang paim djaton tantarang.

24. Amon ikau menter handak batiroh, djaton ikau akan mikäh, malainkan ikau karäh menter batiroh mangat;

25. Sampai dia usah ikau mikäh talo pampikäh awang salenga lawo, djaton kea karusak olo papa, amon djetä aton dumah.

26. Krana Jehowa indu äka kamentengm, iä karäh mahaga paim belä inawan.

27. Äla mangahana karä talo bahalap akan äwen idjä tapas, idjä puna patut hapan djetä, amon aton kwasan lengäm bara Hatalla, tau malalus tä.

28. Äla hamauh dengan kolam: buli toh, tau haluli tinai, djewu aku handak manenga akam; — tuntang djetä djari aton intu ikau.

29. Äla mangalagai kapapa mawi kolam, idjä melai hakabuah dengam.

30. Äla hasuat dengan olo djaton bara buku, amon iä djaton djari mamapa ikau.

31. Äla bahiri olo kianat, tuntang äla mintih karä djalae, idjä mahin äla.

32. Krana olo bingkok äka kadjilek Jehowa, tapi dengan olo budjar atäie iä rampi.

33. Sapan Jehowa leket hong human olo parajap, tapi äka olo tetek melai iä handak mamberkate. — (15,6.)

34. Olo panjindir iä handak hababakae, tapi iä masi karä olo idjä balemo atäie.

35. Olo pintar mandino horumat; tapi alo olo gila tä hai, iä njukok kea.

BAGI 4.

Augh pudji uka manggau kapintar, tuntang mahakan kalarhaka.

1. **H**ining, anak, augh adjar bapa keton; mindiminding mangat mandino kaharati.

2. Krana aku manenga adjar bahalap akan keton, äla ngalapean prentahku.

3. Krana aku kea bihin anak apangku idjä tabela, anak induku idjä tonggal.

4. Maka iä madjar aku, koae: buah atäim mangandong aughku; haga karä prentahku mangat ikau belom.

5. Gau kapintar, gau kaharati; äla kalapean, äla manjampang bara adjar njamangku.

6. Äla nangkalingan djetä, tä djetä karäh mahaga ikau; sinta djetä, maka djetä karäh manonggo ikau.

7. Kapintar tä talo idjä mamabatang toto, pili kapintar hapau karä ramom, pili kaharati.

8. Pahai iä, tä iä karäh mamapai ikau; iä karäh mahorumat ikau, amon ikau mangkipit iä.

9. Iä karäh mambungas takolokm, tuntang manenga akan makota bahalap.

10. Tagal tä hining, o anak, tuntang tarima aughku, tä karä njelon pambelom ajum karäh indahang.

11. Aku handak madjar ikau djalan kapintar, aku handak mampatandjong ikau hong djalan budjur;

12. Sampai ikau huang pauggoctm djaton tau sangkajut tasaran paim, alo ikau hadari ikau djaton tanggarurus.

13. Imbing adjar, äla malekak tä, haga tä buabua, krana djetä puna pambelom ajum.

14. Äla ompat djalan olo darhaka, tuntang äla tamä pelek olo papa.

15. Kanan djetä, äla mahoroc tä; undur bara djetä tuntang halau tä.

16. Krana äwen tä djaton maku batiroh djaka dia iä djari malalus karajape; tirohe tä inganae, amon iä hindai djari marusak olon.

17. Krana äwen tä kuman tepong kadarhaka, tuntang mihop anggor karajap.

18. Tapi djalan olo tetek tä kilau kalawa idjä manjangkowong,

sasar tali sasar blawa, sampai landan haliai.

19. Maka djalan olo parajap tä kilau kakaput, äwen djaton kawatan talo idjä äkae tanggarurus.

20. O anak, senüh karä aughku, tuntang talingan pindingm akan kotakku.

21. Äla nalua djetä haiang bara matan, haga tä mamentok huang atäim.

22. Krana djetä indu pambelom olo idjä sondan tä, mandjadi tamba akan hapus bitie.

23. Djaga atäim pahapaham bara karä talo beken, krana bara hetä lembut pambelom.

24. Kanan bara ikau karä kasalan njamä, karä kaliau totok biwih awi mangedjaue dengam.

25. Soho matam tendätendäk, tuntang bawak matam tanggar akan tintun baum.

26. Etter buabua tasaran paim, mangat karä djalanam däben haradjur.

27. Äla rujongrajang akan sambil gantau, indah paim bara talo papa.

BAGI 5.

Äla omba olo pahabandong bakandji, baja heret dengan sawam bewäi.

1. O anak, ingaingat kapintarku, talingan pindingm akan kaharatingku;

2. Mangat ikau bara kapantas, tuntang totok biwih mahaga karpik.

3. Krana bara totok biwih sapangan tä mahasor danum madu, tinai tangepe maliseu bara undus;

4. Tapi kadjarian augeh bapait

kilau ipu, tuntang manjihi kilau dohong idjä manjihi hasansila.

5. Paie balias sewu manintu pampatüi, tasaran paie uras manantarang naraka. — (2,18.)

6. Iä djaton maku mahoroc djalan pabelom, tandjonge rujongrang tarangtaranga, djaton katawan tintue.

7. Maka toh, o anak, hining aughku, äla undur bara adjar njamangku.

8. Awi mangedjau djalam bara äi, äla mahandar bauntonggang humae.

9. Belä horumatm nihau akan olo beken, tuntang karä njelom akan idjä karas tulas tä;

10. Belä olo beken mambesoh arepe hapan ramom, tuntang karä kadjarian gawim idjä babehat nihau tamä human olo;

11. Djadi harian tinai ikau akan munguh, amon berengm tuntang isim djari lepa kinac;

12. Sambil hamauh: kajah! lalahangku aku djari mangabelä adjar, tuntang atäiku djari manganan urok!

13. Aku djaton djari manumon augh karä gurungku, djaton djari manalingan pindingku akan äwen idjä madjar aku.

14. Salenga aku djari lawo hong karä ampın tjalaka intu baun karä utus ajungku.

15. Käläh mihop danum bara kalim, idjä blua bara sunur aim;

16. Belä suro lowang danum aim tajaptapo, tuntang sungäim tä palus akan karä djalan.

17. Käläh ää tä batonggal akam bewäi, äla akan olo beken sala bara ikan.

18. Käläh tabasak aim imberkat, käläh ikau handjak dengan sawam idjä induam pesam tabela.

19. Iä mantoh babalap kilau badjang bawie, paris kilan krahan. Käläh sintan ai mamedä ikau haradjur, ikau hakamuä huang kaheret ajue.

20. O anak, buhen ikau handak hakamuä dengan olo beken, tuntang handak mangkipit mamangku lontäi?

21. Krana djalan genep biti uras intu baun Jehowa, ää manimbang karä pelek olon.

22. Olo parajap karäh inawan huang kadarbakae kea. talin dosae karäh mamasang bitie.

23. Iä akan matäi, basa ää djaton maku iadjar, tagal kapaham kagilae ää karäh haiang.

BAGI 6.

I. Käläh olo batawat, ukuukuh gawie, tuntang budjur. II. Mahakan kandji.

I. 1. O anak, amon ikau mandal kolam, tuntang djari pagang tangan dengan olo beken, — (11,15.)

2. Amon ikau indjarat awi augh njaman, tuntang inawan awi totokm taparandjur:

3. Tä lalus tä, o anak, tuntang lapas arepm tinai, krana ikau djari tamä karakop kolam; gulong ikau, laku intu kolam, tuntang musok ää.

4. Kahana matam batiroh, tuntang pupus matam parontok,

5. Lapas arepm kilau krahan bara lengän olo pamandop, kilau burong bara lengän olo pahamburong.

6. Lius talih bitik, ikau olo kadian, itäm dasare, tuntang mandjadi pintar.

7. Alo djaton radjae, djaton mantire, djaton tempoe,

8. Mahin inatape kea bakal painginae musim pandang, tuntang mamumpong painginae wajah gem.

9. Lalehan katalim penterm, joh olo kadiau! prea ikau handak mi sik bara tirohm?

10. Käläh, tiroh hindai isut, ta-djepan hindai isut, pangkut arepm hindai isut, mangat malajan arepm buabua: — (20,13.)

11. Tä, toto katapas karäh manjalenga ikau kilau bigal, tuntang kasukar kilau olo parang.

12. Olo setan, olo parusuh, puna hagoet biungkok totoke;

13. Iä habirep matä, hakipai hap-pan paie, hakarumis lengäe;

14. Haradjur atäie mangalagai kapapa tuntang kabingkok, iä manjawong olo haklahi.

15. Tagal tä salenga tjalakae karäh buah iä, iä balalu indarai sampai iä djaton taratatamba.

16. Djahawen perkara toh ingabelä Jehowa, toto udju haream indu kadjilek hambaruae;

17. Matä idjä badjoho, djela idjä haliau, lengä idjä manusuh daha awang djaton kasalae;

18. Atäi idjä mangalagai pikir papa, pai idjä mampahas arepe mangasingen olo;

12. Saksi panandjaro idjä njahanjahai mamplua augh sala, tinai olo idjä manjawong paharie haklahi.

II. — 20. O anak, haga prentah bapam, äla ngalapean petäh indum.

21. Kandong tä haradjur hong atäim, kepan tä intu ujatm.

22. Amon ikau manandjong, djeta akan magah ikau; amon ikau men-

ter batiroh, djeta akan manonggo ikau; amon ikau misik tinai, djeta akan hatatombah dengan.

23. Krana prentah aton kilau palita, petäh tä kilau sumbo, adjar urok tä djalan pambelom;

24. Mangat ikau ihaga bara bawi papa tä, bara kamenjak djelan sapangan.

25. Äla atäim mipen kabungase, äla maku inawae hapan birep matae.

26. Krana awi lontäi olo puna tumpi, amon marajap dengan sawan olo, gawi tä manganan tahaseng idjä puna barega.

27. Tau kea olo mamangku apui, tuntang pakaiac djaton bakähu?

28. Tau olo manandjong hundjun barah, tuntang paie djaton balopak?

29. Kakai kea olo idjä tanggoh sawan kolae; karä olo idjä pohos iä djaton tau dia ihukum.

30. Djaton paham kahawäe maling, amon iä manakan, mangat mambesoh hambaruae, basa iä blau.

31. Amon iä sondau, maka iä akan malian tä lipet udju, tuntang akan mauenga karä ramon hu-mae.

32. Tapi idjä habandong dengan sawan olo, iä tä gila haliai; idjä kalotä gawie, iä marusak hambaruae.

33. Tjalaka tuntang kahawen akan buah iä, palus katawahe djaton tarabelep.

34. Krana kabehun banac hasap saugit haliai, djaton maku masi intu wajah pamalähe.

35. Iä djaton maku tarima alo kilekilen ampin danda, iä djaton maku hakabua: alo piräpirä ikau mauenga akae.

BAGI 7.

Gawin sapangan idjä marusak olon.

1. O anak, haga karä aughku, tuntang parihara prentahku akam.

2. Haga karä prentahku, mangat ikau belom, tuntang haga karä petähku kilau bawak matam.

3. Kepan djetä intu tundjokm, surat tä hong tampong atäim.

4. Koam dengan kapintar: ikau puna betauku; garä kaharati tä karampim.

5. Mangat ikau ihaga bara bawi beken tä, bara lontäi idjä menjak aughé.

6. Krana bara panjingau lumangku helat raradjake aku manangkilik;

7. Tä aku mitä karä olo lumong, tuntang marak karä olo tabela hetä aku manampajah bu djang hatuä idjä biti idjä gila.

8. Iä tä lulangluli hetä intu tapakan djalan, iä lulangluli mahalau humae,

9. Wajah sasandja, tinai amon andau remeremeng, tinai amon alem djari kaput, palus sampai kaput toto.

10. Tä, itä, olo bawi hasupa dengae hapan pakaian sapangan, atäie habudjok,

11. Idjä bagandjir tuntang bangang, sampai paie djaton tau manetep hong humae;

12. Malainkan handjulo iä intu hauntonggang, handjulo hong djalan, tuntang iä mimpa lakau karä serok.

13. Maka olo bawi tä manjingkap iä, sambil manjium iä djaton tawan kahawäe, sambil hamauh dengae:

14. Aton parapah tarimakasih in-

tu aku, krana andau toh aku djari malalus miatku.

15. Tagal tä aku djari blua tantai manjupa ikau, badjudju manggau baum, tuntang toh aku djari sondau ikau.

16. Aku djari manjimpan mamak sasurongku, hapan puronpararani bara tanah Misir.

17. Aku djari manggaro äkaku batiroh hapan mur, tjandana tuntang dupa;

18. Has, ita mamuas belai ita, huling sampai andau blawa; has, ita handjahandjak hakangkuling.

19. Krana hatuängku tä djaton huang huma, iä djari harikas kedjau djalanac;

20. Kampil duit djari imbite, pamunter bulan karäh maka iä buli.

21. Olo bawi tä mambet iä awi paham usoke, awi kamenjak totoke iä mangalong iä.

22. Palus iä ompat manuntut olo bawi tä, kilau sapi manalih äkae impatäi, kilau tanggoh sampiti awang inatap akan hukum olo gila;

23. Sampai dundange manambelan bantowonge; kilau burong mandjeleng arepe tamä djarat, djaton iä katawan djetä mangatah taha-senge.

24. Maka toh, o anak, hining aku, senäh, ingat adjar njamangku.

25. Äla atäim mahiwang tamä djalan ai, äla ikau inantiring manjak pelek ajue.

26. Krana arä biti djari impahimang impalokange, tuntang ku-toh karä awang djari impatäie.

27. Humae tä djalan akan kubur, idjä harenep akan karong pampatäi.

BAGI 8.

Dasar tuntang berkat kapintar.

— — —

1. Dia kapintar mantehau? dia kaharati mambo mampahining aughe? — (1,21.)

2. Hong äka gantong intu saran djalan, tinai intu kampungau karä djalan iä mendeng.

3. Intu saran bauntunggang tapakan lewu, djalan olo tamä, hetä iä paham mantehau:

4. Keton, o karä olo hatuä, intehauku, aku mangahau karä olo kalunen.

5. Keton idjä humong, ingaingat kaharati, palus kandong tä hong atäi keton, joh olo gila.

6. Hinihining keton, krana aku handak masanan talo idjä mambatang toto, totok biwihku akan madjar talo budjur.

7. Krana tangepku akan manjwut katoto, tapi karä kadarhaka puna kabelän totokku.

8. Karä augh njamangku uras tetek, talo awang bingkok tuntang sala djaton tamput huange.

9. Samandiai tä uras tarang akan olo pintar, tuntang budjur akan äwen idjä sondau kaharati.

10. Tarima adjarku paham bara salaka, awi marega kaharati paham bara bulau batuä.

11. Krana kapintar tä bahalap bara mutiara, tuntang talo handiai idjä äka kakilak djaton olih sama dengae.

12. Aku, kapintar toh, melai dengan kapantas, tuntang sondau akal kaapik.

13. Mikäh Jehowa tä, djetä amon basingi talo darhaka, kadjoho, kahai atäi, tuntang karä

djalan papa; aku basingi totok idjä bingkok.

14. Aku tempon karä tirok tuntang kahapuse, aku tempon akal dengan kwasa.

15. Awiku karä radja marentah, tuntang karä olo hai manukas kapatut.

16. Awiku karä mantir marentah, tinai awiku kea karä tuan tuntang karä hakim aton hong petak.

17. Aku mangilak idjä mangilak aku, idjä mahaga aku keteketep. iä akan sondau aku.

18. Panatau tuntang horumat aton intu aku, talo idjä barega, tuntang katetek.

19. Buangku bahalap bara bulau, toto bahalap bara bulau batuä, tuntang pangulihku bahalap bara salaka awang kampili.

20. Aku mampatandjong olo hong djalan katetek, bentok karä pelek idjä budjur:

21. Mangat aku manenga panatau toto akan olo idjä sinta aku, tuntang manjuang karä gudange.

22. Aku puna intu Jehowa bara tampanan karä djalae, helo bara karä tampae, bara katatahi. — (Joh.1,1.)

23. Bara katatahi aku djari iangkat, bara tampara haliai, helo bara kalunen.

24. Katika karä danum tä hindai maka aku djari inakan, helo bara karä lowang tä mamplua danume;

25. Helo bara karä bukit djari impendeng, helo bara karä lungkoh aku djari inakan;

26. Pesae hindai manampa petak tuntang karä padang, hindai karä bakal salepah kalunen.

27. Metoh iä manatap karä la-

ngit, aku aton hetä, intu iä mandarit hundjun karä danum tä.

28. Metoh iä mangikat baunnandau hila ngambo, amon iä mandähen karä lowang rahusan danum,

29. Metoh iä mamukas tikas saran tasik, uka karä danum äla malangkah prentahe, amon iä manggalang äka petak:

30. Tä, aku djari tukang hindjä dengae. tuntang nongkang andau aku äka kakilake, aku busik intu baue haradjur;

31. Tinai aku busik hong kalunen, petak ai tä, tuntang karä kakilakku dengan anak olo kalunen.

32. Maka toh, tumon aughku, joh anak; selamat iä idjä mahaga djalangku.

33. Hining adjarku tuntang mandjadi pintar, äla malekak tä tinai.

34. Selamat olo idjä manumon aughku, idjä sining andau manonggo intu bauntonggangku, mangat mahaga papar blawangku.

35. Idjä sondau aku, iä sondau pambelom, tuntang iä karäh ingilak Jehowa. — (*Joh.3.18*)

36. Tapi olo idjä basala dengangku, marusak hambaruac; olo handiai, idjä basingi aku, tantai radjin pampatäi.

BAGI 9.

Kapintar mampakalja olon; tumon tä kea kagila.

1. Kapintar djari mamangun humae, iä djari manawas udju djihie.

2. Iä djari mampatäi metoe, iä

djari manjimpan anggor ajue, tuntang medjae djari tatap.

3. Tä iä manjoho djipäe blua, mangat mampakadja olo; äwen mendeng intu äka gantong hong lewu, koae:

4. Äwe idjä humong tuntang tapas kaharati, tendä kantoh!

5. Talih, omba kuman tepongku, tuntang mihop anggor, idjä djari injimpangku.

6. Kanan karä kahumong mangat belom, tuntang tandjong mahoroc djalan kaharati.

7. Idjä madjar olo panjindir, iä manduan kahawen akae, idjä mampudji olo parajap, iä äka tawahe bewäi.

8. Äla mampudji olo panjindir, krana iä basingi ikau; pudji olo pintar, maka iä karäh mangilak ikau.

9. Adjar olo pintar, tä iä karäh mandahang kapintare; urok olo tetek, tä iä karäh mandahang kadjie.

10. Mikäh Jehowa, djetä tamparan kapintar, tuntang kaharati intu talo brasih, djetä akal toto.

11. Krana awiku karä andaum akan imparä, tuntang karä njelon pambelom ajum karäh indahang akam.

12. Djaka ikau pintar, kapintarm akam kea; djaka ikau panjindir, ikau kea akan manang-gong tä.

13. Maka aton bawi gila, bagandjir, kontep karajap, tuntang djaton tawan talo enen.

14. Iä tä mondok hong trutji intu bauntonggang humae, intu äka gantong hong lewu;

15. Mangat mampakadja olo idjä mahalau hetä, awang budjur tandjonge, koae:

16. Ewe idjä humong? käläh tendä kantoh! Amon aton idjä tapas kaharati, tä koae dengae:

17. Karä damun idjä basilim tä puna manis, tuntang tepong idjä basahokan tä puna mangat.

18. Tapi iä djaton katawan, hetä uras olo matäi, tuntang karä olo awang irawäie tä tamä akan lahehun naraka.

BAGI 10.

Arä sewut Salomo awang pintar.

1. Karä sewut tanding Salomo. — Anak pintar indu kahan-djak bapae; tapi anak gila puna akan kapähän induc.

2. Panatau kadarhaka djaton haliai baguna; tapi katetek maliwus bara pampatäi.

3. Jehowa djaton mampalau hambaruan olo tetek; tapi kahaus olo papa imbalange.

4. Idjä bagawi kadian lengäe iä djaladjalan pähä; tapi lengän olo ukuh manatau iä.

5. Idjä mamumpung intu wajah pandang, djetä anak olo idjä bara akal; tapi idjä bujan batiroh intu wajah getem, djetä anak idjä mam-pahawen.

6. Takolok olo tetek aton bara berkat; tapi totok olo papa ing-gagom kadarhakae.

7. Pangingat olo dengan olo tetek magon imberkat; tapi aran olo papa akan maram.

8. Olo idjä pintar manarima karä prentah; tapi idjä djuwih totoke karäh inekap.

9. Idjä manandjong budjur, manandjong sanang; tapi idjä manjak djalan bingkok, iä karäh kasenan

10. Idjä habirep matä mandjan-dian kapähä, tuntang idjä djuwih totoke karäh inekap.

11. Njaman olo tetek aton tahasak pambelom; tapi totok olo papa inggagom kadarhakae.

12. Kasingi manak klahi; tapi sinta manutup karä kalangkah.

13. Hong totok olo harati olo soudau kapintar; tapi uäi puna akan likut olo gila.

14. Olo pintar mingkes kaharatie; tapi totok olo gila rantep dengan karusak.

15. Djawet ramon olo tatau indu kotae idjä dähen; tapi awi kata-pase olo korik balongkang.

16. Panggawin olo tetek mangkahimat pambelom; tapi pangulih olo papa manintu dosa.

17. Mahaga adjar, djetä djalan tanggoh pambelom; tapi olo idjä ugalapean urok, iä lajang hantä.

18. Idjä manutup kasingie, iä pamanandjaro totoke; olo idjä mangotok, iä toto gila.

19. Amon kutoh augh, tä djaton tapas kasala; tapi idjä manalahanan totoke, iä tä pintar.

20. Djelan olo tetek kilau salaka awang kampili; tapi atäi olo papa djaton baguna bewäi.

21. Totok biwih olo tetek mambelom olo arä; tapi idjä biti olo gila mampatäi arä olo humong.

22. Berkat Jehowa toto manatau, tuntang iä djaton mäwoi kapähä dengan tä.

23. Olo gila kilau husik mawi talo darhaka; tapi malalus kapintar, djetä gawin olo harati.

24. Talo kikäh olo papa karäh buah iä; finai talo kahandak olo tetek karäh inenga akae.

25. Kilau pusoknjawong mahalau, tumon tä olo papa, palus iä

djaton hindai; tapi olo tetek aton padadukae idjä melai katatahi.

26. Kilau tjuka intu kasingä, kilau asepe intu matä: tumon tä olo kadian akan äwen idjä manjoho iä.

27. Mikäh Jehowa, djetä mamparä karä andaue; tapi njelon olo papa karäh injempong.

28. Paentai olo tetek mandjadi kahandjak; tapi kaharap olo papa lilap nihau.

29. Djalan Jehowa kotan olo budjur; tapi djetä indu karusak olo, idjä mawi talo sala.

30. Palus katatahi olo tetek djaton tatarajang; tapi olo papa djaton akan melai hong tanah.

31. Njaman olo tetek paham mamplua kapintar; tapi djela bingkok akan irumap.

32. Totok biwih olo tetek katawan talo idjä bahalap; tapi totok olo papa uras mamingkok bewäi.

BAGI 11.

1. Dasing sala indjilek Jehowa; tapi taradju idjä tetek ingilake.

2. Sana dumah kadjoho, tä kahawen tokep kea; tapi intu olo randah atäie aton kapintar.

3. Olo tinduh iagah awi kabudjure; tapi olo bakalilit rusak awi akale idjä bingkok.

4. Ramo djaton tau mawat hong andau kalait; tapi katetek maliwus bara pampatäi.

5. Katetek olo tinduh mambudjur djalae; tapi olo papa balongkang awi kadarhaka.

6. Kateteke karäh maliwus olo

budjur; tapi olo parajap inawan huang kadarhaka.

7. Sana olo papa matäi, kaharape palus nihau, tuntang karä paentaie djari lilap haliai.

8. Olo tetek ilapas bara tjalaka, tapi olo papa akan manganti iä.

9. Awi totok olo haliau kolae rusak; tapi awi kaharatin olo tetek äwen iliwus.

10. Hapus lewu handjak rantang tagal ontong olo tetek; tapi amon olo papa rusak, tä äwen basasurak.

11. Awi berkat olo budjur hapus lewu iuggatang; tapi awi totok olo papa djetä imparenep.

12. Olo parajap hababaka kolae; tapi olo pintar radjin manjuni.

13. Idjä kumbakumbang mangotok, iä manandjungan talo basilim; tapi idjä budjur atäie handak manjuni djetä.

14. Djaka djaton tirok bahalap, tä utus olo akan rusak; tapi amon arä olo awang harati tirok, tä maka talo bontong.

15. Amon olo mandal olo beken, iä akan rugi; tapi idjä djaton maku mananggong, iä sanang bewäi.

16. Sawan olo idjä mantoh mandino horumat, sama kilau olo kadal mandino panatau.

17. Olo badjoha mampahalap arepe; tapi olo tulas mangapähä bitie kabuate.

18. Gawin olo papa bahudjong kihal; tapi olo idjä mimbul katek aton upahe toto.

19. Krana idjä etter huang katetek mananggoh pabelom; tapi olo idjä manggoang kadarhaka, iä manggulong arepe tanggoh pampatäi.

20. Olo idjä haliau duäduä atäie indjilek Jehowa; tapi olo idjä budjur djalae ingilake.

21. Salundik salampak olo papa djaton lapas bara hukum; tapi panakan olo tetek akan liwus.

22. Kilau santagi hong ujat bawoi, tumon tä olo bawi idjä balhalap ampie tuntang djaton mahamen.

23. Kabandak olo tetek uras balhalap bewäi; tapi kasangit Jehowa indu atep kaharap olo papa.

24. Aton olo idjä badjoha manenga, tuntang ramoe sasar mandahang; tinai aton olo idjä bukih labih bara patut, tapi iä sasar tapas.

25. Olo idjä radjin mamberkat, iä djaladjalan baseput; tuntang idjä manjiram olo, iä inata kea tinai.

26. Olo idjä manangat paräi, iä injapa olo arä; tapi berkat lawo akan olo idjä mandjual tä.

27. Idjä manggoang talo balhalap, iä ingilak olo; tapi idjä badjudju handak tjalaka, iä karäh supa tä.

28. Idjä harap panataue, iä karäh balongkang; tapi olo tetek lalamanjan kilau dawen kaju.

29. Idjä maridu ungkup humae, riwut indu panataue, olo gila tä akan mandjadi rewar olo pintar.

30. Buan olo tetek kilau batang pabelom, tuntang olo pintar mangalong hambaruan olo.

31. Amon olo tetek mahin indjara hong petak, kilen hindai olo papa tuntang badosa! — (1.Petr.4,17.)

BAGI 12.

1. Idjä radjin iadjar, iä karäh

pintar; tapi idjä basingi urok magon gila bewäi.

2. Olo idjä tinduh atäie karäh ingilak Jehowa; tapi olo idjä manggau akal darhaka ihukume.

3. Olo djaton indähen awi karadhaka; tapi uhat olo tetek djaton tararunap.

4. Sawan olo idjä tinduh, djetä kilau makota akan banae; tapi idjä papa prangae, djetä akan baha intu tolange.

5. Karä tirok olo tetek uras budjur; tapi karä akal olo papa haiang samandiai.

6. Karä augh olo papa mangatah dala; tapi njaman olo budjur puna akan maliwus.

7. Olo papa imbalik balalu djaton hindai; tapi human olo tetek melai dähen.

8. Genep biti inara tumon kapintare; tapi idjä hules atäie karäh batawah.

9. Idjä naniha bewäi tuntang nguan talo ai, djetä balhalap bara olo baladjok, tapi tapas panginae.

10. Olo tetek masi tahaseng metoe; tapi atäi olo papa puna tulas.

11. Idjä malan tanae, iä ombet panginae; tapi idjä manggoang per-kara haiang, iä tä gila toto.

12. Olo papa manggau djarang tjalaka; tapi uhat olo tetek karäh mamura.

13. Huang kasalan totok aton djarat papa; tapi olo tetek mahakan karä kadjakä.

14. Genep biti imbesoh awi bua totoke idjä balhalap; tapi gawin lengä idjä parandjur imalah intu tempoe.

15. Djalan olo gila budjur bewäi kamäae; tapi idjä manarima adjar, iä toto pintar.

16. Olo gila palus mamplua ka-

laite; tapi idjä manutup kahawäe, iä tä harati.

17. Idjä tarang masanan katoto, iä masuman katetek: tapi saksi manandjaro manipu bewäi.

18. Idjä paraandjur totoke, iä manjudok kilau padang; tapi djelan olo pintar manatamba.

19. Njamä budjur melai katatahi; tapi djela haliau akan handjulu bewäi.

20. Tipu aton hong atäi olo idjä mangalagai kapapa; tapi akan olo idjä mangarangka kabuah aton kalandjak.

21. Karä kapähä djaton pohos olo tetek; tapi olo papa puna basuang tjalaka.

22. Totok bingkok indjilek Jehowa; tapi idjä budjur gawie ingilake.

23. Olo pintar manjahokan kaharatie; tapi atäi olo gila tatchau masuman kagilae.

24. Lengä awang ukuh akan marentah; tapi idjä basawak kadian akan manahor asil.

25. Atäi gogop mangapähä; tapi augh manis mampahandjak atäi.

26. Olo tetek magah mambudjur sobate; tapi djalan olo papa mampalajang äwen.

27. Talo iandop olo kadian basawak mahin djaton iä mampakakake; tapi olo ukuh indu batang panatau akan olo arä.

28. Hong djalan katetek aton pambelom, tuntang huang pelek ain idjä budjur pampatäi puna djaton.

BAGI 13.

1. Anak pintar manumon adjar bapae; tapi olo panjindir djaton maku iurok.

2. Bara bua njamac olo pudji kuman talo bahalap; tapi kahaus olo parajap kuman kadarhaka.

3. Idjä mandjaga totoke mahaga pambelome; tapi idjä manganga njamac buah kadjakä.

4. Olo kadian mipen tuntang djaton mandino; tapi hambaruau olo ukuh sasar baseput.

5. Olo tetek manjingi augh tandjaro; tapi olo papa manawah tuntang mamapa arepe.

6. Katetek mahaga olo idjä brasih; tapi kadarhaka mampalokang olo badosa.

7. Aton idjä manggarä arepe tatau, tapi iä djaton haliai bararamo; tinai aton idjä manggarä arepe pähä, tuntang kutoh panataue.

8. Hapan panataue olo tau malapas tahasenge; tapi idjä djaton maku manumon adjar djadjalan pähä.

9. Sumbon olo tetek pagapaga; tapi palitan olo papa belep.

10. Awi kadjoho lembut karidu bewäi; tapi intu olo idjä radjin iadjar aton kapintar.

11. Panatau awang dino awi pikir sasar munos; tapi idjä patäi äbes sasar mandalang.

12. Kaharap idjä randjar haradjur mangapähä atäi; tapi amon khandak sampai, djetä indu upon pambelom.

13. Idjä manawah augh Hatalla, iä marusak arepe; tapi idjä mikäl prentah, akac karäh injulang.

14. Adjar olo pintar aton tahasak pambelom, hapan mahakan djarat pampatäi.

15. Akal bahalap mandjadian kakilak olo; tapi djalan olo parajap puna ringket.

16. Olo pintar malalus karä ga-

wie hapan akal; tapi olo gila hararahan kagilae.

17. Sarohan papa lawo hong tjalaka; tapi sarohan budjur toto baguna.

18. Idjä manganan adjar buah katapas tuntang kahawen; tapi idjä manumon urok, iä karäh ilohumat.

19. Kahaus idjä ilhapus manis akan hambaruan; tapi manganan kapapa indjilek olo gila.

20. Idjä rampi dengan olo pintar, iä pintar kea; tapi idjä patoh dengan olo parajap karäh buah tjalaka.

21. Tjalaka puna mangatah olo badosa; tapi akan olo tetek injulang talo bahalap.

22. Ramon olo bahalap palus anak äsoe; tapi panatau olo badosa ingkes akan olo tetek.

23. Olo idjä pähä alo hong himba mapis mahin tau duan arä panginae; tapi olo papa munos tuntang pangulihe.

24. Æwe idjä dia toto mandjarac, iä basingi anake; tapi idjä sinta iä bawat pahias mamukul iä bara korik.

25. Olo tetek kuman, sampai ombet huange; tapi knain olo papa magon tapas hantä.

BAGI 14.

---

1. Awi olo bawi pintar humaningan, tapi lengän bawi gila mangarak tä.

2. Idjä manandjong huang katindehe, iä mikäh Jehowa; tapi idjä manjak djalan bingkok manawah Iä.

3. Hong totok olo gila kadjo-

hoe kilau pukul; tapi njaman olo piutar mahaga äwen.

4. Amon djaton sapi, tä dulange boang bewäi; tapi kaabas sapi mandino kutoh pangulihe.

5. Saksi budjur djaton maku manandjaro; tapi saksi parajap djuwili mamplua augh tandjaro.

6. Olo panjindir manggau kapintar, tuntang djaton sondau; tapi akan olo pintar murah bewäi kaharati.

7. Alo ikau manaharep olo gila tanggatanggar, mahin djaton ikau supa kaharati bara totoke.

8. Mingat djalac, djetä kapintar olo harati; tapi kahumong olo gila, iä tä manjalaja arepe.

9. Katiwase hababaka olo gila; tapi olo budjur hakilak sama arepe.

10. Atäi puna kasene kapähän ai; tinai hong kahandjake kea olo beken djaton tau pahir.

11. Human olo papa akan irusak; tapi tingkap olo budjur karäh mambumbang.

12. Aton djalan idjä inggarä olo budjur, tapi lawie tanggoah pampatäi.

13. Alo haiak tatawä atäi mahin tau kapähä, tinai lawin kadjarian kahandjak tä tau indu kasinggul.

14. Atäi bingkok karäh puas awi karä djalac; tapi olo bahalap huang arepe mahin ombet toto.

15. Olo humong harap karä augh; tapi olo pintar mangenang tandjonge.

16. Olo pintar bawat maliut talo papa; tapi olo gila tandjong harutap.

17. Olo badjudju puna gila gawie; tapi olo idjä nahadja namparugi manjelek, iä tä patut injingi.

18. Olo humong puna mandino kagila; tapi olo piutar mambungas arepe hapan kaharati.

19. Olo papa akan sontop intu baun olo bahalap, tinai olo parajap intu bauntonggang olo tetek.

20. Olo pähä mahin injingi kolae kea; tapi olo tatau arä sobate.

21. Idjä manawah kolae, iä sala toto; tapi berkat iä, idjä masi olo tjalaka.

22. Djaton äwen tä lajau, idjä mimbul talo papa? dia äwen idjä mambulan talo bahalap sondau asi tuntang katoto?

23. Idjä toto bagawi akan bon-tong; tapi idjä midjang bewäi puna mandino katapas.

24. Akan olo pintar panataue aton indu makotae; tapi kagilan olo parajap gila hantä.

25. Saksi budjur maliwus pambelom; tapi olo panipu hararahan tandjaroe.

26. Idjä mikah Jehowa aton bara kota idjä dähen, tuntang palus anak äsoe ingalindong kea.

27. Kikah dengan Jehowa. djetä tahasak pambelom, mimbit maha-kan karä djarat pampatäi.

28. Amon arä olo mamenda radja, djetä indu kahaie; tapi amon tapas oloe, djetä kanjukok mantir.

29. Olo idjä tau mentai basuntul, iä pintar toto; tapi idjä bagandjir atäie, iä mangarinah kagilae.

30. Atäi idjä purah ombet hu-ange mambelom berenge; tapi ka-hiri kilau nana hong tolang.

31. Idjä mahenjek olo korik ma-mapa idjä manampa äwen; tapi idjä masi olo pähä mahorumat Hatalla. — (17,5.)

32. Olo papa palus balongkang brangai ampin tjalakae; tapi olo tetek huang pampatäi mahin tang-gar atäie.

33. Kaharati puna melai hong

atäi olo pintar, alo marak olo gi-la iä mahin mangarinah arepe.

34. Katetek mampahai utus olo, tapi dosa mamparusak iä.

35. Djipen pintar ingilak radja, tapi iä basingi idjä marajap be-wäi.

BAGI 15.

---

1. Djawap idjä paris mampate-rai kalaüt; tapi augh idjä badjang-kang mungkar kasangit.

2. Djelan olo pintar mampangat adjar; tapi totok olo parajap na-hasak uras kagilae.

3. Matan Jehowa manitip karä kaleka, mitä olo papa tuntang olo bahalap.

4. Djela idjä paris aton kilau batang pambelom; tapi idjä bing-kok manampa kapähän atäi.

5. Olo gila mamapa adjar ba-pae; tapi idjä tarima urok, iä man-djadi pantas.

6. Hong human olo tetek ku-tol panataue, tapi hong pangu-lih olo papa puna karusak bewäi.

7. Totok olo pintar manawur kaharati; tapi atäi olo gila djaton dähen.

8. Parapah olo papa indjilek Jehowa; tapi lakudoan olo budjur ingilake.

9. Djalan olo parajap indjilek Jehowa; tapi idjä manggoang ka-tetek äka kataue.

10. Malihi djalan budjur puna mimbit tjalaka; idjä manjingi adjar, iä akan matäi.

11. Lewu liau tuntang naraka uras intu baun Jehowa; kilen hin-dai atäi olo kalunen?

12. Olo panjindir djaton radjin

dengan idjä mampudji ia, ia djaton maku manalih olo pintar.

13. Awi atäi handjak bau ngnumi-ngumi; tapi amon atäi singgul kahanji lilap.

14. Atäi pintar manggau kaha rati; tapi totok olo parajap murep kagilae.

15. Olo idjä puna pähä atäie djaton tawan andau bahalap; tapi idjä puna mangat atäie haradjur kilau baramirami.

16. Käläh ramo isut tuntang mikäh Jehowa, bara kutoh panatau häwoi kalisah.

17. Bahalap haream kudjang isut tuntang hasinta, bara sapi baseput tuntang basingi. — (17.1.)

18. Olo palait manampa kanjaing; tapi olo balemo mampaterai kasuat.

19. Djalan olo kadian ingarambang duhi; tapi djalan olo budjur uras inimbok inandang.

20. Anak pintar mampahandjak bapae; tapi olo gila manawah indue.

21. Olo parajap handjak huang kagilae; tapi olo harati manjak djalan budjur.

22. Karä pikir haiang djaka djaton inirok; tapi amon arä olo idjä harati akal, djetä mandjadi.

23. Awi djawap njamae olo tau handjak; augh idjä toto buah wajahe. djetä paham bahalap.

24. Djalan pabelom, idjä akan olo pintar, mandai sasar ngambo, mangat mahakan naraka idjä liwa.

25. Human olo badjoho indjawut Jehowa; tapi toros tanan balo indähäe.

26. Pikir olo darhaka indjilek Jehowa; tapi kotak olo brasih äka kakilake.

27. Olo bisit bakoho marusak

humae kea; tapi idjä mangabelä sudok, ia karäh belom.

28. Atäi olo tetek mangarangka augh djawape; tapi totok olo papa haburä nahasak augh karajape.

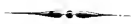
29. Jehowa kedjau bara olo papa; tapi ia manarima lakudoan olo tetek.

30. Amon matan olo manampajah bahalap, djetä mampahandjak atäi; amon ita basewut bahalap, djetä manekang tolang.

31. Pinding, idjä manumon adjar pabelom, karäh melai hindjä olo pintar.

32. Idjä manganan adjar manawah arepe; tapi idjä manumon urok mandjadi pintar.

33. Kikäh dengan Jehowa, djetä adjar indu kapintar; karandah puna tampanan kahai.

BAGI 16.

1. Olo tau mangarangka huang atäie; tapi palekas augh djela, djetä awi Jehowa.

2. Genep biti manaha djalae brasih; tapi Jehowa manimbang pikir atäi.

3. Baring karä gawim akan Jehowa, tä karä tirokm haradjur mandjari.

4. Jehowa djari manampa talo handiai akae bewai, alo olo papa kea hong andau tjalaka mahin akan horumat ai.

5. Karä olo idjä hai atäie puna kabelän Jehowa; toto haliai, äwen tä djaton tau dia ihukum, alo äwen pakat samandiai.

6. Awi kabalap tuntang katoto kasalan injapan; awie mikäh Jehowa olo tau mahakan kapapa.

7. Amon djalan olo ingilak Jehowa, tä maka musohe mahin ingabuahe kea dengae.

8. Isut tuntang katetek bahalap bara kutoh pangulih tuntang kasala.

9. Atäi olo mangalagai djalae; tapi Jehowa mangamburi tasaran paie.

10. Augh tudjum aton intu totok radja, njamae djaton sala hong basara.

11. Dasing tuntang taradju idjä budjur puna ramon Jehowa; karä batun-dasing hong kantong uras tampan ai.

12. Mawi kadarhaka, djetä indjilek radja; krana awi katetek pada-dusae indähen.

13. Totok biwih tetek ingilak radja; idjä hakotak budjur injintae.

14. Kasangit radja puna sarohan pampatäi; tapi olo idjä pintar manjapan tä.

15. Amon baun radja manis, djetä pambelom; asie kilau udjan mukäi tihin talo imbul.

16. Mandino kapintar, djetä paham bahalap bara bulau, tuntang mulih kaharati paham barega bara salaka.

17. Djalan olo budjur maliut kadarhaka; idjä mahaga djalae, iä manonggo pambelome.

18. Idjä akan rusak, iä badjoho helo; kahain atäi puna tamparan kalongkang.

19. Bahalap haream olo randah atäie haiak dengan olo korik, bara ompat mambagi talo irampas haiak dengan olo badjoho.

20. Idjä mangenang augh Hatala, iä sondau ontong; berkat iä, idjä harap Jehowa.

21. Olo idjä pintar atäie injewut harati; tinai amon aughe paris, djetä madiar bahalap haream.

22. Akal aton kalin pambelom akan tempoe; tapi angh adjar olo gila uras kagila.

23. Atäi olo pintar mamintar njamae, tuntang dahangmandahang adjar intu totok biwihie.

24. Kotak paris kilau sarangan madu, indu kamanis akan hamburuan, tuntang tatamba akan tolang.

25. Arä olo manaba djalae budjur, tapi lawie manantarang pampatäi.

26. Kahaus olo mandohop iä bagawi, krana knaie hadjadjuan iä.

27. Olo setan nambowong kapapa, iä pahatotok apuapui.

28. Olo putarbalik manampa kanjaing, tinai olo pangotok mado olo hakapato hasnat.

29. Olo darhaka karampie mahin napakaroke, tuntang mimbit iä manjak djalan idjä djaton bahalap.

30. Idjä habirep matä djaton bahalap pikire; idjä pangkipangkit biwihie malalus kapapa.

31. Owan tä makota kabungas; djetä sondau hong djalan katetek.

32. Olo pandjang ataie bahalap bara olo abas; tinai olo idjä mampalah arepe bahalap bara olo idjä mampalah kota.

33. Tenong intarik akan pakuan; tapi kalabuae tumon kahandak Jehowa.

BAGI 17.

1. Idjä kasuap tepong bewäi huang kasanang bahalap bara huma idjä basuang karami haiak kanjaing.

2. Djipen idjä harati karäh mules marentah anak tempoe idjä bureng, tuntang iä karäh mambagi ramo akan paharie.

3. Gagulang tä akan mariksa salaka, priok akan bulan, tapi Jehowa idjä mariksa atäi olo.

4. Olo parajap djimput dengan totok papa, olo bingkok manalingan pindinge akan djela panandjaro.

5. Idjä hababaka olo pähä manawah idjä manampa äwen; idjä handjak tagal tjalaka, iä djaton karäh lapas bara hukum.

6. Makotan olo bakas, iä tä anak äsoe, tinai bapae indu hornumat karä anake.

7. Tahiü perkara hai djaton patut intu olo gila; kilen hindai olo hai, amon iä manandjaro!

8. Olo idjä purah manjudok inggarä olo kilau hintan, brangai ulese iä mandino ontong.

9. Idjä manutup kasalan, iä manggan sinta; tapi idjä baruek mambuka perkara pisah dengan kapatohe.

10. Augh pudji manimben intu olo pintar paham bara kasaratus mamukul olo gila.

11. Sana olo parisang manirok kapapa, salenga sarohan karas sampai, mawi iä.

12. Käläh manjupa bahuang idjä djari irampas anake, tapi äla olo parajap huang kagilae.

13. Idjä manjulang talo bahalap hapan kapapa, kapapa kea djaton balekak bara human olo tä.

14. Idjä manampara klahi, iä sama kilau olo idjä mangarak tabat danum. Käläh ikau terai hasnat helo bara klahi djari masak.

15. Idjä mambudjur olo papa, tuntang manipan olo tetek, toto kadaduä tä kadjilek Jehowa.

16. Akan en manenga rear intu lengän olo gila hanggape mamili

kapintar, basa iä puna djaton bara atäie?

17. Sobat toto haradjur sinta, tuntang pahari puna inakan, mangat mandohop hong kadjakä.

18. Olo tä humong, idjä purah mandjuluk lengäe mandal kolae.

19. Idjä radjin klahi radjin kasalan, tinai idjä manjama kagantong bauntonggange dengan ain olo hai, iä manggoang tjalaka.

20. Idjä putarbalik atäie djaton akan mandino kahalap, idjä bingkok djalae lawo huang tjalaka.

21. Idjä manak olo gila, iä karäh kapähä atäie, tuntang bapa olo parajap djaton sondau khandjak.

22. Atäi idjä puna handjak mimbit tatamba mait, tapi idjä puna pungupungut mamboang tolange.

23. Olo parajap radjin manjudok basilisilim, hanggape mamingkok djalan idjä budjur.

24. Olo harati sondau kapintar darah baue, tapi matan olo gila lajang sampai saran petak.

25. Anak idjä parajap puna indu kapähän bapae, tuntang indu kapungut atäie idjä manakan iä.

26. Djaton patut mandanda olo tetek, dia haliai mamukul olo hai tagal kabudjure.

27. Olo harati mahawal kotake, tuntang olo pintar puna sabar atäie.

28. Djaka olo gila manjuni arepe, mikälh iä inggarä pintar tuntang harati, asal iä marantep njamae.

BAGI 18.

1. Idjä mamisah arepe, iä manggoang kipäe kabuate, tuntang iä malawan karä tirok bahalap.

2. Olo gila djaton mangilak karati toto, baja uka talo awang huang atäi ai batarang bewäi.

3. Eka kadjan olo parajap, hetä katawah madja kea, tuntutang kahawen dengan kanjukok.

4. Kotak idjä hong njaman olo pintar aton kilau danum handalem, tinai lowang kapintar tä kilau batangdanum lombah.

5. Djaton patut tarima ampin olo papa, tuntutang manipau olo tetek hong basara.

6. Totok biwib olo gila mangkar kanjaing, tuntutang njamae meramerat blaku pukul.

7. Totok olo gila mandjadi indu karusake, tinai njamae indu djarat hambaruae.

8. Kotak olo pangotok sinisimik bewäi, tapi djetä manimben intu ramon kuaie.

9. Olo idjä undauganding, iä tä kolan olo idjä mamparohot arepe.

10. Aran Jehowa puna kota dähen; olo tetek mahakan kautä tuntutang ingalindong.

11. Karä ramon olo tatau indu kota dähen akae, tuntutang kilau pagar gantong; tapi kamäae bewäi.

12. Amon olo akan rusak, tä atäie badjoho helo; maka tamparan horumat, djetä karandah.

13. Idjä mandjawap manjalahan, djetä indu kagilae tuntutang kaha-wäe.

14. Peres bereng atäi tau manjarenae; tapi amon atäi darai, äwe tau mahanan tuntutang mampendeng djetä?

15. Atäi awang harati mandino kaapik, tuntutang pinding olo pintar manggau djetä.

16. Olo panenga mampalandang arepe; tengae tä mimbit iä naharep olo hai

17. Idjä helo mangadu hong basara, iä tetek ampie; tapi amon idjä silae dumah, djetä patut iriksa.

18. Tenong manggeto perkara, palus mamatus marak olo kwasa.

19. Amon pahari habantah, bahali mangabuah tä bara marampas kota dähen; klahin äwen bunggut haream bara kantjeng human radja.

20. Awi buah njamae knain genep bitu imbesoh; iä karäh imeda awi pangulib totoke.

21. Pampatäi tuntutang pambelom aton hong kwasan djela; genep bitu, idjä langkap dengae, karäh kuman buae.

22. Idjä sondau sawä tinduh, iä sondau djawet, djetä awie ingilak Jehowa.

23. Olo korik hakotak rimorimoh; olo tatau tombah meramerat.

24. Idjä arä sobate tau bewäi rusak; tapi djaka aton intu ikau, idjä toto sinta ikau; iä tä rantep haream bara pahari.

BAGI 19.

---

1. Olo pähä idjä manandjong huang kabudjure, iä bahalap bara olo bingkok totoke idjä puna gila.

2. Amon djaton tunon kaharati, djaton baguna bewäi; idjä pahalau bakadjeng paie karäh sala.

3. Kagilan olo marusak djalae; tinai atäie maridu mamapa Jehowa.

4. Panatau mamparä sobate; tapi olo pähä ingalapean sobate.

5. Saksi panandjaro toto akan

buah hukum: idjä djuwih manandjaro djaton akan mahakan.

6. Arä olo musok olo hai: tuntang olo handiai handak rampi dengan olo, idjä tau manengalo.

7. Karä paharie mahin mangabelä olo pähä, mahin tinai karä karampie mangedjau arepe dengae: baja djandjie mengae akae, awang djaton baguna.

8. Idjä manggau kapintar, iä sinta hambaruac: idjä mahaga kaharati, iä karäh sondau kahalap.

9. Saksi panandjaro toto akan buah hukum: idjä djuwih pamunga karäh rusak.

10. Ontong djaton patut akan olo gila: djaton haliai djipen patut marentah mantir.

11. Kapintar olon mahawal kasingit atäie: djetä indu horumate toto, amon iä tau suni kahum olo mamapa iä.

12. Kalait radja kilau sakungkong singa: tapi asie kilau ambon hong oru.

13. Anak idjä gila toto indu tjalakan bapae: olo bawi palait kilau pasuran idjä haradjur nahasak.

14. Huma tuntangramo ilibi indu bapae: tapi sawä idjä tinduli, iä tä panengan Jehowa.

15. Kadian mimbit tiroh tudjah: olo bakulas akan blau.

16. Idjä mahaga prentah mahaga hambaruac: tapi idjä mangabelä djalae akan matäi.

17. Idjä radjin manjanjang olo pähä, iä mahandjaman akan Jehowa; iä karäh manjulang kahalape akae.

18. Djara anakm, katahüm tau harap mobah iä: tapi äla parasengen sampai mampatäi iä.

19. Krana kasangit idjä paham mamparugi bewäi: tagal tä lapas

iä, tä ikau tau mandjara iä dapit tinai.

20. Tumon adjar, tuntang tari-ma urok, mangat ikau dapit pintar.

21. Arä pikir hong atäi olo: tapi kahandak Jehowa melai dähen.

22. Olo handjak awi kadjohae: tapi olo pähä bahalap bara olo pamunga.

23. Kikäh dengan Jehowa mandohop mambelom, tuntang kabesohe olo tau batiroh, tjalaka djaton tau sondau iä.

24. Olo kadian manduläi lengäe akan rindjing, tuntang djaton kabawae manggatang tä akan ujamae tinai.

25. Amon ikau manukul olo panawah panjindir, tä maka olo humong harati: adjar olo pintar, maka iä radjin tarimae.

26. Idjä marusak bapae tuntang maharak indue, iä tä anak idjä patut indjilek tuntang injapa.

27. Käläh anak, terai bewäi mahining adjar! tä toto badjeleng ikau lajang bara urok kaharati.

28. Saksi setan hababaka basara, totok olo papa manelen kasalan.

29. Hukum djari tatap akan olo panawah panjindir, tuntang pukul akan likut olo gila.

BAGI 20.

1. Anggor tä puna panawah panjindir, tuak puna paridu: idjä lajang kantä sampai katatahi iä djaton akan pintar.

2. Pampikäh radja kilau sakungkong singa: idjä urahas iä mamapa pambelom ai kea.

3. Indu horumat olo haliai, amon

iä dia karait klahi: tapi karä olo gila radjin tamä kasuat.

4. Tagal musim sadingen olo kadian djaton maku maluku: djadi wajah getem iä manjadakah tuntang djaton mandino.

5. Tirok hong atäi olo kilau danum handalem: tapi olo pintar tau masip tä.

6. Genep bitu manara kahalape: tapi äwe tau sondau olo idjä budjur toto?

7. Olo tetek, idjä manandjong luang kabudjure, toto anake kea karäh batuah limbah iä.

8. Radja, idjä mondok hong pada-dusan basara, aton mangiap manganan kadarhaka hapan matae.

9. Aewe bahanji hamauh: aku toh brasili atäiku, aku toh djaton bara kasalan?

10. Dasing turon duä, gantang turon duä, djetä indjilek Jehowa.

11. Alo anak olo mahin tau ingasene awi dasare, djaka iä handak budjur tuntang tinduh.

12. Pinding idjä toto mahining, tuntang matä idjä tarang mitä, duäduä tä tampan Jehowa.

13. Aela radjin batiroh, belä ikau pähä belom: renang matam, tä ikau karäh ombet panginam.

14. Papa, papa bewäi! koan idjä mamili: tapi limbah iä djari hagoet, tä iä manatae tinai.

15. Aton bulau tuntang mutiara: tapi idjä pangkarega, djetä tok biwih idjä pintar.

16. Duan pakaian olo tä idjä djari mandal olo beken, duan ramoe indu sanda tagal olo beken tä.

17. Tepong takau manis angate, tapi limbah tä mandjadi kilau baras intu ujamä.

18. Karä tirok mandjadi, amon

ilalus tumon akal: tinai parang patut ilalus tuntang kaapik.

19. Idjä masman talo basilim, iä sama kilau olo pangotok; äla karait dengan olo idjä djaton tau melai idjange.

20. Idjä manjapa indu bapae, palitan ai karäh belep marak äka kaput pidjem.

21. Panataw idjä iraup kanaha, kadjariae djaton imberkat.

22. Aela koam: aku handak mamalah kapapa tä. Entai Jehowa, iä karäh mandohop ikau.

23. Dasing turon duä, djetä kabalän Jehowa, tinai taradju hapa mamikir djaton bahalap.

24. Djalanan olo uras awi Jehowa: maka kilen olo tau harati djalac?

25. Djetoh djarat akan olo, amon iä taparandjur bamiat, tuntang limbah tä iä handak mangarajau djandjie.

26. Radja idjä pintar mangiap manganan olo papa, tuntang manepä manggalingan iä.

27. Hambarnan olo kilau sumbon Jehowa, idjä matiksa hapus talo luange.

28. Sinta tuntang katoto mahaga radja, awi sinta padadusae indähen.

29. Kabngas budjang hatuä, djetä kaabase, tinai owan indu horumat olo bakas.

30. Himang pukul manatamba olo papa, pukul idjä manimben sampai ramon kuaie.

BAGI 21.

---

1. Atäi radja intu lengän Jehowa kilau panggong: iä mam-

plua tä akan äka tintun kahan-dake.

2. Genep biti manggarä djalac budjur; tapi idjä manimbang atäi, djetä Jehowa.

3. Malalus katetek tuntang kabudjur, djetä ingilak Jehowa haream bara parapah.

4. Kadjohon matä tuntang kahanjin atäi, djetä palitan olo papa, uras dosa bewäi.

5. Karä akal olo ukuh uras bahambit; tapi karä olo idjä kanna gawie akan tapas.

6. Mamumpong panatau hapan djela panandjaro mandjadi kilau kawo idjä tariup, mandjadi djarat pampatäi.

7. Ganan rampas olo papa akan mampalomos iä, basa iä djaton waku malalus talo budjur.

8. Djalan olo idjä tiwas puna bingkobingkok; tapi gawin olo brasih puna budjur.

9. Bahalap haream melai intu puting hila ruar, bara melai hong huma hindjä bawi palait.

10. Hambaruan olo papa haus kadarhaka, alo idjä kapatohc kea mahin djaton iasi intu matac.

11. Amon olo panawah panjindir indjara, tä maka olo humong harati; amon madjar olo pintar, maka iä palus radjin tarima tä.

12. Idjä tetek tä mingat mana-hiu human olo papa, tuntang manbaring olo papa tä akan karusak.

13. Idjä manjumbel pindinge bara usok olo pähä, iä tä kea karäh mangkariak, tapi djaton inarima.

14. Talo inenga basilisilim mambelep kalaüt, tuntang talo indu sapan mambelep kasangit idjä hasep.

15. Olo tetek radjin mawi talo

idjä budjur; tapi akan olo parajap djetä indu kikähe.

16. Olo idjä lajang bara djalan akal karäh hindjä ungkup olo bagin matäi.

17. Olo idjä radjin karami bakal indu tapas; idjä paham radjin anggor tuntang minjak, kwäka iä tau tatau! — (*Luk.15,13.*)

18. Olo parajap ihukum tagal olo tetek, tuntang olo darhaka tagal olo budjur.

19. Bahalap haream melai hong petak boang, bara hindjä sawä idjä palait habajat.

20. Hong human olo piutar magon kutoh ramo bahalap tuntang minjak; tapi olo idjä gila gap manelen ai.

21. Idjä manggoang katetek tuntang sinta, iä sondau pabelom, katetek, horumat.

22. Olo piutar mandai kotan olo abas, palus mampalokang kwasae idjä äka kaharape.

23. Idjä mandjaga njamae tuntang djelac, iä mahaga hambaruac bara kadjakä.

24. Idjä badjoho tuntang ringgur, iä inggarä panawah panjindir; karä gawie kilau njanjau awi kadjohoc.

25. Olo kadian matäi mimbit kipäc; krana lengäc djaton maku bagawi.

26. Iä kamipemipen nongkang andau; tapi olo tetek manenga, djaton maku mangahana.

27. Parapah olo papa puua kadjilek, paham haream amon iä manenga tä dengan akal papa.

28. Saksi panandjaro akan rusak; tapi olo idjä masuman toto tumon palininge, iä karäh manang kotake.

29. Olo parajap nambudjur baue,

tapi olo idjä tunduh manbudjur djalae.

30. Djaton kapintar, djaton akal, djaton pikir bapedah malawan Jehowa.

31. Hadjaran inatap akan andau parang: tapi kamanang tä bara Jehowa bewai.

BAGI 22.

---

1. Aian bahalap barega bara kutoh panatau: tinai kakilak olo dengau ita, djetä bahalap bara salaka bulau.

2. Olo tatau tuntang olo pähä puna hasupa: Jehowa idjä mandjadian samandiai tä.

3. Olo pintar miingat tjalaka, balalu manjahokan arepe; tapi olo paleng manandjong harutap palus buah kapähä.

4. Baläh karandah tuntang kikäh dengan Jehowa: djetä panatau, horumat, pambelom.

5. Suah tuntang djarat aton hong djalan olo bingkok: idjä handak mahaga pambelome mahakan arepe kedjau bara hetä.

6. Adjar anak olo tabela tamparan djalae, tä iä djaton maku balekak dengan djetä amon iä bakas.

7. Olo tatau marentah olo pähä, tinai idjä mindjam mandjadi djipen idjä mahandjaman akae.

8. Idjä mimbud kasalan manggetem kapähä, maka pukul kendarhakae imelek.

9. Idjä bahalap matae imberkat: krana iä manenga panginae akan olo pähä.

10. Harak olo panawah panjin dir, tä klahi hong huma lilap, tä olo terai hasuat hasapa.

11. Idjä mangilak karasih atäi, tuntang idjä päris njamae, djetä indu sobat radja.

12. Matan Jehowa mahaga kaharati: tapi karä perkarana olo parajap imbalike.

13. Koan olo kadian: aton singa intu ruar, suro aku impatäie hong djalan.

14. Totok biwih lontäi kilau palowang idjä timben, idjä ingabelä Jehowa lawo huange.

15. Kagila puna leket hong atäi anak olo tabela: tapi pukul adjar maharak mangedjau tä dengae.

16. Idjä mararat olo pähä manatau iä: tinai idjä manenga akan olo tatau mamparohot panataue.

17. Talingan pindingm, senäh karä augh olo pintar, palus kandong adjarku hong atäim.

18. Krana mangat bewai ikau, amon ikau mahaga tä intu huangm, tuntang samandiai tä karäh tatap hong totok biwihm.

19. Aku madjar ikau andau toh, mangat Jehowa indu äka kaharapm, ikau toh kea, djaton beken.

20. Dia kindjap aku djari manjurat tä akam, hapan karä ampin tirok tuntang adjar?

21. Mangat aku masuman akam katantun katoto tä, nakara ikau tau tombah augh äwen budjubudjur, idjä manjoho ikau.

22. Äla marampas olo pähä basa iä pähä: tinai äla mahenjek olo tjalaka hong basara.

23. Krana Jehowa karäh malalus perkarae, balalu iä karäh marampas tahaseng olo idjä marampas äwen.

24. Äla mangola olo palait, äla hakapatoh dengan olo idjä pura sangit:

25. Suro ikau manumon djalae,

palus mambet djarat akan hambarnam.

26. Aela omba olo idjä radjin mandal, tuntang mananggong utang olo;

27. Krana buhen olo akan manduan sasuwom bara pendam, amon ikau djaton hapan manahore tinai?

28. Aela mobah toros tikas tana, awang djari iawi tato horan.

29. Amon ikau mitä olo idjä basikap gawie, iä tä karäh tamä hong baun radja, tuntang djaton akan melai marak olo korik.

BAGI 23.

1. Amon ikau mondok omba kuman hindjä olo hai, ingat bua-buah äwe idjä tandipah baum:

2. Balalu danan lading kahana balengkongm, amon ikau pahalau kahausm.

3. Aela pahalau mipen panginae idjä bahara, krana djeta mamahawen.

4. Aela mandjudju arepm handak tatau, käläh terai bara karä akahn.

5. Aela matam hagatang manuntut talc awang puna djaton akan: krana fietä manampa palapase kilau burong nasar, idjä manjalumbo manintu langit.

6. Aela omba kuman dengan olo bisit, äla mipen karä panginae awang mangat.

7. Krana tunon puna dasar atäie, kakai iä: kuman, ihop, koae dengam, tapi kwäka atäie toto bahalap dengam.

8. Karä suap awang djari ki-

nam, djeta akan intam tinai, tuntang karä aughm awang bahalap indu nihau bewäi.

9. Aela hamauh intu pinding olo gila, krana iä manawah kapiantar karä kotakm.

10. Aela mobah toros tikas tana awang usang, tuntang äla mahupi tanan nolä

11. Krana Idjä paliwus äwen tä toto kwasa: iä karäh malalus perkaran äwen dengam.

12. Djuluk atäim akan adjar, tuntang pindingm akan karä kotak awang pintar.

13. Aela mangahana djara bara mak olo tabela: amon ikau mamukul iä hapan uäi djaton iä akan matäi. — (13,24.)

14. Toto, ikau mamukul iä hapan uäi, tapi ikau mahakan hambaruae bara naraka.

15. Joh anak, amon atäim pintar, tä atäiku kea handjak:

16. Tuntang buaku riariak amon njamam manjewut augh budjur.

17. Aela atäim bahiri olo badosa, tapi siuing andau käläh melai huang kikähm dengan Jehowa.

18. Krana toto aton bewäi pambelom idjä rahian, kaharapm djaton akan haiang.

19. Himing, o anak, palus pintar, tuntang pabudjur atäim hong djalae.

20. Aela mangola olo pambusau, idjä marusak isie kea.

21. Krana olo pambusau tuntang babungu sasar pihä: tinai kahaus batiroh makaian tempoe hapan talo kupit.

22. Awi mamenda bapam, idjä djari manakan ikau, tuntang äla mangabelä indum, amon iä djari bakas.

23. Pili katoto, tuntang äla mandjuale tinai, tuntang kapintar, adjar dengan kaharati.

24. Bapa olo tetek handjak rantang paham: idjä djari manak olo pintar rindang tagal iä.

25. Pahandjak bapam tuntang indum, parantang äwen idjä djari manak ikau.

26. Djuluk atäim akaunggu, o anak, tuntang soho matam mang-ilak mahaga karä djalunggu.

27. Krana sapangan tä palowang idjä timben, sawä idjä pahabandong tä kali idjä sekä.

28. Iä mimpa kilau bigal, iä mamparä karä basat marak olo.

29. Kwe kapähä, kwe tjalaka, kwe karidu, kwe tangis, kwe himang djaton tawan bukue, kwe mata bahandang?

30. Intu olo tä idjä lajau hong anggor, idjä tanggoh mangganu talo ihop bahari.

31. Äla mitä anggor iä bahalap bahandang ampie, tuntang manara hong sangkir, tinai mangat teläe:

32. Harian djetä kilau handjipä, palus manotok kilau handjaliwan.

33. Tä matam karäh manampajah bawi beken, tuntang atäim karäh mamplua karä augh gila:

34. Djadi ikau sama kilau olo idjä batiroh bentok tasik, kilau olo idjä batiroh hong lawin tihang.

35. Olo djari mamukul aku, koam, tapi aku djaton kapähä; olo tempä aku, tapi aku djaton mangkemäc; amon aku misik djari ngalunen arepku, tä maka aku haream handak mangganu tinai.

BAGI 24.

1. Äla bahiri olo papa, tuntang äla mipen hindjä äwen tä.

2. Krana atäie bapikir karusak, tuntang totok biwilie mangalagai tjalaka.

3. Awi kapintar huma imangun, awi kaharati djetä indähen:

4. Awi kapantas karä karonge ingontep dengan panatau idjä barega tuntang bahalap.

5. Olo pintar toto abas, tinai olo barakal kutoh kwasae.

6. Krana hapan akal pintar patut mamarang, äka arä olo idjä tawan tirok, äwen hetä manang.

7. Kapintar pahalau hai akan olo gila: iä djaton bahanji marakang njamae hong basara.

8. Idjä bakumang haus mawi talo papa, iä toto inggarä basat.

9. Karä tirok olo gila uras dosa: tinai olo panawah panjindir indu kadjilek olo.

10. Amon ikau djaton bahanji hong andau kadjakän olo, toto djaton kea kwasam akan kabuatm tinai.

11. Awat äwen, idjä akan impatäi, tuntang äla mandjajong arepm bara äwen, idjä imbit olo akan imuno.

12. Mikäh koam: toto, ikäi djaton djari katawan tä. Kilen, kamäam, idjä manimbang karä atäi olo, iä djaton katawan tä? djaton iä idjä mingat hambaruam kasene tä? maka iä mamaläh genep biti tumon gawin ai.

13. Joh anak, kuman mado, djetä bahalap, tinai sarangan mado tä manis intu tangepm:

14. Tumon tä kea mangadji kapintar akan hambaruam: amon

ikau mandiuo tä. maka talian ikau karäh bontong. tuntang kaharapn djaton handak haiang.

15. Ela kilau olo papa mimpa human oto tetek, äla marusak äkae batiroh.

16. Krana alo hangkudju olo tetek lawo mahin mendeng tinai: tapi olo papa balalu habaring lawo akan tjalaka.

17. Ela handjak atäim tagal musohm balongkang, tinai äla atäim rindang tagal iä tanggarurus:

18. Suro Jehowa mitäe palus mandjilek djetä, balalu mindah kalaite bara olo tä mawi ikau.

19. Ela ikau paham sangit tagal olo papa, äla bahiri olo darhaka:

20. Krana olo papa puma djaton talo kaharape, tinai sumbon olo darhaka karäh belep.

21. O anak, mikäh Jehowa tuntang radja, äla omba idjä batekang parisang.

22. Krana salenga kea karusake akan lembut: äwe katawan prea tjalakan äwen tä sampai? —

23. Djetoh kea sewut tanding olo piutar: Djaton patut manarima anpie hong basara.

24. Idjä hamauli dengan olo papa: ikaun toh tetek. — iä tä injapa olo arä, tuntang karä djalahan olo basingi dengae.

25. Tapi idjä mandjara olo tä, iä bahambit bewäi, tuntang kutoh berkat lawo äkae.

26. Djawap paris kilau sium hong njamä.

27. Nguan satiarm helo tuntang alan tanam, limbah tä pangun humam.

28. Ela mandjadi saksi tandjaro mawi kolam, sampai totokn napakarok kaputusan.

29. Ela koam: kilau olo mawi aku, tumon tä aku tinai, tuntang handak mamalih genep biti tumon gawie.

30. Aku djari mahoroc tanan olo kadian, tuntang pambulan anggöör olo runggo:

31. Itä, mas tinggen lembut hetä, hapus kabukae ngalambo garigit, tinai pagar batue djari karakarak.

32. Amon aku mitäe, aku mangandong tä hong atäiku: aku manampajah palus iadjar awi tä.

33. Küläh tiroh hindai isut, parontok hindai isut, kipit arepm hindai isut tuntang menter:

34. Tä kapähäm basikap tanggoh ikau, tuntang katapasm kilan olo parang. — (6.11:28.19.)

BAGI 25.

Sewut tuntang tanding Salomo,
baris duä.

1. Djetoh kea sewut tuntang tanding Salomo, idjä iugampeleng olo ain Hiskia, radja Juda tä.

2. Manjahokan djapae, djetä horumat Jehowa: tapi horumat radja tä amon mariksa karä perkara totototo.

3. Kilau kagantong langit tuntang katimben petak, kakai kea atäi radja djaton taratuga.

4. Kanan puja bara salaka, tä djetä mandjadi ramo bahalap.

5. Kanan olo papa bara darah radja, tä padadusae karäh indähen awi katetek.

6. Ela badjoho ompat radja, äla badjudju mendeng intu äka olo hai:

7. Krana bahalap akam, amou

olo hamath dengam: tandar kangambo ikau: — bara ikau impandah intu baun olo hai tä. idjä äka kabaudak matam.

8. Æla kanaha haklahi, suro rahian ikau mawi gana enen, anon idjä dengam djari mampahaven ikau.

9. Kabuah perkaram dengan kolam: tapi äla masuman talo basilim ain olo:

10. Belä iä, idjä mahining tä, mamapa ikau, palus britam papa haradjur, djaton terai.

11. Augh idjä toto buah wajahe, djetä kilau bua bulau hong piring salaka.

12. Adjar pintar hong pinding idjä radjin, djetä kilau suwang bulau tuntang saling barega.

13. Kilau kasadingen danum baku metoh musim getem, kakai sarohan idjä budjur akan idjä manjoho iä, tuntang iä mampangat hambarnan tempoe.

14. Olo idjä laladjok mandjandji, tuntang djaton malaluse, iä kilau baumandau tuntang riwut, idjä djaton udjae.

15. Awi kasuntul olo hai tarasok, kilau djela idjä malisen mandarai tolang

16. Amon ikau sondau madu, baja kinan ombeombet, belä ikan pahalau peda, palus muta tä tinai.

17. Djadjahai bewäi panandjongem madja human kolam, belä iä puas dengam, tuntang mangelut ikan.

18. Saksi idjä manjewut augh sala mawi kolac, iä tä pukul, padang tuntang anak panah idjä batadjim.

19. Kaharap basat metoh kadjakä, djetä kilau kasingä idjä gulegulep, tuntang pai idjä talokas.

20. Idjä manjanji akan olo pähä

atäie, djetä kilau mengkak pakaiian musim sadingen, kilau manusuh tjuka hong sandawa.

21. Amon musohm blau, pakanan iä: amon iä teah beläie, pihop iä. — (*Mat.5.44.*)

22. Krana kalotä ikau kilau manunjok barah apui huudjin takoloke, tinai Jehowa karäh mamalah akam.

23. Riwut utara mimbit udjan, djela pangotok mampasem ban.

24. Bahalap harcam melai intu puting hila ruar, bara melai hong huma hindjä bawi palait.

25. Brita bahalap bara tanah kedjau, djetä kilau danum sadingen akan olo teah beläie.

26. Olo tetek idjä pahir awi olo papa, djetä kilau kali idjä ingero, kilau lowang danum idjä imapa.

27. Pahalau kuman madu djaton bahalap: tinai idjä magon manirok talo hai, maka djetä pahalau babelhat akae.

28. Olo idjä djaton tau manahanan huange, iä kilau lewu talampas, idjä nihau kotae.

BAGI 26.

1. Kilau udjan habungkus metoh musim pandang, tinai kilau udjan wajah getem, kalotä hormat djaton hakabua dengan olo gila.

2. Kilau darin ampit tuntang trawang kalialang, kalotä sapa idjä djaton bara bukue, djaton tambelan.

3. Pukul akan hadjaran, gaudali akan kalidai: kalotä uäi akan likut olo gila.

4. Æla tombah olo gila tu-

mon kahumonge, belä ikau sama dengae.

5. Tapi tombali olo gila tumon kapatut kahumonge, belä iä mauggarä arepe pintar.

6. Iä mangudong paie, tuantang maujurup kapähä, idjä handak nguan perkara hapau sarohan idjä gila.

7. Sama kilau olo kait handak babigal, kakai amon olo gila manahiu kapintar.

8. Idjä manenga horumat akan olo gila, djetä kilau olo mandjakah hintan akan tujok batu.

9. Sewut pintar hong totok olo gila kilau dubi idjä madjok lengän olo babusau.

10. Kilau olo pamanah idjä mampahimang talo handiai, kalotä iä idjä mupah olo gila tuantang olo panjiar.

11. Kilau aso kuman utae tinai, tumon tä olo gila, idjä maruek kagilae.

12. Amon ikau mitä olo idjä manggarä arepe pintar, tä maka olo gila tau iharap labih bara olo djetä.

13. Puna augh olo kadian: aton singa hong djalan, aton meto basiak hong pelek.

14. Kilau blawang balikbalika hong gagelae, kakai olo kadian intu sasroe.

15. Olo kadian manduläi lengäe akan rindjing, tapi pahalau bahali kamäae manggatang tä tinai akan njamae.

16. Olo kadian manggarä arepe pintar haream bara udju biti idjä pantas aughe.

17. Olo mahalau, idjä manggarait arepe hong klabin olo, iä kilau olo idjä manjumptut pinding aso pamangkit.

18. Kilau olo gila mandjakah barah apui, anak panah tuantang talo baka matai:

19. Tumon tä olo, idjä mauipu kolae, tuantang hamauh tinai: aku huräh bewäi.

20. Amon djaton kaju hiudai, maka apui belep: tinai amon djaton olo pamado, tä karidu badjeng terai.

21. Kilau buring akau barah, tuantang kaju akan apui, kakai olo palaüt mamandok klali.

22. Karä augh olo pamado uras kilau pukul, palus maninben intu ramou knai.

23. Totok idjä pantas tuantang atäi idjä papa, djetä kilau kiwak talo idjä basapu salaka.

24. Olo panjingi nahadja manis totoke, tapi huange manggau tipu.

25. Amon iä mampahalap aughe, äla harap iä, krana tä kadarhaka tilap udju hong atäie.

26. Alo kasingi mamunga mamutup arepe, toto kadarhakac karäh bakarinah kea intu olo arä.

27. Idjä mangali palowang, iä kea lawo hetä: tinai olo idjä mambaring batu, maka djetä tampulang buah iä.

28. Djela bingkok basingi äwen idjä djari imapae, tuantang totok haliau mandjadian tjalaka bewäi.

BAGI 27.

---

1. **A**la patara arepm tagal audau djewu, krana ikau mahin djaton katawan kilen kadjarian audau toh.

2. Käläh olo beken manara ikau.

ila njaman, djalahan beken, tapi ila totok biwih aim.

3. Batu puna babehat, tinai baras mahanjong: tapi kasangit olo gila babehat harcama bara kadaduä tä.

4. Kalait puna talo basiak, tuntang kasangit puna sarosaroi: tapi äwe tau mahalang kahiri?

5. Djara idjä tarang babalap bara sinta idjä basilin.

6. Olo idjä sinta alo iä mandjara, djetä babalap bewäi: tapi karä sium olo paujungi uras haliau.

7. Idjä besoh, danum madu mahin ihundjenge: tapi idjä blau, talo bapait mahin manis kamäae.

8. Kilau burong idjä kumbakumbang nihau sarangae, tumon tä olo idjä akan hadari bara kalekae.

9. Minjak tuntang dupa mam pahandjak atäi: tumon tä kamanis sobat idjä toto, tagal tiroke idjä budjur bara atäie.

10. Ela ngalapean sobat atawa sobat hapam: tinai ila manalih human paharim metoh katika tjalakam: krana babalap olo karampi idjä hakatokep kalekae bara pahari idjä kedjau.

11. Pintapintar, o anak, tuntang pahandjak atäiku, mangat aku tau mandjawap olo, idjä mamapa aku.

12. Olo piutar mingat tjalaka, palus manjahokan arepe: tapi olo humong manandjong harutap palus buah kapähäi.

13. Duan klambin idjä mandal olo, tinai duan ramoe indu sanda tagal olo beken tä.

14. Idjä haradjur hai aughe mamberkat kolae, djetä injewut kilau manjapa.

15. Pahutun andau ndjan idjä djaton malajan tuntang olo bawi palait, duäduä tä sama bewäi:

16. Olo idjä handak mambalang iä, käläh iä mambalang riwut sasindä, atawa mangarakop undus.

17. Pisau mikis mampanjili pisau: kalotä olo mampanjili kolae.

18. Idjä manonggo batang korma ai, iä karäh kuman buae; tinai idjä manjang tempoc buabua mandino horumat.

19. Kilau kangkalingen hong danum mamprahan bau, kalotä atäi olo hatandipah dengan kolae.

20. Naraka tuntang karusak djaton tau besoh, tinai matan olo kea djaton tau puas.

21. Kilau gagulang akan salaka, tuntang priok akan bulau, tumon tä olo ingkemä awi njaman idjä manara iä.

22. Paribasa ikan tempä olo gila hong lisong hapan halo, sampai rotek: mahin dia kea kagilae handak nihau.

23. Karä tabirim tonggo buabua, tuntang nguan kawan metom.

24. Krana ramo puna djaton sampai katatahi, alo makota djaton maku girimanggirir.

25. Amon oru keang djari lepah, tä aton lembut idjä taheta tinai, tuntang karä ampin talo bahidjau imumpang hong bukit.

26. Karä anak tabiri ombet indu pakaiam, tinai karä tabiri hatuäe ombet indu balandjam.

27. Djohon tusun kambing ombet indu panginam, indu panginan ungkup human, tinai indu hapam mambelom karä djipem bawi.

BAGI 28.

1. Olo papa pararawoh, alo djaton olo manjasah iä: tapi olo tetek kilau singa, idjä sanang manghukup.

2. Awi kasalan tanah radja badjeleng inganti, tapi tagal olo idjä harati tuntang tindub awen melai tali.

3. Olo pähä, idjä mahenjek olo korik, aton kilau udjan tombok buku, idjä mampalimbis karä talo, sampai panginan djaton.

4. Idjä ngalapean prentah, iä mahorumat olo papa: tapi idjä mahaga prentah, iä omba malawan olo tä.

5. Olo papa puna djaton harati kapatut: tapi idjä manggau Jehowa harati talo handiai.

6. Bahalap olo pähä idjä manandjong huang katindube, bara olo tatau idjä rujongrajang hong djalae idjä bingkok.

7. Idjä mahaga prentah, iä tä anak pinjar: tapi idjä mangola olo pambusau parami manawah bapae.

8. Idjä mamparä ramoc awi katulase, paham manggau anake tuntang guajae, iä mamumpang tä akan olo pamasi, idjä tau dengan olo pähä.

9. Idjä manjumbel pindinge bakulas mahining prentah, lakudoae kea mahin indu kadjilek.

10. Idjä mampalajang olo budjur akan djalan papa, iä karäh lawo hong palawang: tapi olo idjä tindub tä karäh mandino kahalap.

11. Olo tatau manaha arepe pinjar: tapi olo pähä idjä harati tau mangkemä iä.

12. Amon olo tetek handjak ran-

tang, tä talo handiai budjur bahalap bewäi: tapi amon olo papa lembut, tä olo handiai mahakan manjahokan arepe.

13. Idjä milim karä kadarhakae djaton pedah gawie: tapi idjä mangaku tuntang manganam tä sondaü asi.

14. Berkat olo tä idjä mikäh batawat haradjur: tapi idjä mampalulang atäie akan lawo hong tjalaka.

15. Kilau singa idjä manjakungkong, bahuang idjä basiak: tumon tä olo darhaka idjä marentah olo pähä.

16. Mantir idjä tapas kaharatie, iä sukup kagagahe: tapi idjä manjungi outong kadalhaka, iä mandjang umure.

17. Olo idjä ingihal ihenjek dahan olo akan pararawoh sampai kubur: äla mangkemä mampatendä iä.

18. Idjä manandjong budjubudjur karäh ihaga: tapi idjä rambang atäie mahoroc djalan duä, huang idjä iä akan lawo.

19. Idjä malan tanae, iä ombet panginae: tapi idjä ompat olo parajap karäh puas awi katapas.

20. Olo idjä budjur paham imberkat: tapi idjä kanaha handak tatau djaton tau lapas bara kasala.

21. Manarina ampin olo, djetä djaton patut: idjä kalotä murah sala, alo tagal idjä kasuap tepong bewäi.

22. Olo bahiri manggoang panatan, tuntang iä djaton katawan katapas bewäi karäh buah iä.

23. Idjä mampudji olo, rahian iä karäh ingilak paham bara idjä mambudjok menjak djelae.

24. Idjä mamparohot indu bapae.

sambil hamauh: djetä djaton dosa: — iä tä kolan basat.

25. Idjä hai atäie mabelom klahi; tapi idjä harap Jehowa sasar baseput.

26. Idjä harap atäi ai. iä tä gila: tapi idjä mahoroc kapintar karäh liwus.

27. Idjä manenga akan olo pähä djaton akan tawan katapas: tapi idjä mangambutep matae bara äwen, kutoh sapa karäh akae.

28. Amon olo papa lembut, tä olo arä mahakan manjahokan arepe: maka amon äwen tä rusak, tä olo tetek ingapal.

BAGI 29.

1. Olo idjä kindjap impudji, tuntang magon parisang: salenga iä karäh rusak djaton taradohop.

2. Amon olo tetek ingapal, tä olo arä handjak: tapi amon olo papa marentah munguh olo arä.

3. Idjä radjin kapintar mampahandjak bapae: tapi idjä hindjä lontäi tumpi karä ramoe.

4. Radja mandähen tanabe awi kabudjure: tapi idjä radjin sudok marsak tä.

5. Idjä mambudjok kolae, iä manenan djarang akan paie.

6. Hong kalangkah olo papa aton djarat: tapi olo tetek basasurak tuntang handjak atäie.

7. Olo tetek manguenang perkaran olo pähä, tapi olo papa dja ton paraba kapintar.

8. Olo panawah paujindir mamparidu hapus lewu, tapi olo pintar mampatadoh kasangit.

9. Amon olo pintar aton per-

karac dengan olo gila, alo iä blait alo tatawä, djaton bewäi hakabuah.

10. Olo haus dala basingi olo budjur: tapi olo tetek manggau tahaseng akan äwen.

11. Olo gila mamplua kalaite lepalepah: tapi olo pintar manahanan tä.

12. Tuan idjä tarima augh tandjaro, karä olo ai uras papa bewäi.

13. Olo pähä tuntang olo tatan puna hasupa: Jehowa mampareng matan äwen duä tä.

14. Radja, idjä toto mambudjur olo pähä, padadusae karäh melai katatahi.

15. Pukul tuntang adjar manenga kapintar: tapi anak olo idjä mahalua bewäi mampahawen indue.

16. Eka arä olo papa, hetä kutoh dosa: tapi olo tetek karäh mitä äwen tä rusak, tuntang handjak.

17. Djaraanakm, tä ikau sanang dengae, tuntang iä karäh manampa kakilak akan hambauam.

18. Amon augh Hatalla ilajan, tä olo arä sasar marajap: tapi berkat iä, idjä mahaga Torat.

19. Djipen djaton tau iadjar bapan augh bewäi: alo iä harati tä, djaton naku tombah.

20. Amon ikau mitä olo idjä kanaha augh, tä olo gila tau iharap labih bara olo djetä.

21. Amon djipen bara pesae tabela pahalan iasi, maka rahian iä palus handak mambalik.

22. Olo palait mandjadian karidu, tinai olo idjä kanaha mawi kutoh kalangkah.

23. Kadjohon olo mampalokang tempoc: tapi olo randah atäie mandino horummat.

24. Idjä pakat habagi dengan maling, iä basingi pambelome: iä mahining angh sumpah, tuntutang djaton maku masuman budjur.

25. Kikäh dengan olon manenan djarat: tapi idjä harap Jehowa, iä ingaliudong.

26. Olo arä manggau haun radja: tapi kapatut genep biti lembut bara Jehowa.

27. Olo parajap puma indu kadjilek olo tetek: tinai olo idjä budjur djalae puma indu kadjilek olo parajap. — (Joh.15,19.)

BAGI 30.

Sewut tuntutang tanding Agur.

1. Djetoh angh Agur, anak Jake: sewut tuntutang adjar Itiel, Itiel tuntutang Ughal.

2. Toto aku humong bara olo, akal olon djaton intu aku.

3. Aku djaton djari mangadji kapintar, tuntutang kaharati tahu talo brasih djaton aku tawae.

4. Ewe mandai akan sorga, tuntutang mohon tinai? äwe mamumpang riwut hong karakope? äwe mangambut karä damun hong tapihe? äwe djari manikas karä sarang kalumen? äwe arae, tinai äwe aran Anake? Aton ikau katawan djetä?

5. Karä angh Hatalla nras lingis imprasih: iä toto indu talawang äwen idjä harap iä.

6. Ela ikau maudhang anghe, belä iä maudjara ikau, tuntutang tandjarom sondau.

7. Duä perkara aku blaku intu ikau, äla ngahana tä bara aku helo bara aku matäi:

8. Talo haiang tuntaug tandjaro käläh mangedjaue baraaku: alo katapas alo panatau äla manengae akaugku, tapi käläh bagingku ombombet iucugam.

9. Belä aku, amon aku pahalau puas, milim, sambil hamauh: äwe Jehowa tä? Atawa djaka aku pahalau tapas, suro aku manakau, palus mamapa aran Hatallangku.

10. Ela mangotok djipen intu tempoc, suro iä manjapa ikau, tuntutang ikau tiwas.

11. Aton kempang olo, idjä pudji manjapa bapae, tuntutang djaton maku mamberkat indue:

12. Kempang idjä manggarä arepe brasih, tuntutang djaton djari ienjau bara taie:

13. Kempang idjä badjoho matae, tuntutang paham maleak:

14. Kempang idjä hakasingä padang, tuntaug baguntum mandau, hapae kuman olo tjalaka lepalepali bara petak, tinai baris olo pühä bara marak olon.

15. Pasat tä duä anake: tenga, tenga bewai! Maka talo telotelo toh djaton tau peda, tuntutang idjä äpat kea djaton hamauh: djari ombet.

16. Naraka, parnakau olo tamayang, petak idjä djaton pudji ombet danume, tinai apui djaton hamauh: djari ombet.

17. Matä idjä hababaka bapae, tuntutang manawah indue, djaton maku tumon aughe, maka burong kak hong padang akan maugaruit tä, tuntutang anak burong nasar akan kuman djetä.

18. Telo perkara toh pahalau heran akangku, tinai idjä äpat tä kea aku djaton haratie:

19. Ampin burong nasar manjalumbo akan langit, sarantar han-

dipä hong batukarang, djalan bama hong bentok tasik, tinai dasar olo hatuä dengan budjang bawi.

20. Tumon tä kea djalan olo bawi pahabandong: iä kuman, palus mampuas totoke, sambil hamaub: aku djaton sala enen.

21. Tanah suraksirok awi telo biti, tinai idjä äpat tä djaton kea taratanggonge:

22. Djipen amon iä naik radja, tinai olo gila amon iä pahalau peda:

23. Sawä idjä äka kasingi, amon iä marentah, tuntang djipen bawi, amon iä manganti tempoe bawi.

24. Äpat toh uras korik haliai hong petak, tapi iä harati bara idjä piutar tä:

25. Karä bitik tä, hamputan idjä djaton abas: tapi musim pandang iä mamumpong panginae:

26. Blawau bukit, hamputan idjä djaton kwasa: tapi iä manampa humae hong batukarang:

27. Sangkalap djaton bara radja, tinai djetä lagoet bakawankawan:

28. Lalawa manjingskap hapan lengäe, tuntang iä tamä human radja.

29. Telo toh uras bahalap ingkange, äpat haream idjä bahalap tandjonge:

30. Singa, idjä pangkaabas karä meto, idjä djaton maku undur awi barangai ampin talo:

31. Aso riwut idjä batekang kahange: tinai kambing hatuäe: tinai radja idjä djaton taralawan.

32. Djaka ikau djari humong gila, tuntang djari letjaletjak gawim, tinai ikau djari papa kahan-dakm: tä angop totokm hapan lengäm.

33. Krana amon djohon tusun sapi inggulai, tä djadi mantega: tinai idjä pahalau mangusok uronge, mamplua dahae: tuntang idjä muungkar kalait, mampalembut klahi.

BAGI 31.

Angh sewut Lemuel.

1. Angh radja Lemuel; sewut idjä iadjar indue akae.

2. Kajah, idjä kampilngku, kajah anak knaingku, kajah ikau, anak miatku!

3. Äla manenga kaabasm akan olo bäwi, tuntang äla haliai manjak djalan tä idjä indu karusak radja.

4. Djaton patut akan radja, joh Lemuel, djaton patut akan karä radja, amon iä pamihop anggor: tinai äla karä pangeran mipen talo ihop bahari.

5. Suro äwen mihop palus kalapean kapatut, tuntang mobah perkaran olo awang ihenjek.

6. Tenga talo ihop bahari akan äwen idjä tjalaka, tinai tenga anggor akau olo idjä paham kapähä atäe:

7. Mangat iä mihop tuntang kalapean tjalaka, palus djaton mingat kapähäe.

8. Rakang njamam akan olo bisu, tuntang akan perkaran karä olo idjä unggounggol.

9. Rakang njamam, putus budbudjur, palus mamatut mambudjur olo idjä tjalaka tuntang pähä.

10. Sawä idjä tinduh, äwe tau sondau iä? iä toto barega paham bara mutiara.

11. Atäi banae tau harap iä. tuntung iä djaton tapas ontong.

12. Talo bahalap bewäi iawie dengae katahin pambelome. tuntung djaton haliai talo awang papa.

13. Iä manjimpan bulun meto tuntung pista. palus lengäe ukuh manantang tä.

14. Iä kilan banaman olo bada gang. idjä mimbit balandja bara kedjau.

15. Huahuang alem iä misik. balalu manatap panginan akan untkup humae. tuntung manukas gawin sakarä djipäe idjä bawi.

16. Iä manirok tahu tana. tuntung iä mamili tä kea; awi pangulih lengäe iä mimbul pambulan anggor.

17. Iä mambabat mampaabas kahaenge. tuntung iä mandähen lengäe.

18. Iä mitä dagange bahudjong bewäi; sunboe djaton belep hapus alem.

19. Iä mandjudju lengäe manduan galingan tantang. finai tundjuke basikap toto mimbing handepang.

20. Iä handjak muap karakope akan olo pähä. tuntung mandjuk lengäe radjin manenga akan olo tapas.

21. Iä djaton mikäh tagal untkup humae buah sadingen. krana hapus untkup humae hapakaian tilaptalapa.

22. Iä mauampa pararani akae; pakaiäe uras benang lamos tuntung baludu.

23. Banae basewut hong äka basara. amon iä manamuni hetä dengau karä bakas tanah.

24. Iä mitor pakaiian tuntung mandjual tä. babat imanujoe akan dagang.

25. Pakaiäe bunggut tuntung bungas; iä manatawä andau rahian dapit.

26. Iä marakang njamae huang kapiutar. tuntung hong djelae aton adjar idjä paris.

27. Iä mariksa karä gawin untkup humae; iä djaton maku kuman tuntung kadiae.

28. Karä anake hatuä bahambit. tuntung manjewut iä salamat. finai banae kea manara iä. koe:

29. Arä olo bawi tau tinduh. tapi ikau bahalap bara äwen tä samandiai.

30. Lago bahalap tuntung ampin bungas häiang. djaton baguna; tapi olo bawi idjä mikäh Jehowa. iä patut inara.

31. Tara iä tumon karä bua lengäe. karä gawie akan mahorumat iä hong äka olo arä.

SURAT

PANGABAR AIN

S A L O M O.

BAGI 1.

Talo handiai uras haiang.

1. Djetoh karä sewut olo pangabar, anak Dawid, radjan Jerusalem tä.

2. Joh, haiang uras kabaiang! koan olo pangabar; toto, haiang uras kabaiang! talo handiai uras haiang!

3. Narai ontong olo huang karä kapähän gawie, idjä awi tä iä mampahäka arepe penda matanandau?

4. Girir idjä nihau, girir taheta lembut tinai; tapi petak melai däh-en katatahi.

5. Matanandau lembut, belep tinai, tuntang iä badjeleng akan äkae haluli, mangat lembut hetä tinai.

6. Riwut mohon akan salatan, bakitar tinai akan utara, tuntang iä sasar hakitar sampai äka tam-parae tinai.

7. Karä sungäi uras masoh akan tasik, tinai tasik djaton mandahang kakontep; akan hulue, akan äka karäi sungäi tä solake masoh, hetä djetä maujambong tinai.

8. Karä talo handiai kontep kasusah, sampai olo djaton tau masuman tä lepalepah. Matä haradjur djaton tau puas mitä, tinai pinding djaton tau penda mahining.

9. Talo idjä djari, djetä kea

akan mandjari tinai; idjä djari ilalus, djetä kea karäh ilalus tinai, sampai puna djaton talo taheta penda matanandau.

10. Mikäl aton talo, idjä koan olo: itä, djetä taheta: — tapi toto djari tahi djaman horan talo tä mandjari kea, idjä mandjadi intu pangereng ita toh.

11. Puna olo djaton manguenang talo idjä usang: kakai kea äwen idjä rahian djaton karäh ingenang olo idjä limbah iä tinai.

12. Aku idjä pangabar tä bilin djari radja hong Israel intu Jerusalem.

13. Tuntang aku manjoho atäiku, mangat mangumang mariksa api-apik talo handiai, awang mandjadi hapus penda langit. Karä kasusah tä djari inenga Hatalla akan olo kalunen, mangat äwen mampahäka arepe huang tä.

14. Aku djari mitä karä ampin gawi awang ilalus penda matanandau: maka itä! uras djetä haiang, tuntang kilau manjingkap riwut bewäi.

15. Idjä puna kabingkok djaton tarabudjur, tinai idjä puna ngahus djaton taraisä.

16. Aku djari hamauli huang atäiku: itä! aku djari mamparä tuntang mamaham kapintarku labih bara karä olo, idjä helo bara aku hong Jerusalem: tinai atäiku

djari mangadji tuntang mangkemä kutoh talo:

17. Tuntang aku djari manjoho atäiku, mangat mangasene kapintar, kagila tuntang kaapik: tä maka aku djari katawan, gawi djetä kea kilau manjingkap riwut bewäi.

18. Krana amon arä kapintar, tä arä kea kasusah: idjä mandahang kaharatie, iä mandahang kapähäe kea

BAGI 2.

Karä kahandjak mahin haiang kea.

1. Aku djari hamauh huang atäiku: has, ikau akan mangkemä kamangat, kuman karä ampın talo bahalap. Tapi itä! djetä haiang kea.

2. Koangku dengan tatawä: ikau gila: tinai dengan kahandjak: buhen ikau?

3. Tä, maka angkat atäiku, handak mameda isingku hapau anggor, tuntang atäiku akan mangananjan arepe pintar, sampai aku mitä, talo en idjä bahalap iawi olo kalunen hapus penda langit, katalin karä andau pambelome.

4. Tuntang aku djari manampa talo hai: aku mamangun arä huma akangku: aku mimbul kutoh pambulan anggor akangku:

5. Aku djari mawi arä palakanau tuntang kabon kambang akangku, tinai mimbul hetä hakabeken ampın batang bua:

6. Aku mangali arä talagan danum akangku, hapa mambisa karä pulau kaju:

7. Aku manewus arä djipen hatüa bawi, tinai kutohe idjä puma

rewarku: tuntang sapi tabirajungku paham karäe bara ain olo handiai, idjä djari melai hong Jerusalem helo bara aku:

8. Aku mamumpang kea salaka bulan akangku, tuntang kutoh ramo barega bara karä radja tuntang karä tanah: aku manjoho arä olo pujanji akangku hatnä bawi, tuntang karä talo karamın olo, karä ampın talo usik.

9. Maka aku sasar hai, aku dahangmandahang bara olo handiai, idjä djari hong Jerusalem helo bara aku: tinai kapintarku melai kea hong aku.

10. Tuntang karä talo handiai, idjä ingilak matangku, inengaku akae, tinai aku djaton mangahana bara atäiku karä ampın kahandjak: krana atäiku handjak huang karä gawingku, djetä mandjadi bagingku bara karä gawingku.

11. Limbah tä, amon aku mitä karä gawingku, idjä tampan lenggıngku, tuntang karä kasusahku awi tä, itä! djetä uras kahaiang, tuntang kilau manjingkap riwut, djaton ontong hong djetä penda matanandau.

12. Tä aku mules arepku, handak mitä kadjarian kapintar, tinai kagila tuntang kahumong, kilen ampın olo djetä dapit, idjä karäh manganti radja, djaka iä mandıng dengan idjä helo.

13. Tä, maka aku mitä kapintar toto manangkalau kagila, kilan kalawa mahalau kakaput:

14. Matan olo pintar hong takoloke, tapi olo gila manandjong hong kakaput. Tapi aku mitä kea, kadjarian duädüa tä sama bewäi.

15. Tä aku mado huang atäiku: basa kadjarıngku sama kilan olo gila kea, akan en tinai aku pa-

halau manggau kapintar? Tä koangkü huang atäiku: djetä kea uras kahaïang bewäi.

16. Krana pangingat olo dengan olo pintar djaton palus katatahi, sama kilau dengan olo gila kea, basa intu katika rahian talo handiai puna kalapean, tuntang olo pintar djaton tau dia matäi sama kilau olo gila kea.

17. Tagal tä aku mangabelä pambelomku: krana aku djaton radjin talo handiai idjä mandjadi penda matanandau, basa djetä uras haiang, tuntang kilau manjingkap riwut bewäi.

18. Tinai aku mandjilek karä gawingku, idjä djari iawiku penda matanandau, basa aku akan malih tä intu olo, idjä karäh rahian bara aku.

19. Krana äwe katawan, djaka iä tä pintar atawa gila? Tinai iä karäh marentah karä gawingku, idjä djari inampaku apiapik penda matanandau. Djetä kea kahaïang!

20. Tagal tä aku mules, manjoho atäiku bengkok bara karä gawi, idjä djari inampaku penda matanandau.

21. Krana olo, idjä djari malalus karä gawie hapan kapintar, kaharati tuntang kaapik, iä indu malih tä tinai akan olo beken, idjä djaton djari omba mawie. Djetä kahaïang kea tuntang tjalaka paham.

22. Krana narai ontong olo huang karä gawie tuntang kasusah atäie, idjä puna ai penda matanandau?

23. Krana hapus andau pambelome puna kapähä, kasusah, tjalaka, alo hamalem kea atäie mahin djaton tau sanang. Djetä kahaïang kea!

24. Tä, djaton bahalap bewäi akan

olo, uka kuman mihop, tuntang manjarongan hambaruac hapan kahalap, idjä kadjarian karä gawie? Maka djetä kea gitangkü bara lengän Hatalla bewäi.

25. Krana äwe tau kuman, äwe tau handjak, sala bara awi iä bewäi?

26. Krana akan olo idjä ingilake iä manenga kapintar, kaharati tuntang kahandjak; tapi akan olo badosa iä manenga kasusah gawie, uakara iä mamumpong tuntang manunjok, tuntang djetä inenga tinai akan olo idjä ingilak Jehowa. Djetä kea kahaïang, tuntang kilau manjingkap riwut!

BAGI 3.

Olo tau handjak toto huang Hatalla bewäi, maka olo papa puna sama dengan meto.

1. Akan talo handiai aton wajahe, akan karä ampin gawi hapus penda langit aton tukas katikae.

2. Manak aton katikae, matäi aton katikae: mimbul aton katikae, mandjawut talo imbul tä aton katikae:

3. Mampatäi aton katikae, manatamba aton katikae: mangarak aton katikae, tinai mamangun aton katikae:

4. Manangis aton katikae, tawä aton katikae: manatum aton katikae, tinai babigal aton katikae:

5. Manganan batu aton katikae, tinai mamumpong batu aton katikae: rampi aton katikae, tinai djajong aton katikae:

6. Manggan aton katikae, tinai

mihau aton katikae; mahaga aton katikae, tinai manganan aton katikae;

7. Marabit aton katikae, tinai mitor aton katikae; manjumi aton katikae, tinai hakotak aton katikae;

8. Mangilak aton katikae, tinai basingi aton katikae; klahi aton katikae, tinai hakabuah aton katikae.

9. Narai toh kabalape akan olo, idjä mawi talo, tagal karä kasusahe tä?

10. Aku djari mitä kasusah, idjä djari inenga Hatalla akan olo kalunen, mangat äwen mampahäka arepe huang tä.

11. Maka Iä mandjadian talo handiai paris intu katikae; tinai kahaus nahuang kalotä djari ingkese hong atäi olon: sala bara djetä olo djaton sondau gawi, awang indjadian Hatalla, atawa tamparae atawa kahapuse.

12. Tagal tä aku harati, djaton idjä bahalap akan olo, bara iä handjak, tuntang mawi talo bahalap katahin pambelome.

13. Maka tinai, genep olo idjä kuman mihop tuntang handjak hong karä gawie, djetä kea panengan Hatalla.

14. Aku kasene, talo handiai idjä iawi Hatalla, djetä uras akan melai katatahi; olo djaton tau mandahange, djaton kea tau manapase; maka gawin Hatalla kalotä, mangat olo mikäh iä.

15. Talo idjä katontoh, puna djari kea horan; tinai talo idjä akan mandjadi, tabi kea djari aton: Hatalla halaliae tinai bewäi talo idjä djari halau bihin.

16. Tinai aku djari mitä penda matanandau, aton äka basara, tapi

kadarhaka aton hetä; aton äka idjä puna akan katetek, tapi karajap aton hetä.

17. Tä koangku huang atäiku: Hatalla karäh mamutus akan olo tetek tuntang olo darhaka; krana hetä puna katikae akan karä akal tuntang karä ampın gawi.

18. Djadi, aku bamauh huang atäiku: djetä tagal olo kalunen, mangat Hatalla mangkemä äwen, uka äwen akan harati, huang arepe iä sama kilau meto bewäi.

19. Krana kadjarian olo kalunen sama kilau meto; kilau pampatäi djetä, kakai kea iä matäi, tuntang karä talo tä sama tabasenge; tinai intu olon djaton labih bara intu meto; krana talo handiai uras haiang.

20. Uras talo handiai tä tintue akan äka idjä: samandiai tä puna kadjarian petak, tuntang haluli tinai mandjadi petak.

21. Äwe katawan, djaka liau olon mandai kangambo, tuntang liau meto sewu tamä petak?

22. Tagal tä aku djari harati, djaton talo idjä bahalap akan olo bara iä handjak huang gawie, krana djetä puna bagin ai. Krana äwe tau mimbit iä kantä, akan äka iä tau mitä talo awang karäh mandjadi rahian bara iä?

BAGI 4.

Karä ampın gawi tuntang kadjarian olo uras haiang.

1. Djadi, aku mules, palus mitä karä ampın kararat katulas, idjä mandjadi penda matanandau; maka itä! aton kutoh djohon matan äwen idjä ihenjek, tuntang

idjä pamamponge djaton: awi le-
ngän idjä mararat äwen äwen ihe-
njek. tuntang idjä pamamponge
djaton.

2. Tä aku manggarä olo matai.
awang djari nihau, mangat bara
olo idjä magon belom, idjä bara
tabaseng palus toh.

3. Tinai idjä puna djaton, iä
tä mangat bara kadaduä tä, idjä
hindai katawan karä talo papa,
awang mandjadi penda matanandau.

4. Tinai aku mitä karä ampin
satiar, tuntang karä kaapik gawi;
djetä mampalembut kabirin olo
dengan kolae. Djetä kea uras
haiang, tuntang kilau manjingskap
riwut bewäi.

5. Toto olo gila mangkipit le-
ngäe, tuntang kuman isi ai kea.

6. Maka idjä kasudok lokap
tuntang kasanang bahalap bara
duä karanggam tuntang kasusah
dengan kahaiang.

7. Tä aku mules arepku tinai,
tuntang aku mitä karä kahaiang
idjä penda matanandau:

8. Aton olo idjä tonggal. dja-
ton sawähabanä, tinai iä djaton
bara anak, djaton kea bara paha-
rie: tinai gawie haradjur bewäi,
tuntang matae djaton maku puas
dengan panataue. Maka akan äwe
aku bagawi, manjoho hambaru-
angku tapas kabalape? Djetä kea
haiang toto, tuntang kasusah idjä
papa haliai.

9. Bahalap duä bara idjä biti:
krana äwen tä kuman asil gawie.

10. Djaka idjä biti äwen tä ba-
longkang, kolae handak mando-
hop mampendeng iä: tapi pajah
idjä tonggal tä amon iä balong-
kang, basa djaton beken, mangat
mandohop iä.

11. Tinai amon duä menter hin-

djä, tä äwen hakalaso: tapi idjä
tonggal, kilen iä tau blasut?

12. Tinai amon idjä tonggal tä
intakan impalah, tä idjä duä tau
malawan: maka tali unam telo
djaton murah inggeto.

13. Olo tabela idjä pähä belom
tuntang pintar bahalap bara radja
bakas idjä gila, idjä djaton maku
inawat hindai.

14. Krana idjä ilapas bara sipir
mahim tau naik radja, tinai idjä
puna inakan radja tau sasar pähä
belom. — (I. Mos. 41, 14.)

15. Maka aku mitä karä olo idjä
penda matanandau ompat olo ta-
bela beken, idjä akan manganti
idjä solake tä.

16. Djadi, karä olo idjä omba
helo baue djaton tawan kalepahe:
tinai idjä manuntut iä djaton kea
karäh handjak. Djetä kea haiang,
tuntang kilau manjingskap riwut
bewäi.

17. Haga paim, amon ikau ma-
nalih human Hatalla: käläh ikau
manggapi mangat mahining, bara
ikau omba mimbit parapah ain olo
gila, krana äwen djaton harati talo
kasalae idjä iawie.

BAGI 5.

Karä panatau haiang kea.

---

1. **A**la totokm kanaha, tun-
tang äla atäim kirokiro hakotak
hong baun Hatalla: krana Hatalla
aton hong sorga, tapi ikau hong
petak: tagal tä buah karä aughm
isut bewäi.

2. Krana awi kutoh kasusah olo
mangampa, tumon tä awi karuek
kotake olo tarang kagilae.

3. Amon ikau djari bamiat intu Hatalla, äla ikau randjar mahapuse; krana iä djaton mangilak olo gila; talo idjä djari imiatm, lalus tä kea.

4. Bahalap haream ikau djaton bamiat, bara ikau bamiat, tuntang djaton malaluse.

5. Äla manjoho totokm mimbit isim badosa; tinai äla manjewut hong baun sarohan Hatalla: djetä awiku salaja bewäi. Buhen Hatalla akan hasep kalaite tagal aughm kalotä, palus marusak karä gawin lengäm?

6. Amon kutoh nupi, tä maka kutoh kahaiaug tuntang augh riwut; tapi ikau, käläh mikäh Hatalla.

7. Amon ikau mitä olo pähä ihenjek, tuntang kabudjur kate-tek ingarak hong tanah, äla he- nuan tagal gawi kalotä, krana aton idjä hai haream bara äwen, idjä karäh mariksae; tinai aton Idjä pangkahai bara äwen tä samandiai.

8. Tinai alo kilekilen kea, puna ontong kea akan tanah, amon aton radja akan hapus petake.

9. Idjä haus rear haradjur djaton tau ombet reare, tinai idjä haus panatau djaton tau puas awi karä pangulihe. Djetä kea kahaiaug!

10. Äka kutoh panatau, hetä kea kutohe idjä mamparohot tä; tinai narai ontong tempoe awi djetä, baja mampaharap matae bewäi?

11. Olo idjä toto bagawi mangat tirohe, alo iä djari kuman isut atawa paham; tapi karä kabesoh olo tatau maur tirohe.

12. Djetä peres papa haliai, idjä gitangku penda matanandau, iä tä,

mahaga panatau akan karugin tempoe kea.

13. Krana olo tatau kalotä rusak paham tjalakae; tinai amon iä djari manak, maka djaton talo melai intu lengän anake.

14. Kilau iä bara knain indue, kalotä iä buli tinai halowai; djadi panulic sama dengan panumahe. iä djaton akan mimbit talo enen bara karä gawie, idjä tau inang-gonge hong lengäe.

15. Maka djetä kea kapapa paham, iä akan hagoet sama haliai kilau iä djari dumah. Narai tinai ontong akae? iä djari bagawi akan riwut bewäi.

16. Hapus umure iä djari kuman huang kakaput, tuntang djari kutoh kasusahe, tinai peres dengan kapähän atäie.

17. Djadi, aku toh manggaräe bahalap tuntang mangat, amon olo kuman mihop, tuntang handjak huang karä gawie, idjä ilaluse penda matanandau, katahin umure idjä puna pandak, idjä inenga Hatalla akae; krana djetä puna bagin ai.

18. Tinai genep olo, idjä inenga Hatalla panatau tuntang ramo, tinai kwasa mangat kuman djetä, tuntang manduan bagie, haiak handjak atäie hong karä gawie; djetä maka panengan asin Hatalla.

19. Krana olo tä djaton paham mangenang karäh kapähän pambe- lome, basa Hatalla mamedä iä dengan kahandjake.

BAGI 6.

Olo idjä djaton tau ombet huange toto tjalaka bewäi.

1. Aton ampin tjalaka, idjä

gítangku penda matanandau, maka djetä kutohe intu olo arä:

2. Djetä, olo idjä inenga Hatalla panatau, kutoh ramo tuntang horumat, sampai djaton tapis talo enen, idjä kahandak atäie; tapi Hatalla djaton manenga kwasa akae, uka kuman tä, malainkan olo beken bewäi kuman tä lepah. Djetä haiang toto, tuntang peres papa.

3. Alo olo manak saratus, tuntang belom tahi umure, tapi hambaruac djaton peda awi talo bahalap, tinai iä djaton ingubur inatum buabua: djetä koangku, anak idjä ingälus bahalap bara iä.

4. Krana anak kalotä blua haiang, palus hagoet lilap, tuntang arae palus kudap;

5. Iä djaton djari mitä matanandau, tuntang iä djaton katawan tä: iä tä sanang bara olo kalotä.

6. Krana alo olo tä belom sampai duä kojan njelo, tuntang iä djaton djari mangkemä kahalap: djaton även tä palus akan äka idjä bewäi?

7. Karä gawin olo uras akan njamae, tapi atäie djaton tau peda awi tä.

8. Krana narai kalabien olo pintar bara olo gila? narai guna olo pähä idjä pintar handak omba olo belom?

9. Bahalap haream hapan ramo idjä aton, bara mangenang awang djaton. Djetä kea kahaiang, tuntang kilau manjinkap riwut.

10. Alo bararangai pangkat olo, arae puna tawan bara horan, iä puna olon bewäi; iä djaton tau hakalawan dengan idjä kwasa bara iä.

11. Krana kutoh augh manda-

hang kahaiang bewäi: narai guna olo awi tä?

12. Krana äwe katawan narai idjä baguna akan olo sangkom pambelome, katahin isut andane belom huang kahaiange, idjä ilapuse kilau amban talo bewäi? Atawa äwe handak masuman akan olo, narai idjä karäh rahian bara iä penda matanandau?

BAGI 7.

Sepsimpan augh sewut tuntang adjar.

1. Aian tinduh bahalap haream bara minjak barega, tinai andau pampatäi bahalap bara andau olo inakan.

2. Bahalap haream tamä human tatum bara huma äka rami; krana hong djetä aton kahapus olo handiai, tuntang olo belom manganang tä hong atäie.

3. Kasusah käläh bara tatawä, krana amon ampin hau ringiringi, tä atäi impahalap.

4. Atäi olo pintar ompat human tatum, tapi atäi karä olo gila ompat huma äka rami.

5. Käläh mahining augh pudjin olo pintar bara mahining augh njanjin olo gila.

6. Krana kilau hutup salentup kaju penda rinjing, tumon tä tawän olo gila. Djetä kea kahaiang!

7. Krana karampi dengan olo badjoho manggila olo pintar kea, tuntang talo inenga matusak atäi.

8. Kahapus talo bahalap bara tamparae: olo basuntul atäie bahalap bara olo badjoho.

9. Äla huang kanaha blait,

krana kalait puna melai hong atai olo gila.

10. Ela hamauh: buhen maka karä katika awang bihin bahalap bara awang katontoh? krana djaton awi kapintarm ikau misek talo kalotä.

11. Kapintar sama kahalape dengan panatau: toto bahalap harean tinai akan karä olo idjä mitä matanandau.

12. Krana kapintar mangalindong, tinai rear kea mangalindong: tapi idjä ontong kapintar tinai manenga pambelom akan tempoe.

13. Itäm, ingat gawin Hatalla: krana äwe tau mambudjur talo idjä djari iningkoke?

14. Handjahandjak hong andau bahalap, tuntang andau tjalaka ingat kea, krana Hatalla manampa tä hatontong, nakara olo djaton akan katawan talo awang hindai mandjari.

15. Sepsimpan ampin talo aku djari mitäe sangkom katika kahaianku. Aton olo tetek, tuntang iä basempong hong kateteke: tinai aton olo papa, idjä pandjang umue huang kadarhaka.

16. Ela ikan pahalau tetek, äla mado arepm pahalau pintar: krana buhen ikau handak rusak?

17. Ela pahalau marajap, äla ikau gila: krana buhen ikau handak matäi basempong?

18. Käläh mimbing djetoh, tinai äla kea malekak lengäm bara djetä; krana idjä mikäh Hatalla, iä mahakan talo handiai tä.

19. Kapintar mangawasa olo harati paham harean bara sapulu mantir hai, idjä hong lewu.

20. Krana hong hapus petak puna djaton idjä biti tetek kalotä, sam-

pai uras bahalap karä gawie, sampai iä djaton basala.

21. Ela manduan atai tagal karä angh idjä iado olo, belä ikau akan mahiming djipem mamapa ikau.

22. Krana tawam bewai ataim. kindjap ikan kea djari mamapa olo.

23. Talo handiai tä aku djari mangkemäe huang kapintar. Huangku aku handak mandimo kapintar, tapi djetä sasar kedjau bara aku.

24. Djetä kedjau, kilen gawingku dengae? djetä pahalau timben. äwe tau sondaue?

25. Aku mules tinai haiak atäiku, mangat mangasene, mariksu tuntang manggau kapintar dengan kaapik, tinai mangat mangasene kahumong olo papa, tuntang karajap karä olo gila.

26. Tä aku sondaue talo idjä bapait bara pampatäi, iä tä: olo bawi idjä atäie kilau djaring tuntang djarat, lengäe kilau pasong: olo idjä budjur hong bauu Hatalla karäh mahakan iä, tapi olo badosa karäh inawae.

27. Itä! karä talo tä djari sondaue, koan olo pangabar tä, hatontonghatontong, mangat sondaue kapintar.

28. Tapi idjä magon inggau hambaruangku, tuntang djaton aku djari sondaue, iä tä: dalam sakojan olo aku djari sondaue idjä biti olo hatuä toto, tapi olo bawi djaton haliäi marak karä äwen tä.

29. Baja djetoh toto djari sondaue. Hatalla djari manampa olon budjur, tapi äwen manggau arä pikir.

BAGI 8.

1. *Ä*we padan dengan olo pintar? *Ä*we tau marima talo handiai? Kapintar olo mamplawa baue, tuntang kabangut baue hobah awi tä.

2. Koangku:awi manumon augh njaman radja, tagal sumpahm kea idjä intu Hatalla.

3. *Ä*la murah hadari bara baue, tinai äla magon manekang hapan augh papa; krana iä mawi karä talo kahandake.

4. Krana augh radja puna kwasa; atawa *Ä*we petah hamauh dengae: narai gawim?

5. Idjä mahaga prentah, iä djaton karäh buah talo papa; atäi olo pintar katawan katika tuntang hadat.

6. Krana genep perkara aton katikae tuntang hadate; tapi arä ampin talo papa puna mambchat olon.

7. Krana djaton aton idjä katawan talo rahian; krana *Ä*we tau masanan akae kilen kadjariae dapit?

8. Maka olo djaton kwasa dengan rogh, hapan manahanan rogh tä; tinai olo djaton kwasa dengan andau pampatäi; kahum parang olo puna djaton lapas; tinai kadhaka djaton akan maliwus tempoe.

9. Karä talo tä djari gitangku, sangkom aku manjoho atäiku mingat karä talo, awang mandjadi penda matanandau. Aton katika, maka olo impahai, marentah awang beken indu tjalakan *Ä*wen.

10. Tinai aku mitä olo parajap ingubur, tuntang hantue iagah bara äka brasih, tapi olo idjä budjur gawie ingalapean bewäi hong lewu. Djetä haiang kea!

11. Basa hukum djaton palus mawi karä gawi papa, tagal tä atäi olo kalunen kontep, handak malalus kapapa bewäi.

12. Alo olo parajap sampai kasaratus tingkat malalus kadhakae, tuntang iä pandjang umure: mahin tawangku kea, *Ä*wen idjä mikäh Hatalla karäh batuah, *Ä*wen idjä marawan intu baue.

13. Tapi olo parajap djaton akan batuah, kilau kangkalängän talo *Ä*wen djaton akan belom pandjang, idjä djaton maku mikäh Hatalla.

14. Aton hindai kahaiang idjä mandjadi hong petak: aton olo idjä tetek, tapi iä imaläh kilau gawie darhaka; tinai aton olo darhaka, tapi iä imaläh kilau gawie tetek. Maka koangku, djetä haiang kea.

15. Tagal tä aku manara khandjak tä, basa djaton akan olo talo idjä bahalap haream penda matanandau, baja kuman tuntang mi-hop, tinai handjahandjak; krana baja talo tä bewäi akae asil gawie hapus umure, idjä inenga Hatalla akae penda matanandau.

16. Maka amon aku manjoho atäiku mangasene kapintar, tuntang mitä karä kasusah idjä hong petak, sampai matan olo handau hamalem djaton mangkemä tiroh:

17. Tä aku mitä, hapus gawin Hatalla idjä mandjadi penda matanandau djaton tau olon haratie: amon olo paham badjudju manggaue, djaton haream iä sondau. Alo olo pintar mado arepe katawan tä, djaton kea iä tan sondau djetä.

BAGI 9.

1. Krana talo handiai tä aku djari mingkese huang atäiku, mangat aku bakarimah harati talo tä, iä tä: olo tetek dengan olo pin-tar, tuntang karä gawie, uras intu lengän Hatalla; olo djaton katawan atawa sinta atawa kasingi karäkarä awang inaharepe.

2. Krana kadjarian idjä sama kilau awang beken kea, idjä bewäi talo supa olo tetek tuntang olo parajap, olo bahalap tuntang brasih sama kilau olo idjä halikü atäie, olo idjä pudji maluput pa-rapah sama kilau olo awang dia, olo bahalap sama kilau olo badosa, olo idjä sumpah sala sama kilau idjä mikäh sumpah.

3. Perkara toh idjä kapala papa bara karä talo awang mandjari penda matanandau, bası sama bewäi talo supa äwen handiai tä; tagal tä kea atäi olon kontep ka-darlhaka, tuntang kutoh kagila aton huang atäie katahie belom; tinai limbah tä maka äwen tä pa-lus akan äka olo matäi.

4. Krana äwe idjä empas bara tä? Karä awang belom tau harap; krana aso belom bahalap bara singa matäi.

5. Krana karä idjä belom katawan, iä akan matäi; tapi karä awang matäi djaton katawan enen; äwen djaton kea bara upah hindai, krana pangingat olo dengae djari nihau.

6. Tahi olo djari terai sinta, atawa basingi tuntang bahiri äwen tä: äwen djaton bara bagi hong kalunen djetoh hindai intu talo handiai, awang mandjadi penda ma-tanandau.

7. Tagal tä lius, kuman te-

pongmi tuntang handjak, ihop anggorm tuntang mangat atäim; krana Hatalla mangilak gawim.

8. Käläh klambim haradjur ba-halap, tuntang takolokmi äla tapas minjak.

9. Handjak pabelom dengan sawam idjä ingilakmi, sangkom karä andau pabelom mindjam aim, idjä djari inenga Hatalla akam penda matanandau, katahin andau pabelom aim idjä puna haiang; krana djetä puna bagim huang pabelom, tuntang huang karä gawim, idjä ilalusmi penda matanandau.

10. Talo handiai awang sondau le-ngäm akan indu iawim, takan mangamperet tä; krana hong äka olo matäi, idjä puna inalihmi, djaton aton gawi, djaton kaapik, djaton kahaiati, djaton kapiutar.

11. Tinai aku mules bara djetä, palus mitä kilen ampin djalan per-kara penda matanandau; kalias djaton baguna akan hadari, kaa-bas djaton baguna akan parang. kaapik djaton ombet manampa ba-landja, kaharati djaton tau mana-tau, kapintar djaton ombet masi ita intu olon, krana samandiai tä sampai tumon katikae tuntang ontonge.

12. Tinai olo djaton katawan umure; malainkan kilau lauk sale-nga inawan pasat idjä papa akac, tuntang kilau burong halindjep huang djarat: kakai kea olo ka-lunen inawan intu katika papa, amon djetä gap manjangkulep iä.

13. Tinai aku djari mitä penda matanandau kapintar djetoh, idjä hai kea kamaängku;

14. Iä tä, aton lewu korik tun-tang isut olo huange, maka radja hai dumah maranggar djetä, palus

mangaponge, tuntang manampa pagar hai mangahiling djetä;

15. Maka aton sondau hong lewu tä olo pähä idjä pintar, idjä tau maliwus lewu tä awi kapintare, tapi olo djaton nalingä olo pähä tä.

16. Tä aku hamauh: kapintar toto bahalap bara kaabas; tapi kapintar olo pähä tä inawah bewäi, olo djaton tarima aughe.

17. Augh olo pintar idjä sinisnik bahalap bara kariak olo hai marak olo gila.

18. Kapintar bahalap bara gangaman; tapi idjä biti olo setan marusak kutoh talo bahalap.

BAGI 10.

1. Idjä kongan langau hantu mambewan tuntang mampakaram minjak tukang tatamba; kalotä kea isut kagila manimben bara kapintar tuntang kahai.

2. Atäi olo pintar intu lengäe gantaue, tapi atäi olo gila intu lengäe sambile.

3. Alo braniag djalan ihoroe olo gila, maka tapas hong atäie; tinai iä mado olo handiai gila.

4. Amon kalaüt olo hai lembut dengam, äla atäim marasing, krana kasuntul mambalang dosa hai.

5. Aton tinai talo papa idjä gitangku penda matanandau, kasalan idjä lembut bara olo hai,

6. Iä tä: olo gila paham ingatang impahai, tapi olo bahalap akan mondok randah.

7. Aku djari mitä djipen mukong hadjaran, tinai karä mantir manandjong kilau djipen hong petak.

8. Idjä mangali palowang, iä kea akan lawo huange; idjä mambai pagar, iä inotok handipä.

9. Idjä manggaling batu, iä pähä awie, tinai idjä manising kaju tau bahimang awi tä.

10. Amon pakarang djari tumpul tuntang baue djaton iasa, tä olo akan mampalepai kaabase haream; tapi kapintar hapan akal mangabua karä perkara.

11. Olo habitak djaton bahalap bara handipä, idjä manotok djaton taratawar.

12. Karä augh njaman olo pinftar uras paris, tapi totok olo gila kuman arepe;

13. Tamparan karä aughe aton kagila, tinai katatesae, djetä kanjanjau idjä marusak.

14. Olo gila paham habitak; tapi olo djaton katawan kilen kadjariae: äwe handak masuman akae narai idjä akan mandjadi dapit?

15. Gawin olo gila bahali akae, djalan tanggoh lewu mahin djaton iä tawae.

16. Pajah tanah, idjä haradja anak olo, tinai karä mantire baramirami haiak djadjewu.

17. Berkat tanah, idjä radjae puna hai, tuntang karä mantire kuman tumon wajahe, hapae mamparigas arepe, tuntang djaton indu baramirami.

18. Awi kadiae maka bapahae harenep, tinai awi kabantus lengäe huma mamantis.

19. Ewen nguan panginan uka tatawä, tinai anggor akan mampahandjak pambelome, rear akan mandjadian talo handiai akae.

20. Ela manjapa radja, alo hong knaim mahin äla, alo hong äkam batiroh mahin äla manjapa olo tatau; krana burong penda langit

manjampai aughu, tuntang karä talo idjä bara palapas masuman tä.

BAGI 11.

---

1. Djakah panginam akan danum, tä maka ombcombet katahie rahian ikau karäh sondau tä tinai.

2. Bagi tä akan udju hanja biti, krana ikau djaton katawan, tjalaka kilen karäh sampai petak.

3. Amon baunandau djari babehat, tä maka iä mampalawo udjan paham akan petak; tinai amon batang kaju balongkang, alo akan salatan alo akan utara, maka äkae balongkang, hetä kea äkae melai.

4. Idjä mangenang riwut, iä djaton malan, tinai idjä mangenang baunandau, iä djaton manggetem.

5. Kilau ikau djaton katawan djalan tintun riwut, atawa ampin karä tolang mandjari hong knain olo batili: tumon tä kea ikau djaton katawan gawin Hatalla, ampie mandjadian talo handiai.

6. Haiak djadjewu tawor binjin, tinai halemäi äla mampaterai lengäm; krana ikau djaton katawan idjä kwe akan mandjari, djetoh atawa djetä; tinai paribasa amon duäduä mandjari, djetä bahalap haream.

7. Kalawa tä puna manis, tinai mangat akan matä manampalahi matanandau.

8. Tapi amon olo belum tahi njeloe, tuntang mamparami arepe hong karä talo tä: käläh iä mangenang andau kakaput kea, basa

djetä puna arä; krana kadjarian talo handiai puna laiang.

9. Patami arepm, o olo tabela, sangkom katabelam, tuntang soho atäim handjak pesam katagangam, awi idjä tumon kakilak atäim tuntang karadjin matam; tapi ingat buabua, tagal talo handiai tä dapit ikau iriksa Hatalla.

10. Kanan kapähä bara atäim, lekak kapapa bara bitim, krana katika katabelam haiang kilau pandang handjewu.

BAGI 12.

---

1. Pesam tabela ingat iä, idjä djari manampa ikau, helo bara andau papa tä sampai, tuntang karä njelo tokep, idjä tahiü tä ikau karäh hamaui: djetä djaton aku mangilake.

2. Helo bara matanandau tuntang kalawa, bulan dengan karä bintang mandjadi kaput, tuntang baunandau palus haluli tinai limbah udjan;

3. Katika amon idjä tonggon huna tä hagedjah, tinai idjä abas tä haleko, amon tukang painggiling tä malajau, basa iä batisa isut, tuntang idjä manangkilik bara panjengok tä mandjadi kawus;

4. Amon blawang djalan bluu iatep, tuntang augh galingae tä beujebenjem; amon olo misik sana burong mahiau, tuntang karä idjä panjanji tä sontop;

5. Sampai olo mikäh äka gantong, tuntang uras pampikäh bewäi hong djalae, amon karahuang mangambang, anon sangkalap

mangkawang, tuntang dahian malikalih: krana intu tä olo akan indu manalih humae idjä palus katatahi, tuntang tukang tatum djari toke;

6. Helo bara tali salaka inggeto, tuntang blanai bulau tä inusit, sarangan masip indarai hong kali, tuntang galingan kali ingarak;

7. Tuntang kawo tä akan buli petak tinai, tumon solake, tuntang hambaruan buli Hatalla, idjä djari manengae. — (1. *Mos.* 3, 19.)

8. Joh, haiang uras kahaiang, koan olo pangabar; uras haiang talo handiai! — (1, 2.)

9. Maka olo pangabar tä hindjä ungkup olo pintar tä, tuntang madjar olo arä kharati, tinai iä mangunang tuntang mariksa, sambil mangarang arä sewut.

10. Olo pangabar tä paham mang-

gau, mangat sondau augh paris, uka manjurit karä augh toto tä budjubudjur.

11. Maka karä augh ungkup olo pintar tä uras kilau pasak tuntang paku idjä ilantak, idjä ingampeleng awi karä guru, tuntang idjä inenga awi Sakatik idjä tonggal tä.

12. Tinai idjä sala bara djetä, buah ikau batawat, o anak; kutoh surat inampa djaton balentas, tuntang awi kapaham mangadji mampaijuh bereng.

13. Toh, käläh ita mahining djumalah karä adjar: mikäh Hatalla, tuntang haga prentahe, krana hong djetä hapus pambelom olo. — (1. *Tim.* 1, 5.)

14. Krana Hatalla karäh mimbit karä gawin olo uka iriksa, tuntang talo handiai idjä basilim, alo bahalap alo papa.

NJANJI KARÆ

NJANJI, AIN

S A L O M O.

BAGI 1.

1. Njanji karä njanji, idjä ingarang Salomo. —

2. Käläh iä manjum aku hapian sium totoke: krana sintam bahalap bara anggor.

3. Ewau minjakm paham mangat, aram kilau minjak idjä inusuh, tagal tä karä budjang bawi mangilak ikau.

4. Djidjit aku, tä ikäi hadari manuntut ikau. Radja djari mimbit aku tamä karonge. Ikäi bamirami, tuntang handjak ran-

tang tagal ikau; ikäi mangenang sintam paham bara anggor; olo budjur mangilak ikau.

5. Aku babilem, tapi bungas kea, o keton anak bawin Jerusalem, kilau tingkap olo Kedar, kilau pararani ain Salomo.

6. Æla keton mananturä aku, basa aku babilem, tagal aku djari buah lasut andau. Karä anak induku djari malait aku; äwen djari manjoho aku manonggo karä pambulan anggor; tapi pambulan anggor idjä puna aingku aku djaton djari manonggoe.

7. Suman akangku, o ikau, idjä ingilak hambaruangku, kwe äkam manjakatik, kwe äkam malajan bentok andau? uka äla aku kilau idjä akan hasandurong paralus mendeng darah kawan karä kolam.

8. Djaton ikau katawan tä, ikau idjä kapala bungas bara karä olo bawi? blua bewäi, tuntut awan pain karä tabiri, tuntang sakatik anak kambing ain darah puna äka karä sakatik.

9. Aku mananding ikau, o aring, dengan hadjarangku, idjä intu karetan Parao.

10. Bungas toto pipim idjä ingangkuling rantai bulau, tuntang ujatm hasaling mutiara.

11. Ikäi handak manampa akam rantai bulau batatak salaka.

12. Kahum radja mondok kuman hong medjae, maka minjak nardus ajungku hatambeleng ewaue.

13. Idjä ingilakku tä kilau peteng mur akangku, idjä melai bara malem helat tusungku.

14. Idjä ingilakku tä akangku kilau kambang kiprus, intu pambulan anggor hong Engedi.

15. Itäm, ikau toto bungas, o

aring, bungas haliai ikau, matam kilau matan burong dara.

16. Itäm, o idjä ingilakku, ikau bakena tuntang toto manis. Æka koä menter mamumbong.

17. Karä djihin human ita uras kaju seder, hapas dinding ita uras kaju goper.

BAGI 2.

1. Aku toh kambang mawor hong Saron, tuntang kambang lilin hong djanah.

2. Toto, kilau kambang lilin marak karä duli, tunon tä aringku marak karä olo bawi.

3. Kilau batang sungkop marak himba, kakai idjä ingilakku marak olo hatuä. Aku mondok mampangat arepku hong kangkalingaie, tuntang buac manis akan tangepku.

4. Iä mimbit aku tamä human anggor, tuntang sintae manganggarong aku.

5. Awat aku hapan gula anggor, pangat aku hapan sungkop, krana aku haban awi sinta.

6. Lengäe sambil aton penda takolokku, tinai lengäe gantane mamalok aku.

7. Aku manjampah keton, o anak bawin Jerusalem, intu krahaun tuntang badjang bawie hong padang, belä keton mampisik tuntang manangkedjet aringku tä, sampai iä misik kabuate.

8. Djetä augh ain idjä ingilakku: itä! iä dumah; iä manangkadjok hundjun bukit, iä manjampundong hong lungkoh.

9. Idjä ingilakku tä kilau krahaun, kilau anak badjang; itä! iä

mendeng balikat dinding ita, manangkilik bara ruar paujengok, sangkowonge mamala nautähus krawang badjakan.

10. Idjä ingilakku tombah, sambil hamauh denganku: mendeng ikau, aring, idjä bungas akangku, palus kantoh ikau.

11. Krana itäm, musim sadingen djari halau, musim udjan djari terai tuntang liwat.

12. Karä ampın kambang lembut hong tana, wajah burong maliau djari sampai, augh burong kuku mamala hong tanah ita.

13. Batang ara mampakasak buae, tinai upon anggor mangambang tuntang mamplua ewaue. Mendeng, o aring, idjä bungas akangku, palus kantoh ikau.

14. Joh burong daranku, idjä hong lowang batu tuntang hong darak bukit, prahan ampım akangku, pahining aughm intu aku: krana aughm tä paris. tuntang ampım tä bungas.

15. Tawan akan ikäi karä ason taun, ason taun korik tä, idjä marusak pambulan anggor; krana pambulan anggor ikäi tä mangambang.

16. Idjä ingilakku tä, iä ajungku, tuntang aku ajue, idjä manjakatik matak kambang lilium.

17. Sampai andau sadingen tuntang karä kangkalingän talo lilap, ules arepm, buli, idjä ingilakku, palus mandjadi kilau krahau atawa kilau anak badjang hong bukit helat tä.

BAGI 3.

1. Hamalem, huang sasurong-

ku, aku djari manggau iä, idjä ingilak hambaruanku. Aku manggau iä, tapi djaton sondau.

2. Toh aku handak mendeng, palus mangumbang hapus lewu, karä djalan tuntang äka pakan, balalu manggau idjä ingilak hambaruanku; aku manggau iä, tapi djaton sondau.

3. Olo djadjaga, idjä mangumbang lewu, hasupa denganku; koangku: djaton keton djari mitä iä, idjä ingilak hambaruanku?

4. Maka handjulu limbah aku mahalau äwen tä, aku sondau iä, idjä ingilak hambaruanku. Aku manjıngkap iä, tuntang djaton maku malapas iä, sampai aku mimit iä tamä human induku, karong olo bawi tä idjä djari ma-nuakan aku.

5. Aku manjımpah keton, o anak bawın Jerusalem, intu krahau tuntang badjang bawie hong padang, belä keton mampisik atawa manangkedjet arıngku tä, sampai iä misik kabuate.

6. Ewe idjä dumah hetä bara padang tunis, kilau sampulok asepe, kilau asepe mur tuntang garo dengan karä ampın talo mangat ewaue ain tukang tatamba?

7. Itä! pasah tasaran ai, ain Salomo tä! djahawen pulu pangkalima hakaliling hetä, baris pangkaliman olo Israel.

8. Uras mimbing padang, tuntang iä patjäh mamarang; genep bitı manangking padange intu kahange, tagal talo paupikäh hamalem.

9. Radja Salomo djari manampa akae pasah tasaran kaju Libanon;

10. Djihie salaka, lasähe bulau, lalangite benang ungu, huange

imbungas iampar puron pararani
ain anak bawin Jerusalem.

11. Blua, keton o anak bawin
Jerusalem, ita radja Salomo ha-
pan makota, idja dengan ta induc
djari mambungas ia metoh an-
daue masawä, metoh andau ka-
handjak atäie.

BAGI 4.

1. Itäm, o aring, ikau bung-
as, bahalap haliai ikau; matam
kilau matan burong dara penda
sandurongm: balaum kilau kawan
kambing idja malenak bara bukit
Gilead.

2. Kasingam kilau kawan ta-
biri idja ingunting bulue, idja
blua bara äkae mandoi, idja uras
manak hatatop, tuntang djaton
idja tamanang.

3. Totok biwilm kilau lawai
ungu, tinai njamam paris haliai,
pipim kilau dalima inontong,
penda sandurongm.

4. Ujatm kilau tjandin Da-
wid, idja tuntang parasikoe, sa-
kojan talawang ingkepan hetä, ti-
nai karä ampin ganggaman pang-
kalima.

5. Tusum tä kilau anak kra-
hau hatatop, idja murep marak
kambang liliun.

6. Sampai andau kakius, tun-
tang kangkalingän talo lilap, aku
handak manalih bukit mur tä,
tuntang lungkoh manjan.

7. Hapus bitim toto bungas,
o aring, djaton kasalan ampim.

8. Omba aku bara Libanon, o
popohku, omba aku bara Liba-
non. Mohon bara bukit Amana,
bara bukit Senir tuntang Her-

mon, bara äka karä siuga, bara
bukit harimanng.

9. Ikau djari manjangkawit
atäiku, joh betauku, popohku!
ikau djari manjangkawit atäiku
awi matam silac, awi salang ujatm.

10. Lalahan kaparis sintam, joh
betauku, popohku! sintam tä ba-
halap bara anggor, tuntang ewau
minjakm manangkalau kamangat
ewau karä talo beken.

11. Totok biwilm, joh popohku.
manahuto danum madu, madu tun-
täng djohon tusun sapi penda dje-
lam, tinai ewau pakaiam kilau
ewau Libanon

12. Joh betauku, popohku, ikau
kabon idja iluit lawange, lowang
danum idja inutup, kalin danum
idja iatep dähedähen.

13. Karä pambulam kilau kabon
kambang kontep batang dalima,
tuntang karä ampin bna mangat,
kambang kiprus tuntang nardus:

14. Nardus tuntang henda, dja-
rangau tuntang kaju manis, tinai
karä ampin kaju garo, mur tun-
tang tjandana, tinai karä am-
pin kajun minjak idja kapala ba-
halap.

15. Ikau kilau lowang damu
hong kabon, kilau kalin danum
belom, idja nahasak bara Libanon.

16. Misik, o riwut utara, kan-
toh riwut salatan, tampur kabong-
ku, uka gitan talo mangat ewauc
mahasor. Käläh idja ingilakku
tanggoh kabon ai, tuntang kuman
karä buae idja mangat.

BAGI 5.

1. Aku tanggoh kabongku, o
betauku, popohku: aku djari ma-

mutik murku tuntang karä am-pin talo mangat ewaue ajungku, aku djari kuman sarangan madungku tuntang gulan anggor, aku djari mihop anggorku tuntang djohon tusun sapi. Kuman keton, idjä äka sintangku, mihop baramirami, o sobatku.

2. Aku djari batiroh, tapi atäiku binih. Djetä augh ain idjä ingilakku, idjä manegah. Uap akangku, betauku, aringku, burong darangku, idjä bungas tinduh akangku: krana takolokku bongkak awi ambon, tuntang karä bungkal balauku awi enon hamalem.

3. Aku djari mengkak badjungku, kilen aku akan mangkepan tä tinai? aku djari mamenjau paingku, kilen aku akan marumur tä tinai?

4. Tapi idjä ingilakku manamäan lengäe bara ruar panjengok, tä usokku buraburak tagal iä.

5. Tä aku mendeng, handak muap blawang akan idjä ingilakku, maka lengängku mahasor mur, tuntang tundjukku awi minjak mur, idjä hong tundun kuntji.

6. Djadi, amon aku djari muap akan idjä ingilakku, tä iä djari nihau hagoet; maka ngaus tahasengku awi aughc. Palus aku manggau iä, tapi djaton sondau, aku mantehau, tapi iä djaton tom-bah aughku.

7. Olo djadjaga, idjä mangumbang lewu, sondau aku, äwen mamukul mampahimang aku, olo idjä mandjaga hong kota marampas sandurongku.

8. Aku manjupah keton, o anak bawin Jerusalem. amon keton sondau idjä ingilakku tä, narai keton handak masuman akäe?

Suman akäe, aku toh haban awi sinta.

9. Narai idjä ingilakm tä labih bara sobat beken, joh ikau, idjä kapala bungas bara karä olo bawi? Narai idjä ingilakm tä labih bara sobat beken, sampai ikau manjupah ikäi kalotoh?

10. Idjä ingilakku tä lalenek lalendang, iä bahalap bara bakoja-kojan.

11. Takoloke kilau bulau idjä bahalap haliai, bungkal balaue hakendet babilem kilau kak.

12. Matae kilau burong dara darah tahasak danum, idjä ienjau hapan djohon tusu, mantining kilau hintan intu kumpange;

13. Pipie kilau pulau talo mangat ewaue, kilau gudang minjak: totok biwihe kilau kambang lilium, idjä manahuto danum mur;

14. Tundjoke kilau tisin bulau idjä bara mata hintan; bitie kilau ramo garing inatah dengau batu sapir;

15. Buntise kilau djilhi marmor, idjä bara pai bulau masak; ampie kilau Libanon, iä budjang hatuä idjä kilau batang seder;

16. Tangepe kilau batang kamanis, tuntang hapus bitie uras paris tinduh. Tumon tä idjä äka sintangku tä, toto tumon tä idjä ingilakku, o keton anak bawin Jerusalem.

BAGI 6.

---

1. Akan kwe idjä ingilakm tä djari hagoet, o ikau idjä kapala bungas bara karä olo bawi? Kwe kalimat idjä ingilakm tä?

Maka ikäi handak omba ikau manggaue.

2. Idjä ingilakku tä djari mohon tanggoh kaboe, talih pulau talo mangat ewau, mangat manjakatik hong karä kabon, tuntang mamutik kambang lilium.

3. Aku ain idjä ingilakku, tinai idjä ingilakku puna aingku, iä idjä manjakatik marak kambang lilium.

4. Ikau bungas, o aring, kilau Tirsa, paris kilau Jerusalem, tinai äka kikäh kilau kawan parang.

5. Ules matam bara aku, krana djetä hadjadjuan aku; balaum kilau kawan kambing, idjä malenak bara Gilead.

6. Kasingam kilau kawan tabiri, idjä blua bara äkae mandoi, idjä uras manak hatatop, tuntang djaton awang tamanang.

7. Pipim kilau dalima imontong penda sandurongm.

8. Aton djahawen pulu sawan radja, tinai hanja pulu guedike, tuntang karä budjang bawi djaton taraisä;

9. Tapi Idjä bewäi idjä burong darangku, idjä bungas tinduh akangku, Idjä bewäi idjä ingilak indue, idjä kampilin ain idjä manak iä. Amon karä anak bawi mitä iä, maka äwen manara iä, manjewut iä berkat: karä sawan radja tuntang guendike manara iä.

10. Äwe djetä idjä manjangkawang kilau langit mahindang, balalap kilau saran bulan, brasih kilau matanandau, tuntang äka kikäh kilau padjuu parang?

11. Aku djari mohon akan kabon enjoh, tantai mitä talo lembut tabeta darah tahasak sungäi,

handak mitä djaka batang anggor mangambang, tuntang upon dalima malelak.

12. Djadi, helo bara aku katawau, maka kahausku manjampai aku akan karetan utus ajungku idjä pahias.

13. Buli, buli tinai, o Sulamit! buli, buli tinai, mangat ikäi manampajah ikau. Buhen keton handak manampajah Sulamit? Basa iä kilau duä baris tä hong Mahanaim.

BAGI 7.

1. Lalehan kaparis tasaran paini hong sarumpahm, joh putir, anak radja! Sapan kahangm kilau santagi tampan kamasan idjä apik.

2. Puserm kilau sangkir bunter idjä haradjur basuang talo ihop, knaim kilau tujok gendom, idjä hapapar kambang lilium.

3. Tusum duäduä kilau anak krahau hatatop.

4. Ujatm kilau tjandi garing: matam kilau lowang danum hong Hesbon, hong bauntonggang Batrabim; urongm kilau tjandi hong Libanon, idjä hatandipah dengan lewu Damaskus.

5. Takolokm intu hundjum kilau Karwel, balau takolokm kilau ungu, radja indjarat awi bungkal balaum.

6. Lalehan kabungasm, lalehan kamanism, o ikau äka kataungku, hong karä kaparism!

7. Ampim inapengan dengan batang korma, tusum kilau tundon anggor.

8. Koangku: djaton tau dia

aku mandai batang korma tä, tuntang manjingskap karä edae; käläh tusum kilau tundon anggor, tuntang ewau urongm kilau sungkop;

9. Tinai tangepm kilau anggor idjä bahalap, idjä inelen dia hagarut balengkong ain idjä ingilakku, idjä seleselek tamä ujaman olo idjä batiroh.

10. Aku ain idjä ingilakku, tuntang kataharue mangahandak aku.

11. Kantoh, idjä ingilakku, köö handak akan tana, palus bara malem penda batang kiprus.

12. Mangat haiak djadjewu köö manalih pambulan anggor, uka mitä djaka batang anggor manjalampak, tuntang tundoe taheta djari lembut, tinai djaka upon dalima mangambang; hetä aku handak mampiahansintangkuakam.

13. Dudaim tä mamplua ewaue, tinai intu bauntonggang ita aton karä ampin bua bahalap; idjä taheta tuntang idjä helo tä aku djari minae akam, o ikau idjä ingilakku.

BAGI 8.

1. Käläh djaka ikau indu njahangku, idjä djari manusu induku; mangat aku tau manjium ikan, amon aku hasupa dengan hong djalan, tuntang olo djaton tau mamapa aku.

2. Tä aku handak magah ikau tamä human induku. hetä ikau akan madjar aku; tä aku handak mampilhop ikau hapan anggor häwoi talo mangat, tuntang danum dalimangku.

3. Lengäe sambile penda takolokku, tinai lengäe gantane malamok aku.

4. Aku manjumpah keton, o anak bawin Jerusalem, belä keton mampisik atawa manangkedjet aringku tä, sampai iä misik kabuate.

5. Awe djetä, idjä mandai bara padang tunis, hasinggoh dengan idjä ingilake. Penda batang sungkup aku djari mampisik ikau, äka indum djari manakan ikan, äka idjä manak ikau djari luas.

6. Ina aku hong atäim kilau tjap, kilau tjap intu lengäm. Krana sinta tä puua abas kilau pampatäi, tinai kabehu dähen kilau naraka: barahä kilau apui, djetä njalan Jehowa.

7. Kutoh danum mahim djaton kabawae mambelep sinta tä, karä batangdanum djaton olih mambuseng iä: alo olo handak manenga karä panatau humae lepalepah tagal sinta tä, maka djetä djaton bara pedah haliai.

8. Aton intu ita betau idjä korik, iä hindai lembut tusue. Kilen gawin ita dengan betau ita, amon olo handak nusek iä?

9. Djaka iä kilau kota, tä ita handak mamangun parasiko salaka intu hundjue: amon iä kilau bauntonggang, ita handak matep iä hapan papan kaju seder.

10. Aku kilau kota, tuntang tungsungku kilau tjandi; tä aku ingilak intu matac.

11. Salomo tempon pambulan anggor hong Baalhamon; iä mahandjaman pambulan anggore tä akan olo panonggo, genep biti manenga sewa sakojan kabawak salaka tagal buae.

12. Batang anggorku, idjä pu-

na ajingku, inguangku; akan, o Salomo, patut sakojan, tapi duä ratus akan idjä manonggo buae.

13. Ikau, o aring, idjä melai hong kabon tä, karä kapatoku

mendäl aughn, soho aku mahi-ning djetä.

14. Kautoh, gulong, o idjä ingilakku! palus mandjadi kilau krahan atawa anak badjang hong bukit ramon garo.

SURAT NABI

J E S A I A.

BAGI 1.

Jesaja masunan hukum akan tanah Juda, tuntang manjoho olo hobah atäie.

1. Djetoh karä paitä Jesaja, anak Amos, idjä djari gitae tabin Juda tuntang Jerusalem, intu pangereng Usia, Jotam, Aghas awen äpat Hiskia, radja Juda tä. — (2. Kron. 26—32.)

2. Hining, karä langit, tuantang ikau, o petak, talingan pindingn, krana Jehowa hamauh: Aku djari mahaga tuntang mampahai arä anak, tapi äwen djari darhaka nudur bara aku.

3. Sapi mahin kasene tempoc, tuantang kalidai katawan kandang olo idjä manggau ä: tapi olo Israel djaton kasene, djalahan olo ajungku djaton katawan.

4. Pajah, utus idjä badosa tä, djalahan idjä sarat kadarhaka, kempang idjä parajap, anak idjä tapakarok kianat tä, idjä ngalapean Jehowa, mamapa idjä äka

karasih Israel, tuantang djari balekak undur kalikute.

5. Narai guna mandjara keton hindai, basa keton sasar undur kedjau haream? Hapus takoloke djari haban, salepah atäie djari ujuh.

6. Bara tatap paie mimes takoloke djaton mahin mangat, baja uras himang, awan pukul tuantang baha idjä hanana, idjä hindai inguit, hindai imeteng, lundai nurut dengan minjak.

7. Tanah keton benjem karak-karaka, karä lewun keton djari kinan apui: olo beken utuse kuman pangulih tanan keton kahum baun keton, tuantang djetä rusak benjem, kilau tanah rusuh musoh.

8. Maka Sion, anak bawi tä, djari babili kilau tingkap hong pambulan anggor, kilau pasah tana hong kabon tantimon, kilau lewu idjä ingapong.

9. Djaka dia Jehowa, Tempou karä kawan talo belom, djari manisa isut akan ita, tä maka ita

sama dengan Sodom tuntang kilau Gomora. — (1. Mos. 19, 24.)

10. Hining augh Jehowa, keton karä mantir Sodom, tamäan akan pindingm Torat Hatallan ita, o utus olo Gomora!

11. Narai pedahe akangku kutoh parapah keton? koan Jehowa. Aku puas awi tabiri hatuäe, parapah ingähu tä, tinai awi enjak meto baseput, tuntang aku djaton mangilik dahan sapi, anak tabiri tuntang kambing hatuäe.

12. Amon keton manalih handak manaharep baungku, äwe blaku talo tä bara lengän keton, uka mahundjeng parantarangku?

13. Äla hindai mimbit parapah idjä haiang kalotä; garo tä indu kadjilekku; totok bulan, tuntang andau sabat, katika keton hapumpung, metoh keton sombajang tuntang marajap, aku djaton hindai maku manjanggope.

14. Karä totok bulan keton, tuntang karä pestan keton idjä inukas uras injingi hambaruangku, aku peda dengae, aku djari bisau manjarenae.

15. Alo keton mandepä lengän keton, tapi aku mangambutep mantangku nalua keton; alo keton baruek blaku doa, mahin djaton aku mahiminge, krana lengän keton kontep daba.

16. Penjau arep keton, prasih bitin keton, kanan karajap keton bara matangku, terai mawi talo papa.

17. Adjar arep keton mawi talo bahalap, goang kabudjur, dohop olo idjä ihenjek, awi mamatut akan nolä, palus awat perkaran balo.

18. Limbah tä kantoh, ita hitong, koan Jehowa: alo karä dosan

keton bahandang kilau daba, djetä akan malik baputi kilau ambon labungkus; alo djetä kilau kandardang, djetä akan hobah kilau amau. — (43, 25.)

19. Djaka keton pahias manumon, tä keton karäh kuman kahalap tanah toh.

20. Tapi amon keton manekang tuntang marisang, tä toto keton lepah kinan padang, krana njaman Jehowa idjä manjewut tä.

21. Kilen kea djetä, lewu budjur tä mandjadi loutü? Bibin djetä basuang kabudjur; katetek puna melai hetä; tapi toh uras pamuno bewäi.

22. Salakam uras ngarawang mandjadi kadjea; anggorm djari sampur danum.

23. Karä mantirm marisang tuntang mangola maling; genep biti äwen tä radjin sudok, haiak manggau talo inenga; nolä djaton iä mambudjure, perkaran balo djaton iä maku masarae.

24. Tagal tä koan pangkahai Tuhan, Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, Idjä kwasa mahundjun Israel tä: Pajah! aku handak maluput huangku mawi olo tä idjä malawan aku, palus mamalah arepku intu karä musohku.

25. Aku handak malawo lengängku mawi keton, tuntang handak mamapas salakam lepah lingis, palus manganan karä kadjeam.

26. Tuntang aku handak halian karä hakim ajum tinai kilau idjä solake, tinai karä mantirm kilau intu tamparae. Tä ikau karäh inggarä lewun katetek, tuntang lewu idjä budjur tinduh.

27. Sion patut iliwus awi kabudjur, tinai karä oloe idjä tawanan tä tumon katetek.

28. Tapi karä olo palangkah tuntang olo badosa haihaiak karäh injempong, idjä ngalapean Jehowa karäh nibau lomos.

29. Krana olo tä karäh njukok tagal karä batang ela, idjä ingipen keton, keton karäh buah kahawen tagal karä kabon dewa, idjä intil keton.

30. Krana keton akan mandjadi sama dengan batang ela idjä maranggau, lepal baduroh dawäe, tuntang kilau kabon idjä djaton bara danum.

31. Amon dewa idjä inggarä abas tä mandjadi kilau lepu, tuntang tukang kilau gutin apui: tä maka kadaduä tä haiak bakähu, tuntang djaton idjä mambelepe.

BAGI 2.

Karadjaan Hatalla inuman; tapi helo karä olo badjoho ihukum.

1. Djetoh augh idjä gitan Jesaia, anak Amos, tahuu Juda tuntang Jerusalem.

2. Maka karäh mandjadi intu lawin karä andan, tä lungkoh äka human Jehowa karäh indähen hundjun tantan karä bukit, sampai mangkahemer bara karä gunung; tä olo kapir handiai karäh badähes akan hetä.

3. Arä utus olo karäh hagoet, sambil hamauh: has! ita lius, tanggoh bukit Jehowa, talih human Hatallan Jakob, mangat iä madjar ita djalae, uka ita mahoroe pelek ai. Krana bara Sion Torat karäh blua, tuntang augh Jehowa bara Jerusalem.

4. Maka Iä karäh mamutus marak olo kapir, tuntang mahukum

arä utus olo. Tä karä olo akan manasal padange mandjadi paringgis, tinai lundjue mandjadi gento. Krana djaton utus olo idjä karäh manggatang padang tinai mawi awang beken, djaton hindai olo karäh madjar arepe parang.

5. Kantoh toh, keton untkup human Jakob, has, ita manandjong hong kalawa Jehowa.

6. Tapi Ikau djari ngalapean djalahan olo ajum, untkup human Jakob tä; krana olo tä kontep kadarhakaë paham bara äwen idjä hila timor, iä panudjum kilau olo Pilisti, tinai iä mangilak tuntang mangola anak tanah beken.

7. Maka tanahe basuang salaka bulau, karä panataue djaton tawan kalepahe; tanahe kontep hadjaran, tinai karä karetae djaton taraisä.

8. Tinai tanahe basuang hampatong dewa kea, iä manjembah tampan lengäe tä, talo idjä djari inguan tundjue.

9. Hetä karä olo korik sontop, tuntang karä olo hai mamparandah arepe; djetä Ikau djaton maku mampun äwen.

10. Dari, tamä lowang batu, sahokan arepm hong petak tagal pampikälh bara Jehowa, tuntang tagal kutoh kahaie.

11. Kadjohon olo karäh impanjuk, tuntang kahain olo karäh imparandah, tapi batonggal Jehowa bewäi karäh hai intu katika tä.

12. Krana andau Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, karäh manapi karä talo badjoho, talo hai tuntang talo gantong, mangat djetä imparandah;

13. Manapi mawi karä batang seder hong Libanon, idjä gantong tuntang mangkahemer, tuntang karä batang ela hong Basan;

14. Karä bukit idjä gantong, karä lungkoh idjä mangkahemer,

15. Karä tjandi gantong, tuntang karä kota dähen,

16. Karä banama hai hong tasik, karä ampin talo tanpa idjä barega;

17. Sampai karä kadjohon olo uras injontop, tuntang karä kahain olo imparandah, tuntang tikas Jehowa bewäi hai intu katika tä.

18. Maka dewa handiai karäh le-pah nihau.

19. Tä olo karäh tamä lowang batu tuntang darak petak, tagal pampikäh Jehowa, tuntang tagal kutoh kahaie, amon Iä karäh mendeng, manaräwen hapus petak. — (*Luk. 23,30.*)

20. Katika tä genep olo karäh manganan karä dewa salaka bulau, idjä djari inampae akae, uka manjembah tä, mandjakah tä akan lowang blawau tuntang pandan;

21. Haiak bitie misong arepe tamä hungkap batu tuntang djahat batukarang tagal pampikäh bara Jehowa, tinai tagal kutoh kahaie, amon iä mendeng manjabanen hapus petak.

22. Toh, terai keton harap olon, idjä tahasenge intu uronge; krana hong idjä kwe olon tau iharap?

BAGI 3.

Hatalla karäh marusak karä kadjohon olo.

1. Krana itä! pangkahai Tuhan, Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, karäh manganan bara Jerusalem tuntang bara hapus Juda sokah tuntang sahungker, karä batang panginan, karä lowang danum;

2. Karä olo abas tuntang olo parang, karä hakim tuntang nabi, karä olo tawan tirok tuntang olo bakas:

3. Karä mantir hong limä pulu tinai karä olo hai, karä mantir basara tuntang karä tukang idjä apik dengan olo idjä rentas.

4. Tuntang aku handak manjoho olo tabela mandjadi mantire, idjä kilau anak olo akan marentah olo tä.

5. Tä olo tä karäh hawi hararat sama arepe, sampai genep biti mawi kelae: olo tabela karäh badjoho dengan olo bakas, tinai olo korik dengan olo hai.

6. Tä olo karäh manjingskap paharie, idjä hindjä ungkup human bapae, koae: ikau magou bara pakaian, buah ikau mandjadi radjan ikäi, käläh talo karakkarakka toh penda lengäm.

7. Tapi iä karäh manjumpsah andau tä, koae: aku toh puna djaton tabit; tinai djaton tepong djaton pakaian huang humangku: äla manjoho aku mandjadi mantir olo arä.

8. Krana Jerusalem djaladjalan balongkang, tinai Juda djari rampar, basa djalac tuntang karä gawie malawan Jehowa, nakara mamparahas matan idjä hai.

9. Kadarhakae tarang hong baue, tuntang bakarimah äwen manara dosae, kilau äwen hong Sodom, djaton manjahokan tä. Pajah hambaruac! krana iä manampa tjalaka akae kea.

10. Awi mamberkat olo tetek: iä karäh batuah, krana iä karäh kuman bua gawie.

11. Tapi pajah olo parajap! iä karäh tjalaka: krana iä karäh imäläh tumon kapatut lengäe.

12. Anak olo mahenjekek djalahan olo ajungku, tuntang olo bawi marentah iä. Kajah djalahan olo ajungku! idjä magah ikau mampalajang ikau, tuntang manjahokan djalan idjä patut ihoroem.

13. Jehowa mendeng handak masara, iä djari dumah uka mamatut karä utus olon.

14. Jehowa dumah, handak mahukum karä bakas olo ai tuntang karä mantire. Krana keton djari marusak pambulan angggor toh, tuntang ramon olo pähä djari irampas akan human keton.

15. Buhen keton manakir mamparamok djalahan olo ajungku, tuntang manepä marotek bitin olo tjalaka? koan pangkahai Tuhan, Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

16. Tinai Jehowa hamaui: Basa anak bawin Sion tä badjoho, manandjong malingak ujate, tuntang baue ingasaie hagoet malago, tinai paie kedjukedjut:

17. Maka Tuhan handak mam-palembut piah mampalunga takolok anak bawin Sion, tinai Jehowa karäh malowai kahiawen äwen.

18. Katika tä kea Jehowa karäh mengkak manganan gelang kabungase, salutup hadjandjala, saling santagi;

19. Karä sowang, lasong kra-wang, sandurong;

20. Karä angkol, renda, taliwanang, supun minjak, bulau namburak;

21. Karä tisin tuntang lawong;

22. Karä pakaian kampili, kampoh, salampai, buntil;

23. Karä saramin, kamedja lamos, salendang, sindjang.

24. Tuntang talo bewan karäh indu ganfin ewau garo. tinai pa-

song karäh manganti taliwanang, kalunga manganti karä bungkal balau, tinai tapih njamu manganti klambi pandjang lamos, tuntang kabatal manganti kabungas.

25. Karä hatuän keton lepah akan halelek awi padang, tuntang karä pangkaliman keton matäi hong parang.

26. Tuntang karä äka basara karäh benjem haiak manatum, palus iä karäh mondok hong petak boang tuntang rusak.

BAGI 4.

Kristus, salundik Jehowa tä, indu salamat tuntang kahalap angkup ai.

1. Katika tä udju biti olo bawi karäh manjingskap hatuä idjä, koae: ikäi hakon kuman barin ikäi, tuntang makaian arep ikäi, asal ikau hindjä ikäi bewäi, mangat kahiawen ikäi nihau bara ikäi.

2. Katika tä maka Salundik Jehowa tä karäh akan kabungas tuntang kahai, idjä Palembang tanah toh akan taran tuntang horumat karä olo, awang batisa hong Israel. — (11.1. *Sayh.* 3, 8.)

3. Äwen idjä tisa hong Sion, tuntang katapasan hong Jerusalem. uras karäh inggarä brasih, genep biti idjä injurat akan pambelom hong Jerusalem;

4. Amon pangkahai Tuhan karäh misut likän anak bawin Sion, haiak mamapas utang dahan Jerusalem bara iä, hapan Rogh idjä mahukum tuntang mangähu.

5. Tä Jehowa karäh manampae hapus hundjun bukit Sion, tinai tambuan tawon olo arä handau botop bauwandau tuntang ase,

tinai pahalendang apui hamalem. Krana kahaie karäh indu äka kalindong talo handiai.

6. Tä karäh aton pasah indu mangandjungen kalason andau, tinai indu äka kalindong, mahakan talo basaloh tuntang udjan.

BAGI 5.

Pajah olo Israel, pambulan anggor Jehowa tä, idjä djaton baguna.

1. Maka toh aku handak manjanji akan idjä ingilakku njanji ain idjä äka sintangku, tabiu pambulan anggor ai. Idjä ingilakku tä tempon pambulan anggor hundjun lungkoh äka basiwoh. — (*Mark.* 12,1.)

2. Maka iä djari mangarambang djetä, tuntang djari mamprasihe, manganan karä batu, tuntaug djari mimbul hetä anak anggor idjä kapala bahalap. Tinai bentok hetä iä mamangun tjandi, tuntang mangali manampa äka mamähes, tinai iä mentai, djaka djetä handak mamua bahalap. Tapi iä djari mamua maling babewäi.

3. Toh keton, olo Jerusalem tuntang olo Juda, käläh mariksa mamutus perkarangku dengan pambulan anggor ku tä.

4. Narai tau iawiku tinai dengan pambulan anggor ku, idjä hindai djari ilalusku? Maka buhen iä djari mamua maling, amon aku mentai iä mamua bahalap?

5. Maka toh aku handak masanan akan keton talo, idjä handak iawiku dengan pambulan anggor ku: aku handak manganan krambange, mangat iä iurep meto, aku han-

dak mangarak pagare, mangat iä irundau bewäi.

6. Aku handak nalua iä lihanglahanga, sampai djaton ingalingking injangkul, baja tinggen garingit akan lembut hetä; tinai aku handak mangahana baunandau, belä mudjan hetä.

7. Maka pambulan anggor Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, djetä untkup human Israel, tinai karä olo Juda iä tä palakanan äka kakilake tä; maka Iä djari mentai kabudjure, itä! uras samagh bewäi; iä mentai katetek, itä uras augh kihal.

8. Pajah äwen, idjä pamohot huma baka huma, tana baka tana, sampai djaton batisa kaleka hindai, kilan äwen bewäi idjä tempon tana.

9. Intu pindingku aton augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: Tjoba, djaka humae idjä arä tä djaton karäh rusak, sampai idjä hai tuntang bahalap kea akan boang bewäi!

10. Krana sapulu baris kabon pambulan anggor akan mandjadi idjä bat anggor bewäi, tinai idjä gantang binji mandjadi idjä supak bewäi.

11. Pajah äwen, idjä misik haiak djadjewu manggoang talo ihop bahari, palus melai hetä sampai kaput, sampai anggor tä djari mangalasut iä;

12. Tuntang aton kutjapi, rabap, gandang, suling dengan anggor kahum iä baranirami; maka äwen djaton maku mingat gawin Jehowa, djaton mitä tampan lengäe.

13. Tagal tä djalahan olo ajungku karäh inamput tawanan awi kadungile; karä äwen awang hai ka-

räh blau, tuntang uras olo tä karäh ujuh meler.

14. Tagal tä naraka mambanga arepe, paham manganga njamae, mangat kadaduä äwen sewu kantä, idjä hai dengan korik, karä idjä ramirami tuntang handjak rantang tä.

15. Tä karä olo korik karäh injon-top, tinai karä olo hai imparandab, karä matan olo badjoho impanjukok.

16. Tapi Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, karäh hai hong kabudjur, Hatalla idjä brasih tä karäh ihorumat hong katetek.

17. Tä, maka anak tabiri karäh murep tumon puna dasare intu puna kalekae, tinai olo beken utuse karäh mabelom arepe hong äka olo baseput idjä rusak tä.

18. Pajah olo tä, idjä mandjidjit mambet kadarhaka hapan talin karajape, tuntang dosac tä kilau ilawak intu karetae:

19. Sambil hamauh: naughe Tä manggulong arepe, naughe Iä mandjeleng gawie, mangat ita mitäe! naughe tirok ain Idjä äka karasih Israel tä manggapi palus sampai, mangat ita katawan tä!

20. Pajah olo, idjä manggarä talo papa tä bahalap, tuntang talo bahalap tä papa, idjä manjewut kaput tä blawa, tapi blawa tä kaput, idjä manggarä talo bapait manis, tuntang idjä manis bapait.

21. Pajah olo tä, idjä mado arepe pintar, tuntang manaha arepe harati.

22. Pajah olo tä, idjä pamanok mihop anggor, tuntang idjä pangkaliman karami:

23. Idjä mambudjur olo darhaka tagal sudok, palus mambalaug katetek olo budjur.

24. Tagal tä, kilau njalan apui

malajap tampilai, tuntang apui gandang mampalenjoh djogo: tumon tä ulat äwen akan maram, tuntang kambange lembut lujut mandjadi rotik; basa olo tä manganan Torat Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, tuntang djari manawah augh ain Idjä äka karasih Israel.

25. Tagal tä kasangit Jehowa djari hasep mawi olo ajue, tuntang iä djari mandjudju lengäe mantakan äwen, palus mamukul äwen, sampai karä bukit honggä, tuntang karä hantum olo tä mandjari kilau rumpur hong djalan. Tinai alo awi karä talo tä kalaite hindai kea terai, tapi lengäe indjudjue hantä.

26. Krana iä karäh mampendeng banderae bentok olo kapir idjä kedjan, palus manjalentak olo tä bara saran petak. Maka itä! badjeleng tuntang balias olo tä dumah.

27. Djaton idjä ujuh, djaton idjä paleko marak äwen tä, djaton idjä tirotiroh atawa rontorontok; djaton babate balekak, djaton talin sarumpahe bageto.

28. Anak panahe uras batadjim, karä panahe haradjur marentur: tundjik hadjaräe dähen kilau batu. tinai karä galingan karetae kilau pusok njawong.

29. Lahape kilau sakungkong singa bakas, iä manjurak kilau singa tabela, haiak guruguruh iä karäh manangkarap, palus manamput talo irampase, tuntang djaton karäh aton idjä maliwus.

30. Äwen tä karäh gotogotok mantakan Israel sama kilau gotok tasik. Tä, amon olo manampajah tanah, itä! kakaput kadjakä bewäbewäi, kalawa kea mahin ingaput intu äka karakkaraka.

BAGI 6.

Jesaja injoho Hatalla mandjadi sarohae.

1. Intu njelon radja Usia ma-tai. tä aku mitä pangkahai Tu-han mondok intu padadusae idjä gantong tuntang hai, rumbai klambie manjuang hapus huma idjä brasih.

2. Karä Serap mendeng liulu mangadjang ia: genep biti mandjahawenmandjahawen palapase; duä hapae manutup baue, duä manutup paie, tinai duä hapae trawang. — (*Pangar.4,8.*)

3. Maka genep biti hatantehau, koae: Brasih. brasih. toto brasih Jehowa. Tempon karä kawan talo belom! Hapus petak basuang ka-haie!

4. Sampai karä lambang hagen-djah awi augh äwen idjä hatan-tehau. tuntang huma tä kontep asepe.

5. Tä aku hamaui: Kajah! ma-tai aku! krana aku puma halikä totok biwihku, tinai aku melai intu marak utus olo idjä halikä totok biwihe; krana matangku djari mitä Radja tä, Jehowa. Tempon karä kawan talo belom.

6. Maka idjä biti karä Serap tä trawang tanggoh aku, tuntang intu lengäte aton barah apui. idjä induae ingatipe bara hundjun mesbeh.

7. Djetä hapae manindjek to-tokku. sambil hamaui: Itäm. ha-pai toh totok biwihm djari min-djek, mangat kasalam balekak bara ikau, tuntang dosam djari injapan.

8. Limbah tä maka aku ma-hining augh Jehowa. idjä hamaui: Æwe tau injohoku? äwe handak hagoet akan ikäi? Maka aku tom-bah: Poh aku, soho aku lius.

9. Tä ia hamaui: Lius. tun-tang sanan akan utus olo toh: hi-ning keton tuntang äla harati: itä keton tuntang äla kasene. — (*Joh. 12,41.* — *Gaw. Ras.28,26.*)

10. Palulang atai olo tä, tuntang awi mandungil pindinge, tinai pa-hawor matae, uka matae äla mitä, tuntang pindinge äla mahining, tinai atäie äla harati, belä ia ho-bah tuntang impakilah.

11. Tä aku tombah: Kilen ka-tahie, o Jehowa? Koae: Sampai karä lewue djari rusak, njamah oloe djaton, tuntang karä humae nga-rawang djaton olo mukonge, tinai hapus tanabe uras benjem.

12. Krana Jehowa karäh manga-nan olo tä kedjakedjau, tä tanabe haiang mananja.

13. Tinai alo melai midjämidjä bara sapulu, maka djetä karäh mahin rusak tinai, sampai olo tä man-djadi kilau batang ela tuntang upon belot, idjä lepah inutoh me-lai batange bewäi; tapi batange tä karäh indu bibit idjä brasih.

BAGI 7.

Anuh tudjun tahu Jesus Inmanuel ka-räh inakan budjang salia.

1. Maka katika Aghas, anak Jotam, Jotam anak Usia, radja Juda, aton dumah Resin, radja Aram, äwen duä Pekah, anak Remalia, radja Israel, tanggoh Je-rusalem, handak manarange: tapi lewu tä djaton tau dino awi äwen. — (*2.Radja16,5.*)

2. Tä olo masuman akan ung-kup Dawid: Olo Aram tä djari pakat dengan olo Epraim. Tä atai Aghas hagednjah, tuntang atai

karä olo ar, kilau batang kaju hong kajuan awi riwut.

3. Maka Jehowa manjoho Jesaia: Lius ikau manjupa Aghas, ikau tuntang anakn Seanjasub tä, (*rimae: tisae karäh ihaga.*) maka äkae tapakan parit damun talaga idjä ngambo tä, darah djalan akan äka tukang pinatu.

4. Sambil hamauh dengae: Bua-buah ikau, sanang bewäi; äla mi-käh, tuntang äla atäim singgul tagal duä prokong pondok idjä kowukowut tä, tagal kalait Resin tuntang olo Aram, tinai anak Remalia tä;

5. Basa olo Aram djari mangarangka tjalaka akam, pakat dengan olo Epraim tuntang anak Remalia tä, sambil hamauh:

6. Has, ita handak hagoet maranggar Juda, palus mandjakä iä, sambil mambagi tä akan ita, balalu mamparadja anak Tabeal tä mandjadi radja hetä.

7. Krana tumon toh augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Djaton karäh palus, djaton akan mandjadi.

8. Malainkan kilau Damaskus indu kapala hong tanah Aram, kakai Resin kapala hong Damaskus bewäi. Maka limbah djahawen pulu limä njelo Epraim karäh injempong, sampai djaton indu utus olo hindai.

9. Sampai tä maka Samaria akan kapala hong Epraim, tinai anak Remalia tä indu kapalan Samaria. Djaka keton djaton pertjaja, maka keton djaton melai.

10. Tinai Jehowa manontong auge dengan Aghas, koae:

11. Laku kata akam bara Jehowa, Hatallam: buangai laku tä hong penda äka kandalem, atawa ngambo hong äka gantong.

12. Tapi tombah Aghas: Aku djaton handak blaku; aku djaton maku maningkes Jehowa.

13. Tä koae: Hining keton, ungkup human Dawid; djaton ombet keton mampaujuh olon, sampai keton mampaujuh Hatallangu kea?

14. Tagal tä, maka bitin Tuhan karäh manenga kata akan keton: itä! budjang salia karäh batih, tuntang manak hatuä, iä manggarä arae Imanuel. (*Hatalla tuntang olon.*) — (*Mat.1.23.*)

15. Enjak sapi tuntang madu karäh indu kinac, sampai iä harati manganan idjä papa, tuntang mintih idjä bahalap.

16. Tapi helo bara anak tä harati manganan idjä papa tuntang mintih idjä bahalap, maka tanah toh idjä ingikähm akan nibau, karäh ilih radja duä tä tinai.

17. Maka hapan radja Asur Jehowa karäh magah andau mawi ikau, tuntang olo ajum, tinai ungkup human bapam, kilau djaton pudji bara katika Epraim djari balekak bara Juda.

18. Krana katika tä Jehowa karäh manjalentak karä langau idjä hong karä tumbang Misir, tinai karä badjanji idjä hong tanah Asur.

19. Djetä karäh dumah tingkep mananjap karä djanab benjem tuntang karä darak bukit batu, karä pulau duhi tuntang karä äka lowang danum.

20. Andau tä kea Tuhan karäh manjukur balau keton tuntang bulun pai, tinai djanggung lepalepah, hanggap lading idjä injewac, idjä hila kanih batangdantun lombah tä, iä tä radja Asur.

21. Maka katika tä idjä bitin baja

tikas idjä kongan sapie, tuntang duä kongan tabirie.

22. Tapi alo kalotä, kutoh djohon tusue karäh impluae, sampai tempoe akan kuman mantega: toto genep biti, idjä katapasan hong tanah, karäh kuman mantega tuntang madu.

23. Djadi, katika tä kea, intu äka idjä katontoh aton sakojan batang anggor, idjä sakojan kabawak salaka regae, hetä karäh sandam badjikut;

24. Sampai olo, idjä tanggoh hetä, mimbit panah tuntang anake; krana hapus tä karäh uras sandam badjikut.

25. Karä bukit lungkoh kea, idjä pudji injangkol olo, djaton olo handak tanggoh hetä, awie mikäh karä duhi tuntang talo badjikut; baja sapi bewäi karäh injoho murep hetä, tuntang karä tabiri akan manindjak hetä.

BAGI 8.

Hatalla mahukum olo parajap, tapi iä indu kalindong olo ajue; käläh harap iä bewäi.

1. Tinai Jehowa hamauh dengangu: Duan kaitas lombah, surat hetä hapau puna lurup olo: iä badjeleng akan marampas, gulong akan manarik.

2. Tä aku manduan saksi bahalap akangu, imam Uria tä, äwen duä Sagharia, anak Jebereghja.

3. Maka aku djari hindjä sawangu, iä tä batilhi tuntang manak hatuä; koan Jehowadengangu: Sewut arae Mahersalal-Kasbas (*Iä badjeleng akan marampas, gulong akan manarik.*)

4. Krana helo bara awau tä tau mantchau: joh apang! atawa: joh indu! maka olo karäh mäton talo rampas bara Damaskus, tuntang ramon Samaria, helo baun radja Asur.

5. Tinai Jehowa hamauh dengangu, koae:

6. Basa utus olo toh mangabelä danum Siloa, idjä lowalowa hasore, tuntang äwen handjak harap Resin, dengan anak Remalia tä:

7. Tagal tä, itä! Jehowa handak manjoho karä dähes batangdanum lombah tä manepä äwen, djeta radja Asur tuntang karä kwasae, sampai danum tä maleteng hapus tiwinge, mananjap;

8. Palus djeta akan manapi tanah Juda, mangontep malelep tä, kandaleme tikas ujat; tuntang rahunan dähes sampangsampanga manjuang hapus kolombah tanahm, o Imanuel.

9. Takan, pakat bewäi, o keton karä utus olo; puna akan pararawoh bewäi keton! Hining keton handiai idjä bara tanah kedjau: has, tatatatap arep keton; puna akan pararawoh kea keton! has, tatatatap bewäi, akan pararawoh kea keton!

10. Has, bulat tirok! tapi djaton kea akan mandjadi. Takan, kalagai augh! maka djaton kea akan tulus; krana hindjä ikäi Imanuel! — (7,14.)

11. Krana kalotoh Jehowa djari hamauh dengangu, haiak manjingkap lengängku, tuntang iä madjar aku, belü aku omba manandjong hong djalan olo tä, koae:

12. Äla augh keton: has, pakat dengan olon, kilau olo tä haradjur handak pakat dengan olon; äla keton mikäh kilau kikäh ai, tuntang äla keton taräwen.

13. Tapi harap tuntang awi mahorumat Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: käläh iä indu äka kikäh tuntang karawan keton.

14. Tä iä karäh mandjadi äka kalingdong keton idjä brasih: tapi iä mandjadi batu äka tantarang, tuntang karang idjä nanggaisang akan duä djalahan Israel tä, mandjadi djarat tuntang djarang akan olo idjä mukong Jerusalem. — (*Luk.2,34.Rom.9,33.*)

15. Arä äwen tä karäh tanggarurus hetä, palus balongkang lujut, balalu indjarat tuntang inawan.

16. Tutup augh kasaksian tä; dtjatjak Torat intu karä muridku.

17. Tapi aku harap Jehowa, idjä djari manjahokan baue bara ungkup human Jakob, tuntang aku mentai iä.

18. Itä! toh aku tuntang karä anakku, idjä djari inenga Jehowa akangkku, indu kata tuntang kahe-
raun intu Israel, awi Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, idjä melai hong bukit Sion — (*Ibrau. 2,13.*)

19. Maka amon olo tä hamauh dengan keton: isek nudjum, tuntang tukang dahiang, idjä mangarungut tuntang manandak: — tä tombah keton: dia patut olo misek Hatalla? atawa tau misek idjä matäi tä akan olo belom?

20. Isek Torat tuntang augh kasaksiae! Djaka dia augh äwen kalotä, tä maka langit djaton karäh mahindang akae: — (*2.Petr.1,19.*)

21. Malainkan olo tä karäh kumbakumbang hong tanah, haiak kadjakä tuntang blau. Tä amon iä paham blau, iä karäh blait, palus manjapa radjae tuntang Hatallae:

22. Tä karäh mananggera tuntang manangkilik petak, maka itä! djaton beken baja tjalaka tuntang kakaput: iä ujuh awi kadjakä, tuntang tarangtaranga hong kakaput.

BAGI 9.

Kristus, kalawan kalunen, inakan mangat marentah.

1. Tapi tanah idjä indjakä tä djaton karäh haradjur hong kakaput: kilau djaman horan tanah Sebulon tuntang Naptali batawah bewäi, kalotä rahian djetä ihorumat, djalan saran danau tä, dipah Jordan hila toh, Galilea idjä darah tanah olo kapor. Utus olo tä, idjä manandjong huang kakaput, akan mitä kalawa idjä paham, tuntang intu olo idjä mukong tanah äka kangkalingän pampatäi, kalawa karäh manjangkowong akan äwen. — (*Matt.4,16.*)

2. Ikan djari mangapal utus olo tä, malainkan kahandjake ikau djaton mampahaie. Tapi olo karäh handjak kea intu baum, samadengan kahandjak musim getem, kilau olo pudji handjak metoh mambagi talo rampas.

3. Krana ugar idjä imuat intu äwen, tuntang pukul akan bahan äwen, tinai tongkang olo idjä mangasasak äwen, djari imelekm, sama kilau katika olo Midian tä.

4. Krana karä sarumpah olo klahi, tuntang karä pakaiäe idjä mandoi daba karäh inusul palus kinnan apui.

5. Krana Anak djari inakan akan ita, Anak batuä djari inenga akan ita, idjä intu bahae aton kaiä prentah, tinai arae tä: ÄEka ka-

heran. Akal, Hatalla kwasa, Bapa katatahi, Radjan salamat. — (Luk.1,31; 2,7. Joh.3,16.)

6. Kwasan ai sasar hai, tuntang kasanang djaton terai hundjun padadusan Dawid, tinai hapus karadjae: mangat iä manatap mandähen tä hapan kapatut dengan katetek, bara toh palus katatahi. Kalason atäi Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, karäh malalus tä.

7. Pangkahai Tuhan djari manjoho augh akan Jakob, djetä djari manjaherang intu olo Israel.

8. Hapus olo toh akan kasene tä, olo Epraim tuntang karä olo Samaria, idjä badjoho hamauh huang kahain atäie:

9. Batu bata djari bakarak, tapi ita handak mamangun tä tinai hapan batu toto; kaju rarangai djari inäweng, hapan kaju seder ita handak mangantie.

10. Krana Jehowa handak mimbit karä musoh Resin mawi äwen, tuntang mamumpang karä musohe batawotawon.

11. Olo Aram hila baue, tinai olo Pilisti hila likute, uka iä manganga njamae kuman olo Israel lepalepah. Tinai alo awi karä talo tä kalaite hindai kea terai, malainkan lengäe indjudjue hantä.

12. Krana utus olo toh djaton maku hobah akan idjä mandjara iä, tuntang djaton nalingä Jehowa, Tuhan karä tawon talo belom.

13. Tagal tä, maka Jehowa karäh manetek olo Israel takoloke tuntang ikohe, karä edae tuntang batange, dalam idjä andau.

14. Olo bakas tuntang olo bawut, djetä takoloke, tinai karä nabi idjä madjar augh tandjaro, djetä ikohe.

15. Krana karä awang magah olo

tä uras olo palajang, tuntang karä äwen awang iagahe inelen bewäi.

16. Tagal tä pangkahai Tuhan djaton tau handjak tagal karä pambudjang äwen, tinai djaton tau manjanjang karä nolä dengan balon äwen: krana uras äwen tä olo haliau, tuntang papa gawie, totoke samandiai manjewut kagila bewäi. Tagal karä talo tä kalaite mahin hindai kea tendur, malainkan lengäe magon indjudjue.

17. Krana kadarhakan äwen manjala kilau apui, manjeha karä duhi tuntang unak, mangähu äka badjikut padet hong kajuan, sampai mangangkäwul kilau asep paham.

18. Awi kasangit Jehowa, Tuhan karä tawon talo belom, tanah ingaput, tuntang oloe akan indu panginan apui; idjä biti mahin djaton tau masi kolac.

19. Alo iä manjipa hila gantau, iä blau kea; tinai alo iä mangitak hila sambil, mahin djaton iä besoh. Genep biti handak kuman isin lengäe.

20. Olo Manase tä kuman olo Epraim, tinai olo Epraim kuman olo Manase, tuntang äwen duä tä haiak sama mawi olo Juda. Tagal karä talo tä kalaite mahin hindai kea tendur, malainkan lengäe indjudjue hantä.

BAGI 10.

Olo Asur, idjä hapen Hatalla mahukum olo Israel, karäh irusake tinai, tä Israel karäh iliwus.

1. Pajah karä olo, idjä manampa prentah sala, karä jaksa idjä manjuat marajap;

2. Tantai mamingkok perkaran

olo pähä. tuntang mahenje k ka budjur olo tjalaka hong ungkup olo ajungku. mangat karä balo indu rampase. tinai uka karä nolä irusuhe.

3. Tapi kilen gawin keton tinai intu andau pamalah tuntang karusak, idjä djaladjalan dumah bara kedjau? äwe handak manggoh keton hadari, blaku dohop? tuntang hong kwe äka keton mansaban kahain keton?

4. Belä djetä imparandah haiak karä olo tawanan, tuntang lawo haiak karä olo impatäi? Tagal karä talo tä kalaite mahin hindai kea tendur, malainkan lengäe indjudjue hantä.

5. Pajah olo Asur, idjä indu tantahan kalaitku, tuntang kasingitku aton kilau tongkang intu lengäe. — (7,20.)

6. Aku handak manjoho äwen mantakan utus olo haliu tä, tuntang aku handak mametäh äwen mawi djalahau olo idjä äka kasingitku tä, mangat iä marampas tuntang marusuh olo tä, balalu mampiljak äwen kilau rumpur hong djalan.

7. Alo kahandake djaton kalotä, tuntang atäie djaton manahiu tä, tapi kahandak atäie tantai mampalomos tuntang mamparusak kutoh utus olo bararangai.

8. Krana koan äwen: Djaton karä mantirku tä uras radja?

9. Djaton Kalmo sama kilau Karghemis? djaton Hamat sama kilan Arpad? djaton Samaria sama kilan Damaskus? — (36,18.)

10. Kilan lengängku djari sondau karä karadjaan dewa, alo hampatonge bahalap bara idjä aton hong Jerusalem tuntang hong Samaria:

11. Maka kilau aku djari mawi

Samaria tuntang karä dewan ai, djaton aku tau mawi Jerusalem kalotä kea, tuntang karä dewan ai?

12. Tapi amon pangkahai Tuhan djari mahapus karä gawie hong bukit Sion tuntang hong Jerusalem, tä Aku handak manahiu mamalah bua kadjohon atäi radja Asur, tuntang kabain matae idjä badjoho. — (37,36.)

13. Basa iä djari bamauh: puna kaabas lengängku djari malalus tä, tuntang awi kapintarku, krana aku paham harati: aku djari manganan toros tikas tanah arä utus olo, tinai aku djari marampas karä ramoe, kilau olo gagah aku djari mampalokang karä olo hetä.

14. Lengängku djari sondau kahai tuntang kwasan karä utus olo, kilau sarangan burong, palus aku djari maraup hapushuang kalunen, kilau olo maraup tanteloh idjä balihi, tuntang djaton djari aton idjä mangibar palapase atawa marakang totoke, atawa mauggagak.

15. Tau kea kapak manara arepe bara olo idjä mamanjok iä? tau gargadji mampahai arepe bara olo idjä mohos iä? Tjah, sama kilau sokah mampamiar idjä manggatang iä; amon olo manggatang sokah tä, dia djetä kaju bewäi?

16. Tagal tä Tuhan, Jehowa karä tawon talo belom, karäh manjoho gambala marak karä olo bauseput baris Asur, tuntang penda karä kahaie akan lembut seha mangähu, kilau sehan apui.

17. Krana kalawa Israel akan mandjadi apui. Idjä äka karasihe mandjadi njala, idjä manusul palus manjeha karä duhu tuntang unak Asur dalam idjä andau.

18. Iä karäh marusak mampalepah kahain karä kajuue tuntang?

karä tanae, hambaruac palus berenge, tuntang mantire kea karäh lenjoh.

19. Sampai karä kajun kajuae idjä batisa isut bewäi, toto, sampai anak tabela tau manjuritä.

20. Katika tä maka tisan olo Israel, tuntang idjä iliwus bara baris ungkup human Jakob djaton haluli tinai handak harap äwen idjä mamukul iä, tapi iä karäh harap Jehowa, äka karasih olo Israel, tuntang katoton atäie.

21. Tisan äwen tä karäh hobah, tisan Jakob tä, akan Hatalla idjä djaton tikas kwasae.

22. Krana alo karä olo ajum, o Israel, kilau baras hong saran tasik, maka tisae bewäi idjä karäh hobah: krana karusak djari tantu inukas, akan manjambong awi katetek. — (*Rom.9,27.*)

23. Krana karusak, idjä tantu inukas, handak ilalus pangkahi Tuhan, Jehowa karä tawon talo belom, hong hapus tanah toh.

24. Tagal tä pangkahi Tuhan, Jehowa karä tawon talo belom, hamauh: „Ela keton mikäh, idjä olo ajungku, awang melai hong Sion, tagal Asur, amon iä karäh mandjata keton, tuntang manggatang sokahe mawi keton, tumon hadat olo Misir.

25. Krana hindai isut bewäi, tä kalait tä djari hapus, tuntang kasingitku mandjadian karusak äwen.

26. Krana Jehowa, Tuhan karä tawon talo belom, karäh mampalembut tongkang mawi olo tä, kilau metoh olo Midian impatäi hong batu Oieb: iä karäh manggatang sokahe, idjä hapae hong tasik bihin, kilau hong Misir. — (*Huk.7,25.* — *2.Mos.14,26.*)

27. Djadi, katika tä maka tang-

gongm, idjä imuat äwen, akan nihau bara baham, tuntang ugare bara tekokm: krana ugar tä karäh rusak awi Idjä iminjak tä.

28. Iä manantarang Ajat, iä mahoroe Migron, iä matoh karä ramon parang hong Mighmas.

29. Iä manjak äka dimpah hetä, tuntang bara malem hong Geba; Rama taräwen, Gibeasaul hadari.

30. Ikan, anak Galim, kariak pahapaham: buabua Laisa; kajah Anatot idjä tjalaka!

31. Madmena hadari mahakan; karä olo Gabim pararawoh batawotawon.

32. Idjä andan hindai iä melai hong Nob: tä iä maniring lengäe tantai mawi bukit Sion, anak bawi tä, lungkoh hong Jerusalem.

33. Tapi itä! pangkahi Tuhan, Jehowa karä tawon talo belom, karäh manjangit manutoh edae, idjä paham gantong karäh injemponge, tinai idjä pangkahi karäh imparandahe.

34. Karä kadjikut kajuae karäh indirike hapan sanamau, tuntang Libanon akan balongkang awi Idjä paham kwasa tä.

BAGI 11.

Kristus tuntang karadjaan ajue.

1. Maka karäh lembut Salam-pak tunggul Isai, Saluudik uhate karäh mamuah. — (*4,2.*)

2. Hong Iä tä karäh melai Rogh Jehowa, Rogh kapintar tuntang kaharati. Rogh tirok tuntang kwasa, Rogh kaapik tuntang kikäh dengan Jehowa. — (*Matt.12,18.*)

3. Hapus prangae belome mi-

kah Jehowa. Iä djaton maku mamutus tumon paitä matae, tuntang djaton mahukum tumon pahining pindinge.

4. Tapi iä handak mamatut olo pihä tumon kabudjur, tuntang mambudjur olo balemo atäie hong tanah tumon katetek; tinai iä karäh mandjara petak hapan sokah njamae, hapan tahaseng totoke iä karäh mampatäi olo darhaka.

5. Kraua katetek indu peteng dahepac, tinai katoto indu babat kahange.

6. Maka gurk karäh busik denggan anak tabiri, tinai harimaung karäh menter habambai dengan kambing; anak sapi tuntang singa tabela tinai meto awang injeput karäh hakawan, tuntang anak olo tabela karäh manjakatik iä. — (65.25.)

7. Sapi tuntang bahuang karäh murep hindjä, anake karäh menter habambai, tinai singa karäh kuman tampilai kilau sapi.

8. Anak awau karäh busik tumbang lowang handjaliwan, tuntang anak olo idjä haru malekak tusu karäh mandjudju lengäe akan rombak handipi.

9. Hapus bukitku idjä brasih djaton talo akan mangapähä tuntang marusak; kraua hapus petak karäh kontep pangingat dengan Jehowa, kilau karä danum mauutup palempang tasik.

10. Kraua katika tä olo kapid handiai karäh manggau uhat Isai tä, idjä mendeng indu banderan karä utus olo: maka äka kasanauge karäh hai bahalap.

11. Kraua katika tä pangkahai Tuhan karäh mandjudju lengäe intu tingkat idjä duä, mangat halaliau tisan djalahan olo ajue ti-

nai, idjä katapasan bara Asur, bara Misir, bara Patros, bara Kus, bara Elam, bara Sinear, bara Hammat tuntang bara karä pulau hong tasik.

12. Iä karäh mampendeng bandera marak olo kapid, tuntang mamumpang olo Israel awang iharak, tinai manampunan olo Juda awang daraidaraia, bara äpat puting kalunen.

13. Tä kahirin Epraim karäh lilap, tuntang karä musoh Juda karäh impalomos: Epraim terai bahiri Juda, tinai Juda terai harepan Epraim.

14. Tapi äwen tä haiak karäh mangkarap bahan olo Pilisti hila barat, tinai äwen karäh haiak marampas olo idjä hila timor: Edom tuntang Moab karäh mandjuluk lengäe, olo Amon karäh mamenda iä.

15. Tinai Jehowa salenga karäh mampanjurong telok tasik Misir, iä karäh mandjudju lengäe intu batang-danum hetä hapan riwut paham, mamukul tä mandjadi udju kasungäi, sampai olo hanimpah tä tau hasarumpah:

16. Palus mandjadi djalan simpan akan tisan djalahan olo ajue, idjä katapasan bara Asur, kilau mandjadi dengan Israel katika äwen harikas bara tanah Misir. — (2. Mos. 14.29.)

BAGI 12.

Olo idjä iliwus Hatalla manara tuntang mahorumat iä.

1. **K**atika tä maka ikau karäh hamaul: aku manarimakasih intu ikau, o Jehowa, basa ikau djai

malaït aku, tapi kalaitm djari terai, tuntang ikau mampong aku tinai.

2. Toto, Hatalla puna salamatku. aku harap tuntang djaton mikäh, krana Hatalla, Jehowa, indu kwasangku tuntang njanjingku, iä mandjari indu salamatku.

3. Haiak handjahandjak keton karäh masip bara kalin salammat. — (*Joh.7.38.*)

4. Tuntang keton karäh hamauh intu andau tä: sewut tari-makasih akan Jehowa, suman aran ai, sarita karä gawie marak karä utus olo, sanan arae djari impahai.

5. Njanji, tara Jehowa, krana iä djari malalus kutoh talo hai; djetä patut ingasene hapus petak.

6. Lahap tuntang njanji rami-rami, ikau, idjä mukong Sion, krana Idjä äka karasih Israel hai toto bentok ikau.

BAGI 13.

Hukum akan Babel.

1. Djetoh hukum akan Babel, tumon paitä Jesaja, anak Amos. — (*Jer.50.*)

2. Pendeng bandera intu bukit gantong, tehau olo hetä pahapaham, kipai hapan lengäe, nakara iä marumpak tanä mahoroe bauntonggang karä mantir.

3. Aku djari mametäh olo idjä inatapku, tuntang djari mangahau olo ajuungku idjä gantjang menteng, uka malalus kasangitku, äwen idjä malahap mandjundjong kahaingku

4. Aton augh lalento hundjun

karä bukit, kilau augh olo karäran karä, augh gohope kilau karidun karä karadjaan olo kapir idjä hapumpong. Jehowa, Tuhan karä tawon talo belom, aton mamadju kawau parang ai.

5. Äwen dumah bara tanah kedjau, bara saran langit; bitin Jehowa tuntang karä pakarang kalaité, nakara marusak hapus tanah.

6. Bawai keton, krana andau Jehowa lawoh tokep; djetä dumah indu karusak bara Idjä djaton tikas kwasae tä

7. Tagal tä karä lengä akan manduläi, tuntang karä atäi olo akan lenjoh.

8. Pampikäh, kasabauen tuntang kapähä karäh manjangkulep iä, iä karäh hetang atäie, kilau olo bawi idjä handak luas; genep bitin karäh djungun tagal kolae, baun äwen karäh bahandang kilau njalan apui.

9. Itä! andau Jehowa aton dumah, kakaras, kagiri, kasangit tuntang kalaité hasep, nakara marusak tanah tä durodaroha, palus mampalomos karä olo badosa bara hetä.

10. Krana karä bintang hong langit tuntang karä talo blawa awang hetä djaton karäh tapaitä kalawae, matanandau karäh lembut tuntang kaput tinai bulan djaton akan mansalak katarange. — (*Matt. 24.29.*)

11. Krana aku handak mamaläh petak tagal kadarhakaé, tuntang karä olo darliaka tagal karajape; aku handak mampalomat kahain atäi karä olo badjoho, tinai mamparandah katara atäi olo kianat.

12. Aku handak mamparega tisan olo hatuä paham bara bulau

masak, olo kalunen bara bulau idjä kapala bahalap.

13. Toto, aku handak monggä langgit, sampai petak hagerek undur bara kalekae. awi kasangit Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, tuntang awi andau kalaite idjä hasep.

14. Tä äwen karäh mandjadi kilau krahau idjä iandop, kilau kawan tabiri idjä djaton ihaga olo, genep bitü karäh buli utuse, genep olo karäh hadari akan tana ai.

15. Olo handiai idjä sondau hetä karäh imuno, tuntang genep bitü idjä injingkap hetä karäh halelek impatäi padang.

16. Tinai karä anake karäh irapitan pasingpasinga kahum baun äwen, karä humae karäh irampas, tuntang karä bawic karäh irajap impahawen.

17. Krana itä! aku handak madijk olo Medai mantakan iä, idjä djaton paraba salaka, tuntang djaton mipen bulau:

18. Malainkan hapan puahe iä mampalokang karä pambudjange, tuntang djaton maku masi anak hong knai, tinai matae djaton manjaujang anak olo tabela.

19. Tumou tä maka Babel, idjä kapala bahalap bara karä karadjaan, idjä puna kabungas tuntang äka kadjohou olo Kasdim tä, karäh mandjadi sama kilau Hattalla djari malingkep Sodom tuntang Gomora. — (1. Mos. 19, 24.)

20. Hetä djaton äka melai hindai sampai katatali, tuntang djaton karäh inkong olo palus girir-manggirir: olo Arab malin djaton maku maningkap arepe hetä, alo olo sakatik djaton maku malajan hetä.

21. Tapi kangkamiak melai hetä, tuntang humae karäh basuang burong kult, tinai burong outa akan mukong hetä, tuntang kambä karäh kadjokkadjoka hetä.

22. Tinai harimaung karäh manjakungkong derepdarepa intu äka karakkaraka tä, tuntang naga karäh melai hong huma hetä, idjä hai haiak bahalap. Maka katikae tä badjeleng karäh sampai, tuntang andaue tä djaton karäh raudjar.

BAGI 14.

Israel karäh liwus, palus manjanji hababaka musohe. Hukum akan olo Pilišti.

1. Krana Jehowa handak masi Jakob, tuntang mintih Israel tinai, palus halalian äwen tä melai hong tanahe. Tä olo beken utuse karäh manatelan arepe intu äwen, balalu iä rantep dengan untkup human Jakob.

2. Karä utus olo akan mando-hop äwen, tuntang magah iä buli kalekae, tä untkup human Israel karäh manjores olo handiai tä hong tanah Jehowa, indu djipäe hatuä bawi: iä karäh mahaga olo tä tawanan, idjä bihin djari manawan iä, tinai iä karäh marentah äwen, idjä djari mahenjek iä.

3. Maka katika tä, amon Jehowa karäh manjanang ikau bara karä kapähäm tuntang kasusahm, bara karewarm idjä karas tä, idjä huang tä ikau djari manempo:

4. Tä ikau karäh hapan sewut toh mawi radja Babel, sambil hamauh: kilen, olo pararat tä terai? kilen, idjä tempon bulau tä bati-pas?

5. Jehowa djari mamelek tong-
 𐤀𐤃𐤆𐤀 olo parajap, sokah ain idjä
 narentah tä.

6. Idjä handjur mangapähä karä
 utus olo hapan katulase, djarae
 djaton maku terai, idjä paham
 karas narentah olo arä: iä tä in-
 takan toh, djaton aton idjä mi-
 ange.

7. Toh hapus kalunen malajan
 palus sanang, olo malahap rami-
 rami paham.

8. Tinai karä batang goper han-
 djak tagal ikau, tuntutang karä ba-
 tang seder hong Libanon, koae:
 limbah ikau impalokang, djaton
 olo manualih manaweng ikäi.

9. Naraka idjä penda gendjä-
 gendjäh tagal ikau, manambang
 ikau dumah: iä mampisik karä
 awang matäi tagal ikau, karä kam-
 bing hatuäe awang hong petak
 bihin, tuntutang manjoho karä ra-
 djan olo kapir mendeng bara tru-
 tije:

10. Æwen tä handiai hatalin-
 djam karäh hamauh dengan: kilen
 ikau toh inggoinggut tumon ikäi
 kea, ikau sama dengan ikäi?

11. Kahaim djari lawo akan na-
 raka, tuntutang augh karä kutjapim;
 uret karäh indu amaku, tuntutang
 handalai indu kahowotm.

12. Laleham, ikau djari gagar
 bara langit, o bintang sawah idjä
 galak! Paham, ikau djari tamba-
 lang akan petak, ikau idjä djari
 mahenjek karä olo kapir!

13. Ikau djari hamauh huang
 atäim: aku handak mandai langit,
 palus manggatang padadusangka
 ambo karä bintang Hatalla: aku
 handak mampoudok arepku hong
 bukit äka-panjupa, hila utara:

14. Aku handak manggatang
 arepku ambo baunaudau idjä gan-

tong, mandjadi padan dengan Idjä
 pangkahai tä.

15. Kwäka! akan naraka ikau
 imbaring, akan äkae idjä timben
 haliai!

16. Olo handiai awang mitä ikau
 karäh mananturä ikau, sambil ha-
 mauli: kilen, djetä olo tä, idjä
 maur hapus petak, idjä manjaban-
 nen karä karadjaan?

17. Idjä masurak manunis kalu-
 nen, tuntutang mangarak karä le-
 wue, haiak djaton maku malapas
 karä olo idjä inawae?

18. Maka karä radjan olo kapir
 menter matäi dengan horumat kea,
 genep bitu intu äka ai:

19. Tapi ikau djari inganan ke-
 djau baia kuburm, kilau salundik
 idjä haloai, kilau pakaiau olo ma-
 täi idjä djari injudok padang, ki-
 lau olo idjä iadjok penda tawon
 batu, kilau hantu idjä hadjadjakan.

20. Ikau djaton ingubur bua-
 buah kilau äwen, krana ikau djari
 marusak tanahm, tuntutang mampa-
 täi olo ain: panakan olo darhiaka
 tä djaton mahiu tinai palus ka-
 tatali.

21. Tatap anake indu impatäi
 tagal kadarhakan bapae, belä äwen
 tä lembut tinai tuntutang manjores
 petak, manjuang kalunen hapan
 karä lewue.

22. Krana aku handak manara-
 djang mantakau olo tä, koan Je-
 howa, Tuhan karä tawon talo be-
 lom, aku handak mampalomat Ba-
 bel, arae tuntutang karä tisae, anake
 tuntutang äsoe, koan Jehowa.

23. Aku handak manampa djetä
 mandjadi äka kamiak, äka rumpur
 papa; tinai aku handak mamapas
 iä lepah lingis hapan papas karu-
 sak, koan Jehowa, Tuhan karä
 kawau talo belom.

24. Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, djari manjupah, koac: Toto, tumon kahandakku, kalotä kea akan mandjadi, tuutang tumon karangkangku, kalotä kea palus dapit.

25. Aku handak mangavak Asur hong tanahku, tuutang mahundjeng iä hong bukitku, mangat ngare balekak bara olo hetä, tuutang tanggong idjä imuate lawo baa bahan äwen.

26. Djetä tirok, idjä djari imukasku tahu hapus tanah tä: djetä lengä, idjä djari indjudju mawi karä olo hetä.

27. Krana Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, djari manukas tirok tä, äwe tau mangarak tä tinai? lengän ai djari indjudju, äwe tau mambalang tä tinai? —

28. Maka intu njelon pampatäi radja Aghas augh hukum toh sampai. — (2. Kron. 28, 27.)

29. Äla handjak, o ikan hapus tanah Pilisti, basa tongkang idjä mamukul ikau djari bapelek: krana bara uhat handipä tä akan lembut handjaliwan, tuutang buae mandjadi naga.

30. Krana äwen idjä pähä haliai karäh kuman, tinai olo idjä tapas karäh melai sanang: tapi uhat ajum aku handak manjohoe matäi meher, karä tisan iä karäh mampalomose.

31. Tangis o bauntonggang, bawai o lewu! hapus tanah Pilisti djari lejoh, krana bara utara aton lembut asep, tuutang djaton idjä ujuh balibi melai intu äkae.

32. Maka kilen olo akan tombak augh sarohan djalahan olo tä? Sion djari indähen Jehowa, nakara olo ajue idjä ihenjek bakalindong hetä.

BAGI 15.

Hukum akan Moab.

1. Djetoh augh hukum tahu Moab. Hamalem karusak mantakan Ar hong Moab, gap djetä karak-karaka. Hamalem karusak mantakan Kir hong Moab, tap djetä karakkaraka. — (Jer. 48.)

2. Olo hetä hagoet falih Bait tuutang Dibon, äka mesbeh, tantä manangis: tagal Nebo tuutang Medeba Moab karäh mambawai: karä balau äwen lepah ingundul, karä djanggute lepah ingalas.

3. Hong karä lewue iä hatapilih bidak, hong karä sapau hunae tuutang intu djalan karä lewue uras olo tä mambawai, barakumbang tuutang djohon matae.

4. Hesbon dengan Elcale manangis, sampai auge mamala hong Jahas: tagal tä olo Moab idjä kapala gantjang mangkariak, krana hambaruac paham kapähä.

5. Atäiku manangis tagal Moab, oloc pararawoh sampai Soar, mangkariak kilau sapi tabela, krana iä manalih Luhit haiak manangis, hong djalan akan Horonaim iä mambo kariak kadjakäe.

6. Krana karä danum intu Nimrim uras djari nihau, sampai oru djari keang, tuutang idjä tumbo taheta lenjoh, karä aupin talo imbul djaton mansulo.

7. Tagal tä kutoh ramoe idjä djari imumponge, tuutang talo idjä djari ingkese, uras inamput dimpah sungäi Ahsa.

8. Krana kariak akan mangumbang hapus tanah Moab, tuutang bawai sampai Eglaim, toto mandas Beerelim bawai karäh lembut.

9. Krana hapus danum hong

Dimon uras häwoi daha: tuntang aku handak mandahange tinai akan Dimon, iä tä singa akan karä olo Moab idjä liwus, tuntang akan karä tisan olo tanah tä.

BAGI 16.

Augh tirok akan Moab.

1. Käläh djaka keton manahor anak tabiri bara Sela, hong padang tunis tä, akan Idjä puna tempon tanah, akan bukit Sion, budjang bawi tä.

2. Djaka dia, maka karä anak bawin Moab karäh burupbarap intu äka dimpah sungäi Arnon, sama kilau burong burupbarap, idjä djari iharak bara sarangae.

3. Awi mambulat augh tirok, hakarangka, awi mangandjungen, mangat bentok andau mandjadi kilau hamalem, hapan manjahokan äwen idjä iharak, äla mamprahan äwen idjä djari pararawoh tä.

4. Soho karä olo ajungku, idjä djari inganan tä, manamuüi intu ikau: joh Moab, käläh ikau mandjadi dinding äwen intu baun olo parusak tä: tä maka olo pararat tä karäh terai, karusak tä karäh mandak, tuntang olo palitek tanah karäh lomos.

5. Kiana aton padadusan karäh indähen awi asi, tuntang idjä biti karäh mondok hundjue huang katoto, hong tingkap Dawid tä, iä karäh mamutus manggoang kabudjur, tuntang mandjadian katek. — (*Luk.1.32.*)

6. Tapi ikäi mahining brita kadjohon Moab, iä paham baletjak: toto kahain atäne, kadjohoe tun-

tang kasangite tangkalau bara kwasae.

7. Tagal tä olo Moab karäh mambawai tagal sama arepe, uras äwen tä karäh manangis; tagal karä galang Kirharet keton karäh munguh, krama tantu samandiai tä djari bakarak.

8. Kiana kaiä tanan Hesbon djari ringket, tuntang batanganggor hong Sibma djari blaju matäi: karä tuan olo kapir djari mamparamok edae idjä kapala bahalap, idjä sampai Jaeser, tuntang idjä kumbangkambang hapus padang benjem tä, karä salundike idjä manajap palus silan danau.

9. Tagal tä aku manatum Jaeser tuntang batang anggor Sibma, aku mambungkak ikau hapan djohon matangku, o Hesbon tuntang Eleale: krama lahap parang djari lawo intu wajah buam tuntang intu musim getem ajum.

10. Sampai kahandjak tuntang karämi djari nihau bara tana hasien tä, tinai hong karä pambulan anggor olo djaton manajaji djaton mansalehäi: olo djaton mahamis danum anggor luang pähese, aku djari mampaterai augh njanji tä.

11. Tagal tä ringoringoi luangku tahu Moab, kilau kutjapi, tuntang atäiku tahu Kirheres.

12. Tä karäh batarang, Moab djari mampujuh arepe hong karä äkae gantong, tuntang iä djari tamä huma sombajang ai tantai sombajang, tapi djaton kea baguna akac.

13. Djetä augh, idjä djari injewut Jehowa tahu Moab bara horan kea.

14. Tapi toh Jehowa hamauh, koac: Hindai telo njelo, tumon itong njelon olo buruh, maka ka-

hain Moab karäh imparenep, tuntutang kutoh karäe handiai, tinai idjä tisae korik isut bewäi, tuntutang kwasae djaton.

BAGI 17.

Hukum akan Damaskus tuntutang Israel.

1. Djetoh angh hukum tahiin Damaskus. Itä! Damaskus karäh inganan, sampai iä terai indu lewu, baja djetä indu tujok batu karak-karaka. — (*Jer.49.23.*)

2. Karä lewu Aroer karäh bahili tunis, djetä akan äka kawan meto bewäi: kawan tä palus mukung hetä, tuntutang dialo idjä biti idjä maharak iä.

3. Tinai kota Epraim karäh nihau, tuntutang karadjaan Damaskus dengan tisan olo Aram: samandiai tä karäh sama dengan kahain olo Israel, koan Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom.

4. Maka katika tä kahain Jakob karäh munos, tinai berenge idjä baseput karäh pringkong.

5. Krana djetä karäh sama kilau amon olo panggetem manumpung buah tana, lengäe manggetem karä pating, tuntutang kilau olo mangampeleng pating tä hong djannah Epraim.

6. Baja idjä katapasae bewäi batisa hetä: kilau batang buah undus djari ionggä, tuntutang baja duä telo kabawak batisa intu taroke, atawa äpat limä kabawak balih intu edae, koan Jehowa, Hatallan Israel.

7. Katika tä olon karäh mingat manantuneng lä, idjä djari manampa äwen, tuntutang matan äwen

tanggap karäh mitä lä, idjä äka karasih Israel.

8. Äwen djaton maku manampajah hindai karä mesbeh, idjä tampan lengäe, tuntutang karä idjä gawin tundjuka djaton iä maku mitäe, karä pahewan, karä pantar dewa.

9. Katika tä karä lewue, idjä dähen kotae tä, karäh kilau idjä katapasan hong pating tuntutang intu tarok, idjä djari inisa intu baun olo Israel: maka samandiai hetä uras rusak.

10. Krana ikau djari ngalapean Hatalla, idjä äka salamatin, tuntutang djaton djari mingat batukarang kwasam: tagal tä ikau karäh mimbul talo bahalap, tapi ikau mambulan tä akan olo bewäi.

11. Katika mimbul ikan manjoho tä mansuloh, tuntutang wajah manawur ikau manjoho bawakn mangambang, tapi wajah getem talo inggetem tä mandjadi indu peresm tuntutang kapähäm paham.

12. Hlau! kutoh olo karäan karäe tä! kilau gotok riak tasik lalenton äwen: kilau dähes daunum soho njahanjahai mamukul, kakai guruh olo arä tä mantakan.

13. Toto, karä olo tä karäh guguruh mantakan, kilau kanjahai danum paham. Tapi lä karäh mampudji äwen, tä äwen akan hadari kedjau, palus äwen karäh injasah, kilau tikil hong bukit awi riwut, tuntutang kilau rotik sahep awi pusok njawong.

14. Maka tokep kaput, itä! gap pampikäh tä lawo, tuntutang helo bara talo blawa äwen tä djaton hindai. Djetä bagin olo idjä marampas ita, tuntutang upali äwen tä idjä marusuh ramon ita.

BAGI 18.

Olo kus karäh mitä hukum olo
Asur, balalu hobah.

1. **H**au! tanah äka kangkali-
ngän hatalindjam kasantahe, ha-
sansila sungäi Kus:

2. Idjä manjoho sarohae dim-
pah tasik, hapan banama humbang
papae hong danum. Lius keton,
sarohan idjä basikap, talih utus
olo tä, idjä tumatundaen tuntang
suwitsawita: utus olo tä idjä asiasi
tjalaka bara tampae palus dapit,
utus olo idjä puma djari inkur,
puma ilitek. idjä tanahe iruntjur
batangdanum.

3. Keton handiai, idjä mukong
petak tuntang mangkalewu tanah,
amon olo mampendeng bandera
hundjun bukit, tä käläh keton
mitäe: amon olo mampaliau saru-
nai. buah keton mahiinge.

4. Krana kakai augh Jehowa
denganku: Aku handak manjuni
arepku bewäi, tuntang manampa-
jah bewäi bara äkaku, kilau lason
pandang andau paham, kilau botop
ambon katika pandang wajah getem.

5. Krana helo bara getem, amon
kambang djari malalau, tuntang
talo djari mamutok, tä hapan gento
jä karäh mabetep tundoe, tuntang
manganan malenteng karä edae.

6. Uras tä haiak impelai akan
burong basiak hong karä bukit,
tuntang akan karä meto hong pe-
tak. sampai karä burong basiak
akan masan hetä musim blasut,
tuntang karä meto hong petak
musim sadingen.

7. Katika tä, maka utus olo
idjä tumatundaen tuntang suwit-
sawita tä, utus olo idjä asiasi tja-
laka bara tamparac palus dapit tä.

idjä puma djari inkur tuntang ili-
tek. idjä tanahe iruntjur batang-
danum, djetih karäh imbit indu
panenga akan Jehowa. Tuhan karä
kawan talo belom, akan kaleka
aran Jehowa, Tuhan karä kawan
talo belom. ää tä bukit Sion.

BAGI 19.

Tudjum tahiu Misir.

1. **D**jetoh augh hukum tahiu
Misir. Itä! Jehowa mukong baun-
andau idjä balias, palus manalih,
tamä Misir. Tä karä dewan Misir
karäh lagendjah intu baue, tun-
tang atäi olo Misir karäh lenjoh
intu huange. — (*Jer. 46, 2. Esegih.*
29. 2.)

2. Krana aku handak mansisi
olo Misir hawi sama arepe, sampai
genep biti karäh mantakan paharie,
genep biti mantakan idjä äka ka-
rampie, lewu sama lewu, karadjaan
sama karadjaan.

3. Maka kamenteng olo Misir
karäh nihau bara huange, tuntang
karäh akale handak imbalangku.
Tä olo tä karäh misek karä ham-
patong dewae, karä tabit, mudjum
tuntang tukang dahiang.

4. Maka aku handak mangalong
olo Misir huang lengän tuan idjä
karas. tuntang radja tulas akan
marentah ää, koan pangkahai Tu-
han, Jehowa, Tempon karä kawan
talo belom.

5. Tä danum huang karä danau
karäh incae, tinai batangdanum
tä karäh pandit nalunggang.

6. Karä sungäi karäh surut
keang, tuntang karä hantasae idjä
hapagar tä: maka karä rampiang
tuntang bakong akan matäi blaju.

7. Karä ipah hong saran batangdanum tuntang intu tumbange, tinai karä talo ialan hong saran batangdanum, uras karäh keang balalu nihau, tuntang djaton hindai.

8. Olo palank samandiai karäh pähä atäie, olo handiai idjä mamisi hong sungü karäh pungupungut, tinai karä olo idjä mambirik djalae hong danum karäh singgul huange.

9. Maka karä tukang lawai pista lamos karäh raurau, tuntang idjä mantang benang baputi.

10. Karä tambuan tuntang karungan akan ingarak, tinai olo handiai awang satiare mabelom lauk hong sumor.

11. Karä mantir hong Soan djari gila, karä hakim Parao awang pintar djari humong huang basarac: kilen tinai keton hamanh dengan Parao: aku toh anak hakim pintar tuntang panakan radja horan?

12. Kwe toh karä hakim ajum awang pintar? käläh äwen tä masanan akam tuntang mangasene talo, idjä djari inukas Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, akan Misir.

13. Maka karä mantir hong Soan djari njanjau, tinai karä mantir hong Nop djari inipu: äwen karäh mampalajang Misir kea, sampai hapus karä sarac.

14. Jehowa djari mamusuh huang äwen tä rogh kanjanjau, nakara äwen mampalajang Misir huang karä gawie, mandjadi kilau olo bahnsau mambaring arepe huang utae.

15. Maka djaton karäh aton hong tanah Misir talo enen idjä bara takolok atawa ikoh, idjä bara edan atawa pating.

16. Katika tä olo Misir karäh sama kilau olo bawi, sambil mi-

käh tuntang taräwen, amon Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, karäh mandjudju lengäe mawi äwen.

17. Tä tanah Juda karäh indu kikäh olo Misir, sampai olo handiai, idjä manjewut tä, karäh taräwen huange awi tirok Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, idjä djari inukase akan äwen.

18. Katika tä limä kabaris lewu hong Misir karäh hakotak hapan basa Kanaan, iä karäh sumpah manjewut Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom: idjä limä kabaris tä karäh inggarä Irheres.

19. Katika tä mesbeh Jehowa karäh aton bentok tanah Misir, tuntang toros batu ain Jehowa karäh uras hong helate.

20. Djetä indu toros tuntang kasaksian Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, hong tanah Misir. Krana olo tä karäh mangkariak intu Jehowa tagal olo gagah, tä iä karäh manjoho akae Djurusalamat tuntang pangkalima, idjä maliwus äwen.

21. Tuntang Jehowa karäh ingasene olo Misir, palus olo Misir karäh katawan Jehowa katika tä: tä äwen karäh sombajang intu iä, maluput parapah idjä impatüi tuntang parapah talo kiman, tinai äwen karäh bamiat intu Jehowa, tuntang malalus tä.

22. Maka Jehowa karäh mandjara olo Misir totototo, tuntang mampahalit iä tinai: krana olo tä karäh hobah akan Jehowa, tä iä karäh manarima lakue, tuntang mampahalit äwen.

23. Katika tä kea djalan tatap rampar karäh aton bara Misir palus Asur, mangat olo Asur talih Misir, tinai olo Misir talih Asur.

tinai olo Misir tuntang olo Asur sama karäh manempo Jehowa.

24. Katika tä olo Israel, olo Misir dengan olo Asur, katateloë tä karäh indu batang berkat hong bentok petak.

25. Krana Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, karäh mamberkat äwen tä, koae: Imberkat ikau, o Misir. djalahan olo ajungku, tinai Asur, tampan lengängku, tuntang Israel, idjä puna joresangku.

BAGI 20.

Olo Misir tuntang olo Kus karäh tawanan.

1. Intu njelo metoh Tartan maranggar Asdod, amon iä injoho Sargon, radja Asur, metoh iä mararang Asdod tuntang mandino tä, — (2. Radja 18, 17.)

2. Katika tä Jehowa hamauh hadjamban Jesaja, anak Amos, koae: Lius, enggak tapihm bara kahangm, enggak sarumpahm bara päim. Maka iä mawie tumon tä, palus hagoet halulus tuntang djaton hasarumpah.

3. Tä koan Jehowa: Kilau rewarku Jesaja manandjong halulus tuntang djaton hasarumpah telo njelo katahie, indu kata tuntang talo heran, indu tamunan akan Misir tuntang tanah Kus:

4. Kakai radja Asur karäh manongkang, mimit olo Misir tawanan, tuntang olo Kus idjä inamput imungkate, bakas tabela, halulus tuntang djaton hasarumpah, halangai pipin parae, indu kaha-
wen olo Misir.

5. Tä olo karäh djungun tuntang njukok tagal olo Kus tä, idjä

djari iharape, tinai tagal olo Misir, idjä äkae taratara.

6. Karä olo idjä mangkalewu saran tasik hetoh karäh hamauh intu andau tä: itä, kakai kadjarian olo idjä äka kaharap ita, idjä akan hetä ita hadari manggau kalindong, mangat iliwus bara baun radja Asur. Kwäka ita toh tau mahakan tinai!

BAGI 21.

Hukum akan Babel, Duma tuntang Arab.

1. Djetoh augh hukum akan padang tunis hong saran tasik. Kilau talo saloh balewut manampur bara salatan, kakai iä karäh lembut bara padang tunis, bara tanah äka pampikäh tä.

2. Talo karas djari ingarinah akangku hong panggitangku. Olo tulas tä kianat gawie, olo parusak marusak! Kantoh, joh Elam; kapong iä. Medai! aku handak mampaterai kamunguh idjä iawi äwen.

3. Tagal tä kahangku kontep kapähä, humi djari mawi aku, kilau humin olo bawi idjä handak luas; aku mangketong arepku awiku mahining djetä, aku djungun awiku mitä tä.

4. Atäiku hagendjäh, aku taräwen sampai kalas mamai; alem idjä katika karamingku mandjadi indu kasabanengku.

5. Tatap medja: tonggo keton djadjaga: has, kuman mihop! Tatatatap arep keton, karä mantir, awi mundus talawang!

6. Krana kakai augh pangkahai Tuhan dengangku: Lius, pendeng djadjaga, soho iä masuman talo awang gitae.

7. Maka iä mitä olo hagoet harinting habambai, idjä hapan hadjaran, kalidai tuntang onta; titip haliai iä djari mitä tä.

8. Tä iä mangkariak kilau singa: O Tuhan! nongkang andau aku mendeng hong balai djadjaga, tuntang hapus alem aku aton mendeng mandjaga.

9. Maka itäm toh, hetä aton dumah olo harinting habambai, idjä hapan hadjaran. Tä iä mandahaug auge, koac: Djari balongkang, Babel djari balongkang! tuntang karä hampatong dewae djari darai lawo petak.

10. O keton, talo ihik, bawak talo hong karaiian, idjä djari hiningku bara Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel, djetä djari insumangku akan keton.

11. Djetoh augh hukum akan Duma. Olo mantehau bara Seir, masuman akangku: O djadjaga, kilen kambon alem? O djadjaga, kilen kambon alem?

12. Tombah djadjaga: Alo tokep blawa, magon kaput kea: amon keton handak misek, isek toto; hobah keton, limbah tä talih.

13. Djetoh augh hukum akan Arab. Hong kajuan tanah Arab keton karäh bara malem, keton djalahan olo halisang bara Dedanim.

14. Awi manaubang olo teah belaie mimbit danum, keton olo hong tauah Tema; tenga tepong akan olo idjä hadari tä.

15. Krana äwen pararawoh bara padang, bara bam padang idjä injilak, tuntang bara panah idjä ingantjang, bara parang idjä paham.

16. Krana tumon toh augh pangkahai Tuhan dengangku: Hindai

idjä njelo, kilau itong njelon olo buruh, tä maka hapus kahain Kedar akan lepah rusak.

17. Maka tisan olo pamanah, pangkaliman olo Kedar tä, karäh sasar munos: krana Jehowa, Hatallan Israel, djari hamauh kalotä.

BAGI 22.

Jerusalem karäh ingapong; Sebna ihukum, Eliakim iangkat.

1. Djetoh augh hukum akan djanah äka pangarinah tä. Buhen keton toh, sampai uras keton mandai sapau?

2. Ikau idjä kontep lalento, lewu idjä bakapal oloe, ungkup idjä handjak rantang haradjur! Karä olo ajum idjä impatäi dia impatäi awi padang, djaton kea matiäi buah klahi.

3. Karä mantirm djari hadari mahakan panah, palus iä inawan: karä olo, idjä sondau hong ikau, uras imasong, alo idjä djari hadari kedjan.

4. Tagal tä aku hamauh: Undur, lih aku, naughe aku manangis paham; äla mampahäka arep keton mampong aku tagal karusak anak bawi utus ajungku tä.

5. Krana djetä andau karidu tuntang kalitek dengan kaaur awi pangkahai Tuhan, Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, hong djanah äka pangarinah tä, amon kota ingarak, palus bukit tä iroboh tuntang kariak.

6. Krana olo Elam dumah mimbit sarangan anak panah, kutoh kareta tuntang oloe, arä olo idjä hapan hadjaran: timai Kir mamplua talawange.

7. Maka karä djanahmidjä kam-pilie karäh kontep kareta, tuntang karä olo idjä hapan hadjara karäh mangampeng karä bauntonggangm.

8. Tä idjä äka kalindong Juda imbangah, tuntang katika tä keton karäh mingat manduan karä ganggama bara huma parakkaju tä.

9. Keton karäh mariksa karä darak kotan Dawid, maka djetä kutoh karäe; tuntang keton karäh manabat danum hong talaga idjä liwa tä.

10. Tinai keton karäh misä karä huma hong Jerusalem, tuntang keton karäh mangarak arä huma, hapa mangabua kota.

11. Tinai keton karäh mauampa parit helat lapis kota akan karä danum talaga idjä usang tä. Tapi djaton kea keton maku mananggera mitä Iä, idjä mandjadian talo tä, tuntang djaton maku mingat Iä, idjä djari mangarangka karä talo tä bara horan.

12. Tagal tä, maka katika tä pangkahai Tuhan, Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, karäh mantehau, manjoho olo manangis tuntang manatum, manjukar arepe, palus hatapih bidak.

13. Alo katontoh, toto, uras kahandjak tuntang karami bewäi, manjambalih sapi, mampatäi tabiri, kuman isin ueto, mihop anggor, sambil hamaub; has, ita kuman mihop, krama djewu ita matäi!

14. Tapi Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, djari mangarinah arepe intu pindingku, koe: Toto, kadarhaka djetoh djaton karäh iampun akan keton, sampai pampatäi keton, koan pang-

kahai Tuhan, Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

15. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: Lius, tanggoh mantir panatau radja, Sebna, kapala dalam tä, sambil hamaub:

16. Narai gawim hetoh! atawa äwe aim hetoh? basa ikau djari manjoho olo mamahat kubur akam hetoh, kilau idjä manampa kubure hong äka gantong, tuntang mangarangka äkae melai hong batukarang?

17. Toto, Jehowa karäh manganan ikau, kilau idjä kwasa mangaman olo, iä karäh mangalian manawon ikau.

18. Toto, iä handak manggaling ikau, kilau talo bulat inggaling hong äka rangkah; hetä ikau karäh matäi, hetä karä karetam idjä bahalap tä karäh melai, ikau, idjä indu puak ungkup human tempom!

19. Aku handak manipas ikau bara pangkatm, tuntang manganan ikau bara kamantirn.

20. Maka katika tä aku handak mangahan rewarku Eliakim, anak Hilkia tä.

21. Klambim handak ingkepangku intu iä, tinai taliwanangm handak imbabatku intu iä, tuntang kwasam handak indjulukku intu lengün ai: iä akan mandjadi bapa olo Jerusalem tuntang hapus hamputan Juda.

22. Tinai aku handak njampahan anakkuntjin human Dawid intu bahae; iä karäh muape, tuntang dialo idjä tau matepe; iä akan matepe, tuntang dialo idjä tau muape.

23. Aku handak malantak iä kilau paku hong äka dähen, iä

akan mandjadi indu trutjin horumat akan ungkup human bapae.

24. Maka iä indu äka horumat hapus ungkup human bapae, palus anak äsoe, karä ramoe, karä sangkir, karä talo usik.

25. Katika tä, koan Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, paku idjä bihin intu äka dähén tä karäh inganan, imelek, tuntang karä talo idjä ingawitan hetä karäh lawo, rusak. Krana tumon tä augh Jehowa.

BAGI 23.

Tudjum mawi Tirus.

---

1. Djetoh augh hukum akan Tirus. Tangis, keton karä banama Tarsis, krana iä djari rusak, sampai äka humae mahin djaton, tuntang djaton idjä talih hetä. Bara tanah Kitim talo tä djari indjadian akae. — (*Jer. 47, 4. Eseggh. 26, 3.*)

2. Sui, keton idjä mukong pulau hetä. Karä sudagar Sidon, idjä barajar dimpah tasik, djari manjuang ikau.

3. Karä ampin ramon tanah darah Sihor, tuntang karä gendom idjä jalan hong batangdanum tä, olo magalhe akae mahoroc danum lombah: lewu tä indu äka pakan olo handiai.

4. Buah ikan mahamen, joh Sidon: krana koan tasik tuntang kota idjä intu pasisir tasik: Aku toh terai batili, aku djaton manak hindai: aku djaton mahaga budjang hatuä tuntang djaton mambelom budjang bawi hindai.

5. Kilau kataräwen olo, amon

iä mahiuing britan Misir, kakai kea olo karäh taräwen, amon iä mahining britan Tirus.

6. Dimpah akan Tarsis, tangis, keton idjä mukong pulau tä.

7. Kilen, djetoh lewu keton idjä baramirami, idjä mampataru arepe tagal kausange? Maka paie karäh mimbit iä akan kedjau, uka manjelat manumuäi.

8. Äwe djari manukas tä akan Tirus, lewu idjä arä makotae, idjä sudagare uras kilau radja, tuntang dagang ai uras idjä kapalai hai hong petak?

9. Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, djari manukas tä, mangat iä mamapa karä kabungas äka kadjohon äwen, palus mam-patawah karä olo hai hong tanah tä.

10. Kumbang tanahm bewäi kilau batangdanum, o Tarsis, anak bawi, krana babat djaton hindai.

11. Iä mandjudju lengäe mahundjun tasik, iä maur manaräwen karä karadjaan: Jehowa djari mametäh mawi Kanaan, nakara karä kotae imparusak.

12. Iä djari hamauh: Ikau djaton akan handjak tinai, o budjang bawi idjä imandong, Sidon, budjang bawi. Talih Kitim, tatap arepm, dimpah: tapi hetä mahin djaton kea ikan karäh sanang.

13. Itäm, tanah Kasdim tä, idjä solake djaton oloe, malainkan Asur djari mamangun tä akan äwen idjä belom parak kaju, iä djari mamangun äka dähén hetä, tuntang mamangun humae idjä hai haiak bahalap: tapi iä djari manantai tä akan äka karakkarak.

14. Tangis, keton karä banama

Tarsis, krana kotau keton djari rusak.

15. Djadi, katika tä. maka Tirus karäh kalapean olo udju pulu njelo katahie, tumon katahin karadjaan tä; tapi intu lawin udju pulu njelo tä karäh lembut hong Tirus karami olo badagang tinai.

16. Duan kutjapi, kumbang lewu, o dagang idjä puna sundal atäie, idjä djari kalapean olo: pahiau talo usik, njanji totototo, mangat olo mingat ikau tinai.

17. Krana intu lawin udju pulu njelo tä Jehowa karäh mingat Tirus, mangat djetä buli tinai sonda pangulih kasundale, tuntang kabandonge dengan karä karadjaan hong hapus petak.

18. Maka dagangae tuntang pangulih tä karäh imprasih akan Jehowa; djetä djaton karäh ingkes hong gudang, djaton karäh inguutji: tapi dagangae tä karäh mandjadi bagin äwen, idjä melai rantep Jehowa, mangat äwen tau kuman besoh, tuntang bara pakaiian ombombet.

BAGI 24.

Hukum akan Juda; tapi tisee iasi tinai; hukum akan karä musoh angkup Hatalla.

1. Itä! Jehowa manunis tuntang marusak tanah toh, palus mambalik talo hundjue, tuntang manamburup karä olo huange.

2. Maka kilau olo arä, tumon tä kea imam, kilau djipen hatuä, kakai kea tempoe idjä hatuä, kilau djipen bawi, tumon tä kea tempoe idjä bawi, kilau olo idjä mamili. kakai kea idjä mandjual.

kilau idjä mutang, kalotä kea idjä mahatangan, kilau olo idjä managih, tumon tä kea idjä inagihe.

3. Hapus tanah karäh imboang, hapus djetä karäh irampas haliai; krana Jehowa idjä djari manjewut augh toh.

4. Tanah papa ampie, kilau uras blaju, hapus kalunen munos tuntang kilau blaju, idjä pangkahai marak karä olo hong tanah sasar rusak

5. Krana tanah toh djari ingihal oloe; krana äwen tä malangkah Torat, tuntang mobah prentah, tinai mangarak djandji idjä akan katatali tä.

6. Tagal tä sapa kuman tanah, tuntang olo idjä mukong tä akan irusak; tagal tä karä olo idjä mangkalewu tanah tä injeha, sampai batisa isut bewäi.

7. Anggor sasar munos, batang anggor uras blaju: olo handiai, idjä bihin handjak, uras munguh.

8. Karamin gandang terai, lahlap olo babigal bageto, karamin kutjapi lepah.

9. Olo djaton akan milhop anggor tinai haiak manjanji; talo ilhop bahalap karäh bapaüt akan äwen idjä mihope.

10. Lewu benjem tä djari karakkaraka: karä huma uras barantep, sampai djaton olo tamä hindai.

11. Hapus karä djalan olo tangistangira tagal anggor, basa karä kahandjake djari halau, tuntang karä kamangat tanah djari nihau.

12. Baja karusak babewäi batisa hong lewu, tuntang karä bauntonggange ramok pelekpaeka.

13. Krana tanah tuntang utus olo tä mandjadi sama kilau batang bua undus djari inggerek;

tuntang kilau idjä katapasanan, amon olo djari mamupol bua anggkor.

14. Maka äwen, awang tisae tä, mambo aughe manjanji manara, tuntang malahap tagal kahain Jehowa bara hapus saran tasik.

15. Tä, maka tara Jehowa, keton idjä hong karä djanah, hong karä pulau tasik tara aran Jehowa, Hatallan Israel.

16. Bara puting saran petak ita mahining augh njanji mampahai Idjä tetek tä. Tapi aku akan hamauh tinai: Lalehan karingkongku, lalehan karingkongku! Kajah aku! Olo tulas kianat gawie, toto olo tulas tä kianat gawie!

17. Pampikäh, palowang tuntang djarat akan keton, o olo idjä mukong tanah toh!

18. Alo idjä hadari tagal augh pampikäh tä, maka iä akan lawo huang palowang: tinai alo iä djakat bara palowang, maka iä injiteng buah djarat: krana karä tabat idjä ngambo djari iuap, tuntang karä galang petak hagerék.

19. Hapus petak bara kamerat, hapus petak batesäi, hapus petak tujungtajan.

20. Petak karäh onggöonggo kilau olo babusau, tuntang ajuajun kilau tujung: krana kadarhakae mahenjekek iä: djaton tau dia iä balongkang, palus djaton olihe mendeng tinai.

21. Maka katika tä Jehowa karäh manjupa mawi kawan olo badjoho hong ngambo, tinai karä radjan kalunen hong petak:

22. Äwen tä karäh uras imumpung, tuntang imasong hong palowang. äwen tä karäh ingurong hong sipir: tapi limbah tahi andae äwen karäh lapas tinai.

23. Maka bulan karäh mahamen,

tuntang matanandau kalakalas, amon Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, mimbing karadjaan hong bukit Sion tuntang hong Jerusalem, intu baun karä bakas ajue, tuntang paham kahaie.

BAGI 25.

Njanji tara, tagal Hatalla djari mahukum karä musoh, tuntang mampendeng karadjaan ajue.

1. O Jehowa, ikau Hatallangku! ikau impahaiku, aram inaraku; krana ikau djari mawi talo heran: karä tirokm bara usang tä uras mandjari toto tuntang tulus.

2. Krana ikau manampa lewu tä mandjadi tujok batu, lewu idjä dähen kotae tä mandjadi karakkaraka; karä human olo beken idjä hai tuntang bungas tä, ikau manampae uka djetä djaton lewu hindai, palus djaton tarapangun tinai sampai katatahi.

3. Tagal tä utus olo kwasa manara ikau, tuntang lewu olo kampir idjä gagah mikäh dengam.

4. Kraua ikau djari indu kotan olo naniha, indu kotan olo pähä huang kadjakäe, äka kalindonge mahakan talo badjea, äka kandjungäe bara kalaso, amon olo pahenjekek tä sangisangit, kilau riwut barat mawi dinding.

5. Ikau mahenjekek kasangit olo beken tä, idjä kilau pandang paham hong äka keang: kilau pandang tä kandjungen awi baunandau, kakai lahap olo pahenjekek tä akan benjem.

6. Maka Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, karäh manatap hong bukit toh panginan idjä me-

njak akan sakarä utus olo, pangman anggor idjä inakining tuntang enjak tinai untek, damm anggor idjä takining djaton hapurak.

7. Tuntang Iä karäh manganan hong bukit toh karä bungkus, idjä dengan tä karä utus olo imungkus, tuntang karä kanowut, idjä hapan tä karä olo kapir imtup.

8. Iä handak manelen pampatäi indu kamanang; pangkahi Tunnan, Jehowa, karäh mampuas djohon matä bara karä bau, tinai Iä karäh manganan kahawen djalahau olo ajue bara hapus petak; krana Jehowa idjä djari manjewut tä. — (1. Kor. 15. 55.)

9. Katika tä olo karäh hamauh: Itä! Iä tä Hatallan ita: ita djari harap Iä, tuntang Iä manjalamat ita. Iä tä Jehowa, ita djari mendäh Iä, tuntang ita akan handjak rantang baramirami huang salamat ai.

10. Krana lengän Jehowa iandake hundjun bukit toh: tapi Moab karäh ihik penda Iä, kilau pating ihik maudjadi djogo.

11. Maka Iä karäh mandepä lengäe marak äwen, kilau olo hanangoi dadepä manggian danum: Iä karäh mampanjukok kadjohon olo tä hapan pendong lengäe.

12. Tinai kota dähén, hapus pagerm tä, karäh ihunjonge tuntang imparandahe, toto Iä karäh marampar tä palus petak.

BAGI 26.

Njanji tara ain olo, idjä iliwus Hatalla bara kadjakä paham, idjä rahiau tä.

1. Katika tä njanji kalotoh

karäh injanji hong tanah Juda: Aton lewu dähén ain ita, salamat ajue indu kota tuntang sapundo.

2. Uap bauntonggang, mangat utus olo tetek tä tanä, idjä mahaga kapertjaja.

3. Djetä tukas idjä batantu haliai, ikau mahaga kasanang, krana olo harap ikau.

4. Harap intu Jehowa katatali, krana Hatalla, Jehowa, aton Batukarang katatali.

5. Krana Iä mamparandah äwen idjä melai hong äka gantong, lewu hai tä imparenepe, djetä inggiae sampai petak, mangat rampar intu äka rumpur:

6. Sampai djetä ihundjeng, ilitek pain olo tjalaka, ihik olo pähä.

7. Tapi djalan olo tetek uras rampar, pelek olo tetek ikau mambudjure.

8. Tagal tä kea ikäi magon mendäh ikau, o Jehowa, hong djalan karä kapatut aim: kake-nang hambaruan ikäi radjin aram, tuntang hans mingat ikau.

9. Tuntang katoton atäiku aku mangenang ikau hamalem, tinai hapan roghku idjä hong aku aku manggau ikau haiak djadje-wn: krana amon karä hukum ajum ilalus hong tanah, tä karä olo kalunen mangadji katetek.

10. Maka alo olo darhaka iasi, djaton kea Iä manumon katetek, tapi Iä haradjur malalus kasalae hong tanah idjä puna äka kabudjur, krana Iä djaton paraba kahain Jehowa.

11. O Jehowa, amon lengäm djari impahai, äwen djaton mitä tä: tapi äwen tuntang kabawäe akan mitä bewäi kabehum tagal

olo aim: apui akan kuman karä musohm tä lepalepah.

12. Tapi ikäi karäh injanangm, o Jehowa; krana ikau kea djari mandjadian karä perkarän ikäi.

13. O Jehowa, Hatallan ikäi! tuan beken, sala bara ikau djari marentah ikäi, tapi awim bewäi ikäi mingat aram.

14. Olo matäi tä djaton akan belom tinai, olo mahotus tä djaton akan misik haluli; krana ikau djari manantarang tuntang mam-palomos äwen, tinai djari mampalilap paugingat olo dengae.

15. Tapi ikau, o Jehowa, djari mamparä utus olo toh, ikau djari mangapal utus olo toh, tuntang ikau djari impahai, ikau djari mampalombali karä saran tanahe hakaliling.

16. O Jehowa, metoh kadjakäe olo manggau ikau: amon ikau mandjara äwen, tä iä manarahing mangahau ikau.

17. Kilau olo batih, amon tokep wajahe luas, aton kapähä, tuntang mangkariak awi humie, kakai kea perkarän ikäi, o Jehowa, tagal kalaitm.

18. Ikäi kea djari kilau batih, ikäi djari bara kapähä, tapi ikäi djari luas riwut bewäi: ikäi djaton djari tau mahaga tanah, olo kalunen djaton maku inakan.

19. Tapi olo matäi ajum samandiai karäh belom, tuntang sarawangkaie kea karäh misik. Misik tuntang lahap keton, idjä menter hong tunek petak. Krana ambon ain puna ambon kaharingan, tä palus petak akan mamplua karä olo matäi. — (*Pang.20.12.*)

20. Lius, o utus olo ajungku tamä karongm, tuntang atep la-wangm timbas likutm: sahokan

arepm handjulo, sampai kalait tä lepah mahalau.

21. Krana itä! Jehowa karäh manaradjang bara äkae, mangat mamalah kadarhakan äwen, idjä mukong tanah tä: tä petak karäh mangarinah karä daba, tuntang djaton hindai manutup äwen, idjä djari impatäi hetä.

BAGI 27.

Hatalla karäh marusak musoh, palus mimbit Israel buli.

1. Katika tä maka Jehowa hapän padange idjä dähen, pandjang tuntang kwasa karäh mantakan Lewiatan, tangkaranjing handjaliwan tä, tuntang Lewiatan handipä panipu tä, tinai iä karäh mampatäi naga hong tasik tä. — (*Pang.12.9;19,20.*)

2. Katika tä karäh aton pambulan angggor idjä bahandang djohoe: njanji keton hatalindjam tahu djetä.

3. Aku, Jehowa, manonggo djetä, tuntang haradjur manjirame; belä musoh mantakan iä maka aku handak mandjagae handau hamalem.

4. Aku djaton bara kalait: käläh djaka aku hakota duhi tuntang unak. Aku handak mantakan iä, manusul iä lepalepah.

5. Tapi iä karäh mahaga kwasangku, tuntang manjanang aku: toto kasanang karäh indjapae akangku.

6. Rahian dapit toto Jakob akan muhat tinai, palus Israel mangambang tuntang mansuloh, sanpai iä mangontep hapus peta dengan buae. — (37.31.)

7. Krana Iä djaton djari mamukul iä tumon Iä djari mamukul äwen awang djari mamukul Israel; Jakob djaton djari impatäi, tumon äwen idjä handak mampatäi iä, djari impatäi Hatalla.

8. Krana ombeombet bewäi Ikau djari mampudji iä katika ikau manolak iä. Tapi äwen djari imabalange awi riwut idjä paham, metoh musim timor.

9. Tagal tä kadarhakan Jakob injapan awi djetä, tuntang djetoh kea gunae: uka karä dosae inganan, awi Iä manampa batun karä mesbeh äwen mandjadi ketok idjä rotek; tuntang karä pahewan, karä pantar dewa djaton akan melai.

10. Tapi lewu idjä dähen tä karäh benjem, äkae melai tä karäh inganan, tuntang balili kilau äka tunis, sampai anak sapi murep hetä, tuntang mahukup hetä, haiak malalap karä salundike lepalepah.

11. Karä edae akan bapelek awi kakeange, olo bawi karäh dumah manganjue, manduan tä indu kajun apui. Krana utus olo tä puna olo paleng; tagal tä, maka Iä, idjä djari manampa äwen, djaton maku masi iä tinai, idjä djari mandjadian äwen djaton maku manjanjang iä.

12. Katika tä maka Jehowa karäh mangibar bara saran batang-danum lombah tä sampai sungäi Misir, tä keton, karä olo Israel, karäh inampunan genegenep biti.

13. Katika tä kea sarunai hai karäh impahiau: tä karä äwen, idjä djari nihau hong tanah Asur, karäh manalih, tuntang idjä iharak akan tanah Misir; karä olo

tä karäh sombajang intu Jehowa hundjun bukite idjä brasih hong Jerusalem.

BAGI 28.

Hukum akan Israel tuntang Juda.

1. Pajah makotan kadjohon olo Epraim idjä babusau tä, kabungase idjä bahalap, idjä kilau kambang blaju tä, idjä intu hunjok djanah idjä paham basiwoh, ain äwen idjä hujonghajang awi anggor.

2. Toto, olo abas tuntang kwsa injoho pangkahai Tuhan, kilau udjan batu paham, kilau talo badjea, kilau danum soho idjä sabbak äwen karäh manapäian tanah tä awi lengän Hatalla;

3. Sampai makotan kadjohon olo Epraim idjä babusau tä karäh ihundjeng imparamok.

4. Djadi kabungase idjä bahalap tä, idjä djari kilau kambang blaju, idjä intu hunjok djanah basiwoh tä, djetä kilau bua idjä badjeleng masak, helo bara puna wajahe; sana olo mitä tä, iä palus manjingkap maneläe.

5. Katika tä Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, karäh indu makotan kabungas tuntang indu pajong kambang bahalap akan tisan olo ajue;

6. Tinai indu rogh kapintar akan idjä mondok mamutus, tuntang indu kaabas akan idjä maharak parang bara bauntonggang lewu.

7. Tapi äwen tä kea djari gila awi anggor, rujongrajang awi talo ihop bahari; imam tuntang nabi mahin gila awi talo ihop bahari.

iä inuwä awi anggor, hujonghajang awi talo ilop bahari: iä gila kahum madjar, tuntang karä kaputusae kilau iutae bewäi.

8. Krana karä medjae kontep utae tuntang talo papa, djaton katapasan idjä brasih.

9. Intu äwe tinai lä tau madjar kaharati? akan äwe lä tau marima aughe? Akan anak idjä haru malekak tusu? akan idjä harue terai mamusu?

10. Krana koan äwen: baja prentah hatontong prentah, prentah hatontong prentah, hadat baka hadat, hadat baka hadat; hetoh isut, hetä isut!

11. Tagal tä käläh, hapan totok biwih batawah tuntang hapan basa beken iä karäh hamauh dengan utus olo toh;

12. Idjä dengae Iä djari hamauh: Djetoh kasanang toto, awi manjanang olo ujuh: djetoh kamangat toto. Tapi äwen puna djaton maku mahining.

13. Tagal tä augh Jehowa toto kea karäh mandjadi akan äwen prentah hatontong prentah, prentah hatontong prentah, hadat baka hadat, hadat baka hadat, hetoh isut, hetä isut; nakara äwen lius, balalu lawo patengak, palus darai, palus indjarat, inawan bewäi.

14. Tagal tä, hining augh Jehowa, keton olo panawah panjindir, awang marentah utus olo toh, idjä hong Jerusalem.

15. Basa koan keton: ita puna hadjandji dengan pampatäi tuntang pakat dengan naraka; alo tjalaka manapi, puna djaton buah ita, krana tandjaro djari inampa ita indu kalindong ita, tuntang ita manjahokan penda tipu.

16. Tagal tä, kalotoh augh pang-

kahai Tuhan, Jehowa: Itä, aku mandak batugalang hong Sion, batu idjä intjoba, batu padadukan galang idjä toto barega, idjä iandak dähén haliai. Olo idjä per-tjaja tä, djaton maku undur balang. — (*Masm.* 118, 22. — *1. Petr.* 2, 6.)

17. Tinai aku handak manampa kapatut indu tali ukur, tuntang katetek indu talin tarambo; tä udjan karangan karäh manganan karä tandjaro, äkae kalindong tä, danum soho karäh mambarang äkae manjahokan tä.

18. Tinai djandjin keton dengan pampatäi akan ingarak, tuntang pakat keton dengan naraka djaton melai dähén; amon tjalaka tä karäh manapi, tä keton karäh ihundjenge inamoke.

19. Sasining djetä manapi, iä karäh manamput keton; krana genep handjewu djetä karäh manapi, tinai handau hamalem: baja tingkes kadjakä bewäi karäh madjar keton mingat augh tä.

20. Krana sasuro karäh tambuket äkae nantudjuh, tuntang kahowut pahalau simit, djaton tau manutup bitie.

21. Krana Jehowa karäh manaradjang kilau hong bukit Perasim, iä karäh sangit kilau hong djauh Gibeon, mangat malalus gawie idjä kilau ihadjadjuan, mangat mahapus gawie idjä djaton toto tumon tintun kahandake. — (*2. Sam.* 5, 20. — *Jos.* 10, 12.)

22. Toh, terai keton manawah manjindir, belä pasong keton injiteng haream: krana aku djari mahining bara pangkahai Tuhan, Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, karusak, idjä inukase akan hapus tanah.

23. Mindiminding, huing aughku: senäh, palus harati kotakku.

24. Aton olo pamalan haradjur handak maluku, tuntang manjarak petak bewäi, djaton indu manawur?

25. Dia djetä kakai? amon iä djari manjarak manparata hundjue tä, tä maka iä manawur haretak, manaburan djintan, tuntang mambowor gendom idjä kapala bahalap, atawa seora idjä kampilie, atawa djeläi, gagenep djetä akan puna äkae idjä patut.

26. Tuntang iä mamatut tä tumon hadat, idjä djari iadjar Hatalla.

27. Krana olo djaton pudji mihik haretak hapan kareta ihik, tinai djaton mimbit galingae tä mamipis djintan: tapi haretak tä ihäwes hapan kaju, tuntang djintan tä hapan sokah.

28. Tapi talo indu bakal tepong akan indu irotek: tapi djaton kea djetä iawi sampai rusak, amon djetä ihik hapan kareta mihik tuntang hadjaran.

29. Tumon tä kea gawin Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, krana heran karä akale, tuntang gawie uras hai.

BAGI 29.

Olo Jerusalem akan ihukum, tapi atäie bara balulang haream; tepa iä hobah iasi tinai.

1. Pajah Ariel, (*rima: singa Hatalla*.) Ariel, ikau o lewu, idjä äka podok Dawid: naughe keton haradjur hong karä njelo manpatäi parapah intu andau hai.

2. Tapi aku handak mandjakä

Ariel kea, sampai iä kapähä tuntang hetang, mandjadi indu Ariel toto.

3. Krana aku handak mangapong ikau bakaliling, tuntang mandjakä ikau hapan kota tasaran, palus handak hapilan mawi ikau.

4. Tä ikau karäh impanjukok, tuntang ikau hamauh bara petak, aughm humuhunun kilau lembut bara marak kawo, sampai aughm kilau augh nudjum bara äka lian, tuntang kotakm rahirahing bara kawo.

5. Maka kutoh karä musohm tä karäh mandjadi kilau rotik pohok, tuntang olo gagah, idjä karäan karäe tä, kilau apis idjä taraiup; salenga kea djetä akan mandjadi.

6. Toto, ikau karäh ihararepan Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, hapan njaho tuntang kagerek petak, hapan njaro, riwut barat paham, talo badjea tuntang njalan apui panjeha.

7. Maka kilau nupi hamalem, kalotä kutoh karä olo kapir tä akan mandjadi, idjä mamarang Ariel; olo handiai, idjä mamarang iä tuntang kotae, palus mandjakä iä.

8. Krana kilau olo blau pudji nupi arepe kuman, tapi haiak misik belae magon haus, tinai kilau olo teah belae pudji nupi arepe mihop, tapi haiak misik iä magon ujuh tuntang belae rengorengok hantä: kakai kadjarian karä olo kapir tä, idjä mamarang bukit Sion.

9. Tendä keton, palus djungun, turäturä sampai kawus matan keton. Tapi äwen babusau paham bara awi anggor, äwen hujungahjang paham bara awi talo ihop bahari.

10. Krana Jehowa djari mandurut akan keton ganau tiroh tudjah, tuntang djari mangalit matan keton; karä nabi, karä mantir tuntang imam keton djari imungkure.

11. Tagal tä karä tudjum tä mandjadi intu keton kilau augh surat idjä indampul intjatjak, idjä inenga akan olo harati surat, sambil hamauh: käläh, basa djetoh. Tä iä tombah: djaton aku tau, krana djetä indampul intjatjak.

12. Atawa olo manenga surat tä akan olo idjä puna djaton tau mambasa, sambil hamauh: käläh, basa djetoh. Tä iä tombah: aku puna djaton tau mambasa.

13. Krana pangkahai Tuhan djari hamauh: Basa utus olo toh manggapi aku hapan njamae, tuntang hapan totok biwihe iä mahorumat aku, tapi atäie indjajonge kedjau bara aku, tuntang iä mikäh haiak manjembah aku tumon adjar olo bewäi, idjä djari ingadje: — (1,11. *Matt.15,8.*)

14. Tagal tä, toto, dapit aku handak heran gawingku dengan olo tä, heran haliai tuntang sangang haliai, sampai kapintar karä olo pintar ajue akan leteng, tuntang kaharatin karä olo bara akal baris ai akan manjahokan arepe. — (1. *Kor.1,19.*)

15. Pajah olo tä, idjä handak manjahokan arepe bara Jehowa hapan paham kaliae, tuntang nilim tiroke, tuntang karä gawie ilaluse hong kakaput, sambil hamauh: äwe mitä ita, atawa äwe katawan ita?

16. Lalehan kapaleng keton! Sama kilau brangai talo inampa handak hamanh manabiu tukange: iä

djaton djari manampa aku; — tuntang sarangan idjä inawas tukang blanai tä handak hamauh: iä djaton harati tä.

17. Djaton hindai isut, maka Libanon tä iobah mandjadi tana pamua, tuntang tana pamua tä karäh inggarä kajuan?

18. Krana katika tä olo badengen karäh mahining augh surat tä, tuntang matan olo babutä karäh liwus bara kakaput tuntang kalam, tau mitä talo tinai.

19. Olo tjalaka karäh haradjur handjak dahangdahanga intu Jehowa, tinai äwen idjä pähä marak olo kalunen karäh ramirami intu Iä, idjä äka karasih Israel.

20. Djetä, amon karä olo pahenjek djari rusak lepalepah, tuntang karä olo panawah panjindir djari lilap, tinai karä olo idjä haus kadarhaka djari lingis impatäi:

21. Äwen idjä mimbit olo badosa, palus mangatah äwen idjä mampudji iä hong basara, tuntang maharak olo tetek akan äka tunis benjem.

22. Tagal tä koan Jehowa, idjä djari mahiwus Abraham, kalotoh akan ungkup human Jakob: Toh Jakob djaton akan impahawen hindai, tinai baue djaton akan kalas hindai.

23. Malainkan amon äwen mitä panakae, idjä tampan lengängku tä, intu marak äwen, maka iä karäh manara arangku, tuntang mahorumat idjä äka karasih Jakob tä, sambil mikäh Hatallan Israel.

24. Tinai idjä lajang atäie karäh tarima kapintar, tuntang olo bakulas radjin iadjar.

BAGI 30.

Harap intu Hatalla; krana dohop olen
uras haiang,

1. Pajah karäh anak idjä undur tä, koan Jehowa, idjä pakat tiroke djaton tumon aku, tuntang manggau äka kalindonge, tapi sala bara Roghku, baja mandahang dosa hatantilap dosa bewäi.

2. Idjä hagoet talih Misir, djaton misek augh njamangku, nakara mampaabas arepe dengan kwasan Parao, tuntang radjin bakalindong huang kandjungen Misir.

3. Krana kwasan Parao karäh mandjadi indu kahawen keton, tuntang kalindong keton hong kandjungen Misir mandjadi indu kanjukok keton.

4. Alo mantire djari talih Soan, tuntang sarohae djari sampai Kanes:

5. Uras äwen karäh mahamen tagal utus olo, idjä puna djaton gunae akae, idjä djaton tau mandohop iä, djaton tau mampaontong iä enen, tapi idjä indu kahawäe tuntang indu kanjukoke bewäi.

6. Djetoh augh hukum akan karä meto tä, idjä talih salatan, tanggoh tanah tjalaka tuntang pampikäh, äka karä ampia singa basiak, äka handjaliwan tuntang naga: karä ramoe iä karäh magalhe imuat hong likut kalidai, tuntang panataue hong kaleläh likut onta, mimbis tä akan utus olo, idjä puna djaton gunae akae.

7. Krana dohop Misir haiang ngalus bewäi; tagal tä aku manggarä tä: idjä badjoho bihin toh nundonundong.

8. Toh, lius, surat tä akan äwen hong batu, palus bintik tä

huang surat, uka djetä melai palus djeba, haradjur katatabi.

9. Krana äwen tä puna olo parisang, anak idjä panandjaro, anak idjä djaton maku mahining Torat Jehowa.

10. Malainkan iä manjoho karä nabi: äla keton masuman augh Hatalla; — tuntang karä imam: äla keton mamudjum talo idjä toto akan ikäi: tapi suman augh balemo akan ikäi, tudjum augh lajau akan ikäi.

11. Hiwang bara djalan, sampang bara pelek: soho idjä äka karasih Israel tä terai dengan ikäi.

12. Tagal tä Iä, idjä äka karasih Israel, hamauh: Basa keton manganan augh toh, sambil harap karä kianat tuntang karajap, tinai basokah djetä:

13. Tagal tä maka dosan keton djetoh karäh mandjadi akan keton kilau derak idjä manimben intu pagar batu awang gantong, idjä gap balongkang hong idjä kapidjep matä.

14. Toto, äwen karäh imparamok, kilau kabali imparamok, idjä irapitan sangisangit, tuntang djaton injangang, sampai marak karä karamoke djaton sondau kiwake, idjä tau hapan blaku apui bara dapur, atawa masip danum isut bara kali.

15. Krana kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa, idjä äka karasih Israel: Amon keton hobah, tä keton karäh sanang; amon keton mentai suni tuntang harap, djetä indu kwasan keton; tapi keton djaton maku.

16. Malainkan koan keton: dia, tapi ikäi handak hadari hapan hadjaran. Tagal tä, toto kea keton akan hadari. Tinai: meto balias

handak iukong ikai. Tagal tä, idjä manjasah keton karäh balias haream.

17. Sakojan keton karäh pararawoh imahang idjä bitu, tuntang awi pahang lima bitu keton handiai karäh hadari, sampai genep bitu manonggal kilan djihi hong tautan bukit, tuntang kilau toros hong hunjok lungkoh. — (3. Mos. 26, 36.)

18. Maka Jehowa magon mentai, radjin masi keton; ia marandjar mangat manjanjang keton. Jehowa puna Hatalla tempon hukum; selamat olo handiai idjä mentai ia.

19. Krana olo Sion karäh mangkalewu Jerusalem; ikau djaton akan indu manangis; toto Ia handak manjanjang ikan, amon ikau mangahau ia; sana ia mahining tä, ia karäh tombah aughm.

20. Alo pangkahai Tuhan pakanan keton helo hapan tepong kapähä, tuntang dengan danum kadjakä, maka djaton hindai ia manjoho Gurum hadari lilap, tapi matam karäh mitä Gurum tä.

21. Pindingm karäh mahining augh ai idjä hila likutm, koae: Djetoh djalan, horoe djetoh; äla sala bara tä, alo sambil gantau.

22. Tä keton karäh mamapa hampatong dewan keton, idjä imakain salaka, tuntang imbungas bulau; keton karäh manganau tä kilau karam talo, sambil hamauh dengae: sigai, blua!

23. Tä Ia karäh mudjan binjim, idjä djari inawurm hong tana, tinai manenga kutoh tepong pangulih tana tä, tuntang djetä menjak hasien; tinai katika tä karä metom akau murep hong padang idjä luas.

24. Karä sapi tuntang anak kalidai idjä hapam malan akan kuman talo uras bahalap, idjä imprasih hapan kalaja tuntang kiap.

25. Tinai hong karä bukit idjä gantong, hundjun karä lungkoh idjä hai, karäh lembut tahasak tuntang sungai, intu andau hapatäi paham tä, amon karä tjandi akan balongkang.

26. Maka kalawa bulan mandjandi kilau matanandau, tinai kalawa matanandan karäh udju lipet bara kalawac katika toh, intu katika tä, amon Jehowa mameteng kapähäu olo ajue, tuntang mampahalit himange, idjä awan pukule.

27. Itä! aran Jehowa manggapi bara kedjau, kalaite hasep, tuntang hukume toto babehat; totok biwihe basuang kasagit, tinai djelac kilau apui panjeha.

28. Tahasenge kilau danum soho idjä njira ujat, mangat manapi karä olo kapir sampai äwen haiang nihau, tuntang mangandali pipin karä djalahan olo, uka lajau.

29. Tä keton karäh manjanji, kilau alem lapik andau hai, tuntang handjak, kilau amon olo hasuling manalih bukit Jehowa, tanggoh Batukarang Israel.

30. Maka Jehowa karäh mamahining kahain auge, tuntang mamprahan manusang lengäe, haiak kasagit kalaite, tuntang njalan apui panjeha, kilat, udjan papak panggar tuntang udjan karangan.

31. Krana awi augh Jehowa Asur karäh imukul rotek, ia idjä radjin mantakan hapan sokabe.

32. Maka intu karä kalaka, äka tongkang tä sampai, idjä inukas Jehowa, idjä hapac hararepan äwen.

hetä karäh lembut augh gandang tuntang kutjapi; krana hapan parang hai haliä Iä karäh mangalahi äwen.

33. Krana palowang naraka djari simpan bara horan, djetä djari tap akan radja tä, ombet katimbäe tuntang kahaie; pangkat pamahai hetä kutoh kajue bakal apui; maka tahaseng Jehowa karäh mantokan tä. kilau tahasak barirang.

BAGI 31.

Haiang bewäi dohop olo Misir; tapi bitin Hatalla haliä handak maliwus olo ai bara Asur.

1. Pajah karä olo, idjä talih Misir, blaku dohop. tuntang basinggoh intu hadjaräe, haiak harap karetae, basa djetä kutoh karäe. tinai harap olo idjä hapan hadjaran, basa äwen tä paham abas: tapi iä djaton mitä Iä, idjä äka karasih Israel tä, tuntang djaton manggau Jehowa.

2. Maka Iä kea toto pintar, tuntang iä idjä magah tjalaka tä. toto iä djaton undur aughe; malainkan iä karäh mendeng, mantakan ungkup olo papa tä, balalu marusak dohop olo parajap tä.

3. Krana olo Misir puna olon bewäi. djaton djaka Hatalla; tinai karä hadjaräe tä uras isi, djaton djaka Rogh. Maka Jehowa karäh mandjudju lengäe, sampai olo pandohop tä tanggarurus, tinai äwen idjä indohope balongkang, tä samandiai imparusak.

4. Krana kakai augh Jehowa denganku: Kilau singa, singa menteng, manjakungkong mahukup talo mangkarape. alo kutoh

sakatik iirak mawi iä, maka iä djaton tangkedjetawi lalenton äwen, tuntang djaton handak rungkok awi kutoh karä äwen: tumon tä Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, akan mohon, nakara marang akan bukit Sion, tuntang akan lungkohe.

5. Kilau burong mambirang palapase, tumon tä Jehowa, Tuhan karä talo belom, handak mangan-djungen Jerusalem, sambil mawat tuntang maliwus tä, palus manjoho karä tjalaka mahalau djetä.

6. Hobah, keton panakan Israel, intu Iä, idjä bara iä keton djari undur kedjau haliä.

7. Tapi katika tä genep biti karäh manganan hampatong dewae idjä salaka bulau, idjä tampan lengän keton indu kasalan keton.

8. Maka Asur karäh halelek awi padang idjä djaton ain olon, awi mandau dia ain olo kalunen; tapi iä karäh rusak tuntang hadari awi padang kea, karä oloe idjä gantjang tä karäh munos lenjoh.

9. Awi kikähe iä karäh hadari tanggoh kotae, karä mantire karäh taräwen pararawoh awi banderangku, koan Jehowa, idjä apui ajue puna hong Sion. tuntang äkae hong Jerusalem.

BAGI 32.

Karadjaan Hatalla bewäi, idjä äka kasanang tuntang selamat.

1. **M**aka itä! aton Radja karäh marentah hong katetek, tuntang karä mantire karäh mimbing kwahuang kabudjur.

2. Iä kilau indu mangandjungen barat, indu äka kalindong mahakan udjan tumbok buku; iä kilau talasak danum intu äka keang kamahau, kilau kangkalingen batu hai intu petak ngarising.

3. Maka matan äwen, idjä puna marenang, djaton maku ngambutep, tinai pinding äwen, idjä tantai mahining, karäh manjenäh.

4. Tuntang atäi olo awang kanaha karäh mangadji kaapik, tuntang djelan olo idjä laleket karäh rentas tuntang tarang aughc.

5. Olo gila djaton akan inje-wut tuan hindai, tinai olo bisit djaton hindai karäh inggarä badjoha.

6. Krana olo gila baja masuman kagilae, tuntang atäie mangarangka kadarhaka, mangat mandjadian tjalaka, tuntang masuman augh sala tahu Jehowa, nakara mam-pameher hambaruan idjä blau, tuntang mangahana olo ujuh, idjä haus belae, mihop.

7. Krana hapus pakarang olo bisit bakoho uras kapapa; iä mangarangka tipu papa, mangat marusak olo tjalaka hapan augh tandjaro, alo budjur perkarän olo pähä tä.

8. Tapi kahandak olo hai patut hai kea, tuntang iä akan mahaga kapatut.

9. Mendeng keton, karä bawi idjä laja, hining aughku; keton, anak bawi idjä langak, tarima kotakku akan pinding keton.

10. Arä njelo hindai, tä maka keton idjä langak karäh hagendjäh, krana getem anggor palus djaton, djaton kea buan keton beken akan imumpong.

11. Taräwen. o olo bawi awang

laja, hagendjäh, anak bawi idjä langak, engkak pakaian keton, lulus bereng keton, kepan tapih bidak intu kahang keton.

12. Olo karäh mauangis manekap usoke tagal karä tana bahalap, tagal karä batang anggor awang pamua.

13. Krana duhi tuntang anak karäh lembut mananjap tanah olo ajungku, toto alo intu äka human karami kea, hong lewu idjä puna babigal handjak rantang.

14. Krana karä huma hai tuntang bahalap karäh benjem, lalenton lewu tä karäh terai; tjandi gantong tuntang karä äka dähen awang beken mandjadi lowang palus dapit, äka kahandjak kalidai hutan, äka kawan meto murep;

15. Sampai Rogh bara ngambo inusuh akan ita. Tä, maka padang tunis karäh mandjadi tana pamua, tinai tana pamua karäh inggarä kajuan. — (44,3.)

16. Kapatut karäh melai hong padang tunis, tuntang katetek mukong tana pamua.

17. Maka bua ketetek tä kasanang, tuntang kadjarian katetek tä kalandang tuntang kasanai katatahi.

18. Tä djalahan olo ajungku karäh melai hong human kasanang, hong äka landang, hong kaleka berkat tuntang kasanai.

19. Tapi amon kajuan tä indu irusak, tä karäh lawo udjan karingan paham, tuntang lewu tä karäh imparenep haliai.

20. Imberkat keton handiai, idjä malan hong hapus saran danum, keton idjä manjoho sapi tuntang kalidai nguan hetä.

BAGI 33.

Musoh akan rusak; Sion manang indohop
Hatallae.

1. Pajah ikau, idjä parusak! angatm ikau dia irusak? ikau idjä parampas, angatm ikau dia irampas? Amon ikau djari mahapus parusakm, tä ikan kea karäh irusak; amon ikau djari mampalepah gawim marampas, tä ikau kea karäh irampas.

2. O Jehowa, pasi ikäi, krana ikäi mentai ikau: käläh ikau mandjadi indu lengän äwen genep handjewu, toto indu selamat ikäi metoh katika tjalaka.

3. Awi augh lalento paham karä djalahan olo akan parawoh, tuntang karä olo kapir akan kasaburan amon Ikau manggatang arepm.

4. Tä karä talo irampas keton karäh irumap kilau bitik, olo karäh manangkero kantäkantä, kilau sangkalap kadjokkadjoka hetähetä.

5. Jehowa idjä pangkahai, krana iä melai intu äka gantong: iä djari manjuang Sion dengan kabudjur tuntang katetek.

6. Maka intu katikam tä karäh aton kapertjaja tuntang kutoh selamat, kapintar tuntang kaharati; tinai kikäh dengan Jehowa karäh indu panataum.

7. Itä! karä pangkalima baris äwen mantehau intu ruar, tuntang sarohon kasanang manangis paham.

8. Karä djalan djari rusak benjem, olo terai mahoroe karä pelek. Iä mangarak djandji, iä marusak karä lewu, tuntang djaton paraba idjä biti.

9. Tanah tä rusak karakkaraka, Libanon njukok tuntang blaju,

Saron mandjadi tunis benjem, tinai Basan tuntang Karmel äka palengkau augh tangis.

10. Toh aku handak mendeng, koan Jehowa, toh aku handak manggatang arepku, toh aku handak mamprahan kahaingku!

11. Keton manih tampilai, tuntang manak apis; kadjohon keton mandjadi apui idjä kuman keton lepalepah.

12. Karä djalahan olo karäh ingähu kilau ketok, kilau duhi idjä inatak maka äwen karäh lepah inusul hapan apui.

13. Toh, himing keton idjä kedjau, talo idjä djari iawiku; tuntang keton idjä tokep, kasene kwasangku.

14. Karä olo badosa hong Sion djari taräwen, karä olo haliau djungun hagedjah; äwen hamauh: äwe ita tau melai darah apui panjela? äwe ita olih tokep barah katatahi tä?

15. Idjä manandjong huang katetek, tuntang manjewut kapatut, idjä djaton maku ontong kadarhaka, idjä mambirik lokape, belä leket sudok, idjä mamaleng pindinge, djaton maku mahining utang daha, idjä mangambutep matae, djaton maku mitä talo papa:

16. Iä tä karäh mangkalewu hong äka gantong, tuntang äka dähen hong bukit batu karäh indu äka kalindonge; panginae karäh inenga akae, tuntang danume djaton balentas.

17. Matam karäh manampajah radja tä huang kabalape, tuntang ikau karäh mitä tanah luas lombah tä.

18. Atäim karäh manahiu kadjakä horan, sambil hamauh: kwe

karä pangulu, kwe hakim, kwe karä mantir parang?

19. Ikau djaton akan mitä hindai utus olo gagah tä, idjä kaput palekas aughe, sampai djaton tau ihining, tuntang bakahut augh djelae, sampai olo djaton tau haratie.

20. Tampajah Sion tä, lewun ita hapumpong sombajang; matam karäh manampajah Jerusalem, äka melai idjä sanang tä, tingkap idjä djaton inamput, idjä pasake djaton tarahanggut palus katatahi, tuntang tali djantare djaton tarageto.

21. Malainkan Jehowa karäh kwasä hetä hindjä ita; arä sungäi tuntang batanganum lombah karäh aton hetä, sampai top djaton tau dimpah badajong, tinai banama hai mahin djaton tau hanimpa hetä.

22. Krana Jehowa indu hakim ita, Jehowa idjä manenga prentah akan ita, Jehowa radjan ita; iä karäh mahaga ita.

23. Tapi karä talin keton djari tendur, tuntang djaton tau toto mandähen tihang, djaton mambudjur birang rajar. Tä kutoh talo irampas karäh imbagi, sampai olo batimpang kea manduan rampasan.

24. Dialo idjä biti, idjä melai hetä, karäh hamauh: aku toh lembä haban. Krana karä olo, idjä melai huange, djari iampun karä dosae.

BAGI 34.

Hukum Hatalla akan karä djalahan olo bangang.

1. Etoctoh, keton karä olo

kapir, uka mahining, senäh, karä djalahan olo! buah petak mahining tuntang awang hundjue, hapus kalunen tuntang awang huange samandiai.

2. Krana Jehowa malait karä olo kapir, tuntang iä paham sangit dengan karä tawon äwen: iä handak mangahem äwen, palus manjaragh iä indu impatäi.

3. Tinai karä oloe idjä impatäi karäh indjakah, sampai ewau karame manampur bara hantue, sampai dahae marasap hong karä bukit.

4. Tinai kawan talo handiai hong langit karäh lenjoh, tuntang langit karäh imbalon kilau balon surat, tä kawan talo huange akan baduroh, kilau dawen anggor baduroh bara batange, tuntang kilau duroh bua korma bara taroke.

5. Krana padangku hong langit djari paham mandoi daha; itä! djeta karäh lawo indu hukum akan Edom, hundjun utus olo idjä handak ingahemku tä.

6. Padang Jehowa mandoi daha, harumur enjak, awi dahan anak tabiri tuntang tabiri hatuäe, awi banakat kuain karä kambing hatuäe: krana Jehowa malalus parapah akae hong Bosra, iä paham manjambalih hong tanah Edom.

7. Tä karä badak akan tamput balongkang haiak äwen tä, tinai karä sapi hatuäe tuntang karä sapi idjä baseput, sampai hapus tanahe marasap dahae, hapus petake harumur awi enjake.

8. Krana djetä puna andau pamalah Jehowa, njelon panjulang, tagal perkaran Sion.

9. Tä karäh sungäi äwen hobah mandjadi minjak tanah, tuntang hapus petake mandjadi bari-

rang; toto, hapus tanahe mandjadi minjak tanah idjä bakähu.

10. Palus handau hamalem djetä djaton belep, tapi sampai katatahi asepe akan njampulok; girirmanggirir djetä magon rusak, tinai palus dapit katatahi olo djaton akan mahoroc hetä. — (*Pungar* 19, 3.)

11. Malainkan burong kulit tuntang tahatong karäh manjores tä, kamiak tuntutang burong kak karäh melai hetä; krana Iä handak malalus ukur karusak hetä, tuntang hapan taliu tarambu Iä mangarak tä lepalepah.

12. Djaton karäh aton olo hai idjä tau marentah hetä, tinai karä mantire uras nihau haiang.

13. Intu äka humae awang hai tuntang bahalap karäh lembut duhi, talo hamberang tuntang unak mananjap karä kotae; djetä indu äka naga, tuntang indu äka burong onta murep. — (13, 21.)

14. Karä ampin meto idjä papa tuntang basiak karäh hakawan hetä, karä kambä dumadamaha hetä, tuntang idjin masan hetä, mandino äka sanang.

15. Lalidi karäh manjarangan palus nanteloh hetä, tuntang mamusit tanteloh mahaga anake hong äka kandjungen hetä; tinai karä nasar karäh hakampeleng hetä.

16. Toh, gau hong surat Jehowa, tuntang basa; djaton idjä kabawak karä talo tä mahin karäh tapas, dialo idjä awang djaton tulus; krana Iä kea idjä djari manjewut tä hadjamban njamangku, tuntang Rogh ajue karäh mandjadiac.

17. Krana Iä haliai djari manukas tä akan äwen, lengäe kea mambagi tä akac lepalepah; palus katatahi äwen karäh manjores tä,

girirmanggirir äwen karäh melai hetä.

BAGI 35.

Olo ungkup Hatalla karäh salamat katatahi.

---

1. Tapi padang benjem tuntang äka keang kamahau tä karäh mandjadi äka mangat, tanah karakkaraka tä karäh ramirami tinai, tuntang mangambang kilau mawor.

2. Djetä karäh mangambang bahalahalap, tuntang baramirami, hualang karä kahandjake tuntang karantange. Kahain Libanon djari inenga akac, kabungas Karmel tuntang Saron: äwen hetä karäh mitä kahain Jehowa, kabungas Hatallan ita.

3. Kantjakantjang lengä awang manduläi, tekatekang utut awang paleko!

4. Suman akan atäi idjä pikäh: tanggatanggar atäi keton, äla mikäh; itä! Hatallan keton akan dumah, uka mamaläh, Hatalla aton dumah, uka manjulang mawi olo papa, tuntang mandohop keton.

5. Katika tä matan olo babutä karäh imparenang, tuntang pinding olo badengen karäh irewang. — (*Matt.* 11, 5.)

6. Katika tä olo batimpang karäh manangkadjok kilau badjang, tuntang djelan olo bisu karäh malahap; krana sungäi karäh lembut hong padang benjem, kutoh tahasak hong äka keang kamahau tä.

7. Tanah ngarising tä mandjadi loau, petak keang karitip mandjadi lowang danum. Intu äka karä naga tä djari melai kawan meto karäh masan; oru bahalap karäh

lembut hetä manganti garising tuntutang rampiang.

8. Maka hetä karäh aton karatak, djalan rampar idjä inggarä brasih; olo kihal djaton akan mahoroc hetä, baja djetä puna akan äwen bewäi: olo handiai idjä mahoroc hetä, alo idjä humong mahin djaton karäh lajang. — (*Joh.* 12,44;14,6.)

9. Singa djaton hetä, tinai karä ampin meto basiak djaton tamä hetä, puna djaton karihaue hetä, baja olo idjä iliwus tä karäh manandjong hetä.

10. Olo idjä inewus Jehowa tä karäh buli, palus sampai Sion tuntutang basasurak; kahandjak idjä katatahi karäh aton hundjun takoloke; kahandjak tuntutang karanatang karäh manjangkulep äwen; tapi karä ampin kapähä tuntutang kamunguh akan nihau hadari. — (*Pangar.*7,16.)

BAGI 36.

Jerusalem ingapong Sanherib.

1. Djadi, hong njelo äpatwalas kahum karadjaan Hiskia, maka Sanherib, radja Asur, aton dumah mamarang karä kota hong tanah Juda, tuntutang iä mampalah mandino tä. — (*2.Radja*18,13.)

2. Maka radja Asur manjoho Rabsake bara Laghis talih Jerusalem, tanggoh radja Hiskia, mimbit kawan parang idjä karään karäe: iä tä mendeng hong parit talaga idjä hong äka gantong tä, idjä darah djalan akan äka tukang pinatu

3. Tä, maka Eljakim, anak Hiskia, mantir dalam, tuntutang Sebna, djurutulis, tinai Joah, anak

Asap, mangkubumi tä, blua lewu manjupa iä.

4. Maka koan Rabsake dengan äwen: Sanan keton akan Hiskia, kakai augh radja hai, radja Asur: kilen ampin kaharapm toh, idjä nagon iharapm?

5. Koangku, augh totokm bewäi ikau hamauh: aton bewäi akal tuntutang kwasa hindai hapan baparang. Intu äwe toh ikau harap, sampai ikau petah balekak denggangku?

6. Mikäh ikau harap hong derau humbang, hong Misir tä, idjä. amon hapan olo basokah, palus madjok lengäe? Tumon tä Parac, radja Misir tä, dengan karä olo awang harap iä.

7. Tapi mikäh koan denggangku: ikäi harap Jehowa, Hatallan ikäi. Dia djetä iä, idjä djari ingannan Hiskia karä äkae tuntutang karä mesbehe, palus iä djari manjoho olo Juda tuntutang Jerusalem: tikas hong mesbeh idjä toh keton akan manjembah sombajang?

8. Toh käläh, hataro dengan tuangku, radja Asur; aku handak manenga akam duä kojan hadjaran, djaka olihm manggenep karä olo idjä mukong hundjue.

9. Kilen toh ikau tau malawan idjä biti bara karä mantir tuangku, idjä pangorike haliai! Tapi ikau harap Misir, tagal karä karetae tuntutang hadjarac.

10. Tinai kamäam, sala bara augh Jehowa panggoetku maranggar tanah toh, mangat marnsake? Jehowa kea djari manjoho aku: lius, ranggar tanah tä, rusak djetä.

11. Tä koan Eljakim, Sebna äwen telo Joah, tombah augh Rabsake: Käläh hakotak dengan rewarm hapan basan olo Aram, krana ikäi

harati basa tä; äla hakotak dengan ikäi hapan basan olo Juda intu pinding olo arä, awang mendeng hundjun pagar batu.

12. Tapi tomboh Rabsake: Angat keton, tuangku djari manjoho aku manalih tuan keton atawa keton, mangat masuman augh toh? dia djetai akan karä olo idjä mondok hundjun pagar batu, idjä sama dengan keton akan kuman taie tuntang mihop kalite?

13. Tumon tä Rabsake mendeng, palus manuki tatehau hapan basan olo Juda, koae: Hining keton augh radja hai, radja Asur.

14. Tumon toh augh radja: äla keton maku inipu Hiskia, krana iä djaton tau maliwus keton.

15. Tinai äla keton maku injoho Hiskia harap intu Jehowa, koae: toto, Jehowa karäh maliwus ita, lewu toh djaton iä handak mandjuluke penda lengän radja Asur.

16. Äla keton tarima augh Hiskia; krana kakai augh radja Asur: käläh keton blaku asi intu aku, palus blua tanggoh aku, tä genep bitin keton tau kuman bua batang anggor ai, bua batang korma ajue, genep bitin keton tau mihop danum kalin ajue.

17. Sampai aku dumah, palus manduan mamungkat keton akan tanah, idjä tumon tanah keton kea, tanah idjä hagendom tuntang bara anggor, tanah idjä kutoh panginan tuntang pambulan anggor.

18. Äla keton maku impalajang Hiskia, awic hamauh: Jehowa karäh maliwus ita. Aton kea hatalan karä utus olo beken djari maliwus tanahe bara lengän radja Asur?

19. Hong kwe karä hatalan Ha-

mat tuntang Arpad? kwe hatalan Separwaim? Aton kea iä djari maliwus Samaria bara lengängku?

20. Äwe bara karä baris hatalan tanah handiai tä, idjä djari maliwus tanahe bara lengängku, sampai Jehowa akan maliwus Jerusalem bara lengängku?

21. Tapi olo tä manjuni, djaton tomboh idjä kabawak aughe, basa aton prentah radja: äla keton tomboh aughe.

22. Limbah tä Eljakim, anak Hilkia, mantir dalam, tuntang Sebna, djurutulis, äweu telo Joah, anak Asap, mangkubumi tä, buli Hiskia, haiak pakaiäe barabit; palus äwen masanan akäe karä augh Rabsake tä.

BAGI 37.

Hiskia blaku intu Hatalla, Hatalla murusak olo Asur.

1. Djadi, sana radja Hiskia mahining aughe tä, maka iä marabit pakaiäe, palus hatapih bidak, balalu tamä human Jehowa.

2. Limbah tä iä manjoho Eljakim, mantir dalam, tuntang Sebna, djurutulis, tinai bakas imam, idjä uras hatapih bidak, manalih nabi Jesaia, anak Amos.

3. Äwen tä hamauh dengäe: Kakai augh Hiskia: andau toh andau kadjakä, andau kapähä tuntang hukum; olo handak manak, tapi djaton tau luas.

4. Ajaajau Jehowa, Hatallam, handak mingat karä augh Rabsake, idjä injoho tuan ajue, radja Asur, nakara hababaka Hatalla idjä belom, tuntang mamapa iä hapan augh, idjä djari hining Jehowa.

Hatallam; toh, käläh ikau mambo aughm blaku akan olo idjä batisa toh, idjä magon aton.

5. Maka mantir radja Hiskia tä sampai Jesaia.

6. Tä koan Jesaia dengan äwen: Suman akan tuan keton tumon toh: kakai augh Jehowa: äla ikau mikäh karä augh tä, idjä djari hiningm, idjä djari hapan mantir radja Asur manawah aku.

7. Itäm, aku handak mampait rogh akæe, sampai iä mahining augh riwut, balalu buli tanahe tinai, tuntang huang tanahe aku handak mampatäi iä hapan padang.

8. Maka Rabsake buli, tuntang hasondau dengan radja Asur mamarang Libna; krana iä djari mahining radja djari harikas bara Laghis.

9. Maka aton lembut augh riwut, masuman radja Tirhaka, radja Kus, djari hagoet, handak haparang dengan radja Asur. Amon radja mahining augh tä, maka iä manjoho sarohæe tinai mananggoh Hiskia, sambil hamauh:

10. Tumon toh suman keton akan Hiskia, radja Juda: äla ikau maku imunga Hatallam, idjä iharapm, sampai ikau hamauh: Jerusalem djaton karäh indjuluk akan lengän radja Asur.

11. Ikau djari mahining talo djari iawi radja Asur dengan karä tanah awang impakalæe; kilen ikau toh, tau ikau lapas?

12. Karä hatallan utus olo handiai, idjä djari irusak tatoku, aton iä djari maliwus olo ajue? Gosan, Haran, Resep, tuntang olo Eden, idjä horan hong Telasar?

13. Hong kwe radja Hamat, radja Arpad, radjan lewu Separwaim. Hena tuntang Iwa?

14. Maka limbah Hiskia manarina surate tä bara lengän sarohan, tuntang djari mambasa djeta, tä iä palus hagoet tamä human Jehowa; balalu Hiskia mambirang surat tä hong baun Jehowa.

15. Tuntang Hiskia blaku doa hong baun Jehowa, koæe:

16. O Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, ikau Hatallan Israel, idja melai helat Kerubim tä! Ikau toh, tikas ikau bewäi idjä Hatalla mahundjun karä karadjaan hapus petak, ikau djari manampa langit tuntang petak.

17. O Jehowa, talingan pindingm, hining; o Jehowa, renang matam, tampajah! hining karä augh Sanherib, idjä djari mampait surat toh hapæe manawah Hatalla idjä belom.

18. Toto, o Jehowa, radja Asur tä djari marusak karä karadjaan tuntang tanahe;

19. Tuntang iä djari mandjakah dewan karä tanah tä akan apui: krana djeta djaton toto Hatalla, tapi tampan lengän olo, kaju tuntang batu bewäi, tagal tä djeta djari irusak äwen.

20. Tapi ikau, o Jehowa, Hatallan ikäi, lapas ikäi bara lengæe. tumon tä karä karadjaan kalunen akan kasene, baja ikau Jehowa tonggal kabuatm bewäi Hatalla.

21. Tä Jesaia, anak Amos. manjoho olo masuman akan Hiskia kalotoh: kakai augh Jehowa, Hatallan Israel: talo idjä ilakum hong aku tagal Sanherib, radja Asur. aku djari mahininge.

22. Maka djetoeh augh, idjä injewut Jehowa mawi iä: budjang bawi, Sion anak bawi tä, mangabelä ikau, iä hababaka ikau; anak

Jerusalem tä manggiling takoloke manawah ikau.

23. Awe djari inawahm tuntang iandim? malawan awe ikau djari mampadjoho aughm, tuntang manggatang matam gantogantong? Malawan lä, idjä äka karasih Israel!

24. Hadjamban djipem tä ikau djari manawah Jehowa, sambil hamauh: awi kutoh karetangku aku djari mandai karä tantan bukit, sampai Libanon kea, tuntang batang seder awang mangkahemer ampie, tinai batang goper awang kapala bahalap djari mäwengku, mimes tapakan putinge, mandas kajuäe äka bahalap haiäi.

25. Aku djari mangali, tuntang djari mihop danum ain olo beken, hapan tatap paingku aku djari maneah karä sungäi intu äka idjä ingapongku.

26. Kilen, djaton ikau djari mahining, helo horan mahin djari kalotä gawingku? tinai usausang aku djari manukas manatap talo tä? maka toh aku djari malalus talo tä hapan ikau, mangat marusak lewu dähen, mandjadi tujok batu tataitataia.

27. Tagal tä, maka karä olo idjä mangkalewu hetä uras kilau pandak lengäe, iä mikäb tuntang rungkok, mandjadi kilau oru tuntang sajor hong padang, kilau oru keang intu sapau huma, kilau talo manjawang, idjä djaton tau maming.

28. Maka tawangku äkam, pamesekm panulim, tinai karä kasangitm malawan aku.

29. Toh awi kasangitm malawan aku, basa kadjohon aughm djari sampai pindingku, maka aku handak mamesek manjaluang urongm,

tuntang mangkepan gandalingku hong njaman, palus handak manunda ikau buli mahoroc djalan idjä ihoroem tesek.

30. Maka djetoh indu kata akam: njelo toh olo karäh kuman talo awang haring, tinai njelo rahian talo awang haring tinai bara djetä; tapi intu njelo telo keton akan malan tuntang manggetem, mimbul pambulan anggor tuntang kuman buae.

31. Krana idjä katapasan, tisan ungkup human Juda tä, karäh muhat akan peuda, tuntang mamua intu ngambo tinai.

32. Krana bara Jerusalem tisac tä karäh barangkap, tuntang idjä katapasan tä bara bukit Sion; kasingit kabehun Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, karäh malalus tä.

33. Tagal tä, tumon toh augh Jehowa mawi radja Asur: iä djaton akan tamä lewu toh, malekas idjä kaputjok anak panah mahin dia akan huange, djaton idjä krambar talawang karäh sampai darah lewu toh, djaton iä akan mampendeng kota tasarun hapae mawi lewu toh.

34. Djalan, idjä djalae tesek, djetä kea akan ihoroc buli tinai; tapi lewu toh iä djaton akan tamäe, koan Jehowa.

35. Krana aku handak mangalindong lewu toh, mangat maliwus iä, djetä tagal aku, tuntang tagal rewarku Dawid.

36. Tä, maka malaikat Jehowa aton blua, palus mampatäi hong äka olo Asur bapodok saratus hanja pulu limä kojan biti. Djadi. amon olo misik haiak djadjewu, baitäe samandiai hetä hantun olo babewäi. — (17,14;31,8.)

37. Tä Sanherib, radja Asur, harikas, balalu buli, tuntang iä melai hong Niniwe.

38. Djadi tinai, amon iä towang-tabanga hong human dewae Nisrogh, tä Adramelegh äwen duü Sareser, anake idjä hatuä, mampatü iä hapan padang. Maka äwen duü tä mahakan akan tanah Ararat. Djadi anake Esarhadon mau djadi radja manganti iä.

BAGI 38.

Hiskia haban sabalah matäi; Hatalla mampaküläh iä; iä manara Hatalla.

1. **K**atika tä kea Hiskia haban sabalah matäi; maka nabi Jesaia, anak Amos, manalih iä, sambil hamauh dengae: Kakai augh Jehowa: kabuah perkarahan humam, krana ikau akan matäi, djaton belom hindai. — (2. *Radja*20,1.)

2. Tä Hiskia mules baue manaharep dinding, tuntang iä blaku intu Jehowa.

3. Koe: Joh Jehowa, ingat, aku toh djari manandjong intu baun dengan katoto tuntang katetek atäiku, talo idjä bahalap intu matam djari ilalusku. Maka Hiskia manangis paham.

4. Tä augh Jehowa sampai Jesaia, koe:

5. Haluli ikau, suman akan Hiskia: kakai augh Jehowa, Hatallan tatom Dawid: aku djari mahining lakudoam, aku djari mitä djohon matam; itäm, aku handak mandahang umurim limäwalas njelo hindai.

6. Tinai aku handak malapas ikau bara lengän radja Asur, tuntang lewu toh, krana aku handak mangalindong lewu toh totototo.

7. Djetoh kata bara Jehowa akam, Jehowa toto handak malalus augh, awang djari injewute:

8. Itäm, kangkalingän ukur-andau, idjä hong ukur-andau Aghas tä, aku handak mampaundure sapulu djam. Tumon tä maka kangkalingän tä undur sapulu djam tinai, awang djari ilalauc.

9. Maka djetoh surat Hiskia, radja Juda, limbah iä djari haban sabalah matäi tuntang djari käläh perese tä:

10. Aku djari hamauh: awi pambelomku basempong, maka aku akan mohon tamä bauntonggang kubur, aku irampas bara karä njelongku awang hindai.

11. Aku djari hamauh: toh aku djaton akan mitä Jehowa hindai hong tanah olo belom; toh aku djaton akan mitä olo kalunen hindai, basa aku melai dengan äwen idjä hong äka kahaiang.

12. Umurku djari nihau, tuntang inandar bara aku kilau tingkap olo sakatik; pambelomku djari inggeto kilau lawai olo manantang: iä manetek aku bara handepange. Ikau manjempong andauku helo bara halemäi.

13. Angatku: käläh djaka aku belom sampai djewu; tapi kilau singa iä maramok karä tolangku. Ikau manjempong andauku helo bara halemäi.

14. Aku narahing kilau bakaka tuntang burong kerok, usousok kilau burong dara; matangu manangis manjalumbo kangambo; o Jehowa! aku indjakä; käläh ikan mandal aku.

15. Kilen aughku tinai? Iä djari mandjandji akangu, tuntang djari malalus tä kea. Toh aku handak

batawat lowalowa katahin umurku, tagal kapähän atäuku tä.

16. O pangkahai Tuhan! awi asim olo belom; pambelom tahasengku uras hong djetä bewäi; krana ikau djari mampahaban aku sabalah matäi, tuntang djari mampakäläh aku tinai.

17. Aku mikäh haiak manganang ampong huang paham kapaitku tä; tapi ikau djari masi mamalok hambaruangku, belä iä lawo akan palowang karusak; krana ikau djari manganan karä dosangku akan likutn.

18. Krana kubur djaton manara ikau, pampatäi djaton mahorumat ikau; olo idjä lawo akan palowang tä djaton tau mentai katotom hindai.

19. Olo belom, baja olo belom manara ikau, kilau aku intu andau toh. Bapa karäh masuman katotom akan karä anake.

20. Jehowa djari pahias maliwus aku, tagal tä ita handak manjanji karä njanjingku katahin pambelom ita, huang human Jehowa.

21. Maka Jesaia djari manjoho olo manduan idjä kakumpal korma, manapal tä hundjun bahae, mangat iä käläh.

22. Maka koan Hiskia: Narai indu kata, aku karäh hagoet tanggoh human Jehowa?

BAGI 39.

Hiskia hai atäie; hukum insuman akae.

1. Katika tä Merodagh Baladan, anak Baladan, radja Babel, mampait surat tuntang talo inenga akan Hiskia; krana iä djari ma-

hining, Hiskia djari haban tuntang djari käläh tinai. — (2. Radja 20,12.)

2. Maka Hiskia ramirami denggan sarohae tä, palus iä mamparahan akan äwen gudange äka panataue, karä salaka bulau, kutoh talo mangat ewaue, tuntang minjak idjä kapala bahalap, tinai huma äka karä ganggamae, tuntang ramoe samandiai; djaton talo huang humae tuntang hong hapus karadjaan ajue, idjä dia imprahan Hiskia akan äwen.

3. Tä nabi Jesaia mananggoh radja Hiskia sambil hamauh dengae: Kilen augh olo tä, bara kwe panumahe? Tombah Hiskia: Bara tanah idjä kedjau olo tä djari dumali manalih aku, bara Babel.

4. Maka koae: Narai djari itä olo tä hong humam? Tombah Hiskia: Äwen djari mitä talo handiai, awang huang humangku; dialo idjä bara karä panatauku, idjä dia imprahangku akan äwen.

5. Tä koan Jesaia dengan Hiskia: Himing augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom:

6. Itäm, katika djaladjalan tokep, maka talo handiai awang huang humam, tuntang idjä djari ingkes karä tatom sampai andau toh, uras karäh irampas, inamput akan Babel; djaton talo enen idjä karäh katapasan, koan Jehowa.

7. Tinai anak äsom, idjä panakam lembut bara bentengn, karäh induan olo, mangat manjang hong dalam radja Babel.

8. Maka koan Hiskia, tombah augh Jesaia: Buah bewäi augh Jehowa, idjä djari insuman tä.

Tinai koae: Asal aton kasanang tuntang katoto katahin pambelomku.

BAGI 40.

Hatalla handak mampong mampangat olo ai; karä dewa tuntang olon puna haiang, Hatalla bewäi idjä kwasa tuntang pamasi.

1. Ampong, ampong olo ajungku! koan Hatallan keton.

2. Hakotak dengan Jerusalem tumon atäie, tehau suman akae, wajah parange djari hapus, karä kadarhakaé djari injapan, krana iä djari mandino bara lengän Jehowa lipet duä tagal karä dosae.

3. Aton augh olo mantehau hong padang benjem: Tatatatap djalan akan Jehowa, simpan hong padang tunis tä djalan rampar akan Hatallan ita! — (*Matt.3,3.*)

4. Karä djanah akan impagan-tong, tuntang karä bukit dengan lungkoh imparandah; karä awang bingkok akan imbudjur, tuntang awang lewaklewau akan imparata.

5. Krana kahain Jehowa karäh ingarinah, tä karä isi uras akan mitä, njaman Jehowa idjä hamauh.

6. Aton lembut augh: Tehau, suman! Maka koae: Narai idjä patut insanangku? Karä isi handiai puna oru, tuntang karä kalalape uras kilau kambang hong padang. — (*51,12.*)

7. Oru blaju, kambange baduroh, sana tahaseng Jehowa manampur tä. Toto olo arä idjä oru tä.

8. Oru blaju, kambange baduroh; tapi augh Hatallan ita melai katatahi.

9. O Sion, ikau idjä pangabar brita bahalap, dai bukit gantong; o Jerusalem, idjä pangabar brita bahalap, ambo aughm abaabas, ambo tä, äla mikäh; suman akan karä lewun Juda: itä! hetoh Hatallan keton.

10. Krana itä! pangkahai Tuhän, Jehowa, dumah tuntang kwasae paham; lengän ajue akan marentah. Itä! talo indu upah aton imbite, talo hapac mamaläh aton intu baue.

11. Kilau sakatik iä karäh manjakatik kawan ai, anak tabirie karäh imumpunge huang lengäe, mäton mangkipit iä huang usoke, tuntang idjä mampatusu karäh iagahe lowalowa. — (*Joh.10,11.*)

12. Äwe idjä manakar karä danum hapan lokape? äwe mukur hapus langit sindä manggawang? äwe idjä manakar karäkarä baras petak injupake bewäi? tinai äwe idjä djari mandasing karä bukit, tuntang manaradju karä lungkoh?

13. Äwe mangalagai akan Rogh Jehowa, olo pintar idjä kwe idjä madjar iä?

14. Dengan äwe iä handak hatirok, idjä mawi akal akae, tuntang madjar iä djalan kapatut, haiak masuman kapintar akae, tinai mangarinah akae djalan kaharati?

15. Itä! karä utus olo inggaräe kilau idjä katinik danum hong bukong, kilau idjä tunek kawo hong dasing; itä! karä pulau samandiai kilau tunek talo idjä tawutawus bewäi.

16. Hapus Libanon djaton ombet indu kajun pangkat, karä metoc samandiai djaton sukup indu parapah akae.

17. Karä olo kapir samandiai

kilau djaton intu bauc, äwen ing-garie tapas haream bara djaton, urase kilau ngahus bewäi.

18. Toh, dengan äwe tinai keton handak manapengan Hatalla, tuntang dengan tamunan en keton handak mananding ampie?

19. Toto, kamasan manoaang ham-patong, tukang bulau mananggalong tä hapan bulau, tuntang manoaang akae rantai salaka.

20. Tinai idjä naniha belom min-tih kaju idjä bunggut, balalu iä manggau tukang idjä apik, mangat mukir akae hampatong idjä dähén.

21. Dia keton katawan? Dia keton mahining? dia djari insuman akan keton bara tampurac? dia keton manahiü padadukan petak inampae?

22. Iä idjä mondok ambo petak, tuntang djetä kilau idjä kabotop bewäi akae, tinai karä olo idjä mukonge kilau sangkalap bewäi; Iä idjä mambirang karä langit kilau benang manipis, tuntang maniring tä kilau tingkap, mangat akan äkae melai.

23. Iä mampanihau karä radja, karä hakim hong petak impahaiange.

24. Haru äwen imbul, haru äwen ialan, haru batange muhat intu petak: tä Iä manampur marak äwen, tä äwen balalu blaju, tuntang riwut barat manambalang äwen kilau tikil.

25. Toh, dengan äwe tinai keton handak manapengan aku, manjama aku dengac? koan Idjä brasih tä.

26. Gatang matan keton kang-ambo, itä! äwe djari manampa talo handiai tä? äwe magah hapus kawac tuntang haseae, äwe

idjä manjewut njambiti arae? Kwasae tuntang paham kaabase kalotä, sampai djaton tapas talo idjä.

27. Buhen tinai ikau, o Jakob, hamauh, tuntang buhen ikau hakotak, o Israel: djalangku basiliim bara Jehowa, tuntang kabudjurku nangkalingau Hatallangku?

28. Dia ikau katawan? dia ikau djari mahining? Jehowa, Hatalla idjä katatahi tä, idjä djari manampa hapus saran petak, puna djaton tau ujuh, djaton tau manggah; kaharatin ajue djaton tarariksa.

29. Iä manpaabas olo ujuh, kutoh karigas inengae akan olo idjä balemo.

30. Olo tabela mahin tau ujuh tuntang manggah, olo budjang tau tanggarurus balongkang:

31. Tapi idjä mentai Jehowa haradjur manaheta kaabase, sampai iä njalumbo hapan palapas kilau burong nasar; iä hadari tuntang djaton tau ujuh, iä manandjong tuntang djaton tau manggah.

BAGI 41.

Karä dewa uras haiang, Hatalla marusak iä; iä manlohöp tuntang manberkat olo ajue.

1. Suni intu aku, keton karä pulau; käläh karä djalahan olo mamparigas arepe; limbah tä buah iä manaharep hamauh, has, ita habasara!

2. Äwe djari mampalembut bara hila timor iä tä, idjä kateteke hantuntut dengan karä panggoete? Äwe djari manjaragh karä olo

kapir akac, tuntang manjoho iä mandjadi kwasa mahundjun karä radja? palus djari mandjuluk äwen kilau rotik pohok akan padange, kilau tikil idjä taraiup akan panaha?

3. Sampai iä manjasah äwen, tuntang iä sanang bewäi mahoroe djalan, idjä djaton pudji mandjong paie.

4. *Ä*we idjä mawi tuntang malalus talo tä, idjä mangahau karä pangereng olo hatuntut bara tampa-
parae? Aku, Jehowa, idjä solasolake, tinai dengan äwen idjä rahian haliai aku kea iä tä. — (*Pangar.1,17.*)

5. Karä pulau mitä tä palus mikäh, hapus saran petak hagen-
djäh, iä manalih hapumpung.

6. Genep biti mandohop kolae, tuntang hamauh dengan idjä darah: gagantjang ikau!

7. Kamasan panoang manantiring tukang bulau, olo pangarinda madjak tukang mambakal, tä äwen hamauh manahiu talo tampac: djetä bahalap haliai! Limbah tä iä mamaku metter tä, uka äla gulakgalik.

8. Tapi ikau, o Israel, rewarku, ikau Jakob, idjä djari intihku, panakan Abraham, idjä äka kataungku.

9. Ikau, idjä djari induangku bara saran petak, tuntang djari ingahauku bara karä olo kwasa, aku djari hamauh dengam: ikau indu rewarku, ikau djari intihku, tuntang aku djaton manganan ikau.

10. *Ä*la mikäh, krana aku toh aton dengam; äla undur, krana aku toh Hatallam; aku mampabas ikau, aku kea mandohop ikau, aku mahaga ikau kea hapan lengü gantau katetek ajungku.

11. Itäm, karä olo idjä hasap kasangite dengam karäh mahamen tuntang njukok, äwen tä akan mandjadi kilau djaton; karä olo idjä malaüt ikau akan rusak nihau;

12. Sampai ikau karäh manggau olo tä, tapi djaton sondau iä; karä olo idjä manjaing ikau akan mandjadi kilau djaton, karä olo idjä mamarang ikau uras kilau talo ngahus.

13. Krana aku, Jehowa, Hatallam, ngagalan lengäm gantaum. tuntang hamauh dengam: äla mikäh, aku mandohop ikau.

14. Toh, äla mikäh, o Jakob, idjä kilau handalai, o Israel idjä inggoinggut: aku mandohop ikau. koan Jehowa; idjä Paliwusm tä puna iä, idjä äka karasih Israel. — (*Luk.12,32.*)

15. Toto, aku djari manampa ikau akan kareta mihik, idjä manjili tuntang taheta, idjä bara kasingü batadjim, mangat ikau mihik mamparotek karä bukit, tuntang mawi karä lungkoh kilau tikil.

16. Ikau akan ngagaran äwen, palus riwut nariup iä, barat akan nambalang iä. Tapi ikau karäh handjak iutu Jehowa, tuntang manara arepm tagal iä, idjä äka karasih Israel.

17. Olo tjalaka tuntang pähä manggau danum, tapi djetä djaton; djelae karitip awi kateah belae; aku, Jehowa, handak tom-
bah anghe; aku, Hatallan Israel, djaton handak nalua iä.

18. Malainkan aku handak mampalembut sungü hong äka gantong, tuntang lowang danum bentok karä djanah, aku handak manampa äka benjem mandjadi

loau, petak keang kamahau mandjadi tahasak danum.

19. Aku handak mampalembut kaju seder hong padang benjem, kaju sitim, kaju mur, tuntang kaju minjak; hong äka ngaringing aku handak mampalembut kaju goper, kaju djati tuntang kaju gusi haiak.

20. Mangat olo mitä tuntang kasene, mangat iä mangumang haiak harati, lengän Jehowa djari manampa talo tä, idjä äka karasih Israel djari mandjadian djetä.

21. Toh, buka perkaran keton, koan Jehowa; suman karä buku ain keton tantutantu, koan radjan Jakob.

22. Naughe äwen manggapi tuntang masuman akan ikäi karä talo idjä akan mandjadi; tinai suman ampin karä talo djaman horan, mangat atäi ikäi mingat tä, sambil mangasene kadjariae; atawa sanan akan ikäi talo awang rahian dapit.

23. Sanan akan ikäi talo idjä akan dumah dapit, mangat ikäi katawan keton toto Hatalla. Toto, brangai gawin keton, alo bahalap alo papa, mangat ikäi djungun amon mitä tä.

24. Toto, keton dia haream bara djaton, tuntang gawin keton papa bara handjaliwan; tinai mintih keton, djetä kadjilek haliai.

25. Maka aku mampalembut idjä biti bara utara, iä dumah bara palembut matanandau; iä tä karäh blaku hong arangku, iä karäh maranggar karä mantir hai, mawi äwen kilau petak bata, kilau tukang blanai mihik petak bakale.

26. Ewe djari masuman tä bara bilin, mangat ikäi tawae, atawa bara horan, sampai ikäi tau ha-

mauh: budjur aughm tä? Tapi djaton aton idjä biti, idjä tau masuman, djaton aton idjä tau mambrita; djaton aton idjä sampai mahining augh keton.

27. Aku toh idjä solasolake, idjä masuman akan Sion: itäm, itäm betä! Tinai aku manenga akan Jerusalem olo pangabar brita bahalap.

28. Maka amon aku mitä äwen, djaton idjä biti; amon mariksa manitip äwen, djaton idjä biti äwen idjä harati tirok, sampai aku tau misek iä, tuntang iä tau tombah aughku.

29. Toto, uras äwen tä kahaiang bewäi, karä gawie ngahungahus; karä dewae uras rivut tuntang talo ngahus.

BAGI 42.

Panumah Kristus insuman; tapi olo karäh marisang, djaton maku pertjaja.

1. Itä! rewarku tä, idjä ihagaku; iä idjä intilkü tä, idjä äka kakilak hambaruangku. Aku djari manenga Roghku akac: iä karäh malalus kabudjur marak karä olo kapir. — (*Matt.* 3, 17; — 12, 18)

2. Iä djaton maku mangkariak, djaton papahangkar aughe, aughe djaton lalento hong djalan.

3. Derau talo djaton iä maku mameleke, tinai sumbo idjä pini-pinit bewäi djaton iä karäh mambelepe; kabudjur karäh ilaluse totototo.

4. Tuntang iä djaton imbelep, djaton imbalang, sampai iä djari mandähen kabudjur hong petak: maka karä pulau karäh mentai adjar ai.

5. Djetä Augh Hatalla, Jehowa, idjä djari mandjadian karä langit, tuntang djari mambirang tä, idjä djari mampar petak tuntang karä talo palembute, idjä manenga tahaseng akan karä olo awang belom hetä, tuntang rogh akan äwen idjä manandjong hetä. — (*Joh.1,1.*)

6. Aku, Jehowa, djari mangahau ikau huang katetek, tuntang djari mimbing ngagalan lengäm; aku djari manonggo ikau, tuntang djari mampendeng ikau akan djangji intu utus olo tä, tinai akan kalawa marak karä olo kapir;

7. Mangat mamparenang matan olo babutä, tuntang mamplua olo imasong bara sipir, bara gadong galap äwen idjä inutup hong kaput.

8. Aku Jehowa, djetä aranguku; maka horumatku djaton aku handak manengae akan talo, taranguku djaton akan karä dewa. — (*2.Mos.3,15.*)

9. Itä! augh idjä bilin djari tulus, toh aku masanan talo taheta tinai; helo bara djetä mandjadi aku masuman tä akan keton.

10. Njanji akan Jehowa njanji taheta, njanji horumat ai sampai saran petak, keton handiai idjä barajar hong tasik, tuntang talo handiai awang huange, karä pulau tuntang idjä mangkalewu hetä:

11. Käläh padang tumis tuntang karä lewu mambo aughe, tuntang karä lewu äka Kedar, buah karä idjä mukong batukarang tä malahap, basurasurak bara tantan bukit.

12. Buah karä äwen mangaku horumat Jehowa, tuntang masanan tarae akan karä pulau.

13. Jehowa karäh harikas kilau pangkalima, iä sawoh kilau mantir parang; iä karäh malahap, basurasurak palam, iä karäh mamalah karä musohe.

14. Bara horan toto aku suni, aku djari manunis tuntang manahanan arepku; tapi toh aku handak mangkariak, kilau olo bawi idjä handak luas, aku handak marusak palus manlen äwen tä haiak.

15. Bukit tuntang lungkoh handak irusakku, karä orue aku handak mangeange; bataugdanum aku handak manampae mandjadi petak pematang, tuntang karä danum handak incakku.

16. Maka olo babutä aku handak ngagalae manjak djalan, idjä djaton tawae, aku handak magahi iä hong pelek, idjä hindai kasenae; aku handak mobah kaka-put mandjadi kalawa intu bauc, tuntang äka lewaklewu mandjadi rampar. Karä talo tä handak iawiku akae, tuntang djaton maku nalua äwen.

17. Tapi idjä harap dewa, tuntang idjä manjewut hampatonge awang inoange: keton indu hatalan ikäi; — äwen tä karäh undur, mahaman njukok haliai.

18. Hining, keton idjä badengen: tampajah hetoh, keton olo babutä, mangat tau mitä.

19. Äwe babutä kalotä kilau rewarku? äwe badengen kalotä kilau sarohangku, idjä injohoku? äwe idjä babutä kalotä, kilau idjä tinduh tä? tuntang babutä kalotä, kilau rewar Jehowa tä?

20. Toto, ikau djari mitä talo arä, tapi djaton djari mingat tä. Alo iä marewang pindinge, djaton kea iä mahining.

21. Bihin Jehowa mangilak äwen tagal kateteke, mangat mampahai tuntang mampahalap Torat ai.

22. Tapi toh äwen tä olo idjä irampas tuntang irusuh: uras äwen tä indjarat hong palowang, tuntang inutup hong sipir; olo tä djari indu rampas tuntang djaton idjä mawat iä: äwen akan irusuh, tuntang dialo idjä hamauh: lian iä tinai.

23. Æwe keton idjä namäan tä huang pindinge, äwe idjä manjenäh mahining talo awang dumah rahian?

24. Æwe djari mandjuluk Jakob indu irampas, tuntang Israel akan olo parusuh? Dia djetä Jehowa, idjä dengae ita djari badosa? Krana äwen djaton djari handak mahoroe djalan ai, tuntang djaton maku manumon Torat ajue.

25. Tagal tä Iä djari manusuh kalason kalaite mawi äwen, kwasan parang idjä paham haliai; Iä djari manjeha äwen hakaliling, tapi äwen djaton katawan; äwen djari imandoke, tapi äwen djaton parabae.

BAGI 43.

Hatalla karäh mobah atäi olo ajue, maliwus iä, tuntang manduan iä akae.

1. **M**aka toh, kakai augh Jehowa, idjä djari manampa ikau, o Jakob, idjä djari manawas ikau, o Israel: äla mikäh, krana aku djari maliwus ikau, aku djari mangahau ikau manjewut aram, ikau puna ajungku.—(41,14;44,2.)

2. Amon ikau hanimpah dandum, tä aku handak hindjä ikau,

sampai karä däbese djaton akan mambuseng ikau; amon ikau mahoroe apui, djaton ikau akan bakähu, tuntang njalae djaton akan kuman ikau.

3. Krana aku toh Jehowa, Hattalam, idjä äka karasih Israel, Djuru-salamatn; aku djari manjaragh Misir, Kus tuntang Seba indu gantim, hapan manewus ikau.

4. Bara katika ikau ingilak intu matangku, maka ikau djari ihorumat kea; aku sinta ikau, tagal tä aku manenga kutoh olo indu gantim, arä djalahan olo takirin hambaruam.

5. Tagal tä äla mikäh, krana aku toh dengam; bara timor aku handak lialian panakam, bara barat aku handak mamumpung ikau.

6. Aku handak mametäh utara: lian; tuntang handak manjoho salatan: äla mangahana; agah karä anakku hatuä bara kedjau, karä anakku bawi bara saran kalunen;

7. Genep biti, idjä djari injewut huang arangku, idjä inampaku indu horumatku, idjä indjadian tuntang inatapku kea.

8. Plua utus olo babutä tä. idjä toto bara matä kea, olo badengen tä, idjä toto bara pinding kea.

9. Käläh karä olo kapir haiak hapumpung, tuntang karä djalahan olo hapungkal; äwe äwen idjä tau masuman kalotoh, idjä tau masanan, manudjum akan ikäi? Käläh äwen mimbit saksie, uka manantu kabudjure, mangat olo mahining tä, sambil hamauh: djetoh toto.

10. Tapi keton indu saksingku, koan Jehowa, tuntang rewarku, idjä djari intihku, mangat keton

katawan tä, tuntang pertjaja hong aku, mangat keton harati: aku toh tä; helo bara aku puna djaton Hatalla, tinai rahian bara aku mahin djaton kea.

11. Aku, aku toh Jehowa, sala bara aku djaton Djuru-salamat beken.

12. Aku djari masuman tä, tuntang aku djari mandohop kea, aku djari manjoho masuman tä akan keton, tuntang djaton beken, idjä djari melai bentok keton; bitin keton indu saksingku, koan Jehowa: aku toto Hatalla.

13. Aku helo bara tampanan kataka, tuntang djaton idjä tau mawat bara lenggungku; aku malalus talo, äwe tau mambalang tä?

14. Kakai augh Jehowa, Paliwus keton, idjä äka karasih Israel: Tagal keton aku manjoho iä akan Babel, tuntang maharak olo handiai tä hadari, karä olo Kasdim tä, tamä akan banama, idjä äka karamin ajue bilin:

15. Aku toh Jehowa, idjä äka karasih keton, aku idjä djari mandjadian Israel, aku radjan keton.

16. Kakai augh Jehowa, idjä manampa djalan keton hong tasik, tuntang tandohan hong bentok danum handalem; — (2.Mos.14,22.)

17. Idjä djari mimbit karä kareta tuntang hadjaran, tinai kawan parang tuntang olo kwasa hagoet, mangat äwen tä haiak balongkang, palus djaton lembut tinai, mangat iä imbelep kilau sumbo.

18. Äla mingat talo helo, äla manahiu perkara idjä usang tä.

19. Krana toto, aku handak mandjadian talo tabeta, toh kea djetä akan lembut. Mangat keton akan kasene, aku manampa djalan hong

padang benjem, tuntang sungäi hong äka keang kamahau.

20. Karä meto hong padang akan manara aku, karä hangkuli tuntang burongonta; krana aku handak mampalembut danum hong padang benjem, arä sungäi hong äka keang kamahau, hapau mampihop djalahan olo ajungku, idjä intihku tä.

21. Utus olo toh djari injimpangku akaungku, iä akan masuman tarangku.

22. Djaton djaka ikau djari mangalahan, blaku intu aku, o Jakob, atawa kilau ikau djari mampujuh arepm tagal aku, o Israel.

23. Ikau djaton djari mimbit akangku kambing tabirim indu parapah awang ingähu, tinai ikau djaton djari mahorumat aku hapau parapahm idjä impatäim; aku djaton djari manjoho ikau manonggo aku hapau parapah talo kinan, aku djaton kea djari mampahäka ikau, manjoho hagaro.

24. Ikau djaton djari hapau rearm mamili akangku talo mangat ewaue, dengan enjak parapahm ikau djaton djari mameda aku. Toto, ikau djari manampa kapähängku awi karä dosam, ikau haream djari mampujuh aku awi karä kadarhakam.

25. Aku, aku toh idjä mampuas karä kalangkahm tagal arepku, tuntang djaton manahiu karä dosam.

26. Tagor aku, has ita basara, suman karä buku, idjä hapam mambudjur arepm.

27. Tatom idjä solake djari badosa, tinai karä guruh djari basala intu aku

28. Tagal tä aku djari mampatawah karä mantir äka brasih. pa-

lus djari manjaragh Jakob mandjadi kerem, tuntang Israel mandjadi tanding.

BAGI 44.

Jehowa handak maliwus olo ajue; karä dewa uras haiang bewäi.

1. Toh hining, o rewarku Jakob, Israel, idjä djari intihku.

2. Kakai augh Jehowa, idjä djari manampa ikau, tuntang djari manjimpan ikau bara knain indum, idjä mandohop ikau: Aëla mikäh, o rewarku Jakob, ikau idjä budjur, idjä djari intihku. (43,1.)

3. Krana aku handak manata danum akan idjä teah belae, tahasak akan äka keang: aku handak manusuh Roghku akan panakam, tuntang berkatku akan anak äsom;

4. Mangat äwen lembut kilau marak äka basiwoh, kilau bakau intu saran danum.

5. Djetoh karäh hamauh: aku ain Jehowa; — tinai djetä karäh manjewut arepe tumon aran Jakob: tuntang idjä tinai hapan lengän ai kea karäh manjurat arepe akan Jehowa, manggair arepe hapan aran Israel.

6. Kakai augh Jehowa, radjan Israel, tuntang Paliwus ai Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom: Aku toh idjä solasolake, aku kea idjä rahian haliai, tuntang djaton Hatalla beken sala bara aku. — (41,4.)

7. Aëwe idjä kilau aku, idjä marawäi, idjä masuman talo, tuntang manukas matoh tä intu baunggu, limbah aku djari mandähen utus olo idjä katatahi tä? Naughe

dewa tä masuman akan äwen talo idjä lawoh dumah, tuntang idjä tahi rahian.

8. Aëla keton mikäh, äla taräwen: dia tahi bara horan aku djari mampahining tuntang masuman tä akan keton? Krana keton toh saksingku: aton kea Hatalla beken sala bara aku? Toto, djaton batukarang hindai; aku djaton katawan beken.

9. Karä tukang dewa uras haiang, karä tampae bahalap tä djaton guna enen; äwen tä manjaksi arepe kabuate: djaton iä mitä, djaton iä katawan; tagal tä iä akan rusak bewäi.

10. Aëwe olo gila tä, idjä manawas Hatalla, tuntang manoang hampatong idjä djaton baguna?

11. Toto, karä kolae karäh rusak, krana karä tukange puna olon bewäi; alo iä hapumpang samandia pakapakat, iä akan taräwen kea, tuntang uras mahamen njukok.

12. Tukang sanaman manampa kapak, tuntang bagawi hapan barah buring, tinai manawas talo hapan asal, tuntang nguan tä hapan salepah kaabas lengäe, tuntang iä blau sampai ujuh, haiak djaton mihop danua sampai iä tangengäi. — (40,19.)

13. Tukang kaju tinai manarah kajue, iä manjipate, tuntang mamintik tä hapan tatikan, tinai mangatam mampalamose, mandirite hapan djangka, palus manawas tä tumon ampin olo hatuä, kilau olo bakena, mangat djetä ina intu humac.

14. Kanatek olo hagoet handak baramo kaju seder, atawa kaju beken, tä iä mariksa buabua hong kajuan, tuntang iä mimbul anak

seder, djeta sasar mansuloh awi udjan.

15. Djetä dapit tinai indu kajun apui olo; tä iä blaku belae hapae mandang, tinai belae hapae mampakasak tepong; djetä kea tinai inampae akau dewa, palus iä mahingkep manjembahe; iä mukir djetä indu hampatong, palus mahukup intu baue.

16. Belae imandoke intu apui, belae hapae mampakasak isin balute, iä manjehäi isin tusoke, tuntang iä imbesoh; tinai iä mandang hetä, sambil hamauh: tä iä, aku djari blasut, tuntang djari mandang hong apui.

17. Maka tisae tä kea inampae mandjadi hatallae, indu hampatong, palus iä mandeko utute akae, tuntang sontop, balalu blaku doa intu djetä, sambil hamauh: dohop aku, krana ikau hatallangku.

18. Ewen djaton katawan, tuntang djaton harati, krana matae patutup sampai djaton tau mitä, tinai atäie djaton tau harati.

19. Dialo idjä äwen tä mangandong tä huang atäie, puna djaton akale djaton kaharatie, sampai handak mingat tumon toh: belae aku djari mamandoke intu apui, tuntang hong baahe aku djari mampakasak tepongku, tinai manjehäi isin tusokku, tuntang aku djari kumae; kilen tinai aku manampa tisae indu dewa matekiapi, kilen aku akan mahingkep intu tetek kaju?

20. Iä harap idjä bagin kawo, tuntang maniling atäie idjä gila akae, sampai iä djaton tau maliwus hambaruac, djaton tau lembut pikir hong atäie tumon toh: kilen, mikäh talo haiang kea idjä gawin lengängku tä?

21. Ingat talo tä, o Jakob tuntang Israel, krana ikau puna rewarku: aku djari mandjadian ikau, mangat ikau indu rewarku; o Israel, aku djaton handak ngalapean ikau.

22. Aku mampalilap karä dosam kilau ambon, karä kasalam kilau pangakar; buli aku, krana aku maliwus ikau. — (1,18;43,25.)

23. Basasurak, karä langit! krana Jehowa djari malalus tä: lahap, katimben petak: karä bukit akan mambo aughe manjanji paham, hapus kajuan tuntang karä batang kaju idjä hetä! krana Jehowa djari maliwus Jakob, tuntang djari mampahai arepe huang Israel.

24. Kakai augh Jehowa, idjä Panewusm, idjä djari manatap ikau bara knain indum: Aku toh Jehowa, idjä malalus talo handiai, idjä mambirang karä langit, tunggal aku, aku kea mampar salepah petak, djaton idjä dengangku.

25. Aku mampahiang karä dahiäng ndjum, tuntang manggila karä tabit, aku mambalang olo pintar, sampai karä akale mandjadi kagila.

26. Tapi aku mandähen augh rewarku, tuntang malalus tirok sarohangku; aku hamauh dengan Jerusalem: ikau akan iukong olo tinai: — tuntang dengan karä lewun Juda: keton akan imangun tinai; awang karakkaraka intu keton aku handak haragapae haluli.

27. Aku manjoho äka handalem: pandit: — tinai karä batang danum: teah keton!

28. Aku hamauh tahiu Kores tä: iä manjakatik akangku, iä akan malalus karä kahandakku, sampai iä hamauh dengan Jerusalem: ikau akan imangun: — tinai dengan hu-

mangku tä: ikau akan impen-
deng.

BAGI 45.

Hapan Kores Hatalla handak maliwus
olo Israel; hapus kalunen akan hobah
intu Hatalla.

1. Kakai augh Jehowa dengan
idjä djari iminjake, dengan Kores
tä, idjä injingkapku ngagalan len-
gäe gantaue, mangat aku mam-
palokang karä djalahan olo intu
baue, tuntang mengkak padang
karä radja, palus muap karä baun-
tonggang akae, sampai karä blaw-
wang lewu djaton inguntji: — (2.
*Kron.*36.22.)

2. Aku handak hagoet helo
baum, mamparampar karä talo äka
patarang, aku handak mangarak
karä blawang tambaga, tuntang
mamelek karä huit sanaman.

3. Aku handak manenga akam
karä panatau idjä injahokan, tun-
tang karä ramo barega idjä basi-
lim, mangat ikau harati, aku toh
Jehowa. Hatallan Israel, idjä djari
mangaliau ikau manjewut aram.

4. Djetä tagal rewarku Jakob,
tuntang tagal Israel idjä intihku
tä: toto aku djari mangaliau ikau
njambiti aram, tuntang mangga-
rar ikau, alo ikau hindai kasene
aku.

5. Aku toh Jehowa, djaton be-
ken hindai, djaton Hatalla beken
sala bara aku; aku djari mamba-
bat kahangm katika ikau hindai
kasene aku.

6. Mangat olo katawan, bara
äka palembut matanandau sampai
äka pambepe, sala bara aku puna
djaton talo enen; aku toh Jehowa.
djaton beken hindai.

7. Aku manampa kalawa, aku
kea mandjadian kakaput; aku ma-
nenga kasanang, aku kea mandjapa
tjalaka. Aku, Jehowa, idjä malalus
talo handiai.

8. Hasor, karä langit bara
ngambo, karä baunandau akan
mudjan katetek; petak akan hara-
kang mangandonge, mangat lem-
but karä ampin selamat, tuntang
katetek kea akan blua hajak. Aku,
Jehowa, mandjadian talo tä.

9. Pajah olo tä, awang manjaing
idjä manampa iä; tuntang iä kilau
kiwak landai marak karä kiwak
talo awang beken bewäi. Pudji
kea petak hamauh mawi tukange:
narai gawim? Pudji talo tampam
hamauh: iä djaton bara lengä?

10. Pajah olo tä, idjä hamauh
mawi bapae: buhen ikau manak
aku? — tinai dengan indue: bu-
hen ikau manakan?

11. Kakai augh Jehowa, idjä äka
karasili Israel, idjä manampa iä:
fsek aku tagal talo awang rahian;
tahu kadjarian karä anakku, tun-
tang tahu karä tampan lengängku
blaku suman intu aku.

12. Aku djari manampa petak,
tuntang djari mandjadian olon hun-
djue; aku iä, lengängku djari mam-
birang karä langit, tuntang djari
matoh karä kawae hetä. — (1.
*Mos.*1.)

13. Aku kea djari mampalembut
idjä iminjaku tä huang katetek,
tuntang handak mamparampar karä
djala; iä akan mamangun lewung-
ku, palus malapas olo ajungku
idjä tawanan, djaton blaku rear
atawa talo inenga, koan Jehowa,
Tuhan karä kawan talo belom.

14. Kakai augh Jehowa: Da-
ngangan olo Misir tuntang satiar
olo Kus, tinai olo Seba, idjä pa-

ham kamboc tä, akan mindah akam, balalu ikau tempoe: äwen karäh ompat ikau, manandjong tuntang pasonge: iä karäh mahingkepintu baum, tuntang paham blaku intu ikau: krana Hatalla hindjä dengam, tuntang hatalla beken puma djaton hindai.

15. Toto, ikau puma Hatalla idjä heran basilinr, ikau, o Hatallan Israel, Djuru-salamat!

16. Tapi karä tukang dewa uras mahamen palus njukok, ratarata iä akan lius buraburah baue.

17. Tapi Israel iliwus Jehowa, hapan kaliwus idjä katatahi; keton djaton akan mahamen tuntang njukok, palus haradjur katatahi djaton.

18. Krana kakai angh Jehowa, idjä djari mandjadian karä langit, Hatalla tä, idjä djari mandjapa petak, idjä djari manampa tuntang manatap tä; maka iä djaton djari manampa tä uka boang bewäi, malainkan iä djari manjimpae, mangat olon melai hundjue. Aku toh Jehowa, djaton beken hindai.

19. Aku djaton djari hamaui basilisilim, hong äka kaput: aku djaton djari manjoho panakan Jakob: gau aku, tapi haiang bewäi keton manggau. Krana aku toh Jehowa, idjä masunan katetek, idjä masanan talo awang budjur.

20. Pumpopumpong keton, rata-rata manggapi hetoh, keton idjä katapasan bara olo kapis: äwen puma djaton katawan talo enen, idjä mananggong hampatong awang iukire, idjä kajn tä, idjä blaku intu hatalla, awang puma djaton tau mandohop.

21. Has gapi, suman kaharatin keton: has, tirok bewäi dengan sama arep keton, äwe djari masu-

uan talo tä bara nsang, äwe djari manutor tä bara bihin? Dia aku, Jehowa toh? Tuntang djaton Hatalla beken hindai sala bara aku. Hatalla idjä tetek tuntang Djurusalamat, djaton beken, tikas aku bewäi.

22. Ules arep keton akangku, tä keton selamat, joh karä puting kalunen, krana aku toh Hatalla. djaton beken hindai.

23. Aku djari sumpah manjewut arepku, angh katetek djari blua bara ujamangku, tuntang djaton tarabalang: intu aku karä utut olo akan indeko, tuntang karä djela akan sumpah mangaku aku: — (*Rom.14.11.Pil.2.10.*)

24. Sambil hamaui: toto, huang Jehowa aton katetek tuntang kwasa, iä patut inalih: olo handiai idjä marisang dengae akan njukok toto.

25. Tapi hapus panakan Israel karäh mandjadi tetek huang Jehowa, äwen karäh manara arepe tagal iä.

BAGI 46.

Hatalla mananggong karä olo ajue.

1. Bel tä djari rungkok, Nebo tä djari batipas, karä hampatong dewae tä indu puat meto, idjä häka awi kabehat puat keton,

2. Sampai malelah tuntang marentur samandiai: iä djaton tau mahakan tanggongae, tapi bitie mahin tamput tawanan kea.

3. Hining anghku, keton ungkup Jakob, hapus tisan ungkup Israel, idjä imuat intu aku bara knai, idjä mananggongku bara panakan indue:

4. Sampai keton kawanghalo handak radjur aku kea, tuntang handak mananggong keton sampai howan. Aku djari mawi tä, tinai aku handak mamuat arepku, handak mananggong tuntang maliwus.

5. Ewe tinai hapan keton manamunan aku, mamadan aku dengac, tuntang manjama aku, mangat amin ikäi tolak?

6. Ewen manusuh bulaue bara kambut, tuntang manimbang kutoh salaka; iä mupah kamasan, iä tä manampa tä mandjadi batalla, palus äwen mahingkep, sombajang intu djetä.

7. Ewen manggatang djetä hundjun bahae, mamikul iä, palus mimbit iä akan äkae; hetä iä mendeng, tapi djaton hagoet bara äkae. Amon olo mangkariak mantehau iä, maka iä djaton tombah, tuntang djaton maliwus äwen bara kadjakäe.

8. Ingaingat perkara tä, tuntang etteetter atäi keton: o keton idjä palangkah, kandong tä tinai huang atäi keton!

9. Tahu karä perkara bihin idjä bara usang, tuntang harati, aku toh toto Hatalla, djaton aton hatalla beken hindai, djaton idjä tunon aku;

10. Idjä bara solasolake masuman talo awang rahian dapit, bara tampara haliai talo awang hindai mandjadi, idjä hamauh: tirokku akan melai, karä khaudakku ilalusku.

11. Aku mangahau nasar bara hila timor, bara tanah kedjau olo idjä akan malalus tirokku. Aku djari manjewut tä, aku manjampaie kea: aku djari manukas tä, aku toto malaluse kea.

12. Hining anghku, keton idjä

badjoho, keton idjä kedjau bara katetek.

13. Aku djari mimbit katetekku tokep, djetä djaton kedjan, tuntang salamatku djaton akan randjar; tapi aku handak manenga salamet hong Sion, kahaingku akan Israel.

BAGI 47.

Babel akan rusak.

1. Mohon ikau, budjang bawi, Babel anak bawi, mondok hong kawo, dadukong hong petak! krana djaton hindai padadusan akan anak bawin Kasdim tä. Ikau djaton karäh inggarä hindai: idjä bahara, idjä baramirami.

2. Duan galingan, pipis tunek tepong: ukäi tampiket balaum, lulus paim, lalak buntism dimpah sungäi;

3. Sampai kahawem impalowai, tuntang param mamala. Aku handak mamalah, beken bara gawin olon mantakan ikau.

4. Aran paliwus ita, iä tä Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Idjä äka karasih Israel.

5. Mondok suni haliai, tamä äka kaput, o anak bawin Kasdim, krana djaton hindai ikau karäh injewut: kapalan arä karadjaan.

6. Krana metoh aku paham malait djalahan olo ajungku, tuntang mamapa idjä puna barisku, tä aku djari manjaragh iä penda lengäm; maka ikau djaton pudji masi äwen, alo ungko ikau paham mampabehat ugare.

7. Maka angate kamäam: aku puna radja bawi katatahi. Palus toh ikau hindai djari mangandong

talo tä huang atäim, hindai djari mingat lawin kadjariae.

8. Toh, maka hining augh djetoh, ikau idjä baramirami, idjä landang haliai angatm, tuntang hamaub huang atäim: aku bewäi, djaton beken hindai: aku djaton akan balo, djaton tau kilau tamanang.

9. Tapi salenga perkara duädnä tä karäh buah ikau dalam idjä andau, iä tä: ikau indu balo tuntang kilau tamanang, awi anakm lepah nihau: paham haliai djetä akan buah ikau tagal kutoh katabitm, tagal karä palahan aim.

10. Krana ikau djari harap kadarhakam, koam: olo djaton mitä aku: — kapintarm tuntang karä akalm djari mampadjoho ikau, sampai ikau hamaub huang atäim: aku iä, djaton beken hindai.

11. Tagal tä tjalaka akan buah ikau djaton ikau tawan palembute, karusak karäh manjangkulep ikau idjä djaton tau ihakam: krana gohogohop salenga karusak paham akan mantakan ikau idjä dia inaham.

12. Toh, mendeng hapan karä katabitm tuntang karä palaham, idjä djari ingadjim, haiak hanggapm bara tabelam, ajaajau ikau mandino ontong, ajaajau ikau tau mampabas arepm.

13. Ikan djari häka awi kutoh tirokm: soho lembut toh äwen idjä mariksa perkaran langit, idjä mitä karä bintang tuntang totok bulan, hapac manudjum: soho äwen tä maliwus ikau bara talo samandiai, idjä akan buah ikan.

14. Toto, karä äwen akan mandjadi kilau tikil talo, idjä kiman apni: djaton iä tau milang arepe bara kapaham njaka: krana djetä

djaton kilau barah idjä hapan mandang bewäi, djaton apni idjä tau tai maharep.

15. Kakai ampin olo tä karäh akam, idjä djari paribaram, tuntang djari hapan bara pesam tabelä: genep biti karäh pararawoh sama mimbit djalae, tuntang djaton idjä maliwus ikau.

BAGI 48.

Olo bantus impudji, olo tinduh iampong, horumat Hatalla inara.

1. Hining aughku, keton hampitan Jakob, idjä inggarä tumon aran Israel, idjä lembut bara dandum Juda, keton idjä sumpah intu aran Jehowa, tuntang mangaku Hatallan Israel, tapi djaton dengau katoto tuntang kabudjur.

2. Toto, olo tä manjewut arepe hapan aran lewu brasih, tuntang iä hai atäie basinggoh intu Hatallan Israel, idjä arae Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom.

3. Tabi aku djari masuman talo toh, bara njamangku djetä djari blua, tuntang aku djari mampahining tä, maka salenga aku malalus tä kea, uka sampai mandjadi.

4. Basa aku katawan ikan puna batekang, tekokm kilau hauhat sanaman, tuntang lingkaum kilau tambaga:

5. Tagal tä aku djari masuman tä akam bara bihin, belo bara panumahe aku djari mampahining tä akam, suro ikau hamaub: dewangku djari mawi karä talo tä, atawa hampatong tä, idjä djari inkirku atawa moangku, djari manjohio talo tä.

6. Ikau djari mahining djetä; toh maka ikau mitä djetä tulus; toto patut keton mangaku tuntang masuman tä. Tinaï bara toh aku mampahining talo taheta akam, talo idjä basilim, idjä djaton djari tawam.

7. Haru toh djetä mandjadi, djaton pudji bihin, tuntang helo bara andau toh djaton ikau djari mahining tä, suro ikau hamauh: puna, djari tawangku bewäi.

8. Ikau djaton djari mahining, tuntang djaton djari katawan tä, pindingm djaton irewang bara bihin; krana tawangku bewäi, ikau bingkok haliau, tuntang buah ikau injewut idjä palangkah bara knain indum.

9. Tagal arangku aku handak marandjar kalaitku, tagal horumatku aku handak manahanan arepku indu ontongm, belä ikau impalomos.

10. Itä! aku handak mananak mamprasih ikau paham bara salaka, aku handak manampa keton mandjadi kampil hong tannur tjalaka.

11. Tagal arepku, toto tagal arepku aku handak malalus djetä, nka äla aku inawah; krana aku djaton maku manenga horumatku akan talo.

12. Hining aughku, o Jakob, ikau Israel idjä irawaiku: Aku toh iä: aku idjä solasolake, tinaï aku idjä rahian haliai. — (41.4.)

13. Längängku djari mandjadian petak, längängku gantau djari mukur karä langit hapan lokapku; sana aku mangahau manjewut talo, maka samandiai tä palus aton.

14. Pumpopumpung keton handiai, tuntang hining: äwe bara karä äwen tä idjä tau masanan karä talo

toh? Jehowa mangilak iä, iä karäh malalus kahandake mawi Babel, tinaï lengäe karäh mantakan olo Kasdim.

15. Aku, toto aku djari hamauh: aku djari mangahau iä: aku handak mampadumah iä kea, tuntang iä karäh bontong karä djalanae.

16. Etoetoh keton tokep aku, hining augh toh: djaton basilim aku djari manjewut tä bara bihin. Bara katika talo mandjadi, maka aku aton, tuntang toh pangkahai Tuhan, Jehowa dengan Rogh ajue manjoho aku.

17. Kakai augh Jehowa, Paliwusm, Idjä äka karasih Israel tä: Aku toh Jehowa, Hatallam, idjä madjar ikau talo idjä baguna akam, tuntang idjä ngagalan ikau hong djalan idjä patut ihoroem.

18. Käläh djaka ikau djari manjenäh prentahku! tä kasanangm karäh paham kilau batang danum, tuntang katetekm kilau riak tasik:

19. Tä panakam karäh kilau baras, tuntang anak äsom kilau karangan tasik karäe, tinaï arae djaton akan balentas, djaton akan lomat bara baungku.

20. Blua keton bara Babel, dari bara olo Kasdim, tuntang handjahandjak basasurak, sanan tä, awi mampahining djetä sampai saran petak, awi hamauh: Jehowa maliwus reware Jakob.

21. Djaton äwen tä ujuh teah belaeie, metoh iä magah äwen huang äka keang kamahau: iä manjoho danum lembut akac bara batukarang; iä marakang batukarang, tä danum mangambuhak — (2. Mos. 17, 6.)

22. Tapi ain olo parajap puna djaton kasanang, koan Jehowa. — (57, 21.)

BAGI 49.

kristus masuman arepe, sintae tuntang djandjie dengan olo ajue.

1. **H**ining aughku, o karä pulau, tuntang senäh keton, karä djalahan olo idjä kedjau: Jehowa djari mangahau aku bara knai, bara parnakan induku iä djari manahin arangku.

2. Iä djari manampa njamangku kilau padang manjili, hapau kangkalingan lengäc iä djari mangandjungen aku: iä djari mandjadian aku mandjadi anak panah idjä batadjin, tuntang djari manamäan aku hong sarangae.

3. Tina iä hamaui dengangku: Ikau toto rewarku, awim aku handak impalui.

4. Tapi kamängku, haiang bewäi karä gawingku, tuntang mananja djaton baguna aku mampalepah kaabasku, alo perkaangku tä ain Jehowa, tuntang upahku aton bara Hatallangku.

5. Maka toh koan Jehowa, idjä djari manjimpan aku bara knai akan indu reware, mangat aku akan halalian Jakob akac: tapi Israel djaton maku inumpong akac: tapi aku hai kea intu matan Jehowa, tinai Hatallangku indu kwasangku.

6. Koac: Tapas kea, amon ikaun indu rewarku, mangat mampendeng karä hamputan Jakob, tuntang halalian awang ihaga bara baris olo Israel bewäi, malainkan aku djari manatap ikaun mandjadi kalawa akan olo kapir kea, mangat mandjadian selamatku sampai saran petak. — (9.1:42,6. *Gaw. Ras.13,47.*)

7. Kakai augh Jehowa, Paliwus

Israel, idjä äka karasihe, dengan hambartuan idjä batawah, dengan djalahan tä idjä äka kabelän olo, dengan rewar tä idjä mamenda olo pahenjek: Aiä radja karäh mitä tä palus mendeng mahorumat ikaun, mantir hai karäh sontop intu ikaun, tagal Jehowa idjä mahaga djandjie, sabab Idjä äka karasih Israel tä, idjä djari mintih ikaun.

8. Kakai augh Jehowa: Intu wajah asi aku djari manarima ikaun, tuntang djari mandohop ikaun intu andau selamat: tinai aku djari mahaga ikaun, palus mampendeng ikaun mandjadi djandji akan utus olo tä, maugat mandähen hapus kalumen, tuntang halalian salepah joresan idjä rusak tä:

9. Mangat manjoho olo idjä imasong: lapas keton, lius: — tinai manjoho äwen idjä luang kakaput: blua keton, talih: — mangat äwen sondau panginae hong karä djalan, tinai äka panginae hong karä äka gantong.

10. Äwen djaton akan blau, dia kea akan teali belaie: kalaso tuntang matamandau djaton akan mawi äwen, krana Idjä panasi äwen karäh magah äwen, tuntang mangagalan äwen rangkarangkalah tanggoh talasak danum. — (*Pangar.7,16.*)

11. Aku handak manampa karä bukitku mandjadi djalan rampar, tuntang karä djalangku karäh uras ingaratak.

12. Itä! äwen toh akan dumah bara kedjau: itä! äwen tä bara utara tuntang bara barat, tuntang awang beken tinai bara tanah Sinim.

13. Basasurak, karä langit! handjak, o petak! keton karä bukit ambo augh lahap: krana Jehowa djari mampong marar djalahan olo

ajue, tuntutang manjanjang mandohop karä olo ai idjä tjalaka.

14. Tapi koan Sion: Jehowa djari malihü aku, pangkahai Tuhan djari ngalapean aku.

15. Tau kea olo bawi ngalapean awaue, sampai djaton masi idjä puna anake bara knaie? Tinai alo iä ngalapeae, tapi aku tofo djaton ngalapean ikau.

16. Itäm, aku djari mamintik ikau intu lokapku duäduä: hapus kotam lewum haradjur intu mangtku.

17. Idjä mamanguu ikau karäh maudjeleng arepe, tapi karä olo idjä mangarak tuntutang marusak ikau karäh hadari bara ikau.

18. Gatang matam, tampajah haliling, itäm, karä olo tä hapumpoung talih ikau. Belom aku, koan Jehowa, hapan äwen handiai tä ikau karäh makaiian arepm indu kabungasm, tuntutang hapan tä kilau bakal sawä

19. Krana tanahm idjä rusak tuntutang benjem, tanahm idjä karakkaraka tofo karäh pahalau sekä akan karä olo idjä mangkalewu hetä tinai katika tä: tinai olo idjä bilin kuman ikau karäh hadari kedjau.

20. Tinai karä anakm idjä irampas bara ikau karäh hamauh intu pindingm: äka pahalau sekä akangkku, dahang akangkku, mangat ombet äkaku mangkalewu.

21. Maka ikau karäh hamauh luang atäim: äwe djari manak karä äwen tä akangkku? Krana aku toh tamanang, tuntutang nanolä, aku djari ilarak tuntutang ingaman: äwe tinai djari mambelom äwen tä akangkku? Toto, aku unggounggol kabuatku bewäi, bara kwe tinai karä olo tä?

22. Kakai augh pangkahai Tu-

han, Jehowa: Itä! aku handak manggatang lengängku manintu karä olo kapor, tuntutang handak mampendeng banderaugku bentok karä djalaban olo: tä iä karäh mangkipit magah karä anakm idjä hatuä, tuntutang mimbit mäton anakm idjä bawi hundjun hahae.

23. Karä radja akan mandjadi ajangm, tinai radja bawi indu pangasohm: äwen karäh sontop akam, baue sampai petak, palus mandjelap petak bara paim. Tä ikau karäh kawatan, aku toh Jehowa, tuntutang idjä mendäh aku djaton indu mahamen.

24. Tau kea manduan talo irampas idjä gagah tä bara lengäe, tuntutang maliwus äwen awang tawanan awi idjä karas tä?

25. Tapi kakai augh Jehowa: Toto, tawanan ain idjä karas tä akan induan, tuntutang talo irampas idjä gagah tä karäh lapas: krana aku handak mangalabi olo idjä mangalabi ikau, tinai anakm handak iliwusku. — (*Luk.11.22.*)

26. Idjä mararat ikau aku handak pakanac hapan isie kea, tuntutang awi dahau ai kea äwen karäh babusau kilau awi anggor manis: tä karä isi akan kasene, aku Jehowa tofo Djuru-salamatm: tuntutang idjä Panewus aim, iä tä Idjä äka kwasan Jakob.

BAGI 50.

Olo buah hukum tagal kasalan ai, awie marisang dengan Kristus.

1. **K**akai augh Jehowa: Hong kwe surat talak indu keton, idjä hapan tä aku djari manganan iä? atawa äwe idjä äkaku djari mandjual keton? Toto, tagal kadar-

hakan keton keton djari indjual, tuntutang tagal kalangkah keton indu keton djari inganan.

2. Buhén amon aku dumah djaton idjä tarima? aku mangahau, djaton idjä bité tombah. Kilen toh, aton lengängku djari pandak haliai, sampai djaton tau mandohop hindai? atawa aku djaton bara kaabas hapan maliwus? Itä! hapan pudjüngku aku mancah tasik, tuntutang manampa batangdanum mandjadi äka keang kamahau, sampai karä lauk bewan awi djaton danum, palus iä matai awi kateah belae.

3. Aku makaian langit hapan kakaput, tuntutang manampa batanglangit mandjadi pidjem.

4. Pangkahai Tuhan, Jehowa, djari manenga akangku djela hariati, mangat tau hakotak dengan olo ujuh tunon kabuah katikae; genep handjewu iä mampisik aku, tuntutang manangkedjet pindingku, mangat aku manjenäh kilau murid.

5. Pangkahai Tuhan, Jehowa, djari marewang pindingku, tuntutang aku djaton marisang, djaton aku undur.

6. Aku manjarongan likutku akan olo idjä mamukul aku, tuntutang pipihku akan olo idjä marampung djanggutku, aku djaton manjohokan haungku bara kahawen tuntutang iludja. — (*Matt.* 26.67.)

7. Krana pangkahai Tuhan, Jehowa, mandohop aku, tagal tä aku djaton rungkok, tagal tä aku djari manekang baungku kilau batuapi, krana puna tawangku, aku djaton tau rungkok.

8. Iä puna tokep, idjä mambudjur aku: äwe tau mandawa

aku? käläh ita hatabarep, äwe aton bara buku mawi aku? käläh kantoh, ita habasara.

9. Toto, pangkahai Tuhan, Jehowa, mandohop aku, äwe idjä tau manipan aku? Toto, samandiai äwen tä karäh rotus kilau pakaian, uret karäh kuman äwen tä lepah lingis.

10. Äwe baris keton, idjä mikäl Jehowa, idjä manumon angh reware? alo iä manandjong huang kakaput, tuntutang kalawa djaton akae, käläh iä harap iutu aran Jehowa, palus basinggoh hong Hatallan ai.

11. Tapi keton handiai, idjä mantokan apui, idjä mambabat arep keton hapan njalan apui, naughe keton lius bewäi huang apui keton, hong njalae tä, idjä djari motong keton kabuat, Djetä buah keton awi lengängku; keton akan menter huang kapähä.

BAGI 51.

Olo idjä toto pertjaja impangat tuntutang iampung.

1. Hining aughku, keton idjä manggoang katetek, idjä manggau Jehowa! Ingat batukarang, idjä bara tä keton djari induan, tuntutang lowang tambowong, idjä bara tä keton djari iungkar.

2. Ingat Abraham, tato keton, tuntutang Sarah, idjä djari manakan keton. Krana aku djari mangahau iä metoh iä magou tamanang, palus djari mamberkat iä, mangapal iä paham. — (*1. Mos.* 12.1.)

3. Krana Jehowa mampangat Sion, iä mampangat karä kalekae idjä karakkaraka, tuntutang iä ma-

nampa äkae idjä rusak mandjadi kilau Eden, äkae keang benjem mandjadi indu kabon Jehowa. Kahandjak tuntang karami karäh aton hetä, tarimakasih tuntang augh ujanji.

4. Hining aughku, o djalahan ajungku, talingan pinding keton akangku, o olo ajungku! krana bara aku karäh lembut Torat, tuntang aku handak mandähen kapa tutku mdu kalawa karä djalahan olo.

5. Katetekku djari tokep, salamat ajungku lembut, tuntang lengängku karäh mamatut karä djalahan olo. Karä pulau puna mendäh aku, tuntang harap lengängku.

6. Gatang matan keton, tanggera langit, tuntang tangkilik petak idjä ngiwa; krana langit akan lilap kilau asep, tinai petak karäh rotus kilau pakaiian, tuntang karä olo idjä mukong hetä uras akan matäi. Tapi salamatku puna haradjur katatali, tuntang kate- tekku djaton ingarak.

7. Hining aughku, keton idjä kasene katetek, ikau, o utns olo, idjä huang atäim aton Toratku! äla keton mikäh amon impahawen olo, tuntang äla djungun taräwen awi äwen maridu manjapa.

8. Krana gagat karäh kuman äwen tä lepal kilau pakaiian, uret karäh kuman ää kilau sakalat: tapi katetekku melai katatali, salamat ajungku girirmanggirir.

9. Lembut, lembut ikau, hapan kwasam, joh lengän Jehowa! lembut kilau bihin, kilau metoh pange- reng djaman horau! Dia ikan, idjä djari mamukul Misir, tuntang manjudok malasak naga tä? — (2. Mos. 14, 14.)

10. Dia ikau, idjä djari maueah tasik, kutoh danum hong äka han-

dalem tä? idjä manampa palempang tasik mandjadi djalan, mangat olo idjä iliwus tä mahoroe hetä?

11. Tumon tä olo idjä inewus Jehowa karäh buli, palus sampai Sion, tuntang basasurak: kahan- djak idjä katatali karäh melai hundjun takoloke, kahandjak tun- tang karantang karäh manjang- kulep äwen, tapi karä ampin ka- pähä tuntang kamuuguh akan ni- hau hadari.

12. Aku, aku toh ää, idjä mam- pong keton. Narai ikau sampai mikäh olon, awang puna bagin matäi? olo kahnen, idjä kilau oru keang? — (Matt. 10, 28.)

13. Tuntang ikan kalapean Je- howa, idjä djari manampa ikau, idjä djari mambirang karä langit, tuntang nampar hapus petak? ti- nai haradjur uongkang andau ikau mikäh lason kalait olo pahenjek, amon ää manatap arepe handak marusak ikau! Akan en kalait olo pahenjek tä?

14. Badjeleng kea olo imasong tä karäh iengkak: ää djaton akan matäi hong palowang, panginae djaton karäh tapas akan äwen.

15. Krana aku toh Jehowa, Ha- tallam, idjä malilang tasik, sam- pai riake paham gotogotok: Je- howa, Tuhan karä kawan talo be- lom, puna arae.

16. Aku mingkes aughku huang njaman, tuntang manutup ikau kaudjungun penda lengängku: ma- ngat aku mandähen langit, tun- tang manggalang nampar petak, tinai hamaub dengan Sion: ikau puna djalahan olo ajungku.

17. Misik, misik ikau, mendeng o Jerusalem, ikau idjä djari mi- hop sangkir kasangit bara lengän

Jehowa, karä purake hong sangkir hukum djari ihopni lepali, sampai injuropm lingis.

18. Dialo idjä bitü bara karä anak, awang djari inakae, idjä djari nagah iä buabua, dialo idjä bitü bara karä anak, awang djari imbelome, idjä djari ngagalan iä mimbing lengäe.

19. Talo duäduä tä djari buah ikau; tinai äwe djari mangarajan akan? Aton karsak tuntang djalaka, lau tuntang padang. Äwe handak mampong ikau?

20. Karä anakm uras djari tangengäi: iä halelek menter hong tapakan karä djalan, kilau banting idjä buah djaring: äwen tä kontep kalait Jehowa, tuntang pudjin Hatallam aim.

21. Tagal tä, hining toh, ikau idjä indjakä, idjä kilau babusau, tapi dia awi anggor:

22. Kakai augh Jehowa, Tuhan ajun tuntang Hatallam, idjä mamutus akan utus olo ajue: Toto, aku manduan sangkir hukun tä bara lengäm, tuntang purak hong sangkir kalaitku: djaton ikau akan nihop tä tinai.

23. Tapi aku handak mingkes tä hong lengäm olo, idjä djari mahenjekek ikau, idjä hamauh mawi hambaruam: patangah arepm, mangat ikäi manetäi mahalai: ikau, Palus ikau djari mampeter arepm likutn rantep petak, kilau djalan karä olo idjä manetäi mahalau hetä,

BAGI 52.

Jerusalem karäh inpahai tinai: brita salamat akan insuman.

1. Misik, misik ikau, kepan

kaabasm, o Sion, hapakaan kabungasm, o Jerusalem, ikan lewu idjä brasih! Krana olo kuluptuntang olo pali djaton akan tamä ikan tinai.

2. Kibar rotik pohok bara ikan, mendeng, mondok hong äka bahara: engkak djarat utatin, o Sion, anak bawi, idjä tawanan!

3. Krana kakai augh Jehowa: Djaton bara rega keton djari indjual, keton akan inewus kea djaton hapan rear.

4. Krana kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Djaman horan djalaban olo ajungku djari hagoet akan Misir, tuntang melai hetä namuäi: tinai limbah tä Asur djari mahenjekek iä hapan luange bewäi. — (1. Mos. 46.1. — 2. Raulja 17.3.)

5. Toh, kilen gawingku hetoh tinai? koan Jehowa, basa olo ajungku djari inamput kakai bewäi, tuntang äwen idjä marentah iä nampatängis iä, koan Jehowa: tinai arangku haradjur inapae sining andau.

6. Tagal tä olo ajungku akan kasene arangku katika tä: krana itä! batonggal aku, idjä hakotak, karäh hetä.

7. Lalehan kaparise hong karä bukit pain olo tä, idjä masuman kasanang, idjä mimbil brita bahalap, idjä masaman salamat, idjä hamauh dengan Sion: Hatallam toto radja! — (Rom. 10.15.)

8. Karä tonggom lembut augh, äwen tä mambo augh basasurak haiak: krana matan äwen kea karäh mitäe, amon Jehowa halalian manduan Sion.

9. Ambo augh, labap haiak, o karä äka rusak intu Jerusalem, krana Jehowa djari mampong djalaban olo ajue, iä djari maliwus Jerusalem.

10. Jehowa djari mandjudju lengäe idjä brasih intu matan karä olo kapir, tuntang hapus saran petak karäh mitä salamät Hatallan ita.

11. Lius, lius keton, blua bara hetä, äla pohos talo pali tä; blua bara marak äwen, prasih arep keton, karä keton idjä mäton ramon Jehowa.

12. Krana djaton keton akan blua kadjekadjeng, djaton karäh hadari kilau pararawoh; krana Jehowa karäh hagoet helo baun keton, tuntang Hatallan Israel kea indu tantanep keton.

13. Itä! rewarku karäh pintar gawie, ää karäh impahai tuntang iangkat, toto, ää inggatang haliai.

14. Tumon arä olo karäh dju-ngun tagal ikau, basa ampin baun papa haream bara olo, tuntang ampin bitin papa bara olo kalunen:

15. Kakai ikau karäh manampitik manjapan arä olo kapir, sampai radja kea karäh gagom njamae intu baun; krana äwen, idjä hindai pudji insuman akac, äwen karäh mitä tä, tuntang idjä hindai djari mahining tä, ää karäh harati djetä. — (*Rom.15.21.*)

BAGI 53.

Kapähä tuntang kabain Kristus insuman.

1. Tapi äwe pertjaja augh idjä insuman ikäi, tinai intu äwe lengän Jehowa djari bakarinal? — (*Joh.12.38.*)

2. Krana kilau salundik korik ää lembut intu baun äwen, kilau

uhät mausuloh hong petak karitip; ää djaton bara kabungus tuntang kabai; ita mitä ää, maka djaton ampin kakeuac, sampai ää ingilak ita. — (*11.1.*)

3. Ää batawah tuntang asiassi haliai, puna olo tantai kapähä, idjä imopoh akan tjalaka, sampai olo handak mahakan baue bara ää; ää batawah kalotä, sampai ita mitong ää kilau djaton.

4. Tapi toto, ää djari mamuat akac karä peres ita, tuntang karä kapähän ita djari manggonge; tapi ita manaha ää puna ihukum, imukul tuntang ingapähä Hatalla. — (*Joh.1.29.*)

5. Tapi tagal karajap ita ää bahimang, tagal kadarhakan ita ää rusah rambai; hukum mindah akac, mangat ita sanang, tuntang awi awan pukul ai ita djari habit. — (*1.Petr.2.24.*)

6. Uras ita djari lajang kilau tabiri, genep bitin ita mules arepe sama mimbit djalac, tapi Jehowa djari mandjakah karä dosan ita hundjun ää.

7. Amon djetä inagih, tä ää ingapähä, tapi ää djaton marakang njamae, kilau anak tabiri idjä iagah akan impatäi; kilau tabiri idjä tunis intu olo idjä mauguting ää, tumon tä ää djaton marakang njamae. — (*Matt.26.63.*)

8. Tapi ää djari insuwit bara kadjakä tuntang hukum; äwe toh tau masman kambon umure tinai? krana ää djari injempong bara tanah olo belum tagal kadarhakan djalahan olo ajungku; hukum tä puna patut akan äwen.

9. Tinai olo djari manukas kubure hindjä basat, tapi huang paupatäie ää kilau olo tatau; basa ää djaton pudji mawi talo sala, tun-

tang augh tipu djaton hong nja-
mae. — (Joh. 19.38.)

10. Tapi Jehowa tantai handak
mangapähä iä palam, koac: Amon
iä djari manjaragh hambaruac man-
djadi parapali tagal dosa. tä iä
karäh mitä kutoh panakac, umue
dahangdahanga, tuntutang tintun ka-
handak Jehowa karäh tulis baha-
lap awi lengäc.

11. Basa hambaruac palam ga-
wie tuntutang kapähäc, maka iä ka-
rah supa idjä ingilake sampai iä
puas: awi olo kasene iä, maka re-
warku, idjä tetek tä, karäh ma-
nampa olo arä tetek, krama iä ma-
nanggong karä kasalan äwen.

12. Tagal tä aku handak ma-
nenga kutoh karä indu bagie, ti-
nai karä idjä kwasa tä mandjadi
rampas ai, basa iä djari manan-
djari hambaruac lepah akan pam-
patäi, tuntutang djari injama dengan
olo darhaka, tuntutang djari ma-
nanggong dosan olo arä, tinai iä
djari blaku akan olo parajap. —
(Luk. 23.34.)

BAGI 54.

Sicu karäh ingapal, inonggo tuntutang
impahai.

1. Njanji ramirami, ikau joh
bawi idjä tamanang, idjä djaton
djari manak: ambo augh lahap
tuntutang basasurak, ikau idjä hin-
dai pudji kapähä manak: krama karä
anak ain idjä unggonnggol tä arä
haream bara karä anak ain idjä
babani tä, koan Jehowa. — (Gal.
4.27.)

2. Paluas äka tingkapu, tiring
dinding benang äkam melai, äla

malangena tä: tontong talu djan-
tarn, dähedihen lautak pasakm.

3. Krama ikau karäh munda-
hang sambil gantau, tuntutang pa-
nakam karäh manjores karä olo
kafir, tuntutang mukong karä le-
wue idjä karakkaraka katontoh.

4. Äla mikäh, krama ikau dja-
ton indu njukok: äla ringkok,
krama ikau djaton akan mahamen,
tapi ikau karäh kalapean kaha-
wem pesam budjang, tuntutang dja-
ton mingat katawalum hindai pe-
sam balo.

5. Krama idjä djari manampa
ikau, iä tä banam, arae tä Jeho-
wa, Tuhan karä kawan talo be-
lom: Idjä äka karasih Israel, iä
tä Panewusni: iä karäh inggarä
Hatallan hapus kahmen.

6. Krama Jehowa djari manga-
hau manduan ikau tinai, kilau
bawi idjä inganan tuntutang pähä
ataie: tapi toto, ikau pua sawae
metoh katabelan horan, alo ikau
djari inganan, koan Hatallan.

7. Handjulu helai aku djari
manganan ikau, tapi dengan asi
idjä palam aku handak mamum-
pong ikau tinai. — (Masm. 30.6.)

8. Huang kalaitku handjulu aku
djari manjahokan bangku bara
ikau, tapi luang asi idjä katatali
aku handak manjaujang ikau, koan
Jehowa, Panewusni.

9. Krama djetä intu aku sama
kilau danum soho djaman Noagh,
metoh aku sumpah danum soho
kahum Noagh tä djaton akan mam-
paleteug petak tinai: kakai aku
djari sumpah, aku djaton hindai
handak malait ikau, atawa mam-
pudji ikau. — (1. Mos. 9.15.)

10. Krama karä bukit akan tan-
dar, tinai lungkoh akan honggä:
tapi asingku djaton akan tandar

bara ikau, tuntutang djandjin salamatku djaton akan honggä, koan Jehowa. Panjanjangm.

11. Ikau idjä ihenjek, idjä tambalang awi karä talo badjea, idjä djaton iampong! Itäm, aku handak haragapan karä batun bungas haliai, tuntutang handak mamangm ikan hundjinu batu sapir:

12. Aku handak manampa panjengokm hapau kristal, tuntutang bauutonggangm hapau komala, tinai karä toros sarau tanahm hapau batu barega.

13. Karä anakm akan iadjar Jehowa, tuntutang kasanang hapus panakam karäh paham.

14. Awi katetek ikau karäh indähen, ikau djajong bara kararat tuntutang kasala, sampai dia usah ikau mikäh: ikau karä kedjau bara talo pampikäh, krana djetä djaton akan maggapi ikau.

15. Ewe tau pakat mantakan ikau, basa aku dia? olo idjä handak mawi ikan akan mamenda ikan.

16. Aku idjä manampa tukang sanaman, idjä mamput apui hong buring, tuntutang mamplua talo tampae: tinai aku kea idjä manampa idjä parusak tä, uka marnsak.

17. Karä pakarang idjä inatap mawi ikau djaton bara pedah: tinai karä djela, idjä badjoho mawi ikau, karäh tipau awim, Djetä joresan karä rewar Jehowa, kateteki tä bara aku, koan Jehowa.

BAGI 55.

Berkat tuntutang salamat idjä imbit Kristus.

1. **H**as! keton handiai idjä teah belae, kantoh, taugogh da-

num: tinai keton idjä djaton bara rear, kantoh, pili tuntutang kuman; kantoh, pili danum anggor tuntutang djohon tusun meto, dia usah rear, dia usah inahor. — (Joh.7,37.)

2. Buhen keton misä rear tagal talo, idjä puna djaton panginan, tuntutang mampahäka arep keton tagal talo, idjä puna djaton tau mambesoh? Käläh keton manjenäh mahining aughku, tuntutang kuman talo bahalap; tä hambaruan keton karäh mampangat arepe awi kutoh enjak.

3. Talingan pinding keton palus talih aku: hining, tä hambaruan keton karäh belom; krana aku handak manampa djandji idjä katatahi dengan keton, tuntutang manenga djandji idjä batantu inukas akan Dawid tä.

4. Itä! aku djari manenga iä indu saksi akan karä djalahan olo, indu mantir tuntutang radja akan karä utus olo.

5. Toto, ikau karäh mangahan djalahan olo, idjä djaton kasenam: tä karä utus olo, idjä djaton kasene ikau, karäh hadari talih ikau, tagal Jehowa, Hatallam, tagal Idjä äka karasih Israel tä, basa iä mamapai ikau.

6. Gau Jehowa, sarai iä tau soudau: laku intu iä, sarai iä tokep.

7. Käläh olo papa malih djalae, tuntutang olo parajap karä tiroke: käläh äwen hobah akan Jehowa, tä iä karäh manjanjang masi äwen, tuntutang intu Hatallan ita, krana iä radjin kindjap mampu.

8. Krana pikirku djaton kilau pikir keton, tinai djalangku djaton kilau djalan keton, koan Jehowa.

9. Krana kilau karä langit gantong bara petak, kakai djalangku hai bara djalan keton, tuntang pikirku bara pikir keton.

10. Krana kilau udjan tuntang ambon lawo bara langit, palus djaton haluli kantä tinai, tapi manjiram petak, tuntang manjoho tä mamplua mampalenbut talo, palus manenga binji akan olo malan, tinai tepong indu kinau olo:

11. Kakai kea aughku, idjä lembut bara njamangku: djetä djaton akan buli aku haiang, tapi malalus kakilakku, tuntang bontong mandjadian karä talo sohongku.

12. Krana tuntang kahandjak keton karäh blua, tinai dengan kasanang keton karäh jagah: karä bukit tuntang hungkoh akan mambo aughc manjauji malahap intu baun keton, tinai karä batang kaju hong padang karäh manapok lokape.

13. Kaju goper karäh lembut takirin batang duhi, tinai kaju sitim karäh lembut takirin unak: maka djetä karäh mandjadi akan Jehowa indu arae tuntang kata idjä katatahi, idjä djaton tau lomos.

BAGI 56.

Hatalla handak masi olo handai idjä pertjaja; tapi olo arä bantas tuntang marisaug.

1. Kakai augh Jehowa: Haga kabudjur, lalus katetek, krana salamatku lawoh dumah, tuntang katetekku tokep ingarinah.

2. Selamat olo, idjä tumon tä gawie, olo kalunen, idjä mimbing manggau djetä: idjä mahaga andau sabat, tuntang djaton mamapa tä,

idjä metter lengäc, helä mawi talo papa.

3. Ela olo beken utuse, idjä djari manatelan arepe intu Jehowa, akan hamath: puua, Jehowa handak mambaris aku bara djalahan olo ai. Ela olo imboto hamath: toto, aku kilau batang keang.

4. Krana kakai augh Jehowa dengan olo imboto, idjä mahaga andau sabatku, tuntang mintih talo idjä ingilakku, tinai mimbing djandjingku dähedähen:

5. Aku handak manenga äkae äkae huang humangku, tuntang huang kotangku, tinai handak manunga arae äkae idjä bahalap bara aran mauak hatnä bawi: ara idjä palus katatahi aku handak manunga akan genep bitu äwen, idjä djaton tau lomat.

6. Tinai karä olo beken utuse, idjä manatelan arepe intu Jehowa, mangat manempo iä, tuntang mangilak aran Jehowa, mangat mandjadi indu reware, genep bitu idjä mahaga andau sabat, tuntang djaton mamapa djetä, tinai idjä mimbing djandjingku dähedähen:

7. Toto, äwen tä handak imbitku akan bukitku idjä brasih, tuntang aku handak mampahandjak äwen huang huna sombajang ajuungku: parapahain äwen awang ingähu tuntang awang injambalih karäh ingilak hundjuu mesbehku: krana humangku karäh inggarä huna sombajang akan karä utus olo.

8. Paugkahai Tulan, Jehowa, idjä mamumpang olo Israel awang ingaman, aton hamath: Aku sasari handak mandahang mamumpang tinai olo tanä baris äwen, idjä imumpangku tä.

9. Keton karä meto padang,

kantoh, kuman, karä meto hong kajuan samandia!

10. Tapi idjä tonggoe uras babutä, djaton tawan enen; kilau aso bisu iä samandia, djaton iä tau mangang; äwen bujan, radjin menter batiroh.

11. Maka aso tä paham babingu, djaton tau besoh; toto sakatik tä djaton tau harati, uras genep biti mules sama mimbit djalan ai, genep biti bisit mangoho akæ, manggau ontong ai.

12. Has. kantoh, koe, ita manduan anggor, ita handak mihop sampai bäbusau; maka djewu sama kilau andau toh kea, tuntang paham haream hindai.

BAGI 57.

Olo badjoho tuntang parajap impudji; Hatalla hindjä tuntang mamberkat olo idjä randah atäie.

1. Tapi olo tetek rusak, tuntang djaton idjä mangenang tä huang atäie. olo bahalap nilau, tuntang djaton idjä biti manalingä iä. Maka olo tetek tä inampul ihakan bara tjalaka.

2. Genep biti, idjä djari mandjong budjur huang kateteke, karäh tamä kasuang, palus malajau hong äkæ batiroh.

3. Tapi keton, kantoh hetoh! keton anak bawi panabit tä, kempang idjä bakandji tuntang sapangan tä!

4. Äwe idjä ihababaka keton? intu äwe keton manganga njaman keton, tuntang muloh djela? Dia keton anak kalangkah, tuntang kempang panandjaro?

5. Keton idjä hasep kipeu deng-

an karä dewa, palus manalih karä pahewan äka dewa, tuntang maluput mampatäi anak olo hong saran sungäi, tuntang penda batu-karang.

6. Äka gawi idjä intihm aton intu batu malisen saran sungäi, djetä bagim; hetä ikau maluput parapah talo ihop, tuntang parapah indu kinan. Tau aku manjanan karä gawim tä?

7. Hong bukit hai tuntang gantong ikau manampa äkam, tuntang ikau mandaki hetä, uka manjambalih parapah.

8. Tinai balikat blawang tuntang papare ikau mingkes bintik dewa. Krana haiak undur bara aku ikau malowai arepm, palus ikau lompat mamparangkah sasurum, balalu hindjä dengæ; ikau mangalak sasuron äwen, sana mitä kalindæ.

9. Hapan minjak ikau manalih radja, tuntang kutoh dupa aim; ikau manjoho saroham palus kedjau, tinai ikau mamparandah arepm sampai naraka.

10. Ikau mampahäka arepm awi kutoh djalaman, tuntang djaton ikan hamanli; djaton kea baguna. Tapi basa ikau harap sondau pambelon awi lengäm, maka ikan djaton maku tumpul.

11. Maka äwe ingikähm ingarawam? krana ikan manandjaro, tuntang djaton mingat aku, djaton nalingä aku huang atäim. Dia djetä awiku suni, djari tabi bara bihin, tagal tä ikau djaton mikäh aku?

12. Tapi aku handak masuman ampin katetekm, tuntang karä gawim, sampai djetä djaton akan indu ontongm.

13. Amon ikau kahau kadaat,

tä naughe karä äwen, idjä djari inggaum tä, mawat ikau. Tapi barat akan manambalang äwen tä samandia, kalaiang akan manamput manganan iä. Tapi idjä harap aku, iä akan manjöres petak, tuntutang karäh tempon bukitku idjä brasih.

14. Tinai aku handak hamauh: Parampar, parampar, tatap djalan, kaman karä talo äka pataiang bara djalan olo ajungku.

15. Kiana kakai augh ain Idjä pangkahi, idjä kabüan haliai tä, idjä melai haradjur katatahi djaton tawan katikae, idjä brasih arae tä: Aku melai intu kaleka idjä gantong tuntutang brasih, tinaï hindjä olo tä, idjä lenjoh tuntutang randah atäie, mangat aku mampangat rogh olo randah, tuntutang atäi olo idjä lenjoh tä. — (Matt.5.3.)

16. Kiana djaton katatahi aku handak mampudji, tuntutang djaton sangit haradjur: tapi Rogh karäh blua bara bauungku, uka nangandjungen, tuntutang aku handak mamampa tahasang.

17. Awi kadarhakan kipäe aku djari sangit, tuntutang mabukum äwen, aku djari manjabokan arepku haiak blait: tä äwen tä marisang, mahoroe djalan tumon kahandak atäie.

18. Tapi metoh aku mitä karä djalae, tä aku mampakalih iä, tuntutang aku ngagalan iä, tuntutang mampoug iä tinaï, iä tä: karä olo ai idjä kapihä atäie.

19. Aku handak mamampa buah totok biwih kalotoh: kasanang, kasanang akan äwen idjä kedjan, tuntutang akan äwen idjä tokep, koan Jehowa, aku handak mampakalih iä.

20. Tapi olo parisang tä puna

kilau tasik idjä paham lumbang-lembang, idjä puna djaton tau tadoh, riake manampir rumput tuntutang aermati.

21. Olo parajap puna djaton bara kasmang, koan Hatallangku.

BAGI 58.

Ela hapan hadat agama bewäi, tapi hobah atäi tetototo.

1. **K**ahau mamerat balengkoum, äla manahanan aughm, ambo aughm kilau sarunai: sumau akan djalahan olo ajungku karä kalangkahe, akan ungkup linnau Jakob karä dosae.

2. Toto, äwen manggau aku nongkang andan, tuntutang handak katawan djalangku: kilau olo idjä djari malalus katetek, tuntutang djaton djari ngalapean kabudjur Hatallan ai äwen tä misek bara aku kapatut kateteke, tuntutang blaku Hatalla manggapi.

3. Iä hamauh: buhen ikäi puasa, tuntutang ikau djaton maku mangkilik tä? akan en ikäi mangapähä arep ikäi, tinaï ikau djaton maku malingäe? Toto, amon keton puasa, djetä baja tumon kahandak keton, tinaï tuntutang kakaras keton managih idjä butang intu keton.

4. Toto, keton puasa tuntutang lasuat, sambil hanjaing, hatampar hapan pendong papa. Ela puasa tumon keton katontoh, haiak augh kihal keton taruhining intu äka gantong.

5. Kilen, aton djetä kea puasa idjä tau ingilakkn, asal olo mangapähä arepe idjä andan, atawa mahuläi takoloke kilau patäi kudjang, tuntutang mahingkep hatapih bidak

hong aka kawo? Tau keton manjewut djetä puasa, tuntang andau idjä ingilak Jehowa?

6. Maka djetoh puasa idjä intihku: Karak pasong kadarhaka, engkak pakor ugar, empas äwen idjä indjakäm, kanau karä ampin kararat.

7. Bagi paugiuam akan olo blau, tuntang sarongan olo pähä idjä ingaman hong buniam: amon ikau mitä olo halowai, pakaian iä, tuntang äla mahakan arepin bara karä kolam.

8. Tä kalawam karäh lembut kilau langit mahindang, tinai bimangia badjeleng karäh manjurong, katetekm karäh lius helo baum, tuntang kabain Jehowa indu tantanepm.

9. Tä, amon ikau manteban, Jehowa karäh tombah, amon ikau mangkariak, iä karäh hamauh: itäm toh aku. Amon ikau terai mahenjekek, tuntang terai manindjok mampalahwen olo, tinai terai mangotok manandjaro:

10. Amon ikau muap atäim akan olo blau, tuntang mambesoh idjä indjakä tä: tä kalawam karäh lembut bara kakaput, tinai kakaputm karäh kilau bentok andau.

11. Tä Jehowa handak haradjur ngagalan ikau, tuntang handak maluput kahaism intu katika keang kamahau, haiak manekang karä tolangm, tuntang ikan karäh mandjadi kilau kabon idjä injiram, kilau lowang danum, idjä djaton pudji teah.

12. Ikau karäh manangum äka idjä tahi djari karakkaraka, tinai ikau akan mampar galang idjä akan girirmanggirir: ikau karäh inggarä: idjä panumpang karä biudai, pangahuah karä djalan, mangat tau melai hetä.

13. Amon ikau mampalajan paim intu andau sabat, uka äla malalus tumon kahaudakm intu andauku idjä brasih: tinai amon ikau manjewut sabat tä kamangatm, tuntang manjewut tä brasih intu Jehowa, idjä patut inara ihorumat: amon ikau mahorumat tä, sampai terai mahoroe djalan aim, tuntang äla manumon idjä kakilakm kambuatm, äla kea hapan tutor ngalus rangarangi:

14. Tä ikan karäh handjak huang Jehowa, tä aku handak manjoho ikau ngasing tambuan karä äka gantong hong petak, tinai aku handak pakanau ikau hapan joresan tatom Jakob: krana njaman Jehowa idjä hamauh kalotoh.

BAGI 59.

Olo rusak awi dosa ai; Hatalla handak mahukum tuntang maliwis tinai.

1. Toto, lengän Jehowa djaton djari pandak, sampai iä djaton tau maudohop, tinai pindinge djaton djari badengen, sampai iä djaton tau mahining:

2. Malainkan kadarhakan keton mamisah keton dengan Hatallan keton, tuntang dosan keton manjahokan baum Jehowa bara keton, sampai iä djaton tarima keton.

3. Krana lokap keton harumur awi dahi, tuntang tundjok keton dengan kasalan: totok biwih keton manandjaro, djelan keton mangarang talo bingkok.

4. Dialo idjä biti, idjä mambo aughé akan katetek, dialo idjä biti, idjä mangamanangan akan katoto; olo tä harap intu talo haiang, tun-

taug manutor tandjaro: iä manili tjalaka, palus mauak kadarhaka.

5. Äwen mahärem tanteloh handjaliwan, iä manautaug sarangan lalawa: idjä kuman tantelohe, iä akan matäi: amon djetä ihundjeng, handipä tada aton blua.

6. Tuntang tantange tä djaton guna indu pakaian, iä djaton tau mangahowut arepe hapan tampae tä, kraua karä gawie uras gawin kadarhaka, tuntang tampan karajap bewäi aton intu lengäe.

7. Paic balias tauggoh talo papa, iä basikap uka manusuh dala idjä brasili, djaton kasalae: karä pikire uras pikir kadarhaka, baja karnsak tuntang tjalaka babe-wäi intu karä djalan ai.

8. Tapi äwen djaton katawan djalan kasanang, tuntang kabudjur djaton intu tandohae: iä mamingkok karä pelek ajue, olo handiai idjä mahoroe djetä djaton tawan kasanang.

9. Tagal tä kabudjur kedjau bara ita, tuntang katetek djaton tau sampai ita: ita mendih kalawa, tapi itä! kakaput bewäi: ita mentai sangkowong tarang, tapi ita baja manandjong huang kapidjem.

10. Ita gajagajap mahoroe dinding kilau olo babutä, ita kakapkamang kilau olo djaton bara matä: alo beutok andau ita tarangtaranga kea kilau wajah remeng, ita intu äka kaput pidjem kilau olo matäi.

11. Ita mangaraheng kilau baluang, tuntang munguh kilau tabuan: ita mentai kabudjur, tapi djaton, tinai selamat, tapi djetä kedjau bara ita.

12. Kraua karä kadarhakan ikäi hakutoh intu baum, tuntang karä dosan ikäi manjaksi mawi ikäi. Kraua karä kalaangkah ikäi leket

intu ikäi, tuntang ikäi mangkemä kadarhakan ikäi:

13. Iä tä, kalangkah tuntaug tandjaron ikäi dengan Jehowa, tinai kaundur bara Hatallan ikäi, karä augh karajap tuntang karisang tä, tinai karang karä augh sala idjä bakandong hong atäi ikäi.

14. Tagal tä kabudjur padjudju undur, tuntang katetek mendeng kedjau: kraua katoto tantarang tauggarurus hong djalan, tinai katindih djaton tau manalih.

15. Toto, katoto puna djaton hindai, idjä undur bara talo papa mandjadi indu rampas olo bewäi. Djetä gitan Jehowa, tuntang djetä papa intu matae, basa kabudjur djaton.

16. Iä mitä, dialo idjä biti idjä tau akan kabudjur tä, tinai iä hengan, basa djaton idjä mahelat. Tagal tä hapan lengäe iä mandohop arepe, tuntang katetek ajue manjokah arepe.

17. Kraua iä mangkepan kate-tek kilau sangkarut, tuntang kapiah selamat ingkepae hundjun takoloke, tinai iä hapakaian pamalih, tuntang bakampoh kasangit kilau kahowute.

18. Ulep dengan gawie, toto ulep dengan gawin äwen iä handak mamalih, lason kasangite mawi olo idjä malawan iä, pamalähe ombombet mantakan karä musohe: toto, sampai karä pulau iä handak manjulang.

19. Tä olo karäh mikäi aran Jehowa mandas äka pambelep matanandau, tuntang kahaie mandas äka palembute: djadi, amon musoh karäh manapi kilau dähes danum, maka Rogh Jehowa karäh manambalang manamburup iä.

20. Kraua Idjä Paliwus karäh

dumah tanggoh Sion, talih karä olo tä idjä hobah bara karä ka-langkah Jakob, koan Jehowa.

21. Maka aku mampendeng djandji toh dengan äwen tä, koan Jehowa: Roghku, idjä hundjun ikau, tuntang karä aughku, idjä djari ingkesku hong njamam, djaton akan nihau bara njamam, djaton bara njaman panakam girir-manggirir, koan Jehowa, bara katonoh-palus katatahi.

BAGI 60.

Ungkup olo ain Hatalla karäh impahai, mandjadi indu batang berkat hapus kalunen.

1. **M**isik, mendeng, blawa ikau! krana kalawam aton dumah, kahain Jehowa lembut akam. — (9.2.)

2. Krana itä! kakaput manutup petak, kapidjem karä djalahan olo: tapi akam Jehowa aton lembut, tuntang kahaie mamala hundjun ikan.

3. Tinai karä olo kapir karäh manandjong huang kalawam, karä radja hong sangkowong tä, idjä djari lembut akam.

4. Gatang matam, tampajah halaling: äwen handiai tä hapumpung manalih ikau: karä anakm hatuä dumah bara kedjau, tuntang karä anakm idjä bawi karäh ientang imbit akam.

5. Tä ikau karäh mitä kakilaku tuntang basasurak, tinai ataim karäh hariak tuntang mamparangkah arepe, amon kutoh karä äwen hong sarau tasik hobah akam, tuntang olo kapir samandiai manunggoh ikau.

6. Kutoh kawan onta karäh mananjap tanahm, onta balias bara Midiau tuntang Hepa, karä äwen bara Saba; bulau tuntang dupa karäh imbit äwen, sambil masuman tarau Jehowa.

7. Kawan Kedar handiai karäh imumpang akam, karä tabiri hatuä ain Nebajot karäh manempo ikau; uas djetä iluput, ingilak hundjun mesbehku, krana aku handak mampahai huma äka kahaingku tä.

8. Ewe djetoh, idjä trawang kilau baumandau, tuntang kilau burong kuku talih lowang, äka sarangae?

9. Usausang karä pulau mentai aku, tuntang karä banama Tarsis tä, mangat manduan anakm bara kedjau, tuntang salaka bulau ajue, akan aran Jehowa, Hatallam, akan Idjä äka karasih Istael, idjä djari mampahai ikau.

10. Olo beken karäh mamangun kotam, karä radjae akan manempo ikan. Krana huang kalaitku aku djari mandjara ikau, tapi huang asingku aku manjanjang ikau.

11. Tä karä bauntonggangm karäh buap haradjur, handau hama-lem djaton inguntji, mangat karä olo kapir imbit akam, tuntang radjae samandiai iagah.

12. Krana karä djalahan olo tuntang karä karadjaan, idjä djaton maku manempo ikau, iä tä karäh nihau, karä djalahan olo djetä akan rusak.

13. Kahain Libanon karäh akam, kaju goper, kaju djati tuntang kaju gusi hapa mambungas äkaku idjä brasih, krana aku handak mambungas mampahai idjä äka paingku tä.

14. Tinai panakan äwen, idjä djari mahenjek ikau. barasontop

karäh manalih ikau, tuntang olo handiai idjä djari manawah ikau karäh mahingkep, manjembah paim, sambil mangaku: ikau toto lewun Jehowa, Sion ain Idjä äka karasih Israel tä.

15. Takirim djari inganan tuntang injingi, sampai dialo idjä bitu manalih ikau, maka aku handak mampendeng ikau indu kabai awang katatahi, indu äka kalandjak haradjur girimangginir.

16. Ikau karäh minjup djohon tusun olo kapid, tinai ikau karäh manusu intu radja, mangat ikau kasene, aku toh Jehowa, Djurusalamat aim, Pauewusm, Tuhan Jakob idjä kwasa tä.

17. Aku handak mimbit bulau takirin tambaga, tuntang salaka takirin sanaman, tambaga takirin kaju, sanaman takirin batu; tuntang aku handak manjoho karä mantirn malaga kasauang, tinai karä kapalam malalus katetek.

18. Djaton karäh hining hindai augh kararat hong tanahm, djaton augh karusak tuntang tjalaka hong hapus äkam, malainkan salamat karäh injewntm kotam, tuntang tara indu bauntonggangm.

19. Matanandaun djaton hindai akan mamplawa handau akam, tuntang bulan djaton hindai indu manarang ikan, tapi Jehowa indu kalawam katatahi, tuntang Hatalam indu kabungasm. — (*Paugar*, 21,23.)

20. Matanandaun djaton akan belep tinai, tuntang bulan aim djaton akan leteng, krana Jehowa indu kalawam katatahi, karä andau tangism akan terai.

21. Olo ajum uras tetek samandiai, tuntang äwen karäh manjores petak katatahi, krana äwen,

toto palakanangku, tampan lenggungku, idjä indu kahaingku.

22. Idjä korik haliai akan mandjadi sakojan bitu, tinai idjä namila mandjadi utus idjä kwasa. Aku, Jehowa, handak salenga malalus tä intu wajahe.

BAGI 61.

Kristus masunan gawin ai, tuntang berkat idjä imbite.

1. Rogh pangkahai Tuhan, Jehowa, aton hong aku; krana Jehowa djari maminjau aku, mangat aku mimbit brita bahalap akan olo tjalaka: ia djari manjoho aku, mangat mampahalit olo idjä bahimang atäie, mangat masuman kaempas akan olo tawanan, kalapas akan olo idjä imasong: — (*Luk*.4.18.)

2. Mangat masanan njelon kalandjak ain Jehowa, tuntang andau pinalah Hatalan ita, uka mampong karä olo idjä kapähä atäie:

3. Nakara nguan akan karä olo idjä kapähä atäie hong Sion, uka kabungas inenga akae takirin kawo, minjak kalandjak takirin kasukare, pakaian bahara takirin kasinggul atäie: mangat äwen tä inggarä batang ela katetek, tuntang kabon Jehowa, idjä indu kahaie.

4. Äwen tä karäh haragapan karä äka tinai, awang usausang djari karakkaraka, tuntang karäh mamanguun manaheta tinai karä lewu awang djari rusak badjamadjan.

5. Olo beken akan mendeng ma-

njakatik kawan meton keton, tinai olo beken utuse mandjadi olo pamalan tuntang olo pambulan akan keton.

6. Tapi keton uras inggatä imam Jehowa, tuntang uras injewut tonggon Hatallan ita: keton karäh kuman panatau olo kapir, tuntang kahain äwen tä karäh indu horumat keton.

7. Katawahi keton karäh imalah salipet: takirin kahawen äwen augh kahandjak karäh indu bagie: tagal tä iä akan salipet bagie huang tanabe, tuntang kahandjak katatahi karäh akan äwen.

8. Krana aku, Jehowa, mangilak kabudjur, tuntang basingi idjä paranpas gegä parapabe: aku handak malalus upah äwen tä tantutantu, tuntang aku handak manampadjadi katatahi dengan äwen.

9. Panakac karäh kasenan marak karä olo kapir tuntang basewut, anak äsoe marak karä djelahan olo: genep biti idjä nitä iä, palus kasene iä, iä toto utus olo idjä imberkat Jehowa.

10. Aku handjak rantang huang Jehowa, hambaruangku rindang intu Hatallangu, krana iä djari mangkepan klambi selamat intu aku, tuntang djari mangampoh aku hapan kahowut katetek, kilau bakalbanä mambungas arepe dengan talo idjä kilau pakaian imam, kilau pisek mambungas arepe dengan talo bahara.

11. Krana kilau petak mamplua talo palembute, tuntang kilau karbon mandjewong talo idjä inawur hetä: kakai pangkahi Tuhan, Jehowa, karäh mampalembut katetek tuntang horumat intu baun karä utus olo.

BAGI 62.

Kristus toto sinta tuntang mampahai olo ajue.

1. Tagal Sion maka aku djaton maku suni, tuntang tagal Jerusalem aku djaton maku terai, sampai kateteke lembut kilau sangkowong, sampai selamat ajue galak kilau sahewan:

2. Mangat karä olo kapir mitä kateteku, tuntang karä radjac kahain: ikau karäh inggarä hapan auan tabeta, idjä njaman Jehowa batantu djari manjewute.

3. Tinai ikau karäh indu makota kabugas intu lengän Jehowa, tuntang kapih radja intu lokap Hatallan.

4. Ikau djaton karäh inggarä hindai: idjä ingaman: tuntang tuahmu djaton akan injewut hindai äka karakkaraka: tapi ikau karäh injewut äka kakilakku, tinai tuahmu inggarä popohku: krana Jehowa djari mangilak ikau, tuahmu karäh babanä.

5. Krana kilau budjang hatuä mampalinda arepe dengan budjang bawi, kakai anakmu karäh mangilak ikau, tuntang kilau bakalbanä handjak tagal popohe, kakai Hatallan karäh handjak tagal ikau.

6. O Jerusalem! aku handak mingkes djadjaga hundjun kotam, idjä haradjur hapus andau hapus alem djaton akan suni. Keton idjä mangenang Jehowa, äla keton tunis, äla suni bewäi.

7. Äla keton suni intu Iä, sampai Iä djari manatap Jerusalem, tuntang djari mandähen tä indu tara hong hapus petak.

8. Jehowa djari sumpah manje-

wut lengäe gantaue, manjewut penang kwasae tä: Djaton hindai aku handak manenga pangulihm indu kinan musohm, djaton anggorn idjä djari inggawim indu ihop olo.

9. Malainkan äwen idjä manggetem tä akan kuman tä, tuntang manara Jehowa, tinai idjä mamähes anggorn, iä kea akan mihop tä intu parantaran äkaku idjä brasih.

10. Blua, blua keton mahoroc bauntonggang, tatap djalan akan olo arä; parampar, parampar tandohan, kanan karä batu äka tantarang, pendeng bandera gantogantong akan karä djalahan olo.

11. Itä, Jehowa manjoho olo masaman iä sampai sarau petak. Suman akan Sion, anak bawi tä: itäm, Djuru-salamatn aton dumah; itä! talo indu upah aton imbite, talo hapae mamalah aton intu baue.

12. Äwen tä karäh inggarä: utus olo idjä brasih, idjä inewus Jehowa. Tinai ikau karäh injewut: geleng kadja, lewu idjä djaton kalapean.

BAGI 63.

Kristus mamarang tuntang manag: olo ajue toto hobah tuntang blaku asie.

1. **A**we iä tä, idjä dumah bara Edom, bara Bosra, tuntang pakaiäe harumur daba? idjä imbungas pakaiäe kalotä, idjä ha-goet handjak ampic huang paham kaabase? Aku iä toh, idjä hamauh tetek, idjä kwasa akan maliwus.

2. Buhen pakaiäm bahandang, tuntang klambim kilau ain olo pamähes anggorn? — (*Panjar*. 19.13.)

3. Tonggal aku djari maupidjak mamähes, tuntang djaton idjä bitu bara karä utus olo idjä denganku: aku djari maupidjak äwen tä huang kalaitku, tuntang djari malitek iä huang kasangitku: tagal tä dabae maupurak buah pakaiängku, tuntang hapus klambingkn djari harumur.

4. Krana andau pamalah djari inukas hong atäiku, njelon kalikus olo ajungku djari sampai.

5. Djadi aku tampaliau, tapi djaton aton idjä mandohop: tä aku hengan basa djaton idjä mawat: tagal tä lengängku djari mandohop arepku: tuntang lason kalaitku djari mawat aku.

6. Palus aku djari maupidjak malitek karä utus olo huang kalaitku, tuntang djari mambusau iä huang lason kasangitku; balalu aku djari manusuh dabae akan petak.

7. Aku handak manahiu karä asin Jehowa, tuntang karä taran Jehowa, tumon talo handiai idjä djari iawi Jehowa denganku, tumon kahalape idjä paham dengan ungkup human Israel, idjä djari ilaluse akan äwen tumon karä kasajange, tumon kutoh asie.

8. Krana iä djari hamauh: Äwen tä puna olo ajungku, iä anak idjä djaton kea handak bureng dapit. Tumon tä iä mandjadi indu Djuu-salamat äwen.

9. Huang karä kadjakän äwen iä tamput indjakä, tuntang Malaiikat idjä manamunan baue tä djari maliwus äwen; awie siuta tuntang masi äwen maka iä djari maliwus äwen, iä manggatang

tuntang mananggong äwen bara djaman horan. — (2. Mos. 32, 34.)

10. Tapi äwen tä djari marisang, tuntang djari mangapähä Rogh ajue idjä brasih. tagal tä iä hatabalik mandjadi musohe. sampai bitie kea djari mamatang äwen.

11. Tapi magon kea iä manganang djaman horan, tahu Moses tuntang olo ai. Toh, maka kwe iä, idjä djari magah äwen djakat bara tasik, haiak karä sakatik kawan ajue? Kwe iä, idjä djari manenga Rogh ajue idjä brasih intu bentok äwen? (2. Mos. 14, 30.)

12. Idjä lengän kahaie djari mamabai gantaun Moses; idjä djari malilang danum intu baun äwen tä, mangat manampa sewute akae idjä katatabi:

13. Idjä djari manpatandjong äwen tä mahoroe palempang tasik, kilau hadjaran mahoroe padang benjem, sampai djaton äwen tanggarurus.

14. Kilau meto mangat mohon akan djanah, kakai Rogh Jehowa djari manjanang äwen. Kakai ikau djari magah olo ajum, mangat manampa sewutm akan idjä hai.

15. Toh, tangkilik bara sorga, tampajah bara äkam idjä brasih tuntang bungas: kwe toh kalason atäim tuntang kwasam? Kasajangan tuntang asin idjä paham tä mangahana arepe bara aku.

16. Krana ikau puna Bapa ikäi; krana Abraham djaton katawan ikäi, tinai Israel djaton kasene ikäi. Tapi ikau, Jehowa, puna Bapa ikäi. Paliwus ikäi, djetä aram bara usang. — (5. Mos. 32, 6.)

17. O Jehowa! buhen ikau nalua ikäi lajang bara djalan, tun-

tang mampalulang atäi ikäi, sampai ikäi djaton mikah ikau? Haluli tinai tagal rewarm tä, tagal karä hamputan idjä puna baris aim.

18. Äwen mampatempo hilak lepah djalahau olo ajum, musoh ikäi malitek äkam idjä brasih

19. Ikäi djari kilan olo, idjä palus dia pudji irentahun, tuntang idjä djaton djari injewut luang aram.

BAGI 64.

Olo akan mangaku dosae, tuntang blaku dohop Hatalla.

1. **K**ajah! käläh djaka ikau marabit batanglangit, balalu mohon, sampai karä bukit lenjoh intu baun.

2. Kilau njalan apui mawi rowut, kilau apui paham mampamudjar danum, mangat aram ingikäh karä musohm; käläh karä olo kapir hagendjäh intu baun,

3. Awi karä gawi heran awang ilalusrn, idjä dia iado olon, kilau metoh ikau mohon horan, tuntang karä bukit lenjoh intu baun.

4. Maka idjä bara djaman horan djaton pudji tarahining, tuntang djaton pudji sampai pinding, djaton kea matä pudji mitäe, baja ikau bewäi, o Hatalla: djetä karä ilalusrn akan äwen, idjä mentai ikau.

5. Ikau manjupa masi äwen, idjä tuntang handjak atäie malalus katetek, tuntang mahoroe djalam, sambil mangenang ikau. Toto, ikau djari blait kea metoh

ikäi basala: tapi toh tabi ikäi djari kalotä, käläh toh ikäi indohop.

6. Uras ikäi kilan olo halikä, tuntutang karä katetek ikäi mahin kilau klambi idjä harummur patut inganan: uras ikäi baduroh kilan dawen kaju, tuntutang kasalan ikäi manambalang ikäi kilau riwut.

7. Tinai dialo idjä biti idjä blaku hong aram, idjä manangkedjet arepe, mangat nimbing manahanan ikau. Krana ikau manjahokan baum bara ikäi, tuntutang mampalenjoh ikäi huang kasalan ikäi.

8. Tapi toh, o Jehowa! ikau bewäi puna Bapa ikäi: ikäi pe-tak bata, ikan Tukang ikäi, tuntutang ikäi handiai uras tampan lengäm.

9. O Jehowa, äla blait pahalau, äla katatahi mingat kadarhakan ikäi: tangkilik ikäi, tampajah ikäi, krana ikäi handiai olo ajum.

10. Krana lewun idjä brasih tä djari indu äka tunis benjem: Sion djari indu äka tunis benjem, tuntutang Jerusalem djari karak-karaka.

11. Huma, äka karasih tuntutang kahain ikäi djari bakähu, idjä huang tä karä tato ikäi djari manara ikau, tuntutang karä talo kabungas, idjä ain ikäi, djari lepah rusak.

12. O Jehowa! tau ikau mangahana arepm tagal karä talo toh? tau ikau manjuni arepm, tuntutang haradjur mahenjekek, mangapähä ikäi paham?

BAGI 65.

Hatalla mahukun olo ajue basa äwen parisang, palus ää mintih olo beken indu gantie, tuntutang manampa kalumen taheta akac.

1. Aku tarima äwen idjä bahlut djaton pudji blaku, aku djari sondau awi äwen idjä bihin djaton pudji manggau aku: dengan olo kapir, idjä djaton injewut huang arangku, aku hamauh: toh aku, toh aku! — (Rom. 10, 20.)

2. Krana aku djari maudepä lengängku nongkang andau akan utus olo idjä parisang tä, idjä manggoang pikir ai bewäi hong djalan idjä djaton babalap.

3. Utus olo, idjä haradjur mamparahas aku intu matangku, idjä maluput parapah hong pahewan dewa, tuntutang hagaro intu mesbeh ain dewa.

4. Äwen batapa intu kubur, tuntutang bara malem intu pahewan, ää kuman bawoi, tuntutang djohon talo kabelä aton intu landaic.

5. Tinai äwen hamauh: ingat arepm bewäi, äla manggapi aku, krana aku toh brasih bara ikau. Olo kalotä djari kilau asepe huang urongku, apui idjä manjala hapus andau.

6. Toto, djetohe djari injurat intu baungku: aku djaton maku suni, tapi aku handak mamaläh: toto, aku handak mamaläh intu sapangkun äwen:

7. Kadaduä, koan Jehowa, kadarhakan keton tuntutang kadarhakan tato keton, idjä djari hagaro hong karä buküt, tuntutang djari manawah aku hong karä lungkoh: aku handak manakar akan

äwen gawie idjä bihin tä akan sa-
pangkue.

8. Kakai augh Jehowa: Kilau
amon olo sondau djohoe hong
tundon bua anggor, tuntang ha-
mauh: djetä äla marusake, krana
berkat kea huange: — kakai ga-
wingku kea tagal karä rewarku,
aku djaton maku marusak äwen
tä lepah lingis.

9. Malainkan aku handak mam-
palembut bara Jakob biuji, tun-
tang bara Juda äwen idjä akan
manjores bukitku: olo intihku
akan manduan manjores tä, tun-
tang karä rewarku karäh maug-
kalewu hetä.

10. Maka Saron karäh mandjadi
äka tabiri, tinai djanah Aghor
äka sapi akan djalapan olo ajung-
ku, idjä djari manggau aku.

11. Tapi keton, idjä malihä Je-
howa, tuntang ngalapean bukitku
idjä brasih, palus manjimpan me-
dja akan dewa Gad, tuntang pa-
ham manusuh parapah talo ihop
akan Meni:

12. Takan, aku handak mitong
keton tantai akan bagin padang,
sampai keton handiai sontop akan
impatäi: basa aku djari mante-
hau, tapi keton djaton tombah,
aku hamauh, tapi keton djaton
manjenäh, malainkan keton djari
mawi talo idjä papa intu ma-
tangku, tuntang djari mintih talo
idjä djaton ingahandakku.

13. Tagal tä, kakai augh pang-
kahai Tuhan, Jehowa: Toto, karä
rewarku karäh kuman, tapi ke-
ton akan blau: toto, karä re-
warku karäh mihop, tapi keton
akan teah belai: toto, karä re-
warku karäh handjak, tapi keton
akan njukok mahamen:

14. Toto, karä rewarku karäh

basasuwak awi kahandjake, tapi
keton akan mambawai tagal ka-
pähan atäi, tuntang manangis ta-
gal kasinggul huang keton.

15. Keton indu malihä aran ke-
ton akan olo intihku tä hapac
manjapa, manapengan; pangkahai
Tuhan, Jehowa, handak mampatäi
keton: tapi ä handak mindah aran
karä reware.

16. Sampai olo, idjä handak
mamberkat arepe hong petak, ka-
rah mamberkat arepe hong aran
Hatallan Amen: tinai idjä karäh
sumpah hong petak, karäh sum-
pah manjewut Hatallan katoto;
krana karä kadjakä idjä bihin
djari kalapean, tuntang djari ni-
hau bara matangku.

17. Krana itä! aku handak ma-
nampa langit taheta, petak taheta,
tuntang karä talo solake tä dja-
ton akan malihu hindai, djaton
ingenang hong atäi tinai. —
(2. Petr. 3. 13. Paugar. 21. 1.)

18. Malainkan äwen karäh han-
djak katatali, tuntang ramirami
tagal talo idjä indjadiangku. Krana
itä, aku handak manampa Jeru-
salem indu äka kamangat, tun-
tang olo hetä indu kahandjak.

19. Aku handak handjak tagal
Jerusalem, tuntang rantang tagal
djalahan olo ajungku; maka lu-
ang hetä djaton akan lembut hin-
dai augh tangis atawa augh tatum.

20. Djaton karäh aton hetä hin-
dai anak idjä mandjaju, atawa olo
bakas idjä djaton sukup umure;
tapi idjä matäi saratus njelo umure
karäh totok kabudjange bewäi,
baja olo parajap idjä tarasapa be-
wäi karäh matäi saratus njelo
umure.

21. Ewen tä karäh mamangun
huma tuntang melai huange, äwen

karäh mimbul pambulan anggôr. tuntang kuman buae.

22. Ewen djaton akan mangun, maugat olo beken melai huange. iä djaton akan mambulan. uka olo kuman tä. Krana karä andan umur djalahan olo ajungku karäh kilau andan umur batang kaju, tuntang gawin lengän olo intihku tä karäh sampai hapus ihapae.

23. Ewen tä djaton akan häka haiang, tuntang djaton basial manak: krana äwen tä panakan ain idjä imberkat Jehowa, tuntang karä anak äsöc haiak dengae.

24. Djadi, helo bara äwen tä mangahan, aku handak tombah, kahum äwen magon kotakotak, aku handak tarima aughe.

25. Harimaung tuntang anak tabiri karäh murep hindjä, tinai singa karäh kuman tampilai kilau sapi, tuntang rotik sahep karäh indu kinan handipä. Hapus bukitku idjä brasih tä djaton talo akan mangapähä tuntang marusak, koan Jehowa.

BAGI 66.

Djandji akan olo budjar, hukun akan olo parajap tuntang olo haliau.

1. **K**akai augh Jehowa: Sorga tä padadusanguku, petak indu galang paingku: narai tinai huma sombajang tä, idjä imangun keton akanguku? kwe kea kaleka äkaku melai? — (1. *Radja* 8, 27.)

2. Krana lengängku djari manampa talo handiai idjä mandjari, koan Jehowa. Tapi aku manangkilik olo pähä idjä lenjoh atäie,

tuntang idjä hagednjäh tagal aughku. — (*Masn.* 51, 19.)

3. Idjä manjambalih sapi, iä tä sama kilau mampatäi odon; idjä maluput tabiri, djetä sama kilau mamelek ujat aso; idjä mimbil parapah talo kinan, djetä sama kilau dahan bawoi; idjä hagaro indu parapah pampingat, djetä sama kilau manara dewa. Krana äwen mintih djalan ai, tuntang hambaruäe mangilak talo kabelä.

4. Tagal tä aku kea handak miutih kapähä akac, talo idjä ingikähe, hapan tä aku handak hararepan äwen; basa aku djari mantehau, tapi djaton idjä tombah, aku djari hakotak, tapi äwen djaton mahining, malainkan iä mawi talo idjä papa intu matanguku, tuntang iä mintih talo idjä dia ingahandakku.

5. Hining augh Jehowa, keton idjä hagednjäh tagal aughe: Paharin keton, idjä basingi keton, tuntang idjä mambaris manganan keton tagal aranguku, hamauh: awi ita Jehowa ihorumat. Tapi iä karäh dumah akan kahandjak keton, palus äwen akan rmgkok rusak.

6. Augh lento lembut hong lewu, augh lembut bara human Hatalla, augh Jehowa, idjä manjulang mamaläh mawi karä musohe.

7. Ungkupku manak helo bara iä kapähä, helo bara iä humi iä djari luas hatuä.

8. Ewe pudji mahining tumon tä? äwe pudji mitä talo kalotä? Tau hapus karadjaan inakan dalam idjä andau? tau hapus djalahan olo iluas haiak sindä bewäi? Tapi toh Sion djari manak bilak djaton kapähäe.

9. Pudji aku manjoho luas,

tuntang djaton mandjadi? koan Jehowa: pudji aku mampaluas tuntang manjoho tamanang tinai? koan Hatallam.

10. Handjahandjak haiak Jerusalein, tuntang rantang tagal iä, keton handiai idjä siuta iä: handjak rantang tagal iä, keton handiai, idjä djari kapähä atäi tagal iä.

11. Krana toh keton akan manusu tuntang besoh awi tusue idjä pamamong, toh keton akan manjurup, tuntang mampangat arep keton kuman kutoh kahaie.

12. Krana kakai augh Jehowa: Toto, aku mahantasan kasanang akae kilau batang danum, tuntang kahaie karä olo kapir, kilau sungai idjä manjambong: tä keton karäh manusu, keton karäh ingkipit intu balikate, tuntang imangku intu pakuac.

13. Kilau idjä iarar indue, kakai aku handak mamong keton: toto, keton karäh iampong tagal Jerusalem.

14. Keton akan mitä tä, tuntang atäi keton karäh handjak, palus tolang keton karäh mansuloh kilau oru taheta. Tä lengän Jehowa karäh bakarimah intu karä reware, tuntang kasangite intu karä musohe.

15. Krana itä! Jehowa karäh dumah huang apui, tuntang karä karetae kilau riwut barat, mangat iä sangisangit maluput kalaite, palus malalus pudjie hapan njalan apui. — (2. *Tesal.* 1.8.)

16. Krana hapan apui tuntang padange Jehowa karäh malukum, mantakan karä isi, idjä impatäi Jehowa tä karäh kutoh karäe.

17. Ewen idjä kabuate mam-

prasih tuntang mampahalap, arep hong karä pahewan dewa, tuntang manempo talo, haiak kuman bawoi, talo kadjilek tuntang blawan: uras äwen tä karäh impalamos haiak, koan Jehowa.

18. Krana tawangku bewäi karä gawie tuntang pikire. Maka wajah sasar tokep, tä aku handak mamumpang karä olo kapir, hara genep karä ampin basa, mangat äwen dumah tuntang mitä kahaingku.

19. Maka aku handak mangatan iä, tuntang handak manjoho belahie äwen tä, idjä djari liwus, tanggoh olo kapir hong Tarsis. Pul tuntang Lud, olo pamanah tä, tanggoh Tubal tuntang Jawan, karä pulau idjä kedjan tä, idjä hindai mahining saritangku, tuntang hindai mitä kahaingku: äwen tä akan masanan kahaingku marak karä olo kapir.

20. Ewen kea karäh mimbit karä paharin keton bara marak karä olo kapir, indu panenga akan Jehowa, hapan hadjaran tuntang kareta, tinai pasah tasaran, hapan kalidai tuntang outa, akan Jerusalem, akan bukitku idjä brasih, koan Jehowa, sama kilau olo Israel mimbit parapah indu kinan akan human Jehowa, hapan saringan idjä brasih.

21. Tinai aku handak mintih belahie olo tä mandjadi imam tuntang olo Lewi, koan Jehowa.

22. Krana kilau langit taheta tuntang petak taheta, idjä handak inampaku, akan mendeng dähen intu baungku, koan Jehowa, kalotä panakan keton kea tuntang aran keton karäh mendeng.

23. Maka karäh mandjadi, ha-

radjur genep totok bulan tuntang idjä djari darhaka malangk genep andau sabat karä isi karäh aku: krama nrete djaton matäi manalih, mangat sombajang intu tuntang apuie djaton belep: palus olo tä karäh indu kadjilek baungku, koan Jehowa.

24. Tinai äwen tä karäh blua, tuntang kataräwen karä isi. - tuntang mitä karä hantun olo. (*Mark.9.44. Dan.12.2.*)

SURAT NABI

J E R E M I A.

BAGI 1.

Jeremia injoho Hatalla mandjadi sarohae.

1. Djetoh karä augh saritan Jeremia, anak Hilkia, baris imam hong Anatot, intu tanah Benjamin:

2. Idjä akae augh Jehowa sampai kahum Josia, anak Amon, radja Juda, hong njelo telowalas kahum karadjaan ai: — (*2.Radja 21,24*)

3. Limbah tä tinai kahum Jojakim, anak Josia, radja Juda, sampai hapus njelo sawalas kahum karadjaan Sedekia, anak Josia, radja Juda tä, sampai olo Jerusalem tawanan, hong bulan limä intu njelo djetä. — (*2.Radja 23,34.*)

4. Maka augh Jehowa sampai aku, koae:

5. Helo bara aku manampa ikau hong knai, maka aku djari

kasene ikau, tuntang helo bara ikau inakan, maku aku djari mambaris ikau, palus djari manukas ikau mandjadi nabi akan arä utus olo.

6. Tä aku tombah: Kajah, pangkahai Tuhan, Jehowa! itäm, aku toh djaton harati hatutor, krama aku toh tabela. — (*2.Mos. 3.11.*)

7. Tapi koan Jehowa dengangku: Ela ikan hamaub: aku toh tabela; malainkan ikau akan hagoet brangai sohongku, tuntang talo handiai idjä imetähku akan insumam.

8. Ela mikäh baun äwen: krama aku mampahaiak ikau, handak mandohop ikau, koan Jehowa.

9. Tinai Jehowa mandjudju lengäe manindjek totokku; tuntang Jehowa hamaub dengangku: Itäm, aku mingkes karä aughku huang njamam.

10. Itäm, andau toh aku mangkat ikau mahundjuun arä utus olo.

tuntang mahundjun ari karadjaan, mangat ikau marunap, mangarak, marnsak tuntang maramok, tinai mangat ikau mamangui sambil mimbul kea.

11. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae: Narai gitam, Jeremia? Tombah aku: Aku mitä bantang saked.

12. Maka koan Jehowa denganku: Budjur paitäm tä: krana aku handak badasak tagal aughku, uka malalus tä.

13. Maka tingkat handuä tinai augh Jehowa sampai aku, koae: Narai gitam? Tombah aku: Aku mitä kabali idjä manara, baue manaharep utara.

14. Koan Jehowa denganku: Bara utara tjalaka tä akan lembut mawi karä olo tanah toh.

15. Krana itäm, aku handak mangahau karä radja hong karä karadjaan hila utara, koan Jehowa, balalu äwen tä karäh dumah, genep biti karäh mingkes padadusac intu bauutonggang Jerusalem. tuntut hakaliling hapus kotae, tinai intu karä lewun Juda.

16. Aku handak manjewut karä hukunku mawi olo tä, tagal karä kadarhaka. basa iä malili aku, palus hagaru akan hatalla beken, tuntang djari sontop akan tumpang lengäe.

17. Tagal tä, babat kahangm, lius, suman akan olo tä talo handiai, idjä karäh inetähku intu ikau, äla marawan intu haun äwen, uka äla aku mampalokang ikau intu baue.

18. Krana itäm, andau toh aku handak manampa ikau mandjadi kota dähen, mandjadi djih sana-man. tuntang pagar tambaga.

malawan hapus tanah, malawan radja Juda, malawan mantir ai, malawan karä imam, tuntang malawan olo handiai hong tanah tä. — (*Esegh.* 3.8.)

19. Olo tä karäh mamarang ikau, tapi djaton kea tau manang, krana aku mampahaiak ikau, koan Jehowa, mangat malapas ikau.

BAGI 2.

Jeremia mampudji dosan olo Israel idjä bara usang; djaton tau dia hukum dunah, amou olo djaton hobah.

1. **M**aka augh Jehowa sampai aku, koae:

2. Lius, tehatchau, suman intu pinding Jerusalem, koan: kakai augh Jehowa: aku mingat akam kabndjurm pesam tabela, tuntang sintam pesam popohku, metoh ikau manuntut aku hong padang tunis benjem, hong tanah idjä djaton taraalan:

3. Katika Israel imprasih akan Jehowa, indu parut pangulihe: olo handiai idjä handak kuman äwen buah hukum, tjalaka manjangkulep olo tä, koan Jehowa.

4. Toh, hining augh Jehowa, ikau ungkup Jakob, karä hamputan ungkup Israel.

5. Kakai augh Jehowa: narai kalsalangu djari sondau bapa keton, sampai äwen mangedjan arepe denganku, palus manuntut dewa haiang, sampai kahaiang kea djadi indu bagie?

6. Djaton iä pudji manahiu: hong kwe Jehowa tä, idjä djari magah ita bara tanah Misir, idjä djari ngagalan ita huang padang tunis benjem, hong äka keang

kamahau, idjä bahali inandjong tä, hong tanah idjä ngarisng, äka kangkalingän paapatäi tä, idjä djaton pudji ihoroe olo, tuntang olo kalunen djaton melai hetä? — (2. Mos. 12. 33.)

7. Aku djari magah keton akan tanah idjä hasien, mangat keton kuman buae tuntang kahalape. Maka limbah keton tamä hetä. tä keton djari mangihal tanah tä, balalu mawi tanah idjä puna baris ajungku tä indu kadjilek.

8. Karä imam kea djaton djari manahi: hong kwe Jehowa? Tinai guru Torat tä mahin djaton djari paraba aku, tuntang karä sakatik djari malangkah bara aku, tinai karä nabi manudjum hapan aran Baal, palus leket intu talo idjä djaton pedahé.

9. Tagal tä aku akan mampudji keton hindai, koan Jehowa: toto aku akan mampudji palus anak äson keton kea.

10. Krana käläh dimpah, talih pulau Kitim, tuntang sengok hetä: soho olo tanggoh Kedar, priksa titititip, tuntang itä, djaka hetä kea tumou tä.

11. Aton kea utus olo kapir djari mobah dewae manggan beken, alo djetä puna djaton Hatalla? Tapi djalahan olo ajungku djari mobah idjä äka kahaie, manakiri ää dengan talo idjä haiang djaton baguna.

12. Djungun tagal djetä, o karä langit: taräwen paham palus sabanen, koan Jehowa.

13. Krana olo ajungku handuä lipet kadarhakae: aku, idjä tabasak danum kaharingan, djari inganae, mangat mangali akae kali, kali idjä rusak, idjä djaton tangkeng danume.

14. Kilen, aton Israel tä djipen olo, atawa idjä puna rewar? buhen tinai ää mandjadi indu rampas?

15. Singa tabela njakungkong tambuan ää, djetä mangadara mampahai aughe, palus marusak hapus tanahe: karä lewue djari ingähu, sampai djaton idjä biti melai hetä.

16. Tinai olo Nop tuntang Taghpene tä mamparamok takolokm.

17. Dia bitim manampa tä akam, awim malih Jehowa, Hatallam, sagenep ää handak magah ikau akan djalan budjur?

18. Toh, narai gawim dengan djalan akan Misir, handak mihop danum Sihor tä? Tinai narai gawim dengan djalan akan Asur, handak mihop danum Prat tä?

19. Kadarhakam karäh mandjara ikau, karisangm karäh mahukum ikau. Ikau akan mangkemä tuntang kasene, baja tjalaka tuntang kapait bewäi amon ikau malih Jehowa, Hatallam, amon ikau terai mikäh aku, koan pangkahai Tuhan, Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

20. Krana haradjur bara horan ikau djari mangarak ngarm, tuntang marabit babatm, sambil hamauh: aku bantus manempo kalotä. Tapi hundjun karä lungkoh awang gantong, tuntang penda karä pahewan ikau mampeter arepm kilau sapangan pahabandung.

21. Maka aku djari mimbül ikau mandjadi batang anggor idjä kampili, salmdik idjä bahalap: toh, kilen tinai ikau djari saloh akaungku, mandjadi batang anggor lajap?

22. Krana alo ikau manenjau arepm hapan kawo, tuntang manduan kutoh sabon, paham haream

kadarhakamu marindem intu baungku, koan pangkahai Tubau, Jehowa.

23. Kilen tinai ikau petah hamauh: aku toh djaton djari samar, aku djaton djari manuntut karä Baal? Tampajah bewäi tasaran paim hong djanah, ingat talo gawim tä, ikau o onta bawie, idjä bagandjir tuntang balias, idjä mules karä djalae.

24. Iä kilau kalidai hutan bawie, idjä kanaanjan hong padang tunis, idjä manjingut blaku sawä, äwe tau mangahana iä? Idjä manggau iä dia usah kedjau mampahäka arepe: hong katika bulae iä murah bewäi sondau.

25. Pasi paim, belä iä halulus nihau sarumpahle, tuntang balengkongm, belä iä teah belae. Tapi koam: äla harap: dia bewäi: aku puna sinta olo beken tä, tuntang djaton tau dia manggoang iä.

26. Kilau maling buah kahawen, amon iä kadapatan, kakai ungkup Israel karäh rungkok, tuntang karä radjac, mantire, iname dengan nabie:

27. Idjä hamauh dengan kaju: ikau apangku: tuntang dengan batu: ikau djari manakaku. Krana äwen manalikut aku tuntang djaton manaharep. Maka sana tjalakae dumah, tä koac: has, dohop ikäi!

28. Kwe toh karä dewam, idjä djari inampam akan? soho äwen tä mendeng: kemä djaka iä tau mawat ikau metoh kadjakäm. Krana tumon kakarä lewum, tumon tä kea karä dewam, o Juda. — (11, 13.)

29. Buhen keton hanjaing dengangku tinai? uras keton dja-

ri gagar bara aku, koan Jehowa.

30. Haiang bewäi karä pukul mawi anak keton: äwen djaton taraadjar. Padang keton djari kuman karä nabin keton kilau singa basiak.

31. Joh kempang parajap, inga-ingat angh Jehowa: pudji kea aku djari akan Israel kilau petak ngarising, kilau äka kaput pidjem? Buhen tinai olo ajungku hamauh: ikäi puna tuan, ikäi djaton maku tanggoh ikau hindai?

32. Pudji kea budjang hawi kalapean ramon kabungase, atawa popoh kalapean sanduronge? tapi djalahan olo ajungku kalapean aku, djari usausange. — (18, 14.)

33. Buhen ikau mampahalap gawim tinai, mangat aku akan sinta ikau? Awi ampim kalotä ikau sar mandahang kadarhakam bewäi.

34. Toto, dahan olo pähä, idjä djaton kasalac, djari sondau intu puting klambim, tuntang aku sondau tä djaton kilau basilim, tapi bakarimah hetäheta.

35. Tinai koam: aku toh brasih, djaton kasalangku, patut kalaite undur bara aku. Toto, aku handak hitong dengam, basa koam: aku djaton djari badosa.

36. Buhen ikau radjin mahiwang, tuntang kantäkantä darim? Tapi tagal Misir kea ikau karäh rungkok mahamen, kilau ikau djariujuk tagal Asur.

37. Krana djaton tau dia ikau malih hetoh, haiak lengäm mamangkut takolok balaum: krana Jehowa djari manganan idjä äka kaharapm, sampai ikau djaton akan bontong awie.

BAGI 3.

Olo Juda paham impudji, tuntang injoho hobah guluguloug.

1. Koan olo: amon hatuä hatolang dengan sawae, tuntang olo bawi tä mindah bara iä, palus babanä beken, tau kea idjä so-lake tä buli iä tinai? dia tanah tä paham ingihal awi tä? Tapi alo ikau djari bakandji dengan kutoh bandongm, hobah bewäi buli aku, koan Jehowa. — (5. *Mos.* 24.4.)

2. Gatang matam, tanggera karä äka gantong, idjä kwe äkam djaton djari habandong? intu saran djalan ikau mondok, mendäh äwen, kilau basat Arab hong padang: ikau mangihal tanah awi kakandjim tuntang kadarhakam.

3. Tagal tä udjan idjä tamparae djaton injoho, tinai udjan mukäi tihin talo djaton djari aton. Tapi lingkau pua kilau lingkau lontäi, ikau djaton maku mahamen.

4. Dia haru katontoh ikau djari mantehau aku: o apang, ikau idjä mahaga katabelangku:

5. Handak ikau blait haradjur, handak ikau mina tä katatahi? Itäm, kakai aughm, tinai ikau maradjur kadarhakam, tuntang manampohan arepm. —

6. Tinai Jehowa hamauh denganku, kahum radja Josia: Djari ikau mitä talo, awang djari iawi Israel idjä balekak parisang tä? Iä hagoet akan karä bukit gantong tuntang penda karä pulau kaju, palus habandong hetä. — (2 *Radja* 16.4.)

7. Maka koanku, limbah iä djari mawi karä talo tä: hobah, buli aku. Tapi iä djaton maku

hobah. Maka Juda, paharie idjä kianat tä, djari mitä djetä.

8. Djadi, aku mitä tinai, limbah aku djari manolak Israel idjä parisang tä, tagal karä kakandjie, tuntang djari manenga surat talak akac, tä maka paharie, Juda idjä kianat tä, djaton djera, tapi iä lius tuntang habandong kea.

9. Djadi, awi kapaham britan kandjie tä hapus tanah ingihal, krana iä habandong dengan batu tuntang kaju.

10. Maka alo tagal karä talo tä paharie, Juda idjä kianat tä, djaton maku hobah akangkku hapan salepah atäie, malainkan iä haliau babewäi, koan Jehowa.

11. Tagal tä koan Jehowa denganku: Israel idjä parisang tä mahin tetek haream bara Juda idjä kianat tä.

12. Lius ikau, tehau, suman augh toh manuntu utara, koam: hobah, buli, o Israel idjä balekak parisang, koan Jehowa, tä aku djaton handak malaboh kalaitku mawi keton: krana aku pua pamasi, koan Jehowa: tä aku djaton handak blait haradjur.

13. Baja awi mangasene kadarhakam, krana ikau djari malangkah Jehowa, Hatallam, tuntang djari mahiwang djalam ompat talo beken, penda karä pahewan, tapi aughku djaton ikau djari manmoe, koan Jehowa.

14. Hobah keton, joh anak awang balekak parisang, koan Jehowa, krana aku djari misek mamopoh keton, tuntang aku handak manduan keton, idjä biti bara idjä kalewu, duä biti bara idjä kaungkup, tuntang handak hadalian keton akan Sion.

15. Tinai aku handak manenga

akan keton sakatik idjä tumon atäiku. äwen tä karäh manjakatik keton hapan kapintar tuntang karahati.

16. Maka karäh djadi, amon keton djari dahangdahanga, tuntang manakmanaka hong tanah intu katika tä, koan Jehowa, djaton hindai olo karäh manahiu patin djandjin Jehowa, tuntang djaton mingat tä tinai hong atäie, olo djaton karäh mangingang tä, tinai djaton manalih hetä, tuntang djetä djaton akan inampa inaheta tinai.

17. Malainkan katika tä olo karäh manggarä Jerusalem padadusan Jehowa: tuntang karä olo kapir akan hapumpong hetä, tagal aran Jehowa hong Jerusalem. Olo tä djaton hindai karäh manuntut angkat kabandak atäie idjä papa.

18. Katika tä, maka olo Juda karäh tanggoh olo Israel, tuntang äwen tä karäh buli haiak bara tanah idjä hila utara, talih tanah toh, idjä djari inengaku akan tato keton indu joresae.

19. Maka koangku: aku handak mampanak ikau paham, tuntang handak manenga akam tanah idjä äka kakilak, joresan tä idjä kapala bahalap bara karä baris olo kapir: tinai koangku: ikau karäh manjewut aku: o apang! tuntang ikau djaton karäh mules arepm bara likutku.

20. Toto, kilau olo bawi kianat hapisah dengan aringe, kakai keton djari kianat dengangku, joh umgkup Israel, koan Jehowa.

21. Tagal tä hong karä äka gantong aton lembut augh tangis paham, augh usok olo Israel, basa äwen tä djari mules djalae, tuntang kalapean Jehowa, Hatallan ai.

22. Hobah, buli keton, joh anak idjä balekak parisang! tä aku handak mampakäläh keton bara karä kalangkah keton. Itä, toh ikäi, ikäi tanggoh ikau, krana ikau Jehowe. Hatallan ikäi.

23. Toto, uras haiang tuntang tandjaro bewäi perkaran dewa hong karä lungkoh tuntang bukit tä; toto, salamat ain Israel baja intu Jehowa, Hatallan ikäi, bewäi.

24. Gawi idjä äka kahawen kalotä djari kuman mampalepah pangulih bapa ikäi bara katabelan ikäi, karä tabirie tuntang sapie, anake hatuäe bawie.

25. Ikäi toh menter huang kahawen ikäi, tuntang katawah ikäi manutup ikäi, krana ikäi djari badosa intu Jehowa, Hatallan ikäi, ikäi tuntang bapa ikäi, bara katabelan ikäi sampai andau toh; djaton ikäi djari manumon augh Jehowa. Hatallan ikäi.

BAGI 4.

Hatalla mampudji olo Juda, uka äwen toto hobah, djaka dia maka tanahe karäh irusak lepah lingis.

1. Djaka ikau handak hobah akangku, o Israel, koan Jehowa, tä ikau karäh ihalalian tinai: amon ikau manganau talo kabelä, idjä intu ikau, bara baungku, tä ikau djaton karäh inganan lajang.

2. Amon ikau sumpah huang katoto, katinduh tuntang karasih: belom Jehowa! tä karä olo kapir kea karäh mamberkat arepe manjewut iä, palus karäh manara arepe tagal iä.

3. Krana kakai augh Jehowa dengan olo Juda tuntang Jerusa-

lem: Alan tana taheta akan keton, äla mimbul marak duhi.

4. Sunat arep keton akan Jehowa, palus kanan kakulop atäi keton, o keton olo Juda, tuntang idjä mukong Jerusalem; uka äla kasangitku ujalawowok kilau apui, palus manjela sampai djaton tarabelep, tagal kadarhakan gawin keton. — (5. Mos. 10. 16.)

5. Sanan hong Juda, palining hong Jerusalem, suman tä tuntang pahiau sarunai hong hapus tanah, ambo augh bauauar, sambil hamauh: pumpong arep keton: has, ita tamä karä kota.

6. Pendeng bandera hila Sion, dari bohoboho, äla tendä: krana aku mimbil tjalaka bara hila utara, tuntang kadjakä paham.

7. Singa djari manaradjang bara rowut, idjä parusak karä utus olo tä djari harikas: ää djari blua bara äkac, uka marusak hapus tanahm, balalu manjela karä lewum, sampai djaton olo melai huange.

8. Tagal tä awi hatapil bidak, tangis tatun keton, krana kalason kalait Jehowa djaton handak terai mawi ita.

9. Maka katika tä, koan Jehowa, atäi radja tuntang atäi karä mantire akan lenjoh, tinai karä imam karäh sabanen, karä nabi karäh djungun.

10. Tä koangku: Kajah, pangkahai Tuhan, Jehowa! paham ikau djari mampalaja olo toh hong Jerusalem, awim hamauh: keton akan sanang bewäi: — tuntang padang djari tokep atäie!

11. Katika tä karäh insanan akan olo toh hong Jerusalem: riwut papa aton dumah bara äka gantong hong padang tunis tä, maniutu anak bawi, olo ajungku

tä, dia akan ngagaran, dia akan mangiap.

12. Toto, riwut paham akan dumah bara aku, idjä karäh pahalau karas akac: tä maka aku kea karäh manjewut hukumku akac.

13. Itä! ää tanggoh, panggoete tä kilau baumandan, karä karetac kilau riwut barat, karä hadjarac balias bara burong nasar. Kajah ita, krana ita rusak!

14. Toh, penjau atäim bara kadarhakan, o Jerusalem, mangat ikau iliwus: kilen katahie karä pikir idjä haiang tä handak ibagam intu huangm?

15. Krana augh lembut bara Dan, tuntang brita papa dumah bara bukit hatinggang Epraim.

16. Suman akan karä djalahan olo, toto, awi mambrita tä akan Jerusalem: olo parusuh aton dumah bara tanah kedjau, olo tä mambo augh mawi karä lewun Juda.

17. Kilau djadjaga hong padang, kakai äwen karäh mangapong ää, basa ää djari marisang dengangku, koan Jehowa.

18. Djetä indu upahm tagal dasarn tuntang karä gawim, djetä tagal kadarhakam, talo bapait tä sampai buah atäim.

19. Lalehan kapähängku! hapus huangku basuang kahatang, atäiku mangkurut, aku djaton tau suni! krana ikau, o hambarnangku, aton mahining augh sarunai, tuntang lahap parang:

20. Augh hapatäi baka hapatäi, krana hapus tanah irusak: salenga karä humangku ingarak, karä dindingku huang idjä kapidjep matä.

21. Kilen kea katahie aku akan mitä banderae, tuntang mahining augh sarunai?

22. Toto, djalahan olo ajungku

tā gila, olo tā djaton kasene aku: awen tā anak paleng, paham kahumonge, toto, awen tā pintar mawi kasalan, tapi talo balalap iā djaton tau mawie.

23. Aku djari manampajah tanah, itā! djetā karakkaraka tuntutang boang: tinai langit, maka kalawae djaton.

24. Aku djari manampajah karā bukit, itā! djetā honggā, tinai karā lungkoh hagendjäh.

25. Aku djari manampajah, itā! dialo idjä bitī mahin dia olon, tinai karā hurong penda langit lepah nihau trawang.

26. Aku djari manampajah, itā! petak basiwoh tā djari benjem, tuntutang karā lewue djari ingarak Jehowa, tagal kalason kalaite.

27. Krana kakai augh Jehowa: Hapus tanah tohi uras akan karakkaraka: tapi djaton kea aku handak mahapuse.

28. Tagal tā hapus tanah akan balobalo, tuntutang langit ngambo karāh rinderindem: krana aku djari hamaui, aku djari mamukas tā, tinai aku djaton handak mangarajau, djaton aku handak balang mawi djetā.

29. Awi lalentou karā olo idjä hapan hadjaran tuntutang olo pamannah tā uras olo lewu tā pararawoh, awen tā hadari tanā parak rowut kajnan, tinai mandaki batu karang: karā lewu tā uras balihi, sampai dialo idjä bitī olo melai hetā.

30. Kilen gawim katika tā, joh ikau idjä irusak? Alo ikau nakaan arepm hapan baludu, alo ikau mambungas arepm hapan ramo bulau, alo ikau mangasai baum: haiang bewāi ikau mogo arepm, bandongm samandiai karāh mangabelā ikau, iā puna mangatah tahasengm.

31. Krana aku mahining augh, kilau olo bawi kapähā mauak, augh trahing, kilau olo idjä manak temāi: djetā augh Sion, anak bawi tā, iā munguh urahing, tuntutang mandepā lengäe, koae: kajahaku katontoh! hambaruangku tanguengāi awi olo pamuno tā.

BAGI 5.

Djaton tau dia Hatalla mahukum olo ajuce tagal kapaham karajape.

1. Kumbang hapus Jerusalem, titititip pariksa: gau intu karā djalae, djaka keton sondau, amon aton idjä bitī, idjä budjur gawie, tuntutang manggau katoto: tā aku handak masi lewu tā.

2. Alo koan olo tā: belom Jehowa! mahin sala kea sumpahē tā.

3. O Jehowa, dia matam manggau katoto? Ikau mamukul awen, tapi djaton awen mangkemäe: ikau bilak mampalomos iā, tapi iā djaton taraadjar, iā djari manekang arepe paham bara batu, tuntutang djaton maku hobah.

4. Tapi angatku: awen tā puna olo korik: awen tā gila basa iā djaton katawan djalan Jehowa, tuntutang kapatut Hatallan ai.

5. Aku handak lius tanggoh olo hai, palus hamaui dengan awen: krana awen tā katawan djalan Jehowa, tuntutang kapatut Hatallan ai. Tapi awen tā samandiai djari mamelek ugar, tuntutang manggeto karā pakore.

6. Tagal tā singa bara marak kajnan tā karāh manusak iā, lahuang bara padang tā karāh marusak iā, tinai harimaung mimpa karā lewue: karā olo idjä blua

bara hetä karäh inisake. Krana karä dosae djari pahalau, tuntang kalangkahe djari tangkalau karäe.

7. Kilau tinai aku tau mam-pun ikan? krana karä anakn malihi aku, tuntang sumpah intu talo idjä dia hatalla: limbah aku djari mambesoh äwen, palus iä habandong, tuntang maroboh äka sapangan.

8. Kilau hadjaran baseput iä siasiar, genep biti manguäh mang-gau sawan kolae.

9. Dia aku akan manjulang tä? koan Jehowa; dia hambaruangku akan mamalah arepe intu olo kalotä, kilau utus olo toh?

10. Dai kotae, rusak tä! tapi äla mahapus tä lepah: kanan karä anake, krana iä djaton ain Jehowa.

11. Krana hapus ungkup Israel tuntang ungkup Juda djari kianat haliai dengangku, koan Jehowa.

12. Äwen milim Jehowa, koae: iä djaton tumon tä, ita djaton karäh buah tjalaka, padang tun-tang lau ita djaton akan mitäe:

13. Toto, karä uabi tä kilau udjan riwut bewäi, krana augh Hatalla djaton intu äwen, iä kea karäh buah talo injewute.

14. Tagal tä koan Jehowa, Hatallan karä kawan talo belom: Basa keton hamaub kalotä, itä! aku handak mamampa karä aughku hong ujamam, o Jeremia, mandjadi apui, tuntang olo tä mandjadi pandoke, djetä karäh kuman äwen tä lepalepah.

15. Toto, aku handak mimit intus olo bara kedjau mawi keton, o ungkup Israel, koan Jehowa: djalahan olo idjä kwasa, idjä bara usang, idjä basae djaton keton kasenäe, tuntang djaton harati talo injewute.

16. Sarangan anak panahie uras kilau kubur manantai: olo tä uras pangkalima.

17. Olo tä karäh kuman talo inggetem keton, hapus panginan keton, idjä indu kinau anak keton hatnä bawi: äwen karäh kuman mampalepah karä tabiri sapin keton, karä batang anggor tun-tang batang korman keton: karä kotan keton idjä dähen, idjä äka kaharap keton, karäh inisake hapau padang.

18. Tapi djaton kea aku handak mahapus keton lepah haliai intu katika tä, koan Jehowa.

19. Maka karäh mandjadi, amon keton hamaub: buhen Jehowa, Hatallan ita, djari mawi ita tumon toh? tä ikan akan tombah augh äwen: tumon keton djari malihi aku, palus manempo dewa intu tanah keton, kakai kea keton akan manempo olo beken huang tanah, idjä puna djaton ain keton.

20. Saman toh akan ungkup human Jakob, tuntang suman toh akan Juda, koam:

21. Hining toh, o olo gila, idjä djaton bara atäi! idjä bara matä, djaton mitä, bara pinding, djaton mahining.

22. Djaton keton handak mikäh aku? koan Jehowa: dia keton akan hagentjäh intu baungku? Aku idjä djari mandjadian baras intu saran tasik, indu tikase katatali, idjä djaton tau ihalae: alo riake manjangit manapi, djaton kea kabawae, alo djetä palam hagetok, djaton kea iä tau mahalau hetä.

23. Tapi utus olo toh puna bara atäi idjä radjin bengkak tuntang parisang: äwen djari undur sasari kedjau.

24. Sampai iä djaton hamaub

huang ataic: küläh ita toh mikäh Jehowa. Hatallan ita. idjä manenga udjan tumon puaa wajahe. udjan idjä solake tuntutang udjan mukäi tibiü talo tä. idjä mahaga akan ita wajah getem tä.

25. Kadarhakan keton djari mobil karäh talo tä. tuntutang karä dosan keton mangabana kahalap akan keton.

26. Krana kutoh olo darhaka marak djalahau olo ajungku, idjä mimpa kilau olo pahamburong. idjä mauenan djarat papa. mangat manawan olon.

27. Kilau sarangau äwen basuang kutoh burong, kakai maka humae tä basuang tipu: awi tä iä hai. tuntutang tatau. tuntutang bararudek.

28. Gawie manangkalan karä ampin kapapa: iä djaton mambudjur talo, alo perkarau nolä malin dia. tinai iä bontong bewäi: tapi perkarau olo pähä djaton iä mamatute.

29. Dia aku akan manjulang tä? koan Jehowa: dia hambaruangku akan mamalah arepe intu olo kalotä. kilau ntus olo toh?

30. Uras perkarau tanah tä papa haliai. kadjilek bewäi.

31. Nabi manudjum tandjaro. tuntutang karä imam marentah ha djamban äwen. tinai djalahan olo ajungku radjin talo kalotoh. Tapi narai kadjarian keton tagal talo tä?

rusalem. pahiau sarunai hong Te-koa, pendeng bandera hong Betkerem. krana tjalaka mamala bara utara. karusak idjä paham. — (4.5.)

2. Toto Sion, anak bawi tä, djari inandingku dengan petak idjä bahalap tuntutang basiwoh.

3. Tapi sakatik karäh tamä iä, mimbit karä kawae: äwen karäh mampendeng tiangkape hakaliling iä, tuntutang genep biti karäh murep mampalepah talo intu kaleka ai.

4. Prasih karä äwen, mangat mamarang iä: has! ita harikas. maranggar kahum bentok andau; kajali! handak halemäi kea, kangkalingän talo sasara pandjang.

5. Toh has! brangai ita harikas hamalem, palus marusak karä humae idjä hai tuntutang gantung.

6. Krana kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom: Täweng kaju. tanpa kota tasaran hapa maranggar Jerusalem: iä tä lewu idjä patut imalah gawie. krana uras kadarhaka bewäi huange.

7. Kilau lowang nahasak danume, kakai kadarhaka nahasak; kararat tuntutang karusak maridu huange. himang tuntutang pukul haradlnr intu baungku.

8. Tarima adjar, o Jerusalem, helo bara atäiku hakalekak haliai dengan. belä aku mawi ikan indu äka karusak haliai. mandjadi tanah idjä dia ingkalewu.

9. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom: Idjä katasaran hong Israel akan imata titi-titip. kilau batang anggog: olo panggetem tä karäh mandjakah midjamidjä akan sarangae.

10. Dengan äwe aku akan hakotak tuntutang manjaksi, sampai

BAGI 6.

Hatalla handak malukuu olo ai tumon kapatute, hapau olo Kasdin.

1. Davi bohoboho, keton panakan Benjamin, bara bentok Je-

iä handak mahining tä? itä! pin-
dinge djaton djari injumat, sam-
pai äwen djaton tau manjenäh. Itä!
augh Jehowa indu hababakae be-
wäi, tuntang iä djaton paduli djetä.

11. Tagal tä aku kontep kasa-
ngit Jehowa, aku djari häka awiku
manahanan tä. Tusuh tä akan
karä anak idjä hong djalan, tinai
akan äka karä pambudjange ha-
pumpung; krana hatna tuntang
bawi, olo bakas tuntang ungo,
uras karäh tawanan.

12. Humae karäh babaring akan
olo, tuntang karä tanac tinai sa-
wae; krana aku handak mandjudju
lengängku mantakan karä olo ta-
nah tä, koan Jehowa.

13. Krana uras äwen tä, hai ko-
rik, bakutih bakoho: alo nabi
alo imam uras panandjaro.

14. Iä mampahalit hujdjue be-
wäi himaug anak bawi, utus olo
ajuungku tä, tuntang hamauh: sa-
nang, sanang. Tapi kwäka kasa-
nang? — (8,11.)

15. Aton äwen tä mahauen kea,
basa iä djari mawi talo kadjilek
tä? Kwäka, djaton haliai iä ma-
hamen, djaton pudji buraburah
haue! Tagal tä äwen akan halelek
marak karä olo idjä halelek tä:
katika aku akan mananggoh mawi
iä, tä äwen karäh tanggarurus
balongkaug, koan Jehowa.

16. Kakai augh Jehowa: Tendä
intu djalan; itä! isek djalan idjä
horan tä, idjä kwe djalan bahalap,
palus tandjong mahoroe djetä: tä
keton karäh sondan kasanang akan
hambaruan keton. Tapi tombah
äwen: ikäi djaton maku.

17. Aku djari mangkat djadjaga
akan keton, uka hamauh: himing,
ingat augh samnai. Tapi tombah
äwen: kanduän ikäi!

18. Tagal tä himing, keton olo
kapir, harati, keton karä tawon
olo arä.

19. Ikau, o petak, himing: toto,
aku handak magah tjalaka harare-
pan utus olo toh, iä tä bua tirok
ai kea: krana äwen djaton paraba
aughku, tuntang Toratku inganae.

20. Kanduängku garo bara Seba
tä? dupa idjä kapala bahalap bara
tanah kedjan? Parapah keton idjä
ingälu djaton ingilakku, tuntang
parapah keton idjä injambalih dja-
ton mangat akangku. — (Jcs.1,11.)

21. Tagal tä, kakai augh Jeho-
wa: Itä! karä ampun talo äka tan-
tarang aku handak mingkese aku
utus olo toh: hetä bapae tuntang
anake karäh haiak panantarang,
rata olo handiai, palus nihau.

22. Kakai augh Jehowa: Itä!
djalahan olo aton dumah bara ta-
nah lila utara, utus olo idjä ba-
kapal harikas bara saran petak.

23. Anak panah tuntang hundju
aton bapae: olo tä tulas, djaton
tau masi, augh lalentoec hagotok
kilau tasik, iä mukong hadjaran,
iä tjagar kilau olo parang mawi
ikau, joh Sion, anak bawi!

24. Sana ita mahining britae,
tä lengän ita manduläi: ita paham
djaka tuntang pähä, kilau olo bawi
idjä handak manak.

25. Ela blua akan taua, äla ha-
lisang, krana aton padang musoh,
talo pampikäh hakahiling hetähatä.

26. Joh anak bawi, djalahan olo
ajuungku! kepan tapih bidak, ba-
ring arepm hong kawo, tatnu ki-
lau tagal anak idjä tonggal, buah
tangis tarahingm pahapaham, krana
idjä parusak tä salenga karäh sam-
pai ikan.

27. O Jeremia, aku djari man-
pendeng ikau mandjadi tukang pa-

uanak intu bentok olo ajungku, idjä paham batekang tä, mangat ikau mariksa tuntang mangkemä karä djalae.

28. Uras äwen tä parisang haliai, tuntang palam kianat gawie: iä puna tambaga sanaman bewäi, djari rusak urase.

29. Baputan djari bakähu, tanggalong djari lepah awi apui, tapi idjä mananak iä haiang bewäi, kranapujac tä djaton djari habaris.

30. Olo karäh manggarä iä salaka kadjea bewäi, kranajehowa djari manganan iä.

BAGI 7.

Hadat agama ruar bewäi indjilek Hatalla, amon djaton atäi toto hebah.

1. Djetoh augh, idjä djari saupai Jeremia bara Jehowa, koae:

2. Mendeng intu bauntonggang human Jehowa, palus sanan hetä augh toh, koam: hining augh Jehowa, keton hapus Juda, idjä tamä bauntonggang toh, tantai sombajang intu Jehowa.

3. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: pabudjur pambelom tuntang gawin keton, tä aku handak manjoho keton melai hong äka toh. — (26.13.)

4. Ela keton harap augh tandjaro, amon koan olo: toh human Jehowa, toh human Jehowa, toh human Jehowa!

5. Tapi amon keton toto mambudjur pambelom tuntang gawin keton, amon keton toto budjur gawin keton dengan sama arep keton.

6. Amon keton djaton mahenjejk

tanuäi, atawa nolä tuntang balo, tuntang dia manusuh daha idjä djaton kasalae hong äka toh, tinai djaton ompat hatalla beken indu karusak keton:

7. Tä, maka aku handak manjoho keton melai hong äka djetoh, hong tanah idjä djari inengaku akan tato keton bara horan palus dapit.

8. Tapi toh keton harap augh tandjaro, idjä djaton bara pedah.

9. Patut keton manakau, mamuno, habandong, sumpah sala, hagaro akan Baal, tuntang manuntut hatalla beken, idjä djaton djari kasenan keton?

10. Tuntang limbah tä tinai keton dumah, manaharep aku huang huma toh, idjä injewut huang arangku, sambil hamaui: ikäi puna sampelau: mangat maradjur mawi karä talo kadjilek tä?

11. Aton keton manaha huma toh, idjä injewut huang arangku, lowang bigal? Toto, aku djari mi-tä tä kea, koan Jehowa.

12. Lins, talih äkaku hong Silo, äka arangku djari melai horan, palus itä talo awang djari iawiku hetä tagal kadarbakan Israel, djalahan olo ajungku. — (1.Sam.4.3.)

13. Toh, basa keton mawi karä talo tä, koan Jehowa, tuntang aku haradjur djari manjoho olo managor, tapi keton djaton maku mahining, aku djari mangahau keton, tapi keton djaton maku tombah:

14. Toh, maka aku handak mawi humah djetoh, idjä injewut huang arangku, idjä äka kaharap keton, tinai äka toh, idjä djari inengaku akan keton tuntang akan tato keton, sama kilau aku djari mawi Silo.

15. Palus aku handak manganan keton bara baungku, sama kilau

aku djari mangaman karä paharin keton, hapus panakan Epraim tä.

16. Maka ikau, äla ikau blaku akan utus olo toh, äla mambo aughm musok tuntang blaku akan äwen, äla ikau mahelat äwen deng- angku: krana aku djaton maku tarina ikau. — (11.14.)

17. Krana dia ikau mitä karä gawie hong lewin Juda tuntang intu karä djalan hong Jerusalem?

18. Karä anake tä manampunan kaju, tinai bapac mantokan apui, tuntang olo bawi mopet tepong hapae manampa wadai akan ka- djangga hatuän bulan, tinai ää manusuh parapah talo ihop akan hatalla beken, hapae mangapähä aku.

19. Aton äwen tä toto mangapähä aku? koan Jehowa. Dia djetä akan kapähän ai kea, indu kaha- wäe bewäi?

20. Tagal tä, kakai augh pang- kahai Tuhan, Jehowa: Itä, kalait- ku tuntang kasangitku karäh in- suh akan äka toh, mawi olon tun- tang meto, kaju hong padang tun- tang bua hong tana: palus djeta karäh manjala, djaton tarabelep.

21. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: Naughe keton haradjur ma- luput parapah idjä ingähu, tuntang parapah idjä injambalih, haiak ku- man isie.

22. Krana aku djaton djari hamauli dengan tato keton, metoh aku mamplua ää bara Misir, tuntang djaton djari manjoho äwen talin parapah idjä ingähu tuntang injam- balih.

23. Tapi perkara toh djari injo- hoku ää, koangku: tumon aughku, tä aku handak mandjadi Hatallan keton, tmtang keton indu djala-

han olo ajungku: tandjong maho- roe karä djalan idjä injohoku ke- ton, mangat keton batuah.

24. Tapi äwen djaton maku ma- hining, djaton maku manalingan pindinge, tapi ää manandjong tu- mon kahandak atäie idjä papa: äwen males manahikut, palus djaton ma- naharep.

25. Bara katika tato keton blua bara Misir palus sampai andau toh, maka kindjap haradjur aku djari manjoho karä rewarku, nabi tä, mananggoh keton.

26. Tapi olo tä djaton maku ma- numon aughku, djaton kea mana- lingan pindinge: tapi ää manekang arepe tuntang ää papa harem ga- wie bara tatoc.

27. Alo ikau masuman karä augh toh akac, mahin dia kea ää handak mammon aughm: alo ikau man- telau äwen, äwen djaton maku tombah.

28. Tagal tä suman akac: djetoh utus olo tä, idjä puma djaton ma- hining augh Jehowa, Hatallae, tun- tang djaton tarima adjare; kapertja- jae djari nihan bewäi, palus lomat bara njamae.

29. Sukur balau takolokm, o Jerusalem, palus kanan tä, tinai ambo augh tangis hong karä äka gantong, krana Jehowa mangaman tuntang malekak kempang djetoh, idjä äka kalaite.

30. Krana panakan Juda djari ma- wi talo idjä papa intu matangku, koan Jehowa: talo kadjilek, idjä intu äwen, djari ingkes äwen hu- ang luma, idjä injewut huang arangku, hapae mangihal djetä.

31. Äwen djari mamangun mes- beh hong Topet, tuntang hong djanah Benhinom, hapae manapai anake hatuä bawi, talo idjä djaton

djari injohoku iä, tamä atäiku mahin djaton. — (3. Mos. 18, 21.)

32. Tagal tä, itä! katika aton dumuh, koan Jehowa, tä djeta djaton injewut hindai Topet atawa djanah Beudinom, tapi djanah pamuno: tuntang Topet tä akan mandjadi äka kubur, basa djaton kaleka beken hindai.

33. Karä hantun olo tä karäh indu kinan burong penda langit, tuntang meto hong petak, tuntang djaton idjä maharake.

34. Aku handak mampaterai hong karä lewan Juda, hong karä djalan intu Jerusalem, augh karami tuntang kahandjak, augh bakalbanü tuntang popoh; krama hapus tamah karäh rusak karakkaraka.

BAGI 8.

Basa olo djaton maku hobah, Hatalla djaton maku mundur hukune.

1. Intu katika tä, koan Jehowa, olo karäh manganan tolang karä radja Juda bara kubure, tuntang tolang karä mantir, karä iman, karä nabi, tinai tolang karä olo Jerusalem:

2. Palus mandjakahe akan pandang andau, bulan, tuntang hapus talo hong langit, idjä djari mgilak äwen tä, idjä djari inempoe, idjä djari iombae tuntang ianggaue, idjä djari injeubahe. Ewen tä djaton akan imumpang, mangat ingubur, tapi iä kilau tö akan petak bewäi.

3. Tinai hapus tisan kempang olo papa toh, idjä katapasan hong karä äka, idjä akan hetä aku djari maharak iä, karäh radjin matäi bara belum, koan Jehowa, Tuhan karä kawan talo belum.

4. Tinai sanan akan olo tä: Karkai augh Jehowa: aton kea olo lawo, tuntang djaton radjin mendeng tinai? aton olo idjä lajang, tuntang djaton radjin haluli tinai?

5. Maka buhen olo hong Jerusalem toh handak lajang migat, tuntang sasat haradjur? Ewen tä manekang arepe hong karajape, tuntang djaton maku hobah tinai.

6. Aku manjenah, mingat titi-titip, tapi augh äwen tä uras sala bewäi. Dialo idjä biti, idjä manjasal tagal kadarbakae, sambil hamauh: kilen gawingku tinai? Genep biti hadari nanterap, kilau hadjarau sarosaroi talih parang.

7. Burong galatek penda langit tawan puna katikae, tuntang burong kuku, burong betet tinai ampit mingat katika panumabe: tapi djalahau olo ajungku djaton kasene tukas kapntus Jehowa. — (Jes. 1, 3.)

8. Kilen keton hamauh tinai: ita toto pinter, Torat Jehowa aton intu ita! Toto, itä! kalam panandjaro ain gurun keton mampahaing tä.

9. Tagal tä olo pinter tä akan ringkok, taräwen palus tawanan; itä! augh Jehowa djari inganae, kapinter idjä kwe tinai aton intu iä?

10. Tagal tä aku handak manenga sawae akan olo, tuntang tanae akan äwen idjä marampas tä. Krama uras olo tä, hai korik, bakutih bakoho, alo nabi alo iman uras panandjaro.

11. Iä mampahalit hundjue bewäi himang anak bawi, djalahau olo ajungku tä: tuntang iä hamauh: sanang, sanang. Tapi kwäka kasanang! — (6. 14.)

12. Aton äwen tä mahamen kea, basa iä djari mawi talo kadjilek kalotä? Kwäka! djaton haliai iä ma-

hamen, djaton pudji buraburali baue. Tagal tä äwen karäh halelek marak karä olo idjä halelek tä: katika aku karäh manalih mawi iä, tä äwen karäh tanggarurus balongkang, koan Jehowa.

13. Aku handak mangarahak äwen kalotä, sampai tundoë djaton batisa hong batang anggor, tuntang korma djaton hong batang korma, toto, karä dawäe kea akan baduroh, tinai talo handiai idjä djari inengaku akae akan lilap haluli.

14. Kwe äka ita tau melai tinai? Hapumpang keton: has, ita tamä lewu idjä dähen kotae, palus manjuni hetä. Krana Jehowa, Hatalan ita, djari manggagom ita hapan talo ihop idjä bapait haliai, basa ita djari badosa intu Jehowa.

15. Olo mentai kasanang, tapi djaton talo babalap dumah: olo mentai wajah kakäläh, tapi itä! aton panaräwen babewäi.

16. Bara Dan mamala kamähus urong hadjaräe, hapus petak halujak tagal augh hadjaräe idjä abas: balalu iä manapi tantai kuman hapus tanah tuntang talo huange lepalepah, salepah lewu tuntang karä oloe.

17. Krana itä! aku manjoho karä handipä tuntang handjaliwan marak keton, idjä djaton taratawar: djetä karäh manotok keton, koan Jehowa.

18. Pangat kapähän atäiku! atäiku hetang hong aku.

19. Itä! anak bawi, djalahan olo ajungku tä, mangkariak bara tanah idjä kedjan haliai, koae: kilen, Jehowa djaton hindai hong Sion? kilen, Radjae djaton hindai intu iä? Toto; buhen äwen djari marahas aku hapan hampatong idjä

iukire, tuntang talo haiang ain karä dewa?

20. Wajah getem djari halau, musim paudang djari hapus, tapi ita hindai kea iliwus.

21. Aku lenjoh tagal karusak anak bawi, djalahan olo ajungku tä; aku manatum, kasabanan djari buah aku.

22. Kilen, djaton tatamba hong Gilead? djaton doktor hetä? krana buhen anak bawi, djalahan olo ajungku tä, djaton impakäläh?

BAGI 9.

Kadarhakan olo paham haliai, tagal tä hukum Hatalla kea paham tuntang tukas.

1. Kajah! käläh djaka ombet danum hong takolokku, tuntang matangku nahasak djohon matä! tä handau hamalem aku handak manatum karä olo idjä impatäi, baris utus ajungku, anak bawi tä. — (13,17.)

2. Kajah! käläh djaka aingku aton podok kilau podok tamuüi hong padang tunis, tä aku handak malih olo ajungku, palus harikas bara äwen; krana uras iä olo bakandji, kempang idjä kianat.

3. Djelae hapae mamauah, malekas augh tandjaro, iä gagah hong tanah, tuntang djaton budjur, iä sasar darhaka, tapi aku äwen djaton parabae, koan Jehowa.

4. Buabuah, genep biti bawatat dengan karampie, tuntang äla kea harap paharie; krana paharie mahin manipu paharie, sobat mado sobate.

5. Äwen tä uras hatipu, genep biti dengan kapatohe, tuntang

djaton hakotak budjur: iä madjar djelae mamandjaro, tuntang mam-pahäka arepe malalus karajape.

6. Äkam melai puna bentok tipu, tuntang awi tipue olo tä djaton maku kasene aku, koan Jehowa.

7. Tagal tä kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom: Toto, aku handak mananak mangkemä iä: krana kilen gawingku tau beken dengan anak bawi, djalahan olo ajungku tä?

8. Djelae idjä bingkok tä kilau anak panah idjä baka matai; totoke menjak dengan kolae, tapi iä mimpa iä hong atäie.

9. Djatonkah patut aku mamalah äwen tagal karä talo tä, koan Jehowa, djaton hambaruangku akan manjulung arepe intu utus olo idjä tunon tä?

10. Aku handak mambo aughku manangis tuntang manatum tagal karä bukit, tinai manarahing tagal karä äka meto hong padang: krana djetä lepah rusak, sampai djaton olo mahoroe hetä, tuntang djaton kea augh meto mamala; karä burong penda langit tuntang karä meto, lepalepah tä djari haiang, djari lilap.

11. Tinai aku handak manampa Jerusalem mandjadi tujok batu, tuntang liang naga, karä lewan Juda aku handak mambenjeme karakkaraka, sampai oloe djaton hai. — (26.18.)

12. Äwe toh olo pintar, idjä harati djetoh, mangat njaman Jehowa hamanu dengae, uka iä masunan bukue tanah tä djari rusak tuntang karakkaraka, mandjadi kilau padang äka djaton ihoroe olo?

13. Maka koan Jehowa: Basa olo tä djari manganaan Toratku, idjä

djari inengaku intu baue, tuntang djaton djari manarima aughku, djaton kea belom tunon tä,

14. Tapi iä manumon kipeatäie, palus mamuntut karä Baal, tunon iä djari iadjar tatoe: — (3.17.)

15. Tagal tä kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: toto, aku handak mampakanan olo tä hapän panamar, tuntang manipihop iä hapän danum peru.

16. Aku handak manamburup olo tä marak karä djalahan olo kapir, idjä bahut djaton kasenae, bapae mahin dia kea, tuntang aku handak manjoho padang manjäsah iä, sampai aku djari mampalomos iä.

17. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom: Gau, upah olo panatum, mangat äwen dumah badjeleng, soho bawi idjä tukang, mangat iä tanggoh.

18. Mangat äwen tä badjeleng manatum ita, uka djohon matan ita mahantis, tuntang bulun matan ita nahuto.

19. Krana augh tatum paham lembut bara Sion: kajah, ita djari rusak, lalehan ita rungkok! ita inamput bara tanah, basa olo djari mampalokang karä äka ita melai.

20. Tagal tä, hining augh Jehowa, keton olo bawi, käläh pinding keton tarima augh njamae: adjar anak keton idjä bawi manangis, adjar sama arep keton manatum.

21. Krana pampatüi djari mandai panjengok ita, palus djari tamä human ita idjä hai tuntang bahalap, mangat mampalomat karä anak olo intu ruar huma, karä pambudjang hong djalan lewu.

22. Sanan: Kakai augh Jehowa: hautun olo karäh bakalampah kilau tain meto hong tana, kilau

peteng talo idjä lihi likut olo panggetem, idjä djaton imumpong olo.

23. Kakai augh Jehowa: *Ela* olo pintar mampatara arepe tagal kapintare, äla olo abas maletjak arepe tagal kaabase, äla olo tatatu mampadjoho arepe tagal katatauc;

24. Tapi idjä handak mampatara arepe, küläh iä manara arepe tagal iä harati tuntang kasene aku, aku toh Jehowa, idjä malalus kahalap, kabudjur tuntang katetek hong petak; krana djetä idjä ingilakku, koan Jehowa. — (1. *Kor.* 1, 31.)

25. Itä, katika aton dumah, koan Jehowa, tä maka aku handak mamalah intu karä olo awang injumat, tuntang intu karä olo awang kulop;

26. Intu Misir tuntang Juda; intu Edom tuntang olo Amon, intu Moab tuntang intu karä olo idjä basukur tä, awang melai hong padang benjem; krana karä olo kapir puna kulop, tapi karä ungkup Israel kulop atäie.

BAGI 10.

Ela mikäh dewa, baja Hatalla bewäi.

1. *Hining* augh, idjä insuman Jehowa akan keton, joh ungkup Israel!

2. Kakai augh Jehowa: *Ela* mangadji hadat olo kapir; äla mikäh karä kata hong langit, kilau olo kapir mikäh djetä.

3. Krana karä hadat olo kalunen uras haiang; dewae tä baja kaju, idjä inäweng olo hong kajuan, tampan lengän tukang, hapan kapak. — (*Jes.* 44, 13.)

4. Olo mogo tä hapan salaka bulau, tuntang mandähäe hapan paku tuntang pukul sauman, belä djetä onggäonggo.

5. Djetä kilau toros idjä redjeredjek, tuntang djaton tau hamauh; djetä patut iäton, krana puna djaton tau manandjong; äla mikäh talo tä, krana djetä djaton tau marusak, djaton tau mamlohöp.

6. Tapi djaton idjä padan dengam, o Jehowa! krana ikau toto hai, tuntang hai aram huang kwasac.

7. *Ewe* idjä dia akan mikäh ikau, joh Radjan karä utus olo? krana djetä toto patut akan; krana marak karä olo pintar hong karä utus tuntang hapus karä karadjaan djaton idjä padan dengam.

8. Uras olo tä humong tuntang gila, krana kapintare tä baja kahaiang, kaju bewäi.

9. Bintap salaka imbit olo bara Tarsis, tinai bulau bara Opir, indu bakal tampan tukang tuntang kamasan tä; benang biru tuntang ungu indu pakaiäe tinai, uras djetä tampan olo apik.

10. Tapi Jehowa idjä toto Hatalla, iä Hatalla idjä belom, tuntang Radja katatali; awi kasungite petak honggä, tuntang karä utus olo djaton tau manahan pudjin ai.

11. Toh, patut keton hamauh kalotoh dengan olo tä; karä dewa, idjä dia djari manampa langit dengam petak, puna akan nihau bara petak tuntang bara penda langit.

12. Tapi iä djari manampa petak hapan kwasac, tuntang mandjadiän kalunen hapan kapintare, tinai mambirang langit hapan kaharatie. — (1. *Mos.* 1.)

13. Amon iä mambo aughc, tä danum hong langit hagotok, tinai iä mandjidjit paus talo bara saran

petak: Iä manampa kilat tuntang udjan, Iä mamplua riwut bara äkae.

14. Karä olo uras gila, djaton bara kabarati, karä kamasan indu mahamen bewäi tagal hampatonge, krana hampatonge tä uras ngahus djaton bara pabelom.

15. Djetä uras haiang tuntang gawi palajang: intu wajah pamaläh talo tä akan nihau.

16. Tapi Iä, idjä bagin Jakob, djaton tumon djetä, krana Iä idjä djari manampa talo handiai, tuntang Israel baris bagin ai: arae Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom.

17. Raup, kanan ramon keton bara tanah, keton idjä mukong kota tä!

18. Krana kakai augh Jehowa: Itä! sindä toh aku handak mamanting manganau karä olo bara tanah toh, tuntang handak mandjakä iä sampai iä toto mangkemäe.

19. Kajah, tjalakanku! himangku kapähä haliai; maka koangku: djetä puna kapähängku, patut aku manjarenäe bewäi.

20. Tingkapku lepah rusak, karä tali djantarku djari bageto; karä anakku inamput bara aku, palus djaton hindai; djaton idjä mambirang tingkapku tinai, tuntang maniring dindingku.

21. Krana karä sakatik tä djari gila, palus djaton manggau Jehowa: tagal tä iä djaton tau pintar gawie tinai, tuntang hapus kawae djari tamburup.

22. Itä! augh kariak aton lembut, pampikäh idjä paham dumah bara hila utara, handak mawi karä lewun Juda karakkaraka, mandjadi äka liang naga.

23. Tawangku, o Jehowa! ga-

win olo puna djaton mangawasa arepe, djaton intu kwasan olo idjä manandjong, mangat mangamburi panggoete.

24. Djara aku, Jehowa, tapi ombeombet, äla tuntang kalaitm, belä ikau mampalomos aku. — (46, 28.)

25. Tusub kalaitm akan hundjun olo kapir, idjä djaton katawan ikau, akau karä djalahan olo, idjä djaton mangaku aram: krana äwen tä djari kuman Jakob lepah lingis: toto, äwen djari kuman tuntang djari mampalepah iä, tinai djari mamparusak hapus äkae melai.

BAGI 11.

Djandjin Hatalla puna dähen; tapi olo ajuc haradjur mangarak tä.

1. Djetoh augh idjä djari sampai Jeremia bara Jehowa, koae:

2. Hining keton karä augh djandji toh, mangat keton masuman tä akan olo Juda, tuntang akan äwen idjä melai hong Jerusalem.

3. Maka suman akan olo tä: kakai augh Jehowa, Hatallan Israel: tarasapa olo tä, idjä djaton manumon karä augh djandji toh, — (5. Mos. 27. 26.)

4. Idjä djari imetähku tato keton, katika aku djari mamplua iä bara tanah Misir, bara tannur sanaman tä, koangku: tumon aughku, tuntang lalus talo handiai, idjä injohoku keton, tä keton karäh indu djalahan olo ajungku, tinai aku handak indu Hatallan keton:

5. Mangat aku mandähen sumpah tä, idjä djari injumpaluku akan

tato keton, handak manenga tanah akae, idjä nahasak djohon tuisun meto tuntang madu, kilau idjä aton andau toh. Tä tombah aku, koangku: Amen, o Jehowa! — (1. Mos. 12, 7.)

6. Maka Jehowa hamauh deng- angku: Ambo aughm, suman karä augh toh huang karä lewun Juda, tuntang hong karä djalan lewu Jerusalem, koam: hining keton karä angh djandji toh, awi manumon djetä.

7. Krana toto toto aku djari manjaksi intu tato keton, bara katika aku magah iä bara tanah Misir, palus sampai andau toh, haradjur aku djari manjaksi, koangku: tumon aughku.

8. Tapi olo tä djaton maku mahining, djaton maku manalingan pindingé, tapi genep biti djari manumon kipen atäie awang puna papa: tagal tä aku handak hararepan iä hapan karä hukum djandji toh, idjä djari imetähku, uka iä malalus tä, tapi iä djaton djari manumoe.

9. Tinai Jehowa hamauh deng- angku: Tawangku ampin olo Juda tuntang olo Jerusalem hapakat.

10. Ewen djari habuli tinai huang kadarhakan tatoe, idjä djaton kea maku manumon aughku, palus iä djari manggoang hatalla beken, handak manempo djetä; ungkup Israel tuntang ungkup Juda djari mangarak djandjingku, idjä djari impendengku akan karä tatoe.

11. Tagal tä koan Jehowa: Itä, aku magah tjalaka mawi olo tä, idjä djaton tau ihakae tinai; alo olo tä karäh mangkariak intu aku katika tä, maka aku djaton handak mahining aughé.

12. Tä naughe karä lewun Juda

tuntang karä olo Jerusalem lins, blaku intu dewa, idjä akae iä djari manotong garo; tapi talo tä djaton haliai akan maliwus äwen intu katika kadjakäe tä.

13. Krana tumon karä lewun, kakai kea karä dewam, o Juda! tuntang tumon karä djalan idjä hong Jerusalem, kalotä karä mesbeh matekiapi djari imangun keton, hapan hagaro akan Baal.

14. Tagal tä, äla ikau blaku akan utus olo toh hindai, tinai äla mambo aughm musok tuntang blaku doa akan äwen: krana aku puna djaton maku mahining, amon äwen mangkariak intu aku katika kadjakäe. — (7. 16.)

15. Narai gawin idjä ingilakku tä huang humangku hindai, krana olo tä mawi kihal kalotä, tuntang isin parapah idjä brasih tä djari nihau bara ikau? Amon keton marajap, tä keton handjak haream.

16. Jehowa djari manjewut ikau batang undus idjä lalamanjan, idjä bungas tuntang bahalap buae; tapi toh tuntang augh lalento paham iä djari mantokan apni hakaling djetä, toh karä edae akan bapelek tepas. — (Rom. 11, 17.)

17. Krana Jehowa, Tuhan karä kawan talo belum, idjä djari mimbul ikau, djari mamukas tjalaka akam, tagal kadarhakan ungkup Israel tuntang Juda, idjä ilaluse hapae mamparahasaku, awie hagaro akan Baal.

18. Maka Jehowa djari masuman akangku sampai aku tawan tä; Ikau djari mamprahan akangku talo kahandak äwen;

19. Iä tä, äwen handak mimbit aku kilau sapi tuntang tabiri, idjä indu impatäie; krana aku bihin djaton katawan äwen djari pakat

mawi aku, koae: has, ita marusak batang tä tuntang buae, ita marukat manganan iä bara tanah olo belom, sampai arae terai ingat olo.

20. Tapi ikau, o Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, ikau, o Hakim idjä tetek, idjä mariksa atäi bua, soho aku mitä pama-lähm mawi olo tä, krana akam aku djari mandjuluk perkarangku.

21. Tagal tä, kakai augh Jehowa tahu karä olo Anatot tä, idjä mangatah tahasengm, sambil hamauh: äla ikau manudjum hindai hapan aran Jehowa, belä ikau matäi awi lengän ikäi.

22. Tagal tä, kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom: Itä! aku handak mamalah mawi äwen: karä pambudjange akan matäi awi padang, anake hatuä bawi akan matäi awi lau.

23. Tuntang djaton aton karäh batisa akae. Krana aku handak magah tjalaka mawi karä olo Anatot intu njelon pamalah.

BAGI 12.

Ontong olo parajap puna handjulu bewäi: Hatalla handak mahukom, tapi iä handak masi tinai.

1. **I**kau bewäi idjä tetek, o Jehowa, paribasa aku handak hadjapwap dengam: tapi aku handak hakotak dengam kea tinai tahu kapatut: buhen djalan olo papa tä bontong? buhen iä bahambit, kari olo parajap idjä kianat tä?

2. Iku mimbul äwen, tinai iä bara parukat, iä mansuloh tuntang mamua: ikau toto hong to-

tok äwen tä, tapi atäie kedjau dengam.

3. Tapi ikau, o Jehowa, kasene aku, ikau mitä aku, tuntang mariksa atäiku toto rantep dengam. Tunda äwen kilau tabiri idjä indu impatäi, palus baris iä akan andau pampatäi.

4. Kilen katalie tanah akan pungupungut, tuntang oru hapus tanah akan blaju? Tagal kadhakan olo idjä melai hetä karä meto nihau tuntang burong penda langit. Krana koan olo tä: narai iä katawan kadjarian ita!

5. Amon äwen idjä manandjong hapan paie mampujuh ikau, kilen tinai ikau tau halandja dengan olo idjä hapan hadjaran? Amon ikau manggan kalindong alo hong tanah idjä äka kasanang, kilen tinai ikau, amon Jordan tä manjambong?

6. Krana paharim tuntang ngkup bapam mahin kianat kea dengam, äwen tä kea mangkariak mamerat balengkonge mawi ikau. Äla harap iä, alo iä hakotak menjak manis dengam.

7. Aku djari malih humangku, tuntang djari malekak idjä puna bagingku tä, tinai idjä äka kakilak hambaruangku djari ilapasku intu lengän musoh.

8. Idjä baris ajungku tä mandjadi akangku kilau singa hong kajuan, iä mambo augh njakungkong mawi aku, tagal tä aku belä iä.

9. Baris ajungku tä mandjadi kilau harimaung akangku, tä meto basiak akau mangapong iä: has, hapumpung, karä meto padang, tanggo, kuman!

10. Arä sakatik djari marusak pambulan anggorku, iä djari ma-

hundjeng marusak tanangku: iä djari manampa tanangku idjä balhalap tä mandjadi äka rusak idjä benjem.

11. Iä djari manampa tä mandjadi rusak benjem, tuntutang haiak rusak djetä pungupungut taharu dengangku: toto, hapus tanah djari rusak, basa djaton idjä bitü idjä mingat tä hong atäie.

12. Olo parusak tä djari manapi karä äka gantong hong äka rampar, krana padang Jehowa kuman bara tapakan tanah palus tapakae pontonge, djaton isi mahin bara kasanang.

13. Ewen manawur gendom, tapi iä manggetem duli: iä mampujuh arepe, tapi djaton bara pedah: keton karäh mahamen tagal pangulih keton awi kalason kalait Jehowa.

14. Kakai augh Jehowa: Karä olo idjä tokep aku, idjä papa tä, idjä mantakan baris ajungku, awang djari mengaku akan Israel, djalahan olo ajungku tä: toto, aku handak marukat manganan iä bara tanahe, tapi ungkup Juda aku handak mansuwite mawate bara marak äwen.

15. Tuntutang limbah aku djari mawat iä, maka aku handak masi iä haluli tinai, palus handak halalian iä genep bitü akan puna joresae, genep bitü akan puna tanac.

16. Maka karäh mandjadi, amon olo tä radjin mangadji djalan olo ajungku, tuntutang sumpah hapan arangku, koae: belum Jehowa! tumon iä bibin djari madjar olo ajungku sumpah intu Baal: tä olo tä kea karäh iharagapan hindjä djalahan olo ajungku. — (4,2.)

17. Tapi djaka iä djaton maku mahining, tä maka aku handak

marukat palus mampalomos utus olo idjä kalotä, koan Jehowa.

BAGI 13.

Hukum olo Jehudi insuman batanding babat tuntutang sangkir.

1. Kakai Jehowa djari hamauh dengangku: Lius, pili babat beuang pista akam, bilit tä hong kahangm, tapi äla mimbit tä sewu danum.

2. Maka aku mamili babat tumon augh Jehowa, palus aku mamibilit tä intu kahangku.

3. Tä, maka augh Jehowa sampai aku tingkat idjä duä, koae:

4. Duan babat tä idjä imilim, idjä intu kahangm, palus lius, tanggoh batangdanum Prat, sahokan tä hetä hong hungkap batukarang.

5. Tä aku hagoet, manjahokan tä darah Prat, tumon sohon Jehowa dengangku.

6. Djadi intu lawin arä andau, maka Jehowa hamauh dengangku tinai: Lius, tanggoh Prat, duan bara hetä babat tä, idjä djari injohoku ikau manjahokae hetä.

7. Tumon tä aku lius talih Prat, palus aku mungkar manduan babat tä bara äka, idjä hetä aku djari manjahokae. Maka itä! babat tä djari rotus, tuntutang djaton baguna enen hindai.

8. Tä augh Jehowa sampai aku, koae:

9. Kakai augh Jehowa: kalotoh kea aku handak marusak kadjohon olo Juda, kahain atäi olo Jerusalem idjä paham.

10. Utus olo idjä papa tä, idjä djaton maku mahining aughku,

idjä mauandjong tumon pikir atäie, palus ompat hatalla beken, uka manempo djetä tuntang sontop akae: olo tä akan mandjadi kilau babat toh, idjä djaton baguna enen hindai.

11. Krana kilau babat leket intu kahang olo hatuü, kakai aku djari mampaleket intu aku hapus ungkup Israel tuntang hapus ungkup Juda, koan Jehowa, mangat äwen mandjadi indu djalahan olo ajungku, indu arangku, indu horumat tuntang kabungas; tapi äwen tä djaton maku mahining.

12. Tagal tä, sanan augh toh akan äwen tä: kakai augh Jehowa, Hatallan Israel: karä sangkir akan injuang danum anggor. Tä äwen karäh tombah aughm: äwe dia kawatan, karä sangkir tä puna akan injuang danum anggor?

13. Tapi koam dengan äwen tä: kakai augh Jehowa: itä, aku handak mangaut akan karä olo tanah toh, alo akan karä radja idjä mondok hundjun padadusan Dawid, akan karä imam tuntang nabi, tinai akan karä olo Jerusalem, sampai äwen babusau.

14. Tä aku handak manjantak mamparotek iä, karä bapa tuntang anake, koan Jehowa: tuntang aku djaton handak manjanjang, manis, masi, sampai aku djaton marusak iä.

15. Toh hining keton, palus tamäan tä akan pinding keton, tuntang äla mandjoho arep keton, krana djetä augh Jehowa.

16. Tenga horumat akan Jehowa. Hatallan keton, helo bara iä mangaput akan keton, helo bara pain keton tantarang intu bukit kaput pidjem, sampai keton mendah kalawa, tapi iä manampa tä

mandjadi kangkalingän pampatäi, tuntang indu kaput pidjem.

17. Tapi amon keton djaton maku mahining djetä, tä hambaruangku akan manangis hong äka basilin tagal kadjohon keton kalotä: tuntang matangku akan manangis paham, mahantis djohoe, basa kawan Jehowa djari inamput tawanan.

18. Sanan akan radja tuntang akan sawan radja: paandah arep keton, mondok liwa, krana hapus kabungas keton, makotan kahain keton djari lawo.

19. Karä lewu hila salatan mahin djari ingapong kea, tuntang djaton idjä biti idjä muap tä, hapus Juda djari inamput lepah lingis.

20. Gatang matan keton, itä! kilen äwen dumah bara utara! Hong kwe toh kawan, idjä djari injaragh akam, karä tabirim idjä bahalap tä?

21. Kilen ikau tau hamauh, amon iä mamalah mawi ikau! krana ikau kea djari madjar äwen mandjadi mantirm tuntang kapalam; dia kapähäm akan buah ikau, kilau buah olo bawi idjä handak luas?

22. Tinai amon ikau hamauh hong atäim: buhen karä talo kalotä buah aku? Tagal kutoh kadarhakam klambim djari iambo, tuntang paim djari imasong.

23. Tau kea olo Sipai mobah pupuse, atawa harimaung mobah belange? Tumon tä keton kea djaton tau mawi talo bahalap, keton idjä puna kanaanjan mawi kapapa. — (*Masm.* 55,20.)

24. Tagal tä aku handak manambalang olo tä, kilau sahep idjä taraiup hong padang awi riwut

25. Djetä indu bagim tuntang

indu baris ajum, idjä djari inu-kasku akam, koan Jehowa: basa ikau djari malibi aku palus harap talo tandjaro.

26. Tumon tä kea aku handak mambo pakaiam mahalau takolokm. sampai kalihawem mamala.

27. Krana aku djari mitä baudongm, kihal kandjim tä, hong karä äka gantong tuntang intu padang, kapapan prangam tä; pajah ikau, Jerusalem! kilen katahie hindai ikau djaton maku imprasih?

BAGI 14.

Pandang tuntang lau mawi tanah Juda;
Jeremia blaku akan olo hetä.

1. Djetoh augh Jehowa, idjä sampai Jeremia tahu wajah pandang hai tä:

2. Juda pungupungut, tuntang karä bauntonggang lewue rusak, äwen hapakaiam babilem, sontop akan petak, tuntang augh bawai lembut hong Jerusalem.

3. Olo awang hai manjoho olo ai awang korik manggau danum; äwen tä lius tanggoh kali, tapi iä djaton sondau danum; äwen buli mimbit sarangae boang, tä äwen mahamen tuntang djauen, palus manjandurong takoloke.

4. Basa tana darakdaraka, awi djaton udjan hong petak, maka olo pamalan mendeng raurau, palus mamangkut takoloke.

5. Krana badjang hong padang kea manak, tuntang malibi anake, basa djaton oru.

6. Tinai kalidai hutan mendeng hong karä lungkoh, iä djengadjawab tahasenge kilau handipä

hai, matae hiun, basa djaton talo lembut.

7. Alo karä kadarhakan ikäi manjaksi mawi ikäi, o Jehowa! pasi ikäi kea tagalaram; krana kinudjap bewäi ikäi djari malangkah, ikäi toto djari badosa intu ikau. — (2,19.)

8. Ika idjä äka kaharap Israel, pandohop ai metoh kadjakäe, buhen ikau kilau tamuäi hong tanah, ampiampiu olo halisang, idjä bahandar bara malem bewäi?

9. Buhen ampim kilau olo pikah, kilau pangkalima awang djaton tau mandohop? Toto, ika puna intu bentok ikäi, o Jehowa, tuntang ikäi djari injewut huang aram: äla ikau malibi ikäi.

10. Kakai augh Jehowa tahu utus olo toh: Äwen tä radjin bagandjir, tuntang paie djaton tan melai: tagal tä Jehowa djaton mangilak äwen, tapi iä handak manahiu kasalan äwen, palus mamalih karä dosae.

11. Tinai Jehowa hamauh denganku: Äla blaku asi hindai akan utus olo toh. — (7,16.)

12. Alo äwen puasa, djaton kea aku maku mahining augh bawae; alo äwen maluput parapah idjä ingähu tuntang parapah talo kinnan, djaton kea aku maku mangilak iä, malainkan hapan padang, lau tuntang peres aku handak mampalomes olo tä.

13. Tä koangku: Kajah Tuhan, Jehowa! ingat, karä nabie masuman akae: keton djaton akan mitä padang, tinai lau djaton akan mawi keton; tapi aku handak mænenga kasanang toto toto hong äka toh.

14. Maka koan Jehowa: Nabi tä djari manudjum manandjaro hapan

arangku; aku djaton djari manjoho äwen. djaton djari mametäh iä, tinai djaton kea djari hamauh degae; äwen tä manudjum akan keton paitä panandjaro, tudjum augh haiang, augh tipun atäi ai bewäi. — (6,14.)

15. Tagal tä kakai augh Jehowa: Karä nabi tä, idjä manudjum hapau arangku, tapi aku djaton djari manjoho äwen, tinai äwen tä hamauh: padang atawa lau djaton akan manapi tanah toh: — toto, karä nabi tä karäh lomos awi padang tuntang lautä. — (5. Mos. 18, 20.)

16. Tinai karä olo tä, idjä akae äwen manudjum. karäh hakalam-pah hapas Jerusalem awi lau tuntang padang: dialo idjä biti aton akan mangubur iä. tuntang sawae dengan anake hatnä bawi; kakai aku handak manusuh kadarhakae mawi iä.

17. Tagal tä, suman augh toh akan äwen: djohon matangku akan nahuto bandan hamalem, palus djaton maljan, krana budjang bawi. utus ajungku tä, djari paham imparamok, buah tjalaka idjä paham kapähä.

18. Amon aku blua akan tana. itä! uras hantun olo awang matäi awi padang, tinai amon aku tamä lewu, itä! uras olo idjä meher awi lau; toto, alo nabi alo imam mahin kumbakumbang hong tanah, tuntang djaton katawan akal.

19. Kilen, tukas haliäi ikau djari manganan Juda? aton hambaruam mandjilek Sion? buhen ikau djari mamukul ikäi, sampai ikäi djaton tarapakäläh? Ikäi djari harap kasanang, tapi djaton talo bakalap: ikäi mendäh katika ikäi käläh, tapi kwäka! baja pampikäh bewäi.

20. Joh Jehowa! ikäi katawan

kadarhakan ikäi, tuntang kadarhakan tato ikäi, krana ikäi djari badosa intu ikau.

21. Tapi tagal aram äla kea mangabelä ikäi, äla mampalokang mamapa padadusan kahaim: ingat, tuntang äla manganan djangjim dengan ikäi.

22. Krana marak karä kahaiang matekiapi ain olo kapir puna djaton idjä mauenga udjan, tinai djaton kea langit tau udjan kabuate. Ukau iä tä, o Jehowa, Hatallan ikäi: tagal tä ikäi handak harap ikau, krana ikau tau malalus talo handiai tä.

BAGI 15.

Hatalla djat. n maku tarima olo Juda tä; Jeremia paham kapähä atäie.

1. Maka Jehowa hamauh deng-arangku: Alo Moses äwen duä Samuel mendeng naharep aku, djaton kea huangku haluli mangilak utus olo toh: harak äwen bara baungku, naughe iä hadari. — (Esegh. 14, 14.)

2. Amon äwen hamauh deng-am: kangkwe darin ikäi? tä suman akae: kakai augh Jehowa: idjä bagin pampatäi, naughe iä akan pampatäi: idjä bagin padang, naughe iä akan padang; idjä bagin lau, naughe iä akan lau: idjä bagin tawanan, naughe iä tawanan. — (43, 11.)

3. Krana aku handak mahukum olo tä hapau äpat ampie, koan Jehowa; padang akan pampatäi iä, aso akan manunda iä, burong penda langit tuntang meto hong padang akan kuman palus mami-sak iä.

4. Aku handak manjaragh iä tamburup intu karä karadjaan hong petak, tagal Manase, anak Hiskia, radja Juda tä, tagal karä gawie idjä ilaluse hong Jerusalem. — (2. Raja 21, 11.)

5. Äwe kea idjä handak manjanjang ikau, o Jerusalem? atawa äwe handak masi ikau? atawa äwe idjä handak manabi ikau misek ampin salamatn?

6. Ikau djari malibi aku, koan Jehowa, ikau djari undur; tagal tä aku djari mandjadju lengängku mawi ikau, handak marusak ikau; aku djari häka mangarajan ikau.

7. Hapan kiap aku handak mangibar iä bara leuntonggang ta-nahe, aku handak mawi djalahan olo ajungku, idjä djaton maku hobah bara djalae, mandjadi tamanang palus rusak.

8. Balon äwen tä arä haream intu aku bara baras hong saran tasik; mawi indue tä aku handak mampadumah olo tabelä, olo pa rusak intu bentok andau; salenga aku handak malaboh akan lewn balento tuntang kata äwen;

9. Sampai iä, idjä manak hangkudju, karäh unggounggul, tuntang bageto tahasenge; matanandan ai djari belep kahum ambo andau, iä djari malamen palus njukok; maka tisae aku handak mandjuluke akan padang, intu baun musohe, koan Jehowa.

10. Kajah aku, o induku! basa ikau djari manak aku, mandjadi olo idjä injaing, tuntang ingalhi hong hapus tanah; alo aku djaton djari tulas dengae, tuntang djaton djari mangarantar, tapi olo handiai manjapa aku.

11. Mäka koan Jehowa: Toto, aku handak mawat ikau, nekara

ikan mangat, aku handak mahalat ikau dengan musoh katika tjalakam tuntang kadjakäm.

12. Angatn, aton sanaman idjä tau mamelek sanaman tuntang tambaga idjä bara utara tä?

13. Aku handak mandjuluk ramuntang talo barega ain keton indu nampas, djaton bara rega; djetä tagal karä dosan keton, hong hapus tanah keton.

14. Tinai aku handak mamungkat keton omba musoh keton akan tanah, idjä dia kasenan keton; krana apui djari intokan huang kasangitku, djetä karäh manjeha keton.

15. O Jehowa! ikau bewü idjä katawan, tahuu aku, awat aku, palus paläh akanjku mawi olo idjä mangatah aku; äla manalua aku rusak awi kapandjang atäim dengan äwen, tapi ingat, tagal ikau aku inawah.

16. Sana aku djari mandino aughn, djetoh indu pangimangku; toto, aughn tä djari indu kahan-djak tuntang karantang atäiku; krana aku puna djari injewut huang aram, o Jehowa. Hatallan karä kawan talo belom.

17. Aku djaton pudji ompat mon-dok hong äka olo panawah panjindir, djaton aku pudju ompat ramirami; malainkan awi lengäm aku magon mondok unggounggul, krana ikau djari manjuang aku dengan kasangitn.

18. Buhen kapähängku toh haradjur, tuntang himangku balalai, djaton maku halit? Tau ikau mandjadi akangkü kilau panandjaro, kilan kali idjä djaton bakan-dong danume?

19. Tagal tä, kakai augh Jehowa: Amon ikau buli aku, aku

handak buli ikau, uka ikau mendeng naharep baungku; tinai amon ikau mambaris idjä bahalap bara idjä papa, tä ikau indu njamangku. Murah bewäi äwen lawo akam, tapi ikau djaton haliai lawo akac.

20. Krana aku djari manampa ikau indu kota tambaga idjä dähen malawan olo tä; toto äwen karäh maugalahi ikau, tapi iä djaton tan mampalah ikau: krana aku hindjä dengam, handak mahaga ikau tuntang maliwus ikau, koan Jehowa. — (1,18.)

21. Tofo, aku handak mansuwit mawat ikau bara lengän olo papa, tuntang handak maliwus ikau bara karakop olo gagah tä.

BAGI 16.

Olo Jehudi akan ihukum, tapi tepa iä akan iasi tinai.

1. **M**aka augh Jehowa sampai aku, koac:

2. Äla ikau masawä, äla ikau manak hatuä bawi hong kaleka toh.

3. Krana kakai augh Jehowa tahuu anak hatuä bawi, awang inakan intu äka toh, tinai tahuu indu idjä luas iä, tuntang tahuu bapac idjä manak iä hong äka toh:

4. Äwen karäh matäi paham kapähä, tuntang djaton inatum, djaton ingubur, tapi iä kilau tai hundjun petak: äwen karäh rusak awi padang tuntang lau, tinai hantue karäh kinan burong penda langit tuntang meton padang.

5. Krana kakai augh Jehowa: Äla manalih tamä human olo panatum, äla ompat olo manangis, äla ompat manjanjang iä, krana

aku djari manduan kasanangku bara utus olo toh, koan Jehowa, tuntang asingku dengan kasajangku:

6. Sampai olo hai tuntang olo korik akan matäi haiak hong tanah toh, tuntang djaton tarakubur, tinai djaton olo idjä manatum iä, atawa idjä mahiris arepe, tuntang manjukur takoloke tagal äwen tä.

7. Djaton kea olo akan mawi panginan haiak manatum, hapan mampong kolac tagal hantu tä, djaton kea idjä karäh mampihop iä hapan sangkir ampong tagal bapac atawa indue.

8. Äla kea ikau tamä huma äka panginan bagawi, mangat omba äwen mondok, kuman mihop.

9. Krana kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: Itä! aku handak mampaterai hong äka toh, intu matan keton tuntang kahum pambelom keton, augh karami tuntang augh kahandjak, augh karä bakalbanä tuntang karä popoh. — (7,34.)

10. Maka amon ikau masanan karä augh djetoh akau olo tä, tuntang äwen hamaub dengam: buhen Jehowa manukas tjalaka idjä paham tä akan ikäi? narai kadarhaka, narai dosan ikäi, idjä ikäi tiwas intu Jehowa, Hatallan ikäi?

11. Tä ikau akan tombah augh äwen: basa tato keton djari malihi aku, koan Jehowa, tuntang djari ompat hatalla beken, djari mauempo djetä, palus djari sontop akac; tapi aku djari ilihie, tuntang iä djaton djari mahaga Toratku.

12. Tinai keton djari papa ha-

ream bara tato keton: krana toto, genep bitin keton belom tumon pikir atai ai idjä papa, tuntang djaton maku manumon aughku. — (7,26.)

13. Tagal tä aku handak manganan keton bara tanah toh akan tanah, idjä bihin dia kasenan keton, dia kea tato keton: hetä naughe keton manjembah hatalla beken handau hamalem, basa aku djaton maku masi keton.

14. Tapi itä! katika aton dumah, koan Jehowa, tä maka olo djaton akan manjewut tinai: belom Jehowa, idjä djari magah olo Israel bara tanah Misir;

15. Malainkan: belom Jehowa, idjä djari magah olo Israel bara tanah hila utara, tuntang bara karä tanah, idjä akan hetä iä djari manganan äwen. Krana aku handak halalian äwen akan puna tanah ai, idjä djari inengaku akan tatoe.

16. Itä! aku handak manjoho arä olo palauk, koan Jehowa, idjä akan manawan äwen tä kilau lauk: limbah tä aku handak manjoho arä olo pamandop, idjä akan manawan äwen hong karä bukit, hong karä lungkoh tuntang hong karä hungkap batukarang.

17. Krana matangku manitip karä djalae, djaton djetä basilim bara baungku, tuntang kadarhaka djaton basahokan bara matangku.

18. Tapi helo aku handak mamalah kadarhaka tuntang dosae handuä lipet, basa iä djari mangihal tanahku: iä djari manjuang joresangku hapau hantun talo matekiapi tuntang talo kabelä.

19. O Jehowa, idjä äka kwasangku tuntang kaabasku, äka kalingongku katika tjalaka! ikau ka-

rah inanggoh olo bara hapus saran petak, sambil hamauh: bapa ikai djari manjores talo tandjaro tuntang haiang, idjä djaton baguna haliai.

20. Tau olon manampa hatalla akae, idjä puna djaton kea Hatalla?

21. Tagal tä, itä! sindä toh aku handak madjar iä, palus mamprahan akae lengängku tuntang kwasangku, mangat olo tä kasene, arangku toto Jehowa.

BAGI 17.

Dosa upon karusak; baja huang Hatalla aton selamat.

1. **D**osan Juda djari injurat dengan kalam sanaman, dengan hintan idjä batadjim, djetä djari imintik hong tampong atäic, tuntang intu pampang mesbeh keton:

2. Kilau anake maugenang mesbeh ai, tuntang pahewan ajue, tuntang batang kajun dewae hong karä äka gantong.

3. Joh bukitku idjä hong pandang tä, aku handak mandjuluk karä ramom, karä talo aim idjä barega, indu irampas, tuntang karä äkam gantong, tagal karä dosa idjä hapus saran tanahm.

4. Tä ikau karäh malekak joresam, idjä djari inengaku akam, djetä awim kea; aku handak mawi ikau mandjadi rewar musolm hong tanah, idjä djaton kasenam; krana keton djari mantokan apui kasangitku, palus katatahi djetä manjeha. — (5. Mos. 32. 22.)

5. Kakai augh Jehowa: Tara-sapa olo tä idjä harap olon, idjä harap isi kilau indu lengäc, palus

atäie undur bara Jehowa. — (*Masm.* 118.8.)

6. Krana iä kilau kaju ngahagas hong äka tunis, tuntutang djaton mangkemä kahalap aton dumah, baja iä melai äka keang kamahau hong padang, petak ngarisng idjä dia iukong olo.

7. Tapi berkat olo tä idjä harap Jehowa, idjä Jehowa äka kamentenge.

8. Krana iä kilau batang kaju, idjä imbul hong saran danum, tuntutang idjä mausuloh uhate lakan sungäi; iä djaton mangkemäe, alo musim mandang, tapi dawäe lalamanja haradjur; iä djaton paraba njelon pandang, tapi haradjur mamua, djaton balentas. — (*Masm.* 1.)

9. Atäi puna panipu haliai, paham bara talo handiai, tuntutang paham papa; äwe tau kasenäe?

10. Aku, Jehowa, mangasene manitip tä, tuntutang mariksa huange; tinai aku mamalah intu genep olo tumon prangae, tumon buan karä gawie.

11. Kilau manok matan mahärem tantelohe, tapi djaton sampet mamusite, sampai anake blua, kakai olo tä, idjä mamunpong panatau sala; benteng pambelome iä akan malih tä, tinai lawin kadjarac iä mandjadi olo gila.

12. Tapi padadusan kahai, äka kalindong bara solasolake tä, djetä äka ita idjä brasih.

13. O Jehowa, äka kaharap Israel! olo handiai idjä malih ikau akan njukok, tuntutang olo idjä undur bara ikau arae karäh injurat hong petak, krana iä malih Jehowa, tahasak danum kaharingan tä. — (2.13.)

14. Pakäläh aku, o Jehowa. tä

aku käläh; buah ikau mandohop aku, tä aku indohop, krana ikau idjä äka tarangku.

15. Itä, äwen hamauh denganku: hong kwe augh Jehowa? naughe djetä lulus bewäi!

16. Tapi aku djaton djari hadjadjuan arepku mandjadi sakatik akam, tinai aku djaton djari radjin andau tjalaka tä dumah, ikau bewäi katawan tä; talo idjä djari injewut totokku, djetä budjur intu matan.

17. Äla ikau mandjadi indu pampikäh akangku, ikau idjä äka kalindongku katika tjalaka!

18. Soho olo idjä mangatah aku mahamen, tapi äla nalua aku mahamen; soho äwen tä taräwen, tapi äla nalua aku inaräwen; hararepan äwen hapan andau tjalaka, palus paramok iä lipet dua.

19. Kakai Jehowa djari hamauh denganku: Lius, mendeng intu bauntonggang lewun djalahan olo ajungku, idjä hetä radja Juda tamä blua, tuntutang intu karä bauntonggang Jerusalem;

20. Palus sman akan äwen: hining augh Jehowa, keton radja Juda tuntutang hapus olo Juda, tinai karä olo Jerusalem, awang tamä bara bauntonggang djetoh.

21. Kakai augh Jehowa: Buah keton totototo, äla mäton tanggongan intu andau sabbat, tuntutang äla mimbit tä tamä mahoree bauntonggang Jerusalem.

22. Äla kea mamplua talo tanggongan bara human keton intu andau sabbat, tuntutang äla bagawi enen; tapi keton akan mamprasih andau sabbat, kilau aku djari manjoho tato keton. — (2. *Mos.* 20,

8.)

23. Tapi awen djaton djari mahining, djaton manalingan pindinge, tapi iä djari manckang arepe, tantai djaton maku mahining, tuntang djaton maku tarima adjar.

24. Toh, amon keton radjin manumon aughku, koan Jehowa, sampai keton djaton maku manamän tanggungän mahoroc bauntonggang intu andau sabbat, malainkan amon keton mamprasih andau sabbat, palus djaton haliai bagawi intu andau tä:

25. Tä, maka radja tuntang mantir akan tamä bauntonggang lewu toh, idjä mondok hundjun pada-dusan Dawid, haiak mukong kareta tuntang hadjaran, iä tuntang karä mantire, tinai karä olo Juda, dengan karä olo Jerusalem; maka lewu toh akan iukong sampai kataka.

26. Tinai olo karäh dumah bara karä lewu Juda, bara karä äka idjä hakaliling Jerusalem, bara tanah Benjamin, bara karä tanah randah, tuntang bara karä bukit hatinggang, tinai bara salatan, sambil mimbit parapah indu ingähu, parapah indu injambalih, parapah talo kinan, garo, tuntang parapah horumat akau human Jehowa.

27. Tapi djaka keton djaton manumon aughku, palus djaton maku mamprasih sabbatku, mangat dia mäton tanggungän amon keton tamä mahoroc bauntonggang Jerusalem intu andau sabbat: tä aku handak mantokan apui intu bauntonggange, djetä karäh mampalomos karä human Jerusalem idjä hai tuntang bahalap, palus djetä djaton tarabelep.

BAGI 18.

Amon olo hobah atäie, tä iä ihaza: amon iä batekang, maka iä rusak.

1. Djetoh augh, idjä sampai Jeremia bara Jehowa, koae:

2. Lins, tanggoh human tukang blana, hetä aku handak manjoho ikau mahining karä aughku.

3. Tumon tä aku mananggoh human tukang blana; maka itä, iä aton nguan talo gawie hundjun, bindange.

4. Maka petak tä idjä inampae akan blana djaton bahoroc intu lengäe; tä iä mangunpale, manampa beken tinai, idjä tumon kakalak tukang tä.

5. Tä augh Jehowa sampai aku, koae:

6. Dia tumon gawin tukang toh aku kea tau manampa keton, o ungkup Israel? koan Jehowa: itä! kilau petak intu lengän tukang, kalotä keton kea intu lengängku, o ungkup Israel. — (*Rom.* 9,21.)

7. Salenga aku hamauh mawi utus olo atawa karadjaan, aku handak marunap, mangarak palus marusak tä.

8. Tapi amon utus olo tä, idjä djari kalotä aughku mawi iä, hobah bara kadarhaka: tä aku handak mangarajan tagal kapapa tä, idjä djari ingahandakku mawi iä.

9. Tinai salenga aku hamauh tahu utus olo atawa tahu karadjaan, aku handak mamangun tuntang mimbul tä.

10. Tapi amon iä mawi talo papa intu matangku, sampai djaton maku manumon aughku: tä aku handak mangarajau tagal kahalap tä, idjä djari indjandjiku handak malalus tä akae.

11. Toh, maka suman akan olo Juda tuntang olo Jerusalem, koam: kakai augh Jehowa: toto, aku manatap tjalaka akan keton, tuntang mangarangka hukum akan keton: toh, maka hobah keton, käläh genep bitu malihidjalae idjä papa, palus pabudjur djalan tuntang gawin keton. — (25,5.)

12. Tapi koan olo tä: Haiang, mananja aughm! malainkan ikäi handak mahoroc djalan ikäi kea. tuntang genep bitu ikäi handak malalus pikir atäie idjä papa. — (6.16.)

13. Tagal tä kakai augh Jehowa: Käläh isek marak karä olo kapid, äwe pudji mahining augh kalotä? Budjang bawi, Israel tä. mawi katalahae haliai.

14. Aton kea danum baku hong Libanon terai mahasor bara bukit akan karä tana? aton danum soho idjä sadingen tä palus pandit?

15. Tapi djalahan olo ajungku kalapean aku; äwen hagaru akan talo haiang: olo manampa talo äka tantarang hong djalae, hong djalan idjä tatap bara usang tä, mangat äwen mahiwang akan djalan, idjä djaton implawa;

16. Mangat iä manampa tanahe indu äka pampikäh, äka katjitjis olo katatahi; olo handiai, idjä mahalau hetä, karäh djungun tuntang mamindi takoloke.

17. Kilau riwut timor aku handak manambalang äwen intu baun musohe; aku handak manalikut tuntang djaton manaharep iä kahum andau karusake.

18. Tä, maka koan äwen: Has, ita hakarangka mawi Jeremia; krana kwe äkae karä imam tau sala intu surat Torat; tirok puna djaton tau nihau bara olo pintar,

atawa augh bara karä nabi; has, ita mamukul iä hapan djela, tuntang äla ita paraba karä aughe tä.

19. O Jehowa! senäh aughku, hining augh karä olo idjä mandjawab aughku.

20. Patut olo mamalah kahalap hapan kapapa? krana äwen djari mangali palowang akan hambaru-angku; ingat, aku djari mendeng naharep baun, mangat hamauh bahalap akan äwen, nakara mindah kasangitn bara äwen tä.

21. Toh, käläh djuluk karä anake akan lau, palus saragh iä akau padang, tuntang soho karä sawae mandjadi tamanang lomat anake, tinai balo, soho karä banae imukul impatäi, tuntang karä pambudjange batuä impatäi padang kahum parang.

22. Sampai augh bawai lembut bara humae, amon ikau salenga marumpak iä hapan kawan parang; basa olo tä djari mangali palowang handak manawan aku, tuntang djari manenan djarat manantai paingku.

23. Tapi ikau, Jehowa, kasene karä akale mawi aku, handak mampatäi aku; toh, äla ikau mam-pun kadarhaka, tuntang äla mam-puas dosae bara baun; tapi soho iä impalokang intu baun, palus awi äwen kahum katika kalaitn.

BAGI 19.

Jerusalem akan imusit kilau kosong petak.

---

1. **K**akai augh Jehowa: Lius, pili kosong petak, tampan tukang blauai, palus duan haiak dengam

isut bakas olo arä, tuntang bakas imam.

2. Balalu blua, talih djanah Benhinom, idjä tandipah bauntonggang hila salatan, palus ambo aughm, suman hetä karä augh, idjä insanangku akam;

3. Sambil hamauh: hining augh Jehowa, keton radja Juda tuntang olo hong Jerusalem; kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: toto, aku handak hararepan äka toh hapan tjalaka kalotä, sampai genep biti idjä mahining tä karäh mangaraning pindinge:

4. Basa olo toh djari malih aku, sambil manakau äka toh, hagaro hetä akan hatalla beken, idjä djaton djari kasenae, tatoc tuntang karä radja Juda mahin dia kea, tinai iä djari manjuang äka toh hapan dahan olo idjä djaton kasalae.

5. Krana äwen djari mamangun äka gantong akan Baal, hapae mangähu anake indu parapah akan Baal, talo idjä djaton djari injohoku iä, djaton djari insanangku akae, ranange hong atäiku mahin dia. — (7,31.)

6. Tagal tä, itä! andaue karäh dumah, koan Jehowa, tä maka kaleka toh djaton hindai akan injewut Topet, atawa djanah Benhinom, tapi djanah pamuno.

7. Krana aku handak mampahiang tirok olo Juda tuntang Jerusalem hong äka toh, palus handak mampalokang äwen awi padang intu baun musohe, tinai awi lengän karä olo idjä mangatali tahasenge, tuntang aku handak manenga hantue indu kinan burong penda langit, tuntang meto hong petak.

8. Aku handak manampa lewutoh mandjadi äka pampikali tuntang äka katjitjis; genep biti idjä mahalau karähi djungun, sambil ngatjitjis tagal karä tjalakae. — (49,13.)

9. Tinai aku handak manjoho olo tä kuman isin anake hatuä bawi, genep bitin olo tä karäh kuman isin kolac, kalum kakalonge tuntang kadjakäe, idjä hapan tä musohe, awang mangatali hambaruäe, hararepan iä. — (5. Mos. 28,53.)

10. Tä, maka ikau akan mamusit kosong tä intu matan karä olo, idjä dengam;

11. Tuntang ikau akan hamauh dengan äwen: kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom: kilau olo mamusit sarangan tampan tukang petak, idjä djaton tau iharagapan tinai, kalotä kea aku handak mangarak utus olo toh tuntang lewu toh; tä äwen karäh ingubur hong Topet, basa djaton äka beken hindai indu äka kubur.

12. Kakai aku handak mawi äka toh, koan Jehowa, tuntang karä olo huange, sampai lewu toh akan mandjadi kilau Topet.

13. Maka karä huma hong Jerusalem, tuntang karä human radja Juda akan mandjadi sana kapalie kilau äka Topet tä; toto, huma handiai tä, idjä hundjun sapaue äwen djari hagaro akan tawon ramon langit, tuntang djari manusuh parapah talo ihop akan hatalla beken.

14. Djadi, amon Jeremia buli bata Topet, idjä akan tä Jehowa djari manjoho iä, uka manudjum, maka iä mendeng hong parantaran human Jehowa, sambil hamauh dengan olo arä:

15. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: itä! aku handak hararepan lewu toh, tuntang karä lewun utus olo toh, hapan tjalaka, idjä djari injewutku akæ, basa äwen manekang arepe, palus djaton maku manumon aughku.

BAGI 20.

Jeremia ihukum; tapi djaton iä djera masuman augh Hatalla.

---

1. Maka amon Pashur, anak Imer, imam tä, idjä iangkat djadi mantir kapala hong human Jehowa, mahining Jeremia manudjum karä augh kalotä,

2. Tä Pashur mamukul nabi Jeremia, balalu manutup iä hong sipir, idjä intu äka gantong, intu bauntonggang Benjamin, idjä darah human Jehowa.

3. Maka djadi andau tinai Pashur mamplua Jeremia bara sipir. Tä Jeremia hamauh dengæ: Jehowa djaton manggarä ikau Pashur, (*idjä hai.*) tapi Magor-misabib. (*Pampikäh hakaliling.*)

4. Krana kakai augh Jehowa: Itä! aku manampa ikau indu pampikäh akam tuntang akan karä sobatm; äwen karäh halelek awi padang musohe, haiak matam mitä tä, tuntang hapus Juda handak injaraghku intu lengän radja Babel, idjä karäh manamput äwen tawanan akan Babel, palus mawi iä hapan padang.

5. Tinai karä ramon lewu toh, hapus patäi äbese, karä talo barega, tuntang karä panatau radja Juda, aku handak mandjuluk tä intu lengän musohe, äwen karäh

marampas manduan djetä, palus mimit tä akan Babel.

6. Maka ikau, Pashur, tuntang karä olo humam, akan tamput tawanan sampai Babel; hetä ikau karäh matäi, palus ingubur hetä, ikau tuntang karä sobatm, idjä akæ ikau djari manudjum manandjaro.

7. O Jehowa! ikau djari makat aku, tä aku tumon pakatm; ikau djari paham bara aku tuntang djari manang. Tapi aku toh indu hababaka olo hapus andau, uras äwen halalea aku.

8. Krana katahingku hamauh. mantehau sambil masuman tjalaka tuntang karusak tä, maka augh Jehowa bukungku impahawen tuntang ihalalea nongkang andau.

9. Tä koangu: terai, aku djaton handak mingat Iä tinai, tuntang djaton handak hamauh lapan aræ. Tapi tä huang atäiku mandjadi kilau apui pangähu, idjä bakandong huang tolangku; aku sampai ujuh handak manahanan tä, tapi djaton kabawaku.

10. Krana aku mahining, arä olo manjapa aku, tuntang mampikäh aku hakaliling, koæ: dawa iä; has, ita handak mandawa iä! Käiä karampiku mangalulut aku tanggarurus, koæ: ajaajau ita sondau buku, hapa mantakan iä, palus mamaläh arep ita mawi iä.

11. Tapi Jehowa mampahaiak aku, kilau pangkalima idjä äka kikäh; tagal tä idjä mangatah aku karäh balongkang palus djaton bara pedah; äwen karäh njukok haliai, basa gawie djari gila kalotä; kahawæ tä palus katahahi, djaton ingalapean tinai. — (1,8.19.)

12. Maka ikau, o Jehowa, Tu-

han karä kawang talo belum, idjä mangkemä olo tetek, tuntang mariksa atäi bua, soho aku mitä pamalähm. idjä akan ilalusm mawi olo tä, krana aku djari mandjuluk perkarangku akam.

13. Njanji akan Jehowa, tara Jehowa! krana iä djari mawat hambaruan olo pähä bara lengän olo darhaka.

14. Tarasapa andau, idjä hong tä aku inakan; andau tä, idjä intu tä induku djari luas aku, äla bara berkat. — (15,10.)

15. Tarasapa iä, idjä djari masanan akau apangku, koae: anak hatuä djari makan akam; hapa mampahandjak iä.

16. Käläh olo tä mandjadi kilau lewu tä, idjä inambalik Jehowa, haiak djaton mangarajau; buah iä mahining lalento handjewu, tangis bentok andau:

17. Basa iä djaton djari mampatäi aku hong kuai, palus induku mandjadi akan kuburku, inih katatahi.

18. Buhen kea aku djari inakan, uka mitä kasusah tuntang kapähä kalotä, haiak mampahapus karä andauku tuntang kahawen bewäi?

BAGI 21.

Jeremia masunan akau radja Sedekia, Jerusalem karäh toto dinon usang, tuntang iä karäh tawanan.

1. Djetoh augh Jehowa, idjä sampai Jeremia, amon radja Sedekia manjoho Pashur, anak Malghia, tuntang Sepanja, anak Maaseja, imam tä, manahih iä, koae:

2. Käläh isek Jehowa akan ita,

krana Nebukadnesar, radja Babel, aton mamarang ita; ajaajan Jehowa handak mawi akan ita tumon karä gawie heran babut. mangat äwen hadari bara ita.

3. Tä Jeremia hamauli dengan äwen duä tä: Suman akan Sedekia kalotoh:

4. Kakai augh Jehowa, Hatalan Israel: toto, aku handak mules ganggaman keton, idjä intu lengän keton, idjä hapan keton malawan radja Babel tuntang olo Kasdim, awang mangapong keton intu ruar kotan keton, tuntang aku handak mamumpung äwen tä haiahaiak hong lewu toh.

5. Bitingku handak mamarang keton hapanlengängku idjä inantadjok, tuntang penangku idjä abas, tuntang kalait, karahas dengan kasangitku paham.

6. Aku handak mamukul olo lewu toh, olon tuntang meto: äwen akan matäi awi peres papa paham.

7. Tinai limbah tä, koan Jehowa, aku handak mandjuluk Sedekia, radja Juda, tuntang karä mantir ajue, dengan olo arä haudiai, idjä katapasan bara peres hong lewu toh, bara padang tuntang lau, akan lengän Nebukadnesar, radja Babel, akan lengän karä musohe, akan lengän äwen idjä mangatah tahasenge; tä olo tä karäh mawi äwen hapan baun padang; olo tä djaton akan manisa, masi tuntang manjanjang äwen.

8. Tinai sanan akan olo arä toh: Kakai augh Jehowa: itä! aku haratahan intu bann keton djalan pambelom tuntang djalar pampatäi.

9. Idjä melai hong lewu toh,

iä akan matai awi padang, awi lau tuntang peres: tapi idjä blua manjembah olo Kasdim, idjä mangapong keton, iä karäh belom, palus manamput hambaruac kilau talo rampase.

10. Krana aku djari manintu baungku akan lewu toh indu tjalakae, djaton djaka indu kahalape, koan Jehowa. Lewu toh karäh indjuluk akan radja Babel, mangat iä manusule.

11. Tinai tahu ungkup radja Juda suman: hining keton augh Jehowa.

12. O keton, ungkup panakan Dawid! kakai augh Jehowa: putus budjubudjur keton haiak djadjuwu, palus liwus olo irarat bara lengän olo gagah, belä kasangitku malajap kilau apui, balalu manjeha sampai djaton tarabelep, tagal kadarhakan gawin keton.

13. Itä! aku handak mantakan ikau idjä melai helat djanah, ikau bukit hong padang tä, koan Jehowa; keton idjä hamauh: äwe tau maroboh ita, atawa äwe tau sampai äka ita?

14. Aku handak mamalih keton tumon bua gawin keton, koan Jehowa; aku handak mantokan apui intu iä idjä padet kilau kajuan: djetä akan manjeha talo handiai hakaliling lepa lomos.

BAGI 22.

Hukum inuman akan radja telo, Joahas, Jojakim tuntang Jekhonia.

1. Kakai augh Jehowa: Lius, tanggoh human radja Juda, palus sanan augh toh hetä.

2. Koam: hining augh Jehowa,

o radja Juda, ikau idjä mondok hundjun padadusan Dawid, ikau tuntang karä mantirm, tuntang hapus olo ajum, idjä tamä mahoroe bauntonggang djetoh.

3. Kakai augh Jehowa: lulus kabudjur tuntang katetek, liwus olo ihenjek bara lengän olo gagah, tinai äla mahenjek olo tamuäi, nolä tuntang balo; äla keton mararat, tuntang äla manusuh dahan olo awang djaton kasalac hong äka toh.

4. Amon keton totototo manumon augh toh, tä maka radja, idjä mondok hundjun padadusan Dawid, akan tamä blua bauntonggang huma toh, mukong karet tuntang hadjaran, iä, karä mantire tinai olo ajue.

5. Tapi djaka keton djaton manumon augh toh, tä aku djari sumpah manjewut arepku, koan Jehowa, huma toh akan karakaraka bewäi.

6. Krana kakai augh Jehowa tahu human radja Juda: Ikau kilau Gilead intu aku, kilau tantan Libanon, tapi aku handak mawi ikau mandjadi benjem, lewu idjä djaton iukong olo.

7. Krana aku djari manukas kutoh olo parusak mawi ikau, genep biti tuntang ganggamae. äwen karäh manäweng karä batang seder aim awang kampili, balalu mandjakah tä akan apui.

8. Tä arä olo kapir karäh mahalau lewu toh, sambil hamauh dengan sama arepe: buhen Jehowa djari mawi lewu hai tä kalotä?

9. Tä olo karäh tombah: basa äwen djari mangauan djandjin Jehowa, Hatallan ai, palus soutop intu hatalla beken, sambil manempo djetä.

10. Aela keton manangis tagal olo matäi, äla manatum iä; tapi käläh tangis tagal olo idjä tawanän tä, krana djaton haliai iä akan haluli tinai mitä tanah äkae inakan.

11. Krana kakai augh Jehowa tahu Joahas, anak Josia, radja Juda, idjä djari marentah manganti liu bapae Josia, idjä inamput bara äka toh: Djaton haliai iä akan haluli tinai.

12. Tapi iä akan matäi intu äkae inamput tawanan, palus iä djaton akan mitä tanah toh tinai.

13. Kajah olo, idjä mamangun humae hapan kadarhaka, tuntang manatap karonge hapan kasalan; iä hadjadjuan olo ai bagawi haiang, djaton manenga upahe:

14. Sambil hamauh: aku handak mamangun akangku huma idjä hai haliai, tuntang karong idjä bungas; tuntang iä manampa arä panjengok hetä, tinai djetä ilasähe hapan kaju seder, tuntang injapu hapan taluga.

15. Angatm, ikau haradjur akan marentah, basa ikau mambudjok arepm hapan kaju seder tä? Dia liu bapam djari kuman mihop kea, haiak malalus kabudjur tuntang katetek, tuntang iä batuah bewäi?

16. Iä djari mamatut perkarän olo pähä tuntang tjalaka, tä maka iä batuah; djaton djetä awie kasene aku? koan Jehowa.

17. Tapi matam tuntang atäim baja manintu kisit kakoho, ikau handak manusuh dahan olo idjä djaton bara kasalan, handak marajap tuntang mararat bewäbewäi.

18. Tagal tä, kakai augh Jehowa tahu Jojakim, anak Josia, radja Juda: Olo djaton karäh ma-

natum iä, koae: kajah akaku. kajah betauku! Olo djaton akan manatum iä, koae: kajah tuan. kajah panambahan!

19. Iä karäh ingubur kilau kalidai; olo karäh manunda hantue manganan iä kedjau bara bauntonggang Jerusalem.

20. Dai tantan Libanon, tangis: ambo aughm hong Basan, kariak bara Abarim, krana karä mantirm idjä ingilakm djari ramok.

21. Aku djari masuman tä akam helohelo, katika ikau magon sanang; tapi koam: aku djaton parabae. Djetä puna hadatm bara katabelam, ikau djaton maku manumon aughku.

22. Riwut akan manambalang karä sakatikm, tuntang karä mantirm akan nihau tawanan; djaton tau dia ikau mahamen palus njukok tagal karä kadarhakam.

23. Ikau, idjä toh mukong Libanon, tuntang manjarangan hong batang seder! kilen ampim karäh tinai, amon kapähäm mantakan ikau, kilau kapähän olo bawi idjä luas?

24. Belom aku, koan Jehowa, alo Jekhonia, anak Jojakim, radja Juda, aton kilau tisin tjap intu lengängku gantau, mahin handak imarutku manganan ikau: — (2. Kron. 36,9.)

25. Aku handak mandjuluk ikau akan lengän olo, idjä mangatah tahasengm, intu lengän olo, idjä äka kikähm, intu lengän Nebukadnesar, radja Babel tä, tuntang olo Kasdim.

26. Aku handak manganan ikau tuntang indum, idjä djari manak ikau, akan tanah beken idjä puna dia tanah keton, maka hetä keton akan matäi. — (2 Radj. 24,12.)

27. Maka tanah, idjä paham ingenange handak inulie, djaton iä akan bulie tinai.

28. Kilau, olo toh, Jeghonia tä, kilau talo idjä batawah tuntang ingalak? aton iä kilau talo idjä djaton barega? buhen tinai iä tuntang panakae djari indjakah, inganan akan tanah awang dia kasenae?

29. Joh tanah, tanah, tanah! hining augh Jehowa!

30. Kakai augh Jehowa: Awi manjurat olo tä mandjadi akan tamauang, olo idjä djaton batuah hapus umure: krana hapus panakae dialo idjä biti karäh batuah, mangat mondok hundjun padadusan Dawid, tuntang marentah tanah Juda.

BAGI 23.

Mantir, imam tuntang nabi idjä papa impudji, tinai hukum insanan akae; pamamah Kristus, Sakatik bahalap tä, insuman.

1. Pajah keton, karä sakatik, idjä marusak sambil manamburup kawan idjä puna ajungku, koan Jehowa.

2. Tagal tä, kakai augh Jehowa, Hatallan Israel, tahu karä sakatik tä, idjä manjakatik djalahan olo ajungku: Keton djari manamburup tabiringku, djari maharak iä, tuntang djaton djari manonggo iä; itä! aku handak mamalah kadarhakan gawin keton intu keton, koan Jehowa.

3. Tapi bitingku handak manampunae finai tisan tabiringku bara karä tanah, idjä akan hetä aku djari maharak iä, palus aku handak manduan iä akan puna

kandange; tä iä karäh manak dahangdahanga.

4. Tuntang aku handak mampalembut Sakatik akan olo tä, idjä toto karäh manjakatik iä, sampai olo tä djaton akan mikäh hindai, djaton taräwen, djaton intakan, koan Jehowa.

5. Itä! katika karäh dumah, koan Jehowa, maka aku handak mampalembut akan Dawid Salundik idjä tetek tä; iä akan indu radja, marentah bahalap tuntang batuah, sambil malalus kabudjur tuntang katetek hong petak. — (30,3. *Jes.* 4,2; 32,1.)

6. Katika tä Juda karäh lapas, tuntang Israel akan melai sanang; djetoh arae, idjä tumon tä olo manggarä iä: Jehowa idjä äka katetek ita. — (33,16. 1. *Kor.* 1,30.)

7. Tagal tä, itä! katika aton dumah, koan Jehowa, tä olo djaton akan hamauh hindai: belom Jehowa, idjä djari magah olo Israel bara tanah Misir!

8. Tapi: belom Jehowa, idjä djari magah panakan ungkup Israel, palus djari mimbit iä bara tanah hila utara, tuntang bara karä tanah, idjä akan hetä aku djari maharak iä! Krana äwen akan melai intu puna tanahe tinai.

9. Tahu karä nabi atäiku ngambuar intu huangku, karä tolangku halipak; angkatku kilau olo babusau, idjä lajau awi anggor, tagal Jehowa tuntang tagal aughe idjä brasih.

10. Krana tanah kontep olo bakandji, sampai tanah pungupungut awi sapa, äka murep hong padang lepah keang; basa gawin äwen uras papa, tuntang prentahe djaton budjur.

11. Krana nabi tuntang imam uras haliau darhaka; alo hong humangku mahin aku sondau kadarhaka, koan Jehowa.

12. Tagal tä djalan ai akan mandjadi kilau äka malisen hong kakaput, äka äwen tanggarurus palus balongkang; krana aku handak hararepanu iä hapan tjalaka intu njelon pamalah, koan Jehowa.

13. Toto, aku djari mitä arä kagila intu karä nabi Samaria kea, olo tä mandjum hapan aran Baal, tuntang mampalajang olo ajungku, Israel;

14. Tapi intu karä nabi Jerusalem aku mitä kakihal paham; äwen baja bakandji, tuntang mandjaro, tinai manantiring lengän olo parajap, belä olo hobah bara kadarhaka. Uras äwen tä kilau Sodom intu aku, karä oloe sama kilau Gomora.

15. Tagal tä, kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, tahu karä nabi tä: Toto, aku handak pakanan olo tä hapan pananar, tuntang mampihop iä hapan danum peru; krana awi karä nabi Jerusalem kaliau djari lembut akan hapus tanah.

16. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom: Ela keton tarima augh karä nabi, idjä mandjum akan keton; äwen mampalajang keton; iä masanan päitä atäi ai bewäi, tuntang djaton tumon augh Jehowa. — (6,14.)

17. Äwen haradjur hamauh deng-an olo, idjä manawah aku: Jehowa djari masuman, keton karäh mangat batuah bewäi; — tinai akan karä olo idjä manandjong tumon pikir atäi ai: tjalaka djaton karäh sampai ketou.

18. Krana äwe äwen tä djari ompat Jehowa hakarangka? äwe djari mitä atawa mahining augh? äwe djari manjenäh augh mangesene tä?

19. Itä! talo saloh balewut ain Jehowa akan dumah paham kasangite, talo badjea idjä sarosari haliai; djetä akan lawo mawi takolok olo darhaka. — (30,23.)

20. Kalait Jehowa djaton akan undur, sampai iä malalus tuntang mampalepah talo idjä kahandak atäie; dapit intu katatesan karä andau keton akan mingat harati tä totototo.

21. Aku djaton djari manjoho karä nabi tä, tinai äwen tä kanaha lembut bewäi; aku djaton djari hamauh dengae, mahin äwen mandjum kea.

22. Krana djaka äwen toto djari ompat manamuni aku hatirok, toto, iä djari masuman karä aughku akan djalahan olo ajungku, tuntang djari mambalang äwen bara djalae idjä papa, tinai bara karä kadarhakan gawie.

23. Aton aku toh Hatalla idjä tokep bewäi, koan Jehowa, tuntang djaton Hatalla akan kedjau kea?

24. Tau kea olo manjahokan arepe intu äka basilim, sampai aku djaton tau mitä iä? koan Jehowa. Djaton hapus langit tuntang petak basuang aku? koan Jehowa.

25. Aku toto djari mahining talo awang insuman karä nabi, idjä mandjum manandjaro hapan arangku, koae: aku djari nupi, aku djari nupi!

26. Kilen katalahie djetä melai hong atäi karä nabi, idjä manu-

djum tandjaro? Iä puna nabin tipun atäi ai.

27. Idjä handak manamput djalahan olo ajungku ngalapean arangku, tagal karä nupie, awang insanae akan karä kolae; sama kilau karä tatoe djari kalapean arangku tagal Baal.

28. Nabi idjä puna panupi, naughe iä masuman nupie; tapi nabi idjä äka aughku, käläh iä masuman aughku totototo: krana akan en tikil mäwoi paräi? koan Jehowa.

29. Dia aughku kilau apui? koan Jehowa: kilau tasal idjä maramok batukarang? — (*Ibran.* 4,12.)

30. Tagal tä, itä! aku handak mawi karä nabi, koan Jehowa, idjä manakau mambalang aughku bara kolae.

31. Itä! aku handak mawi karä nabi, koan Jehowa, idjä hapan augh ai, sambil hamauh: Iä djari masumae.

32. Itä! aku handak mawi äwen, idjä manudjum nupi tandjaro, koan Jehowa, sambil masuman tä, tuntang mampalajang olo ajungku hapan tandjaroe tuntang augh haiang ai, alo aku djaton djari manjoho iä, djaton djari mametäh iä, tinai iä djaton haliai baguna akan utus olo toh, koan Jehowa.

33. Maka amon olo toh, atawa nabi, atawa imam, akan misek ikau, koae: narai tinai prentah hukum Jehowa? tä ikau akan tombah aughe: narai prentahe? aku handak manganan keton, koan Jehowa.

34. Tinai amon nabi, atawa imam, atawa olo beken hamauh: tä prentah hukum Jehowa: — toto,

aku handak mamaläh mawi olo tä tuntang ungkup humae.

35. Kakai patut keton hamauh, genep biti dengan kolae, tuntang dengan sama arep keton: kilen panombah Jehowa, narai augh Jehowa?

36. Äla manjewut tä tinai prentah babehat ain Jehowa; krana akan genep biti augh ai bewäi karäh mandjadi babehat, basa keton nambalik augh Hatalla idjä belom, Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan ita.

37. Tagal tä keton akan misek nabi: kilen panombah Jehowa dengam? narai Jehowa djari hamauh?

38. Tapi basa koan keton: prentah babehat ain Jehowa: — tagal tä kakai augh Jehowa: basa keton manjewut augh Jehowa prentah babehat, alo aku djari manjoho keton, koangku: äla keton hamauh: prentah babehat ain Jehowa:

39. Tagal tä, toto, aku handak ngalapean keton lepalepah; keton tuntang lewun keton, idjä djari inengaku akan keton tuntang akan tato keton, aku handak manganae bara baungku.

40. Aku handak manampa kahawen tuntang katawah akan keton katatahi, idjä djaton kalapean.

BAGI 24.

Tan ling hapan duä karandjang korma tä.

1. Itä! Jehowa mamprahan akangku aton duä karandjang korma, ingkes intu baun human Jehowa; limbah Nebukadnesar, radja

Babel, djari manamput Jeghonia, anak Jojakim, radja Juda, tuntang karä mantir Juda, tinai karä tukang kaju dengan tukang sanaman, tawanan bara Jerusalem, palus djari mimbit äwen akan Babel. — (2. *Radja* 24, 14.)

2. Hong karandjang idjä tä aton korma paham kahalape, kilau korma idjä solake masak; tapi hong karandjang idjä tinai papa, djaton tarakinan awi kapapae.

3. Tä Jehowa hamauh denganku: Narai aton gitam, o Jeremia? Tombah aku: Bua korma: idjä bahalap, iä bahalap haliai: idjä papa tangkalau papa haliai, sampai djaton tarakinan awi kapapae.

4. Tä augh Jehowa sampai aku, koae:

5. Kakai augh Jehowa, Hatalan Israel: kilau bua korma idjä bahalap toh tumon tä aku handak manahiu masi olo Juda idjä tamput tatawan, idjä djari imungkatku bara äka toh akan tanah olo Kasdim.

6. Äku handak manangkilik masi iä, tuntang handak halalian iä akan tanah toh; aku handak mamangue, tuntang djaton mangarak iä tinai; aku handak mimbul iä, djaton marunape tinai. — (31. 28.)

7. Tinai aku handak manengakae atäi idjä kasene aku, aku toh Jehowa; palus olo tä akan mandjadi indu djalahan olo ajungku, tinai aku karäh indu Hatalae; krana äwen karäh hobah akangku hapan salepah atäie.

8. Tapi kilau korma papa tä kalotü kapapae, sampai djaton tarakinan, koan Jehowa, kakai aku handak mawi Sedekia, radja Juda, tuntang karä mantire, tinai karä

tisan olo Jerusalem, idjä katapasan hong tanah toh, tuntang idjä melai intu Misir. — (29. 17.)

9. Aku handak mandjuluk iä akan tjalaka, palus handak manamburup iä kumbangkumbanga hong karä karadjaan hapus petak, nakara äwen mandjadi indu tawah, tanding tuntang tabean, tinai indu sapa hapus hong karä äka, idjä akan tä aku djari manganan iä.

10. Tinai aku handak manjoho padang, lau tuntang peres mantakan äwen, sampai äwen impalomos bara tanah, idjä djari inengaku akue tuntang akan tatoc. — (*Esegh*. 14, 21.)

BAGI 25.

Olo Juda tawanan akan Babel udju pulu njelo katahie.

1. Djetoh augh, idjä sampai Jeremia tahu hapus utus olo Juda, intu njelo äpat kahum Jojakim, anak Josia, radja Juda tä, djetä njelo idjä solake kahum Nebukadnesar, radja Babel.

2. Idjä insuman nabi Jeremia akan karä olo Juda, tuntang karä olo Jerusalem, koae:

3. Bara njelo telowalas kahum Josia, anak Amon, radja Juda, palus sampai andau toh, djadi dnä pulu telo njelo toh, maka augh Jehowa djari sampai aku, tuntang aku djari masanan tä akan keton totototo; tapi keton djaton haliai maku mahininge.

4. Tinai Jehowa djari kindjap manjoho karä reware, nabi tä, tanggoh keton; tapi keton djaton haliai

maku mahining, tuntang djaton maku manalingan pinding keton. uka manumon.

5. Ewen djari hamauh: hobah keton, genep biti bara djalae idja papa, tuntang bara kadhakan gawin keton, ta keton haradjur akan melai hong tanah, idja djari inenga Jehowa akan keton tuntang akan tato keton. palus kata-tahi.

6. Ela omba hatalla beken, uka manempo ia tuntang manjembah ia. belu keton marahas aku awi tampan lengän keton, sampai aku minbit tjalaka mawi keton.

7. Tapi keton djaton djari manumon aughku. koan Jehowa, malainkan keton djari marahas aku awi tampan lengän keton, indu tjalakan keton kabuat.

8. Tagal ta koan Jehowa, Tuhan karu kawan talo belom: Basa keton puna djaton maku mahining aughku.

9. Itai aku handak manjoho manduan karu djalahan olo bara hila utara, koan Jehowa, tuntang rewarku Nebukadnesar, radja Babel ta kea: aku handak minbit olo ta mawi tanah toh, tuntang mawi karu olo idja mukong he-toh, tinai karu djalahan olo idja hakabiling, aku handak mangerem tuntang marusak ia, manampa ia mandjadi indu katjijis tuntang kabenjem katatali.

10. Aku handak mampaterai marak olo ta augh karami tuntang kahandjak, augh bakalbanu tuntang popoh, augh galingan dengan kalawan sumbo.

11. Hapus tanah toh akan mandjadi indu karusak tuntang kabenjem, ta karu djalahan olo toh akan manempo radja Babel udju

pulu njelo katahie. - (27,22. *Ezra* 1,1. *Dan.* 9,2.)

12. Tapi amon udju pulu njelo ta djari hapus, ta aku handak mamalah karajap radja Babel, tuntang karu olo ai. koan Jehowa, palus mawi hapus tanah olo Kasdim: aku handak manampa ta mandjadi karusak katatali.

13. Aku handak makalus mawi tanah ta karu augh, awang djari insanangku akae, karu augh awang djari injurat hong surat toh, idja inudjun Jeremia tabiu karu djalahan olo ta:

14. Sampai djalahan olo idja bakapal tuntang radja hai akan mahadjipen ewen ta kea. Nakai aku handak mamalah mawi ewen tumon kapatute. tumon karu gawin lengae.

15. Krana kalotoh Jehowa, Hatallu Israel, djari hamauh denganku: Duan sangkir anggor kasingitku toh bara lengängku, palus pihop hapan ta karu djalahan olo. idja injobeku ikau manalihe:

16. Nakara ewen ta mihope, palus hujonghajang tuntang njanjau tagal padang ta, idja handak impaikku mamarak ewen.

17. Ta aku djari manduan sangkir bara lengän Jehowa, tuntang aku djari mampihop hapan ta karu djalahan olo, idja djari injoho Jehowa aku manalihe.

18. Ia ta: Jerusalem tuntang karu lewin Juda, tuntang radjae dengan karu mantire, nakara ewen rusak palus benjem, mandjadi indu aka katjijis tuntang sapa, tumon awang djari andau toh:

19. Tinai Parao, radja Misir, tuntang karu reware, karu mantire, tinai olo ai samandiai:

20. Karu tanah Arab, karu ra-

djan tanah Us, karä radjan tanah Pilisti, Askalon, Gasa, Ekron, tuntang tisan Asdod:

21. Edom tuntang Moab, tinai olo Amon:

22. Karä radja Tirus, karä radja Sidon, radjan karä pulau idjä dipali tasik:

23. Dedan, Tema, Bus, tuntang karä olo idjä basukur:

24. Karä radja Arab, tinai karä radjan olo idjä balutbaluten, awang melai hong padang benjem:

25. Karä radja Simi, karä radja Elam, karä radja Madai:

26. Karä radja hila utara, awang tokep tuntang awang kedjau haiahaiaik, karä karadjaan hapus kalunen, awang aton hundjun petak. Maka radja Sesagh tä akau mihop rahian bara karä olo tä.

27. Maka awi ikau hamauh dengan olo tä: kakai augh Jehowa. Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: ihop keton busabusau, tuntang muta palus balongkang, uka äla keton tau mendeng tinai intu baun padang, idjä handak impaitku mamarak keton.

28. Maka amon olo tä djaton maku manjambut sangkir tä bara lengäm, uka mihope, tä koam dengan äwen: kakai augh Jehowa. Tuhan karä kawan talo belom: djaton tau dia keton mihop tä!

29. Krana itä! huang lewu idjä injewut tumon arangku aku manampara mahukum, tau keton lapas bara hukum? Toto, keton djaton akan lapas bara hukum: krana aku mangahan padang mantakan olo handiai idjä mukong petak, koan Jehowa, Tuhan karä kawan talo belem. — (1. Petr. 4.17.)

30. Maka ikan akan manudjum karä augh toh akan äwen, sambil

hamauh dengae: Jehowa karäh njakungkong bara äkae gantong, tuntang mambo auge bara äkae melai idjä brasih, iä karäh njakungkong paham mawi äkae melai: iä karäh mahalap, kilau olo pamähes, mawi karä olo hong petak.

31. Augh lalento tä mandas saran petak; krana Jehowa aton perkarac dengan karä djalahan olo, iä handak masara karä isi samandiai; tuntang karä olo parajap handak indjuluke akan padang, koan Jehowa.

32. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo helom: Itä! tjalaka lembut hatuntut hatuntut, bara djalahan idjä palus akan beken; talo badjea paham akan lembut bara saran petak.

33. Tä olo idjä impatäi Jehowa karäh hakalampah andau tä bara saran petak palus sarac silac; äwen djaton inatum, djaton iä induan tuntang ingubur, malainkan iä mandjadi kilau tai hong petak. — (7.33.)

34. Tangis, karä sakatik! bawai tuntang baring arep keton hong kawo, keton idjä kapala kawan tä, krana andau keton impatäi djari sampai, tuntang keton inamburup: tä keton akan balongkang pusit, kilau sarangan baega.

35. Karä sakatik malin djaton kea tau hadari, tuntang kapala kawan tä djaton kea tau malakan.

36. Tä karä sakatik karäh manangis, tuntang karä kapala kawan tä karäh mambawai, basa Jehowa djari marusak talo urepe;

37. Tanae idjä basiwoh tuntang sanang tä djari rusak awi kalason kasangit Jehowa.

38. Kilau singa tabela iä djari

malihi kalekac, tumon tä tanah äwen djari rusak awi kalason kagagahe, awi kasangite idjä hasep tä.

BAGI 26.

Jeremia indawa uka impatäi; tapi iä lapas tinai indohop Ahikam.

1. **M**aka intu tamparan kara-djaan Jojakim, anak Josia, radja Juda, augh toh sampai bara Jehowa, koac:

2. Kakai augh Jehowa: mendeng ikau hong parantaran human Jehowa, tuntang suman akan olo bara karä lewun Juda, awang tamä hetä, uka sombajang hong human Jehowa, karä augh toh, idjä djari imetähku ikau masumac, äla ikau manapas idjä kabawak augh.

3. Ajaajau olo handak tarima aughm, tuntang genep biti hobah bara djalae idjä papa; tä aku handak mangarajau tagal kapapa tä, idjä handak hapaku hararepan iä tagal kadarhakan gawie. — (36,3.)

4. Toh, awi ikau hamauh dengan äwen: kakai augh Jehowa: djaka keton djaton maku manumon aughku, tuntang belom tumon Toratku, idjä djari inengaku intu baun keton,

5. Mangat keton mahining augh karä rewarku, nabi tä, idjä kindjap djari injohoku tanggoh keton, tapi djaton kea keton djari tarima aughe:

6. Tä, maka aku handak mawi huma toh kilau Silo, tuntang lewu toh akan indu bawak sapan karä utus olo hong petak. — (7,14.)

7. Maka karä imam, nabi tuntang olo arä mahining Jeremia masanan karä augh tä hong human Hatalla.

8. Djadi, amon Jeremia terai masanan talo handiai, idjä djari injoho Jehowa iä masanan akan olo arä, tä maka karä imam tuntang nabi tinai olo arä manawan iä, sambil hamauh: Ikau patut impatäi.

9. Krana buhen ikau djari manudjum hong aran Jehowa, koam: huma toh akan mandjadi kilau Silo, tinai lewu toh karäh rusak, sampai djaton idjä biti olo huange? Palus lapus olo arä hapumpung mawi Jeremia hong human Jehowa.

10. Amon karä mantir kapalan Juda mahining karä perkara tä, maka äwen hagoet bara äka radja tamä human Jehowa, palus mondok intu bauntonggang taheta intu human Jehowa.

11. Tä karä imam tuntang nabi hamauh dengan karä mantir kapala, haiak olo arä, koac: Olo toh patut hukum impatäi, krana iä djari manudjum mawi lewu toh, tumon pinding keton djari mahininge.

12. Tapi tombah Jeremia, koac dengan karä mantir kapala, tuntang dengan olo arä: Jehowa djari manjoho aku manudjum mawi huma toh, tuntang mawi lewu toh, hapan karä augh tä, idjä djari hining keton.

13. Toh, pabudjur dasar tuntang gawin keton, balalu tumon augh Jehowa, Hatallan keton, tä Jehowa karäh mangarajau tagal tjalaka tä, idjä djari insanae mawi keton.

14. Tapi aku, itä! aku intu

lengän keton, naughe keton mawi aku tumon kapatut tuntang kabudjur intu matan keton.

15. Tapi buah keton katawan tantutantu, amon keton mampatäi aku, toto keton karäh mamuat daha idjä djaton kasalae akan hundedun arep keton, tinai akan lewutoh, tuntang karä olo huange; krana toto haliai, Jehowa djari manjoho aku tanggoh keton, uka nasanan karä augh toh akan pinding keton.

16. Tä, maka mantir kapala tuntang karä olo arä tombah augh imam dengan nabi tä: Olo toh djaton patut hukum matäi, krana iä djari hakotak dengan ita hapan aran Jehowa, Hatallan ita.

17. Tinai isut bakas tanah aton mendeng, palus hakotak dengan hapus olo arä, koae:

18. Migha, olo Maresa tä, djari manudjum djaman Iliskia, radja Juda, sambil hamauh dengan hapus olo Juda, koae: kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom: Sion karäh iluku kilau tana, tuntang Jerusalem akan mandjadi indu tujok batu, tuntang lungkoh äka huma toh akan mandjadi indu kajuan.

19. Aton kea Iliskia, radja Juda, tinai hapus olo Juda djari mampatäi iä? paham haream äwen mikäh Jehowa, palus musok intu baun Jehowa, sampai Jehowa mangarajan tagal tjalaka tä, idjä djari insumae mawi äwen. Buhen ita toh handak mamapa hamba-ruan ita paham?

20. Aton kea idjä biti bihin, idjä manudjum hong aran Jehowa, iä tä Uria, anak Semaja, bara Kiriattjarim: iä tä manudjum mawi lewu tuntang tanah

toh, tumon karä augh Jeremia kea.

21. Maka amon radja Jojakim tuntang karä mantie idjä hai, tinai karä kapalae mahining aughetä, tä radja handak mampatäi iä: maka amon Uria mahining tä, iä mikäh balahu hadari, palus sampai Misir.

22. Tapi radja Jojakim manjoho olo akan Misir, Elnatan, anak Aghbor, tuntang olo beken tinai ompat iä;

23. Äwen tä manduan Uria bara Misir, mimbit iä sampai radja Jojakim, maka iä tä mampatäi iä lapan padang, tuntang manganau hantue lakau karä kubur olo panjelat.

24. Maka lengän Ahikam, anak Sapan, hindjä Jeremia, belä iä injaragh akan lengän olo arä, uka impatäie. — (2. Radja 22, 12.)

BAGI 27.

Juda tuntang karä djalahan olo idjä hakaliling hetä djaton tau dia mamenda Babel.

1. Intu tampanan karadjaan Jojakim, anak Josia, radja Juda, augh djetoh sampai Jeremia bara Jehowa, koae:

2. Kakai augh Jehowa denganku: Tampa ugar akam tuntang tahie, kepan tä intu tekokm.

3. Palus pait tä akan radja Edom, tuntang akan radja Moab, radjan olo Amon, radja Tirus, radja Sidon, hapan lengän sarohae, idjä tanggoh Sedekia, radja Juda hong Jerusalem. — (25, 21.)

4. Soho sarohae tä masuman akan karä tuan ai: kakai augh

Jehowa. Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel. patut keton masuman akan tuan keton kakai:

5. Aku djari manampa petak, tuntang karä olon, tinai karä meto idjä hundjun hapus petak, hapan kwasangku idjä hai, tuntang lengängku idjä indjudjuku, palus aku manenga tä akan barangai olo tumon kabudjur intu matängku.

6. Maka toh, aku djari manenga karä tanah tä intu lengäu Nebukadnesar, radja Babel, rewarku tä; karä meto padang kea mahin djari mengaku akae, uka manempo iä. — (*Dan.2.37.*)

7. Tinai karä djalahan olo akan manempo iä, tuntang anaketuntang äsoe, njamah katika tanah ai kea sampai:tä maka arä utus olo bakapal, tuntang arä radja hai karäh mahadjipen iä.

8. Djadi genep utus olo, tuntang genep karadjaan, idjä djaton maku manempo Nebukadnesar, radja Babel tä, tuntang djaton maku manjontop tekoke penda ugar radja Babel: maka utus olo tä aku handak manggapie hapan padang, lau tuntang peres, koan Jehowa, sampai aku djari mampalomos olo tä hadjamban lengän ai.

9. Tagal tä äla tarima augh karä nabin keton, augh karä nudjum, karä olo panupi, olo idjä pitä hulubalang tuntang tawan pampatah dewa, idjä hamauh dengan keton, koae: keton djaton akan manempo radja Babel tä.

10. Krana olo tä manudjum tandjaroe akan keton, uka mimit keton kedjau bara tanah keton, sampai aku manganan keton, palus keton rusak.

11. Tapi utus olo tä, idjä ma-

njontop tekoke penda ugar radja Babel, palus manempo iä, utus olo tä handak injohoku melai intu tanahie, koan Jehowa, iä karäh malan hetä tuntang melai huange.

12. Limbah tä aku hakotak dengan Sedekia, radja Juda, tumon karä augh toh, koangku: Sontop tekokm mamenda ugar radja Babel: awi manempo iä tuntang olo ajue, tä keton akan belom.

13. Krana buben keton handak matäi, ikau tuntang karä olo ajum, awi padang, lau tuntang peres? tumon djari augh Jehowa tahu genep utus olo, idjä djaton maku manempo radja Babel tä.

14. Toh, äla keton tarima augh karä nabi tä, idjä masanan akan keton, koae: keton djaton akan manempo radja Babel tä: — krana äwen manudjum tandjaroe bewäi akan keton.

15. Krana aku djaton djari manjoho äwen, koan Jehowa, tapi iä manudjum tandjaroe hapan arangku, nakara aku manganan keton, palus keton rusak, tuntang karä nabi tä, idjä manudjum akan keton.

16. Tinai aku hamauh dengan karä imam, tuntang hapus olo arä, koangku: Kakai augh Jehowa: äla keton tarima augh karä nabin keton, idjä manudjum akan keton, koae: toto, ramon human Jehowa tä karäh badjeleng ilian tinai bara Babel; krana olo tä manudjum tandjaroe bewäi akan keton. — (*28.3.*)

17. Äla keton harap aughe, malainkan awi keton manempo radja Babel, tä keton karäh belom; krana buben lewu toh akan indu rusak bewäi?

18. Tapi paibasa olo tā toto nabi, djaka augh Jehowa toto intu ia, käläh toh ia blaku intu Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, mangat ramo tā, idjä magon hong human Jehowa tuntang intu human radja Juda, awang katapasan hong Jerusalem, äla kea tumpat irampas akan Babel.

19. Krana kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, rahiü toros hai tā, tahu talagapanjaap tuntang karä rakar tā, tahu tisan karä ramoe tā, idjä katapasan hong lewu toh. — (2. *Radja* 24,14; 25,13.)

20. Idjä hindai djari irampas Nebukadnesar, radja Babel, metoh ia manamput Jekhonia, anak Jojakim, radja Juda, bara Jerusalem tawanan akan Babel, haiak karä olo hai hong Juda tuntang Jerusalem:

21. Toto, kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel, tahu karä ramo tā, idjä katapasan intu human Jehowa, tuntang intu human radja Juda, tinai hong Jerusalem:

22. Akan Babel djetä karäh inamput, palus akan melai hetä, sampai katika, amon aku karäh manahiü tā tinai, koan Jehowa: katika tā aku handak mimitä tā tinai, palus halalian tā tinai akan äka toh.

BAGI 28.

Hananja manandjaro; hukume insanan Jeremia.

1. Djadi, intu njelo tā kea, kahum tamparau karadjaan Sede-

kia, radja Juda, intu njelo äpat, bulan linä, maka Hananja, anak Asur, nabi tā idjä bara Gibeon, hamauh denganku hong human Jehowa, intu baun karä unam tuntang olo arä samandiai, koac:

2. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: aku djari mamelek ugar radja Babel.

3. Duä njelo hindai maka aku handak halalian akan äka toh karä ramon human Jehowa, idjä djari irampas Nebukadnesar, radja Babel, bara äka toh, idjä imbite akan Babel. — (27,19.)

4. Tinai aku handak mimit Jekhonia, anak Jojakim, radja Juda, tuntang olo handiai, idjä inamput tawanan bara Juda, idjä sampai Babel, buli kaleka toh tinai, koan Jehowa: krana aku handak mamelek ugar radja Babel tā.

5. Tä nabi Jeremia hamauh dengangan nabi Hananja, intu baun karä inara, tuntang intu baun olo arä handiai, idjä mendeng hong human Jehowa:

6. Koan nabi Jeremia: Amen, käläh Jehowa malaluse! käläh Jehowa mandähen karä aughm, idjä djari inudjum awim; mangat ia halalian karä ramon human Jehowa, tuntang mimit olo handiai, awang djari inamput tawanan, buli bara Babel akan äka toh.

7. Tapi toh, hining ikau augh djetoh, idjä insumanku intu pindingm, tinai intu pinding olo arä.

8. Arä nabi djaman horan, idjä helo bara aku tuntang bara ikau, djari manudjum paang, tjalaka tuntang peres mawi arä tanah, tuntang arä karadjaan awang hai:

9. Toh, amon nabi manudjura

kasanang, tuntang augh nabi tä tulus kea, tä nabi tä karäh kase-nan, djaka Jehowa toto djari manjoho iä.

10. Tä, maka nabi Hananja meng-kak ugar tä bara tekok nabi Je-remia, sambil mamelek tä.

11. Tuntang Hananja hamauh intu baun olo arä, koac: Kakai augh Jehowa: kalotoh aku handak mamelek ugar Nebukadnesar, radja Babel, limbah hapus duä njelo, palus mengkak tä bara tekok karä utus olo. Maka nabi Jeremia bago-et buli äkae.

12. Tapi augh Jehowa sampai Jeremia, limbah nabi Hananja djari mengkak mamelek ugar tä bara tekok nabi Jeremia, koac:

13. Lius, suman akan Hananja, koam: kakai augh Jehowa: ugar kaju djari imelekm, toh ikau akan manampa ugar sanaman manganti djetä.

14. Krana kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: Aku djari mang-kepan ugar sanaman intu tekok karä djalahan olo toh, uka iä manempo Nebukadnesar, radja Ba-bel: djaton tau dia olo manempo iä, krana karä meto padang kea mabin djari inengaku äkae.

15. Maka koan nabi Jeremia dengan nabi Hananja: Hining toh Hananja! Jehowa djaton djari manjoho ikau, baja ikau kabuatm djari mampaharap olo toh hapan tandjarom.

16. Tagal tä kakai augh Jeho-wa: Itä! aku mambarang manga-nan ikau bara petak; njelo djetoh ikau akan matäi, basa ikau djari hamauh, muas olo dengan Je-howa.

17. Tumon tä nabi Hananja ma-

täi hong njelo djetä kea, intu bulan udju.

BAGI 29.

Surat Jeremia impaite akan karä olo Juda idjä tawanan hong Babel, masuman kapatut gawie akan äwen.

1. Maka djetoh karä augh su-rat tä, idjä impait nabi Jeremia bara Jerusalem akan karä mantir kapala awang djari tamput tawa-nan, tinai akan karä imam, nabi, tuntang akan hapus olo arä, idjä djari tawanan awi Nebukadnesar bara Jerusalem akan Babel.

2. Limbah bara radja Jeghonia, tuntang sawan radja, tuntang man-tir dalam, tinai karä mantir kapala hong Juda dengan Jerusalem, haiak karä tukang kaju dengan tukang sanaman djari nihau bara Jerusalem. — (2. Radja 24, 15.)

3. Iä mampait surat tä hadjam-ban lengän Elasa, anak Sapan, äwen duä Gemarja, anak Hilkia, idjä injoho Sedekia, radja Juda, akan Babel, tanggoh Nebukad-nesar, radja Babel. Maka kakai auge:

4. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel, dengan karä olo tawanan, idjä djari injohoku tawanan bara Jerusalem akan Babel.

5. Pangun huma, äka keton tau melai, awi mambulan kabon, mangat tau kuman buae;

6. Awi masawä, mangat manak hatuä bawi, tinai pasawä anak ke-ton idjä hatuä, tuntang pabanä anak keton idjä bawi, mangat iä kea manak hatuä bawi, dahangda-hanga hetä, uka äla munos.

7. Gau kahalap akan lewu tä, idjä akan hetä aku djari manjoho keton tawanan, haiak laku akac intu Jehowa, krana hmanng berkat ai keton kea tamput bara berkat.

8. Krana kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: Ela keton maku maunga karä nabi tuntang nudjum, idjä marak keton, tinai äla tarima olo panupi baris keton, idjä injoho keton nupi akan keton. — (14, 14.)

9. Krana olo tä manudjum tandjaroe hapan arangku; aku djaton djari manjoho ia, koan Jehowa.

10. Krana kakai augh Jehowa: Toto, anon udju pulu njelo djari hapus hong Babel, tä aku handak manjupa keton, tuntang malalus augh asingku akan keton, balalu halalian keton tinai akan äka toh. — (25, 11.)

11. Krana aton bewäi pikirku akan keton, koan Jehowa, pikir kasanang, tapi djaton pikir tjalaka, aku handak malalus tä akan keton dapit tumon kaharap keton.

12. Tä keton karäh blaku intu aku, tuntang lius musok aku, maka aku handak tarima augh keton.

13. Keton karäh manggan aku palus sondau, asal keton manggan aku hapan salepoh atäi. — (5. Mos. 4, 29.)

14. Maka aku handak injondau keton, koan Jehowa, tuntang aku handak paterai keton tawanan, tinai handak mamumpong keton bara karä utus olo, bara karä kaleka, idjä akan hetä aku djari maharak keton, koan Jehowa; tuntang aku handak halalian keton buli äka tä tinai, idjä bara hetä aku djari manjoho keton tawanan.

15. Basa koan keton: Jehowa djari mampendeng arä nabi akan ikäi hong Babel.

16. Tagal tä kakai augh Jehowa tahu radja tä, idjä mondok hundjun padadusan Dawid, tinai tahu karä olo idjä melai hong lewu toh, ia tä karä paharin keton, idjä djaton djari tamput tawanan haiak dengan keton:

17. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom: Toto, aku handak manjoho padang, lau tuntang peres manjangkelang äwen; tinai aku handak mawi äwen kilau bua korma awang papa, idjä djaton tarakinan tagal kapapae. — (24, 8.)

18. Tuntang aku handak manjusah likut olo tä hapan padang, lau tuntang peres, tinai aku handak manamburup ia kumbangkumbanga akan karä karadjaan hong petak, mandjadi indu sapa tuntang karusak, tinai indu äka katjitis, haiak indu tawah karä utus olo, idjä akan hetä aku djari maharak ia.

19. Basa äwen tä djaton djari manumon aughku, koan Jehowa, metoh aku djari kindjap manjoho karä rewarku, nabi tä, tanggoih ia: tapi keton djaton maku mahiming, koan Jehowa.

20. Tapi käläh keton handiai, idjä djari tamput tawanan, idjä djari injohoku bara Jerusalem akan Babel, hining keton augh Jehowa!

21. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel, tahu Aghab, anak Kolaja, tinai Sedekia, anak Maaseja, idjä manudjum manandjaro akan keton, hapan arangku: Itä! aku handak mandjuluk äwen duä tä akan leugän Nebukaduesar, radja Babel; ia tä

karäh mampatäi äwer: intu baun keton. — (27.10.)

22. Tuntang karä olo Juda, idjä tawanan hong Babel, karäh manjewut iä indu tanding sapa, koae: käläh Jehowa mawi keton kilau Sedekia äwen duä Aghab, idjä matäi injehäi radja Babel belobelom.

23. Basa äwen tä paham marajap hong Israel, tuntang habandong dengan sawan kolae, tinai masuman augh tandjaro hapan arangku, idjä djaton djari imetähku iä: aku idjä katawan tä, tuntang idjä saksie, koan Jehowa.

24. Tinai ikau akan hamauth mawi Semaja, olo Nehalam tä:

25. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: basa ikau djari mampait surat hapan aram akan olo arä idjä hong Jerusalem, tuntang akan Sepanja, anak Maaseja, imam hai tä, tinai akan karä imam awang beken, idjä kalotoh auge:

26. Jehowa djari manampa ikau mandjadi imam gautin imam Jojada, uka keton mangapala human Jehowa, mingat karä olo gila tä, idjä mangarasau manjewut arepe nabi, mangat manutup tuntang mamanga iä.

27. Toh, buhen ikau djaton mandjar Jeremia, olo Anatot tä, idjä manjewut arepe nabi intu keton?

28. Krana iä djari manjoho olo tanggoh ikäi hong Babel, masanan kalotoh: tawanan tä tahi hindai: pangun bewäi huma, tuntang melai hetä, imbul pambulan, kuman bnae.

29. Maka imam Sepania djari mam-basa surat tä intu pinding nabi Jeremia.

30. Tagal tä augh Jehowa sampai Jeremia, koae:

31. Soho olo tanggoh äwen idjä tamput tawanan tä, sanan: kakai augh Jehowa tahi Semaja, olo Nehalam: Basa Semaja djari manudjum akan keton, alo aku djaton djari manjoho iä, sambil mam-paharap keton intu tandjaroe,

32. Tagal tä, maka kakai augh Jehowa: itä! aku handak mamaläh mawi Semaja, olo Nehalam tä, tuntang panakae, sampai djaton idjä biti hindai akae, idjä melai intu marak utus olo toh, tinai djaton iä akan mitä kahalap tä, idjä handak ilalusku intu djalahan olo ajungku, koan Jehowa: krana iä djari muas olo dengan Jehowa.

BAGI 30.

Limbah tjalaka idjä paham djalahan olo ain Hatalla karäh indohop, tinai Radjae idjä toto karäh marentah iä.

1. Djetoh augh Jehowa, idjä sampai Jeremia, koae:

2. Kakai augh Jehowa, Hatallan Israel: bintik karä augh tä, idjä djari insumangku akam, huang surat.

3. Krana itä! katika aton dumah, koan Jehowa, tä maka aku handak paterai djalahan olo ajungku, Israel tuntang Juda tä, tawanan, koan Jehowa, tuntang aku handak halalian äwen buli tanah tä tinai, idjä djari mengaku akan ta-toe, mangat iä akan manjores tä.

4. Maka djetoh karä augh, idjä djari insanan Jehowa tahi Israel tuntang Juda.

5. Krana kakai augh Jehowa:

Ita mahining augh pampikäh, uras panaräwen, tapi djaton kasanang!

6. Isek, ingat, tau olo hatuü pähä manak? Maka kilen tinai aku mitä karä olo hatuü tä murut kahange, kilau olo bawi idjä handak luas, tinai ampin baue uras kalas lah?

7. Pajah! audau tä babehat haliai, djaton pudji kalotä; djetä ketika kadjakä akan Jakob; tapi iä akan ilapas kea bara tä.

8. Krana intu andan tä, koan Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, aku handak mamelek ugar bara tekokm, tuntang manggeto pasang bara lengäm, nakara olo beken djaton akan mahadjpen ikau hindai.

9. Tapi äwen karäh manempo Jehowa, Hatallae, tinai radjae Dawid tä, idjä handak impalembutku akan äwen.

10. Tagal tä äla mikäh, ikau, o rewarku Jakob, koan Jehowa, äla taräwen, joh Israel! krana itä! aku handak maliwus ikau bara tanah idjä kedjau, tuntang panakanu bara tanah äkae tawanan; tä Jakob akan buli, belom sanang tuntang landang, djaton idjä akan manaräwen iä.

11. Krana aku mampahaiak ikau, koan Jehowa, handak maliwus ikau; krana aku handak mampalomos karä olo kapid tä, idjä marak äwen aku djari manganan ikau; tapi aku djaton handak mampalomos ikau, baja aku handak madjar ikau ombcombet, belä ikau mado arepm brasih, djaton kasalam.

12. Krana kakai koan Jehowa: Peresm tä papa haliai, tuntang himangm djaton tau halit.

13. Djaton idjä biti, idjä batokäi nguan lutam, tatamba djaton aim.

14. Karä kapatolun ngalapean ikau, djaton paraba ikau, krana aku djari mamukul ikau kilau mamukul musoh, hapau djara katulas, djetä tagal kadarhakam idjä pabam, basa dosam kutoh karäe.

15. Buhen ikau manbawai tagal peresm, tuntang tagal kapähäm idjä baka matäi? tagal kalain kadarhakam, tinai tagal dosam idjä kutoh karäe aku djari mawi ikau kalotä.

16. Maka karä olo idjä djari kuman ikau akan kinan kea; karä idjä djari mandjakä ikau akan tawanan; karä olo idjä djari marampas ikau akan irampas tinai, tuntang olo handiai idjä djari manarik ikau aku handak mandjuluke indu inarik kea.

17. Krana aku handak mampanjurong akan tuntang mampahalit himangm, koan Jehowa; basa olo manggarä ikau: idjä inganan tä, Sion djaton olo tahiue hindai.

18. Kakai augh Jehowa: Itä! aku handak paterai karä tingkap Jakob tawanan, tinai aku handak masi karä äkae melai, lewue tä karäh imangun tinai hong lungkohe, tuntang huma sombang tä impendeng tumon ampie solake.

19. Bara hetä karäh lembut augh tara tuntang njanji; krana aku handak mangapal iä, tuntang djaton haliai iä munos; aku handak mampahai iä, tapi djaton haliai iä naniha.

20. Panakae karäh mandjadi kilau djaman horan, tuntang ungkup olo tä karäh indähen intu banngku, tinai aku handak mamalahi mawi karä olo idjä mararat iä.

21. Iä, idjä äka kahaie tä, karäh lembut bara äwen, idjä marentah tä karäh blua bara bentok

äwen. iä tä handak injohoku manggapi, tinai iä karäh marantep aku; krana äwe iä tä idjä mandal, uka tau manggapi aku? koan Jehowa.

22. Maka keton akan mandjadi djalahan olo ajungku. tuntutang aku toh handak mandjadi Hatallan keton.

23. Itä! riwut barat Jehowa karäh dumah manjangit, talo badjea paham sawosawoh, palus lawo mawi takolok olo darhaka.

24. Kalason kasangit Jehowa tä djaton akan terai, sampai iä djari malalus kahandak atäie. Dapit in-tu katatesan karä andau keton karäh mingat tuntutang harati tä.

BAGI 31.

Hapus utas olo ain Hatalla karäh salamat, Hatalla handak manampa djandji taheta akan äwen.

1. Katika tä kea, koan Jehowa, aku handak indu Hatallan karäh hamputan olo Israel, tuntutang olo tä akan indu djalahan ajungku.

2. Kakai augh Jehowa: Olo idjä katapasan bara padang, djari sondaui asi hong padang tunis benjem, iä tä Israel; aku handak hagoet mampalandang iä.

3. Bara kedjau bewäi Jehowa djari mamala akangku. Toto, aku djari sinta ikau, sintangku palus katatahi, tagal tä aku djari mamhet ikau hapan asi marantep aku.

4. Toh, maka aku handak mangapal ikau tinai, tä ikau toto bakapal, o budjang bawi, Israel; ikau karäh ramirami bagandang tinai, omba olo busik bagandut.

5. Ikau akan mimbul pambulan auggor tinai hundjun bukit Sama-

ria, maka olo idjä mambulan tä akan kuman buae kea.

6. Krana katika karäh dumah, amon karä olo djadjaga hong bukit Epraim mantehau; has, tatap keton, ita hagoet akan Sion, tanggoh Jehowa, Hatallan ita.

7. Krana kakai augh Jehowa: Handjahandjak, lahap tagal Jakob, basasurak tagal kapalan karä olo kapir! ambo augh mantehau, njanji tuntutang hamauh: o Jehowa, haga olo ajum, Israel idjä katapasan tä.

8. Toto, aku handak manduan olo tä bara tanah hila utara, handak mamumpang iä bara hapus saran petak, tuntutang karä olo babutä dengan olo kait, karä olo hatihi tuntutang idjä haru luas awang marak äwen: sampai karään haliai äwen karäh buli kantoh.

9. Haiak manangis äwen karäh dumah tuntutang blaku doa, tä aku handak magah iä, mimbis iä sampai tabasak danum, mahoroe djalan rampar, äkae djaton tau tantarang, krana aku puna bapa Israel, Epraim tä anakku idjä bakas. — (50.4.)

10. Hining augh Jehowa, o karä olo kapir! suman akan karä pulau idjä kedjau, sambil hamauh: iä, idjä djari manamburup Israel, handak mamumpang iä tinai, tuntutang handak manonggo iä kilau sakatik manonggo kawan ai.

11. Krana Jehowa djari manewus Jakob, tuntutang djari maliwus iä bara lengän olo, idjä abas bara iä:

12. Tagal tä äwen karäh dumah, haiak basasurak hong bukit Sion, batawotawon iä karäh dumah tanggoh ramo panengan Jehowa, tanggoh gendom tuntutang auggor, tinai undus, tabiri sapi, tuntutang hambaruae karäh mandjadi kilau ka-

bon idjä injiram, djaton akan ngarisng tinai.

13. Tä karä budjang bawi karäh ramirami bagandut, tinai budjang hatuä tuntang olo bakas haiahaiak: krana aku handak malih tatune mandjadi kahandjak, tuntang handak mampong iä, haiak mampahandjak iä limbah karä kapähäe tä.

14. Aku handak mamedä atäi karä imam hapan enjak, tinai djalahan olo ajungku karäh tohok awi kutoh ramongku, koan Jehowa.

15. Kakai augh Jehowa: Aton lembut hong Rama augh tatum, augh tangis paham haliai: Rahel manatum tagal anake, tuntang iä djaton maku iampong tagal anake, basa djetä djaton hindai. — (1. *Mos.35,19. Matt.2,18.*)

16. Tapi kakai augh Jehowa: Sarenan tangism, terai djohon matam, krana kapähäm tä toto aton balähe, koan Jehowa; krana äwen tä karäh buli bara tanah musohe.

17. Krana akan karä panakam aton kutoh kabarape, koan Jehowa, krana panakam akan buli tanah ajue.

18. Aku djari mahining bewäi Epraim masuman kapähäe, koac: ikau djari mandjara aku, aku toto indjara kilau sapi tabela. idjä hindai impalinek. Obah aku, tä aku toto hobah, krana ikau Jehowa, Hatallangku. — (17,44.)

19. Toto, limbah aku iobah, aku djari manjasal, tinai limbah aku djari kasene arepku, aku mamantu bitingku tuntang mahamen: toto, aku njukok, basa aku indu manang-gong kahawen tagal karajapku pesangku tabela.

20. Dia Epraim anakku idjä ingilakku? dia iä idjä anak äka hu angku? Krana aku mingat bewäi

talo idjä djari insanangku akac, tagal tä huangku blasut dengac, djaton tau dia aku masi iä, koan Jehowa. — (*IJos.11,8.*)

21. Tanpa kata, pendeng toros akan, awi mamantu atäim akan djalan tä, idjä djari iborom: buli tinai, o budjang bawi, Israel, buli tinai akan karä lewum djetoh!

22. Kilen katahie ikau handak namuäi, o anak bawi idjä parisang siasiar? krana Jehowa djari manampa talo taheta hong petak: sawä akan mamalok banac tinai.

23. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom. Hatallau Israel: Augh toh tinai olo karäh hapac hong tanah Juda, tuntang hong karä lewue, amon aku mampaterai tawanae: kiläh Jehowa mamberkat ikau, joh äka katetek, ikan bukit idjä brasih! — (29,14.)

24. Juda tuntang karä olo lewun ai samasama akan melai hetä, olo malan tuntang olo idjä gojangan-gapa dengan kawan metoe.

25. Krana aku handak mamedä hambaruan idjä ujuh, tinai mamuas karä hambaruan awang kapähä. — (*Matt.11,28.*)

26. Tagal tä aku djari misik haiak bilikbalingau, tapi tirohku tä paham bakalis.

27. Itä! andaue aton dumah, koan Jehowa, tä aku handak mampanak ungkup Israel tuntang ungkup Juda, olon tuntang meto.

28. Sama kilau aku djari mangkarenä gawingku tagal olo tä, uka marunap, mangarak, mandarai, marusak tuntang mawi tjalaka, kalotä kea aku handak mangkarenä gawingku tagal olo tä, uka mamangun haiak minbul, koan Jehowa.

29. Katika tä olo djaton akan hamaub hindai: karä bapac djari

kuman kantan anggor, palus kasingan anake manjilo. — (*Esegh.* 18.2.)

30. Mahinkan genep bitu akan matäi tagal kasalan ai kea, tinai genep olo idjä kuman kantan bua, kasingae kea akan manjilo.

31. Toto, katika aton dumah, koan Jehowa, tä aku handak manampa djandji taheta dengan ungkup Israel tuntang ungkup Juda. — (*Ibran.* 8.8.)

32. Djaton tumon djandji tä, idjä djari inampaku dengan karä tate, metoh aku ngagalan lengäe manplua iä bara tanah Misir: tuntang djandji tä äwen djaton djari mahagae, baja aku akan mamaksa mahukum iä, koan Jehowa.

33. Malainkan djetoh djandji tä, idjä handak inampaku dengan olo Israel limbah bara katika toh, koan Jehowa: aku handak manenga Toratku intu huange, tinai manjurat tä intu tampong atäie: aku handak indu Hatallae, tuntang olo tä akan djalahan ajungku.

34. Tinai djaton hindai genep olo tä akan madjar kolae tuatang paharie, koe: käläh mangasene Jehowa! Krana olo handiai karäh kasene aku, hai korik, koan Jehowa: krana aku handak mampun kadarhaka, tuntang djaton mingat dosae hindai. — (33.8.)

35. Kakai koan Jehowa, idjä manenga matanandau indu kalawa handau, tinai bulan tuntang karä bintang tumon atohe indu kalawa hamalem, idjä manggerek tasik sampai riake gotogotok. Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, puna arae:

36. Amon karä atoh talo tä lepalh bara baungku, koan Jehowa, tä maka panakan Israel kea akan lepalh,

sampai iä djaton indu utus olo hindai intu baungku haradjur katalin karä andau.

37. Kakai augh Jehowa: Amon olih mukur langit ngambo, tuatang mariksa galang petak ngiwa, tä aku handak manganan hapus panakan Israel tagal karä gawie tä, koan Jehowa.

38. Itä! katika aton dunnah, koan Jehowa, tä maka lewu toh karäh imaugun tinai akan Jehowa, bara tjandin Hananeel sampai bauntonggang puting lewu tä.

39. Tali sipat akan mahalau djetä tinai mimes lungkoh Gareb, mulles tinai sampai Goat.

40. Hapus djajah hantu kea tuntang kawo tä, tinai hapus tanah sampai sungäi Kidron, mimes puting bauntonggang hadjaran hila timor, karäh indu äka brasih ain Jehowa: maka djetä djaton karäh irunap atawa imelek tinai.

BAGI 32.

Jeremia mamili taua akan indu kata, olo Israel toto akan buli tanah.

1. Djetoh augh Jehowa, idjä sampai Jeremia intu njelo sapulu kahum karadjaan Sedekia, radja Juda, njelo djetä njelo hanjawalas kahum Nebukadnesar.

2. Katika tä kawan parang radja Babel mangapong Jerusalem, tuntang nabi Jeremia aton inutup hong huma djadjaga, idjä darah human radja Juda. — (2. *Radja* 25.1.)

3. Krana Sedekia, radja Juda, djari manjoho manutup iä, koe: Buhen ikau manudjum, koam: kakai augh Jehowa: itä! aku man-

djuluk lewu toh akan lengän radja Babel, iä akan mandinoe.

4. Sedekia, radja Juda, malin djaton karäh mahakan lengän olo Kasdim, tapi toto, iä karähinja-
ragh akan lengän radja Babel, bitie karäh hakotak dengae, tuntang matae karäh manampajah iä: — (34,3.)

5. Iä karäh mimbit Sedekia tawanan akan Babel, hetä kea iä akan melu sampai aku manjoho iä matäi, koan Jehowa; alo keton mamarang malawan olo Kasdim, djaton kea keton manang.

6. Maka koan Jeremia: Augh Jehowa djari sampai aku, koac:

7. Itä! Hanameel, anak mamam Salum, karäh tanggoh ikau, koac: awi ikau mamili tanangku, idjä hong Anatot, krana ikau idjä tokep patut mamili tä.

8. Tunon tä maka Hanameel, anak amaku tä, tanggoh aku hong äka djadjaga, kilau augh Jehowa, sambil hamauh dengangk: Pili tanangku tä, idjä hong Anatot, idjä intu tanah Benjamin; krana djetä patut akam, basa ikau kola tokep: käläh pili tä akam. Tä aku harati djetä augh Jehowa.

9. Palus aku mamili tana tä, idjä hong Anatot, bara Hanameel, anak amaku tä, tuntang aku manimbang rear akac, udjuwalas sekel salaka.

10. Tinai aku maneken surat, tuntang mantjatjak djetä, haiak manduan olo saksi mitäe, metoh aku manimbang rear tä hapan taradju.

11. Limbah tä aku mina surat mamili tä, idjä intjatjak indampul tunon hadat prentah, tinai salinae idjä bukäi.

12. Tuntang aku manenga surat

mamili tä akan Barugh, anak Nerija, Nerija anak Maghseja, intu matan Hanameel, anak amaku, tuntang intu matan karä olo saksi, idjä djari maneken tanda tangae huang surat mamili tä, intu baun karä olo Jehudi, awang aton huang äka djadjaga.

13. Maka aku manjoho Barugh intu baun karä olo tä, koangk:

14. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: Duan surat toh duäduä, surat mamili idjä intjatjak indampul tuntang salinae idjä bukäi toh, palus ina tä hong landai petak, mangat tau ihaga tahi.

15. Krana kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: Dapit olo karäh mamili tinai huang tanah toh huma, tana, pambulan angggor.

16. Maka limbah aku djari manenga surat mamili tä akan Barugh, anak Nerija, aku blaku intu Jehowa, koangk:

17. Kajah, pangkahai Tuhan Jehowa! Toto, ikau djari manampa langit tuntang petak hapan kaabasm idjä paham, tuntang lengäm idjä mantadjokm, tuntang puna djaton talo idjä malin bahali akam.

18. Ikau idjä malalus asim akan bakojakojan, haiak mamalah kadarhakan bapac intu pakuan anake idjä rahian bara iä: ikau pangkahai Hatalla, idjä paham kwasa, Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom puna aram:

19. Idjä paham kapintar karä akalm, tuntang paham kwasa karä gawim: krana matan haradjur riaran mitä karä djalan olo kaluenc, mangat manenga akan genep bititunon djalan ai, kapatut gawie. —

(10,6;16,17.)

20. Ikau idjä djari manampa ku-
toh kata tuntang talo heran hong
tanah Misir, palus sampai andau
toh, alo intu olo Israel alo intu
olo beken, ikau djari mampahai aram.
kilau aton andau toh.

21. Ikau djari mamplua djalahan
olo ajum, Israel tä, bara tanah Mi-
sir, hapan kata tuntang talo heran.
hapan lengäm idjä kwsa tuntang
penangm idjä inantadjokm, hapan
talo pampikäh idjä paham.

22. Ikau djari manenga akan
äwen tanah toh, idjä djari injum-
pahm akan karä tatoe, handak ma-
nenga tä akac, tanah idjä nahasak
djohon tusun meto tuntang danum
madu.

23. Maka sana olo tä djari tamä,
tuntang djari manduan tä indu jo-
resac, tä iä djaton djari manumon
aughm, tuntang djaton djari be-
lom tumon Toratm: djaton talo idjä,
awang djari injohom äwen mawie,
djari ilaluse; tagal tä ikau djari
magah mawi äwen karä tjalaka toh.

24. Itä! kota tasaran tä! djetä
djari tokep lewu, uka mampalah tä:
badjeleng lewu akan indjuluk intu
lengän olo Kasdim, idjä mamarang
mangapong tä, tagal padang, lau
tuntang peres: tumon djari pasu-
mam, toto kea tulus kalotä, ikau
kea aton mitä tä.

25. Tinai ikau, o pangkahai Tu-
han, Jehowa, djari manjoho aku:
pili akam tana tä hapan rear, tun-
tang duan olo saksi mitäe, alo le-
wu toh karäh injaragh akan lengän
olo Kasdim.

26. Tä augh Jehowa sampai Je-
remia, koac:

27. Itä, aku toh Jehowa, Hatal-
lan karä isi: aton kea talo idjä, idjä
bahali akangku?

28. Tagal tä kakai augh Jehowa:

Itä! aku mandjuluk lewu toh akan
lengän olo Kasdim, akan lengän
Nebukadnesar, radja Babel, toto
lewu toh karäh dino awie.

29. Olo Kasdim, idjä mamarang
lewu toh, akan tamä kea, balalu
manusul lewu toh, mangälu iä le-
pah lingis tuntang karä huma, idjä
hundjun sapaue olo djari hagaro
akan Baal, tuntang djari manusuh
parapah talo ihop akan hatalla be-
ken, hapac mamparahas aku.

30. Krana panakan Israel tuntang
panakan Juda bara pesae tabela baja
djari mawi talo papa bewäi intu
matangku: krana panakan Israel
haradjur djari mamparahas aku ha-
pan tampan lengäe, koan Jehowa.

31. Krana katahin lewu toh aton,
bara andau olo djari mamangun tä
palus andau toh, baja djetä ma-
nampa kalaitku, tuntang bukun
kasangitku, sampai aku akan ma-
nganan iä bara baungku:

32. Tagal karä kadarhakan lo
Israel tuntang olo Juda, idjä ia-
wie hapac marahas aku, äwen tun-
tang karä radjae, mantire, imame,
tinai nabin äwen, tuntang karä olo
Jerusalem samandia:

33. Idjä djari manalikut aku tun-
tang djaton manaharep, alo aku
haradjur madjar äwen totototo,
tapi äwen djaton maku mahining
tuntang tarima adjar.

34. Tinai äwen djari mingkes ta-
lo kadjilek idjä hapac hong hu-
mangku, idjä djari inggarä tumon
arangku, hapac mangihal djetä. —
(2. Radja 21.4.)

35. Iä djari manampa äka gan-
tong ain Baal, idjä hong djanah
Benhinom, uka mampatandjong
mamapui anake hatuä bawi akan
Mologh, talo idjä djaton haliä injo-
hoku iä, ranang atäiku mahin dia

kalotä: äwen mawi talo kilal kakai. uka mamahir olo Juda badosa.

— (3 Mos.18.21.)

36. Maka toh, tagal tä kakai augh Jehowa. Hatallan Israel, tahu lewu toh, idjä koan keton, iä indjuluk akan lengän radja Babelawi padang, lau tuntutang peres:

37. Itä! aku handak manumpong olo tä bara karä tanah, idjä akan hetä aku djari manganan iä huang kalaitku, huang kasangitku tuntutang paham karahasku: aku handak halalian äwen tä tinai buli äka toh, haiak manjoho iä melai sanang.

38. Toto, olo tä akan indu djalahau olo ajungku, tuntutang aku akan Hatallae.

39. Aku handak manenga akae atäi bulat, djalah bulat kea, mangat äwen haradjur mikäh aku indu kahalap ai kea, tuntutang karä anake rahian bara iä.

40. Aku handak manampa djan-dji idjä katatahi dengan olo tä, aku djaton handak terai mamberkat iä, tuntutang aku handak manampa atäie mikäh aku, uka äla äwen undur bara aku.

41. Mamberkat äwen tä, djetä karäh indu äka kahandjakku, tinai aku handak mimbul äwen hong tanah toh totototo, hapan salepah atäi, hapus huangkku.

42. Krana kakai augh Jehowa: Kilau aku djari magah tjalaka paham mawi utus olo toh, kakai aku handak manjampai akae karä talo bahalap kea, idjä djari insumangkku akae.

43. Tä tana karäh imili tinai hong tanah toh, idjä koan keton: djetä rusak benjem, sampai olon tuntutang meto djaton hetä, tinai

djetä djari indjuluk akan lengän olo Kasdim.

44. Tana karäh imili hapan rear, tuntutang surat mamili tä karäh imintik haiak intjatjak indampul, tuntutang olo saksi, hong tanah Benjamin, hong karä äka hakaling Jerusaleml, hong karä lewuun Juda, hong karä lewu intu bukit hatinggang, hong karä lewu äka rampar, hong karä lewu hila salatan: krana aku handak mampaterai tawane, koan Jehowa. — (29,14.)

BAGI 33.

Hatalla handak halalian olo Israel; Kristus tuntutang karadjaan ajue insuman.

1. **M**aka augh Jehowa sampai Jeremia tingkat idjä duä, kahum iä magon inutup hong äka djadja, koae: — (32,2.)

2. Kakai augh Jehowa, idjä malalus talo tä, Jehowa idjä manatap tuntutang mandähen tä, Jehowa arae:

3. Laku intu aku, tä aku handak tombah aughku, balalu handak masanan akam talo hai tuntutang basilim, idjä djaton kasenan.

4. Krana kakai augh Jehowa, Hatallan Israel, tahu karä huma intu lewu toh, tuntutang tahu lumau radja Juda, idjä djari ingarak hapan malawan kota tasaran tuntutang padang:

5. Toto, djari tamä hetä kutoh idjä handak malawan olo Kasdim tä, tapi djetä akan mamaleng karä parit bewäi hapan hautue, idjä djari inpataiku huang kalaitku tuntutang kasangitku: djetä, basa aku djari manjabokan baungku

bara lewu toh, tagal karä kadarhakan äwen.

6. Tapi itä! aku handak mampanjurong akae, tuntang mampahalit iä, tinai handak mandjadian akae kutoh kasanang tuntang katoto.

7. Aku handak mampaterai olo Juda tuntang Israel tawanan, palus handak haragapan iä kilau solake bilin.

8. Aku handak mamprasih äwen bara karä kadarhaka, idjä awi tä ia djari badosa intu aku, aku handak mampun karä kasalae, idjä hapan tä iä djari badosa intu aku, tuntang djari malangkah aku. — (31,34.)

9. Tuntang djetä akangku indu aran äka kuhandjak, indu horumat tuntang tara marak karä utus olo hong petak, idjä karäh mahining karä talo bahalap, awang ilalusku akan äwen: olo tä karäh hengan tuntang djungun tagal karä talo bahalap, tinai tagal kasamang tä, idjä indjapaku akae.

10. Kakai augh Jehowa: Hong äka toh, idjä koan keton: djetä rusak, sampai olon tuntang meto djaton hetä; — intu karä lewu Juda, tuntang hong hapus Jerusalem, idjä rusak karakkaraka, sampai djaton oloe, djaton olo idjä melai hetä, meto mahin dia:

11. Hetä karäh tarahining tinai augh kahandjak, augh karani, augh bakalbanä tuntang popoh, tinai augh karä olo idjä hamauh: tara Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, krama Jehowa toto bahalap, tuntang asie palus katatahi: — tinai augh karä olo idjä mimibi: parapah horumat akan human Jehowa: krama aku handak mampaterai tanah toh tawanan, sama kilau solake bilin, koan Jehowa.

12. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom: Hong äka toh idjä rusak kalotä, sampai olon djaton hetä, meto mahin dia kea, tuntang hong karä lewu äwen, karäh mandjadi äka sakatik tinai, idjä manonggo kawan kambing tabiri.

13. Hong karä lewu intu bukit hatinggang, hong karä lewu intu tanah rampar, hong karä lewu lila salatan, hong hapus tanah Benjamin, intu karä äka hakaliling Jerusalem, tinai intu karä lewu Juda, maka kawan meto karäh tesek huli tinai tuntang hasae, koan Jehowa.

14. Hä! andau akan dumah, koan Jehowa, tä aku handak malalus augh asingku tä, idjä djari insu-mangku akan ungkup Israel tuntang ungkup Juda.

15. Andau tä, katika tä kea aku handak mampalembut akan Dawid Sahudik tetek tä, lä tä karäh malalus kabudjur tuntang katetek hundjun petak. — (23,5. *Jes.4,2.*)

16. Katika tä Juda karäh iliwus, tinai Jerusalem karäh melai sanang: tuntang kalotoh arae karäh injewut: Jehowa idjä äka katetek ita.

17. Krama kakai augh Jehowa: Palus dapit djaton karäh balentas akan Dawid olo idjä mondok hong padadasan ungkup Israel. — (1. *Radja9,5.*)

18. Tinai akan imam, idjä bara ungkup Lewi tä, djaton karäh balentas olo idjä maluput parapah awang ingähu akangku, tuntang manusul parapah talo kinan, tinai mampatäi parapah awang injambalib haradjur.

19. Maka augh Jehowa sampai Jeremia, koae:

20. Kakai augh Jehowa: Amon

keton tau mangarak djandjingku dengan andau tuntang alem, sampai andau alem djaton hindai tumon puna katikae: — (31,36.)

21. Tä djandjingku dengan rewarku Dawid tau bakarak kea, sampai djaton idjä biti bara panakae, idjä indu radja hong padadusae, tinai djandjingku dengan olo Lewi tuntang imam, rewarku tä.

22. Kilau karä ramon langit djaton taraisä, tinai baras hong saran tasik djaton taratakar, kalotä aku handak mangapal panakan rewarku Dawid, tuntang karä olo Lewi, idjä manonggo aku. — (1. *Mos.* 15. 5; 22. 17.)

23. Tinai augh Jehowa sampai Jeremia, koae:

24. Dia ikau djari mahining talo awang inutor olo tä, koae: ungkup duä tä, idjä djari intih Jehowa, puna djari inganae toh? Toto, ä mamapa djalahau olo ajungku, sampai djetä kilau ampin djaton utus olo hindai intu baungku.

25. Kakai augh Jehowa: Djaka djandjingku tahuu andau tuntang alem djari bakarak, tuntang tahuu karä atoh langit dengan petak:

26. Tä aku handak manganan ungkup Jakob kea, tuntang rewarku Dawid, sampai aku djaton hindai manduan bara panakae, idjä akan marentah panakan Abraham Isaak tuntang Jakob: krama aku handak mampaterai olo tä tawaman, koan Jehowa.

BAGI 34.

Olo marajap prentah njelon kaban-djak tä; hukum inumau akan Sedekia tuntang olo Juda.

1. Djetoh augh Jehowa, idjä

sampai Jeremia, katika Nebukadnesar, radja Babel, tuntang hapus kawan parang ai, tinai kawan parang karä karadjaan hong petak, idjä penda kwasan lengän ai, tuntang karä djalahau olo mamarang Jerusalem dengan karä patataic: maka koae: — (2. *Radja* 24. 10.)

2. Kakai augh Jehowa, Hatalan Israel: lius, talih Sedekia, radja Juda, sambil hamauh dengae: kakai augh Jehowa: itä! aku mandjuluk lewu toh akan lengän radja Babel, ä karäh manusle lepah lingis.

3. Maka ikau kea djaton karäh mahakan lengäc, tapi toto ikau karäh injingkap, tuntang indjuluk akan lengäc: baiak matam karäh mitä radja Babel, tinai bitie karäh hakotak dengam, palus ikau karäh tamput akan Babel.

4. Tapi hining augh Jehowa, o Sedekia, radja Juda! kakai augh Jehowa tahuu ikau: ikau djaton akan impatäi awi padang.

5. Ika karäh matäi sanang, tuntang olo karäh manusul talo hundjun kuburn, tumon olo djari manusul hundjun kubur karä tatom, radja idjä bilin tä, sambil manatum ikau, koae: kajah tuau! Krama aku idjä djari manjewut augh toh, koan Jehowa. — (2. *Kron.* 16. 14.)

6. Maka nabi Jeremia masaman karä augh tä akan Sedekia, radja Juda, hong Jerusalem:

7. Katika kawan parang radja Babel mamarang Jerusalem, tuntang karä lewu Juda idjä katapasan, Laghis dengan Aseka tä, krama djetä kotae dähem, tuntang djari katapasan bara karä lewu Juda. — (2. *Radja* 25. 1.)

8. Djetoh augh Jehowa, idjä

sampai Jeremia, limbah radja Sedekia djari hadjandji dengan olo arä handiai hong Jerusalem, handak bauauar masuman njelon kahandjak:

9. Mangat genep biti mepas djipäc hatuä bawi, awang olo Ibrani, uka äla olo mampatempoe hindai olo Jehudi, idjä puna paharie. — (3. *Mos.* 25.39.)

10. Maka karä mantir tuntang olo arä manumon aughc tä, haiak tamä djandji, genep biti akan mepas djipäc hatuä bawi, djaton manjoho äwen tä indu reware haradjur: iä manumon augh tä balalu mepas äwen.

11. Tapi limbah bara tä iä taktar angate, palus manduan karä djipäc haluli hatuä bawi, idjä djari iempase, tuntang mamaksa mampatempo äwen tä tinai mandjadi djipäc hatuä bawi.

12. Tagal tä augh Jehowa sampai Jeremia bara Jehowa, koae:

13. Kakai augh Jehowa, Hatalan Israel: aku djari manampa djandji dengan tato keton, katika aku magah iä blua bara tanah Misir, äka kareware tä, koangku: — (2. *Mos.* 21.2.)

14. Intu lawin mudju mudju njelo keton akan mepas karä paharin keton, idjä olo Ibrani, awang indjual akan keton, tuntang djari manempo djahawen njelo: tapi tato keton djaton manumon aughku, djaton manalingan pindinge.

15. Maka keton djari hobah intu andan toh, tuntang djari budjur gawin keton intu matangku, haiak muar njelon kahandjak akan kolan keton: tinai keton djari manampa djandji intu baungku hong lumangku, idjä injewul tumon arangku.

16. Tapi keton djari hules tinai, haiak djari mamapa arangku, sampai genep biti manduan djipäc tinai, hatnä bawi, idjä djari iempas keton tumon kahias atäi keton, palus keton mamaksa äwen mandjadi djipen keton hatuä bawi tinai.

17. Tagal tä kakai augh Jehowa: Keton djaton manumon aughku, mangat keton muar njelon kahandjak akan kolan tuntang paharin keton, itä! toh aku bauauar, masaman akan keton njelon padang, peres tuntang lau: tinai aku handak manamburup keton akan karä karadjaan hong petak.

18. Karä olo tä, idjä djari mangarak djandjingku, awang djaton malalus augh djandji, idjä djari inampae intu baungku, aku handak mawi iä kilau anak sapi tä, idjä djari misinge sila haruä, tuntang idjä ihoroc helate: — (1. *Mos.* 15.17.)

19. Iä tä karäh mantir Juda tuntang karä mantir Jerusalem, karä mantir dalam, karä imam tuntang karä olo tanah tä handiai, idjä djari mahoroc helat tising sapi tä.

20. Toto, aku handak manjaragh äwen akan lengän musoh, tuntang olo idjä mangatah tahasenge: tinai hantue karäh indu kinan burong penda langit tuntang meto petak.

21. Tinai Sedekia kea, radja Juda, tuntang karä mantire, aku handak manjaraghe intu lengän musohc, idjä mangatah tahasenge, iä tä intu lengän kawan parang radja Babel, idjä toh djari mindah bara keton.

22. Itä! aku handak manjoho, koan Jehowa, tuntang manduan äwen akan lewu toh tinai, uka

äwen mamarange tuntang mandino iä, haiak manusul iä lepah lingis: tinai aku handak mawi karäli lewun Juda karakkarakä, sampai djaton hindai olo melai huange. — (2 Radja 25.9.)

BAGI 35.

Olo Reghab imberkat; hukum insanän akan olo Jehudi.

1. Djetoah augh Jehowa, idjä sampai Jeremia kahum karadjaan Jojakim, anak Josia, radja Juda, koac:

2. Lius, tamä human olo Reghab, sambil hakotak dengan äwen, tuntang imbit iä akan human Jehowa, tamä karong idjä bara karä karong hetä, tinai tusuh anggor akac.

3. Tä aku manduan Jaasuja, anak Jeremia, Jeremia anak Habasinja, tuntang karä paharie, tinai karä anake idjä hatuä, tuntang hapus nangkup olo Reghab.

4. Palus aku mimbis olo tä tamä human Jehowa, akan karong anak Hanan, Hanan anak Jigdalia, olo ain Hatalla tä, idjä darah karä mantir kapala, idjä tambuan karong Maaseja, anak Salum, tonggon bauntonggang tä.

5. Balalu aku mingkes blanai basuang anggor tuntang sangkir intu baun olo Reghab, tuntang aku hamauh dengan äwen: Has, ihop anggor toh.

6. Tapi tombah äwen: Ikäi djaton maku mihop anggor, krana Jonadab, anak Reghab, tato ikäi, djari mangahana ikäi, koac: äla keton mihop anggor, keton tun-

tang hapus panakan keton palus katatahi. — (2 Radja 10.15.)

7. Alla kea keton mamangun huma, äla malan atawa mimbis pambulan anggor, tapi hapus umur keton keton akan melai hong tingkap, maugat keton belom tahu njeloc hong tanah, idjä hetä keton melai kilan tamuäi.

8. Tumon tä ikäi djari mamumon augh Jonadab, anak Reghab, tato ikäi, huang talo handiai, idjä djari imetähe ikäi, sampai ikäi puna djaton maku mihop anggor hapus umur ikäi, ikäi tuntang karä anak sawan ikäi hatuä bawi.

9. Tinai ikäi djaton kea mamangun huma indu äka ikäi melai, djaton kea ikäi mambulan anggor, tuntang djaton tawan tana, djaton malan:

10. Malainkan ikäi djari melai hong tingkap bewäi: tumon tä ikäi djari mamumon tuntang malalus talo handiai, idjä djari imetäh tato ikäi Jonadab akan ikäi.

11. Maka djadi, amon Nebukadnesar, radja Babel, maranggar tana toh, koan ikäi: has, ita talih Jerusalem, mahakan kawan parang olo Kasdim tuntang olo Aram: kalotä ikäi melai hong Jerusalem.

12. Tä augh Jehowa sampai Jeremia, koac:

13. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: lius, sanan akan karä olo Juda tuntang olo Jerusalem: aton keton djaton maku iadjar, maugat mamumon aughku? koan Jehowa.

14. Karä augh Jonadab, anak Reghab, idjä djari mametäh hapus panakac, maugat äwen äla mihop anggor, djeta magon inumoc, krana olo tä djaton pudji mihop anggor sampai andau toh, tapi äwen djari

manumon augh tateo; toh, maka kindjap haradjur aku djari manjoho masunan akan keton, tapi keton djaton djari manumon aughku. — (25.3.)

15. Kindjap haradjur aku djari manjoho rewarku, karä nabi tä, tanggoh keton, uka manjoho keton: hobah keton, genep biti bara djalae idjä papa, tuntang pabudjur gawin keton; äla keton ompat hatalla beken, äla manempo ää, tä keton akan melai hong tanah, idjä djari inengaku akan tato keton: — tapi keton djaton maku manalingan pinding keton, djaton maku manumon aughku.

16. Toh, basa panakan Jonadab, anak Reghab, djari manumon petäh tateo, idjä djari imetähe ää, tapi utus olo toh djaton manumon aughku:

17. Tagal tä kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: itä! aku handak magah mawi Juda tuntang olo Jerusalem samandiai karä tjalaka tä, idjä djari insanangku akan äwen; basa aku djari masanan akae, tapi äwen djaton manumon, aku djari mantehau ää, tapi ää djaton tombah.

18. Maka dengan ungkup human Reghab koan Jeremia: Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: basa keton djari manumon petäh tato keton Jonadab, tuntang djari mahaga, haiak malalus talo handiai, awang djari imetähe keton:

19. Tagal tä, kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: djaton karäh balentas bara panakan Jonadab, anak Reghab tä, olo idjä manaharep baungku haradjur katatahi.

BAGI 36.

Surat karä augh Jeremia tä inu-ul Jojakim; tapi djetä injurat tabeta tinai.

1. Djadi hong ujelo äpat, kahum karadjaan Jojakim, anak Josia, radja Juda, maka augh toh sampai Jeremia bara Jehowa, koac: — (25.1.)

2. Duan surat, bintik huange karä augh tä, idjä djari insumangku akam mantam Israel tuntang Juda, tinai karä utus olo, bara andau solakku hamauh dengam, bara pangereng Josia, palus sampai andau toh.

3. Ajaajau olo ungkup Juda handak mingat karä tjalaka tä, idjä iantanku handak hapaku mawi ää, mangat olo tä hobah genep biti bara djalae idjä papa, nakara aku mampun karä kadarbakae tuntang dosae.

4. Tä Jeremia mangahan Barugh, anak Nerija; maka Barugh mamintik bara njaman Jeremia karä augh Jehowa, idjä djari insumae akae, mandjadi idjä kasurat. (32.12.)

5. Limbah tä Jeremia manjoho Barugh, koac: Aku toh inutup, djaton tau tamä human Jehowa.

6. Käläh ikau lius, basa surat toh, idjä djari imintikm hetä bara njamaungku karä augh Jehowa, intu pinding olo arä, hong human Jehowa, metoh andau puasa: ikau akan mambasae intu pinding hapus olo Juda kea, awang manalih bara karä lewue.

7. Ajaajau haiak blaku äwen handak mahingkep intu baun Jehowa, tuntang handak hobah genep biti bara djalae idjä papa; krana paham kalait tuntang ka-

sangit tä. idjä djari iantam Jehowa mawi utus olo toh. — (36.3.)

8. Maka Barugh, anak Nerija, mawie tumon talo handiai, idjä djari injoho Jeremia iä, mangat mambasa bara surat tä karä augh Jehowa huang human Jehowa.

9. Kraua djadi, intu njelo linä kahum karadjaan Jojakim, anak Josia, radja Juda, intu bulan djalatien, maka olo banuar intu baun Jehowa, manjoho karä olo hong Jerusalem pnsa, tuntang olo handiai, idjä dumah bara karä lewun Juda tanggeh Jerusalem.

10. Tä, maka Barugh mambasa surat karä augh Jeremia tä hong human Jehowa, hong karong Gamarja, anak Sapan, sukataris tä, hong tambiran hila ngadju, darah bauntonggang taheta hong human Jehowa, intu pinding hapus olo arä.

11. Maka amon Mighaja, anak Gamarja, Gamarja anak Sapan, djari mahining karä augh Jehowa bara surat tä.

12. Tä iä palus mohon akan human radja, tamä karong kantor; maka aton mondok hetä karä mantir kapala: Elisama, sukataris tä, Delaja anak Samaja, Elnatan anak Aghbor, Gamarja anak Sapan: Sedekia anak Hamaña, tuntang karä mantir beken.

13. Maka Mighaja nasuman akan äwen karä augh idjä djari hininge, kahum Barugh mambasa surat tä intu pinding olo arä.

14. Tä, maka karä mantir manjoho Judi, anak Netanja, Netanja anak Selenja, Selenja anak Kusi, manalih Barugh, mangat hamauh dengae: Surat tä idjä djari imbasan intu pinding olo

arä imbit intu lengäm, palus kantoh. Tumon tä Barugh, anak Nerija, manduan djetä intu lengäe, balalu manalih olo tä.

15. Maka koan äwen dengae: Mondok, basa tä intu pinding ikäi. Maka Barugh mambasa tä intu pinding äwen.

16. Djadi, sama äwen mahining karä augh tä, maka iä taräwen, hatampajah sama arepe, palus äwen hamauh dengan Barugh: Toto, ikäi handak masuman karä augh toh akan radja.

17. Maka olo tä misek Barugh, koae: Suman akan ikäi, kilen ikau djari mamantik karä augh toh bara njamae?

18. Koan Barugh, tombah augh olo tä: Njaman ai djari marinting karä augh toh akangku, maka aku mamantik tä hong surat toh, hapan dawat.

19. Tä koan karä mantir dengan Barugh: Lius, sahokan arepm tuntang Jeremia, sampai dialo idjä bitü katawan äka keton.

20. Limbah tä äwen tamä naharep radja hong parantaran: maka surat tä ingkese intu karong Elisama, sukataris tä; limbah tä iä masuman karä augh tä intu pinding radja.

21. Tä radja manjoho Judi manduan surat tä, palus iä manduae bara karong Elisama, sukataris tä; tuntang Judi mambasa tä intu pinding radja, tinai intu pinding karä mantir, idjä tokep radja.

22. Maka radja aton mehai intu humae, idjä äkae amon wajah sadingen, intu bulan djalatien: maka aton apui imandok hong dapur bahalap tandipah baun radja.

23. Djadi, amon Judi djari mam-

basa telo äpat kabagi, maka radja maharis surat tä hapan lading kalam, tuntang mandjakabe akan apui, idjä hong dapur hetä, sampai hapus surat tä djari lepah kinan apui, idjä hong dapur hetä.

24. Maka äwen tä djaton taräwen, tinai djaton marabit pakaiac, radja tuntang karä mantire mahin dia, idjä djari mahining karä augh tä:

25. Alo Elnatan, Delaja äwen telo Gamarja blaku kea intu radja, uka äla iä manusul surat tä; tapi iä djaton tarima augh äwen telo tä.

26. Tinai radja manjoho Jerameel, anak Hamelegh, tuntang Seraja, anak Asriel, tinai Selenja, anak Abdeel, mangat manawan Barugh, djurutulis tä, tuntang nabi Jeremia. Tapi Jehowa djari manjahokan äwen duä tä.

27. Tä, maka augh Jehowa sampai Jeremia, limbah radja djari manusul surat tä, idjä äka karä augh, awang djari injurat Barugh bara njaman Jeremia, koac:

28. Duan surat beken tinai, palus bintik hetä karä augh idjä helo tä, idjä djari imintik hong surat idjä solake, idjä djari inusul Jojakim, radja Juda.

29. Tinai dahang mawi Jojakim, radja Juda: kakai augh Jehowa: ikau djari manusul surat tä, koam: buhen ikau djari mamintik luange kalotoh: toto haliai radja Babel karäh dumah, marusak tanah toh, haiak mampalomos bara hetoh olon tuntang meto?

30. Tagal tä kakai augh Jehowa mawi Jojakim, radja Juda tä: djaton karäh aton hindai akac, idjä mondok hundjun padadusan Dawid; bantue karäh indjakah,

handau buah kalaso, tinai hama-lem buah kasadingen.

31. Aku handak mamalih mawi iä, tuntang intu panakae, tinai intu karä mantire, kadarhakac tä: toto, aku handak magah mawi iä, tuntang olo Jerusalem, tinai olo Juda, karä tjalaka tä, idjä djari iantamku mawi äwen; tapi äwen djaton djari paraba aughku.

32. Tä Jeremia manduan surat beken, balalu mandjuluk tä akan djurutulis, Barugh, anak Nerija: iä tä mamintik luange bara njaman Jeremia karä augh surat idjä solake tä, idjä djari inusul Jojakim, radja Juda. Tuntang arä augh kalotä indahang haream hetä.

BAGI 37.

Jeremia imukul tuntang inutup;
Sedekia misek iä

1. Maka Sedekia, anak Josia, marentah djadi radja, manganti Jeghonia, anak Jojakim; krana Nebukadnesar, radja Babel, djari mamparadja iä mahundjun tanah Juda. — (52.1.)

2. Tapi iä tuntang karä mantire, tinai olo arä hong tanah, djaton tarima augh Jehowa, idjä insumac hadjamban nabi Jeremia.

3. Tapi aton kea radja Sedekia manjoho Jughal, anak Selenja, äwen duä Sepanja, anak Maaseja, imam tä, manalih nabi Jeremia, uka masuman akac: Käläh ikau blaku akan ikäi intu Jehowa. Hatallan ita.

4. Krana Jeremia magou melai marak olo arä, katika tä olo hindai djari mantup iä hong sipir.

5. Maka kawan parang ain Parao djari hagoet bara Misir: tä olo Kasdim, idjä mangapong Jerusalem, sana iä mahining britan äwen tä, maka iä malajan helo mawi Jerusalem.

6. Tä augh Jehowa sampai nabi Jeremia, koae:

7. Kakai augh Jehowa, Hatalan Israel: kalotoh suman akan radja Juda, idjä djari manjoho keton manalih aku misek intu aku: itä! kawan parang Parao tä, idjä djari hagoet tantai mandohop keton, djetä akan buli Misir, tanah ai.

8. Tä olo Kasdim karäh haluli tinai mamarang lewu toh, maka iä karäh mandino palus manusul tä.

9. Kakai augh Jehowa: Ela mamunga arep keton, sambil hamauh: toto olo Kasdim tä palus terai nawi ita: — krana toto djaton haliai äwen tä akan terai.

10. Krana paribasa keton mamalah hapus kawan parang olo Kasdim, idjä mamarang keton, alo isut bewäi tisae tuntang bahlumang: maka äwen tä kea mahin akan hagoet genep biti bara tingkape, balalu manusul lewu toh.

11. Djadi, limbah kawan parang olo Kasdim djari hagoet bara Jerusalem tagal kawan parang Parao tä,

12. Maka Jeremia harikas bara Jerusalem, handak hagoet tamä tanah Benjamin, manjengok baris joresan ai idjä intu olo hetä.

13. Tä kahum iä handak blua bauntunggang Benjamin, aton hetä mantir djadjaga, idjä Jerija arae, anak Selemja, Selemja anak Hananja: iä tä manawan nabi Jere-

mia, koae: Ikau handak mules pakat dengan olo Kasdim.

14. Maka koan Jeremia: Sala aughm, aku djaton maku mules pakat dengan olo Kasdim. Tapi Jerija tä djaton tarima auge, malainkan iä manjingkap Jeremia, palus magah iä naharep karä mantir hai.

15. Mantir hai tä paham malait Jeremia, tuntang mamukul iä, tinai äwen manutup iä hong sipir, hong human Jonatan, djurutulis tä: krana huma tä djari inampa olo akan sipir.

16. Kakai Jeremia akan huma tä, buah palowang, äka papa haliai: sampai tabi iä inutup hetä.

17. Limbah tä radja Sedekia manjoho olo manduan iä: tinai radja misek iä intu humae sinisnik, koae: Mikäh aton augh Jehowa djari sampai? Tombah Jeremia: Aton. Tinai koae: Ikau karäh indjuluk akan lengän radja Babel.

18. Tinai koan Jeremia dengan radja Sedekia: Narai kasalangku dengam, atawa dengan karä mantir, atawa dengan utus olo toh, sampai keton manutup aku hong sipir?

19. Hong kwe toh karä nabin keton, idjä djari manudjum akan keton, koae: radja Babel djaton akan dumah mamarang keton, tuntang hapus tanah toh?

20. Toh, käläh himing, o tungku radja, käläh augh usokku inarima intu baum: äla manjoho aku tinai akan human Jonatan, djurutulis tä, belä aku matäi hetä.

21. Tä radja Sedekia manjoho, mangat olo manonggo Jeremia hong äka djadjaga tä, tuntang olo manenga akae sining andau tepong idjä kabotop, bara äka tu-

kang tepong, sampai karä tepong lepah hong lewue. Kalotä Jeremia melai inonggo hong äka djadjaga. — (32.2.)

BAGI 38.

Jeremia ilaboh hong palowang äka rumpur; tapi iä liwus tinai, palus radja manduan iä, maisek iä sinisink.

1. Maka Sepatja, anak Matan, Gedalia, anak Pashur, Jughal, anak Selenja, äwen äpat Pashur, anak Malghia, mahining karä augh Jeremia, idjä insanac akan olo arä, koac:

2. Kakai augh Jehowa: Olo idjä melai hong lewu toh, iä karäh matäi awi padang, lau tuntang peres; tapi olo idjä blua manjembah olo Kasdim, iä akan belom, tuntang manamput hambaruac kilau rampase. — (21.9.)

3. Kakai augh Jehowa: Toto lewu toh akan injaragh akan lengän kawan parang radja Babel, iä karäh dinon awi äwen.

4. Tä, maka koan karä mantir hai dengan radja: Soho olo tä impatü. krana hapan augh kalotä iä manendur lengän olo parang, awang katapasan hong lewu toh, tuntang lengän olo arä; krana olo djetä djaton manahiu kasanang utus olo toh, tapi tjalacae babewäi.

5. Maka koan radja Sedekia: Olo tä aton intu lengän keton: radja djaton tau mangahana keton.

6. Tä äwen manduan Jeremia, balalu malaboh iä hong palowang Malghia, anak Hamelegh, idjä hong parantaran äka djadjaga: iä malaboh Jeremia hapan tali: maka

palowang tä djaton hadanum, tapi kutoh rumpure; tä Jeremia tangkalem hong rumpur tä. — (37.16.)

7. Maka amon Ebedmelegh, olo sipai, olo dalam radja tä, idjä intu human radja, mahining olo djari malaboh Jeremia hong palowang, kahum radja mondok hong bauntonggang Benjamin, — (39.16.)

8. Tä Ebedmelegh palus ha-goet bara human radja, tuntang iä hamauh dengan radja, koac:

9. O tuangku radja! olo tä sala haliai karä gawie dengan nabi Jeremia, idjä djari ilabohe hong palowang, tuntang puna iä indu matäi meher kea, basa djaton tepong hindai hong lewu.

10. Tä radja manjoho Ebedmelegh, olo sipai tä, koac: Duan bara hetoh barang telo pulu biti, palus djidjit nabi Jeremia bara palowang, helo bara iä matäi.

11. Tä Ebedmelegh manduan karä olo tä, tuntang tamä äka radja, äka gudang, balalu blaku bara hetä kupit benang idjä djari rotus, palus iä muloh tä hapan tali akan Jeremia hong palowang.

12. Tuntang Ebedmelegh, olo sipai tä, hamauh dengan Jeremia: Lapik katiakm, hapan kupit benang rotus tä, hapan nantilap tali. Maka Jeremia mawie tumon tä.

13. Tä olo tä mandjidjit Jeremia hapan tali, palus mamplua iä bara palowang: djadi Jeremia melai hong äka djadjaga.

14. Maka radja Sedekia manjoho olo manduan nabi Jeremia tanggoh iä, akan djalan tamä idjä tingkat telo tä, idjä hong human Jehowa. Hetä radja hamauh dengan Jeremia: Aton talo isekku intu

ikau, äla ikau milim talo enen akangku.

15. Maka koan Jeremia dengan Sedekia: Amon aku masuman akam, dia ikau mampatäi aku? tinai alo aku manirok akam, djaton kea ikau tarima aughku.

16. Tä radja Sedekia sumpah dengan Jeremia sinisnik, koac: Belom Jehowa, idjä djari mandjapa hambaruan ita, aku djaton handak mampatäi ikau, djaton kea handak mandjuluk ikau intu lengän olo tä, idjä mangatah tahasengm.

17. Maka koan Jeremia dengan Sedekia: Kakai augh Jehowa, Hatallan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: amon ikau handak blua, manjembah karä mantir radja Babel, tä hambaruam karäh belom, tinai lewu toh djaton inusul; tapi ikau tuntang hapus ugkup humam akan belom.

18. Tapi amon ikau djaton maku mandjuluk arepm akan mantir radja Babel, tä lewu toh karäh injaragh akan lengän olo Kasdim, palus äwen karäh manusule; tinai ikau djaton kea akan mahakan lengän äwen.

19. Maka koan radja Sedekia dengan Jeremia: Aku mikäh olo Jehudi tä, idjä djari mules pakat dengan olo Kasdim, suro olo mandjuluk aku akan lengän äwen, tä äwen hababaka aku.

20. Maka koan Jeremia: Olo djaton akan mandjuluk ikau: tarima bewäi augh Jehowa, idjä insumangku akan, tä ikan karäh bontong tuntang belom.

21. Tapi amon ikau djaton maku mandjuluk arepm, tä maka augh toh djari insuman Jehowa akangku:

22. Itä! karä olo bawi tä, idjä

katapasan hong human radja Juda, djeta karäh imbit akan mantir radja Babel; tä äwen karäh halalea ää, koac: kajah! olo pamusok keton djari manipu keton, pain keton djari tangkelem hong rumpur, toh äwen undur radjua keton.

23. Kakai karä sawam tuntang anakm karäh implua akan olo Kasdim, tinai bitim kea djaton akan mahakan lengän äwen; tapi lengän radja Babel karäh manjingkap ikau, tinai lewu toh karäh inusul.

24. Tä koan Sedekia dengan Jeremia: Äla idjä biti katawan karä aughm toh, tä ikau karäh dia impatäi.

25. Maka amon karä mantir mahining, aku djari hakotak dengam, tuntang äwen tanggoh ikau, sambil hamauh dengam: sanan akan ikäi budjubudjur, narai aughm dengan radja, äla milim tä akan ikäi, tä ikäi djaton maku mampatäi ikau: tinai narai kotak radja dengam?

26. Tä buah ikau tombah augh: aku djari manjampai augh usokku intu bannu radja, uka äla ää manjoho aku haluli akan human Jonatan, belä aku matäi hetä.

27. Djadi, amon karä mantir tanggoh Jeremia, sambil misek ää, maka ää tombah tumou karä augh tä, idjä djari inetäh radja: tä olo tä terai misek ää, basa ää djaton blua augh.

28. Maka Jeremia melai magon inutup hong äka djadjaga sampai andau Jerusalem dinon musoh: ää magon hetä, metoh Jerusalem dinon awi musoh. — (37.21)

BAGI 39.

Jerusalem dinon awi musoh; Sedekia inawan; Jeremia äwen duä Ebedmelegh indohop.

1. Intu njelo djalatién kahum karadjaan Sedekia, radja Juda, intu bulan sapulu, tä Nebukadnesar, radja Babel, tuntang karä kawan parang ai sampai. haluli tinai, maranggar Jerusalem tuntang mangapong tä. — (52.4.)

2. Intu njelo sawaldas kahum Sedekia, bulan äpat, andau djalatién, maka lewu tä taratamä.

3. Karä mantir radja Babel tamä, palus tendä intu bauntonggang bentok tä, iä tä Nergalsareser, Samgarnebu, Sarseghimrabsaris, Nergalsareserrabmag, tuntang karä mantir radja Babel beken.

4. Djadi, amon Sedekia, radja Juda, tuntang karä olo parang ai mitä olo tä, maka iä hadari: iä blua bara lewu hamalem, mahoroe djalan darah kabon radja, bauntonggang idjä helat pagar duä-duä tä, palus iä hadari, mahoroe djalan akan äka rampar.

5. Tapi kawan parang olo Kasdim manjasah, manuntut likut äwen. tuntang iä mandjakä Sedekia hong äka rampar intu Jerigho, balalu manawan iä, mimbit iä akan Nebukadnesar, radja Babel, hong Ribla, intu tanah Hamat: iä tä manukas hukum mawi iä.

6. Radja Babel mampatäi anak Sedekia hong Ribla, intu matan bapae: tinai radja Babel mampatäi karä olo hai kea baris olo Juda.

7. Tinai iä mambutä matan Sedekia, tuntang mamasong iä

hapan duä karinting rantai tambaga, mangat magah iä akan Babel. — (2. Radja 25,7.)

8. Limbah tä olo Kasdim manusul human radja, tinai human olo arä, tuntang hapus kotan Jerusalem impalokange.

9. Maka tisan olo arä, idjä katapasau hong lewu, tuntang olo idjä djari mules pakat dengae, tinai karä olo awang beken hindai inamput Nebusaradan, mantir olo dalam tä, tawanan akan Babel.

10. Tapi belahé olo idjä naniha, idjä djaton bara ramo, ilih Nebusaradan, mantir olo dalam tä, melai hong tanah Juda, tuntang iä manenga akae pambulan anggor, tinai tana intu andau tä kea.

11. Maka tahu Jeremia Nebukadnesar, radja Babel, djari mametäh Nebusaradan, mantir dalam tä, koae:

12. Duan iä, tonggo iä buah, äla mangapähä iä, tapi awi dengae tumon kahandak ai.

13. Tä Nebusaradan, mantir olo dalam, tuntang Nebusaradan, mangkubumi tä, tinai Nergalsareserrabmag, tuntang karä mantir radja Babel manjoho olo,

14. Manduan Jeremia bara äka djadjaga, balalu mandjuluk iä akan Gedalia, anak Ahikam, Ahikam anak Sapan, mangat mimbit iä akan humae: kakai maka iä melai bentok olo arä.

15. Tinai augh Jehowa djari sampai Jeremia, pesae inutup hong äka djadjaga tä, koae:

16. Lius, sanan akan Ebedmelegh, olo sipai tä, koam: kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belum, Hatallan Is-

rael: itä! aku handak malalus karä aughku mawi lewu toh, indu tjalakae tapi djaton indu kahalape: matam kea karäh mitä tä dapit. — (38,7.)

17. Tapi aku handak mawat ikau intu katika tä, koan Jehowa: ikau djaton akan indjuluk intu lengän olo awang ingikähm baue.

18. Krana toto, aku handak maliwus ikan, tä ikau djaton akan matäi halelek awi padang, tapi hambaruam karäh kilau indu rampasm, basa ikan djari harap aku, koan Jehowa.

BAGI 40.

Jeremia melai hong tanah Juda hindjä Gedalia.

1. Djetoh augh Jehowa idjä sampai Jeremia, limbah Nebusaradan, mantir olo dalam, djari malapas iä hagoet akan Rama, limbah Nebusaradan djari manjoho olo manduan iä; krana iä kea imasong hapan rantai haiak karä olo Jerusalem tuntang Juda, idjä tawanan, idjä inamput akan Babel.

2. Krana mantir olo dalam tä manjoho olo manduan Jeremia, sambil hamaul dengae: Jehowa, Hatallam, djari manjewut karä tjalaka toh mantam äka toh.

3. Maka Jehowa djari manjam-paie tuntang malaluse kea tumon aughe: krana keton djari badosa intu Jehowa, djaton djari man-nomon aughe, tagal tä iä djari malalus talo toh mawi keton.

4. Toh, itäm, aku djari meng-kak rantai andar toh bara lengäm;

toh, amon ikau radjin omba aku akan Babel. käläh bewäi, tä aku handak mahaga ikau; tapi amon ikau djaton radjin ompat aku akan Babel, nanghe bewäi: itäm, hapus tanah intu baum, lius bewäi akan äka idjä ingilakm.

5. Tä basa iä djaton tombah, maka koae tinai: Käläh ikau buli Gedalia, anak Ahikam, Ahikam anak Sapan, idjä djari angkat radja Babel mandjadi mantir karä lewun Juda, palus melai dengae bentok utus ajum: alo akan kwe kahandakm hagoet, lius bewäi. Tinai mantir olo dalam mahata iä tuntang talo inengae, balalu malapas iä hagoet.

6. Kakai Jeremia manalih Gedalia, anak Ahikam, hong Mispa, palus iä melai dengae intu bentok karä olo, idjä katapasan hong tanah tä.

7. Tä, amon karä mantir kawan paraug, idjä melai hong padang, tuntang olo ajue mahining, radja Babel djari mangkat Gedalia, anak Ahikam, mandjadi mantir hong tanah tä, tuntang djari mandjuluk akac olo hatnä bawi, tinai anak korik, baris karä olo pähä hong tanah, idjä djaton tamput tawanan akan Babel:

8. Tä, maka äwen tanggoh Gedalia hong Mispa, iä tä Ismael, anak Netanja, Johanan tuntang Jonatan, anak Karea, Seraja, anak Tanhumet, tinai anak Epai, olo Netopa, tinai Jesanja, olo Maagha tä, äwen tä tuntang karä olo ajue.

9. Maka Gedalia, anak Ahikam, Ahikam anak Sapan, sumpah dengan äwen, tuntang dengan karä olo ajue, koac: Äla keton mikäh manempo olo Kasdim; me-

lai hong tanah, tuntang manempo radja Babel, tä keton karäh batuah. — (2. Radja 25, 24.)

10. Maka itä! aku toh melai hong Mispa, mangat aku manaharep olo Kasdim, idjä akan mananggoh ita: toh. käläh keton mamumpang auggor, rimpin bua tuntang uidus hong sarangan keton, haiak melai hong lewun keton. idjä tumon piutih keton.

11. Tinai amon karäh olo Jehudi, idjä melai hong Moab, tuntang marak olo Amon, hong Edom, tinai hong karä tanah idjä hetä, mahining, radja Babel djari manisa belaehe olo Jehudi hong Juda, tuntang djari mangkat akae Gedalia, anak Ahikam, Akiham anak Sapan,

12. Tä, maka karä olo Jehudi tä buli bara karä kaleka, idjä akan hetä iä djari tamburup, tamä tanah Juda tanggoh Gedalia hong Mispa; äwen mamumpang kutoh auggor tuntang rimpin bua.

13. Maka Johanan, anak Karea, tuntang karä mantir parang idjä dengae hong padang, tanggoh Gedalia hong Mispa,

14. Sambil hamauh dengae: Djaton ikau katawan Baalis, radjan olo Amon, djari manjoho Ismael, anak Netanja, mangat iä mampatäi ikau? Maka Gedalia, anak Ahikam, djaton maku pertjaja aughe.

15. Tinai Johanan, anak Karea, hamauh sinisnik dengan Gedalia hong Mispa, koae: Soho aku lius nampatäi Ismael, anak Netanja, äla olo katawan tä: buhen iä akan mampatäi ikau, tuntang karä olo Juda, idjä djari imumpang akam, bilangbalangan, sampai tisan olo Juda tä rusak kea?

16. Tapi koan Gedalia, anak Ahikam, dengan Johanan, anak Karea: Äla ikau kalotä: krana aughm tä djaton toto mawi Ismael.

BAGI 41.

Gedalia impatäi Ismael; Johanan malivus olo idjä inampute; olo Juda handak lius akan Misir.

1. Maka djadi, intu bulan udju aton dumah Ismael, anak Netanja, Netanja anak Elisama, bara utus radja, tinai karä mantir radja, tuntang sapulu biti olo beken dengae, tanggoh Gedalia, anak Ahikam, hong Mispa, tuntang iä kuman dengae hetä hong Mispa.

2. Tä Ismael, anak Netanja, tuntang olo sapulu biti tä idjä dengae, marawus mamangkih Gedalia, anak Ahikam, Ahikam anak Sapan, hapan padang; kalotä äwen mampatäi idjä djari iangkat radja Babel indu kapalan tanah tä.

3. Tinai Ismael mampatäi karä olo Jehudi, idjä dengan Gedalia hong Mispa, tuntang karä olo Kasdim, awang olo parang, idjä aton hetä.

4. Djadi andau tinai, limbah iä djari mampatäi Gedalia, amon hindai idjä biti katawan tä,

5. Maka aton dumah olo bara Sighem, bara Silo, bara Samaria, hanja pulu biti karäe, idjä injukur djanggute tuntang irabit pakaiäe, idjä djari mahiris arepe: maka ramon parapah tuntang garo aton intu lengäe, handak mimbit tä akan human Jehowa.

6. Maka Ismael, anak Netanja, blua bara Mispa manambang

äwen, manandjong haiak manangis: djadi, amon iä sampai äwen. koe: Has, tanggoh Gedalia, anak Ahikam.

7. Djadi, amon äwen tä sampai bentok lewu, maka Ismael, anak Netanja, tuntang olo idjä dengae, manetek takoloke, palus mandjakah iä hong kali hetä.

8. Tapi aton sapulu biti baris äwen tä, idjä hamauh dengan Ismael: Aëla mampatäi ikäi: krana ain ikäi kutoh talo idjä injahokan hong petak, gendom, seora, undus tuntang madu. Tä iä balang, djaton mampatäi äwen haiak karä paharie.

9. Maka kali tä, idjä äka Ismael manganan karä hantun olo, idjä djari impatäie tagal Gedalia, iä tä kali idjä djari mampa radja Asa tagal Baesa, radja Israel: djetä injuang Ismael, anak Netanja, hapan hantun olo idjä impatäie tä.

10. Tuntang Ismael manamput tisan olo tä tawanan, idjä aton hong Mispa: karä anak radja idjä bawi, tuntang karä olo arä, idjä inisa Nebusaradan, mantir olo dalam tä, hong Mispa, akan Gedalia, anak Ahikam tä; maka Ismael, anak Netanja, manamput äwen tawanan, palus iä lius, handak buli olo Amon.

11. Djadi, amon Johanan, anak Karea, tuntang karä mantir parang tä idjä dengae, mahining kadarhaka tä, idjä iawi Ismael anak Netanja,

12. Maka äwen mimbis karä olo ajue, palus hagoet, handak parang dengan Ismael, anak Netanja; djadi, iä hasupa dengae darah talaga hai, idjä hong Gibeon.

13. Tä, amon karä olo, idjä inamput Ismael, mitä Johanan, anak Karea, tuntang karä mantir parang idjä dengae, maka olo tä handjak.

14. Palus karä olo tä, idjä djari inamput Ismael tawanan bara Mispa, mules, onpat Johanan, anak Karea.

15. Tapi Ismael, anak Netanja, lapas hadari bara lengän Johanan, haiak hanja biti olo dengae, palus iä buli olo Amon.

16. Tä Johanan, anak Karea, tuntang karä mantir parang idjä dengae, manduan karä tisan olo tä, idjä djari induae tinai bara lengän Ismael, anak Netanja, idjä inampute bara Mispa, limbah iä djari mampatäi Gedalia, anak Ahikam, iä tä, olo parang, tuntang olo bawi, tinai anak olo, tuntang karä mantir radja, idjä imbite tinai bara Gibeon.

17. Maka äwen hagoet, bapodok hong Gerutkimham, idjä tokep Betlehem: tinai iä handak hagoet tamä Misir, uka mahakan baun olo Kasdim. — (2. Radja 25,26.)

18. Krana iä mikäh olo tä, basa Ismael, anak Netanja, djari mampatäi Gedalia, anak Ahikam, idjä djari iangkat radja Babel indu mantir tauah tä.

BAGI 42.

Jeremia mangahana olo Jehudi hagoet akan Misir.

1. Tä karä mantir kawan parang, Johanan, anak Karea, tinai Jesanja, anak Hosaja, tuntang

hapus olo arä, hai korik, mananggoh,

2. Palus hamauh dengan nabi Jeremia: Käläh augh usok ikäi inarima intu baum, laku akau ikäi intu Jehowa, Hatallam, akan hapus olo idjä katapasan toh: krana isut bewäi tisan ikäi bara karäe bihin, kilau paitä matam kea:

3. Mangat Jehowa, Hatallam, masanan djalan, idjä patut ihoroe ikäi, tuntang talo idjä patut iawi ikäi.

4. Koan nabi Jeremia dengan olo tä: Aku djari tarima augh keton: itä, aku handak blaku intu Jehowa, Hatallan keton, tumon augh keton: tuntang talo handiai, idjä koan Jehowa dengan keton, aku handak masumac akan keton: idjä kabawak aughe mahin dia aku handak milime bara keton.

5. Koan olo tä dengan Jeremia: Käläh Jehowa indu saksi idjä bantantu tuntang toto, uka mawi ikäi, amon ikäi djaton manumon karä augh, idjä karäh imetäh Jehowa, Hatallam, hadjamban ikau akan ikäi.

6. Alo bahalap alo papa, ikäi handak manumoe kea augh Jehowa, Hatallan ita, idjä injoho ikäi ikau manaharepe, mangat ikäi bontong batuah, awi ikäi manumon augh Jehowa, Hatallan ita.

7. Maka djadi, limbah kapulu andau augh Jehowa sampai Jeremia.

8. Tä iä mangahau Johanan, anak Karea, tuntang karä mantir parang awang dengae, tuntang olo arä handiai, olo korik olo hai.

9. Palus iä hamauh dengan äwen: Kakai augh Jehowa, Ha-

tallan Israel, idjä djari injoho keton aku manaharepe, nka manjampai augh usok keton intu baue:

10. Amon keton melai hong tanah toh, tä aku handak haragapan keton, djaton mangarak, aku handak mimbul keton, palus djaton marunap: krana aku mangarajau tagal tjalaka tä, idjä djari ilalusku mawi keton.

11. Ela keton mikäh baun radja Babel, idjä ingikäh keton: äla keton mikäh iä, koan Jehowa: krana aku karäh hindjä keton, handak mawat keton bara lengäe.

12. Tuntang aku handak manenga asi akan keton, sampai iä masi keton, tuntang halalian keton tamä tanah keton.

13. Tapi amon koan keton: ikäi djaton handak melai hong tanah toh, tuntang djaton haliai handak manumon augh Jehowa, Hatallan keton:

14. Malainkan hamauh: dia! tapi ikäi handak tamä Misir, mangat hetä ikäi djaton tawan parang tinai, djaton mahining augh sarunai hindai, djaton tawan lau awi panginan djaton: hetä bewäi ikäi handak melai: —

15. Tä, hining augh Jehowa, o karä tisan olo Juda! kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: amon keton tantaie haliai handak akan Misir, tuntang amon keton tamä melai hetä namuäi:

16. Tä, maka padang, idjä ingikäh keton, karäh manapi keton hetä, hong Misir, tuntang lau, idjä inawat keton, karäh leket intu keton hetä, hong Misir, tä keton akan matai hetä.

17. Kalotä karäh mandjadi de-

ngan karä olo, awang tantai mamintu baue, handak tamä Misir, uka melai namuäi hetä; äwen tä akan matäi awi padang, lau tuntang peres; dialo idjä biti olo tä karäh batisa, idjä mahakan tjalaka tä, idjä handak iagaliku mawi jä.

18. Krana kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: Kilau kalaitku tuntang kasangitku djari innsuh mawi olo Jerusalem, kalotä kea kasangitku karäh batusuh mawi keton, amon tamä tanah Misir; tä keton akan mandjadi indu sapa, indu karusak, tuntang indu katjijtjis, indu tanding dengau tawah, palus keton djaton akan mitä äka toh tinai.

19. Toh, Jehowa djari manjewut akan keton, o tisan olo Juda! äla keton tamä Misir, ingat totototo, aku djari managor keton andau toh.

20. Toto, keton djari manipu mamadok mawi keton: krana keton djari manjoho aku manaharep Jehowa, Hatallan keton, sambil hamauh: laku akan ikäi intu Jehowa, Hatallan ita: talo handiai, awang karäh imetäh Jehowa, Hatallan ita, käläh sanau tä akan ikäi, maka ikäi handak manumon tä.

21. Toh, maka aku djari masuman akan keton andau toh: tapi keton djaton maku manumon augh Jehowa, Hatallan keton, tumon karä augh, awang djari imetähe hadjamban aku akan keton.

22. Toh, käläh keton katawan batantu, keton akan matäi awi padang, lau tuntang peres hong äka tä, idjä karadjim keton manalihe, uka melai hetä.

BAGI 43.

Olo Jehudi hagoet akan tanah Misir, Jeremia tamput.

1. Djadi, amon Jeremia djari terai masunan karä augh Jehowa, Hatallae, akan olo arä tä, tumon djari petäh Jehowa, Hatallae, intu jä, uka masuman akan äwen,

2. Maka koan Asarja, anak Hosaja, äwen duä Johanan, anak Karea, tuntang karä olo badjoho tä mawi Jeremia: Aughm tä taudjarom bewäi, Jehowa, Hatallan ita, djaton djari manjoho ikau, mangat masanan akan ikäi: äla keton harikas akan Misir, uka melai hetä.

3. Tapi Barugh, anak Nerija tä, madjok ikau hamauh kalotä dengan ikäi, mangat jä mandjuluk ikäi akan lengän olo Kasdim, nakara äwen mampatäi ikäi, atawa manamput ikäi tawanan akan Babel.

4. Tumon tä Johanan, anak Karea, tuntang karä mantir kawan parang, tinai olo arä handiai, djaton maku manumon augh Jehowa, uka melai hong tanah Juda;

5. Malainkan Johanan, anak Karea, tuntang karä mantir kawan parang manduan karä olo Juda idjä katapasan tä, awang djari haluli tinai bara äka olo kampir, idjä akan hetä jä djari iharak, mangat melai hong tanah Juda:

6. Hatnä bawi tuntang karä anak olo, tinai anak radja idjä bawi tä, tuntang olo handiai, idjä djari inisa Nebusaradan, mantir olo dalam tä, dengan Gedalia, anak Ahikam, Ahikam anak Sapan, tinai nabi Jeremia äwen duä Barugh, anak Nerija tä:

7. Palus iä hagoet akan tanah Misir, krana iä djaton tarima augh Jehowa; maka äwen sampai Taghpanes.

8. Tä augh Jehowa sampai Jeremia hong Taghpanes, koae:

9. Duan batu hai hong lengäm, kaliau tä hong petak bata intu tannur, idjä darah bauntonggang human Parao hong Taghpanes, kahum baun karä olo Jehudi.

10. Tuntang suman akan äwen: kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: itä! aku handak manjoho, manduan Nebukadnesar, radja Babel, rewarku tä, tuntang handak mampendeng padadusae hundjun batu tä, idjä djari ingaliangku: iä karäh mampendeng tingkape idjä bahalap tä hundjun djetä.

11. Iä karäh dumah, mamukul tanah Misir: idjä bagin pampatäi, djetä karäh impatäi, idjä bagin tawanan, djetä karäh tawanan: idjä bagin padang, djetä karäh buah padang.

12. Tinai aku handak mantokan apui hong karä human dewan Misir, uka iä manjeha djetä, palus manamput äwen tawanan; iä akan mangkepan tanah Misir kilau saktik mangkepan pakaiäe, palus iä karäh harikas bara hetä sanang bewäi.

13. Iä tä karäh mamusit karä hampatong hong Betsemes, idjä intu tanah Misir, tuntang manusul karä human dewan Misir.

BAGI 44.

Hukum insuman akan olo Jehudi parisang tä hong Misir.

1. Djetoh augh, idjä sampai

Jeremia tahu karä olo Jehudi, awang melai hong Misir, hong Migdol, hong Taghpanes, hong Nop, tinai hong tanah Patros, koae:

2. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: Keton djari mitä karä tjalaka, idjä djari iagahku hapangku hararepan Jerusalem tuntang karä lewun Juda: itä! djetä äka rusak haliai andau toh, sampai olo djaton melai hetä.

3. Djetä tagal kadarhaka, idjä djari iawi äwen, hapae marahas aku, awie lius hagarö, manempo hatalla beken, idjä djaton djari kasenae, alo iä alo bapae mahim dia.

4. Tuntang kindjap haradjur aku djari manjoho rewarku, karä nabi tä, manalih keton, mangat hamauh: äla keton mawi talo kadjilek tä, idjä injingiku.

5. Tapi äwen djaton djari manumoe, djaton djari manalingan pindinge, uka hobah bara kadarhaka, tuntang terai hagarö akan hatalla beken.

6. Tagal tä kalait kasangitku djari imusuh, haiak djari manjeha karä lewun Juda tuntang hapus Jerusalem, sampai djetä mandjadi benjem palus rusak, kilau andau toh.

7. Maka toh, kakai augh Jehowa, Hatallan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: Buhen keton mangihal arep keton kalotä, sampai olo hatuä tuntang bawi, anak olo tuntang awau impatäi bara marak keton, bara ungkup Juda, sampai djaton katapasan idjä batisa akan keton?

8. Tuntang mamparahas aku awi tampan lengän keton, hagarö akan hatalla beken hong tanah

Misir, idjä djari inamä keton, mangat melai hetä, hapan keton mampalomos arep keton, palus mandjadi indu bawak sapa tuntang tawah karä djalahan olo hong petak.

9. Djari keton kalapean karä kadarhakan tato keton, tuntang kadarhakan karä radja Juda, kadarhakan sawan äwen, tuntang puna kadarhakan keton, tinai kadarhakan sawan keton, idjä djari iawie hong tanah Juda tuntang intu Jerusalem?

10. Palus andau toh äwen hindai robo atäie, tuntang djaton maku mikäh, djaton maku belom tumon Torat tuntang hadatku, idjä djari ingkesku intu baun keton, tuntang karä tato keton.

11. Tagal tä, kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: Itä! aku handak manintu baungku indu tjalaka mawi keton, palus mampalomos hapus olo Juda.

12. Aku handak manganan tisan olo Juda, idjä djari mules bauc tamä Misir, tantai melai hetä, lepah äwen tä karäh nihau hong Misir: iä karäh halelek awi padang, iä karäh rusak awi lau, bara idjä korik sampai idjä hai, awi padang tuntang lau iä akan matäi, iä akan mandjadi indu bawak sapa, indu karusak, indu tanding tuntang tawah.

13. Krana aku handak mawi äwen kea, idjä puna melai hong tanah Misir, tumon aku djari mawi äwen, idjä hong Jerusalem, hapan padang, lau tuntang peres.

14. Sampai karä tisan olo Juda tä, idjä djari tamä Misir, handak melai hetä, dialo idjä bitu idjä tau mahakan palus katapasan,

uka tau buli tanah Juda tinai, idjä äka kakenang atäie mahuang inulie, mangat melai hetä; tapi äwen djaton akan buli, baja belahic bewäi idjä hadari palus.

15. Tä karä olo hatuä, idjä puna katawan sawac hagaro akan hatalla beken, tuntang karä sawac idjä bakareng mendeng hetä, tinai karä olo tä, idjä melai hong Misir, hong Patros, mandjawab augh Jeremia, koae:

16. Karä augh tä, idjä insumam akan ikäi hapan aran Jehowa, ikäi djaton parabae.

17. Tapi ikäi tantai handak manumon karä augh, idjä blua bara njaman ikäi, palus handak hagaro akan ramon langit, tuntang maluput parapah akac, tumon puna gawin ikäi tuntang karä tato ikäi, karä radjan ikäi, tinai mantir ikäi, hong karä lewu Juda tuntang hong Jerusalem; katika tä ikäi besoh kuman, tuntang baramirami djaton katawan tjalaka. — (7,17.)

18. Tapi bara ikäi djari terai hagaro akan ramon langit tä, sambil maluput parapah akac, tä ikäi tapas bewäi, tuntang djari nihau awi padang dengan lan.

19. Tinai amon ikäi hagaro akan ramon langit, koan olo bawi tä, sambil maluput parapah akac, tuntang manampa apam akac manamunan ampie, tinai manusuh parapah talo ihop akac, pudji ikäi mawi tä nahikut banan ikäi?

20. Tä koan Jeremia dengan olo arä, hatuä bawi, dengan olo handiai, idjä djari mandjawab augh:

21. Angatku, toto Jehowa djari manahu keton djari hagaro hong karä lewu Juda tuntang hong Jerusalem, keton tuntang tato keton, radja tuntang mantir keton.

tinai olo handiai. awang hong tanah tä: toto, iä djari manduan atäi tagal tä,

22. Sampai Jehowa djaton tau manjarenan hindai kadarhakan gawin keton, tuntang karä talo kadjilek idjä ilalus keton; tagal tä tanah keton mandjadi benjem, rusak, indu sapa, sampai djaton olo melai hetä, kilau andau toh.

23. Basa awi keton djari hagaro, sambil badosa intu Jehowa, tuntang djaton djari manumon augh Jehowa, djaton djari belom tumon Torat tuntang hadat ai, idjä injaksie akan keton: tagal tä tjalaka djari buah keton, kilau aton andau toh.

24. Tinai koan Jeremia dengan olo arä, tuntang dengan karä awang bawi: Hining augh Jehowa, keton hapus Juda idjä hong Misir toh!

25. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: Bitin keton hasawä djari hamauh, tuntang lengän keton djari malaluse kea: koan keton: ikäi toto handak mahapus miat ikäi, palus handak hagaro akan ramon langit, sambil manusuh akae parapah talo ihop. Naughe, keton djari mandähen miat keton, tuntang mahapus miat keton toto.

26. Toh, hining keton augh Jehowa, o hapus olo Juda idjä melai hong Misir! Itä! aku sumpah manjewut arangku idjä hai, koan Jehowa, djaton arangku karäh injewut hindai awi idjä biti olo Juda hong hapus tanah Misir, sampai äwen hamauh: belom pangkahai Tuhan, Jehowa.

27. Itä! aku handak manonggo äwen indu tjalakae, djaton akan

kahalape; karä olo Juda, awang hong Misir, karäh nihau awi pandang tuntang lau, sampai iä lepah lomos.

28. Tapi olo idjä mahakan pandang, djeta karäh buli bara Misir akan Juda, isut biti bewäi; maka sakarä tisan olo Juda, idjä djari tamä Misir tantai melai hetä, karäh mangasene, augh äwe idjä tulus, augh ajungku atawa augh ai.

29. Tuntang djetoh indu kata akan keton, koan Jehowa, aku toto handak mawi keton hong äka toh, mangat keton kasene, augh ajungku karäh tulus indu tjalakan keton:

30. Kakai augh Jehowa: itä! aku handak mandjuluk Parao Hopra, radja Misir tä, akan lengän musohe, idjä mangatah tahasenge, sama kilau aku djari mandjuluk Sedekia, radja Juda, akan lengän musohe Nebukadnesar, idjä djari mangatah tahasenge. — (2.Kron. 36,13.)

BAGI 45.

Augh hapan mampong Barugh.

1. Djetoh augh, idjä insuman nabi Jeremia akan Barugh, anak Nerija, metoh iä mamintik hong surat karä augh toh bara njaman Jeremia, intu njelo äpat kahum Jojakim, anak Josia, radja Juda, koae: — (36.4.)

2. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel, tahiü ikau, o Barugh:

3. Koam: kajah aku! lalehan Jehowa djari mandahang kadjakä tuntang kapähängku; aku ujuh

awi tangisku, tapi djaton kasang.

4. Suman kalotoh akae: kakai augh Jehowa: ita! talo idja imangungku aku mangarake tinai, talo idja imbulku aku marunape tinai, tamput hapus tanah toh.

5. Kilen, ikau manggau talo hai akam? ala manggau ta; krana ita, aku handak mimit tjalaka mawi kara isi, koan Jehowa; tapi akam aku handak manenga hambaruam kilau indu rampasm hong kara aka panggoetm.

BAGI 46.

Hukum inukas akan Misir.

1. Djetoh augh Jehowa, idja djari sampai Jeremia tahu kara olo kapir.

2. Tahu Misir: tahu kawan parang Parao Negho, radja Misir, idja tokep batangdanum Prat, tokep Karghemis, idja imalah Nebukadnesar, radja Babel, intu njelo apat kahum karadjaan Jojakim, anak Josia, radja Juda. — (Jes.19.)

3. Tatatatap talawang tuntang taming, takan, lius parang!

4. Apil kara hadjaran, soho olo mukonge: kepan sampulau, asa kara lundju, kepan sangkarut!

5. Tapi kilen aku mita awen uras pikah, balalu undur, tuntang kara pangkalimae uras djari impati? Awen hadari djaton bahanji tampaliau likute, pampikah mawi ia bakaliling, koan Jehowa.

6. Idja kapala balias djaton kabawae hadari, idja kapala abas

djaton tau liwus; hila utara, tokep batangdanum Prat, olo ta djari tanggarurus balongkang.

7. Awe ia ta, idja manjambong kilau batangdanum, tuntang hariak kilau batangdanum lombah?

8. Misir ta idja manjambong kilau batangdanum, riak ajue hingatang kilau batangdanum lombah; koae: aku handak mananjap malleteng salepah petak, marusak kara lewu tuntang olo luange.

9. Takan, lius bewai, keton kara hadjaran: has, ridu bewai kara kareta; kalah kara pangkalima hagoet, olo sipai, olo Put, idja mimbing talawang, tinai olo Ludi idja patjah mamamah.

10. Haiang toto, krana andau toh andau pamalah pangkahai Tuhan, Jehowa kara kawan talo belom, uka mamalah arepe intu kara musohe, katika padang akan mawi, sampai djetä besoh palus busau awi kara dahi: krana pangkahai Tuhan, Jehowa kara kawan talo belom, aton parapah talo impati hong tanah hila utara, darah sungai Prat.

11. Lius, talih Gilead, palus blaku tatamba, joh budjang bawin Misir! Haiang bewai keton mandahang tatamba, ikau puna djaton tau halit!

12. Kara djalahan olo djari mahining britan kahawen keton, hapus petak uras mamala augh bawaim, krana kara pangkalimam djari hadari hatantarang, balalu balongkang haiak.

13. Djetoh augh, idja insuman Jehowa akan Jeremia tahu panumah Nebukadnesar, radja Babel, uka mamukul tanah Misir:

14. Suman intu Misir, awi mam-

brita hong Migdol, sanan hong Nop tuntang Taghpanes, sambil hamauh: mendeng, tatap arepm, krana padang akan kuman talo handiai, idjä hakaliling ikau.

15. Kileu karä olo ajum idjä abas tä lepal tambalang? Äwen tä djaton tau mendeng, basa Jehowa maharak iä.

16. Iä nanggarurus olo arä, balongkang kilau lihang tampilai: sampai koan äwen: has mendeng, ita buli utus ita, tuntang puna tanah ita, basa padang mahupi ita.

17. Tä olo mantehau: Parao, radja Misir, djari rusak, iä djari marandar arepe bara tukas kati-kae.

18. Belom aku, koan Idjä puna Radja, idjä arae Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom: musoh tä karäh dumah tumon kagantong bukit Tabor bara karä bukit: kilau Karmel tä intu saran tasik.

19. Tanpa akam ramo indu hapam tawanan, ikau idjä landang sanang, o anak bawin Misir! krana Nop karäh rusak tuntang inusul, sampai djaton olo melai hetä.

20. Misir tä puna sapi bawi idjä bahalap ampie: maka olo panjambalih aton dumah, iä dumah bara utara.

21. Alo karä olo buruh idjä intu iä uras kilau anak sapi idjä baseput, tapi äwen tä akan mules kea, hadari haiahaiak, palus djaton tendätendä: krana andau tjalakae djari sampai, katika pamalähe.

22. Aughe kilau augh handjalivan kahum mikäh, krana olo tä dumah mimit kutoh kawan parang ai, palus mantakan iä hapan kapak, kilau olo idjä baramo kaju.

23. Olo tä karäh manäweng ka-

juae, koan Jehowa, sampai djaton taraisä idjä inäwenge: krana olo tä karän karäe bara karä sangkalap, sampai djaton taraisä.

24. Misir, anak bawi tä, paham mahamen; iä djari indjuluk akan lengän utus olo idjä hila utara.

25. Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel, djari hamauh: Itä! aku handak mawi Amon tä hong No, tuntang Parao, hapus Misir, tuntang karä dewae tinai radjae, toto, Parao tuntang karä olo idjä harap iä.

26. Aku handak mandjuluk äwen tä akan lengän olo idjä mangatah tahasenge, akan lengän Nebukadnesar, radja Babel, tuntang akan lengän karä mantir ajuc. Maka limbah tä dapit Misir karäh ingkalewu tinai, kilau djaman horan, koan Jehowa.

27. Maka ikau, rewarku Jakob, äla mikäh, äla djungun, o Israel! krana itä! aku handak maliwus ikau bara tanah awang kedjau, tuntang panakam bara tanah idjä äkae tawanan: Jakob akan buli, belom suni sanang, tuntang djaton olo akan mampikäh iä.

28. Tagal tä, äla mikäh, o rewarku Jakob, koan Jehowa: krana aku mampahaiak ikau: karä olo kapir, idjä akan hetä aku djari manganan ikau, handak impalomosku, tapi djaton aku handak mampalomos ikau, baja madjar ikau ombeombet bewäi, belä ikau mado arepm brasih, djaton kasalam.

BAGI 47.

Hukum inukas akan olo Piliisti.

1. DjetoH augh Jehowa, idjä

sampai Jeremia tahu olo Pilisti, helo bara Parao mamukul Gasa. — (*Jes.14.29.*)

2. Kakai augh Jehowa: Itä! karä danum manjambong bara utara, mandjadi soho paham, palus manaujap hapus tanah, tuntang karä talo huange, karä lewu tuntang karä oloc; olo handiai idjä hetä karäh mangkariak, karä idjä mukong tanah tä akan manangis;

3. Tagal augh bandam pain hadjarac idjä abas, tagal gotok karetac tuntang kasilon galingae, sampai karä bapac djaton nalingä anake, awie lenjoh atäie haliai,

4. Tagal andau idjä dumah, uka marusak karä olo Pilisti, palus mampalomos olo bara Tirus tuntang Sidon, karä olo pandohope tä idjä batisa. Krana Jehowa karäh marusak olo Pilisti, tisan olo bara pulau Kaptor tä.

5. Gasa djari haranggau, Askalon djari rusak, tuntang karä idjä batisa hong karä djauah hetä. Lalehan katahim ikau akan mahiris arepm!

6. Kajah, padang Jehowa! prea ikau handak terai? tamä kumpangm, mamärem palus terai!

7. Tapi kwäka ikau tau mamärem? krana Jehowa djari manjoho ikau mawi Askalon, tuntang djari mampait ikau akan äka palabohan hong tasik tä.

BAGI 48.

Hukum inukas akan Moab.

1. Tahu Moab. Kakai augh Jehowa. Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: Pajah, le-

wu Nebo! krana iä djari rusak: Kiriataim djari rungkok, djari dinon: kota dähen tä djari njukok palus ingarak. — (*Jes.15.*)

2. Kadjohon Moab tagal Hesbon tä djari terai, krana olo mangarangka tjalakac akac: has, ita handak mampalomos iä, sampai iä äla indu utus olo hindai: tinai ikau, o Madmen, akan inäweng kea, padang akan manjasah ikau.

3. Augh tangis lembut hong Horonaim, karusak tuntang kadjakä paham!

4. Moab djari rotek, augh tangis karä anake mamala.

5. Krana tangis baka tangis njalumbo akan bukit Luhit, augh kariak tarahing mamala intu pain Horonaim.

6. Dari, hakan hambaruan keton: tapi keton karäh mandjadi kilau karamunting hong padang.

7. Basa ikau djari harap kotam tuntang katataum, tagal tä ikau karäh dinon awi musoh: Kamos djaton tau dia tamput tawanan, karä imam tuntang mantir ajuc haiahaiak.

8. Krana idjä parusak tä akan manapi karä lewu, sampai idjä lewu mahin dia lapas; karä djanah akan rusak kea, tinai äka rampar akan tunis benjem, krana kalotä koan Jehowa.

9. Tenga palapas akan Moab, krana iä karäh hadari balias kilau trawang, tuntang karä lewuc mandjadi karakkaraka, sampai djaton olo melai huange.

10. Tarasapa iä, idjä kadian malalus gawin Jehowa; toto, tarasapa iä, idjä mangahana padange manusuh dahan!

11. Moab djari landang bara katabelac, djari melai tuntang pu-

rake, djaton djari injalnan bara sarangae akan sarangan beken, tuntang djaton pudji tamput tawanan, tagal tä angate magon kalotä, tuntang ewaue djaton djari hobah.

12. Tagal tä, itä! andaue aton dumah, koan Jehowa, tä maka aku handak manjoho tukang utus beken tanggoh iä, idjä akan mindah iä, mamboang karä sarangae, palus mamusit karä kasae.

13. Palus Moab karäh ujukok tagal Kamos tä, kilau olo Israel djari ujukok tagal Betel, idjä äka kabarape tä.

14. Kilen tinai keton hamauh: uras ikäi pangkalima tuntang menteng parang?

15. Krana Moab djari rusak, karä lewue djari ujalawowok, karä pambudjange awang kampili djari hagoet akan impatäi, koan Radja tä, idjä arae Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom.

16. Tjalakan Moab lawoh dumah toh kea, karusake manggulong arepe sampai.

17. Tatum iä, keton handiai idjä hakaliling hetä, tuntang idjä kawatan arae, sambil hamauh: lalahan tungkang idjä batekang, sokah kabungas tä djari imelek!

18. Mohon bara kahaim, ikau idjä melai landang, o Dibon, anak bawi, palus melai hong äka ngarisng, krana idjä marusak Moab tä aton dumah maranggar ikau, palus mangarak karä kotam.

19. Mendeng intu djalan, itäm; ikau idjä mukong Aroer, isek äwen idjä hadari pararawoh, koam: kasen, narai perkara?

20. Moab djari rungkok, krana iä djari rusak; tangis, tatum! suman tä hong Arnon, Moab djari rusak.

21. Hukum djari sampai hong äka rampar, mawi Holon, Jasa tuntang Mepaat,

22. Mawi Dibon, Nebo tuntang Betdiblataim,

23. Kiriataim, Betgamul tuntang Betmeon,

24. Keriot tuntang Bosra, mawi karä lewu hong tanah Moab, alo idjä kedjau alo idjä tokep.

25. Tandok Moab djari inetek, lengäe djari imelek, koan Jehowa.

26. Awi mambusau iä, basa iä djari mampadjoho arepe malawan Jehowa, sampai Moab muta, tuntang kitik kariut lengäe, tinai iä indu tabean olo.

27. Dia Israel tä djari inabeam, kilau djaka iä djari kadapatan ompat maling? Krana sasining ikau hatutor tahuu iä, ikau manggiling takolokm.

28. Lihi karä lewum, o karä olo Moab, palus melai hong batukarang, mandjadi kilau burong kuku, idjä manjarangan hong tumbang darak batu.

29. Ita haradjar djari mahining kadjohon Moab, krana iä badjoho haliai, katekange, kabudjoke, katarae, kahain atäie.

30. Aku katawan bewäi kasangite, koan Jehowa, tapi uras tä haiang; olo ajue idjä paladjok tä djari manandjaro bewäi.

31. Tagal tä aku akan mambo aughku, manangis tagal Moab, mambawai tagal hapus Moab, tuntang manatum tagal olo hong Kirheres.

32. Paham bara aku djari manatum Jaeser aku akan manatum ikau, o batang anggor Sibma! edam djari dimpah tasik, djetä djari sampai danau Jaeser, tapi olo parusak gap lawo intu wa-

jah buam tuntang musim getem ajum;

33. Sampai kahandjak tuntang karami uras djari nihau bara pe-tak basiwoh, bara tanah Moab tä; krana aku djari mampaterai anggor bara pähes; olo djaton akan mamähes bua anggor tuntang lahap; lahape tä djaton kilau lahap mamähes anggor.

34. Tagal tangis Hesbon tä olo djari mambo augehe sampai Eleale, sampai Jaas, bara Soar palus Horonaim, sapi bawi tabela tä idjä telo njelo umure; krana karä danum hong Nimrim kea uras akan teah.

35. Maka aku handak marusak hong Moab olo idjä maluput parapahe intu äka gantong, tuntang idjä hagarö akan dewae, koan Jehowa.

36. Tagal tä tangitangis atäiku tagal Moab, kilau suling, tinai ringoringoi atäiku tagal olo Kirheres, kilau djarupai, basa tisae tä akan rusak kea.

37. Krana karä takoloke halungah, karä djanggute injukur, karä lengäe iheris, tuntang tapih bidak ingkepae intu kahange.

38. Hundjun karä sapau Moab tuntang hong hapus lewue uras tatum bewäbewäi; krana aku djari mamusit Moab, kilau sarangan idjä djaton ingilak, koan Jehowa

39. Lalehan ää imukul! tangis! lalehan Moab djari mules likute! Kakai Moab mandjadi indu tabean tuntang kadjungun karä olo idjä hakaliling ää.

40. Krana kakai augh Jehowa: Itä! ää karäh trawang balias kilau burong nasar, palapase imbirange manintu Moab, handak mawi ää.

41. Karä lewue djari dinon, karä

kotae djari taratamä, tuntang atäi karä pangkaliman Moab karäh intu andau tä kilau atäi olo bawi idjä handak luas.

42. Krana Moab karäh impalomos, sampai ää djaton indu utus olo hündai, basa ää djari mampadjohe arepe malawan Jehowa.

43. Pampikäh, palowang tuntang djarat akan mawi keton, o olo Moab koan Jehowa.

44. Idjä hadari mahakan pampikäh, ää karäh lawo hong palowang, tinai idjä djakat bara palowang, ää akan buah djarat; krana aku handak mantakan ää, Moab tä, tuntang handak manjampai njelon pamalih mawi ää, koan Jehowa.

45. Intu kandjungun Hesbon äwen idjä ujuh mahakan kwasan musoh tendä; tapi apui aton blua bara Hesbon, tuntang njalae bara Sihon, palus manjeha hapus Moab, karapurun olo idjä puna bagin karusak tä.

46. Kajah ikau, Moab! utus olo ain Kamos tä djari nihau; krana anakm idjä hatuä djari tamput tawanan, tuntang anakm idjä bawi tawanan kea.

47. Tapi intu katatesan karä andau aku handak mampaterai Moab tawanan tinai, koan Jehowa. Tikas toh augh hukum tahuu Moab.

BAGI 49.

Hukum inukas akan Amou, Edom, Damaskus, Arab tuntang Elam.

1. Tahuu olo Amon kalotoh augh Jehowa: Kilen, djaton Israel bara anak, idjä manduan joresae? Maka buhen Malghom tä manjo-

res Gad, tuntang olo ajue melai hong karä lewu hetä? — (*Esegh.* 25.2.)

2. Tagal tä, itä! andaue akan dumali, koan Jehowa, aku handak mampalembut augh parang mawi Raba, lewu olo Amon, sampai djetä bakarak indu tujok batu, tuntang karä patataie akan inusul: tapi Israel akan mandjadi tempon äwen idjä djari inempoc.

3. Ambo augh tangism, o Hesbon, krana Ai djari rusak: bawai, keton anak Raba, kepan bidak, ngalabawä, daridaria hong karä karon, krana Malghom akan tamput tawanan, tuntang karä imam, tinai mantir ajue haiabaiak.

4. Buhen ikau harap djanalm? djanalm tä leteng! joh anak bawi parisang, idjä harap karä panataum, koam: äwe petah mawi aku?

5. Itä! aku handak magah pampikah hararepan ikau, koan pangkahai Tuhan. Jehowa karä kawan talo belon, hapan olo handiai, idjä hakaliling ikau, tä keton karäh iharak genep biti sama mimbit tintue, tuntang djaton idjä akan mamumpang olo awang daradaraiä tä tinai.

6. Tapi limbah tä aku handak mampaterai olo Amon tä tawanan, koan Jehowa.

7. Tahin Edom kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belon: Kilen, djaton hindai kapintar hong Teman? Aton karä tiroke: djari nihau bara olo harati? Djari karä akale tä babasi? — (*Jes.* 21. 11. *Esegh.* 25.12.)

8. Ules, dari, sahokan arep keton hong äka randah, keton olo Dedan! krana aku djari magah karusak mawi Edom, metoh katika aku mamalah mawi iä.

9. Olo pamutik unggor karäh sampai ikau, idjä djaton manisa kanta akam, tuntang maling karäh sampai ikau hanalem, idjä marusak ombet kalepalie.

10. Krana aku djari manalampas Esau, aku djari mamprahan karä äkae idjä basilim, sampai iä djaton tau manjahokan arepe; panakae djari rusak, tuntang karä paharie, tinai kapatohe, sampai äwen djaton hindai.

11. Lih karä noläm, aku handak mahaga mambelom iä, käläh karä balom harap aku.

12. Krana kakai augh Jehowa: Itä! äwen idjä tapas katiwase bara ajum mahin akan mihop sangkitä; angatm ikau djaton akan tamput buah hukum? Djaton tau dia ikau ilukum. toto ikau kea akan mihope!

13. Krana aku djari sumpah manjewut arepku, koan Jehowa: Bosra tä akan mandjadi indu kadjungun olo, indu tawah, karusak tuntang sapa; karä lewue akan mandjadi äka benjem rusak palus katatali.

14. Aku djari mahining brita bara Jehowa, augh djari impait akan olo kapir: has, hapumpang, ranggar iä, parang iä.

15. Krana itä! aku djari mamparandah ikau marak olo kapir, mamparungkok ikau marak olo kalunen.

16. Kadjohom tuntang kahain atäim djari manipu ikau, basa ikau melai hong äka bukit batu, tuntang mukong intu äka gantong. Alo ikau manjarangan intu äka gantong kilau burong nasar, bara hetä kea aku handak mambarang ikau, koan Jehowa.

17. Kakai Edom akan mandjadi

indu karusak haliai, karä olo idjä mahalau karäh djungun tuntang ngatjitjis tagal kapähäe.

18. Djetä karäh mandjadi kilau Sodom dengan Gomora, tuntang lewu awang darah hetä, idjä djari ilingkep, koan Jehowa, sampai olo djaton melai hetä, dialo idjä biti karäh basatiar hetä.

19. Itä! kilau singa bara rowut saran danum Jordan iä karäh dumah mantakan äka dähän tä, krana aku handak manjoho iä salenga maroboh; idjä djari inukasku, iä tä handak injohoku; krana äwe idjä padan dengangku? äwe idjä tan tadongarap dengangku? äwe sakatik tä, idjä bahanji malawan aku?

20. Tagal tä, hining tirok Jehowa, idjä djari inukase mawi Edom, pikir ai, idjä djari ingarangku mawi olo Teman: toto, idjä pangorike bara kawan tä karäh manunda iä, tuntang karäh marusak äkae bara tambuan iä.

21. Petak halujak awi augh longkange, kariak bawaie mamala sampai tasik rarudju.

22. Itä! iä dumah trawaug kilau burong nasar, mambirang palapase manintu Bosra: tä atäi karä pangkaliman Edom karäh mandjadi kilau atäi olo bawi idjä handak luas, intu andau tä.

23. Tahin Damaskus: Hamat tuntang Arpad djari rungkok: basa iä djari mahining brita papa maka atäie djari lenjoh: idjä intu saran tasik tä paham mikäh, olo djaton tan sanang hetä. — (Jes.17.1.)

24. Damaskus djari bagalabah atäie, iä mules hadari, iä hapenjang kataräwäe; kadjakä tuntang kapähä djari manjangkulep olo tä, kilau kapähän olo bawi idjä handak luas,

25. Lalehae iä djari balih benjem, lewu idjä basewut, idjä äka karami tä.

26. Kakai karä pambudjange karäh halelek intu karä djalan, karä olo parang ajue karäh imangkih impatäi intu andau tä, koan Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom.

27. Aku handak mantokan apui hong kota Damaskus, djetä karäh manjeha karä human Benhadad idjä hai bahalap tä.

28. Tahiü Kedar tuntang karä karadjaan Hasor, idjä imukul Nebukadnesar, radja Babel, maka kakai augh Jehowa: Tatap arep keton, ranggar Kedar, parusak olo idjä baris hila timor tä.

29. Tingkape tuntang kawan ai akan irampas bara iä, karä dindinge, karä ramoe tuntang karä ontac akan induan, tinai olo karäh mantehau: pampikäh akae bara hakaliling!

30. Dari, hakan gulogulong, sahokan arep keton hong äka randah, o keton olo Hasor, koan Jehowa: krana Nebukadnesar, radja Babel, djari mawi akal tuntang mangarangka tirok mawi keton.

31. Has ranggar utus olo tä, idjä langak tuntang laja, koan Jehowa, idjä djaton atepe tuntang kantjinge, tinai melai kabuate bewäi.

32. Karä ontac indu irampas, kutoh metoe indu inarik, aku handak manamburup iä akan genep matan riwut, karä olo idjä basukur tä; bara hapus sarac hakaliling aku handak magah karusak hararepan iä, koan Jehowa.

33. Hasor akan mandjadi äka naga, indu karusak sampai katatahi, olo djaton akan melai hetä, dialo idjä biti karäh basatiar hetä.

34. Djetoh augh Jehowa, idjä sampai nabi Jeremia tahu Elam, kahum tampanan karadjaan Sedekia, radja Juda, koae:

35. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawau talo belom: Itä! aku handak mamelek panah ain Elam, ramon kwasae idjä mambatang.

36. Aku handak manjohoe manampur äpat baris riwut tä bara äpat puting langit, palus handak manambalang äwen akan karä matan riwut, sampai djaton katapasana karä djalahan olo äka olo tä daraidaraia djari ilarakku,

37. Tinai aku handak mampikäh Elam intu baun musohe, intu baun äwen idjä mangatah tahasenge, aku handak magah tjalaka mawi äwen huang kalason kasangitku, koan Jehowa; tinai aku handak manjoho padang manjasah iä. sampai aku djari mampalomos iä.

38. Aku handak mampendeng padadusangu hong Elam, palus handak mampalomat radjae tuntang karä mantire bara hetä, koan Jehowa.

39. Tapi dapit, intu katatesan karä andau, aku handak mampate-rai Elam tawanan, koan Jehowa.

BAGI 50.

Babel akan rusak; olo Jehudi akan liwas.

1. Djetoh augh, idjä djari insuman Jehowa mantam Babel, mantam tanah olo Kasdim, hadjamban nabi Jeremia. — (*Jes.13.*)

2. Sanan marak karä olo kapir, ambo augh keton, pendeng bandera, pahai augh, äla milime, sambil hamauh: Babel djari dinon,

Bel njukok, Merodagh darai, karä dewae rungkok, dewae matekiapi tä djari rotek!

3. Krana djalahan olo bara utara dumali maranggar iä, djetä karäh marusak manunis hapus tanahe. sampai olo djaton hindai hetä, tapi olon tuntang meto djari lepah nihau hadari.

4. Intu andau tä, katika tä kea, koan Jehowa. olo Israel tuntang olo Juda karäh dumah haiak, manandjong tuntang manangis, manggau Jehowa, Hatallae. — (*31,9.*)

5. Iä karäh misek tahu britan Sion, akan hetä iä karäh manintu baue: has, ita manatelan arep ita intu Jehowa hapan djandji idjä katatali, idjä djaton ngalapean tinai.

6. Djalahan olo ajungku djari kilau kawan tabiri idjä haiang, karä sakatike djari manipu iä, sambil magah mampalajang iä akan bukit tuntang lungkoh, sampai iä ngalapean idjä puna äkae melai.

7. Olo handiai idjä sondau iä kuman iä, tinai karä musohe hamauh: djaton sala gawin ita, basa äwen djari badosa intu Jehowa, intu äka kateteke tä: toto, intu Jehowa, idjä äka kaharap karä tatoe.

8. Dari bara Babel, harikas bara tanah Kasdim, mandjadi kilau tabiri hatuäe, idjä kapala kawan.

9. Krana itä! aku handak mampalembut mamumpong kutoh djalahan olo awang bakapal bara tanah hila utara, palus magah iä mawi Babel; äwen karäh mamadju arepe mawi Babel, tuntang djetä karäh dinon awie; anak panah äwen tä kilau ain pangkalima idjä patjäh, djaton idjä ngalakai malajang.

10. Tanah Kasdim karäh indu irampas; olo handiai idjä marampas iä akan mandjadi puas, koan Jehowa.

11. Basa keton djari handjak sampai babigal, metoh keton djari marampas idjä puna baris ajungku, basa keton djari badjoho kilau sapi tabela hong äka kutoh urepe, tuntang djari manganda kilau hadjaran idjä abas.

12. Indu keton ujukok haliai, iä idjä djari manak keton djari paham mahamen; iä mandjadi naniha haliai marak karä olo kapir, indu äka tunis, ngarising tuntang benjem.

13. Krana awi kasangit Jehowa djetä djaton akan ingkalewu, tapi akan rusak haliai; olo handiai idjä mahalau Babel karäh djungun, tuntang ngatjitjis tagal tjalakae.

14. Padju arep keton mawi Babel hakalihing, keton olo pamanah samandiai; panah iä, äla manjangan anak panah, krana iä djari badosa intu Jehowa.

15. Lahap iä hakalihing, iä djari manjembah: äkae idjä dähen djari balongkang, hapus kotae djari bakarak; krana djetä pamalah Jehowa; has, awi mamalah arep keton intu iä, awi iä tumon iä djari mawi keton.

16. Palomös bara Babel karä olo pamalan tuntang karä olo panggetem; tagal padang idjä mahupi iä genep bitie äwen tä akan hadari talih utus ai, tuntang puna tanah ajue.

17. Israel djari kilau anak tabiri idjä singgul, idjä iusah singa; idjä solake manisak iä, iä tä radja Asur; limbah tä Nebukadnesar, radja Babel, djari mamparamok tolange.

18. Tagal tä, kakai angh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: Itä, aku handak mamalah mawi radja Babel tuntang tanahe, kilau aku djari mamalah mawi radja Asur.

19. Maka aku handak halalian Israel buli äkae, tä iä karäh murep hong Karmel tuntang hong Basan; hambaruae karäh besoh hong bukit hatinggang Epraim tuntang Gilead.

20. Maka intu andau tä, katika tä kea, koan Jehowa, kadarhakan Israel karäh inggau, tapi djaton aton, tuntang dosan Juda, tapi djaton sondau haliai, krana aku handak mampun tä akan olo idjä inisaku. — (31,34.)

21. Has, ranggar tanah Mera-taim, tuntang karä olo Pekod tä; awi marusak palus mangerem iä; koan Jehowa, balalu lulus talo handiai, idjä djari injohoku.

22. Lahap parang aton hong tanah, tjalaka paham.

23. Kilen, tasal akan hapus kalunen tä djari bapelek tuntang darai? kilen maka Babel tä mandjadi indu äka kadjungun karä olo kapir?

24. Aku djari manenan djarat akam, o Babel, tä ikau djari injiteng, helo bara ikau katawan; ikau djari buah palus injingkap, basa ikau djari badjoho bahanji malawan Jehowa.

25. Jehowa djari muap gudang pakarange, tuntang bitie djari mamplua ganggaman kalaitie; krana djetä puna gawin pangkadhai Tuhan, Jehowa karä kawan talo belom, hong tanah olo Kasdim.

26. Kantoh bara saran petak, ranggar iä, nap karä gudang ramoe, ihik iä kilau tujok gendom.

palus mangerem iä. äla mani-sa iä.

27. Patäi karä sapie hapan pandang, imbit iä uka injambalih; kajah iä, krana andaue djari sampai, katika gawie imaläh!

28. Aton mamala augh lalenton olo, idjä djari hadari, mahakan bara tanah Babel, mangat masuman intu Sion pamaläh Jehowa. Hatalan ita, pamalähe tagal humae idjä brasih.

29. Palining arep keton intu Babel, o olo pamanah idjä patjäh, kapong iä, belä idjä biti äwen tä mahakan; baläh iä tumou gawie, tumou kapatute lalus akae; krana iä djari badjoho gawie malawan Jehowa, idjä äka karasih Israel.

30. Tagal tä karä pambudjange akan halelek intu djalae. karä olo parang ajue akan impalomos intu andau tä, koan Jehowa.

31. Itä! aku handak mantakan ikau, idjä badjoho tä, koan pangkahai Tuhan, Jehowa karä kawan talo belom; krana andau gawim imaläh djari sampai, katika aku handak mawi ikau.

32. Tä idjä badjoho tä karäh tantarang palus balongkang, tuntang djaton idjä mampendeng iä: toto, aku handak mantokan apui hong karä lewue, djetä akan manjcha karä äkae hakaliling.

33. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom: Olo Israel tuntang olo Juda djari irarat haiak; karä olo idjä djari mana wan iä djari mimbäng iä, äwen djaton maku malapas iä.

34. Tapi idjä Paliwuse toto abas, arae tä Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom; iä karäh malalus perkarae, mangat manjanang tanabe; tapi olo Babel akan iaur.

35. Padang akan mantakan olo Kasdim, koan Jehowa, tuntang karä olo Babel, karä mantire tuntang olo pintar ajue samandiai.

36. Padang akan mawi nabie, idjä panandjaro, sampai äwen gila; padang akan mawi karä pangkali-mac, sampai iä sabanen.

37. Padang akan mawi karä hadjarac tuntang karetac, tinai sakarä olo parang awang buruh, idjä intu äwen tä, sampai olo tä mandjadi kilau bawi bewäi; pandang akan mawi karä ramoe, sampai djetä lepalh irampas.

38. Pandit akan mawi karä d- nume, sampai lepalh teah; krana djetä puna tanah äka hampatong dewa, äwen kilau gila gawie dengan dewae matekiapi tä.

39. Tagal tä karä ampin meto idjä papa tuntang basiak akan melai hetä, tinai anak burong outa; tuntang djetä djaton akan ingkalewu hindai sampai katatahi, palus djaton akan inkong haradjur girirmanggirir.

40. Kilau Hatalla djari malingkep Sodom tuntang Gomora, tinai karä lewu idjä darache, koan Jehowa, kakai maka hetä kea djaton olo akan melai, djaton basat- tiar enen hetä. — (1. Mos. 19. 24.)

41. Itä! utus olo aton dumah bara utara; djalahan olo idjä bakapal haliai, tuntang arä radja idjä kwasa karäh lembut bara saran petak.

42. Panah tuntang hundju aton imbinge, äwen paham tulas, djaton tau masi, lalentoë kilau gotok tasik; iä mondok hundjun hadjaran, tuntang iä tatap haliai parang, mangat mawi ikau, o Babel, anak bawi.

43. Sana radja Babel karäh ma-

hining britae, tä maka lengäe tendur, kadjakä djari buah iä. kapähäe kilau olo bawi idjä handak luas.

44. Itä! kilau singa bara rowut saran Jordan iä akan lembut mantakan äka idjä dähen tä: krana aku handak manjoho iä salenga maroboh djetä: idjä djari inukasku, iä tä handak injohoku; krana äwe idjä padan dengangku? äwe idjä tau tadongarap dengangku? äwe sakatik tä, idjä bahanji malawan aku?

45. Tagal tä, hining tirok Jehowa, idjä djari inukase mawi Babel, tuntang pikire, idjä djari ingarangkae mawi tanah olo Kasdim: toto, idjä pangorike kawan tä karäh manunda iä, tuntang marusak äkae bara tambuan iä.

46. Petak karäh halujak awi augh kariak Babel djari taratamä, tuntang augh bawai äwen mamala marak karä utus olo.

BAGI 51.

Babel akan rusak lepah lingis.

1. Kakai augh Jehowa: Itä! aku manjoho riwut parusak manampur mawi Babel, mawi karä olo idjä intu batang äka karä musohku tä.

2. Aku handak manjoho olo pangibar tanggoh Babel, idjä mangibar iä, tuntang mamboang tanahe, krana äwen tä karäh mangapong iä hakaliling hong andau tjalakae.

3. Käläh olo pamanah mawi olo pamanah baris äwen, tuntang olo idjä djari tatap hapan sangkarut: älä masi karä pambudjange, palomos karä kawan parange;

4. Nakara karä olo awang impatäi hakalampah hong tanah olo Kasdim, olo awang inuno hong karä djalan hetä.

5. Krana Isiael tuntang Juda djaton Hatallae malih iä kilau balo, Jehowa tä, Tuhan karä kawan talo belum, alo tanahe kontep kasalae intu Idjä äka karasih Isiael tä.

6. Dari keton bara bentok Babel, buah genep biti maliwushambaruae, belä keton tamput lomos huang kadarhakan äwen. Krana djetoh wajah pamaläh ain Jehowa, idjä handak manjulung akan äwen tumon kapatute.

7. Babel djari kilau sangkir bulau intu lengän Jehowa, idjä djari mambusau hapus kalunen; karä djalahan olo djari mihop anggor ai, tagal tä karä djalahan olo djari gila.

8. Gap Babel djari balongkang palus rusak; tatum iä, laku tatamba akan himange, ajaajau iä tau halit.

9. Ikäi djari manatamba Babel, tapi iä djaton tau käläh. Tä naughe, lihi iä: käläh genep bitin ita ha-goet buli tanah ai; krana hukum ai tempä langit tuntang sempak bauandau.

10. Jehowa djari mapalambut kabudjur ita: bas, ita masumae hong Sion karä gawin Jehowa, Hatallan ita.

11. Tadjim anak pañah, tatap talawang: Jehowa djari mampisik atäi radja Madai; krana tiroke mangatal Babel, handak marusak tä: krana djetoh pamaläh Jehowa, pamalähe tagal humae idjä brasih tä.

12. Pendeng bandera hong koutan Babel, dahang olo panonggo, ingkes olo djadjaga, tatap olo mipa; krana tumon djari tukas Jehowa, kalotä iä karäh malalus talo

handiai awang djari injewute mawi karä olo Babel.

13. O ikau, idjä melai hong kutoh danum tä, idjä paham pana- taum! kahapusm djari sampai, tuntang ukur kisit kakohom tä.

14. Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, djari sumpah manjewut arepe: Aku handak manjuang ikau hapan musoh kilau kawan sangkalap, äwen tä akan malahap mawi ikau.

15. Iä idjä djari manampa petak hapan kwasae, idjä djari mandjadi- an kalunen awi kapintare, tuntang djari mambirang langit awi kaapi- ke:

16. Amon Iä mambo aughe, tä karä danum penda langit njahanja- hai, tinai Iä mandjidjit sumap bara karä saran petak: Iä manampa ki- lat tuntang udjan, Iä mamplua ri- wut bara äkae.

17. Karä olo uras gila djaton tau harati, karä kamasan mahamen bewäi tagal hampatonge, krana hampatonge tä uras haiang, djaton bara pabelom.

18. Uras haiang djetä tuntang gawi palajang; intu wajah pamaläh talo tä uras akan rusak.

19. Tapi Iä, idjä puna bagin Ja- kob, djaton tumon djetä; krana iä idjä djari mandjadian talo han- diai, tuntang Israel toto baris ba- gin ai; Jehowa arae, Tuhan karä kawan talo belom.

20. Ikau tasalku, ganggamang- ku; hapan ikau aku djari mampa- ramok arä utus olo, hapan ikau aku djari marusak kutoh karadjaan.

21. Hapan ikau aku handak man- darai hadjaran tuntang olo idjä mukonge, hapan ikau aku handak mandarai kareta tuntang olo idjä huange.

22. Hapan ikau aku handak ma- netek hatuä bawi, hapan ikau aku handak manetek bakas tabela, ha- pan ikau aku handak manetek bu- djang hatuä bawi.

23. Hapan ikau aku handak ma- netek olo sakatik tuntang kawae, hapan ikau aku handak manetek olo pamalan tuntang sapie, hapan ikau aku handak manetek mantir tuntang wakil hai.

24. Krana aku handak mamaläh karä kadarhakan Babel, tuntang karä olo hong tanah Kasdim, awang djari ilaluse mawi Sion, intu ma- tan keton handiai, koan Jeho- wa.

25. Itä! aku handak mantakan ikau, o bukit parusak, koan Je- howa, ikau idjä marusak hapus ka- lunen! aku handak mandjudju le- ngängku mawi ikau, palus mamba- ring ikau bara hundjun batukarang, balalu mandjadian ikau mandjadi bukit baseha.

26. Olo djaton hindai akan bla- ku batu bara ikau, indu puting atawa padadukan, krana palus ka- tatahi ikau indu karusak bewäi, koan Jehowa.

27. Pendeng bandera hong tanah, pahiau sarunai marak karä olo ka- piri, tatap karä olo, uka mantakan iä, irak mawi iä karä karadjaan Ararat, Mini tuntang Askenas; angkat mantir parang mawi iä, imbit hadjaran kilan kawan sang- kalap!

28. Tatap karä olo kapiri mawi iä, karä radja Madai, tuntang karä mantire tinai wakile, hapus tanah idjä penda prentahe.

29. Mangat tanah halujak tun- tang kapähä; krana karä tirok Je- howa mawi Babel djari tukas hali- ai, uka mandjadian tanah Babel

indu karusak, sampai djaton olo melaie.

30. Karä pangkaliman Babel djari pikul parang, äwen melai hong kotae, kaabase djari lenjoh, iä maudjadi kilau bawi bewäi; olo djari manusul äkae melai, tuntang djari mamelek huite.

31. Karä sarohan sulangsalanga, karä soho sampoksampuka, haudak masuman akan radja Babel, lewue djari taratamä hakaliling;

32. Karä dampahan djari dino, karä talaga mahin keang awi apui, tuntang karä olo parang djari sabanen.

33. Kraua kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom, Hatallan Israel: Babel, anak bawi tä, kilau äka mihik, ombet ihik toh kea; hindai isut maka wajah getem karäh sampai akae.

34. Nebukadnesar, radja Babel, djari kuman aku lepah, tuntang mamparamok aku: iä djari mawi aku mandjadi sarangan boang; iä djari manelen aku kilau naga, iä djari manjuang knaie hapan talo mangat ajuunggu: iä djari manganan aku.

35. Buah Sion, budjang bawi tä, hamauh: kararat idjä iawie intu aku tuntang intu isingku, käläh djetä mamadok mawi Babel; tuntang dahangku manata olo Kasdim, koan Jerusalem.

36. Tagal tä, kakai augh Jehowa: Itä! aku handak mambudjur perkaram, tuntang handak mamaläh akam; aku handak mamandit danau äwen, tuntang maneah tahasake.

37. Babel akan mandjadi tujok batu, äka karä naga, äka kadjungun tuntang katjitjis, sampai djaton olo melaie.

38. Äwen karäh lentolento kilau singa tabela, njanjaing kilau anak sünga.

39. Amon iä blaso, tä aku handak mingkes talo ihop akae, palus mambusau iä, mangat iä kadjokkadjoka; tapi äwen akan batiroh palus, tuntang djaton misik tinai, koan Jehowa.

40. Aku handak mimbit iä mangat impatäi kilau anak tabiri, kilau kambing hatuäe tuntang tabiri hatuäe.

41. Kilen, Sesagh tä djari dinon, idjä batarong hapus kalmen tä djari alah? kilen, Babel djari indu äka kadjungun karä olo kapir?

42. Tasik djari manjambong mampaleteng Babel, awi karä riake iä djari patutup.

43. Karä lewue djari indu karusak, tanahe ngarising tuntang tunnis benjem, mandjadi tanah idjä dia iclai olo huange, tuntang djaton olo mahoroe hetä.

44. Kraua aku djari mamaläh mawi Bel tä hong Babel, tuntang djari mansuwit bara njamae talo awang djari ineläe: tinai karä olo kapir djaton hindai bohoboho manalih iä, kraua kotan Babel djari balongkang kea.

45. Blua bara iä, o djalahan olo ajuunggu, buah genep biti mahakan hambaruäe bara kalason kasangit Jehowa.

46. Äla atäi keton balemo, sampai keton mikäh awi brita idjä lembut hong tanah. Kraua brita karäh lembut hong njelo idjä, tuntang hong njelo beken aton brita tinai, palus kagagah bewäi aton hapustanah, mantir idjä mawi awang beken

47. Tagal tä, itä! andaue aton dumah, maka aku handak mama-

läh mawi karä dewan Babel: tä hapus tanah tä karäh rungkok, tuntang karä oloe idjä impatäi karäh bakalampah huange.

48. Maka langit tuntang petak baiak karä talo huange akan malahap tagal Babel: krana idjä marusak iä aton dumah bara utara, koan Jehowa.

49. Kilau Babel djari indu kalongkang äwen, idjä impatäi hong Israel, kakai hong Babel kea olo karäh balongkang impatäi, hong hapus tanahe.

50. O keton, idjä djari liwus bara padang, dari, äla tendä; tabiu Jehowa hong tanah idjä kedjau, kahimat Jerusalem hong atäi keton.

51. Ikäi djari mahamen, krana ikäi djari mahining katawah: kaburah manutup baun ikäi, basa olo beken tä djari maroboh karä talo brasih hong human Jehowa.

52. Tagal tä, itä! andaue aton dumah, koan Jehowa, maka aku handak mamaläh mawi karä dewae, hong hapus tanahe olo idjä bahimang baka matäi karäh manarahing.

53. Alo Babel mandai sampai langit, alo iä mandähen kwasae hong äka gantong, maka olo parusak idjä injohoku karäh dumah mawi iä, koan Jehowa.

54. Augh kariak paham aton lembut bara Babel, augh tjalaka bara tanah Kasdim tä.

55. Krana Jehowa marusak Babel, palus mampanihau iä tuntang paham lalentoe, sampai riake gotogotok kilau danum hai, kanjahaie lembut paham.

56. Krana idjä parusak tä djari mantakan Babel, karä pangkalimae inawae, karä panahe uras bapelek: krana Jehowa, Hatalla idjä pa-

maläh, toto karäh manjulang mawi iä.

57. Aku handak mambusau karä mantire, karä olo pintar ai, karä tuan, karä kapala tuntang pangkalima ai, palus olo tä karäh batiroh, tirohe katatahi, djaton misik tinai, koan Radja tä, idjä arae Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom.

58. Kakai augh Jehowa, Tuhan karä kawan talo belom: Kotan Babel idjä lombah tä karäh landap, karä bauntonggange idjä gantong karäh inusul, sampai gawin arä djalahan olo tä djari nihau, tuntang kahäkae, tampan arä utus olo tä, akan bagin apti babewäi.

59. Djetoh augh, idjä djari imetäh nabi Jeremia intu Seraja, Seraja anak Nerija, Nerija anak Maghseja metoh iä lius akan Babel, omba Sedekia, radja Juda, intu njelo äpat kahum karadjaan ajue; krana Seraja tä mantir ngantawani äka bara malem.

60. Maka Jeremia mamantik hong surat karä tjalaka tä, idjä akan hararepan Babel, iä tä karä augh djetoh nah, idjä injurat mantam Babel.

61. Tuntang Jeremia hamauh dengan Seraja: Amon ikau sampai Babel, tä äla diadia ikau mambasa karä augh toh.

62. Sambil hamauh: o Jehowa! ikau djari mantam äka toh, handak mampalomos iä, sampai djaton idjä huange, alo olon alo meto, tapi djetä indu karusak katatahi.

63. Maka saua limbah ikau djari terai mambasa surat toh, tä ikau akan manambatu tä, palus mamantiinge akan bentok batangdanum Prat,

64. Sambil hamauh: kakai Babel akan leteng palus djaton lampang

tinai tagal tjalaka tä, idjä handak hararepangku mawi iä; maka äwen karäh ujuh, nihau. — Tikas toh karä augh Jeremia.

BAGI 52.

Jerusalem irusak; karä ranoe irampas, oloc inawan; Jojaghin inggatang radja Babel tinai.

1. Sedekia tä duä pulu idjä njelo umure, metoh iä mandjadi radja; iä marentah sawalas njelo katahie hong Jerusalem; aran induc Hamutal, anak Jeremia, bara Libna. — (37.1.—2. Radja24,17)

2. Maka gawie papa intu matan Jehowa, tumon karä gawin Jojakim kea.

3. Krana djetä mandjadi awi kalaüt Jehowa dengan Jerusalem tuntang Juda, sampai iä manganan olo tä bara baue. Maka Sedekia marajap malekak arepe bara radja Babel.

4. Djadi, intu njelo djalaten kahum karadjaan ai, bulan sapulu, andau sapulu kea, tä maka Nebukadnesar, radja Babel, tuntang hapus kawan parang ai dumah maranggar Jerusalem, palus äwen mangaponge, tuntang manampa kota tasaran liakaliling hetä.

5. Kalotä lewu tä tarakapong sampai njelo sawalas kahum radja Sedekia.

6. Maka bukan äpat, andau djalaten, amon lau paham hong lewu tä, tuntang olo hetä djaton bara talo kinan.

7. Tä musoh manatas, palus tamä lewu, balalu karä olo parang idjä huange hadari, blua bara lewu hamalem, mahoroc

bauntonggang idjä helat kota, idjä darah kabon radja; maka olo Kasdim mangapong lewu hakaliling. Djadi, olo tä manjak djalan akan padang.

8. Maka kawan parang olo Kasdim manjasah manggoang radja, palus Sedekia djakä hong padang Jerigho; maka hapus kawan parang ai tamburup malih iä.

9. Tä äwen manawan radja, palus mimbit iä akan radja Babel hong Ribla, hong tanah Hamat; iä tä manukas hukum akae.

10. Maka radja Babel manjolo anak Sedekia impatäi intu baue; tinai karä mantir Juda impatäie hong Ribla.

11. Limbah tä iä mangaruit matan Sedekia, tuntang mamasong iä hapan duä karinting rantai tambaga; kalotä radja Babel mimbit iä akan Babel, palus manutup iä hong sipir, sampai andau pampatäie.

12. Limbah tä, intu bulan limä, andau sapulu, djetä hong njelo djalatenwalas kahum Nebukadnesar, radja Babel, maka Nebusaradan, kapala olo dalam, idjä manaharep baun radja Babel, dumah tanggoh Jerusalem,

13. Palus manusul human Jehowa, tuntang human radja, tuntang karä huma hong Jerusalem; karä human mantir tuntang olo hai lepah inusule.

14. Tinai hapus kawan parang olo Kasdim, idjä dengan kapala olo dalam tä, mampalokang karä kotan Jerusalem lepah lingis hakaliling.

15. Maka belahc olo arä idjä naniha, tuntang tisan olo tä idjä katapasan hong lewu, tinai karä olo idjä djari hadari mandjuluk

arepe akan radja Babel, tinai tisan karä tukang, djetä inamput tawanan awi Nebusaradan. kapala olo dalam tä.

16. Tapi belaehe olo tanah tä idjä inggoinggut ilihä Nebusaradan, kapala olo dalam, belaehe indu olo pambulan, belaehe olo pamalan.

17. Tinai olo Kasdim mangarak djihä tambaga tä Sidjä hong human Jehowa, tuntang rakar tä. tinai talaga-panjaup tambaga tä. idjä hong human Jehowa, palus iä mimbis karä tambaga ramo tä akan Babel. — (27.19.)

18. Tinai iä marampas karä kabali, sendok kawo, lading, sangko, dadupa tuntang karä ramo tambaga. idjä hapan sombajang.

19. Tinai kapala olo dalam tä marampas karä ramo bulau tuntang ramo salaka, karä supu, sulep, sangko, landai, tantahan sumbo, dadupa tuntang sendok.

20. Djihä duä tä. talaga idjä, tuntang duäwalas ampın sapi tambaga, idjä pendae indu rakare, idjä djari inampa radja Salomo akan human Jehowa: maka karä tambaga ramo tä djaton tawan timbange. — (1. Radja 7, 15.)

21. Genep djihä tä uras hanjawalas hasa kagantonge, tuntang tali idjä duäwalas hasa baja hakatotok indu lakähe, tinai kakapale äpat djari: krana djetä boang huange.

22. Takoloke idjä hundjue tambaga kea: kagantong genep takoloke uras limä hasa, tinai krawang tuntang ampın bua dalima, idjä hakaliling genep takolok, uras tambaga: maka ampın duä takoloke tä sama, tuntang ampın bua dalima tä.

23. Karä ampın bua dalima tä djalatien pulu djahawen hong idjä, iatoh tumon karä matan riwut; djadi. karä ampın bua dalima tä njaratus njaratus, hakaliling genep krawang.

24. Tinai kapala olo dalam tä manamput Seraja, kapala imam tä, tuntang Sepanja, imam idjä panggapite, tinai telo bitı tonggon bauntonggang;

25. Tinai sukataris lewu, idjä ngantawani olo parang tä, tinai udju bitı bara karä mantir, idjä manaharep radja, idjä sondaue hong lewu. tinai kapalan karä djurutulis, idjä mantjatjah olo tanah tä akan parang, tuntang djahawen pulu bitı olo tanah tä. idjä sondaue hong lewu.

26. Karä olo tä induan Nebusaradan. kapala olo dalam tä, palus imbite akan radja Babel hong Ribla.

27. Maka radja Babel mampatäi olo tä hong Ribla, hong tanah Hamat. Tumon tä olo Juda inamput tawanan bara tanah ai.

28. Djetoh djumalah karä olo, idjä djari inamput Nebukadnesar: hong njelo udju, telo kojan duä pulu telo bitı olo Jehudi.

29. Hong njelo hanjawalas kahum Nebukadnesar, maka iä manamput hanja ratus telo pulu duä bitı bara Jerusalem.

30. Hong njelo duä pulu telo kahum Nebukadnesar, maka Nebusaradan, kapala olo dalam tä, manamput olo Jehudi tawanan udju ratus äpat pulu limä karä bitie. Djadi djumalah äwen tä samandiai äpat kojan djahawen ratus bitı.

31. Djadi, limbah bara tä, hong njelo telo pulu udju, limbah Jojaghin, radja Juda, djari tawanan, intu bulan duäwalas, andau duä

pulu limä, maka Ewilverodagh, radja Babel, intu tamparan njeloe iä mandjadi radja, manggatang Jojaglin, radja Juda, mamplua iä bara sipir. — (2. Radja 25.27.)

32. Tuntang tä hakotak manis dengae, haiak mingkes trutjie ambo trutjin karä radja, awang dengae hong Babel.

33. Iä manakiri pakaiäe injipir tä, tuntang iä haradjur omba kuman intu baue, hapus katahin pambelome.

34. Tinai karä balandjae tä haradjur radja Babel manenga akäe, akan genep andau, sampai andau pampataie, haradjur hapus pambelome.

AUGH TATUM

J E R E M I A.

BAGI 1.

1. Kajah! lewu tä ungiungin katontoh, idjä बहुत bakapal oloe! Iä mandjadi kilau balo. Idjä बहुत hai marak karä utus olo, tuntang kilau kapala intu karä baris tanah, toh iä mamenda, akan manahor asil.

2. Iä haradjur manangis hama-lem, djohon matae mahasor intu pipie: djaton idjä biti karä uläe, idjä tau mampong iä, karä kapatohe djari tulas dengae, mandjadi musohe.

3. Juda djari batungkap tagal karä kadjakäe, tuntang kabehat kareware, iä melai marak karä olo kapir, tuntang djaton tau sanang: karä idjä manjasah iä djari manjngkap iä hong djalan sipit.

4. Karä djalan akan Sion ha-

languen, basa dialo idjä biti tanggoh pesta, karä bauntonggang lewu karakkaraka, karä imam hetä munguh, karä pambudjang bawin ajue pähä atäie, tuntang iä paham kahetang atäie.

5. Karä musohe mandjadi kapala, awang basingi iä bahambit: krana Jehowa djari mangapähä iä tagal kutoh kalangkabe: karä anake uras tamput tawanan intu baun musohe.

6. Karä kabungas Sion, anak bawi tä, djari nihau: mantir ajue kilau badjang, idjä djaton supa talo urepe, tuntang rujongrajang ujuh intu baun olo, awang manggoang iä.

7. Metoh andau tjalakäe, paham kapähäe Jerusalem mangenang karä talo bahalap tä, idjä puna ai bara djaman horan, metoh karä oloe halelek awi lengän

musohe, tuntang djaton pandohop akae; karä musohe handjak mitä kapähäe, tuntang manabean karä sabat ai.

8. Jerusalem djari badosa paham, tagal tä toh iä kilau olo bawi idjä pamali. Olo handiai, idjä mahorumat iä bilin, mangabelä iä katontoh, basa iä mitä kahawäe; maka iä munguh palus miung.

9. Kapalie leket intu saran pakaiäe. Djaton iä djari mado, kadjarie tepa karäh kalotä; heran haliai iä djari imparandah, tuntang djaton idjä mampong iä. Kajah, Jehowa! tangkilik tjala-kangku! krana musoh tä paham mampadjoho arepe!

10. Musoh djari manusang lengäe mawi karä panataue; krana itäe hapan matae bewäi karä olo kapi tä manamä karä äkae idjä brasih, idjä tahuu tä ikau djari manjoho: äla olo tä akan tamä ungkup ajum. — (5. Mos. 23, 3.)

11. Karä olo ajue munguh haiak manggau talo kinan: iä manenga karä panataue mamili talo kinan, mangat mampangat tabasenge. Itä, o Jehowa! tangkilik ampün kata-wahku!

12. Djaton keton mangkariäng atäi, o karä keton idjä mahalau? Tampajah, itä, djaka aton kapähä, idjä kilau kapähängku toh, idjä djari buah aku? idjä hapan Jehowa djari mangapähä aku hong andau kalaité hasep?

13. Bara ngambo iä djari malahoh apui akan tolangku, tuntang manjoho djetä kuman aku: iä djari manenan djarat akan paingku, tuntang djari manggrian aku undur: iä djari marusak mampahetang aku, iä mampahaban aku nongkang andau.

14. Ugar karä kasalangkku djari ingkepan awi lengäe, uras djetä djari hapungkal, palus manguling ujatku; iä djari mampamunos kaabasku; pangkahai Tuhan djari manjaragh aku akan lengän äwen. idjä djaton tau ilawangku.

15. Pangkahai Tuhan djari malitek karä awang gantjang, idjä baris ajungku, iä djari mirak tawon olo mawi aku, hapae marusak karä pambudjangku; pangkahai Tuhan djari mihik, mamähes budjang bawi, Sion, anak bawi tä.

16. Tagal tä aku paham manangis, djohon matangku hasansila nahasak, basa idjä pamampong, idjä indu mampangat hambaru-angku, kedjau bara aku. Karä anakku djari rusak, krana musoh djari manang.

17. Sion mandjuluk lengäe, tapi djaton idjä mampong iä; krana Jehowa djari manjoho karä idjä hakaliling Jakob, uka mandjadi musohe, sampai Jerusalem intu bentok äwen kilau olo bawi pamali.

18. Jehowa toto tetek, krana aku djari marisang bara aughe: käläh hining, keton karä utus olo, tuntang itä kapähängku: hapus pambudjangku bawi hatuä djari tamput tawanan.

19. Aku djari mantehau karä uläku, tapi äwen djari mamunga aku; karä imam tuntang bakas ajungku djari meher hong lewu; krana äwen mangumbang, manggau panginan, hapae mampangat tabasenge.

20. Kajah, Jehowa! itäm, krana atäiku paham singgul, huangku mangambuar: atäiku djari hatambalik intu huangku, basa kari-

sangku djari tangkalau; intu ruar padang djari mangalangan aku dengan anakku, tinai intu hangku pampatäi bahondok.

21. Hining olo bewäi aku munguh, tapi djaton idjä tau mampong aku: karä musohku mahining tjalakangku, palus haudjak, basa ikau djari mawi talo tä. Tapi ikau karäh manjampai andau tä, idjä djari insanam, tä äwen karäh maudjadi sama kilau aku.

22. Soho karä kadarhakae manaharep ikau, palus awi ä, kilau ikau djari mawi aku, tagal karä kalangkahku: krana tarahingku djari paham, tuntang atäiku ujuh.

BAGI 2.

---

1. Lalehan pangkahai Tuhan djari manjangkulep Sion, anak bawi tä, hapan kalaite, kilau hapan baumandau! Iä djari manganan kabungas Israel bara langit akan petak, ä djaton djari manahin galang paie tä intu andau kalaite.

2. Pangkahai Tuhan djari mamalomos karä äka Jakob melai, tuntang djaton masi ä: ä djari mangarak karä kadähen Juda, anak bawi tä, huang kasangite, ä djari mamparampar tä hong petak: ä djari mamapa karadjaan ai tuntang karä mantire.

3. Iä djari manetek salepah taudok Israel tuntang hasep kalaite: ä djari mambatak lengäe idjä gantau, metoh musoh tä dumah, tinai ä djari manjala mawi Jakob, kilau njalan apui, idjä manjeha bakaliling.

4. Iä djari mangantjang talin panah kilau musoh, hapan lengäe idjä gantan ä kilau olo idjä ompat mantakae, tuntang ä mampatäi karäkarä awang bahalampie, tinai ä djari manusuh kasangite, kilau apui hong karä tingkap Sion, anak bawi tä.

5. Pangkahai Tuhan maudjadi kilau musoh: ä djari mamalomos Israel, ä djari mamalomos karä humae idjä hai tuntang bungas, tinai djari marusak karä äkae dähen, palus ä djari mamaham kariak tuntang tarahing hong Juda, anak bawi tä.

6. Iä djari mangakar tingkap ai, kilau kabon, ä djari marusak äka ai idjä inukase. Jehowa djari mampaterai karä pesta tuntang sabat hong Sion, tuntang huang kalason kalaite ä djari mandjilek radja tuntang imam.

7. Pangkahai Tuhan djari manganan mesbeh ai, ä djari mangabelä äkae idjä brasih: dinding karä human äwen idjä hai tuntang bungas djari injaraghe intu lengän musoh, sampai olo tä mambo aughe hong human Jehowa, kilau intu andau pesta idjä inukas.

8. Jehowa djari manukas, handak marusak kotan Sion, anak bawi tä: ä djari mingkes tali ukur hetä, tuntang lengäe djaton maku balang, sampai ä djari mamalomos djetä: ä djari mangalaten hapus pagar tuntang kota, djetä uras halangoen ampie.

9. Karä bauntonggang ai djari bakalian hong petak, karä kantjinge djari nihau hapelek: radjae tuntang karä mantire djari marak olo kapir, äka Torat djaton, tinai karä nabin ai djaton sondau paitä bara Jehowa

10. Kara bakas Sion, anak bawi tä, mondok hong petak, iä mandjungun arepe, manawur kawo akan takoloke, tuntang iä makaian arepe hapan bidak; karä pambudjang bawin Jerusalem manujontop takoloke akan petak.

11. Matangku bilak nihau awi tangisku, talo huangku ngambuar, bantowongku nahasak akan petak, tagal tjalakan anak bawi, utus ajungku tä, basa karä awau tuntang karä anak korik tangengäi hong karä djalan lewu, — (Jer.9.1.)

12. Haiak iä hamauih dengan indue: kwe tepong tuntang anggor? Tuntang iä meher tangengäi hong karä djalan lewu, kilau olo idjä bahimang baka matäi, palus iä mahotus intu pakuan indue.

13. Narai hapangku mampong ikau, dengan äwe aku tau mananding ikau, o Jerusalem, anak bawi? Dengan en aku tau manapengan ikau, mangat mampong ikau, o budjang, Sion, anak bawi? kraua tjalakam sama kilau kalombah tasik, äwe tau manatamba ikau?

14. Krana nabim djari manudjum akam talo tandjaro tuntang haiang, äwen djaton djari manarang akam kasalam, uka mambalang ikau tawanau, malainkan äwen djari manutor akam augh tandjaro, sampai keton tawanau bara tanah.

15. Karä olo idjä mahalau betä mapok lokape marajap ikau, iä ngasisit, tuntang manggiling takoloke tagal Jerusalem, anak bawi tä, koae: kilen, djetoh lewu tä, idjä koan olo iä bahalap haliäi, tuntang indu kahandjak hapus kalunen?

16. Karä musolm manganga uja-mae manintu ikau, iä ngasisit ikau, mangadjirat kasingae, koae: ita djari mampalomos iä! Djetoh andau idjä iendäh ita, toh djari sam pai, toh ita djari mitä tä!

17. Jehowa djari malalus talo, idjä tahi djari inukase, iä djari mahapus augh, idjä imetähe bara horan, iä djari mangarak haiak djaton manjanjang, tuntang djari mampahandjak musoh tagal ikau; iä djari manggatang tandok olo, idjä basingi ikan.

18. Atäi olo budjur djari mangkariak intu Jehowa: o kotan Sion, anak bawi! soho djohon matam mahasor kilau tahasak handau hamalem, äla malajan, tuntang bawak matam äla terai!

19. Misik, ambo aughm hapus alem, tusuh atäim kilau danum intu baun pangkahai Tuhan, depä lengäm intu iä tagal hambaruan karä anakm, idjä meher tangengäi hapus karä djalan.

20. Itäm, o Jehowa, käläh tampajah, äwe idjä djari iawim kalotoh! aton karä bawi akan kuman awaue, anak korik tä idjä indatinge? Aton karä nabi tuntang imam akan impatäi hong äka brasih ain pangkahai Tuhan?

21. Pangorike tuntang tambakase uras barerer intu petak, pambudjangku bawi hatuä djari halelek awi padang; ikau djari mampatäi äwen intu andau kasangitm, ikau djari manetek äwen haiak djaton manjanjang.

22. Ikau mangabau karä pampikäh bara hakaliling mawi aku, kilau talih pesta idjä inukasakae; sampai dialo idjä biti idjä mahakan palus katapasau, metoh andau kasangit Jehowa. Olo idjä

djari indating tuntang ihagaku
djari impalomos musoh.

BAGI 3.

---

1. Aku toto olo, idjä djari
buah tjalaka awi pukul kasangit ai.

2. Iä djari magah mampatan-
djong aku huang kakaput, djaton
hong kalawa.

3. Iä haradjur mules mawi aku
bewäi, mambulat lengäe mantam
aku nongkang andau.

4. Iä djari mambent pupus
isingku, tuntang djari mandarai
tolangku.

5. Iä djari mangalong aku, tun-
tang djari mangapong aku hapan
kapait tuntang kapähä.

6. Iä djari manutup aku huang
kakaput, kilau äwen idjä tabi djari
matäi.

7. Iä djari mangaranda aku,
sampai aku djaton tau blua, tun-
tang djari mambchat ingkanging-
kangku tambaga.

8. Alo aku mangkariak tun-
tang mantchau, iä mandengen pia-
dinge, djaton tarina lakungku.

9. Iä djari mangampeng dja-
langku hapan batu hai, tuntang
djari mangaput karä pelekku.

10. Iä kilau bahuang idjä mimpa
aku, kilau singa lakau rowut.

11. Iä djari mampalajang aku
bara djalan, iä djari manasang pa-
lus marusak aku.

12. Iä djari maugantjang panabe,
tuntang djari mampendeng aku
indu sasaran anak panabe.

13. Iä djari malekas anak panabe,
manambelan atäi buaku.

14. Aku indu tabean karä utus

ajungku, tuntang akan halaleae
nongkang andau.

15. Iä djari mamuas aku hapan
talo bapait, tuntang djari mampi-
hop aku hapan panamar.

16. Iä mampamunos kasingangku
hapan karangan, palus mahenje-
k maubaring aku hong kawo.

17. Hambaruangku djari ibarak
kedjau bara kasanang, talo bahalap
kalapeangku.

18. Tä koangku: kaabasku lepah
nihau, tuntang kahanapku intu Je-
howa.

19. Tahiu tjalakangku tuntangki-
len ampingku ingatah, tahiu karä
panamar tuntang peru tä!

20. Toto, ikau akan mingat tä,
alo hambaruangku rungkok hong
aku.

21. Djetä ingandongku hong
atäiku, tagal tä aku harap hantä.

22. Awi asin Jehowa kea ikäi
hindai lepah lomos, toto karä ka-
sajange hindai balentas. — (*Nehem.* 9, 31.)

23. Djetä taheta sining handjewu,
katotom paham haliäi!

24. Jehowa puna bagingku, koan
hambaruangku, tagal tä aku han-
dak harap iä.

25. Jehowa toto bahalap dengan
olo idjä mentai iä, dengan atäi
olo idjä manggau iä.

26. Djetä toto bahalap, amon olo
mentai tuntang manjuni arepe,
mentai pandohop Jehowa.

27. Toto bahalap akau olo, amon
iä manaunggong ugar pesae tabela:

28. Mangat iä melai kabuate tun-
tang suni, basa Iä djari mangke-
pan tä intu iä;

29. Amon iä manjumbau totoko
palus petak, koae: ajaajau atou
kaharap hindai!

30. Käläh iä manjarongan pipie

akan olo idjä manekap iä, palus mamuas arepe hapan kahawäe.

31. Krana pangkahai Tuhan djaton pudji manganan sampai kata-tahi:

32. Tapi amon iä djari mangapähä, tä iä manjanjang tinai, tumon kahain asie;

33. Krana djaton tuntang karadjie iä mawi, mangapähä olo kahinen:

34. Kilau ampin handak malitek karä olo tawanan hong petak penda paic:

35. Sampai manalua kabudjur olo imingkok intu Idjä pangkahai tä,

36. Tuntang perkarän olo iules, sama kilau Tuhan djaton mitä tä.

37. Ewe manjoho balalu djetä mandjadi, djaka sala bara Tuhan manjoho tä?

38. Dia bara njaman pangkahai Tuhan lembut karä talo papa atawa bahalap?

39. Tä buhen karä olo bakotok kalotä hapus umure? Käläh genep bitu mangotok kasalan ai!

40. Buah ita mariksa manitip karä djalan ita, buah ita haluli tinai hobah intu Jehowa.

41. Käläh ita manggatang atäi ita, tuntang mandepä lengän ita akan Hatalla idjä huang sorga, tuntang mangaku:

42. Ikäi, toto ikäi djari badosa, tuntang djari marisang dengam, tagal tä ikau djaton djari manjanjang:

43. Tapi ikau djari hakampoh kalaitm, palus djari mawi manjasali ikäi; ikau djari mampatäi ikäi haiak djaton manjanjang.

44. Ikau djari maninding arepm hapan baumandau, sampai lakudoa djaton tau mauselat sampai ikau.

45. Ikau djari mandjadian ikäi mandjadi rotik pohok, tuntang talo kadjilek marak karä utus olo.

46. Karä musoh ikäi manganga njamae mawi ikäi.

47. Pampikäh tuntang palowang indu bagin ikäi, karusak tuntang kakarak.

48. Matangku mahasor kilau tahasak danum tagal tjalakan anak bawi, utus ajungku tä.

49. Matangku nahuto djaton malajan, tuntang djaton olih impaterai;

50. Sampai Jehowa nangkilik bara sorga, palus mitä mandohop.

51. Matangku manggogop atäiku tagal karä anak bawin lewu ajungku.

52. Idjä basingi aku djaton bara buku manjasah aku haradjur kilau burong.

53. Ewen djari manganan pam-belomku huang palowang, palus djari mambering batu hundjun aku.

54. Danum mampaleteng takolokku, sampai koangku: toh aku nihau.

55. Tapi aku djari mangahau aram, o Jehowa, bara palowang idjä timben tä.

56. Tä ikau djari mahiningaughku; toh äla ikau nangkalingau tarahing tuntang kariakku.

57. Ikau djari manggapi aku me-toh andauku blaku intu ikau; ikau djari hamauh: äla mikäh!

58. Ikau, o pangkahai Tuhan, djari mawat perkarän hambaruangku, ikau djari maliwus pambe-lomku.

59. Ikau, o Jehowa, djari mitä kianat gawin olo dengangku, tuntang ikau djari mamutus tumon kabudjurku.

60. Gitam bewai karä katulase, karä tiroke mantam aku.

61. O Jehowa, ikau mahiming kapapan aughe, karä tiroke mantam aku:

62. Augh totok äwen idjä mangatah aku, tuntang karä karangkae mantam aku nongkang andau.

63. Itäm, haiak pendeng pondok äwen, aku bewai idjä ihababakae.

64. O Jehowa, sulang balah iä tumon gawin lengäe.

65. Palulang atäi olo tä, käläh sapan manguman mawi iä.

66. Sasah olo tä hapan kalaitm. palomos äwen bara penda langit, o Jehowa.

BAGI 4.

---

1. Lalchae bulau tä djari kumbas, bulau idjä bahalap tä djari malik! Kilen kea karä batun äka brasih tä djari inganan daraidaraja hong karä djalan!

2. Karä anak Sion idjä bahalap tä, idjä irega kilau bulau masak, kilen kea toh iä itong kilau kabali petak bewai, idjä baja tampuan lengän tukang?

3. Ason taun mahin manenga tusue akan anake, mampatusu iä, tapi bawin utus ajungku patut tulas bewai, kilau burong onta hong padang.

4. Djelan awaue leket intu taugepe awi kapaham kateah belaie, anak korik blaku tepong, tapi djaton idjä manenga tä akae.

5. Idjä bihin pudji kumau talo mangat, toh iä meher hong djalan; idjä imbelom hapakaian satarä, toh äwen akan menter hong rumpur.

6. Kadarhakan anak bawi, utus ajungku tä, djari paham bara dosan Sodom, idjä horan salenga ilingkep, tuntang djetä djaton gawin olon. — (1.Mos.18,20.)

7. Karä kapalae bihin brasih bara udjan habungkus, haputi bara djohon tusu: ampie handahandang kilau batu rubin, tuntang iä lamos bara batu sapir.

8. Tapi toh ampie hampus kabileme, sampai olo djaton kascue iä hong djalan; pupuse ngalantep tolange, tuntang djetä keang kilau kaju.

9. Bontong haream äwen idjä matäi awi padang, bara äwen idjä matäi awi lau, idjä meher tuntang kilau injuduk, basa djaton pangulih tanae.

10. Olo bawi idjä kapala pamasi mahin djari maluntuh anake hapan lengän ai kea, mangat djetä indu kinac metoh tjalakan anak bawi, utus ajungku tä. — (5.Mos.28,53.)

11. Jehowa djari malalus kasangite, iä djari manusuh lason kalaitte, iä djari mantokan apui hong Sion, idjä manjeha mampalepali karä galange.

12. Karä radja hong petak djaton maku pertjaja, djaton kea karä olo kahumen, toto, karä musohe tä, karä idjä basingi iä akan tamä bauntonggang Jerusalem.

13. Maka djetä tagal kasalan karä nabie, tagal kalangkah karä imame, idjä djari manusuh dahan olo tetek hetä.

14. Kilau olo babutä äwen tä tarangtaranga hong karä djalan, iä djari harumur awi daha, sampai olo djaton maku pohos pakaiac.

15. Dari, pali! kakai olo mantehau helo baue: — dari, dari! äla pohos äwen! Äwen hadari tum-

tang kumbangkambanga, tarang-taranga, sampai koan olo kapir: djaton patut äwen melai hetä hindai.

16. Baun Jehowa djari manamburup iä, tuntang djaton maku manampajah äwen tinai, karä imam djaton ihorumat, karä bakas djaton iasi.

17. Tinai matan ita magon hatampajah papa bilak babutä, manggau dohop idjä uras haiang bewäi: ita mentai mangenang utus olo, idjä puna djaton tau maliwus ita.

18. Olo tä djari mangatala tasaran pain ita, sampai ita djaton tau manandjong hong karä djalan ita: katatesan ita lawoh tokep, karä andau ita djari sukup: toto, katatesan ita djari sampai.

19. Idjä manggoang ita djari balias bara burong nasar penda langit: olo tä djari manggoang ita sawosawoh hundjun bukit, iä djari minpa ita hong padang tunis benjem kea.

20. Idjä iminjak Jehowa tä, idjä kilau tahaseng ita, djari inawan hong palowang äwen, idjä tahiü iä ita pudji hamaul: intu kandjungäe ita akan belom bentok olo kapir.

21. Handjak bewäi, rantang ikau, o Edom, anak bawi tä, idjä melai hong tanah Us!

22. Tapi sangkir tä karäh sampai ikau kea, ikau kea akan busau tuntang lowailabaia.

23. Kadarhakam djari terai, o Sion, anak bawi! Iä djaton handak manalua ikau inamput tawan hindai: tapi kadarhakam, o Edom, anak bawi, karäh imalähe, tuntang iä karäh mukäi karä dosam.

BAGI 5.

1. Ingat, o Jehowa! kadjarian ikäi toh: tampajah, itäm kahawen ikäi!

2. Joresan ikäi mandjari indu bagin olo, karä human ikäi akan olo beken utuse.

3. Ikäi nolä, djaton bara bapa, karä indu ikäi kilau balo.

4. Danum ihop ikäi ngatala imili, kaju idjä hapan ikäi mahin bara rega kea.

5. Ikäi imuat palus ujat ikäi: alo ikäi ujuh, djaton idjä manjoho ikäi malajan.

6. Ikäi djari manjaragh arep ikäi mamenda Misir tuntang Asur, mangat panginan ikäi ombet.

7. Karä tato ikäi djari badosa, tinai äwen djaton hindai, tapi toh ikäi akan mananggong karä kadarhakae.

8. Djipen olo marentah ikäi, tuntang djaton idjä biti, idjä mansuwit ikäi bara lengäe.

9. Ikäi akan manggau panginan tuntang mamangkut takolok balau ikäi, tagal padang hong äka tunis benjem.

10. Pupus ikäi djari keang, kilau djihin pahä, djetä awi lason lau.

11. Ewen djari mamandong olo bawi hong Sion, karä bawi pambudjang hapus karä lewun Juda.

12. Karä mantir djari inggantong äwen, tinai olo bakas mahin djaton kea djari ihorumat.

13. Karä budjang hatuä induae injohoe manggiling talo, anak hatuä lihanglahanga awi kaju iätoe.

14. Olo bakas terai mondok hong äka basara, karä pambudjange terai mampahiau talo usik.

15. Kahandjak atäi ikäi lepah, gandut ikäi malik mandjadi tatum.

16. Makotan takolok ikäi djari lawo. Kajah ikäi, basa ikäi badosa kalotä!

17. Tagal tä atäi ikäi ujuh, tagal tä matan ikäi djari kawus:

18. Tagal bukit Sion, idjä rusak, idjä äka ason taun hadjik.

19. Tapi ikau, o Jehowa, puna melai sampai katatahi, padadusam tä haradjur girimanggirir.

20. Buhen ikau handak ngalapean ikäi haradjur, palus malibi ikäi sampai tabi kalotä?

21. O Jehowa! obah ikäi akam, mangat ikäi haluli akam tinai: käläh manaheta karä andau ikäi kilan djaman horan.

22. Krana kilen, handak ikau manganan ikäi lepalepah, handak ikau malait ikäi tangkalau paham?

SURAT NABI

E S E G H I E L.

BAGI 1.

Jehowa masanan arepe buang kahaie akan Esegghiel.

1. Intu njelo telo pulu, bulan äpat, andau limä bulan tä, amon aku marak olo tawanan tä tokep batangdanum Kebar, tä, maka karä langit buap, palus tä aku aton talo panggitangku, mitä karä talo ain Hatalla.

2. Andau limä bulan tä kea, djetä njelo limä kahum radja Jajaghin inamput tawanan, — (2 *Radja* 24.15.)

3. Maka augh Jehowa batarang sampai Esegghiel, anak Busi, imam tä, hong tanah olo Kasdim, tokep batangdanum Kebar; hetä lengän Jehowa sampai iä

4. Tä aku mitä, itä! riwut paham dumah bara hila utara, tinai baunandau sasaroi, haiak apui sawongsabunga huange, tuntang aton panjangkowong hakaliling baun andau tä; bentok hetä aton kilau ampin Hasmal hong apui tä.

5. Bentok hetä aton kilau ampin äpat talo belom; maka kalotoh ampic; talo tä kilau ampin olon: — (10.9.)

6. Tinai genep biti äpat baue, tuntang äpat palapase:

7. Paie budjur, maka tatape kilau tatap sapi, ginigining kilau tambaga idjä inahiso.

8. Penda palapase kilau lengän olon hasansila; uras apaäpat tä habau hapalapas.

9. Maka palapase hatantepäi; tinai amon iä hagoet, dia usah

mules, malainkan brangai panggoete sama mandjudju tintun baue.

10. Maka ampin baue äpääpat tä, idjä hila gantau kilau ampin baun olon tuntang singa, tinai hila sambil ampin baun sapi tuntang burong nasar. — (*Pungar.4.7.*)

11. Maka palapase idjä hundjun tä hambirang kangambo, tuntang manduä palapas genep biti idjä hambirang tä hatantepä dengan kolae, maka duä tinai manutup bitie.

12. Maka amon iä hagoet brangai panggoete sama mandjudju tintun baue; mahapa Rogh magah iä, akan hetä iä hagoet, djaton usah iä mules amon hagoet.

13. Maka ampin talo belom tä tampajahe kilau barah apui idjä manjala, kilau ampin sewan: apui tä belebeleng bentok talo belom tä; maka apui tä bara sangkowong, tuntang bara hetä aton blua kilat.

14. Maka talo belom tä haiak hadari lulang luli kilau ampin sabintir kilat.

15. Amon aku mitä talo belom tä, maka itä! aton kareta hong petak darah talo belom tä, intu genep balikate äpääpat tä.

16. Ampin tampajahe kareta tä kilau batu Turkis idjä haginging, tuntang äpääpat tä uras sama ampie, tinai ampin tawase kilau kareta, tinai sanpalaki huang genep kareta;

17. Amon iä hagoet, brangai akan äpat matan riwut, dia usah mules arepe amon iä hagoet.

18. Maka bingkähe hai baka ikäikäh, tinai karä bingkähe tä uras bara matä hakaliling.

19. Djadi, amon talo belom tä hagoet, maka kareta tä hagoet

mamambaie; tinai amon talo belom tä hagatang bara petak, maka kareta tä hagatang kea.

20. Mahapa Rogh magah iä hagoet, tumon tä iä hagoet, tinai kareta tä hagatang mamambai äwen, krana aton rogh idjä belom huang kareta tä.

21. Amon talo belom hagoet, tä kareta hagoet kea, amon iä tendä, maka djetä tendä kea; amon iä hagatang bara petak, tä kareta hagatang bara petak, mamapaiak iä; krana rogh talo belom tä aton hong kareta tä kea.

22. Maka ambo takolok talo belom tä aton kilau talo hambirang, kilau ampin kristal idjä haginging, idjä baka ikäikäh, idjä hambirang tambuan takoloke;

23. Penda talo hambirang tä aton palapas talo belom idjä mendeng hetä, idjä hatantepä dengan kolae, tinai genep biti uras duä palapase, idjä hapac manutup arepe.

24. Maka amon iä hagoet aku mahining augh palapase kilau gotok danum paham, kilau njahon Idjä djaton tikas kwasae tä, kilau augh lahap tuntang lalenton parang. Maka amon iä tendä, iä mangunjun palapase.

25. Tinai amon iä tendä tuntang mangunjun palapase, maka aton augh njaho bara ambo talo hambirang tä, idjä tambuan takoloke.

26. Maka intu hundjun talo hambirang tä, idjä tambuan takoloke, aton ampin talo kilau padadusan. idjä tampajahe kilau batu sapir, tuntang hundjun padadusan tä aton mondok idjä kilau olon.

27. Tinai aku mitä iä kilau ampin Hasmal, tuntang ampin apui hakaliling, bara kahange kangambo; tinai bara kahange kangiwa aku

mitä iä kilau apui tuntang saug-
kowonge hakaliling.

28. Kilau ampin liu huang baun-
andau amon udjan, tumon tä am-
pin sangkowonge idjä hakaliling.
Djetä ampin tampajah kahain Je-
howa; amon aku mitä tä, maka
aku mahingkep, manjembah, palus
aku mahining augh idjä hamauh.

BAGI 2.

Eseghiel ingahau manjadi nabi.

1. **M**aka Iä hamauh denganku:
Ikan, o olo kalunen, gatang arepm,
mendeng, aku handak hakotak de-
ngam.

2. Metoh iä hakotak kalotä de-
nganku, maka Rogh tamä aku,
haiak mampendeng aku, palus aku
manjenäh Aughe, idjä hamauh de-
nganku. — (*Joh. 1, 1.*)

3. Maka koae denganku: O
olo kalunen! aku manjoho ikau
tanggoh olo Israel, tanggoh kem-
pang olo idjä parisang tä, idjä djari
marisang bara aku, äwen tuntang
karä tatoe djari malangkahi aku
sampai andau toh.

4. Karä anakku tä, idjä injoho-
ku ikau manalihe, uras badjoho
bane, tuntang batekang atäic:
maka ikau akan masanan akan
äwen: kakai augh pangkahai Tu-
han, Jehowa!

5. Barangai alo äwen manarima
tä atawa dia, krana iä puna ung-
kup idjä parisang, maka iä akan
katawan, aton nabi bentok äwen.

6. Maka ikau, o olo kalunen.
äla mikäh dengan olo tä, äla mi-
käh tagal karä augh, alo iä kilau
unak duhi intu ikau, tuntang ikau
mondok marak kala: äla mikäh

tagal augh, äla tangkedjet intu
baue, krana äwen tä puna kem-
pang idjä parisang.

7. Tapi ikau akan masanan karä
aughku akae, barangai alo iä ma-
narima tä atawa dia, krana äwen
tä puna parisang.

8. Maka ikau, o olo kalunen,
hining karä augh tä, idjä injewutku
akam; äla ikau marisang kilau
kempang parisang tä; nganga nja-
mam, kiman karä talo awang in-
ngaku akam.

9. Tä aku mitä, itä! lengä
aton indjuduk akanku; itä! ba-
lon surat aton huange.

10. Tuntang iä mambirang tä
intu baungku, djetä aton bintike
hasansila; maka aton tarasurat hetä
bawak tatum, kamunguh tuntang
tarahing.

BAGI 3.

Prentah Hatalla akan Eseghiel.

1. **L**imbah tä Iä hamauh deng-
anku: O olo kalunen, kuman
talo idjä intu baum, kiman surat
toh, balahu lius, sanan akan ung-
kup Israel.

2. Tä aku manganga njamanku,
palus iä manenga surat tä akang-
ku indu kimanku,

3. Sambil hamauh denganku:
O olo kalunen! surat toh, idjä
mengaku akam, telen palus knaim,
suang ramon knaim hapan tä.
Maka aku kumae, palus djetä
hong njamanku kilau madu awi
kamanise.

4. Limbah tä iä hamauh deng-
anku: O olo kalunen! Lius, ta-
lih ungkup Israel, tuntang sanan
karä aughku akae.

5. Krana ikau djaton injohoku tanggoh utus olo idjä beken aughe, tuntang hatalikut basae, malainkan tanggoh ungkup Israel;

6. Djaton tanggoh arä utus olo, idjä beken aughe, tuntang hatalikut basae, idjä bawak kotake djaton kasenam; tapi alo aku manjoho ikan tanggoh djetä, toto äwen tä mahin handak manarima aughm.

7. Tapi ungkup Israel tä djaton maku mahining aughm, basa olo tä djaton maku mahining aughku mahin dia: krana hapus ungkup Israel batekang takoloke, tuntang habalulang atäie.

8. Tapi itä, aku djari mampaa-bas baum malawan baun äwen, tuntang takolokm batekang malawan takolok ai. — (*Jer.1,18.*)

9. Aku djari manekang takolokm kilau hiutan, batekang bara batukarang; äla mikäh olo tä, äla djungun intu baue, basa olo tä puna kempang parisang.

10. Tinai iä hamauh denganku: O olo kalunen! karä aughku, idjä insananku akam, kandong huang atäim, tuntang ingkes huang pin-dingm.

11. Palus lius, tanggoh karä tawanan tä, karä anak utus ajum, tuntang hakotak dengan äwen, sambil masuman akae: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa! Barangai alo olo manarimae atawa dia.

12. Tä Rogh manggatang aku, tuntang aku mahining hila likutku augh gotok idjä paham; aughe: Tara akan kahain Jehowa, idjä lembut bara äka ajue!

13. Maka aku mahining kamä-hus palapas talo belom tä, idjä haki-mai dengan kolae, tuntang augh kar-entjeng kareta idjä darabe; tinai aton augh gotok idjä paham haliai.

14. Tä Rogh manggatang palus mimbit aku, kalotä aku hagoet tuntang kapait atäiku, tinai kalason huangku; tapi lengän Jehowa abas mandjudju aku.

15. Djadi, aku sampai äka karä tawanan hong Telabib, idjä tokep batangdanum Kebar, palus aku melai intu äka olo tä; kudju aku melai djungun marak äwen.

16. Djadi, amon djari sukup kudju, tä augh Jehowa sampai aku, koac:

17. O olo kalunen! aku djari mampendeng ikau indu tonggon ungkup Israel; ikau akan mahi-ning augh bara njamangku, palus mampudji äwen tä hapan arangku. — (33.7.)

18. Amon aku hamauh dengan olo parajap: toto, ikau akan matäi; — tuntang ikau djaton mampudji iä, djaton masuman tä akae, mangat manawat olo parajap buli bara djalae idjä parajap, nakara mahaga iä belom: tä toto olo parajap tä karäh matäi hong kadarhaka, tapi dahae handak inuntutku intu lengäm.

19. Tapi amon ikau mampudji olo parajap, malainkan iä djaton maku hobah bara kadarhaka, bara djalae idjä parajap: tä iä karäh matäi huang kadarhaka; tapi ikau djari mempas hambaruam.

20. Tinai amon olo tetek undur bara kateteke, tuntang mawi talo papa, tä maka aku handak mingkes äka patarang intu baue, tuntang iä akan matäi. Tapi amon ikau djaton djari mampudji iä, toto iä matäi tagal dosae, tä kete-teke idjä djari iawie, djaton inaliu tinai; tapi dahae handak inuntutku intu lengäm.

21. Tapi amon ikau mampudji

olo tetek, uka iä äla badosa, tuntang iä djaton kea badosa: tä iä karäh belom, basa iä tarima pudjim; awi tä ikau djari mempäs hambaruam.

22. Maka lengäm Jehowa sampai aku hetä, tuntang iä hamauh dengangu: Mendeng, lius akan djanah, hetä aku handak hakotak dengam.

23. Tä aku palus mendeng, lius akan djanah: maka itä! hetä kahain Jehowa mendeng, kilau kahaiie tä kea idjä gitangku darah batangdanum Kebar, palus aku lawo mahingkep. — (1,4.)

24. Tä Rogh tamä aku, palus mampendeng aku; tinai Iä hakotak dengangu, sambil hamauh: Lius, korong arepm huang humam.

25. Maka ikau, o olo kalunen, karäh imeteng hapan tali hai, tuntang imasong olo, sampai ikau djaton tau blua akan marak olo tä.

26. Maka aku handak marapet djelam dengan tangepm, sampai ikau bisu, palus djaton tau mampudji äwen hindai; krana olo tä puna kempang parisang.

27. Tapi amon aku hamauh dengam tinai, tä aku handak muap njamam, tuntang ikau akan hakotak dengan olo tä: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa! Idjä handak mahining, käläh iä mahining, idjä dia, naughe iä; krana olo tä puna kempang parisang.

BAGI 4.

Tamunan Jerusalem akan ingapong.

1. I kau, o olo kalunen, duan

idjä kabintap batu, ingkes djetä intu baum, palus bintik intu hundjue manamunan lewu Jerusalem.

2. Tinai bintik hetä olo mangapong iä, ingkes pilan hetä, tuntang kota tasaran hakaliling, tinai bintik kawan parang hakaliling, tuntang karä kaju parantjah. — (2. Radja25,1.)

3. Tapi akam duan rindjing sanaman, andak djetä mandjadi dinding sanaman indu helatm dengangan lewu, tapi baum manintu lewu, uka iä ingapong; ikau kea akan mangapong iä. Djetä indu katac akan ungkup human Israel.

4. Tinai ikau akan maringkir hila sambilm, ingkes hetä kadarhakan ungkup Israel: katahin karä andaum maringkir hila sambilm, ikau akan mananggong kadarhaka.

5. Maka tumon karä njelon kadarhaka aku manantu karä andau tä akam, iä tä telo ratus djalatién pulu andau, kalotä katahie ikan akan mananggong kadarhakan ungkup Israel.

6. Tinai limbah ikau djari mahapus djetä, ringkir tinai hila gantaum, djetä ikau akan mananggong kadarhakan ungkup olo Juda kápat pulu andau katahie: krana midjä andau aku manukas akam takirin idjä njelo

7. Tinai tintu baum tuntang lengäm halulus mawi Jerusalem, idjä ingapong tä: tuntang tudjum mawi iä.

8. Itä! aku handak mangkepan tali hai intu ikau, uka ikau djaton tau mawi arepm balikbangkiran, sampai ikau djari mahapus karä andaue ingapong.

9. Tinai duan akam gendom.

seora, haretak, djagong, djawä, katjang, ingkes samandiai tä idjä sarangae, palus tanpa djetä akan tepong akan, karäe tumon karä andaum maringkir, mangat ikan kuman tä hong telo ralus djalatiën pulu andau tä.

10. Maka panginan idjä indu kinam idjä andau, behat duä pulu sekel: (*satangah katä*;) djetä panginan hapus katika tä.

11. Tinai danum kea akan ihopin tumon takare, iä tä bagi djahawen bara idjä hin; djetä indu ihopin hapus katika tä.

12. Maka ikan akan kuman kalampis seora, idjä injehäm intu baun olo tä hapan tain olo.

13. Maka koan Jehowa: Kalotä panakan Israel tä akan kuman tepong ai idjä halikä marak karä olo kapir, idjä akan hetä aku namburup iä.

14. Maka tombah aku: Kajah, pangkahai Tuhan, Jehowa! toto, hambaruangku djaton pudji samarpali; bara katabelangku sampai toh aku djaton pudji kuman hantun talo, atawa meto awang imisak, atawa isin meto pali djaton pudji tanä njamangku.

15. Maka koae deugangku: Häm, aku djari manenga akan tain sapi takirin tain olon, idjä akan hapan nguan panginan.

16. Limbah tä iä hamauh deugangku: O olo kalumen! itäm, aku mamelek batang panginan hong Jerusalem, palus olo tä akan kuman tepong tumon timbange tuntang kapihän atäie, tinai mihop danum tumon takare tuntang kadjungue;

17. Nakara olo tä tapas panginae tuntang danum, uka genep biti haiak kolae karäh djungun

palus meher harerer huang kadarlakae.

BAGI 5.

Kapähän Jerusalem insuman.

1. Maka ikau, o olo kalunen, duan lading idjä banjihi, idjä kilau lading tukang sukur, ikis takoloku hapau djetä, tuntang djanggutn; limbah tä duan taradju, palus bagi balaum tä hapan djetä.

2. Bagi telo akan inusuhn hong bentok lewu, amon djari hapus karä andaue ingapong; tinai bagi telo akan induam manasange hapau padang hakaliling lewu; tuntang bagi telo kea tinai duan tarawangau djetä haiak riwut, krana aku handak manjilak padaug mannutut likute.

3. Tapi duan idjä kasansirai bara tä, peteng djetä hong saran klambim.

4. Tuntang duan isut bara idjä kasansirai tä tinai, djakah djetä akan bentok apui, mangähu djetä; awi djetä maka apui akan lembut mawi hapus ungkup Israel.

5. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Djeto! Jerusalem, idjä djari ingkesku intu bentok olo kapir, tuntang karä tanah mangaliling iä.

6. Tapi iä djari malih Toratku mandjadi kadarlakae paham bara olo kapir, karä prentahiku paham bara karä tanah idjä bakaliling iä; krana iä djari manganan Toratku, tuntang djaton iä djari manandjong tumon prentahiku.

7. Tagal tä, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Basa keton papa harem bara karä olo kapir,

idjä hakaliling keton, tuntang keton djaton djari mauandjong huang prentahku, djaton kea djari malalus Toratku; tumon kabudjur karä olo kapir awang hakaliling keton mahin dia keton djari malaluse;

8. Tagal tä kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Itä! aku handak mantakan ikau, toto bidingku! krana aku handak malalus hukum intu bentok keton, intu baun karä olo kapir.

9. Aku handak mantakan ikau, djaton pudji tumon tä bihin, palus rahian djaton gawingku kalotä tinai, djetä tagal karä kakihalm.

10. Sampai karä bapae akan kuman anake, tinai anake akan kuman bapae hong ikau; aku handak malalus hukum mantakan ikau, tuntang manamburup karä tisan akan genep matan riwut.

11. Tagal tä, belum aku! koan pangkahai Tuhan, Jehowa, basa ikau djari mangihal äkaku brasih hapan karä talo kaljilek tuntang kapalim, tagal tä aku handak mamamunos ikau, matangku djaton akan masi ikau, tuntang aku djaton maku manjanjang.

12. Bagi telo ikau akan matäi awi peres, tuntang nihau awi lau bentok ikau; tinai bagi telo akan halelek awi padang hakaliling ikau; bagi telo kea tinai handak inamburupku akan karä matan riwut; tuntang aku handak manjilak padang manjasah olo tä.

13. Karä kasangitku karäh luput, tuntang lason kalaitku dengan olo tä karäh hapus, hapa mampung aku; mangat olo tä akan kawatan, aku toh, Jehowa, djari hamauh hong bason atäiku, amon aku djari malhapus kasangitku mawi olo tä.

14. Aku handak mingkes ikau indu karusak tuntang indu tawah marak karä olo kapir, idjä hakaliling ikau, intu matan karä olo awang mahalau.

15. Ikau akan indu tanding, indu katjitjis, indu sonto tuntang indu kadjungun karä olo kapir, idjä hakaliling ikau, amon aku karäh malalus karä hukum mawi ikau tuntang kalait, kasangit dengan karahas; aku, Jehowa, djari hamauh kalotä.

16. Amon aku karäh malekas karä anak panah papa mantakan ää, lau tä, idjä karäh marusak, idjä handak ilekasku hapa mamparusak keton, tä aku handak mamamah lau tä mawi keton, palus mamelek batang panginan keton.

17. Toto, aku handak manjoho lau tuntang meto basiak mantakan keton, idjä akan mampalomat anak keton; tinai peres tuntang musuh daha akan kumbangkambanga marak keton, tinai aku handak magah padang mantakan keton; aku, Jehowa, djari hamauh kalotä!

BAGI 6.

Tanah Juda akan rusak paham.

1. Tinai augh Jehowa sampai aku, koac:

2. O olo kalunen, tintu baun akan karä bukit Israel, tudjum mantam djetä;

3. Sambil hamauh: o karä bukit Israel, hining augh pangkahai Tuhan, Jehowa! kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa, mawi karä bukit tuntang karä lungkoh, karä sungäi tuntang karä djanah: toto.

aku handak magah padang mawi keton, aku handak marusak karä äka gantong ain keton.

4. Tinai karä mesbeh keton akan ingarak, tuntang karä pantar dewan keton akan imusit, aku handak mampalokang karä olo ain keton, djetä impatäi hong baun karä dewan keton matekiapi tä.

5. Toto, karä hantun olo Israel aku handak mangumboe intu batu dewae matekiapi, tinai aku handak manaburan tolang keton hakaliling karä mesbeh keton.

6. Hapus tanah keton karä lewu akan karakkaraka, tuntang karä äka gantong akan hasandam, mangat karä mesbeh keton karakkaraka palus tunis benjem, tinai karä dewan keton matekiapi tä imusit palus nihau, tuntang karä pantar dewan keton inäweng, tuntang karä tampan keton impalomos.

7. Maka karä olo awang impatäi karäh hakalampah marak keton, mangat keton kasene, aku toh Jehowa.

8. Tapi aku handak manisa kea isut keton, idjä karäh liwus bara padang marak karä olo kapir, metoh keton kasaburan hong karä tanah. — (*Jes.1,8.*)

9. Tä, karä olo ungkup keton awang liwus karäh mangenang aku bara marak karä olo kapir, intu äkae djari tamput tawanan. amon aku djari mamparungkok atäie idjä bakandji, idjä djari undur bara aku, tuntang matae idjä bakandji, idjä djari leket intu dewae matekiapi; tä olo tä karäh mangabelä arepe tagal karä kadarhaka, idjä ilaluse awi karä kihale.

10. Tuntang olo tä karäh kasene, aku toh Jehowa, tuntang

djaton haiang aughku handak harepan tjalaka mawi iä.

11. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Tekap lokapm, pidjak hapan painm, sambil hamauh: pajah, karä kihal kadarhakan ungkup Israel! krana olo tä karäh halelek awi padang, awi lau tuntang peres.

12. Awang kedjau, iä matäi awi peres, tinai awang tokep, iä matäi awi padang; tinai awang batisa tä palus ingapong, tuntang matäi awi lau; kakai aku handak mahapus kasangitku mawi olo tä.

13. Tä keton karäh kasene, aku toto Jehowa, metoh karä olo awang impatäi hakalampah marak dewae matekiapi, hakaliling karä mesbehe, hundjun karä äka gantong tuntang hong karä tantan bukit, intu penda karä pahewan, penda karä kaju ela idjä hai, idjä hetä iä djari hagarö indu mangat ewane akan karä dewae matekiapi.

14. Aku handak mandjudju lengängku mawi olo tä, balalu handak manumis tanah tä; toto, tunis haream bara padang hila Dibat hapus karä kalekae melai dapit, mangat olo tä kasene, aku toh Jehowa.

BAGI 7.

Karusak tanah Israel insumanu tinai.

1. Limbah tä augh Jehowa sampai aku, koae:

2. O olo kalunen, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa, mantam tanah Israel: toh aton katasetae, katatesae djari sampai hapus äpat puting tanah tä.

3. Toh katatesan tä akan mawi ikau, krana aku handak manjoho kalaitku mantakan ikau, tuntang aku handak mahukum ikau tumon karä gawim, palus handak manjulang akam karä kakihalm.

4. Matangku djaton akan manjanjang ikau, tuntang aku djaton handak masi, tapi aku handak mamalah karä gawim, tinai karä kakihalm akan hararepan ikau, tä keton karäh kasene, aku toh Jehowa.

5. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Itä! tjalaka! tjalaka idjä hai tä lawoh dumah!

6. Katatesae djari dumah, katatesae tä djari sampai; djetä djari misik mawi ikau; toto, djetä djari sampai!

7. Andaum tä djari sawah, o ikau idjä mukong tanah tä, katika djari sampai, andau tjalaka tä djari tokep, idjä intu tä djaton augh karami hong karä bukit.

8. Toh badjeleng kea aku handak manusuh kasangitku mawi ikau, balalu mahapus kalaitku dengan, palus mahukum ikau tumon karä gawim, tuntang hararepan karä kihalm mawi ikau.

9. Matangku djaton akan manjanjang ikau, tuntang aku djaton handak masi; tapi aku handak mamalah mawi ikau tumon karä gawim, tinai karä kihalm akan kuman ikau, nakara keton kasene, aku, Jehowa, idjä mahukum keton.

10. Itä! andau tä; itä! iä lawoh dumah; talo sawah djari blawa, hukum tä djari nangambang, kadjohon äwen djari mamumbong!

11. Kagagahe djari lembut indu mamukul kadarhaka; djaton akan katapasan bara olo tä, bara kutoh

karäe tä, bara hapus kawae tä, augh tatum djaton akan lembut tagal olo tä.

12. Katika djari sampai, andau lawoh tokep; idjä mamili äla handjak, idjä mandjual äla mangarajau, krana kalait hasep mawi hapus karä olo hong tanah tä.

13. Idjä mandjual djaton karäh haluli akan talo indjuale, alo iä magon belom sampai puna katikae; krana tudjum, idjä mantam kakarä olo tä, djaton akan balang, dialo idjä biti idjä hong kadarhaka; tau mahaga pambelome.

14. Naughe äwen mampahiau sarunai, tuntang manatap talo handiai, dialo idjä biti kea akan tamä parang; krana kalaitku hasep mantakan hapus karä olo tanah tä.

15. Padang intu ruar, peres tuntang lau hila huange; awang intu tana akan matäi awi padang, awang hong lewu karäh lepah kinan lau tuntang peres.

16. Tinai äwen idjä katapasan baja mahakan arepe bewäi, tuntang patut melai hong karä bukit, uras iä tangitangis, kilau burong dara idjä iharak, genep biti tagal kadarhaka.

17. Lengän äwen handiai tä karäh manduläi, tuntang karä utute djurangdjuri kilau danum.

18. Tä äwen karäh hapakaian bidak, kadjungun karäh manjangkulep iä, tuntang baue karäh uras mahamen, tinai karä takoloke karäh halangai.

19. Äwen tä karäh mangauan karä salakae akan djalan, tuntang manggarä bulaue kilau poliok bewäi; karä salaka bulaue djaton tau mawat iä intu andau kalait Jehowa; hambaruäe djaton akan besoh awi tä, ramon knaie djaton

akan basuang; krana djetä djari indu bukun karajape.

20. Karä ramoe idjä barega tä djari hapae djohodjoho, djetä djari inampae akan hampatong, talo kadjilek tuntang kakihal tä, idjä intu iä; tagal tä aku handak mandjadian tä mandjadi kilau pohok akan äwen.

21. Aku handak manjaragh tä akan lengän olo indu irampas, akan lengän olo parajap hong petak indu inarik, olo tä karäh mangihah djetä.

22. Tinai aku handak mules baungku bara äwen, sampai musoh tä akan mangihah äkaku brasih idjä basilim tä; toto, bigal akan tamä palus mangihah djetä.

23. Tamba rantai aräara; krana tanah tä kontep hukum daha, tinai lewu kontep kadarhaka.

24. Tagal tä aku handak magah olo kapir idjä kapala papa, uka iä marampas karä human äwen: aku handak mampaterai kadjohon olo hai, tuntang äkae idjä brasih karäh ingihah.

25. Karusak lawoh dumah; tä äwen karäh manggau kasanang, tapi djaton.

26. Tjalaka karäh dumah baambaambal, tuntang brita papa baka brita papa; tä olo tä karäh misek paitä nabi, tapi augh Torat djaton hindai intu karä imam, tuntang tirok djaton hindai intu karä olo bakas.

27. Radja akan manatum, tinai karä mantir akan injangkulep kasabanen, tuntang lengän olo aiä hong tanah karäh manduläi. Aku handak mamalah mawi iä tumon djalae; tuntang handak mahukum iä tumon kapatute, mangat iä kasene, aku toh Jehowa.

BAGI 8.

Paitä tahu karä kadjilek gawin dewa hong human Hatalla.

1. Djadi, intu njelo djahawen, bulan djahawen, andau limä, kahum aku mondok hong humangku, tuntang karä bakas Juda aton mondok intu baungku: tä maka lengän pangkahai Tuhan, Jehowa, sampai aku hetä.

2. Djadi, aku mitä, itä! aton ampin talo kilau apui tampajahe: bara kahange kangwa aton kilau apui, tinai bara kahange kangambo aton sangkowonge kilau ampiu Hasmal.

3. Iä manantadjok talo idjä kilau lengä, palus manjingkap aku hong balauku; tä Rogh manampit aku helat langit dengan petak, mimbit aku akan Jerusalem, huang paitäku bara Hatalla tä, sampai bauntonggang idjä hila huange, idjä manintu utara; hetä aton hampatong äka kabehu, idjä mampalembut kabehu.

4. Maka itä! kahain Hatallan Israel aton hetä, sama kilau ampin idjä djari gitangku hong djannah bibin. — (1.4.)

5. Balalu Iä hamauh dengangku: Ikau, o olo kalunen, gatang matam manintu utara. Maka amon aku mariaran matangku manintu utara, itä! hampatong äka kabehu tä aton mendeng hetä hila utara, darah bauntonggang akan mesbeh.

6. Maka iä hamauh dengangku: O olo kalunen, aton ikau mitä gawin olo tä, karä kadjilek paham tä, idjä iawi ungkup Israel hetoh, uka mangasingen mangedjau aku bara äkaku idjä bra-

sih? Tapi ikau akan mitä talo kadjilek idjä paham haream tinai!

7. Tä, maka iä mimbit aku akan bauntonggang parantaran. Tä aku mitä, itä! aton lowang hong dinding.

8. Maka koac denganku: O olo kalunen, karok petok dinding tä, mandahange. Tä aku mangarok dinding tä; itä! aton blawang.

9. Tä iä hamauh denganku: Tamä, palus itä karä kihal papa, awang iawi äwen hetä.

10. Tumon tä aku tamä, palus mitä; itä! hetä aton ampin karä meto manjarantar tuntang meto pali, tinai karä dewa matekiapi ain ungkup human Israel; djetä imintik hapus dinding bakaliling.

11. Maka udju pulu biti bakas olo Israel, tuntang Jaasanja, anak Sapan, aton mendeng intu bentok äwen, manaharep talo tä; tinai genep biti aton dadupan garo intu lengäe, tuntang paus asepa manjampulok.

12. Tä iä hamauh denganku: Djari ikau mitä, olo kalunen, talo gawin karä bakas ungkup Israel huang kakaput, genep biti hong äka dewae? krana koan äwen: Jehowa djaton mitä ita. Jehowa djari mahihi tanah.

13. Tinai iä hamauh denganku: Ikau akan mitä kihal paham hindai, idjä iawi äwen tä.

14. Maka iä mimbit aku akan bauntonggang human Jehowa, idjä hila utara; maka itä! hetä aton olo bawi manatum dewa Tamus.

15. Koac denganku: Djari ikau mitä tä, o olo kalunen? Tinai ikau akan mitä kihal idjä paham haream bara djetoh.

16. Palus iä mimbit aku akan parantaran human Jehowa, idjä

hila huange haliai; maka itä! intu bauntonggang human Jehowa, he-lat tambiran dengan mesbeh, aton salawi biti hirah, olo hatuä; äwen manalikut human Jehowa, tuntang baue manaharep timor, äwen tä sontop manintu timor, manjem-bah matanandau.

17. Tä koac denganku: Djari ikau mitä tä, o olo kalunen? Angat olo Israel tä kilau tapas, amon iä djaton mawi karä talo kadjilek tä hetoh? Hindai ombet iä mangontep hapus tanahe hapan kagagali tuntang karajap, palus iä haluli mamparabas aku? krana itäm, tä iä manjumping pating anggog hila baue.

18. Tagal tä aku kea handak mantakan iä huang kasangitku. matangku djaton akan masi, aku djaton maku manjanjang iä. Alo olo tä mangkariak hai aughé intu pindingku, tapi aku djaton maku mahining aughé.

BAGI 9.

Jehowa mindah bara äkae; hukum injehoe.

1. Limbah tä aton augh hai mantehau hiningku, koac: Soho manggapi äwen, idjä pahaga lewu toh, tuntang genep biti akan mimbit ganggaman baka matäi hong lengäe.

2. Maka itä! djahawen biti olo hatuä aton dumali bara bauntonggang idjä ngambo, idjä hila utara, tuntang genep biti mimbing ganggaman baka matäi intu lengäe. Maka idjä biti baris äwen tä hapakaian benang pista, tuntang sarangan pakarang djurutulis aton

hong dahepac. Äwen tä tamä, palus mendeng balikat mesbeh tambaga.

3. Maka kahain Hatallan olo Israel hagatang bara hundjun Kerub, idjä hetä äkae, balalu tan dar akan lambang huma; palus Iä mantehau idjä hapakaian benang pista, idjä sarangan pakarang djurutulis hong dahepac tä.

4. Maka Jehowa hamauh dengae: Kumbang hapus lewu Jerusalem, balalu bintik kata intu lingkau karä olo, awang munguh tuntang manangis tagal karä kihal idjä iawi hetä.

5. Tapi dengan awang beken tä koe haiak hiningku: Kumbang keton lewu manuntut idjä tä, palus pangkih, äla matan keton masi, äla manjanjang.

6. Patäi karä olo bakas, budjang hatuä tuntang budjang bawi, karä anake tuntang karä olo bawi, sampai äwen lepah rusak; tapi äla keton mawi karä olo, awang aton kata tä intu lingkane. Nampara bara äkaku brasih. Maka äwen manampara, mawi karä olo bakas tä solake, awang intu baun huma.

7. Tinai Iä hamauh dengan äwen: Pakaram huma toh, suang karä parantarae dengan hantu, palus blua keton. Maka äwen tä blua, balalu mampatäi hong hapus lewu.

8. Djadi, limbah äwen djari terai mampatäi, tikas aku idjä batisa. Tä aku mahingkep, mangkariak, sambil hamauh: Kajah, pangkahai Tuhan, Jehowa! handak ikau marusak hapus karä tisan Israel, awim manusuh kasangitm kalotä mawi Jerusalem?

9. Tä Iä hamauh denganguku: Kadarhakan ungkup human Israel

tuntang Juda djari tangkalau haliai, uras utang daha hapus tanahe, tuntang lewu kontep karajape. Krana koan olo tä: Jehowa djari malih tanah, Jehowa djaton mitä ita.

10. Tagal tä matangku kea djaton akan masi, djaton aku maku manjanjange, tapi aku handak manjulung gawie intu takoloke.

11. Maka itä! olo idjä hapakaian benang pista tä, idjä sarangan pakarang djuru tulis hong dahepac, djetä mimbit brita, koe: Aku djari malalus tumou sohom intu aku.

BAGI 10.

Barah apui bara human Hatalla indjakah akan lewu.

---

1. Limbah tä aku mitä, itä! intu talo hambirang idjä tambuan Kerub tä, aton kilau ampin Sampir, idjä kilau padadusan tampae. tuntang Iä mamala hundjun tä.

2. Maka Iä hamauh dengan idjä hapakaian benang pista tä: Tamä akan helat kareta sampai penda Kerub, palus akop barah apui bara helat Kerub, balalu taburan djetä akan hundjun lewu. Maka iä tamä kahum matangku.

3. Maka Kerub aton mendeng hila gantaun huma tä, metoh iä tamä, tinai aton talo amboambon manjuang parantaran hila huange tä.

4. Tä kahain Jehowa hagatang bara hundjun Kerub akan lambang huma, palus huma basuang talo amboambon, tuntang paran-

taran kontep awi sangkowong kahain Jehowa.

5. Maka kamähus palapas Kerub tä mamala sampai parautaran idjä hila ruar, kilau augh Hatalla idjä djaton tikas kwasae, amon iä hamauh.

6. Djadi, limbah iä djari manjoho idjä hapakaian benang pista tä, koae: Duan apui bara helat kareta, bara helat Kerub tä; — maka olo tä tamä, palus mendeng darah kareta idjä.

7. Tä, maka idjä Kerub mandjuluk lengäe bara helat Kerub akan apui tä, idjä intu bentok karä Kerub, tuntang iä manduan belahé barah tä, balalu manjuang djetä hong karakop olo idjä hapakaian benang pista tä hasansila; iä tä manduae, palus blua.

8. Krana aton mamala kilau ampin lengän olo penda palapas Kerub tä.

9. Maka aku mitä, itä! äpat kareta aton darah Kerub tä, midjä midjä kareta darah genep Kerub; tuntang ampin karä kareta tä kilau ampin batu Turkis idjä haging. — (1,16.)

10. Äpaäpat tä uras sama ampie, ampie kilau ampin kareta, tinai sampalaki hong genep kareta.

11. Amon iä hagoet, brangai akan äpat matan riwut, dia usah mules arepe amon iä hagoet; maka akan äka tintun idjä kapalae uras iä manuntut; dia usah mules arepe amon iä hagoet.

12. Maka Kerub tä hapus bitie, likute, lengäe, palapase tuntang karetae uras aton matae hakaling, karetae äpaäpat tä.

13. Maka iä manjoho kareta tä: Galgal! (*hundi*) kahum aku mahining tä.

14. Genep äwen tä uras äpat baue; baue idjä tä kilau baun Kerub, idjä duä kilau baun olon, idjä telo kilau baun singa, idjä äpat kilau takolok burong nasar.

15. Maka Kerub tä hagatang kangambo; iä tä talo belom tä, idjä djari gitanku tokep batangdanum Kebar.

16. Amon Kerub tä hagoet, maka kareta hagoet habambai, tinai amon Kerub mambirang palapase handak hagatang bara petak, maka karä kareta djaton undur bara daraha.

17. Amon äwen tendä, djetä tendä kea, amon äwen hagatang, djetä hagatang kea, krana rogh talo belom tä aton huange.

18. Tä, maka kahain Jehowa mindah bara lambang huma, balalu tendä hundjun Kerub.

19. Palus karä Kerub mambirang palapase, balalu hagatang bara petak, kahum matanku iä hagoet, tuntang kareta tä daraha. Maka äwen tendä intu bauntonggang human Jehowa, idjä hila timor, tuntang kahain Hatallan Israel aton intu hundjue.

20. Djetä talo belom tä, idjä djari gitanku penda Hatallan Israel, tokep batangdanum Kebar. Maka aku kasene, djetä Kerub tä.

21. Mäpatmäpat baun idjä, tuntang mäpatmäpat kea palapase; tinai idjä ampiampin lengän olon aton penda palapase.

22. Maka ampin baue kilau djetä kea, tumon aku djari mitäe tokep batangdanum Kebar, tuntang ampin bitie kalotä kea. Genep bitie hagoet mandjudju tintun baue.

BAGI 11.

Hukum tuntang djandji insanan; Hattalla mindah bara hamae.

1. Maka Rogh manggatang palus mimbit aku akan bauntonggang luman Jehowa, idjä hila timor; maka itä! intu bauntonggang tä aton salawi biti olo hatuä. Tuntang aku mitä marak äwen Jaasanja, anak Asur, tinai Pelatja, anak Benaja, mantir olo arä tä.

2. Tä Iä hamauh denganku: O olo kalunen, djetä karä olo tä idjä mangarangka kadarhaka, tuntang manirok kapapa hong lewu toh.

3. Koan äwen: hindai bewäi: käläh ita mamangun huma; lewu toh kilau landai, tinai ita idjä huange balut.

4. Tagal tä, tudjum mawi olo tä, ikan o olo kalunen.

5. Palus Rogh Jehowa lawo akanku, sambil hamauh denganku: Koam: kakai augh Jehowa: kalotä augh keton, o ungkup Israel, tinai karä tirok atäi keton tawangku bewäi.

6. Kutohe djari impatäi keton hong lewu toh, tuntang keton djari mangontep karä djalan hapapan hautun olo.

7. Tagal tä, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: karä olo awang djari impatäi keton. iä tä balut tä, tinai landai tä lewu, tapi keton handak ingananku bara hetä.

8. Padang idjä ingikäh keton, padang handak iagahku mawi keton, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

9. Tuntang aku handak mam-

plua keton bara hetä, palus manjaragh keton akan lengän olo beken utuse, aku handak mawi keton tumon kapatute.

10. Keton akan balongkang matäi awi padang, intu saran tanah Israel aku handak mahukum keton; tä keton karäh kasene, aku toh Jehowa.

11. Tapi lewu toh dia djaka landai akan keton, tinai keton dia djaka balut idjä huange, tapi intu saran tanah Israel aku handak mahukum keton.

12. Tä keton karäh kasene, aku toh Jehowa, idjä hong prentahku djaton keton djari manau-djonge, tuntang karä kapatutku djaton keton djari malaluse, malainkan keton djari manumon hadat olo kapir, idjä hakaliling keton.

13. Djadi, kahum aku manudjum kalotä, maka Pelatja, anak Benaja, salenga matäi. Tä aku lawo mahingkep, tuntang mangkariak hai aughku, sambil hamauh: Kajah, pangkahai Tuhan, Jehowa! aton ikau toh handak mahapus karä tisan Israel?

14. Tä augh Jehowa sampai aku, koae:

15. O olo kalunen, paharim, toto paharim, tuntang kapatohm, tinai hapus ungkup Israel, äwen kea idjä akac olo Jerusalem djari masuman: undur bewäi bara Jehowa, fanah toh puna djari inenga akan bagin ikäi.

16. Tagal tä awi hamauh: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: alo aku djari mindah äwen kedjakedjan akan marak olo kapir, alo aku djari manamburup äwen tä akan karä tanah, tapi toto bitingku mandjadi äka bra-

sih handjulu akac hong karä tanah, idjä akan hetä iä sampai.

17. Tagal tä sanan: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: toto, aku handak mamumpung keton bara karä utus olo, balalu mamampuan keton bara karä tanah, idjä akan hetä keton djari inamburup, tinai aku handak manenga tanah Israel akan keton.

18. Olo tä karäh sampai hetä, tuntang manganan bara hetä karä kihal tuntang kadjilek.

19. Tuntang aku handak manenga akan äwen atäi idjä sama, tuntang handak manenga rogh taheta intu huang keton; atäi batu tä aku handak manganae bara huange, palus manenga atäi isi akan äwen; — (5. Mos. 30, 6.)

20. Uka olo tä manandjong tumon hadatku, tuntang mahaga karä prentahku, sambil malalus tä; tä äwen akan mandjadi djalahan ajungku, tinai aku handak indu Hatallae.

21. Tapi äwen, idjä atäie radjin tumon karä talo kihal tuntang kabelä tä, gawie aku handak manjulange intu takoloke, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

22. Tä, maka karä Kerub mambarang palapase, haiak karä kareta mamambai iä, tuntang kahain Hatallan Israel aton ngambo tambuan iä.

23. Maka kahain Jehowa hagtang mindah bara bentok lewu tä, balalu tendä intu bukit, idjä hila timor lewu.

24. Limbah tä maka Rogh manggatang mimbit aku hong päitaku hapan Rogh Hatalla tä akan tanah Kasdim, tanggoh olo tawanan tä: tuntang päitä tä, idjä djari gitangku, lilap bara aku.

25. Tä aku masunan akan olo tawanan tä karä augh Jehowa, awang djari impralae akangku.

BAGI 12.

Kadjarian radja Juda tuntang olo Jerusalem inapengan.

1. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

2. O olo kalunen, ikau melai marak utus olo parisang. idjä bara matä akan mitä, tapi djaton iä mitä, iä bara pinding akan mahining, tapi djaton kea iä mahining, krana iä puna kempang parisang. — (Jes. 6, 9.)

3. Tagal tä, o olo kalunen, tanpa pakarang halisang akam, palus harikas handahandau, kahum gitan äwen; bara äkam tä ikau patut mindah akan beken, kahum gitan äwen; ajaajau olo tä mingat kea, alo iä puna ungkup parisang.

4. Tinai ikau akan mamplua pakarangm halisang handahandau, kahum matan äwen kea; limbah tä hamalem ikau akan blua, kahum matan äwen, kilau olo harikas, amon iä patut halisang.

5. Tembai dinding tä, balalu imbit pakarangm blua bara hetä.

6. Kahum matae ikau akan mäton tä hundjun baham, metoh kaput ikau akan mamplua tä; tä ikau akan manjandurong baum, sampai äla mitä petak; krana aku djari manampa ikau indu kafa heran akan olo Israel.

7. Maka aku mawie tumon tä, kilau aku djari injoho; aku mamplua pakarangku halisang tä han-

dahandau; limbah tä halemäi aku manembai dinding hapan lengängku, tinai amon djari kaput aku mäton tä hundjun bahangku, palus harikas mimbit djetä kahum matan äwen.

8. Maka handjewu tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

9. O olo kalunen! dia ungkup Israel, kempang parisang tä, djari misek ikau: narai gawim?

10. Suman akan olo tä: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: augh hukum toh mantam radja hong Jerusalem, tuntang hapus ungkup Israel idjä hetä.

11. Sanan: aku toh indu kata heran akan keton, tumon gawingku tä, kalotä karäh mandjadi akan äwen, iä akan harikas inamput tawanan — (24,24.)

12. Tuntang radja tä, idjä bentok äwen, mahin akan mäton talo hundjun bahae, balalu harikas kahum kaput; äwen karäh manembai dinding, mangat harikas mahoroe hetä, iä karäh manjandurong haue, belä matae mitä pe-tak. — (*Jer.*39,4.)

13. Tapi aku handak manenan djaringku akae, mangat iä indjarat hapan talingku tä, tä aku handak mimbit iä akan Babel, akan tanah olo Kasdim, tapi djaton kea iä akan mitä tä, tuntang iä akan matäi hetä.

14. Maka olo handiai, idjä dengae hetä, idjä mandohop iä tuntang karä kawae aku handak manamburupe akan karä matan riwut, tinai aku handak manjilak padang manjasah äwen.

15. Tumon tä äwen akan kasene, aku toh Jehowa, metoh aku manaburan iä marak karä olo ka-

pir, balalu manamburup iä akan karä tanah.

16. Tapi aku handak manisa isut olo tä, idjä katapasan bara padang, bara lau tuntang peres, mangat iä masanan karä kihal äwen marak olo kapir, intu karä äkae sampai; tuntang äwen akan kasene, aku toh Jehowa.

17. Limbah tä augh Jehowa sampai aku, koae:

18. O olo kalunen! ikau akan kuman tepongm tuntang kagen-djähm, sambil mihop danum haiak karudjutm. tuntang kapähän atäim.

19. Suman akan karä olo idjä hong tanah toh: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa, mawi karä olo hong Jerusalem, tuntang hong tanah Israel: äwen tä karäh kuman teponge dengan kapähän atäie, tinai iä karäh mihop danum haiak kadjungue; krana tanahe karäh rusak, tuntang hapus huange karäh nihau, tagal kadarhakan karä olo hetä.

20. Karä lewu, idjä bakapal oloe, karäh karakkaraka, tinai hapus tanah karäh halanguen; tumon tä keton karäh kasene, aku toh Jehowa.

21. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

22. O olo kalunen, narai darin augh keton hong tanah Israel, idjä koan keton: äh, andau randjar bewäi, tuntang karä tudjum tä uras haiang? — (*2.Petr.*3,4.)

23. Tagal tä, suman akan äwen: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: aku handak mampaterai darin augh djetä, sampai djaton idjä biti hong tanah Israel hapan augh tä tinai. Tapi sanan akan olo tä, andaue djari tokep, tun-

tang karä talo awang djari inudjum.

24. Krana djaton hindai talo paitä akan haiang, djaton hindai tudjum akan tandjaro intu marak ungkup Israel.

25. Krana aku toto Jehowa: idjä injewutku, aku kea idjä manjewute, palus djetä akan mandjadi, djaton tau randjar hindai; krana kahum pangerengm kea, o ungkup parisang, aku handak malalus talo idjä injewutku, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

26. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

27. O olo kalunen, itä, ungkup Israel tä aton hamauh: talo paitäe djetä, idjä gitae, djetä akan tahi hindai, tinai iä manudjum akan katika awang rahian haliai.

28. Tagal tä sanan akan äwen: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: karä aughku tä djaton akan randjar hindai: tapi augh awang djari injewutku, djetä uras akan ilalus kea, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

BAGI 13.

Augh mantam karä nabi panandjaro.

1. Limbah tä augh Jehowa sampai aku, koae:

2. O ikau, olo kalunen, tudjum mantam karä nabin Israel, awang manudjum tä, tuntang suman akan äwen tä, awang manudjum hapan kahandak atäie bewäi: hining keton augh Jehowa!

3. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Pajah karä nabi

idjä gila, idjä manumon kahandak ai, tuntang djaton haliai mitä talo enen. — (Jer.23,1.)

4. Karä nabim, o Israel, uras kilau ason taun hong padang.

5. Keton djaton pudji malawan intu katumbus kotae, tuntang djaton mangota human Israel, mangat mendeng dähén mangalahi intu andau Jehowa.

6. Talo panggitaé uras haiang, talo inudjumé uras tandjaro. Koae: Jehowa djari hamauh: — tapi Jehowa djaton haliai djari manjoho iä: tinai iä harap aughé tä karäh ilalusku!

7. Djaton toto, panggitan keton tä uras haiang, tinai tudjum keton uras tandjaro? Tinai koan keton: augh Jehowa djetä. Tapi kwäka Jehowa djari hamauh!

8. Tagal tä kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Basa keton manjewut kahaiang, tuntang mitä talo tandjaro, tagal tä, itä! aku handak mantakan keton, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

9. Lengängku karäh mawi karä nabi, idjä mitä kahaiang, tuntang manudjum tandjaro. Äwen djaton akan hindjä djalahan olo ajungku, tinai iä djaton akan injurat huang surat aran utus Israel, tuntang iä djaton akan tamä tanah Israel: tä keton akan kasene, aku toh pangkahai Tuhan, Jehowa.

10. Djetä basa iä mampalajang olo ajungku, basa koae: kasanang! — tuntang djaton kasanang. Basa belae manampa kota baras, tinai belae manjapu tä hapan ketok mamäng.

11. Suman akan äwen idjä manjapu hapan ketok mamäng, gawie tä akan balongkang tinai.

Udjan papak panggar karäh manapi. tinai karäh lawo udjan karangan awang hai, tuntang riwut barat karäh mangarak tä.

12. Toto, amon kota tä djari balongkang, tä olo karäh hamauh mawi keton: kwe tinai talo iawi keton tä, idjä djari injapu keton?

13. Tagal tä kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Toto, aku handak mampalokang tä huang kasangitku hapan riwut barat. huang kalaitku aku handak manjoho udjan papak panggar. tuntang udjan karangan awang hai huang kasangitku, mangat mamparesak djetä.

14. Kakai aku handak mampalokang kota, idjä djari injapu keton hapan ketok mamäang, mamparapar tä palus petak, sampai padadukae mamarah; kakai lewu tä karäh balongkang. tuntang keton idjä huange kea impalomos; tä keton akan kasene, aku toh Jehowa.

15. Kakai aku handak mahapus kasangitku mawi kota tä, tuntang äwen, idjä manjapu tä hapan ketok mamäang; aku handak hamauh mawi keton: kota tä palus djaton hindai, tuntang äwen idjä manjapu tä djaton kea:

16. Iä tä karä nabin Israel, idjä manudjum akan Israel, tuntang masuman karä talo paitäe tä kasanang; tuntang puna djaton kasanang, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

17. Maka ikau, o olo kalunen, ules baum malawan anak bawi, utus ajum tä, idjä manudjum hapan huang ai, balalu tudjum mantan äwen tä:

18. Sambil hamauh: kakai augh

pangkahai Tuhan, Jehowa: pajah karä äwen, idjä mitor gaguling indu ingkipit olo arä penda katiake, tuntang manampa kahowut tumon karä kambo kahai, mangat mamparusak hambaruan olo. Aton angkat keton tau marusak hambaruan olo ajungku, tinai maambelom hambaruan baris keton?

19. Keton mamawah aku intu djalahan olo ajungku tagal karakop paräi tuntang suap tepong, sampai keton mampatäi hambaruan olo idjä puna dia akan matäi, tuntang mambelom äwen idjä puna dia akan belom, awi tandjaron keton dengan djalahan olo ajungku, awang radjin malining augh tandjaro.

20. Tagal tä, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Toto aku handak mawi karä bantal keton, idjä hapan keton mumpun karä hambaruan, sampai iä kilau trawang manalih keton, tinai aku handak mansuwit tä bara penda lengän keton, balalu handak maliwus karä hambaruan tä, idjä iumpan keton badjeleng, kilau trawang manalih keton.

21. Tuntang aku handak marabit kahowut keton, palus maliwus olo ajungku bara lengän keton, sampai djetä djaton tau iumpan ingatab keton hindai; tä keton akan kasene, aku toh Jehowa.

22. Basa keton sala mangapähä atäi olo budjur, idjä djaton aku handak mangapähäe, tinai keton djari mangaras lengän olo darhaka, mangahana iä hobah bara djalae idja papa, mangat aku tau mambelom iä:

23. Tagal tä keton djaton hindai akan mitä karä kahaiang. tun-

tang djaton akan manudjum tinai; tapi aku handak mawat djalahan olo ajungku bara lengün keton; tä keton akan kasene, aku toh Jehowa.

BAGI 14.

Hukum akan olo idjä harap dewa, tuntang mangabelä augh Hatalla.

1. Limbah tä, maka belahé bakas olo Israel manalih aku, balalu mondok intu baungku.

2. Metoh tä augh Jehowa sampai aku, koac: — (20,1.)

3. O ikau olo kalunen, karä olo toh parihara dewae matekiapi huang atäie, tuntang mingkes kadarhakaé talo kabelä tä intu baue haliai; kilen toh, toto kahandake misek aku?

4. Tagal tä hakotak dengan olo tä, tuntang hamauh dengan äwen: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: genep biti baris utus Israel, awang parihara dewa matekiapi hong atäie, tuntang mingkes kadarhaka, talo kabelä tä, intu baue haliai, tinai iä manalih nabi: tä maka aku Jehowa handak tombah aughe tumon kutoh karä dewae matekiapi tä:

5. Mangat aku mandjera utus olo Israel palus atäie, basa uras äwen tä djari undur bara aku awi karä dewae matekiapi.

6. Tagal tä, suman akan utus olo Israel: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: hobah keton, palus ules arep keton bara karä dewan keton matekiapi, balalu ules baun keton bara karä talo kadjilek, idjä hapan keton.

7. Krana genep biti baris utus Israel tuntang karä tamuäi idjä ma-

rak Israel, idjä mandjajong arepe undur bara aku, tuntang parihara dewae matekiapi hong atäie, tinai mingkes kadarhaka, talo kabelä tä, intu baue haliai, tuntang iä manalih nabi, misek aughku intu iä: aku toh Jehowa! toto, aku handak tombah aughe tumon kapatute.

8. Aku handak manintu baungku mawi olo tä, uka iä rusak mandjadi indu fanding tuntang tapeng-an olo, tinai aku handak mampalomat iä bara marak olo ajue; tä keton akan kasene, aku toh Jehowa.

9. Maka amon nabi maku karait, sampai iä masuman talo, tä aku Jehowa handak mangarait nabi tä kea, palus handak mandjudju lenggungku mawi iä tuntang handak mampalomat iä bara marak djalahan olo ajungku, Israel tä.

10. Äwen akan mananggong kadarhakaé; kilau kadarhakan olo idjä misek tä, kakai kea kadarhakan nabi tä:

11. Uka äla utus olo Israel lajang bara aku tinai, tuntang äla mangihal arepe hindai awi karä klangkahe: tä äwen karäh mandjadi djalahan olo ajungku, tinai aku mandjadi Hatallae, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

12. Atontinai augh Jehowa sampai aku, koac:

13. O olo kalunen! amon aton tauah idjä badosa dengangku, tuntang paham malangkahi aughku, tä aku handak mandjudju lenggungku mawi iä, balalu mamparusak batang panginae, tuntang mampalombut lau hetä, sampai aku mampalombut bara hetä olon tuntang meto.

14. Tä, alo telo biti toh, Noagh.

Daniel tuntang Job, aton intu marak äwen, maka awi kateteke äwen baja karäh maliwus hambaruac kabuate bewäi, koan pangkahai Tuhan, Jehowa. — (*Jer.15,1.*)

15. Tinai amon aku magah meto basiak mangumbang tanah tä, idjä mampalomat karä anake, sampai tanah tä benjem, palus olo djaton bahanji mahoroc hetä awi meto basiak tä;

16. Tä alo äwen telo tä aton marak äwen: belom aku! koan pangkahai Tuhan, Jehowa, djaton äwen tau mawat anake hatuä bawi, baja tikas iä kabuate bewäi karäh liwus, tapi tanah tä akan rusak benjem.

17. Atawa amon aku mampait padang mawi tanah tä, sambil hamauh: kumbang hapus tanah tä, joh padang, sampai aku mampalomos bara hetä olon tuntang meto:

18. Tä alo äwen telo tä aton intu bentoke: belom aku! koan pangkahai Tuhan, Jehowa, djaton äwen tau mawat anake hatnä bawi, baja tikas iä kabuate bewäi karäh liwus.

19. Atawa amon aku manjoho pemawires tanah tä, balalu manampobak kasangitku tuntang daha hundjue, sampai aku mampalomos bara hetä olon tuntang meto:

20. Tä alo Noagh, Daniel tuntang Job aton bentok äwen hetä: belom aku! koan pangkahai Tuhan, Jehowa, djaton äwen tau mawat anake hatuä bawi, baja tikas hambaruac kabuate bewäi karäh iliwuse awi kateteke.

21. Maka kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Kilen hindai, amon aku magah hukumku idjä papa tä äpat haiahaiak, iä tä padang tuntang lan, meto basiak tuntang peres papa, mantakan Jerusalem.

nakara aku mampalomos bara hetä olon tuntang meto! — (*3.Mos.20, 16.*)

22. Tapi toto, tinai aton kea belahe idjä mahakan karäh batisa, anak hatuä bawi; toto, äwen tä karäh dumah tanggoh keton, mangat keton mitä prangae gawie, uka keton iampong tagal tjalaka tä, idjä djari ihararepangku mawi Jerusalem; toto, tagal talo handiai, idjä djari iagahku mawi iä.

23. Äwen tä kilau indu ampong keton, amon keton mitä prangae gawie, tuntang keton karäh katawan, aku djaton kanaba, atawa djaton bara buku djari mawi talo handiai, idjä djari ilalusku hetä, koan pangkahai Tuhan Jehowa.

BAGI 15.

Kaju idjä djaton tau hapan hapa manding Jerusalem.

1. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

2. O ikau, olo kalunen, narai kalabien kahalap kaju batang anggor bara kaju beken, atawa anggor lajap bara karä kaju kaju? —

3. Pudji kea olo blaku kaju kalotä akan indu indjawet? tau kea djetä indu pasak, äka njampahan karä ramo?

4. Toto, djetä baja akan apui bewäi sampai lomos. Mahin tinai, amon tapakae hapamontong djari kinan apui, tuntang bentenge djari bakähu, tau djetä tinai indu indjawet?

5. Itäm, solake pesae balalap mabin djaton tau indjawet akan talo cuen: kilen hindai, amon djetä

djari kinan apui, tuntang djari lepah bakähu, tau djetä inguan akan talo enen hindai?

6. Tagal tä, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Kilau kaju anggor marak karä kaju kaju idjä indjakahku akan apui, uka djetä lepah: kalotä kea aku handak mandjakah manjaragh olo Jerusalem.

7. Aku handak mauntu baungku mawi olo tä: paribasa iä liwus bara apui idjä, tä apui beken karä kuman iä lepalepah; tä keton karä kasene, aku toh Jehowa, amon limbah aku djari mauntu baungku mawi olo tä.

8. Aku handak merusak mambenjem tanah tä, basa olo tä djari paham malaangkah, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

BAGI 16.

Dosan olo Jehudi insuman tuntang hukune; tapi Hatalla mandjandji handak masi även tinai.

1. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

2. O olo kalunen! suman karä kadarhakae akan olo Jerusalem.

3. Koam: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa, mawi olo Jerusalem: utusm tuntang panohom puma bara tanah olo Kanani, bapam olo Amori, indum olo Het.

4. Maka ikau inakan kalotoh: metoh andau ikau inakan tantahan puserm djaton inetek, tuntang ikau djaton impandoi hong danum hapa mamprasil ikau, djaton kea ikau ingasai hapan ujal, tuntang djaton imungkus hapan benang.

5. Krana djaton olo idjä manjang ikau sampai masi ikau, tun-

tang mawi akam idjä bara karä talo tä: malainkan ikau djari inguan akan padang: kakai hambaruam ingabelä olo, metoh andau ikau inakan.

6. Maka aku djari mahoroe äkam, tuntang mitä ikan baringbaringa huang daham: palus aku hamauh dengam, metoh ikau baringbaringa hong daham: belum ikau! Toto, akam aku hamauh, metoh ikau hong daham: belum ikau!

7. Aku djari mangapal ikau mandjadi bapulupulu kojan, kilau oru hong tanah: ikau djari mansuloh tuntang hai, tuntang ikau djari paham bungas; tusum djari hai, balaum djari pandjang, tapi ikau magon halowai tuntang halangai.

8. Maka aku mahoroe äkam, balalu manampajah ikau: maka itä! wajahm djari sampai, ikau patut imopoh: tä aku mambirang pontong klambingku hundjun ikan, manutup kahawem; tinai aku sumpah dengam, tuntang hadjandji dengam, koan pangkahai Tuhan, Jehowa: tä ikau mandjadi ajungku.

9. Limbah tä aku mampandoi ikau hapan danum, tuntang mamenjau daham bara ikau, tinai maminjak ikau.

10. Aku makaian ikau kea hapan klambi basulam, tuntang mangkepan sarumpah bakambang intu paim, tinai mambabat ikau hapan benang pista lamos, tuntang manjandurong ikau hapan satara.

11. Tinai aku djari mambungas ikau hapan saling kabungas, tuntang djari malasong leugam, tinai manjaling ujatm hapan rantai:

12. Aku djari mangkepau lawong intu lingkaum, tuntang anting-

anting intu pindingm, tinai makota kabungas hundjun takolokm.

13. Tumon tä ikau imbungas hapan bulau salaka, tuntang imakaiam hapan benang lamos, satara tuntang talo basulam: panginam tepong kampili, madu tuntang undus, tinai ikau bahalap haliai ampim, sampai ikau mandino karadjaan.

14. Tuntang aram basewut marak karä olo kapir tagal kabungasm, idjä ogo haliai awi ramon kabungasku, idjä djari ingkepangku intu ikau, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

15. Maka ikau djari harap kabungasm tä, tinai basa ikau inara inbudjok olo, maka ikau djari habandong, tuntang djari manampohak kandjim akan genep biti idjä mahalau: kabungasm tä akae.

16. Tinai ikau djari manduan belae pakaiam, hapan manampatingkap dewa, tuntang hetä ikau djari habandong: bara horan djaton pudji tumon tä, tuntang djaton kea harian tinai.

17. Tinai ikau djari manduan ramon kabungasm tä, bulau salakangku, idjä djari inengaku akam, palus djetä inampam akan hampatong dewa hatuä, balalu ikau habandong dengan djetä

18. Tinai ikan djari manduan pakaiam idjä basulam, hapan manjandurong iä: tuntang ikau manduan minjak dengan garo ajungku, ningkes tä intu bane.

19. Tuntang tepongku, idjä djari inengaku akam, tepong idjä kampili, undus tuntang madu, idjä djari inengaku akan kinam, djetä djari ingkesm intu baue kea, indu mangat ewaue akae. Toto, sampai

kalotä gawim, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

20. Tinai anakm hatuä bawi, idjä djari inakam akangku, djari induam kea, tuntang djetä djari iluputm akae indu kinae. Kilen, langena koam karä kandjim tä?

21. Sampai ikau djari mampatäi karä anakku, manjaragh mampatandjong äwen hong apui?

22. Tinai metoh karä talo kadjilek tuntang karä kandjim tä ikau djaton djari manahiu katika katabelam, pesam ikau halowai tuntang halangai, baringbaringa huang daham.

23. Tinai djadi kea limbah bara karä kadarhakam tä, — pajah, pajah ikau! koan pangkahai Tuhan, Jehowa. —

24. Maka ikau djari manampa äka lontäi, äka gantong hong karä djalani.

25. Intu tapakan karä djalani ikau mamangun äkam idjä gantong tä, tuntang ikau manampa kabungasm mandjadi talo kihal, tinai ikau djari mangipai mandjudju paim akan olo handiai, idjä mahalau hetä, tuntang djari manjabak kandjim.

26. Tinai ikau djari habandong kea dengan djalani olo Misir idjä darahm tä, idjä puna hai isie, ikau djari manjabak kandjim hampam marahas aku.

27. Tagal tä maka aku djari mandjudju lengängku mawi ikau, tuntang mundur tikas bagim: aku djari manjaragh ikau akan khandak olo tä, idjä basingi ikau, akan anak bawin olo Pilisti, idjä mahamen tagal kihal kandjim idjä paham. — (*Hak.13.1.*)

28. Tinai ikau djari habandong dengan panakan Asur, basa ikau

puna djaton tau luput kipem: toto, limbah ikau djari habandong dengan äwen tä, mahin hindai kea puas huangm:

29. Malainkan ikau djari manjabak kandjim hong tanah Kanaan palus sampai tanah Kasdim, tuntang awi tä mahin hindai kea peda belaim.

30. Lalchan kahaban huangm! koan pangkahai Tuhan, Jehowa, basa ikau malalus karä gawi tä, gawin sapangan idjä sabak haliai;

31. Basa ikau djari mamangun äkam malontäi hong genep tapakan djalan, tuntang manampa äkam gantong tä hong karä benteng pelek. Tinai ikau djaton kilau lontäi beken, idjä blaku hai lalohe.

32. Djaton kea kilau sawä pahabandong, idjä mindjam hatuä beken pandähan banae.

33. Krana akan karä lontäi puna pudji inenga lalohe, tapi idjä ikau mupah karä olo idjä habandong dengan haream, tuntang manengatalo akae, mangat äwen tä, brangai palembute, tamä ikau habandong dengam.

34. Tumon tä beken haliai kandjim bara olo hawi beken, basa olo djaton nahuang ompat ikau tantai habandong dengam; krana ikau idjä mupah tuntang olo djaton malaloh ikau; tumon tä beken haliai ikau bara gawin äwen.

35. Tagal tä, joh lontäi, hining augh Jehowa.

36. Kakai koan pangkahai Tuhan, Jehowa: Basa kihalm tä haradjur inanpohakm, tinai huang kandjim tä ikau mampalowai kahawem akan karä bandongm, tuntang akan karä dewam matekiapi

tuntang tagal dahan karä anakm, idjä djari iluputm akae:

37. Tagal tä, toto, aku handak mamumpang karä bandongm, idjä djari hakangkuling dengam, tuntang olo handiai idjä äka kahe-retm, tinai karä olo awang djari injingim; aku handak mamumpang karä olo tä bara hetähetä mawi ikau, tuntang aku handak mampalowai kahawem intu haun olo tä, mangat iä mitä hapus kahawem tä.

38. Tinai aku handak mahukum ikau tumon kapatut sawä awang pahabandong, tuntang olo panusuh daha, tinai handak manjaragh daham akan äwen idjä panjangit tuntang pangabehu.

39. Aku handak mandjuluk ikau intu lengäe, mangat äwen tä karäh mangarak äkam malontäi, tuntang mampalokang äkam gantong tä, tinai äwen akan mengkak karä pakaiam, balalu marampas karä ramon kabungasm, sambil malihi ikau halowai tuntang halangai.

40. Limbah tä äwen karäh mirak olo arä mawi ikau, mamanting ikau hapan batu, tuntang manangkal ikau hapan padang.

41. Tinai äwen tä karäh manusul karä humam lepah lingis, balalu malalus karä hukum intu ikau intu baun arä olo bawi. Kakai aku handak mampaterai kandjim, sampai ikau djaton akan mupah olo tinai.

42. Aku handak maluput kasangitku dengam, mangat kabehungku terai dengam, tuntang aku handak manjuni asepku, djaton blait tinai.

43. Djetä basa ikau djaton djari manahiu katikam pesam tabela, tuntang djari marahas aku hapan

karä gawi tä; toto, aku handak manawon karä gawim tä hundjun takolokm, koan pangkahai Tuhan, Jehowa, uka äla ikau mandahang kadarhaka hindai labih bara karä kihalm tä.

44. Toto, karä olo pananding karä hatanding ikau, koae: kilau indue, kalotä kea anake bawi.

45. Ikau toto anak indum tä, idjä djari mangabelä banae tuntang anake: ikau toto paharin paharim tä, idjä djari mangabelä banae tuntang anake. Indum puna olo Het, tinai bapam olo Amori.

46. Kakam tä, djetä Samaria, tuntang karä anake idjä bawi, idjä mangkalewu hila sambilm; tapi andim tä, idjä melai hila gantaum, djetä Sodom tuntang karä anake bawi.

47. Maka ikau djaton djari mahoroe djalae, tuntang djaton djari manumon karä kakihal äwen: djetä kamäam pahalau korik, tuntang ngabeläm: tapi ikau paham haream mamapa arepm hong karä gawim.

48. Belom aku! koan pangkahai Tuhan, Jehowa, Sodom, andim tä, tuntang anake bawi, djaton djari tumon ikau gawie, tuntang anakm bawi.

49. Itäm, kalotoh kasalan audim Sodom tä: kadjohoe, kasangkak knaie tuntang kalangake, iä tuntang anake bawi; tapi iä djaton maku manjokah ole pähä tuntang rampah.

50. Iä hai atäie, tuntang mawi karä kakihal intu baungku; tagal tä aku djari mangauan iä, limbah aku djari mitä gawie tä.

51. Tinai Samaria kea djaton djari mawi sampai sabagi kasalam toh,

tinai ikau djari manambak kakihalm paham bara iä, sampai paharim tä kilau budjur awi karä kakihalm, idjä djari iawim.

52. Toh, takan ikau kea mananggong kahawem, ikau idjä awi karä dosam kilau djari mambudjur paharim tä; basa kakihalm idjä iawim pahalau paham bara ai, maka äwen tä budjur bara ikau; toh takan, ikau kea haburah baum, tanggong kahawem, basa ikau kilau mambudjur paharim tä.

53. Amon aku karä halalian tawanan baris äwen, iä tä tawanan Sodom tuntang karä anake bawi, tinai tawanan Samaria tuntang karä anake bawi, tä aku handak halalian tawanan baris aim kea marak äwen tä.

54. Mangat tumon tä ikau akan mananggong kahawem, tuntang haburah baum tagal talo handiai idjä iawim, idjä hapan tä ikau djari mampong iä

55. Amon paharim, Sodom tä tuntang anake bawi, karäh haluli akan kahalape solake, tinai Samaria tuntang anake bawi karäh haluli kea akan kahalape solake, tä ikau kea tuntang anakm karäh haluli akan kahalapm solake.

56. Tä paharin Sodom tä djaton hindai karäh indu tanding tuntang tapengan hong totokm, kilau intu wajah kadjohom idjä paham tä,

57. Pesan kadarhakam tä hindai djari bakarimah. Metoh anak bawin Aram tä manawah ikau, tuntang karä anak bawin Pilisti idjä hakaliling hetä hababaka ikau lepah lingsis:

58. Tä, maka ikau djari mananggong karä kadarhakam tuntang kakihalm, koan Jehowa.

59. Krana kakai augh pangkahai

Tuhan, Jehowa: Tumon gawim tä maka aku handak mawi ikau, ikau idjä djaton paraba sumpah. tuntang mangarak djandji.

60. Tapi aku kea handak manahiu djandjingku dengam, pesam tabela, tinai aku handak mampendeng dengam djandji idjä katatahi.

61. Tä ikau karäh mingat karä djalam, tuntang mahamen, amon ikau karäh manarima paharim tä, iä idjä bakas bara ikau, tuntang idjä tabela bara ikau: krana aku handak manenga äwen indu anakm, tapi djaton sabab djandjim tä.

62. Krana aku handak mampendeng djandjingku dengam, tä ikau karäh katawan, aku toh Jehowa;

63. Uka ikau manahiu tä tuntang mahamen, tinai djaton bahanji hindai marakang idjangm tagal kawahem. amon aku karäh manjapan tagal talo handiai idjä djari iawim, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

BAGI 17.

Tanding masuman hukum akan radja Sedekia, tuntang masuman karadjaan Kristus.

1. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

2. O ikau, olo kalunen! tanpa lelai tuntang tanding akan ungkup olo Israel:

3. Koam: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: aton idjä kongsan burong nasar idjä hai, idjä pandjang lombah palapase, tuntang bakapal bulue sambarana ampie, djeta tanggoh Libanon, balalu mangkamit suloh kaju seder.

4. Iä mamutik suloh karä edae kea. palus mimbit tä akan tanah

äka dagangan, palus mingkes tä hong lewun olo badangan.

5. Tinai iä mangkamit bawak buah tanah tä, mina tä huang tana, iä manduan mimbul tä buah-buah tokep kutoh danum.

6. Maka djeta belom, balalu mandjadi batang anggor idjä barangkap edae, tapi pandak batange. karä edae uras manintu nasar tä, tinai uhate penda iä. Kakai djeta mandjadi batang anggor, idjä barangkap tuntang manjalampak.

7. Tinai aton burong nasar beken, hai kea, idjä pandjang palapase. bakapal bulue: maka itä! batang anggor tä mules uhate manintu iä, palus medan manintu hetä kea, mangat iä tä mambisa iä bara kabon pambulan ajue.

8. Alo iä djari imbul hong tana bahalap, tokep kutoh danum, sampai tau medan tuntang mamua, mandjadi batang anggor idjä ogo.

9. Toh suman: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: tau kaju tä batuah tinai? Djaton uhate karäh irunap balalu buae karäh iramong, palus iä keang? Karä dawen salam-pake tä karäh uras keang; tuntang djaton awi lengä idjä hai, atawa awi utus olo idjä bakapal iä karäh inamput hapisah bara uhate.

10. Toto, iä djari imbul; tapi tau iä mandjadi? dia sana riwut timor manampur iä, iä palus keang? iä karäh karitip hong tana äkae belom.

11. Limbah tä augh Jehowa sampai aku, koae:

12. Toh suman akan ungkup idjä parisang tä: djaton keton harati rima talo toh? Koam: toto, radja Babel djari dumah tamä Jerusalem. tuntang djari manamput radjae, tinai karä mantire, balalu

mimbit äwen tä akæ hong Babel. — (2. *Rudja* 24, 10.)

13. Tinai iä djari manduan belahé bara utus radja, balalu djari hadjandji dengan äwen, tuntang djari manjoho äwen mananggong sumpah: tapi iä djari manamput karä awang kwasa hong tanah:

14. Mangat karadjaan tä magon randah, tuntang äla manggatang arepe, mangat djetä magon dähen mahaga djandjie.

15. Tapi äwen mengkak arepe malawan iä, balalu manjoho sarohæ talih Misir, blaku mampait akæ kutoh hadjaran tuntang kutoh karä oloe. Tau iä batuah? Idjä mawi talo kalotä, tau iä liwus? tau iä mangarak djandjie, tuntang liwus kea?

16. Belom aku! koan pangkahai Tuhan, Jehowa, intu äka radja tä, idjä djari mamparadja iä, idjä sumpahé djari inawahe, tuntang djandjie djari ingarake, hong äkae tä, hong Babel iä akan matäi.

17. Tinai Parao tuntang karä kawan parang ajue, dengan kutoh olo irake tä djaton akan mawat iä parang, amon musoh tä manampa kota tasaran, tuntang äka dähen, mangat marusak kutoh hambaruan.

18. Krana iä djari manawah sumpah, tuntang mangarak djandji idjä indähæ tuntang hasingkap lengä: basa iä djari mawi karä talo tä, toto, iä djaton karäh lapas.

19. Tagal tä kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Belom aku! toto sumpahé intu aku, idjä djari inawahe, tuntang djandjingku, idjä djari ingarake, karäh imalähku hundjun takoloke.

20. Aku handak manenan djaratku manjiutak iä, mangat iä inguling hong ramon djaringku, tuntang

aku handak mimbit iä akan Babel. hetä aku handak mamutus karä kalangkahe mawi iä, idjä hapan tä iä djari malangkah aku. — (12, 13.)

21. Maka karä olo ajue idjä hadari, karä kawae idjä omba iä bihin karäh halelek awi padang, tinai idjä katapasan karäh kasabura akan karä matan riwut: tä keton karäh katawan, aku. Jehowa, idjä djari hamauh kalotä.

22. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Aku kea handak manduan suloh kaju seder idjä tahlundjungæ, balalu handak mimbule: bara salampake idjä tahlundjungæ aku handak mamutik idjä kasuloh awang mangor, balalu handak mimbul djetä hundjun bukit idjä gantong tuntang hai. — (*Jes.* 53, 2)

23. Hong bukit Israel idjä gantong tä aku handak mimbule, tä iä karäh medan tuntang mamua, mandjadi batang seder idjä ogo haliai, sampai karä ampin burong melai penda edæ, tinai karä ampin talo trawang akan mangandjungen arepe penda edæ.

24. Tä karä kajun kajuan karäh kasene, aku, Jehowa, djari mamparandah batang kaju idjä gantong tä, tuntang djari mangantong batang kaju idjä randah tä; batang kaju idjä basiwoh tä djari ingeangku, tinai batang kaju idjä keang tä aku djari manjiwohe. Aku Jehowa idjä hamauh kalotä, tuntang malalus tä kea.

BAGI 18.

Hatalla puna budjur, iä mamaläh genep olo tumon gawie; tagal tä patut olo hobah.

1. Tinai augh Jehowa sampai aku, koæ:

2. Buhen keton hong tanah Israel hapan tanding kalotoh, sambil hamauh: karä bapae djari kuman bua manta, toh maka kasingan karä anake manjilo awi tä? — (*Jer.31,29.*)

3. Belom aku! koan pangkahai Tuhan, Jehowa, tanding kalotä djaton akan hapan hindai marak keton hong Israel.

4. Toto, karä hambaruan olo puna ajungku, kilau hambaruan bapae kakai hambaruan anake ajungku kea: maka genep hambaruan idjä badosa, iä tä akan matäi.

5. Toh, amon olo budjur malalus katetek tuntang kahalap.

6. Idjä djaton omba kuman hong äka gantong ain dewa, idjä djaton mariaran matae mitä dewa matekiapi ain utus Israel tä, idjä djaton marajap sawan kolae, tuntang djaton hindjä sawae metoh pamalie.

7. Idjä djaton mahenjek olo, idjä malian sanda akan olo idjä butang dengae, idjä djaton marampas talo, idjä mambagi talo kinae akan olo blau, tuntang makaian olo idjä halowai.

8. Idjä djaton mahatangan paham guajae, manjoho manak mäso, idjä mundur lengäe bara talo sala, tuntang mamutus budjubudjur akan olo.

9. Idjä manandjong hong karä hadatku, tuntang mahaga karä prentahku, mangat malalus katoto: olo tetek kalotä tantu akan belom, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

10. Maka amon iä manak hatuä, tuntang anake tä gagah, panusuh daha, idjä mawi kolae hapan brangai talo idjä injewut nah:

11. Idjä djaton malalus karä talo idjä injewut nah, tapi idjä omba

kuman hong äka gantong, tuntang marajap sawan kolae.

12. Idjä mahenjek olo tjalaka tuntang pähä, marampas kutoh talo, djaton maku malian sanda, tuntang iä mariaran matae naharep dewa matekiapi, balalu malalus kakihal.

13. Idjä mahatangan paham guajae manjoho manak mäso: kilen, iä tä akan belom? Toto, iä djaton akan belom! iä djari malalus karä kakihal tä: toto, iä akan impatäi, dahae akan manata takoloke.

14. Maka amon djetä tinai manak hatuä, tuntang anake tä mitä karä dosa, awang iawi bapae, tuntang iä batawat, uka äla gawie kalotä kea;

15. Djaton iä omba kuman hong äka gantong ain dewa, djaton mariaran matae maradjin dewa matekiapi ain utus Israel tä, iä djaton marajap sawan kolae.

16. Iä djaton mahenjek olo, iä djaton manangkeng sanda, iä djaton marampas, iä mambagi panginae akan olo blau, tuntang iä makaian olo halowai.

17. Iä djaton mundur lengäe bara olo pähä, djaton blaku paham guajae atawa manak mäso, tapi iä malalus prentahku, tuntang manandjong huang karä hadatku: olo tä djaton akan matäi tagal kadarhakan bapae, tapi toto iä karäh belom.

18. Tapi bapae, idjä djari gagah mahenjek, tuntang djari marampas ramon kolae, tinai djari malalus talo idjä djaton buah marak utus ai: toto, iä tä karäh matäi tagal kadarhakan ai.

19. Tapi koan keton: kileu anake tä dia akan mananggong kadarhakan bapae? Basa anake tä djari mawi talo budjur balalap, tinai

djari mahaga karä prentahku, tuntang malalus djetä, maka toto iä akan belom.

20. Krana hambaruan idjä badosa, iä tä kea akan matäi. Anake djaton akan mananggong kadarhakan bapae, tinai bapae djaton akan mananggong kadarhakan anake; kabudjur olo budjur puna akae, tinai kadarhakan olo darhaka puna akae kea. — (4. Mos. 26.11.)

21. Tapi amon olo darhaka hobah bara karä dosae, idjä djari iawie, sambil mahaga karä prentahku, tuntang malalus kabudjur katetek: toto, iä akan belom palus djaton matäi.

22. Karä kadarhaka idjä iawie djaton hindai mahiu intu iä; awi kabudjure idjä ilaluse tinai iä akan belom.

23. Aton kamaäm aku mangilak pampatäi olo darhaka? koan pangkahai Tuhan, Jehowa; djaton aku mangilak iä hobah bara karä djalae, mangat iä belom? — (33,11.)

24. Tapi amon olo budjur mules bara kabudjure, balalu mawi kapapa, tuntang malalus karä kakhil tunon gawin olo darhaka, aton iä tä akan belom? Karä kateteke, idjä djari iawie, djaton akan mahiu tinai: huang kalangkahe idjä hapae malangkah, tuntang huang dosae idjä äkae badosa, huang tä kea iä akan matäi.

25. Tinai koan keton: gawin pangkahai Tuhan tä djaton budjur. Hining keton, o olo utus Israel: toto, gawingku idjä djaton budjur? djaton gawin keton tä idjä sala?

26. Amon olo tetek mules bara kateteke, palus mawi kapapa, tuntang matäi huang tä, tä maka iä

matäi tagal kadarhaka. idjä djari iawie.

27. Tinai amon olo darhaka hobah bara kadarhaka. idjä djari iawie, balalu malalus kabudjur katetek, iä tä karäh mambelom hambaruae.

28. Basa iä djari batirok, palus hobah bara karä kalangkahe, idjä djari ilaluse, toto, iä akan belom, palus djaton matäi.

29. Tinai koan äwen baris utus Israel: djalan pangkahai Tuhan tä djaton budjur. Toto, djalangku idjä djaton budjur, o utus Israel? dia djalan keton tä idjä papa?

30. Tagal tä aku handak mamalah mawi keton, o utus Israel, genep biti tunon gawin ai! koan pangkahai Tuhan, Jehowa; hobah keton, ules bara karä kadarhakan keton, tä kadarhakan keton djaton akan indu karusak keton

31. Kanan karä kalangkah keton, idjä djari hapan keton malangkah, balalu tanpa atäi taheta, tuntang rogh taheta akan keton: krana buhen keton handak matäi, o ungkup human Israel!

32. Krana aku djaton mangilak pampatäi olo idjä akan matäi, koan pangkahai Tuhan Jehowa: tagal tä hobah keton, tuntang belom.

BAGI 19.

Augh tatum tagal karusak Juda tuntang radjae.

1. Tapi ikau, ambo augh tatum tagal karä mantir Israel,

2. Koam: kilen indum tä? Iä kilau singa bawi, idjä mahukup marak karä singa, tuntang iä ma-

haga anake marak karä singa tabela.

3. Idjä bara karä anake ihagae buabua. djetä mandjadi singa gantjang; iä madjar arepe manangkarap talo, tuntang kuman olon.

4. Amon karä utus olo mahining britae tä. maka olo manawan iä hapan palowange, balalu mimbit iä tuntang saluang uronge akan tanah Misir. — (2. *Raulja* 23, 33.)

5. Maka amon indue mitä, kaharape tä, idjä tahi iendähe, djari niban, tä iä manduan anake idjä tinai, idjä ihagae mandjadi singa gantjang.

6. Djetä haradjur manaudjong marak karä singa, mandjadi singa gantjang, balalu iä madjar arepe manangkarap talo, tuntang kuman olon.

7. Iä marajap balon äwen, tuntang marusak karä lewue, sampai hapus tanah tä, tuntang karä talo huange, djungum awi sakungkonge.

8. Tä karä utus olo hong karä tanah hakaliling mangapong iä, tuntang mandjudju salampit mawi iä, balalu manawan iä huang palowange:

9. Tinai tuntang saluang uronge iä inutup äwen huang karanda, mangat iä imbit akan radja Babel, tuntang äwen manutup manonggo iä hong palowang, nakara aughä äla mamala hiandai hong karä bukit Israel. — (2. *Kron.* 36, 6.)

10. Indum djari kilan batang anggor, sama kilau ikan, idjä imbul tokep kutoh danum; iä mamua tuntang medan barangkap awi kutoh karä danum.

11. Maka edae tä hai, sampai tau indu sokah radja, karäkaräe uras balasau, basa iä kilau imung-

kor awi kakapal dawäe: tuntang iä mamala awi kagantonge tuntang karangkap edae.

12. Tapi iä iruap tuntang kausagit, palus indjakah akan petak, tuntang riwut timor mangeang buae; edae idjä batekang djari pelekpaleka palus keang, tuntang djari kuan apui lepah lingis.

13. Maka toh iä djari imbul hong padang benjem, hong petak idjä keang kamahau tuntang ngarising.

14. Tinai apui djari lembut bara edae idjä, tuntang djari mangähu mampalepah karä bua, sampai djaton batisa edae idjä batekang, idjä tau indu sokah katan marentah. Djetoh puna indu augh tatum, maka palus toh kea tau hapan tä.

BAGI 20.

Karä olo Jehudi impudji tagal karä dosae; asi indjandji tinai.

1. **M**aka djadi njelo udju, bulan limä, andau sapulu bulan tä, tä belae bakas olo Israel manalih, tantai misek Jehowa; maka äwen tä mondok intu baungku. — (14.1.)

2. Tä augh Jehowa sampai aku, koe:

3. O olo kalumen! suman akan bakas Israel, awi hamauh dengan äwen: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: aton keton toh dumah tantai misek aughku? Belom aku! aku djaton maku iisek keton! koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

4. Käläh pudji kotak äwen, o ikan olo kalumen, suman akae karä kakihal bapae.

5. Sambil hamauh dengan äwen: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: metoh aku djari mintih Israel, aku manggatang lengängku akan panakan human Jakob, tuntang masanan arepku akae hong tanah Misir. Toto, aku manggatang lengängku sumpah akae, koangu: aku toh Jehowa. Hatallan keton. — (2. Mos. 6.8.)

6. Katika tä kea aku manggatang lengängku sumpah akae, mangat aku mamplua iä bara tanah Misir, mimbit iä akan tanah, idjä djari inggau inutipku akae, idjä nahasak djohontusun meto tuntang madu, idjä kampilie bara karä tanah.

7. Tuntang aku hamauh dengan äwen: käläh genep biti keton manganan karajap matan keton, tuntang äla mangihal arep keton dengan dewa Misir idjä matekiapi; aku Jehowa puna Hatallan keton.

8. Tapi olo tä djari marisang dengangu, palus djaton maku manarima aughku: dialo idjä biti manganan karajap matae, djaton malih dewa Misir idjä matekiapi. Tagal tä koangu, aku handak manampohak kasangitku mawi äwen, mangat maluput hapus kalaitku mawi iä hong tanah Misir.

9. Tapi aku marandjar tagal arangu, belä djetä batawah intu baun olo kapid, idjä marak iä äwen tä melai, tuntang idjä akae aku djari masanan arepku intu bane, mangat mamplua äwen bara tanah Misir.

10. Palus aku djari mamplua äwen tä bara tanah Misir, tuntang magah äwen akan padang tunis benjem.

11. Hetä aku manenga prentahku, tuntang masuman karä ha-

datku akae, idjä awi tä olo belom, amon iä malaluse. — (2. Mos. 20.)

12. Tinai aku manenga sabatku kea akan äwen, indu toros äwen dengangu, mangat äwen katawan, toto aku Jehowa, idjä mamprasih iä.

13. Tapi ungkup Israel marisang dengangu hong padang tunis tä: äwen djaton manandjong hong karä hadatku, tuntang iä manganan prentahku, idjä awi tä olo belom, amon iä manumoe. Tinai iä palam mamapa karä sabat ajungku, sampai koangu, aku handak manampohak kasangitku mawi iä hong padang tunis, tantai mampalomos iä hetä.

14. Tapi aku marandjar tagal arangu, mangat äla batawah intu baun karä olo kapid, idjä tuntang iä mitäe aku djari mamplua äwen tä. — (4. Mos. 14, 15.)

15. Tapi aku manggatang lengängku kea sumpah akan äwen hong padang tunis, djaton aku handak manamäan iä akan tanah, idjä djari inengaku akae, idjä nahasak djohon tusun meto tuntang madu, idjä kampilie bara karä tanah.

16. Djetä, basa äwen tä djari manganan karä prentahku, tuntang djaton djari manandjong tumon hadatku, tinai iä djari mangihal karä sabatku: krana atäie radjin manuntut dewae matekiapi.

17. Tapi matangu manjanjang iä, sampai aku djaton marusak iä, djaton palus mampalomos iä lepah lingis hong padang.

18. Malainkan aku hamauh dengan anak äwen hong padang tunis: äla keton manandjong tumon karä hadat bapa keton, tuntang äla mahaga prangae, tinai äla mangi-

hal arep keton hapau dewae matekiapi.

19. Aku toh Jehowa, Hatallan keton; tandjong keton tumon hadatku, haiak mahaga karä prentahku, tuntang malalus djetä.

20. Haga totototo karä sabatku, mangat djetä indu torosku dengan keton, mangat keton katawan aku, Jehowa, puna Hatallan keton.

21. Tapi karä anake tä kea parisang denganku: iä djaton djari manandjong tumon hadatku, tuntang djaton mingat karä prentahku, mangat malalus djetä, idjä amon ilalus olo iä akan belom awi tä: tinai äwen mangihal karä sabatku. Tä sampai kahandakku, handak manampohak kasangitku mawi iä, mangat mahapus karä kalaitku dengae hong padang tunis.

22. Tapi aku mules lengängku, balalu marandjar tagal arangku, belä bawawah intu matan olo kapid, idjä tuntang iä mitäe aku djari mamplua äwen.

23. Tapi aku manggatang lengängku sumpah akan äwen kea hong padang tunis, aku handak manaburau iä marak karä olo kapid, tuntang mandarai iä akan karä tanah.

24. Basa äwen tä djaton djari malalus karä hadatku, tapi iä djari manganaan karä prentahku, tuntang djari mangihal karä sabatku, tinai matae maradjin karä dewa matekiapi ain bapae.

25. Tagal tä aku kea manjaragh äwen akan tata papa, akan hadat idjä djaton tau mabelom iä.

26. Aku manalua iä kihal awi karä parapahae, sampai iä mampatandjong karä anake idjä bakas mahoroe apui: mangat aku maru-

sak äwen, nakara iä akan katawan, aku toh Jehowa.

27. Tagal tä, o olo kalumen! suman akan untkup Israel, sambil hamauh dengan äwen: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: bapa keton djari mamapa aku haream hindai bara djetä, awi karä kalangkahe idjä hapae malangkah aku.

28. Krana limbah aku djari manamäian iä akan tanah tä, idjä tagal tä aku djari manggatang lengängku, sumpah handak manenga tä akac: tä maka äwen manggau karä lungkoh gantong, tuntang karä pahewan, tinai iä mampatäi hetä karä meto parapahae, tuntang mimbit akan hetä karä panengae, idjä hapae mamparahas aku, tuntang hetä iä mina karä talo mangat ewauc, haiak manusub hetä karä parapahae talo ihop.

29. Maka koangku dengan äwen: akan en äka gantong tä idjä inilih keton? Tapi alo kalotä, magon kea djetä inggaräe äka gantong, sampai andau toh.

30. Tagal tä, sanan akan untkup Israel: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: kiden, tantai keton handak kihal tumon djalan karä bapa keton, tuntang habandong omba talo kadjilek idjä hapae?

31. Toto, awi keton maluput karä panengan keton, tuntang mampatandjong anak keton mahoroe apui, maka keton djari kihal awi karä dewa matekiapi ain keton sampai andau toh. Tinai angat keton, aku handak iisek keton, o utus Israel? Belom aku! koan pangkahai Tuhan, Jehowa, aku djaton handak iisek keton! — (2. *Radja* 16.3.)

32. Tagal tä, idjä djari lembut hong atäi keton tä djaton haliai

akan mandjadi, iä tä idjä koan keton: ita handak sama kilau karä olo kapor. tuntang kilau karä utus olo hong karä tanah beken. handak manjembah kaju tuntang batu.

33. Belom aku! koan pangkahai Tuhan, Jehowa, aku handak marentah keton hapan penang idjä abas, tuntang lengängku idjä indjudjukn. tuntang karä kasangitku idjä inampohakku.

34. Krana aku handak mamplua keton bara karä ntus olo. tuntang mamunpong keton bara karä tanah. idjä hetä keton djari kasaburan. hapan penang idjä abas, tuntang lengängku idjä indjudjukn, tuntang kasangit idjä inampohakku.

35. Aku handak mimbit keton akan padang tunis benjem. äka arä utus olo horan, hetä aku handak marinting mawi keton hataharep bau.

36. Kilau aku djari marinting mawi tato keton hong padang Misir. kakai aku handak marinting mawi keton kea. koan pangkahai Tuhan, Jehowa. — (4. Mos. 14. 22.)

37. Aku handak manjoho keton mahalau mamenda sokah. tuntang aku handak mingkes keton tamä pasong djudji.

38. Tinai aku handak mamapas manganau bara keton karä olo idjä parisang palangkah aughku; bara tanah äka tamuäie aku handak mamplua olo tä. balalu iä djaton akan buli tanah Israel tinai, tä keton akan katawan. aku toh Jehowa.

39. Maka keton. o ungkup Israel! kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: brangai lius, genep bitin keton manempo dewae matekiapi, palus dapit, basa keton

puna djaton maku manarima aughku: tapi terai, äla mamapa arangku idjä brasih hindai hapan karä talo panenga tuntang dewan keton matekiapi.

40. Krana hong bukitku idjä brasih, hong bukit Israel idjä gantung, koan pangkahai Tuhan Jehowa, hetä maka hapus ungkup Israel akan sombajang intu aku hong tanahe. äwen samandiai: hetä aku handak mangilak iä. hetä aku handak maradjiu parapah tandjungan ain keton. tuntang karä parut talo ain keton. tinai karä ramon keton idjä imbaris imprasih.

41. Keton karäh ingilakku tuntang talo mangat ewaue, amon aku mamplua keton bara karä utus olo, balalu mamunpong keton bara karä tanah, idjä akan hetä keton djari kasaburan, tuntang aku karäh imprasih awi keton intu bauu karä olo kapor.

42. Tä keton karäh katawan, aku toh Jehowa, amon aku djari magah keton akan tanah Israel. akan tanah tä. idjä tagal tä aku djari manggatang lengängku, sumpah handak manenga tä akan tato keton.

43. Hetä keton karäh mingat karä djalan keton. tuntang karä gawin keton. idjä awi tä keton djari mangihal arep keton. tuntang keton karäh mandjilek arep keton tagal karä kapapa tä. idjä djari iawi keton.

44. Tä keton karäh katawan, aku toh Jehowa, amon gawingku kalotä dengan keton tagal arangku. djaton djaka tumon kapapan prangan keton. tuntang gawin keton. idjä napakarok arep keton. joh ungkup Israel! koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

45. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

46. O ikau, olo kalunen! ules baum manintu djalan hila salatan, palus ambo aughm manaharep salatan; tudjum mawi kajuan tä hong padang hila salatan:

47. Sanan akau kajuan idjä hila salatan tä: hining augh Jehowa! Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: toto, aku handak mantokan apui hong ikau idjä akan manjeha hong ikau karä kaju belom tuntang kaju matäi; njalae idjä gandagandang djaton akan imbelep, tapi awi djetä kea karä talo karäh injeha bara salatan sampai utara.

48. Tä karä isi akan mitä, aku Jehowa djari mantokan tä; tuntang djetä djaton akan imbelep.

49. Maka koangku: Kajah, pangkahai Tuhan, Jehowa! äwen tä hamauh mauwah aku, koae; olo tä pamandi paunding bewäi.

BAGI 21.

Padang Jehowa insuman.

1. **M**aka augh Jehowa sampai aku, koae:

2. O olo kalunen! ules baum manintu Jerusalem, ambo aughm mantam äka brasih, tudjum mawi tanah Israel,

3. Sambil hamauh dengan tanah Israel: kakai augh Jehowa: aku handak manjilak padangku bara kumpunge, tuntang handak mampalomos hong ikau olo tetek haiak olo darhaka.

4. Djadi, basa aku handak mampalomos hong ikau olo tetek tun-

tang olo darhaka, tagal tä maka padangku akan blua bara kumpunge mawi karä isi samandiai, bara salatan sampai utara.

5. Tä karä isi akan katawan, aku Jehowa djari manjilak padangku bara kumpunge, djetä djaton inamäan tinai

6. Maka ikau, o olo kalunen! patut manguntuh; kuntuh intu baum äwen sampai paim paleko, tuntang paham kapähäe.

7. Maka amon olo tä karäh misek ikau: buhen ikau manguntuh? — tä ikau tombah: tagal augh brita tä idjä dumah, idjä awi tä karä atäi karäh bageto, tuntang karä lengü karäh manduläi, karä kamenteng karäh mäkot, tuntang karä utut karäh halujau kilan danum. Toto, djetä dumah, tuntang karäh tulus kea, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

8. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

9. O olo kalunen! tudjum, koam: kakai augh Jehowa: sanan: padang, toto padang tä djari iasa tuntang impanjili.

10. Djetä djari iasa akan hapan mampatäi paham: djetä djari ingarinda uka ngilangilat. Kilen, tau ita handjak hindai? Krana sokah Anakku mamparusak karä kaju.

11. Iä djari manjoho mangarinda djetä, mangat olo akan mimbing tä: padang tä djari iasa tuntang impanjili, mangat djetä inenga intu lengän olo pamuno.

12. Kariak tuntang tangis, o ikau olo kalunen! krana djetä akan mantakan djalahan olo ajungku, mantakan karä mantir Israel: panaräwen tagal padang tä manjangkulep hapus djalahan olo ajungku; tagal tä pantu arepm!

13. Krana Iä djari mangkemä äwen tä, tapi djaton gunae. Kilen, sokahe idjä ingabeläe tä djaton akan sampai? koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

14. Tagal tä, o ikau olo kalunen! tudjum, tapok lokapm: krana padang tä karäh sampai hantelo hambulang tingkate, iä tä padang pampatäi, padang parusak paham, idjä karäh buah äwen sampai hong karonge idjä hila huange haliai.

15. Aku djari manjampai totok padang mawi karä bauntonggang ai, sampai karä atäi lenjoh mandjadi kalongkang paham. Kajah, djetä djari simpan kilakilat, tuntang djari injilak akan manedjep.

16. Gulong arepm, ules, tedjep hila gantau! ules tinai, paugkil hila sambil! brangai idjä tintun baum!

17. Maka aku kea handak manapok lokapku, tuntang maluput lason kasangitku. Aku, Jehowa, djari hamauli kalotä.

18. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

19. Maka ikau, o olo kalunen, tampa akam duä djalan, idjä mahoroe hetä padang radja Babel dumah: bara tanah idjä panumah dnäduä tä.

20. Bintik toros, bara hetä djalan idjä tä, idjä mahoroe hetä padang palus sampai Raba, idjä ain olo Amon: tinai idjä, idjä sampai Juda, sampai kota Jerusalem.

21. Krana radja Babel karäh mendeng intu kampung djalau, intu takolok djalan duäduä tä, tuntang manadjah talo: iä karäh batenong hapan anak panah, tuntang misek dewa, tinai mariksa atäi meto.

22. Maka tadjahe tä kalabuäe

akan hila gantau, akan Jerusalem, mangat manjoho pangkalima akan hetä, uka malahap mampatäi, uka mambo aughe basasurak, mimit parantjah hapae mawi blawang, tuntang manampa kota tasaran, tinai äka dähen.

23. Maka angkat äwen tadjah olo tä haiang bewäi, alo äwen djari hasumpah dengae: tapi iä karäh manahiu karajape, mangat äwen dinon awie.

24. Tagal tä kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Basa keton mampingat olo tahu karajap keton, awi kalangkah keton djari bakarinah, sampai dosan keton mamala huang karä gawin keton: toto, basa keton djari taraingat, maka keton karäh kalong awi lengäe.

25. Ikau, joh radja Israel idjä parajap tuntang darhaka, idjä andaum akan dumah metoh kahapus kadarhakam.

26. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: kanan saruban, tipas makota, djetä djaton akam hindai. Aku handak manggatang idjä korik tä, tuntang mamparandah idjä hai.

27. Aku handak marusak, marusak, toto marusak makota tä, balalu djetä akan haiang, sampai iä tä dumah, idjä puna patut tempoe, tä akae aku handak manenga tä.

28. Maka ikau, o olo kalunen! tudjum, koam: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa, tahu panakan Amon tuntang tawahe: kakai koam: padang, toto padang djari tarasilak, djetä djari ingarinda kilakilat akan mampatäi, mangat mampalomos.

29. Tinai akam olo manabit ka-

haiang, tuntang masanan tandjaro, mangat ikau kea badjeleng injama dengan ujat olo darhaka idjä djari impatäi, idjä andaue djari dumah metoh kahapus hadarbakae.

30. Adjok padangm buli kumpange. Hong akam inakan, hong tanah idjä puna ingkalewum aku handak mahukum ikau.

31. Aku handak manampohak kasangitku mawi ikau, tuntang handak manampur ikau hapan kalaitku hasep, tinai handak manjaragh ikau hong lengän olo idjä panjeha parusak.

32. Ikau akan kinan apui, tuntang daham karäh batusuh bentok tanah; tinai olo djaton akan mingat ikau hindai, krana aku, Jehowa, djari hamauh kalotä.

BAGI 22.

Dosan olo Jerusalem tuntang hukume.

1. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

2. O ikau olo kalunen, djaton ikau handak mampudji mangotak lewu, idjä pambusau daha tä? su-man akae karä kakihal ai!

3. Koam: kakai augh pangkahai Tuhan. Jehowa: joh lewu. idjä panusuh daha hong arepm. mangat katikam badjeleng sampai, tuntang idjä mauampa hampatong matekiapi akam. hapan mangihal arepm.

4. Awi karä daha idjä djari inusuhm ikau djari tiwas, awi karä hampatong matekiapi idjä inampam ikau djari kihal. awi tä ikau mamandak katikam, balalu mandjeleng karä ujelom. Tagal tä aku djari mandjuluk ikau akan olo ka-

pir, mangat impahawen, tuntang akan karä tanah indu ihababakae.

5. Idjä tokep tuntang idjä kedjau bara ikau karäh halalea ikau. ikau idjä kihal aram tuntang paham kamapahm.

6. Itäm. karä mantir Israel melai hong ikau hapan kagagahe, akan manusuh daha.

7. Indu bapa djari inawah bewäi hong ikau, karä tamuäi inggagah tuntang irarat hong ikau, nolä tuntang balo ihenjek intu ikau.

8. Talo ajungku idjä brasih tä djari inawahm, tuntang karä sabbatku djari ingihalm.

9. Olo pangotok melai hong ikau, mangat manusuh daha: olo tä kuman hong karä äka gantong, tuntang malalus karä kapapa hong ikau.

10. Olo mampalowai kahawen bapae hong ikau, tuntang hadjadjuan olo bawi kahum pamalie.

11. Tinai genep biti kihal gawie dengan sawan karampie. tinai iä tulah dengan manantue sawan anake. tinai belae djari mamandong betaue, anak bapae kea. — (3. Mos. 18, 15.)

12. Iä djari tarima sudok, mangat manusuh daha: ikau djari paham malipet talo ihatangam. tuntang ikau djari malalus kakahom dengan kolam hapan kagagahm: tapi aku djari ingalapeam. koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

13. Toh itäm, aku manapok lokapku hengan tagal kakohom idjä ilalutm, tuntang tagal karä daha idjä hong ikan.

14. Kilen, atäim tau magon tanggar? tau lengäm magon abas, metoh karä andau, amon aku handak mawi ikau? Aku Jehowa

djari hamauh kalotä, tuntang handak malaluse kea.

15. Aku handak manamburup ikau marak olo kapir, tuntang manaburan ikau hong karä tanah. palus handak mampalepah karä kakahalm bara ikau;

16. Kakai ikau karäh inggarä olo kapir kadjileke, tä ikau akan kasene, aku toh Jehowa.

17. Tinaï augh Jehowa sampai aku, koae:

18. O olo kalunen! äwen baris Israel tä djari kilau tain salaka intu aku: uras iä kilan tambaga, timah, sanaman, tanggalong hong priok: kilau tain salaka bewäi iä.

19. Tagal tä, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: basa keton djari uras kilau tain talo, tagal tä, toto, aku handak mangampeleng keton hong bentok Jerusalem.

20. Kilau salaka, tambaga, sanaman, tanggalong atawa timah ingampeleng hong prioke, tuntang mamuput apui hetä, mangat mananake: kakai kea aku handak mangampeleng keton huang kasangitku, mingkes keton hetä huang kalaitku, tuntang mananak keton.

21. Toto, aku handak mangampeleng keton, tuntang mamuput keton intu apui kasangitku, mangat keton leujoh bentok hetä.

22. Kilau salaka inanak hong prioke, kakai keton akan impaleujoh bentok hetä, tä keton akan katawan, aku, Jehowa, djari manampohak kasangitku mawi keton.

23. Tinaï augh Jehowa sampai aku, koae:

24. O ikan olo kalunen! suman akan äwen: ikau tanah, idjä puna djaton tau imprasih, idjä djaton

djari buah udjan hong andau kalait.

25. Karä nabi idjä hong hetä djari pakat kilau singa, idjä manjakungkong manangkarap talo: äwen kuman hambaruan olo, iä marampas panatau, tuntang karä talo barega, tinaï iä paham mam-balo olo hetä.

26. Karä imam ajue gagah marajap Toratku, tuntang iä mangihal karä talo ajuunggu idjä brasih; talo idjä brasih tuntang talo idjä kihal iä djaton mangabekäe, tuntang iä djaton masuman idjä kwe idjä brasih, tinaï idjä kwe idjä kihal: tinaï iä mules matae bara sabatku: toto, aku inawah marak äwen tä.

27. Karä mantire huang iä kilau harimaung, idjä manangkarap talo, mangat manusuh daha, tuntang marusak hambarnan, tagal kako-hoe.

28. Karä nabie manjapu akae hapan ketok mamäng, iä mitä talo haiang akae, tuntang masuman tandjaro, koae: kakai augh pangkahai Tuhan: — tapi Jehowa djaton toto hamauh. — (13,6.)

29. Karä olo hong tanah uras mararat bewäbewäi, tuntang marampas bewäi, iä mahenjek olo tjalaka tuntang olo pähä, tinaï gagah mawi tamuäi, djaton deng-an patut.

30. Maka aku djari manggan marak äwen, djaka aton olo idjä biti, idjä tau mangota iä, idjä tau mendeng intu katembaie akan tanah tä, manambang baungku, uka äla aku marusak tä: tapi aku djaton soudane.

31. Tagal tä aku djari manampohak kalaitku mawi äwen, tuntang hapan lason kasangitku aku djari

mampalomos iä; gawie djari imalähku intu takoloke, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

BAGI 23.

Karadjaan Juda tuntang Israel inanding dengan duä sapangan.

1. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

2. O ikau, olo kalunen! aton olo bawi duä biti, hindjä indue.

3. Äwen tä malontäi hong Misir pesae tabela; hetä tusue iopet, tuntang intu iä mandjungat kabudjange totok tusue injumput.

4. Idjä bakas tä Ohola (*tingkap ai*) arae, tinai aran andie Oholiba. (*Tingkapku hong iä.*) Maka äwen duä tä mandjadi akangku, tuntang manak hatuä bawi. Maka djetoh riman arae: Samaria djetä Ohola, tinai Jerusalem Oholiba.

5. Maka Ohola tä malontäi kahum iä rantep aku, tuntang iä hasep kipäe dengan karä bandonge. iä tä dengan olo Asur idjä darah iä:

6. Idjä hapakaian biru, idjä uras mantir tuntang tuan, uras budjang idjä bakena, idjä hapan hadjaran.

7. Kakai iä mangandji arepe dengan karä pangenan olo Asur, tuntang iä mangihal arepe dengan karä dewa matekiapi ain olo tä idjä ipäe.

8. Tinai iä djaton terai kea dengan karä kandjie idjä bara tanah Misir, krana äwen djari mantiroh iä metoh katabelae, tuntang djari manjumput totok tusue intu iä mandjungat kabudjange, tinai iä paham djari habandong dengae.

9. Tagal tä aku djari manjaragh

iä intu lengän karä bandonge, intu lengän olo Asur, idjä äka kipäe hasep.

10. Äwen tä mampalowai kahawäe, tuntang manamput anake hatuä bawi, tapi indue impatäie hapan padang. Tä iä babewau marak karä olo bawi, limbah olo djari malalus hukum mawi iä.

11. Maka amon andie Oholiba mitä talo tä, tä iä manjabak kipäe paham bara djetä, tuntang karä kandjie paham bara kandjin kae.

12. Iä hasep kipäe dengan olo Asur, dengan karä mantir tuntang tuan tä, idjä hadarah dengae, idjä hapakaian talo bungas toto, idjä hapan hadjaran, idjä uras budjang bakena.

13. Tä aku mitä iä toto ingihal, gawin äwen duä tä sama bewäi.

14. Maka djetä paham haream manjabak kandjie. Krana amon iä mitä olon imintik hong dinding hapan taluga ampiampin olo Kasdim.

15. Idjä hababat kahange, tuntang saruban idjä sambarana bintike hong takoloke, tuntang ampin äwen tä uras olo kwasa, tumon puna ampin olo Babel, idjä hong Kasdim, tanah äkae inakan:

16. Tä iä hasep kipäe dengan äwen, sana iä mitä äwen tä, palus iä manjoho sarohan hagoet akan tanah Kasdim.

17. Maka olo Babel tamä hindjä iä hong äkae batiroh, tuntang mangihal iä awi kandjie, tinai iä mangihal arepe dengan olo tä: limbah tä huange belä dengan olo tä.

18. Kalotä iä mukäi kandjie, tuntang mampalowai kahawäe, tä

maka huangku belä dengae, kilau huangku djari ngabelä kakae kea.

19. Maka iä paham haream manjabak kandjie: iä manahiu metoh katabelae, metoh iä djari mangan-dji arepe hong tanah Misir.

20. Tuntang iä hasep kipäe paham bara karä gundik olo tä, idjä puna blasnt huange kilau kalidai, tuntang hasep kipäe kilau hadjaran.

21. Kakai ikau malampangan kandjim pesam tabela, metoh olo Misir musik totok tusum basa metoh kabudjangm.

22. Tagal tä, o Oholiba! kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: itäm, aku handak mampalembut karä bandongm, idjä djari äka kabelän huangm, mawi ikau, tuntang handak magah iä bara hetä-hetä mawi ikau:

23. Iä tä karä olo Babel, tuntang olo Kasdim, Pekod äwen telo Sua dengan Koa, tinai karä olo Asur haiak dengae, uras budjang bakena, uras mantir tuntang tuan, kapala tuntang olo hai, idjä hapan hadjaran.

24. Äwen tä karäh dumah maranggar ikau, tuntang tatap ganggaman parang, kareta, tuntang kutoh kawan olo, idjä hapan taming, talawang, salutup: olo tä karäh mangapong ikau hakaliling. Äwen handak injohoku masara mamutus, mangat mamutus mawi ikau tumon kahandak ai.

25. Aku handak malalus kabehungku mawi ikau, sampai olo tä hasep kasangite mantakan ikau: iä karäh manasap urongm tuntang pindingm, tinai idjä batisa hong ikau djetä karäh lepah halelek awi padang: äwen karäh manamput

anakm hatuä bawi, tuntang tisanm tä karäh inusule lepah lingis.

26. Tinai iä karäh mengkak karä pakaiam, tuntang marampas karä ramon kabungasm.

27. Tumon tä aku handak mananganan karä kihalm bara ikau, tuntang karä kandjim, idjä imbitm bara tanah Misir: tä ikau djaton akan manggatang matam manintu tä tinai, tuntang djaton karäh mingat Misir hindai.

28. Krana kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Toto, aku handak manjaragh ikau akan lengän olo idjä injingim, tuntang akan lengän olo idjä kabelän huangm.

29. Äwen tä karäh mawi ikau kilau musoh, tuntang marampas talo handiai idjä pangulihm, tuntang malihhi ikau lowailabaia, mangat kahawem kandjim impalowai, tuntang kakihalm tinai kaban-dongm.

30. Karä talo tä olo karäh mawie intu ikau, basa ikan djari bakandji ompat olo kapir, tuntang djari mangihal arepm dengan dewa matekiapi ai.

31. Karä gawin kakam djari inu-mom, tagal tä aku handak marena sangkir ai intu lengäm kea.

32. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Ikau akan mihop sangkir kakam, idjä hai tuntang mahulong, ikau karäh indu inabean tuntang ihababaka, sangkir tä arä huange.

33. Ikau karäh sabak kabusaum tuntang tjalakam: sangkir kakam Samaria tä puna sangkir kakarak tuntang karusak.

34. Djetä patut ihopm ingaring-irm, palus injipam manguase, tuntang manggarut mangempang tusum: krana aku djari hamaul ka-

lotä, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

35. Tagal tä, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Basa ikau djari ngalapean aku, tuntang mananganan manalikut aku, tagal tä, has ikau toh kea akan manang-gong kihalm tuntang kakandjim!

36. Tinai Jehowa hamauh dengangkü: O ikau olo kalunen! aton ikau handak mambudjur Ohola äwen duä Oholiba? Has, su-man karä kakibale akae!

37. Krana äwen djari habandong, tinai daha djari sondau intu lengäe: iä djari habandong dengan dewae matekiapi, tinai karä anake, idjä djari inakae akangu, djari impatandjonge hong apui akae, indu kinae.

38. Tinai iä djari mamapa aku kalotoh: iä djari mangihal äkaku brasih andau tä kea, tuntang mamapa karä sabatku.

39. Krana limbah äwen djari mampatäi anake akan dewae matekiapi, palus andau tä kea iä tamä äkaku brasih, mangihal djetä. Toto, kakai gawin äwen tä hong bentok humangu.

40. Tinai äwen djari manjoho sarohan tanggoh olo, idjä akan dumah bara kedjau. Maka itä! sana äwen tä dumah, tä maka ikau mampandoi arepm, tinai mambungas arepm hapan ramon kabungasm.

41. Limbah tä ikau mondok hong sasuro idjä bahalap, tuntang medja idjä djari tatap suange intu baue, hetä ikau djari mingkes garo tuntang minjak ajungku.

42. Tuntang sana lalenton olo djetä djari terai, maka iä mampakadja olo hatuä braugai ampie tinai, tinai olo pambusan iagah bara

padang tunis tä: iä mangkepan lasong intu lengäe, tuntang lasong kabungas intu takoloke.

43. Maka angkat adongku: tau olo bawi bakas tä magon habandong? Tapi toh olo karäh habandong dengae katahie aton.

44. Krana olo hindjä dengae, kilau olo hindjä olo bawi idjä puna lontäi: kakai olo hindjä dengan Ohola äwen duä Oholiba, olo bawi bakandji tä.

45. Tagal tä, olo hatuä idjä budjur karäh mahukum iä, tumon kapatut olo pahabandong tuntang olo panusuh daha: krana äwen duä tä puna pahabandong, tuntang daha djari sondau hong lengäe.

46. Krana kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Aku handak mimbit tawon olo mawi iä, tuntang handak manjaragh iä, uka injabannen irampas.

47. Tawon olo arä tä karäh mamanting iä hapan batu, tuntang manedjep iä hapan padange: äwen akan mampatäi anake hatuä bawi, palus manusul karä humae.

48. Kakai aku handak manganan kihal bara tanah tä, mangat karä olo bawi beken iadjar, uka äla manumon karä kakihal keton.

49. Kalotä olo karäh mamuat kakandjin keton intu keton, tuntang keton akan mananggong karä dosa awi dewa matekiapi am keton: tä keton akan katawan, aku toh pangkahai Tuhan, Jehowa.

BAGI 24.

Karusak Jerusalem insuman, inapengan hapan landai idjä mamudjar, tinai awi sawan Esegihel salenga matäi.

1. Tinai augh Jehowa sampai

aku hong njelo djالاتien, bulan sapulu, andau sapulu, koae:

2. O ikau olo kalunen! surat aran andau toh, andau toh kea: krana radja Babel djari mangapong Jerusalem andau toh kea.

3. Tapengan akan ungkup olo parisang tä, sambil hamauh denggan olo tä: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: garan landai, garan djetä tuntang suang danum huange.

4. Laboh karä tangkal isin meto hetä samasama, uras tangkal awang bahalap, sapak paie tuntang sapak lengäe, tinai karä tolang idjä kampilie, sampai kontekontep.

5. Duan bara kawan tabiri idjä kampilie haliai, tuntang pandok apui pendae, idjä hapan mampakasak tolang, awi djetä manarara toto, sampai karä tolange idjä huange masak kea.

6. Tagal tä, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Pajah lewu tä idjä pambusau daha, idjä sama kilau landai, idjä buräe tegä huange, tuntang djaton maku blua. Kanan karä tangkal idjä huange, midjämidjä lepalepah samandia, dia usah mintihe.

7. Krana daha idjä inusuhe aton hong iä: iä djari manusuh tä hong äka batu idjä urase, djaton iä djari manusuh tä hong petak, mangat tau mangaliae hapan sahep.

8. Maka aku djari manjoho iä manusuh daha tä hong batu idjä urase, uka djaton tau ingalian, mangat kasangitku mawi iä, malaläh tagal daha tä.

9. Tagal tä, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Pajah lewu tä idjä pambusau daha! Aku handak mampahai totototo pangkat apui idjä paham.

10. Eton kutoh kaju, tokan apui, sampai isi tä bakähu, tuntang ina karä talo bahari, tinai kähü karä tolang tä kea.

11. Limbah tä andak landai tä boaboang hundjun barah apui, mangat iä blasut, tuntang tagare lepah bakähu, ajaajau kotore idjä huange handak lenjoh, tuntang tagare lepah lomos.

12. Tapi iä paham mampaujuh aku bewäi, kutoh tagare tä hindai bewäi blua, kotore tä mahin tegä hong apui.

13. Kotorm tä djari tegä haliai, sampai alo aku handak mamprasih ikau, ikau djaton maku brasih: tagal tä ikau palus dia karäh imprasih inganan kihalm, sampai aku djari malalus mampalepah kasangitku degam.

14. Aku, Jehowa, djari hamauh, aku kea handak malalus tä, aku djaton handak undur bara aughku: aku djaton handak manjanjang, djaton mangarajau: tumon karä djalam tuntang gawim olo karäh mahukum ikau, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

15. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

16. O ikau olo kalunen! itäm, aku handak manganan idjä äka kakilak matam, hapan peres: tinai äla ikau manatum, äla manangis, äla lembut djohon matam.

17. Brangai ikau munguh sasuni, tapi äla manatum olo matai tä; malainkan kepan sarubam intu takolokm, tuntang sarumpahm intu paim: äla njandurong baum, tuntang äla kuman panginan olo manatum.

18. Augh tä djari insumangku akan olo arä haiak djadjewu: dja-di, halemäi sawangku matai. Ma-

ka handjewa tinai aku mawie tumon aku djari injoho.

19. Tä koan olo arä denganku: Djaton ikau handak masuman akan ikäi, narai riman talo gawim tä akan ikäi?

20. Tä koangkü dengan olo tä: Augh Jehowa djari sampai aku, koae:

21. Suman akan ungkup Israel: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: itä! aku handak mamapa äkaku brasih, idjä horumat kwasan keton tä, idjä kakilak matan keton tuntang äka huang keton, tinai karä anak keton hatuä bawi, idjä djari ilih keton, karäh halelek awi padang.

22. Tä keton akan mawi tumon gawingku toh; baun keton djaton tau injandurong, tuntang puna panginan olo manatum djaton keton tau kumae.

23. Tapi saruban keton karäh intu takolok keton. tuntang sarumpah intu pain keton; keton djaton akan manatum manangis, tapi keton karäh munguh sasilim bewäi.

24. Kakai maka Esegihel mandjadi tapengan heran akan keton; tumon talo handiai idjä iawie, kalotä kea keton dapit: amon talo tä sampai, tä keton karäh katawan, aku toh pangkahai Tuhan, Jehowa. — (12.11.)

25. Maka ikan, o olo kalunen! metoh katika tä, amon aku karäh manganan bara iä idjä äka kwasae, kahandjake tuntang kabungase, idjä äka kakilak matae tuntang huang atäie, karä anake hatuä bawi tä:

26. Tä intu andau tä kea idjä biti olo idjä mahakan karäh manalih ikau, tuntang masanan tä intu pindingm. — (33.21.)

27. Intu andau tä maka njaman karäh harakang, tuntang njaman olo idjä djari mahakan tä, sampai ikau karäh hakotak tuntang djaton gagom hindai. Krana ikau akan indu tapengan heran akan olo tä, mangat äwen katawan, aku toh Jehowa.

BAGI 25.

Hukum insuman akan olo Amon, olo Moab, olo Edom tuntang olo Pilisti.

1. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

2. O olo kalunen! ules baun manintu olo Amon, tuntang tudjum mantam äwen tä. — (Jer.49.)

3. Suman akan olo Amon: hining keton augh pangkahai Tuhan, Jehowa: basa keton djari hamanh mawi äkaku brasih: tjäh, djetä djari kihal! tuntang mawi tanah Israel: tjäh, djetä djari rusak! tinai mawi ungkup olo Juda: tjäh, äwen djari tamput tawanan!

4. Tagal tä, toto, aku handak manjaragh keton akan äwen bara hila timor, mangat iä indu tempou keton, mangat äwen tä manampa kota hong ikau, tuntang mamanguu äkae melai hetä; äwen tä karäh kuman karä buam, tuntang mihop mampalepah djohon tusun metom.

5. Aku handak manampa Raba mandjadi kandang onta, tuntang tanah olo Amon akan krambang tabiri: tä keton akan katawan, aku toh Jehowa.

6. Kraua kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Basa ikan djari manapok lokapm, tuntang pidjapidjak lasäh, tinai atäim djari

badjoho handjak rantang tagal tanah Israel rusak:

7. Tagal tä, toto, aku handak mandjudju lengängku mawi ikau, tuntang handak manenga ikau indu rampas olo kapir, balalu mampalomos ikau bara marak karä utus olo, tuntang mampalomat ikau bara karä tanah; aku handak marusak ikau lomos lepalepah. tä ikau akan katawan, aku toh Jehowa.

8. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Basa koan Moab äwen duä Seir: toto, ungkup human Juda katontoh sama kilau olo kapir! — (*Jes.15.*)

9. Tagal tä, toto, aku handak mambangah saran Moab, karä lewue idjä intu hapus sarae, bagin tanah idjä kapala bahalap, Betjesimot, Baalmeon, palus sampai Kiriataim.

10. Akan olo hila timor aku handak mambangah tä, sama kilau tanah olo Amon kea, tuntang handak manenga tä akan bagin äwen, sampai panakan Amon djaton inahiu hindai marak karä olo kapir.

11. Hong Moab kea aku handak malalus hukum, mangat äwen tä akan katawan, aku toh Jehowa.

12. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Basa Edom dengan kabuhit atäie babewäi djari mawi ungkup Juda, tuntang iä paham djari maniwas arepe, awie djari mamalah arepe kalotä mawi olo tä,

13. Tagal tä, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: aku handak mandjudju lengängku mawi Edom kea, tuntang aku handak mampalomos hara hetä olon tuntang meto, tinai handak manampa

iä mandjadi äka tunis benjem, nampara bara Teman, tuntang äwen karäh halelek awi padang sampai Dedan.

14. Aku handak malalus pamalah mawi Edom, hapau lengän olo ajungku Israel; äwen tä akan mawi Edom tumon kasangitku tuntang kalaitku idjä hasep; tumon tä olo tä akan mangkemä pamalahku, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

15. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Basa gawin olo Pilisti tä awi kabuhit atäie, tuntang kadjohon huange djari mamalah arepe, tuntang marampas marusak awi kasingie idjä bara usang: — (*Jer.47.*)

16. Tagal tä, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: aku handak mandjudju lengängku mawi olo Pilisti, handak mampalomos olo Keret tä, tuntang handak mampatäi lepah lingis tisae awang saran tasik.

17. Aku handak malalus pamalah paham, tuntang mahukum iä hasehasep; tä äwen akan katawan, aku toh Jehowa, amon aku djari malalus pamalahku mawi iä.

BAGI 26.

Hukum akan Tirus.

1. Maka hong njelo sawalas, bulan idjä, andau idjä, tä augh Jehowa sampai aku, koae:

2. O ikau, olo kalunen! basa Tirus djari hamauh mawi Jerusalem: tjäh! iä djari rusak, idjä geleng karä utus olo; toh aku idjä äka gelenge tinai, aku toh

karäh basuang, basa iä djari rusak! — (*Jes.23.*)

3. Tagal tä, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: aku handak mantakan ikau, joh Tirus! tuntang aku handak magah batawotawon karä olo kapir mawi ikau, sama kilau aku manjoho tasik riarik manjambong.

4. Äwen karäh marusak hapus kotan Tirus, balalu mangarak karä tjandie; toto, rotike tä mahin handak imapas inganangku, tuntang handak manampa iä mandjadi batu urase.

5. Iä tä karäh hong tasik kilau bosong bewäi, äka olo mambarang djalae, krana aku djari manukas hamauh kalotä, koan pangkahai Tuhan, Jehowa: tinai iä karäh indu rampas olo kapir.

6. Tuntang karä anake bawi, idjä melai hong batang petak, karäh impatäi awi padang; mangat äwen akan katawan, aku toh Jehowa.

7. Krana kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Toto, aku handak mimit Nebukadnesar, radja Babel, radjan karä radja tä, bara utara mawi Tirus, tuntang karä hadjaran, tinai kareta, tuntang olo idjä hapan hadjaran, dengan kutoh karä olo parang.

8. Iä karäh mampatäi karä anakm bawi idjä hong batang petak hapan padang, tuntang iä karäh mamangun arä kota mawi ikau, tinai iä mamangun kota tasaran mawi ikau, tuntang mimbing talawang mantakan ikau.

9. Iä karäh marantjah mampalokang kotam hapan därerä sanaman, tuntang mangarak tjandim hapan ganggamae.

10. Awi kutoh hadjaräe ikan patawon awi tantawus tunek talo:

hapus kotam karäh harugoh awi lalenton karä olo idjä hapan hadjaran, tuntang karetae, amon äwen karäh tamä mahoroe bauntonggangm, sama kilau olo pudji tamä lewu, idjä batembai kotae.

11. Hapan tundjik hadjaräe iä karäh mangakar karä djalam, tuntang karä olo ajum karäh impatäie hapan padang, tinai karä hampatong, idjä inggaräm kwasam, karäh impalokange akan petak.

12. Palus olo tä karäh marampas panataum, tuntang manarik karä dagangam, haiak mangarak hapus kotam, tinai mampalokang karä humam idjä bahalap; maka karä batum, kajum tuntang rotikm karäh inganae akan danum.

13. Kakai aku handak mampaterai rarajun njanjim, tuntang augh karä kutjapim djaton akan mamala hindai.

14. Toto, aku handak manampa ikau mandjadi batu urase bewäi, tuntang ikau indu äka djala imbarang, palus ikau djaton akan imangun tinai: krana aku, Jehowa, djari manukas tä, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

15. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa, mawi Tirus: Dia karä pulau akan halinggang awi guruh kalongkange, amon olo idjä paham himange karäh manarahing, amon olo paham mampatäi hong bentok ikau?

16. Tä karä radja, idjä darah tasik, karäh sewu bara padadusae, tuntang mengkak klambin radja, palus malusut pakaiäe idjä basulam: pampikäbe kilau indu pakaiäe tinai: iä karäh mondok hong petak, balalu taräwen haradjur, tuntang djungun tagal ikau.

17. Äwen karäh mangarang

augh tatum mawi ikau, sambil hamauh tahu ikau: lalehan ikau djari nihau, ikau idjä ukong olo bara hapus tasik, ikau joh lewu basewut, idjä kwasa hong tasik, ikau tuntang karä olo ajum, ikau idjä ingikäh karä olo hapus pasisir tasik.

18. Toh karä pulau halinggang intu andau kalongkangm, toto, karä pulau idjä hong tasik harogoh tagal kadjarium.

19. Krana kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Aku handak manampa ikau mandjadi lewu benjem, kilau lewu idjä dia ingkalewu, aku handak mampanjambong labehun tasik, mangat kutoh danum manutup ikau.

20. Aku handak manggian ikau hindjä karä olo tä, idjä djari lawo akan kali, buli karä utus olo idjä horan usang, tuntang handak mampeter ikau intu äka idjä penda petak haliai, intu äka benjem idjä sampur baur, idjä puna bara usang horan, hindjä karä olo idjä lawo hong kali, nakara ikau djaton ingkalewu tinai. Tä aku handak halalian kabungas tä hong tanah olo belum.

21. Tapi ikau handak inampaku indu pampikäh idjä paham, tuntang ikau djaton akan aton hindai: amon olo manggau ikau, ikau djaton sondau hindai sampai katatahi, koan pangkahai Tuhan. Jehowa.

BAGI 27.

Tatum tagal Tirus.

1. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

2. Joh ikau, olo kalunen! ambo augh tatum mawi Tirus;

3. Sambil hamauh dengan Tirus, idjä äkae hong palabohan intu tasik, tuntang idjä badagang dengan arä utus olo hong karä pulau: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: joh Tirus, idjä kalotoh aughm: aku toh idjä kapala bungas.

4. Saran pagangam sampai bentok tasik, idjä mamangun ikau djari manatap mogo kabungasm.

5. Æwen djari manampa karä dindingm uras kaju goper bara Senir, iä djari hagoet baramo kaju seder bara Libanon, hapae manampa tihang kapalm.

6. Karä dajongm inampae kaju djati bara Basan, karä katilm djari inampae gaving idjä iogo, idjä bara pulau Kitim.

7. Benang pista bara Misir idjä lamos tuntang basulam aton indu rajarm tuntang banderam, tinai benang biru tuntang ngu bara pulau Elisa indu langkaum.

8. Olo bara Sodom tuntang Arwad badajong akam, tuntang olo pintar ajum, idjä puna ungkupm, joh Tirus, indu anakodam.

9. Karä bakas Gebal tuntang olo pintar ai puna hindjä ikau, mangat nguan karä karusakm. Karä kapal idjä hong tasik, tuntang karä anak prau aton hindjä ikau, mangat badagang dengam.

10. Karä olo Parsi, olo Lud, olo Put omba kawan parang ajum, talawange tuntang salutupe ingkoake hong ikau, djetä indu kabungasm.

11. Olo Arwad tamä kawan parang ajum, tuntang manonggo hong kotam hakahling, tinai olo

Gamid mandjaga tjandim; talawange ingkoake hakaliling intu kotam, djetä indu kaogo kabungasm.

12. Olo Tarsis badagang dengam awi kutoh panataum, mimbit salaka, sanaman, tinali, tanggalong, hapae badagang hong pakam.

13. Jawan, Tubal tuntang Mesegh indu sadagarm, rewar tuntang ramo tambaga indagange akam.

14. Olo baris Togarma mimbit hadjaran tuntang olo mukonge, tinai kalidai akan pakan aim.

15. Olo Dedan puna sadagar aim kea, kutoh karä pulan idjä äka dagangm; äwen mimbit akam garing tuntang kaju barega.

16. Olo Aram badagang dengam kea tagal kutoh karä tampam: batu smaragd, ungu, benang basulam, satara, batu ramot tuntang kaddod hapae badagang hong karä pakan aim.

17. Juda tuntang tanah Israel kea badagang dengam, iä mimbit akan indu djuale kutoh gendom bara Minit tuntang Panagh, tinai madu, undus, gitan garo.

18. Tinai Damaskus kea mamili bara ikau, sabab kutoh karä tampam tuntang kutoh karä ramom. äwen mandjual anggor bara Helhon, tuntang bulun tabiri idjä lentah.

19. Wedan tuntang Jawan bara Usal djari mimbit akan pakan aim karä ramo sanaman, kasia tuntang ringo, hapae badagang dengam.

20. Tinai olo Dedan badagang dengam, mandjual karä ampin benang bahalap akan karetam.

21. Tanah Arab tuntang karä mantir Kedar djari badagang deng-

am kea, mimbit anak tabiri, tabiri latuäie tuntang kambing.

22. Karä sadagar bara Seba tuntang Racma djari badagang dengam, mimbit karä ramon garo idjä kapala bahalap, tinai karä batu barega tuntang bulau akan karä pakan aim.

23. Olo Haran, Kame tuntang Eden, karä sadagar bara Seba, Asur tuntang Kilmad pudji kea badagang dengam.

24. Äwen tä djari badagang dengam hapan ramon kabungas awang kampilie, tuntang kudin benang biru dengan benang basulam, tinai arä patin pakaian bahalap, idjä tuntang tandjut tali, tuntang imati hapan kaju seder imbite akan karä pakan aim.

25. Karä kapal tasik dumah kutokutohe tagal dagangm. Kakai ikau djari paham tatau tuntang basewut hong karä tasik.

26. Idjä mandajong ikau djari mimbit ikau akan äka handalem: riwut timor karäh mamusit ikau hong bentok tasik,

27. Sampai karä panataum tuntang dagangm, karä anakpraum tuntang anakodam, karä tukang kapalm tuntang olo badagang, tinai karä olo parang awang dengam, haiahaiak dengan karä olo baris ajum idjä puna ungkupm, uras akan rusak bentok tasik intu katika kapusitm.

28. Awi augh bawai karä garagam hong karä patatai lewum lewum karäh hagerek.

29. Karä olo idjä badajong, karä anakprau tuntang anakoda karäh sewu bara kapale, balalu mendeng hong petak;

30. Tuntang mambo augh, mangkariak, manangis paham tagal ikau,

hajak mambong kawo hundjun takoloke. tuntang manggaling arepe hong kawo.

31. Tinai iä karäh manjukur arepe lungalungah tagal ikau. tuntang hapakaian bidak. tinai iä karäh manangis tuntang kapähä atäie paham. dengan paham tatumé.

32. Iä karäh mambo augh tatum tagal ikau, sambil hamauh: Kajah! äwe kilau Tirus. idjä djari rusak hong bentok tasik?

33. Metoh dagangm dumah bara karä tasik. tä ikau djari mambesoh arä utus olo. maluput huange: awi kutoh karä ramom tuntang dagangam ikau djari manatau karä radja hong petak.

34. Maka toh. metoh ikau djari pusit hong karä tasik. balalu lenteng hong danum handalem, toh hapus dagangam tuntang karä olo ajum djari rusak.

35. Karä olo idjä mukong pulau djungun tagal ikau, tuntang karä radjae giring bulue. äwen sabanen awie mitä ikau.

36. Karä sadagar hong karä tanah ngatjitjis ikau, basa ikau salenga djari rusak. tuntang djaton tau aton hindai sampai katatahi.

BAGI 28.

Augh hukum akan radja Tirus, tinai akan Sidon; tapi utus olo ain Hatalla karäh iliwus.

1. Tinai augh Jehowa sampai aku. koae:

2. O olo kalunen! suman akan radja Tirus: kakai augh pangkahai Tuhan. Jehowa: basa atäim djari mandjoho arepe. sambil ha-

mauh: aku toh hatalla. aku mondok hong padadusan hatalla hong hapus tasik! — tuntang ikau baja olon bewäi, djaton toto hatalla. tinai atäim badjoho kilau ikau hatalla:

3. Itäm. ikau mado arepm pin-tar bara Daniel, sampai djaton talo basilim idjä patutup intu ikau:

4. Kamäm, awi kapintarm tuntang kahratim ikau djari mulih kutoh panatau toh. tinai djari mamumpang kutoh bulau salaka akan gudangm:

5. Tuntang awi kapaham akalm hong badagang ikau djari mamparä manawon panataum, tuntang atäim mandjoho arepe tagal kapaham panataum.

6. Tagal tä. kakai augh pangkahai Tuhan. Jehowa: basa ikau djari mampadjoho atäim, kilau ikau hatalla.

7. Tagal tä. toto. aku handak magah olo beken mawi ikau. idjä paham kianat bara karä olo kapi: olo tä akan manjilak padang mantakan kabungas kapintarm. tuntang mamapa kahaim.

8. Iä karäh manggian ikau akan kali. tä ikau karäh matai hong tasik. kilau olo idjä impatäi.

9. Kemä. djaka ikau hong baun olo idjä mampatäi ikau magon hamauh: aku toh hatalla? Tuntang ikau djaton hatalla. baja olon bewäi, idjä kalong lengän äwen. awang mampatäi ikau.

10. Ikau akan matai kilau pampatäi olo darhaka awi lengän olo: krana aku djari hamauh kalotä, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

11. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

12. O ikau. olo kalunen! ambo

augh tatum mawi radja Tirus, tuntutang hamaui tahuu iä: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: ikau toh kilau sonton kabungas. kontep kapintar tuntutang pangkahalap haliai.

13. Ækam melai hong Eden, kabon Hatalla tä, karä ampin batu barega indu tempatokm. batu sardis, topas, hintan, turkois, sardoniks, jaspis, sapir, rubin, smaragd tuntutang bulau: metoh andaum inampa, maka djari tapakam karä gandang tuntutang suling.

14. Ikau kilau Kerub idjä iminjak, idjä mangadjang, tuntutang aku djari mingkes ikau kalotü hong bukit Hatalla idjä brasih. mangat ikau manandjong marak batu kilakilat tä.

15. Ikau tinduh hong karä djalam, bara andaum djari inampa, sampai kadarhaka djari sondau hong ikau.

16. Awi kapaham dagangm ikau djari basuang kadarhaka, tuntutang djari maniwas arepm: tagal tä aku handak mamapa ikau, manganan ikau bara bukit Hatalla, balalu handak mampalomos ikau, o Kerub idjä mangadjang, bara bentok batu idjä ngilangilat tä.

17. Basa atäim mampadjoho arepe tagal kabungasm; ikau djari mampahaiang kapintarm tagal kahaim, tagal tä aku handak mampalokang ikau akan petak, tuntutang handak mampendeng ikau indu tampajah karä radja.

18. Krana ikau djari mangihal talo ajum idjä brasih awi kutoh kadarhakam tuntutang dagangm idjä sala; tagal tä aku handak mampalembut apui hong ikau, idjä akan mampalomos ikau, tuntutang

jaku handak manampa ikan manudjadi kawo hong petak, haiak olo handiai akan mitä ikau.

19. Olo handiai bara karä utus-olo, awang kasene ikau, karäh djungun tagal ikau, salenga ikau akan rusak, tuntutang djaton ikau tau aton hindai sampai katatahi.

20. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

21. O ikau olo kalunen! ulesbaum manintu Sidon, tuntutang tudjum mawi iä.

22. Koam: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: toto, aku handak mantakan ikau, o Sidon! tuntutang handak impahai intu bentok ikau; mangat olo katawan, aku toh Jehowa, amon aku djari malalus karä hukum mawi iä, tuntutang imprasih intu iä.

23. Krana aku handak manjoho peres papa tamä mawi iä, tuntutang daha hong karä djalae: tinai olo idjä impatäi karäh halelek bentok iä, awi padang idjä mawi iä bara hetähetä hakaliling: tä olo tä akan katawan, aku toh Jehowa.

24. Tapi bara karä olo idjä hakaliling olo Israel, idjä puna pudji marampas iä, djaton karäh hindai indu duhi idjä mangapähä iä, atawa unak idjä madjok: tä iä karäh katawan, aku toh pangkahai Tuhan, Jehowa.

25. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Amen aku djari mamumpang olo Israel bara karä utus olo, idjä akan hetä iä djari inamburup, tinai amon aku djari imprasih intu äwen hong matau karä olo kapir: tä iä karäh mukong tanahe tinai, idjä djari inengaku akan rewarku Jakob.

26. Hetä iä karäh melai sanang.

tuntang mamangun huma, mimbul pambulan anggor; toto, iä karäh melai sanang bewäi, amon aku djari malalus hukum mawi olo handiai awang hakaliling, idjä pudji marampas iä; tuntang iä karäh katawan, aku, Jehowa, puna Hatallae.

BAGI 29.

Hukum akan Misir.

---

1. Hong njelo sapulu, bulan sapulu, andau duäwalas, maka augh Jehowa sampai aku, koae:

2. O ikau, olo kalunen! ules baum manintu Parao, radja Misir, balalu tudjum mawi iä, tuntang hapus tanah Misir, — (*Jer.46.2. Jes.19.*)

3. Sanan, koam: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: itäm, aku handak mantakan ikau, joh Parao, radja Misir, ikau naga hai tä, idjä melai hong batangdanum ajum, sambil hamauh: batangdanum toh puna ajungku, aku djari manatape akangku.

4. Tapi aku handak mangawit sakang intu pipim, tuntang mam-paleket karä lauk hong batangdanum ajum intu tisikm, balalu aku handak manunda ikau bara bentok batangdanum ajum, tuntang karä lauk idjä heta, idjä leket intu tisikm.

5. Palus aku handak manganan ikau tuntang karä lauk idjä hong batangdanum aim akan äka tunis benjem, ikau karäh lawo hong padang lombah, tuntang ikau djaton karäh imumpong ingampe-leng tinai; aku djari manenga

ikau indu kinan metoh hong pe-tak, tuntang burong penda langit.

6. Tä olo handiai idjä mukong Misir akan katawan, aku toh Jehowa; djetä basa iä djari kilau derau humbang intu lengäu olo Israel.

7. Amon lengäe manjingskap tä, maka djetä bapelek, tuntang mam-pahimang hapus balikate; tinai amon djetä hapae basokah, djetä pusit, tuntang mampahimang hapus sapake.

8. Tagal tä, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Toto, aku handak magah padang mawi ikau, tuntang aku handak mampalomos olon tuntang meto bara ikau.

9. Tanah Misir karäh mandjadi äka rusak tuntang tunis benjem, tä olo tä akan katawan, aku toh Jehowa; djetä basa iä hamauh: batangdanum toh puna ajungku, aku djari manatap djetä akangku.

10. Tagal tä, itäm, aku handak mantakan ikau tuntang batangdanum aim tä, tinai aku handak manampa Misir mandjadi äka rusak tuntang benjem haliai, bara Migdol palus Siene, gegä saran tanah Kus.

11. Pain olo djaton akan mahoroe hetä, pain meto mahin djaton kea, djetä palus djaton iukong äpat pulu njelo katahie.

12. Krana aku handak mampatunis Misir marak karä tanah idjä impatunis, tuntang karä lewue akan karakkaraka kea marak karä idjä karakkaraka, äpat pulu njelo katahie; tinai aku handak manambuup olo Misir marak karä olo kapid, tuntang handak manaburan iä akan karä tanah.

13. Tapi kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Limbah äpat

pulu njelo tä aku handak mamumpung olo Misir bara marak karä utus olo, idjä akan hetä iä djari inamburup.

14. Tuntang aku handak mam-paterai olo Misir tawanan, palus handak halalian iä akan tanah Patros, idjä puna tanah ai, tuntang hetä iä karäh mandjadi karadjaan naniha.

15. Djetä karäh korik bara karä karadjaan beken, djaton tau mang-gatang arepe tinai mahundjun utus olo beken; krana aku handak mamparenep iä, mangat iä äla marentah mahundjun karä olo kapir.

16. Äwen tä djaton indu äka kaharap olo Israel tinai, sampai kasalac inahiu, idjä awie hules harap äwen; tapi iä akan katawan, aku toh pangkahai Tuhan, Jehowa.

17. Tinai djadi hong njelo duä pulu udju, bulan idjä, andau idjä, maka augh Jehowa sampai aku, koae:

18. O ikau, olo kalunen! Nebukadnesar, radja Babel tä, djari paham mampujuh kawan parang ai mawi Tirus; karä takoloke djari halungah, tuntang bahae djari balulap, tinai iä tuntang kawan parang ajue djaton haliai bara asil gawie dengan Tirus, tagal paham kahäkan gawie tä.

19. Tagal tä, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Toto, aku handak manenga tanah Misir akan Nebukadnesar, radja Babel tä; iä karäh marampas kutoh talo hetä, tuntang manarik tujok panatau, manamput karä ramo; djetä indu upah karä kawan parang ai.

20. Tanah Misir handak ineng-aku akae akan asil gawie, krana

äwen djari tanä gawingku, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

21. Intu katika tä kea aku handak mampalembut tandok utus olo Israel, tuntang handak marakang njamam marak äwen, mangat iä katawan, aku toh Jehowa.

BAGI 30.

Karä hukum Misir insuman.

1. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

2. O ikau, olo kalunen, tudjum, koam: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: tatum keton, kajah andau tä!

3. Krana andau tä tokep, toto, andau Jehowa tä djari tokep, andau idjä kaput; puna tukas akan olo kapir tä lawoh dumah.

4. Padang karäh tamä Misir. tanah Kus tä karäh paham kapähä, metoh olo impatäi tä halelek hong Misir, tinai karä olo ajue tamput tawanan, tuntang galang tanah mahin inganan.

5. Olo Kus, Put, Lud tuntang karä olo parnakan, tinai olo Kub tuntang äwen idjä bara tanah djan-dji tä uras akan halelek awi padang, haiak olo tä.

6. Kakai augh Jehowa: Toto. karä äwen akan balongkang, idjä manjokah Misir, tuntang kadjohon kwasae tä akan imparenep: bara Migdol palus Sienc olo hetä karäh halelek awi padang, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

7. Iä karäh rusak marak karä tanah idjä rusak, tuntang karä lewue sama kilau karä lewu idjä karakkaraka.

8. Tä olo tä akan katawan, aku toh Jehowa; amon aku djari manotong Misir hapan apui, tä olo handiai idjä mandohop iä rusak.

9. Intu andau tä sarohan bara aku karäh hagoet hapan kapal, aka mampikäh tanah Kus idjä langak katontoh; tä olo tä karäh paham kadjakäe, kilau hong andau hukum Misir; krana itä! talo tä lawoh dumah.

10. Kakai augh pangkakai Tuhan, Jehowa: Toto, aku handak mampamunos kutoh Misir tä hapan lengän Nebukadnesar, radja Babel.

11. Krana iä tuntang olo ajue idjä dengae, idjä pangkarusuh karä baris olo kapir, djari iagah akan tanahe tä, nakara marusake; äwen tä karäh manjilak padange mawi Misir, tuntang manjuang tanah tä hapan hantu.

12. Maka aku handak mamandit karä batangdanum hetä, tuntang handak mandjual tanah tä intu lengän olo tulas; tuntang aku handak marusak tanah tä haiak kutoh huange hapan lengän olo beken; aku, Jehowa, djari hamauh kalotä.

13. Kakai augh pangkakai Tuhan, Jehowa: Aku handak mampalomos karä dewa matekiapi kea, tuntang mampalepah karä hampatong haiang bara Nop; tinai mantir djaton karäh aton hindai hong Misir, aku handak manampa tanah Misir indu äka mampikäh.

14. Aku handak mampatunis Patros, tuntang mantokan apui hong Soan, tinai aku handak malalus hukum hong No.

15. Aku handak manampohak kangitku mawi Sin, idjä indu ko-

tan Misir tä, tinai aku handak mampalomos kutoh talo hong No tä.

16. Aku handak mantokan apui hong Misir, Sin karäh paham kadjakäe, No karäh inembai, tuntang Nop karäh iranggar handau.

17. Pambudjang hatuä intu Awen tuntang Pibeset akan halelek awi padang, tuntang karä bawic karäh tamput tawanan.

18. Hong Taghpanes andau karäh kaput, amon aku mangarak kwasan olo Misir hetä, balalu mampaterai kadjohon kwasae hetä; baunandau akan manutup iä, anake bawi karäh tamput tawanan.

19. Tumon tä aku handak malalus hukum hong Misir, tä äwen tä akan katawan, aku toh Jehowa.

20. Tinai djadi hong njelo sawalas, bulan idjä, andau udju, maka augh Jehowa sampai aku, koae:

21. O ikau, olo kalunen, aku djari mamelek lengän Parao, radja Misir, tuntang djetä djaton akan imeteng tinai, mangat halit, tuntang djaton imungkus, mangat käläh, sampai tau mimbing padang.

22. Tagal tä, kakai augh pangkakai Tuhan, Jehowa: Aku handak mantakan Parao, radja Misir, tuntang handak mamelek lengäe hasansila, idjä magon abas tuntang idjä djari imelek tä, palus aku handak mampalawo padang bara lengäe.

23. Tinai aku handak manamburup olo Misir marak olo kapir, balalu manaburuan iä hong karä tanah.

24. Tapi aku handak mampabas lengän radja Babel, tuntang manenga padangku intu lengäe;

tapi lengän Parao handak imelekku, sampai iä akan manarahing intu baue, kilau tarahing olo idjä bahimang baka matäi.

25. Toto, aku handak mampaa-bas lengän radja Babel, tapi lengän Parao akan tendur; tä olo akan katawan, aku toh Jehowa, amon aku djari manenga padangku intu lengän radja Babel, mangat iä mandjudjue mawi olo Misir.

26. Tuntang aku handak mamburup olo Misir akan marak olo kapir, manaburan iä akan karä tanah: tumon tä äwen akan katawan, aku toh Jehowa.

BAGI 31.

Parao impulji, Asur indu sontoe.

1. Djadi intu njelo sawalas, bulan telo, andau idjä, maka augh Jehowa sampai aku tinai, koac:

2. O ikau, olo kalunen! sanan akan Parao, radja Misir, tuntang akan karä olo ai: dengan äwe ikau mamadan kahaïm?

3. Itäm, radja Asur tä bahut kilau seder hong Libanon, idjä bahalap edae tuntang bakapal dawäe, tinai batange taterau, tahandjungae tambuket baunandau.

4. Karä danum manjiwoh iä, awie manimben iä paham gantong, sungäi hakahiling hapus äkae, tinai parit bara hetä akan karä kajuan tanahe.

5. Tagal tä batange sasar gantong bara karä kajun padang, tinai edae barangkap, tuntang suloh pandjang awi karä danum manjiwoh iä.

6. Karä burong penda langit

manjarangan intu edae, tinai karä metoh padang manak pendae, karä utus olo bakapal mondok huang kandjungäe.

7. Tumon tä iä paham bahalap tuntang kahaie tuntang kapan-djang edae, basa uhate tokep danum arä.

8. Karä batang seder hong pambulan Hatalla djaton tau mangandjungen iä, batang goper djaton tau sama edae dengae, kaju kutsal djaton kilau suloh ai, karä batang kaju hong pambulan Hatalla djaton sama dengae huang kabungase.

9. Aku djari mambungas iä awi kutoh karangkap edae, sampai karä batang kaju hong Eden, hong kabon Hatalla tä, bahiri iä.

10. Tagal tä, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Basa iä djari mampagantong arepe sampai tahandjungae tambuket baunandau, tuntang atäie mampadjoho arepe tagal kahaie,

11. Tagal tä aku djari manjaragh iä intu lengän idjä pangkahai karä olo kapir, mangat djetä mawi iä totototo; aku maharak iä tagal kadarhakae.

12. Idjä pangkatulas karä olo kapir marunap iä, palus manganan iä; karä edae rungarung-kang hong karä bukit tuntang djanah, karä patinge pelekpaieka darah karä sungäi hong tanah, tinai karä utus olo hong petak harikas bara kandjungäe, malihi iä.

13. Karä burong penda langit tingkep intu batange idjä balong-kang, tinai karä meto hong padang menter hundjun patinge.

14. Mangat dapit äla kaju idjä kutoh danume mampagantong arepe,

tuntang äla mandjudju tahanan-djungae tempä baunandau, tinai äla kaju, awie indjewong danum, manpadjoho arepe tagal kahaie; krana uras djetä puna bagin pampatäi, akan tamä petak tinai, kilau karä olo kalunen, idjä puna akan tanä kubur.

15. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Metoh andaue mohon akan naraka, aku mangarang tatum, tuntang manutup naraka tagal iä, tuntang manabat karä sungäi haiak mamaleng kutoh danume tä; tinai aku manjoho Libanon manatum tagal iä, tuntang karä kajuan hong padang punggupungut tagal iä.

16. Awi guruh kalongkange aku djari manaräwen karä olo kapir, metoh aku manggian iä mohon akan naraka, hindjä olo handiai idjä tamä kubur; tä karä kaju bara Eden, awang kampilie tuntang bahalap bara Libanon, karä kaju awang darah danum mampong arepe hong penda petak.

17. Krana djetä kea bihin djari mohon akan naraka, sama hindjä olo handiai awang impatäi awi padang, äwen handiai tä idjä bihin kilau lengäe, tuntang djari mondok intu kandjungäe marak karä olo kapir.

18. Toh, dengan baris karä kaju Eden idjä kwe ikau manjama kahaim, kagantongm? Toto, ikau akan inggian kea sama hindjä karä kaju Eden tä palus penda petak; marak karä olo kulop, idjä djari impatäi awi padang, ikau akan menter. Djetä akan Parao tuntang akan hapus utus olo ajue, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

BAGI 32.

Augh tatum mawi Misir. Karä olo hai hong äka olo matäi.

1. Tinai djadi hong njelo duäwalas, bulan duäwalas, andau idjä, maka augh Jehowa sampai aku, koae:

2. O ikau, olo kalunen! ambo augh tatum mawi Parao, radja Misir, suman akae: ikau djari kilau singa gantjang marak karä olo kapir, ikau kilau naga hong karä tasik, idjä manantarang bara karä batangdanum, tuntang mangeroh karä danum penda paim, haiak mangetä dähes.

3. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Tagal tä aku handak maniring salambauku mawi ikau, hapan kutoh kawan olo; äwen tä akan manunda ikau hapan talingku tä.

4. Palus aku handak manganan ikau akan petak, mandjakah ikau akan padang, sampai karä burong penda langit manesek ikau, tinai karä meto hapus petak karäh besoh awim.

5. Tsim handak indjakahku hong karä bukit, tuntang hapan kahaim aku handak manjuang karä djanah.

6. Tinai tanah, idjä impaletemgm tä, aku handak pakanae hapan daham palus sampai bukit, tinai karä batangdanum karäh basuang awim.

7. Awiku mambelep ikau aku handak matep langit, tuntang mangaput karä bintang; aku handak manutup matanandau hapan baunandau, tinai bulan djaton akan mamplua kalawae.

8. Karä talo blawa hong langit

handak ingaputku tagal ikau, tinai aku handak manjoho talo kaput pidjem manutup tanahm, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

9. Tinai aku handak mangapähä atäi arä utus olo, amon aku manjoho karusakm hining karä olo kapir, hong karä tanah idjä djaton kasenam.

10. Aku handak mandjungun arä utus olo, tuntang karä radjae karäh mangalambi bulue tagal ikan, amon aku mamanjok padangku intu baun äwen; äwen tä karäh taräwen haradjur, genep bitit tagal tahasenge, metoh andau kalongkangm.

11. Krana kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Padang radja Babel akan mantakan ikau.

12. Kutoh karä olo aim tä karäh indirik padang olo menteng tä, idjä pangatulatulas paham bara karä olo kapir; äwen tä akan marusak kadjohon Misir, sampai hapus karä olo ai impalomos.

13. Tinai aku handak mampalomos karä metoe hong kutoh danume tä, sampai djaton pain olon tuntang djaton kea pain meto akan mangeroh tä tinai.

14. Tä aku handak manaking karä danume, sampai karä sungäie mahasor kilau undus, koan pangkahai Tuhan, Jehowa:

15. Amon aku djari manumis tanah Misir, tuntang djari marusak bara hetä talo handiai awang huange, anon aku djari mampatäi olo handiai idjä mangkalewu hetä: tumon tä äwen akan katawan, aku toh Jehowa.

16. Djetä indu augh tatume, tumon tä olo akan manarahing manatum: toto, karä anak bawin olo kapir karäh manatum tumon

tä; iä karäh mangarungut tumon tä tagal Misir, tuntang tagal karä olo ai, koan pangkahai Tuhan. Jehowa.

17. Djadi tinai hong njelo duäwalas, andau limäwalas bulan djetä, maka augh Jehowa sampai aku, koe:

18. O olo kalunen! tatum tagal karä olo Misir, tinai gian äwen tuntang karä anak bawin olo kapir awang badjoho akan penda petak haliai, hindjä karä olo awang djari mohon akan kubur.

19. Koam: bahalap bara äwe ikau tinai? mohon, menter hindjä karä olo kulop!

20. Marak karä olo idjä impatäi awi padang äwen karäh halelek: äwen puna injaragh akan padang, kanan kakarä äwen idjä kutoh karäe tä!

21. Tä karä pangkalima idjä paham kwasa karäh hamauh dengae, manabi iä tuntang padjake bara bentok naraka, idjä kantä iä djari mohon, menter marak karä olo kulop idjä impatäi padang.

22. Hetä aton Asur tuntang hapus kawae, karä kubure hakaliling hetä: uras äwen tä impatäi, halelek awi padang.

23. Kubure tä intu äka penda haliai, tuntang hapus kawae hakaliling kubure: uras äwen tä djari impatäi halelek awi padang. iä tä idjä paham ingikäh metoh hong tanah olo belom.

24. Hetä kea Elam tuntang hapus kawae hakaliling kubure; uras äwen tä impatäi halelek awi padang, tuntang olo kulop tä djari mohon akan penda petak haliai. iä tä, idjä paham ingikäh metohe hong tanah olo belom: toh äwen tä mananggong kahawäe hindjä

karä olo tä, idjä mohon akan kubur.

25. Marak karä olo idjä impatäie äkae menter djari inukas, tuntang hapus kawae kea, karä kubure hakaliling iä; uras äwen idjä kulop tä impatäi padang, iä tä idjä ingikäh metohe hong tanah olo belom; toh äwen mananggong kahawäe hindjä karä olo tä, idjä mohon akan kubur, iä menter marak karä olo impatäi.

26. Hetä kea Mesegh, Tubal, tuntang hapus kawae, kubur äwen hakaliling iä; uras olo kulop tä djari impatäi padang, iä tä idjä ingikäh metohe hong tanah olo belom.

27. Dia äwen tä akan menter hindjä karä olo menteng, idjä djari halelek marak karä olo kulop, idjä djari mohon akan naraka tuntang ganggamae, idjä padange djari ina penda takoloke, tinai idjä kadarhakae djari mauguman hong tolange, basa iä uras olo menteng idjä ingikäh, metohe hong tanah olo belom?

28. Tä djaton tau dia ikau kea indarai marak karä olo kulop tä, tinai akan menter hindjä karä äwen idjä djari impatäi padang.

29. Hetä kea Edom, tuntang radjae, tinai karä mantire, idjä tuntang karä kwasae djari impeter marak karä äwen awang impatäi padang; äwen tä menter hindjä karä olo kulop, hindjä karä äwen, awang djari mohon akan kubur.

30. Hetä karä olo kwasae bara hila utara, tuntang olo Sidon, idjä djari mohon hindjä karä olo awang impatäi, idjä djari rungkok toh haiak kwasae idjä baka ikäkäh; olo kulop tä akan men-

ter hindjä äwen, idjä djari impatäi padang, tuntang mananggong kahawäe hindjä äwen, idjä djari mohon akan kubur.

31. Parao karäh mitä karä äwen tä, tuntang karäh mampong arepe tagal hapus kawae; krana Parao tuntang hapus kawae djari impatäi padang, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

32. Krana aku toh kea handak ingikäh hong tanah olo belom, tagal tä Parao tuntang hapus kawae akan impeter marak karä olo kulop, hindjä karä olo idjä impatäi padang; toto Parao tuntang hapus kawae, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

BAGI 33.

Pangkat djadjaga. Patut mikäh Hatalla idjä budjar.

1. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:
2. O ikau, olo kalunen! suman akan karä olo utus ajum, sambil hamauh dengan äwen: amon aku magah padang mawi tanah, tuntang olo arä hong tanah tä mintih idjä biti bara baris ai, mangkat iä indu djadjaga;
3. Tä amon iä mitä padang aton dumah mawi tanah tä, tuntang iä mampahiau sarunai, managor olo arä;
4. Tinai aton olo, idjä mahining augh sarunai tä, tapi iä djaton maku manawat, palus padang tä dumah mampatäi iä: toto, dahae tä baja manata takolok ai.
5. Krana iä djari mahining augh sarunai, tapi iä djaton maku ma-

nawat: tä dahae manata iä. Tapi iä, idjä maku manawat, akan maliwus talasenge.

6. Tapi amon olo djadjaga tä mitä padang aton dumah, tuntang iä djaton mampahiau sarunai, sampai olo arä djaton inagor, palus padang dumah tuntang mampatäi belae: toto, äwen tä inganan tagal dosae, tapi dahae handak inuntntku intu lengän djadjaga tä.

7. Maka ikau, o olo kalunen! aku djari mangkat ikau indu djadjaga akan utus olo Israel; ikau toh akan mahining augh bara njamangku, tuntang managor olo tä hapan arangku. — (3,17. *Ibran.* 13,17.)

8. Amon aku hamauh mawi olo darhaka: ikau akan matäi, o olo darhaka! — tapi ikau djaton masumae, mangat mules olo darhaka bara djalae: toto, olo darhaka tä karäh matäi hong karajape, tapi dahae handak inuntntku intu lengäm.

9. Tapi amon ikau mampudji olo darhaka tä hapan arangku, mangat mules iä bara djalae, mangat iä hobah bara tä, malainkan iä djaton maku hobah bara djalae: toto, iä karäh matäi hong karajape, tapi ikau djari malapas hambaruam.

10. Tagal tä, joh ikau olo kalunen! suman akan ungkup human Israel: augh keton magon kalotoh: basa karä kalangkah tuntang dosan ita aton hundjun ita, tinai ita ujuh awi djetä, kilen tinai ita tau belom?

11. Suman akan äwen: belom aku! koan pangkahai Tuhan, Jehowa, aku djaton mangilak mampatäi olo darhaka! tapi aku mangi-

lak olo darhaka hobah bara djalae, palus belom. Hobah! hobah keton bara karä djalan idjä papa; krana buhen keton handak matäi. o ungkup Israel? — (18,23.)

12. Maka ikau, o olo kalunen, suman akan olo utus ajum: karä kabudjur olo budjur djaton akan mawat iä, amon iä malangkah tinai: tinai karä kadarhakan olo darhaka djaton akan mampalokang iä, amon iä hobah bara djalae: sama kilau olo tetek djaton akan belom, amon iä badosa tinai.

13. Krana amon aku hamauh dengan olo tetek, iä toto akan belom, tinai iä harap kateteke tä palus marajap, tä maka karä kateteke djaton inahiu, malainkan iä akan matäi hong kadarhaka, idjä iawie rahian.

14. Tinai amon aku hamauh dengan olo darhaka: ikau akan matäi! — maka iä palus hobah bara dosae, balalu mawi kabudjur tuntang katetek,

15. Sampai olo darhaka tä malian sanda, tuntang manahor talo idjä irampase, sambil manandjong tumon prentah pambelom, sampai djaton mawi dosa hindai: toto, iä akan belom, palus djaton matäi.

16. Karä dosae, idjä djari iawie, djaton akan itong akae: iä djari tetek tuntang budjur gawie tinai, toto, iä karäh belom.

17. Tinai koan olo utus ajum tä: djalan pangkahai Tuhan djaton budjur. Tapi djalan äwen idjä djaton budjur!

18. Krana amon olo tekek undur bara kateteke, balalu mawi talo papa, tä iä akan matäi hong djetä.

19. Tinai amon olo darhaka ho-

bah bara kadarhakaë, tuntang tek budjur gawie tinai, maka iä akan belom hong djetä.

20. Tinai koan keton: djalan pangkakai Tuhan djaton budjur:—alo aku mamutus akan keton, akan genep biti tumon djalae, o ungkup Israel!

21. Maka djadi hong njelo duä-walas, limbah ita tamput tawanan, bulan sapulu, andau limä, tä aton idjä biti manalih aku, idjä djari liwus bara Jerusalem, idjä masanan: Lewu Jerusalem djari dinon.

22. Maka lengän Jehowa djari sampai aku halemäi helo bara olo idjä liwus tä sampai, tuntang djari marakang totokku, sampai iä tä dumah handjewu tinai. Tumon tä njamangku djari harakang, tuntang aku djaton gagom hindai.

23. Tä augh Jehowa sampai aku, koae:

24. O olo kalunen! olo idjä mukong karä äka karakkaraka tä hong tanah Israel aton hamauhi: Abraham baja idjä biti bewäi, tinai tanah toh mandjadi indu bagie kea: tapi ita toh puna magon arä, tagal tä tanah toh puna indu bagin ita bewäi.

25. Tagal tä, suman akae: kakai augh pangkakai Tuhan, Jehowa: keton kuman talo badaba, tinai matan keton maradjin dewa matekiapi, tuntang keton manusuh daba: patutkah keton mandino tanah toh indu bagin keton?

26. Keton badjoho harap padang keton, keton mawi talo kilal, tuntang genep biti bakandji dengan sawan kolae: patutkah keton mandino tanah toh indu bagin keton?

27. Kakai ikau patut masuman

akan äwen: kalotoh augh pangkakai Tuhan, Jehowa: belom aku! karä olo tä idjä melai hong karä äka karakkaraka tä akan halelek awi padang, tinai idjä melai hong padang handak indjulukku indu kinan meto basiak, tuntang idjä melai hong karä äka dähen dengan karä lowang karäh matäi awi peres.

28. Krana aku handak mawi tanah tä indu karusak tuntang pampikäh, palus kadjohon kwasae akan terai, tuntang karä bukit Israel akan benjem, sampai djaton olo mahoroe hetä.

29. Tä olo tä karäh katawan, aku toh Jehowa, amon aku djari mawi tanah tä indu karusak tuntang pampikäh, tagal karä kaki-hale, idjä ilaluse.

30. Maka ikau, o olo kalunen! utus ajum haradjur hatutor manahiu ikau lakau serok, tuntang hong bauntonggang, tinai genep biti hakotak sama arepe, koae: has! talih iä, hining, narai augh idjä dumah bara Jehowa.

31. Äwen tä karäh manalih ikau, tumon olo tä puna pudji madja, balalu mondok naharep baum, kilau djaka iä djalahan olo ajungku, tuntang mahining karä aughm, tapi iä djaton manumon tä: krana toto, iä menjak totoke, tapi atäie mangahandak kakoho.

32. Itäm, ikau toh akan äwen kilau dindang olo handak masawä, kilau olo idjä bahalap aughe, tuntang patjäh mampahiau usik, tagal tä iä mahining aughm bewäi, tapi iä djaton manumoc.

33. Tapi amon talo, idjä akan dumali, djari sampai, tä äwen akan katawan, nabi toto djari hindjä iä.

BAGI 34.

Hukum akan karä sakatik idjä langak parajap. Kristus, Sakatik toto tä, indjaandji.

1. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

2. O ikau, olo kalunen! tudjum mawi karä sakatik Israel, tudjum sanan akan äwen, akan karä sakatik tä: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: pajah karä sakatik Israel, awang manjakatik arepe bewäi! djaton patut sakatik tä manjakatik tabirie? — (*Jer.23,1.*)

3. Keton kuman enjake, tuntang hapakaian bulue, keton manjambalih awang baseput, tapi karä tabiri djaton keton manjakatike.

4. Karä awang lembä djaton keton mampaabase, tuntang awang haban djaton keton manatambae. awang bahimang djaton keton mametenge, awang inamburup djaton keton mamumponge, tinai awang nihau djaton keton manggaue, baja keton marentah iä karas tulas.

5. Kakai djetä bilangbalangan, basa djaton sakatike; tinai djetä handiai mandjadi indu panginan meto basiak hong padang, basa iä bilangbalangan.

6. Karä tabiringku lajang hong karä bukit tuntang lungkoh awang gantong toto, karä tabiringku djari bilangbalangan hapus hundjun petak, tuntang djaton idjä biti idjä manahiu iä, djaton idjä biti idjä manggaue.

7. Tagal tä, o karä sakatik, hining augh Jehowa:

8. Belom aku! koan pangkahai Tuhan, Jehowa, basa karä tabiringku djari indu irampas, tuntang hapus kawangku djari indu pangi-

nan karä meto basiak hong padang, basa djaton idjä manjakatike, tinai karä sakatikku djaton manalingäi tabiringku, malainkan karä sakatik tä manjakatik arepe bewäi, tapi karä tabiringku djaton injakatike;

9. Tagal tä, joh karä sakatik, hining augh Jehowa!

10. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Toto, aku handak mantakan karä sakatik, tuntang handak manuntut karä tabiringku intu iä, tinai handak manipas iä manjakatik tabiri, sampai sakatik tä äla akan manjakatik arepe hindai, balalu aku handak maliwus karä tabiringku bara njamae, uka djetä äla indu kinäe hindai.

11. Krana kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Itä, aku, toto bitingku sasindä handak manahiu karä tabiringku, tuntang manggau tä. — (*Joh.10.Masm.23.*)

12. Kilau sakatik manggau mamumpong kawae, amon iä bentok karä tabirie idjä kasaburan, kalotä aku handak manggau tabiringku, tuntang aku handak mawat manduan iä bara karä äka, idjä akan hetä iä djari kasaburan metoh andau sasalah tuntang kaput.

13. Aku handak maliwus iä bara karä utus olo, balalu mamumpong iä bara karä tanah, palus minbit iä buli tanah ai. Palus aku handak manjakatik iä hundjun karä bukit Israel, hong saran karä sungäi, tinai hong karä äka tanah tä awang bahalap.

14. Intu äka idjä kapala bahalap aku handak manjakatik iä, tinai äka kandange intu hundjun karä bukit Israel idjä gantong: hetä iä karäh menter hong kandange bahalap, tuntang iä karäh menter hong

aka basiwoh, hong karä bukit Israel.

15. Kakoha bitingku handak manjakatik tabiringku, tuntang aku handak manuu äkae melai, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

16. Idjä djari nihau aku handak manggaue, idjä djari inamburup aku handak halaliae, idjä djari bahimang aku handak mametenge, idjä haban aku handak mampakälähe, tapi idjä hrigas badjoho handak impalomosku, kрана aku handak manjakatik iä tumon kapatute.

17. Kрана tahin keton, o karä tabiringku! kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: toto, aku handak mamutus akau hapus kawangku, mambaris karä tabiri hatuäc dengan tabiri bawie.

18. Djaton ombet keton murep talo bahalap? aton keton handak malitek tinai tisan talo urep tä hapan pain keton? aton keton mihop danum idjä takining tä, tuntang handak mangeroh tisae tä hapan pain keton?

19. Sampai karä tabiringku akan murep talo awang ilitek pain keton, tinai mihop talo awang ingeroh pain keton?

20. Tagal tä, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa, dengan äwen tä: Iti! aku, toto bitingku handak mamutus akan karä meto baseput tuntang meto pringkong tä.

21. Basa keton manggian karä awang lembä hapan balikat tuntang sapak, haiak manandok iä hapan tandok keton, sampai keton djari manamburup iä kedjakedjau.

22. Tagal tä kakoha aku handak mawat tabiringku, mangat djetä äla irampas hindai, tuntang aku han-

dak mamutus manisah karä tabiri.

23. Tinai aku handak mangkat akae Sakatik Idjä, uka manjakatik äwen, iä tä rewarku Dawid; iä tä karäh manjakatik äwen, mandjadi Sakatike toto.

24. Tä aku, Jehowa, handak indu Hatallae, tinai rewarku Dawid karäh indu radja mahundjun äwen: aku, Jehowa, djari hamauh kalotä.

25. Tä aku handak mampendeng akae djandji kasanang, palus mangganan karä meto basiak idjä papa bara tanahe, mangat äwen tau melai sanang hong padang, tuntang batiroh hong kajuan.

26. Kрана äwen tuntang karä äka idjä hakaliling bukitku tä handak imberkatku, aku handak manjoho udjan tumon katikae, uras tä udjan idjä indu berkat toto.

27. Karä kaju hong padang karäh mamua, tuntang karä ramon tana akan mandjari, tä maka äwen tä akan melai sanang intu tanahe: tinai iä akan katawan, aku toh Jehowa, amon aku djari mamelek ugare, tuntang mawat iä bara lengän äwen, awang mahadjipen iä.

28. Tä äwen djaton indu rampas olo kapir hindai, tinai meto basiak hong petak djaton akan kuman iä hindai, tapi iä akan melai sanang, tuntang djaton idjä mampikäh iä.

29. Tuntang aku handak mampalembat akae pambulan idjä paham kahalape, tä olo tä djaton hindai akan tamput awi lau hong tanahe, tuntang djaton akan mananggong kahawen awi olo kapir hindai.

30. Tapi äwen karäh katawan, aku, Jehowa, Hatallae, hindjä iä, tinai iä, ungkup Israel tä, toto

indu djalahan olo ajungku, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

31. Maka keton, o karä tabiringku, keton idjä puna injakatikku, tinai aku toh Hatallan keton, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

BAGI 35.

Hukum insuman akan olo Edom.

1. Tinai augh Jehowa sampai aku koac:

2. O ikau, olo kalunen! ules baum manintu karä bukit Seir, tuntang tudjum mantam iä. — (*Jer.49.7.*)

3. Suman akac: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: toto, aku handak mantakan keton, o karä bukit Seir, aku handak mandjudju lengängku mawi keton, balalu mambenjem keton lepalepah.

4. Karä lewum handak ingarakku njamah rusak haliai, tä keton akan katawan, aku toh Jehowa.

5. Basa ikau timben kasingim katatahi dengan panakan Israel, tuntang djari mandjudju iä akan baun padang metoh karusake, metoh kahapus kadhakac:

6. Tagal tä, belom aku! koan pangkahai Tuhan, Jehowa, toto aku handak mampadaha ikau kea, daha akan manggoang ikau: basa ikau djari maradjin daha, toh maka daha akan manggoang ikau.

7. Aku handak mawi karä bukit Seir sampai iä uras benjem, tuntang rusak haliai, tinai aku handak mampalomos bara hetä karä olo idjä mahoroc hetä.

8. Aku handak manjuang karä

bukite hapan olo ai awang impatäi; hong karä lungkohm, hong karä djanahm, hong karä sunggim, hetä karä hakalampah hantun olo idjä impatäi.

9. Aku handak manampa ikan indu äka rusak katatahi, tuntang karä lewum djaton akan iukong tinai: kakai keton akan katawan, aku toh Jehowa.

10. Djetä basa koam: utus olo duä toh tuntang tanahe duädnä karäh akangku, ita handak manduan iä, alo Jehowa puna äkac hetä.

11. Tagal tä, belom aku! koan pangkahai Tuhan, Jehowa, aku kea handak mawi ikau tumon kasangitum tuntang kahirim, idjä djari ilalusu tuntang kasingim mawi äwen tä: tinai aku handak kasenan äwen, amon aku mahukum ikan.

12. Tä ikau akan katawan, aku, Jehowa, djari mahining augh tawahm, idjä djari injewutm mawi karä bukit Israel, koam: djetä uras rusak, tuntang inenga indu kinan ita.

13. Tumon tä keton djari mampadjohe arep keton hapan totok keton manawah aku, tuntang djari mampahai augh keton manawah aku: toto, aku djari mahining tä.

14. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Aku handak marusak mampabenjem ikau, sampai hapus petak akan handjak.

15. Kilau ikan djari handjak tagal bagim olo Israel, basa djetä djari rusak, kakai aku handak mamalih mawi ikau; karä bukit Seir, hapus Edom, uras akan rusak haliai; tä olo tä akan katawan, aku toh Jehowa.

BAGI 36.

Matalla handak mamberkat olo ajue,
Israel, tinai.

1. Maka ikau, o olo kalunen, tudjum tahu karä bukit Israel, koam: o karä bukit Israel, hining augh Jehowa!

2. Kakai koan pangkahai Tuhan, Jehowa: basa musohm badjoho mawi ikau, koac: tä akae! toh karä äka gantong idjä katatahi tä mahin djari lawo akan ita!

3. Tagal tä, tudjum, koam: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: basa olo marusak keton hakaliling, tuntang handak manelen keton lepalepah, nakara keton indu bagin tisan olo kapir tä, tuntang keton djari indu gandang totok olo, paham batawah,

4. Tagal tä, o karä bukit Israel, hining augh pangkahai Tuhan, Jehowa: kakai koan pangkahai Tuhan, Jehowa, dengan karä bukit tuntang lungkoh, dengan karä sungäi tuntang djanah, dengan karä äka idjä rusak benjem, tuntang karä lewu idjä inganan, idjä djari indu rampas tuntang äka tawah karä tisan olo kapir, awang melai hakaliling:

5. Toto, koan pangkahai Tuhan, Jehowa, toto, tuntang hasep kasangitku aku djari hamauh mantam tisan karä olo kapir, tuntang hapus Edom, idjä djari mangatah tanahku indu bagin ai, tuntang handjak rantang hapus atäie, tuntang kipäc kahause, handak marampas tuntang marusak tä.

6. Tagal tä tudjum tahu hapus tanah Israel, balalu suman akan karä bukit tuntang lungkoh, akan karä sungäi tuntang djanah: kakai

augh pangkahai Tuhan, Jehowa: toto, huang kabehungku tuntang paham kasangitku aku djari hamauh, basa keton djari mananggong tawah olo kapir,

7. Tagal tä, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: aku manggatang lengängku tuntang sumpah, karä olo kapir idjä hakaliling keton akan mananggong katawahe tä tinai.

8. Tapi keton, o karä bukit Israel, akan mamumbong tinai, tuntang mamua akan djalahan olo ajungku, Israel, tuntang badjeleng kea djetä akan mandjadi.

9. Krana itä! aku hindjä keton, tuntang handak manangkilik keton tinai, tä keton karäh ialan haiak inguan.

10. Tinai aku handak mangapal karä olo ain keton, hapus utus Israel samandia, tuntang karä lewu akan iukong tinai, tä karä äka karakkaraka ingabuah.

11. Toto, aku handak mangapale pahapaham olon tuntang meto hong keton, kalotä äwen tä karäh dahangdahanga, manakmanaka. Tuntang aku handak mandähen keton tinai kilau djaman horan, toto, aku handak mampabalap keton barcam. paham bara tamparae bihin, awi tä keton akan katawan, aku toh Jehowa.

12. Aku handak manjoho keton indu äka djalanan olo tinai, ä tä djalahan olo ajungku Israel: äwen tä akan manjores keton, palus keton indu bagie; tä ikau djaton kilau tamanang tinai, awi karä äwen tä nihau.

13. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Basa olo tä mawi ikau, koac: ikau puna tanah idjä kuman oloe, puna tanah idjä marusak olo aim; —

14. Tagal tä, ikau djaton akan kuman olo hindai, tuntang djaton hindai mampalokang olo ajum, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

15. Djaton aku handak manjoho ikau mahining augh tawah olo kapir hindai, tuntang ikau djaton akan mananggong kahawen awi karä utus olo, tinai ikau djaton akan mampalawo olo ajum hindai, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

16. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

17. O olo kalunen! utus olo Israel, metoh iä mangkalewu tanahe, maka iä djari mangihal tä awi karä prangae tuntang gawie, sampai prangae tä intu baungku kilau kapalin olo bawi, amon iä pamali.

18. Tagal tä aku djari manampohak kasangitku mawi iä, tagal karä daha, idjä djari inusube hong tanah, tuntang tagal karä dewae matekiapi, idjä awi tä iä djari mangihal tanahe.

19. Tä aku djari manamburup äwen marak olo kapir, maka äwen tä kasaburan akan karä tanah. Aku mahukum iä tumon prangae tuntang tumon gawie.

20. Tapi amon äwen tä sampai olo kapir, idjä akan hetä iä djari hagoet, maka iä mamapa arangku idjä brasih, basa karä olo hamaub tahuu äwen: djetä djalahan olo ain Jehowa; toh iä djari djaton tau dia blua bara tanahe kea.

21. Tapi aku manjanjang äwen tagal arangku idjä brasih, idjä djari imapa olo Israel marak karä olo kapir, awang djari inalibe.

22. Tagal tä, suman akan utus olo Israel: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: gawingku toh djaton tagal keton, o olo Israel; malainkan tagal arangku idjä bra-

sih, idjä djari imapa keton marak karä olo kapir, awang djari inalih keton.

23. Krana aku handak mamprasih arangku idjä hai tä, idjä djari kilau papa marak olo kapir, idjä djari kilau papa tagal keton marak olo tä; tä karä olo kapir akan katawan, aku toh Jehowa, koan pangkahai Tuhan, Jehowa, amon aku djari imprasih intu keton hong matan äwen.

24. Krana aku handak manduan keton bara marak olo kapir, mamumpong keton bara karä tanah, tuntang aku handak mimbit keton buli tanah keton.

25. Tä aku handak manampitik keton hapan danum brasih, palus keton karäh brasih; aku handak mamprasih keton manganan karä kihal keton, tuntang karä dewa matekiapi ain keton.

26. Tuntang aku handak manenga akan keton atäi taheta, rogh taheta intu huang keton; aku handak manganan atäi idjä kilau batu tä bara keton, manenga akan keton atäi idjä isi. — (11.19.)

27. Aku handak manenga Roghku intu huang keton, haiak handak mampahias keton manandjong tumon karä undangundangku, tuntang mahaga malalus karä prentahku.

28. Tuntang keton karäh melai hong tanah tä, idjä djari inengaku akan tato keton, tinai keton indu djalahan olo ajungku, tuntang aku akan Hatallan keton.

29. Aku handak maliwus keton bara karä kihal keton; tinai aku handak manjoho gendom, mangat djetä bakapal, tuntang aku djaton handak mampalembut lau mawi keton.

30. Aku handak mampari bua kaju tuntang ramon tana, uka äla olo kapid halalea keton tinai tagal lau.

31. Katika tä keton karäh manahiu karä prangan keton idjä papa, tuntang gawin keton idjä djaton bahalap, tinai keton karäh mangabeli arep keton tagal karä kadarhaka tuntang kihal keton.

32. Gawingku tä djaton tagal keton, koan pangkahai Tuhan, Jehowa; buah keton katawan tä; patut keton mahamen tuntang buraburah haun keton tagal karä prangan keton, joh utus olo Israel!

33. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Metoh andau, amon aku karäh mamprasih keton, manganan karä kadarhakan keton, tä aku handak manjuang karä lewu tinai, tuntang karä äka rusak akan ingabuah.

34. Karä tana benjem akan iluku, takirin karusake bihin, intu matan olo handiai idjä mahoroce hetä.

35. Tä olo tä karäh hamauh: tanah toh, idjä djari rusak, mandjadi kilau kabon Eden tinai, tuntang karä lewu idjä tunis tuntang rusak karakkaraka toh tinai dähen tuntang basuang.

36. Tä karä olo kapid, awang batisa hong karä äka hakaliling keton, akan katawan, aku, Jehowa, mamangun äka idjä karakkaraka, tuntang mangabuah äka idjä rusak; aku, Jehowa, djari hamauh kalotä, tuntang handak malalusc.

37. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Beken bara tä tinai aku handak kea isek utus olo Israel, mangat malalus tä äkae; aku

handak mangapal iä mandjadi kawan olo kariän kariäe.

38. Kilau kawan tabiri idjä brasih, kilau karä tabiri hong Jerusalem intu wajah hai idjä inukas tä: kalotä karä lewu awang boang karä basuang awi olo; tä iä akan katawan, aku toh Jehowa.

BAGI 37.

Kaliwus Israel insunan hapan paribasa tanah idjä kontep tolang olo, tinai sokah duä.

1. Maka lengän Jehowa sampai aku, palus Jehowa mimbit hambaruangku, tuntang mingkes aku bentok padang: maka hetä kontep tolang olo matai.

2. Palus iä manjoho aku mangumbang tä hakaliling, maka toto, djetä hatawon haliai hong petak, itä! djetä djari räbok haliai.

3. Tä koae dengangku: O ikau, olo kalunen, tau karä tolang tä belom tinai? Tombah aku: O pangkahai Tuhan, Jehowa! ikau puna katawan tä.

4. Tä iä hamauh dengangku: Tudjum akan karä tolang tä, tuntang suman äkae: o karä tolang, hining augh Jehowa!

5. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa, akan karä tolang tä: Toto aku handak manenga tahaseng akan huang keton, tä keton karäh belom tinai.

6. Tinai aku handak manampa uhat intu keton, tuntang mampanjurong isin keton, haiak mangkepan pupus keton, balalu handak manenga tahaseng intu huang keton, mangat keton belom tinai: tä keton akan katawan, aku toh Jehowa.

7. Tä aku manudjum tumon pe-tähe; maka kahum aku manudjum aton augh gotogotok, itä! talo hagerek, karä tolang tä hatantongan arepe, gagenepe buli baris ai.

8. Tinai aku mitä, itä! hong karä tolang tä lembut uhate, tuntang isie manjurong, tinai pupuse mangalambo hundjue; tapi iä hindai djari aton tahaseng huange.

9. Maka Iä hamauh dengangku: Tudjum mawi riwut; tudjum ikau, o olo kalunen, sambil hamauh dengan riwut: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: ikau, joh riwut, has, dumah bara äpat matam, balalu manampur talo matäi toh, mangat iä belom tinai.

10. Maka aku manudjum tumon aku djari injohoc. Tä tahaseng palus aton huange, tuntang iä belom, palus mendeng, kawan olo idjä karäan karäe.

11. Tä Iä hamauh dengangku: O olo kalunen! karä tolang tä rimae hapus utus olo Israel; itäm, toh koan äwen tä: karä tolang ita djari räbok, tuntang kaharap ita djari nihau kilau inetek.

12. Tagal tä, tudjum, suman akan äwen: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: toto, aku handak muap kubur keton, palus mamplua keton bara kubur keton, o djalahan olo ajungku! tuntang aku handak halalian keton akan tanah Israel.

13. Tä keton akan katawan, aku toh Jehowa, amon aku djari muap kubur keton, tuntang djari mamplua keton bara kubur keton, o djalahan olo ajungku.

14. Maka aku handak manenga Roghku huang keton, tä keton

karäh belom, tuntang aku handak mina keton luang tanah keton: tä keton akan katawan, aku Jehowa djari hamauh, tuntang malaluse kea, koan Jehowa.

15. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

16. Ikaun toh, o olo kalunen, duan tetek kaju, surat hetä: akan Juda tuntang olo Israel tä, awang baris ai: tinai duan kaju beken, tuntang surat hetä: akan Josep, iä tä kajun Epraim, tuntang hapus utus Israel, idjä baris ai.

17. Tinai awi manatop duäduä tä mangat bulat, maka djetä akan mandjadi-idjä hong lengäm.

18. Maka amon karä olo utus ajum misek ikau, koae: kilen, dia ikau handak masanan akan ikäi rimau talo tä?

19. Tä koam dengan äwen: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: itä, aku handak manduan tetek kajun Josep, idjä intu lengän Epraim, tuntang karä hamputan Israel, idjä baris ai, balalu handak mambulat djetä dengan kajun Juda, haiak handak manatop djetä mandjadi kaju idjä: tä djetä akan mandjadi Idjä hong lengängku.

20. Maka kaju duä tä, idjä djari injuratu hundjue, djetä magon imbingmu intu baun olo tä.

21. Tä suman akan äwen: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: aku handak manduan olo Israel bara marak karä olo kapid, idjä djari inalihe, tuntang handak mamumpang iä bara hakaliling, balalu halalian iä buli tanahe.

22. Aku handak mambulat iä mandjadi utus olo idjä hong tanahe, hundjun karä bukit Israel: iä samandia karäh hindjä radjae

baja idjä, tinai iä djaton hindai magon duä kabaris olo, tuntang djaton magon hapisah duä karadjaae.

23. Tuntang djaton hindai iä karäh mangihal arepe dengan dewae matekiapi, tinai dengan karä kihale tuntang kalangkahe; aku handak maliwus iä bara karä äkae melai, idjä hetä iä djari badosa, tuntang handak mamprasih olo tä: tumon tä äwen akan djalahan olo ajungku, tinai aku akan Hattallae.

24. Maka rewarku Dawid tä karäh indu radjae, tuntang indu Sakatik äwen tä samandiai; tä äwen karäh manandjong tumon prentahku, sambil mahaga tuntang manumon sakarä undangundanguku.

25. Maka olo tä akan melai hong tanah, idjä djari inengaku akan rewarku Jakob, idjä djari äka karä tatoe; toto, hetä äwen akan melai, tuntang anak djariae palus katatahi; maka rewarku Dawid karäh indu radjae palus katatahi.

26. Tinai aku handak manampa djandjin kasanang dengan äwen, djandji tä palus katatahi akan äwen tä; aku handak mandähen tuntang mangapal iä, tinai handak mina äkaku brasih bentok äwen palus katatahi.

27. Äkaku melai karäh marak äwen, tinai aku handak indu Hattallae, tuntang olo tä indu djalahan olo ajungku.

28. Tä karä olo kapid akan kawatan, aku toh Jehowa, idjä mamprasih Israel, amon äkaku brasih karäh aton bentok äwen tä palus katatahi.

BAGI 38.

Hukum insuman akan Gog.

1. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

2. O ikau, olo kalunen! ules baum manintu Gog, tanah Magog tä, mantir pamutjok hong Mesegh tuntang Tubal tä, palus tudjum mawi iä; — (*Pangar.20,8.*)

3. Koam: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: toto, aku handak mantakan ikau, o Gog, ikau idjä mantir pamutjok hong Mesegh tuntang Tubal.

4. Aku handak mimbit ikau kantäkantä, tuntang mangawit sang intu pipim, tinai aku handak mamplua ikau, tuntang hapus kawan parang ajum, karä hadjaran tuntang olo idjä mukonge, idjä uras hasangkarut totototo, tuntang iä karään karäe, hapan taming talawang, tuntang uras äwen tä patjah hapan padang.

5. Olo Parsi, olo Kus tinai olo Put hindjä äwen, idjä uras hapan talawang tuntang salutup.

6. Gomer tuntang hapus kawan parang ai, tinai olo Togarma idjä hila utara haliai, tuntang karä kawae, kutoh karä utus olo idjä hindjä dengam.

7. Has, tatatatap ikau, ikau tuntang karä kawan parang aim, idjä hapumpong hindjä dengam, ikau akan indu kapalae.

8. Maka tahi rahian ikau karäh buah pamaläh, indu katatesan karä njelo ikau karäh tamä tanah tä, idjä djari ingabuah lapas bara padang, idjä oloe djari imumpong bara karä utus olo, iä tä karä bukit Israel tä, idjä tahi haliai djari rusak, amon olo tanah tä

djari implua bara karä utus olo, tuntang uras melai landang bewäi.

9. Tä ikau karäh hagoet, manapi kilau barat, tuntang ikau kilau baunandau, mangat manutup mangaput tanah tä, ikau haiak hapus kawan parang aim, tuntang arä utus olo dengam.

10. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Katika tä kea pikir karäh lembut hong atäim, ikau karäh manirok talo papa,

11. Sambil hamauh: aku handak lius maroboh tanah tä, idjä halangai karä lewue, aku handak mantakan äwen, idjä melai sanang landang, tuntang idjä melai djaton hakota, huít tuntang blawang djaton iä hapae.

12. Mangat ikau marampas tuntang manarik, mandjudju lengäm mawi karä äka idjä rusak bilin, idjä ingkalewu tinai, mawi utus olo, idjä djari imumpang bara karä olo kapir, idjä djari mulih kutoh metoh tuntang ramo, idjä melai hong tanah bentok kalunen tä.

13. Olo Sgheba tuntang Dedan, tinai karä sadagar bara Tarsis, tuntang karä olo ajue idjä kwasa, karäh hamauh dengam: aton ikau dumah handak marampas talo? djari ikau mamumpang olo ajum tantai manarik talo? mangat manampul bulau salaka, marampas meto tuntang ramo, tinai manampul kutoh panatau?

14. Tagal tä, tudjum, o ikau olo kalunen! suman akan Gog: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: dia ikau intu katika tä karäh mimpa mangasene, amon djalahan olo ajungku, Israel tä, melai landang?

15. Tä ikau karäh manaradjang bara äkam, bara hila utara haliai, ikau tuntang arä utus olo haiak dengam: uras äwen tä mukong hadjaran, kawan idjä paham bakapal, kawan parang idjä kwasa haliai:

16. Palus ikau karäh hagoet kilau baunandau maranggar djalahan olo ajungku Israel, sampai manutup tanahe. Djetä hong katesan katika: tä aku handak magah ikau mawi tanahku, mangat karä olo kapir kasene aku, amon aku imprasih intu ikau, o Gog. hong matan äwen.

17. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Toto ikau iä, idjä djari inahiu insumangku katika djaman horan, hadjamban karä rewarku, karä nabin Israel, idjä djari manudjum metoh katikae kutoh katahin njeloe, aku toh handak magah ikau maranggar olo tä.

18. Maka karäh mandjadi intu katika, amon Gog dumah maranggar tanah Israel, koan pangkahai Tuhan, Jehowa, tä kasingitku karäh lembut hasehasep haliai.

19. Krana aku djari hamauh huang kabehungku tuntang hasep kalaitku: toto, intu katika tä talo karäh paham hagerek hong tanah Israel.

20. Sampai intu baungku karäh hagednjäh karä lauk hong tasik, karä burong penda langit, karä meto hong padang, tuntang talo handiai idjä manjarantar hong petak, tuntang karä olon hong hapus petak: tinai karä bukit karäh impalokang, karä äka dählen karäh ingarak, tuntang karä kota karäh rampar intu petak.

21. Krana aku handak mangahau padang mawi iä hong karä bukitku tä, koan pangkahai Tuhan, Jehowa; genep bitü karäh hapadang hawi sama arepe.

22. Tinai aku handak mahukum iä hapan lau tuntang dahi, handak mampalawo udjan tombokbuku, tuntang udjan karangan idjä hai, tinai apui tuntang barirang, mantakan iä dengan karä kawae. tinai karä utus olo idjä ompat iä.

23. Kakai aku handak mandjadi hai, brasih tuntang basewut intu baun karä olo kapir: tä olo tä akan katawan, aku toh Jehowa.

BAGI 39.

Gog akan alah palus rusak, utus olo ain Hatalla idjä manang.

1. Tinai ikau, o olo kalunen! tudjum mantam Gog, koam: kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: toto, aku handak mantakan ikau, o Gog, idjä mantir pamutjok hong Mesegh tuntang Tubal.

2. Aku handak manunda ikau kantäkantä, tuntang mangawit sangang, mimbit ikau bara hila utara, palus magah ikau sampai karä bukit Israel.

3. Hetä aku handak mahampas panahm bara lengüm sambilm, tuntang manggagar karä anak panahm bara lengüm gantaum.

4. Hundjun karä bukit Israel ikau karäh halelek, ikau tuntang karä kawam, tinai karä utus olo idjä dengam; aku djari mandjuluk ikau indu panginan karä ampin burong pangkamit. tuntang karä meto hong padang.

5. Hong padang nuapar ikau karäh halelek, krana aku djari hamaui kalotä, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

6. Aku handak mandjakah apui intu Magog, tuntang marak karä äwen, idjä melai landang hong karä pulau: tä olo tä akan katawan, aku toh Jehowa.

7. Aku handak mangarimah arangku idjä brasih intu bentok djalahan olo ajungku, Israel, tuntang djaton hindai aku handak manalua olo mamapa arangku idjä brasih, tapi karä olo kapir akan katawan, aku toh Jehowa, idjä äka karasih Israel.

8. Itä! talo tä dumah tuntang mandjadi, koan pangkahai Tuhan, Jehowa: djetä andau idjä djari insumangku.

9. Maka karä olo hong karä lewun Israel karäh blua, tuntang manganju karä ganggama, karä taming tuntang talawang, karä panah tuntang anake, karä salugi tinai hundju: maka karä talo tä ombet akan kajue udju njelo.

10. Sampai dia usah äwen tä manganju hong padang, atawa manäweng hong kajuan, tapi iä karäh barapi hapan karä ganggaman tä: tinai iä akan manarik äwen, idjä djari manarik iä, tuntang marampas olo tä, idjä djari marampas iä, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

11. Maka karäh mandjadi intu katika tä, aku handak manukas äka kubur Gog tä hong tanah Israel, iä tä djanah idjä ihoree akan hila timor dauau tä: djetä karäh mamaleng urong karä olo idjä mahoree hetä: basa hetä olo akan mangubur Gog tuntang kawae idjä karäian karäe, tä olo akan

manjewut äka ta: djanah karä kawan .Gog.

12. Maka utus olo Israel karäh mangubur iä udju bulan katahie, mangat tanah brasih tinai.

13. Toto, olo handiai hong tanah tä akan indu omba mangubur, tuntang djetä indu horumat ai, amon aku djari mampahai arepku, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

14. Tinai äwen akan mambaris olo, idjä haradjur akan mangumbang tanah, tuntang olo pangubur karäh omba awang mangumbang tä, mangat mangubur hantu idjä katapasan hong padang, mangat mamprasih hetä; limbah udju bulan tä äwen tä karäh mangumbang mariksac.

15. Maka amon äwen, awang mangumbang tanah tä, mitä tolang olo, tä iä karäh mampendeng katae, sampai olo pangubur djari mangubur tä kea hong djanah karä kawan Gog.

16. Tinai arau äka tä Hamona. (*Kawan*.) Kakai olo akan mamprasih tanahe.

17. Maka ikau, o olo kalunen! kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: suman akan karä ampun burong, tuntang karä meto padang: pumpong arep keton, talih hakampeleng keton bara hetähetä hakaliling, talih parapah idjä djari impatäiku akan keton, parapah idjä paham karäe, hundjun karä bukit Israel; kinan karä isi, ihop dala!

18. Isin karä pangkalina akan kinan keton, tuntang dahan karä mantir petak akan ihop keton, karä tabiri hatuäe tuntang anak tabiri, karä kambing tuntang sapi, idjä uras baseput toto haliai.

19. Keton akan kuman enjake

sampai besoh, tuntang imhop dahae sampai babusau, karä parapah tä, idjä djari impatäiku akan keton.

20. Keton karäh imbesoh hong medjangku, kuman karä hadjaran idjä iukong, tuntang karä hadjaran kareta, karä pangkahima tuntang olo parang, koan pangkahai Tuhan Jehowa.

21. Aku handak mampraban kahainku marak karä olo kapir karä olo kapir akan mitä hukun-ku, idjä djari ilalusku, tuntang lengängku, idjä djari indjudjuku mawi olo tä.

22. Tä hapus utus olo Israel karäh katawan, aku, Jehowa, toto Hatallae, bara andau tä palus harrian dapit.

23. Tuntang karä olo kapir akan katawan, idjä olo Israel tä djari tamput tawanan, djetä tagal karä kadarhakae, basa iä djari malangkah aku; tagal tä baungku djari iulesku bara äwen, palus aku djari manjaragh iä intu lengän musohe, sampai iä handiai djari halelek awi padang.

24. Tumon kakihale tuntang kalangkahe aku djari mawi äwen, tuntang aku djari mules baungku bara iä.

25. Tagal tä, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Toh aku handak halalian Jakob idjä tawanan, tuntang handak masi hapus ungkup Israel; aku handak mangabehu tagal arangku idjä brasih;

26. Limbah äwen djari manang-gong kahawäe, tinai karä kalangkahe idjä hapae djari malangkah aku, metoh iä melai sanang hong tanah ai, tuntang djaton olo idja mampikah iä:

27. Limbah aku djari halalian iä bara karä utus olo, tuntang djari mamumpong iä bara karä tanah musohe, tuntang aku imprasih intu iä hong matan arä olo kapir:

28. Tä äwen akan katawan, aku Jehowa puna Hatallan ai, basa aku djari manjoho iä inamput tawanan marak karä olo kapir, tapi aku djari mamumpong äwen tä tinai buli tanah ajue, djaton djari balih iä idjä biti äwen tä hetä.

29. Tuntang aku djaton handak mules baungku bara äwen tä tinai, limbah aku djari manusuh Roghku akan utus olo Israel, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

BAGI 40.

Paitä, human Hatalla idjä taheta aton; parantaran huma tä.

1. Hong njelo duä pulu limä limbah ita tamput tawanan, intu tampan njelo, andau sapulu, bulan idjä, djetä njelo äpatwalas limbah lewu tä djari impakalah, andau tä maka lengän Jehowa sampai aku, tuntang iä mimbit aku akan hetä.

2. Hong paitäku Hatalla mimbit aku akan tanah Israel, tuntang iä mingkes aku hundjun bukit idjä gantong haliai, hong hetä hila salatan aton ampin tampan lewu.

3. Limbah iä djari mimbit aku akan hetä, maka aton hetä olo hatuä idjä ampie kilau tampajah tambaga; intu lengäe aton tali ukur pista, tinai sokah ukur; maka iä mendeng intu bauntonggang. — (*Pangar.21,15.*)

4. Iä tä hamauh denganku:

O ikau, olo kalunen! itäm hapan matam, hining hapan piindingm, tuntang kandong hong atäm karä talo toh, idjä handak imprahangku akam; krana ikau tantai djari imbit kantoh, mangat aku mamprahan tä akam. Limbah tä sanan talo handiai, awang djari gitam, akan utus olo Israel.

5. Maka itä! aton dinding batu hakaliling huma tä bara ruar; tinai intu lengän olo hatuä tä aton sokah ukur idjä pandjang djahawen hasa, maka genep hasa labien kalombah lokap bara puna kambo hasa; tä iä mukur kakapal dindinge, djetä hamparangan sokahe, tuntang kagantonge tipeng sokah kea.

6. Limbah tä iä sampai bauntonggang, idjä manaharep hila timor; tä iä mandai lampat idjä hetä, tuntang iä mukur gagelan bauntonggang, maka kakapale tipeng sokahe, tinai gagelan idjä tä tipeng sokahe kea kakapale.

7. Tuntang genep karong kamboe idjä kalongkang sokah ukure, tinai kabukae tumon tä kea; maka intu helat karä karong dindinge limä hasa; tinai gagelan bauntonggang, idjä tandipah parantaran, sindä malongkang sokah kea.

8. Tinai iä mukur tatakou, idjä tokep bauntonggang djetä, sindä hamparangan sokah ukur.

9. Limbah tä iä mukur tatakou idjä beken, idjä darah bauntonggang, djetä hanja hasa, tuntang djihic duä hasa, tinai radjur tatakou palus hila huang bauntonggang.

10. Maka karä karong hasansila bauntonggang idjä hila timor, djetä telo hasansila hatembak, maka katatloe tä ukur idjä bewü, tinai

karä djihî hasansila sama kea ukure.

11. Tinai iä mukur kalombah lawang bauntonggang, djetä sapulu hasa kalombahe, maka kambo bauntonggang tä telowalas hasa.

12. Maka aton ruange intu baun karä karong tä hasansila, idjä hasa kalombahe, maka genep karong mandjahawen hasa kalombahe lapak häpat.

13. Limbah tä iä mukur helat bauntonggang bara saran lalangit karong idjä, sampai saran lalangit karong idjä tä, kapandjange salawi hasa; maka karä bauntonggang budjur hatembak.

14. Tinai iä mukur karä djihî djahawen pulu hasa kamboe, tinai intu baun karä djihî tä parantaran idjä hakaliling bauntonggang tä.

15. Maka bara bauntonggang djalan tamä sampai saran parantaran, djetä limä pulu hasa.

16. Tuntang aton badjakan korik intu karä karong tä, hai hila huange, tinai darah djihî tä kea, idjä intu bauntonggang tä, palus hakaliling: tumon tä kea intu karä tatakoe: karä badjakan tä uras hai hila huange kakaliling: tinai intu karä djihî tä aton ukire kilau batang korma.

17. Tinai iä mimbit aku akan huang parantaran idjä hila ruar, maka itä! hetä kea aton karong: tuntang aton lasähe hakaliling hong parantaran tä: naharep lasähe tä aton telo pulu karong.

18. Maka lasähe tä hila ruar bauntonggang, mamihit intu baun karä bauntonggang: djetä lasäh idjä hila liwa tä.

19. Tinai iä mukur kalombahe bara bauntonggang parantaran idjä liwa, sampai bauntonggang paran-

taran idjä hila huange, djetä saratus hasa, hila timor tuntang hila utara.

20. Tinai iä mukure kea bauntonggang parantaran idjä hila ruar tä, idjä manaharep utara: iä mukur kamboe tuntang kabukae.

21. Tinai karä karong idjä hetä, iä tä aton telo hasansila: karä djihie tuntang tatakoe sama ukure dengan bauntonggang idjä solake; limä pulu hasa kamboe, tinai salawi hasa kalombahe.

22. Tinai karä badjakae tuntang tatakoe tuntang ukire batang korma sama ukure, kilau hong bauntonggang idjä hila timor tä; djalan mandai sampai udju lampate, tinai tatakoe aton hila baue.

23. Maka bauntonggang parantaran idjä hila huange tä aton hatandipali hatembak dengan bauntonggang idjä hila utara, tuntang hila timor; maka iä mukur bara bauntonggang idjä, sampai idjä tinai, saratus hasa.

24. Limbah tä iä mimbit aku akan hila salatan; maka itä! aton kea bauntonggang hetä hila salatan; iä mukur djihie tuntang tatakoe tumon ukur idjä belo kea.

25. Maka hetä tuntang intu tatakoe aton badjakan hakaliling, kilau badjakan beken tä kea: kamboe limä pulu hasa, tuntang kalombahe salawi hasa.

26. Amon olo lompat tä, maka ndju kalambat palus sampai; tatakoe tä intu baue, ukir batang korma hasansila intu djihie.

27. Tinai aton bauntonggang hila salatan intu parantaran hila huange tä, maka iä mukur bara bauntonggang idjä, sampai idjä tinai, hila utara, saratus hasa.

28. Limbah tä iä mimbit aku

mahoroe bauntonggang idjä hila salatan tä, tamä parantaran idjä hila huange; tä iä mukur bauntonggang idjä hila salatan tä, tumon ukur awang beken tä kea.

29. Aton karong korik hetä, tuntang djihie, tuntang tatakoe, sama ukure dengan awang beken tä kea; tinai aton badjakae, hong tatakoe kea, hakaliling; kalombah hetä limä pulu hasa, tinai kabukae salawi hasa.

30. Maka tatakoe aton hakaliling; kamböe salawi hasa, kabukae limä hasa.

31. Karä tatakoe tä hila parantaran idjä hila ruar; tinai aton ukir batang korma intu djihie; tuntang djalan mandai sampai hanja lampate.

32. Limbah tä iä mimbit aku tamä parantaran huange tä hila timor; iä mukur bauntonggang tumon ukur awang beken tä kea.

33. Tinai karä karong korik tuntang djihie tuntang tatakoe tumon awang helo tä kea ukure; tinai aton badjakae, hong tatakoe kea, hakaliling; kambo hetä limä pulu hasa, kalombahe salawi hasa.

34. Karä tatakoe kea uras hila parantaran idjä ruare tä, aton kea ukire kilau batang korma intu karä djihie hasansila, tuntang djalan mandai sampai hanja lampate.

35. Limbah tä iä mimbit aku akan bauntonggang hila utara, hetä iä mukure tumon awang beken tä kea.

36. Aton karonge korik tuntang djihie, tinai tatakoe, aton kea badjakae hakaliling; kambo hetä limä pulu hasa, tuntang kalombahe salawi hasa.

37. Maka karä tatakoe uras hila parantaran idjä ruar tä; tinai aton

ukire kilau batang korma intu djihie hasansila; djalan mandai sampai hanja lampate.

38. Karonge tä tuntang blawange tokep papar bauntonggang; hetä äka olo mamenjau karä parapah idjä ingähu.

39. Hong tatakon bauntonggang tä aton manduä manduä medja hasansila, tantai äka mampatäi talo parapah ingähu, tuntang parapah tagal dosa, tinai parapah tagal kalsalan.

40. Tinai hila ruar, balikat djalan mandai bauntonggang hila utara tä, aton duä medja; tinai tandipah hetä, balikat tatakon bauntonggang aton kea duä medja.

41. Aton äpat medja latoh, tinai äpat medja latä, hasansila bauntonggang tä; hanja medja tä indu äka mampatäi talo.

42. Maka äpat medja idjä tantai akan parapah idjä ingähu, djetä batu idjä barasok, pangandjue tengah duä hasa, kabukae tengah duä hasa, kagantonge idjä hasa; hundjue tä olo mingkes pakarang idjä hapa manjambalih parapah idjä ingähu, tuntang parapah idjä injambalih.

43. Aton papare kalombah lokap, idjä inampa buabua hakaliling; hundjun medja tä äka isin talo parapah.

44. Maka hila ruar bauntonggang idjä hila huange tä aton karä karong olo panjanji, hong parantaran idjä huange tä, belae aton hila utara manaharep salatan, belae darah bauntonggang hila timor manaharep utara.

45. Maka iä hamauh dengangku; Karä karong toh, idjä manaharep salatan, djetä akan imam, awang manonggo huma toh.

46. Tapi karä karong idjä manaharap utara, djetä akan imam, awang nguan gawin mesbeh, djetä panakan Sadok, baris olo Lewi tä, idjä akan manggapi Jehowa, mangat manonggo iä.

47. Maka iä mukur parantaran tä, pangandjüre saratus hasa. kabukae saratus hasa kea, lapak häpat; maka mesbeh tä darah baun huma.

48. Limbah tä iä mimbit aku tamä tatakon intu huma tä; tä iä mukur karä djihin tatakon tä malimä hasa hasansila; maka kabuka bauntonggang manelo hasa hasansila.

49. Pangandjur tatakon tä duä pulu hasa, tinai kabukae sawalas hasa, aton lampate idjä hapa mandai; tinai aton djihintu hetä, midjämidjä hasansila.

BAGI 41.

Ampin huang human Hatalla tä inuman.

1. Tinai iä mimbit aku sampai human Hatalla, tä iä mukur karä djihintu, mandjahawen hasa hasansila helate dengan kolae, tumon kalombah tingkap tä.

2. Bauntonggang tä sapulu hasa kabukae, tinai dindinge hasansila limä hasa; tinai iä mukur huang huma tä, äpat pulu hasa kamboe, kalombahe duä pulu hasa.

3. Limbah tä iä tamä huange, balalu mukur djihin bauntonggang, duä hasa; tinai kalombah lawang djahawen hasa, maka kagantong bauntonggang udju hasa.

4. Tinai iä mukur hetä hong huma tä duä pulu hasa kamboe, tinai duä pulu hasa kalombahe;

tä iä hamauh dengangku: Djetä äka idjä brasih haliai.

5. Limbah tä iä mukur dinding huma tä, djahawen hasa, tinai kalombah karä sungkinge äpat hasa, hakaliling huma tä.

6. Maka karä karong sungking tä suson telo, manelo pulu dalam genep susoe, tuntang djetä rantep intu lapis dinding huma tä hakaliling, idjä tantai inampa hapa mamparantep iä, tapi djaton rantep dengan batang dinding huma.

7. Karä karong sungking idjä hakaliling hetä djadjalan hai tumon susoe; krana turoe hasuson mangaliling huma tä palus ngambo, sampai idjä hila ngambo tä hai haream; bara idjä liwa olo mandai mahoroe idjä bentok, palus sampai ngambo.

8. Tinai aku mitä papar hakaliling hundjun huma tä. Karä galang karong sungking tä hamparangan sokah ukur, djetä djahawen hasa, hasa idjä ombet kamboe.

9. Maka kakapal dinding idjä hila ruar karä karong sungking tä limä hasa, helate tä djetä äka karong sungking, idjä hong huma tä.

10. Kalombah helang ruar karä karong tä duä pulu hasa, hakaliling huma tä.

11. Maka aton duä bauntonggang djalan akan huang karä karong sungking, idjä hila utara, idjä hila salatan; äka idjä boang hetä limä hasa hakaliling.

12. Karä pangun, awang darah äka boang tä hila barat, udju pulu hasa kabukae, dindinge limä hasa kakapale hakaliling; kamboe djalaten pulu hasa.

13. Tinai iä mukur huma tä, kabukae saratus hasa samandiai,

tamput kea äka boang tä tuntang hapus pangun tä, tinai dindinge.

14. Kalombah äka intu baun huma, tuntang äka boang tä idjä hila timor, saratus hasa.

15. Tinai iä mukur pangandjur huma tä, tuntang äka boang, idjä hila likute, tuntang tambirae hasansila, saratus hasa, kahum batang huma tuntang parantarae, tinai tatakoe:

16. Karä gagelae, tuntang badjakaë idjä korik, tinai karä tambirae hakaliling; maka bara galange uras djetä dinding papan hakaliling, bara petak mimes badjakan, tinai karä badjakaë tä kea uras inantilap.

17. Tinai karä idjä ngambo bauntonggang, huange ruare, hapus dindinge hakaliling inantilap kea.

18. Maka karä ukire hetä Kerub tuntang batang korma, midjä midjä batang korma helat Kerub duä: tinai genep Kerub duä baue:

19. Baue silae kilau baun olon, tinai baue silae kilau baun singa; kakai djari inampa hapus huma hakaliling.

20. Bara petak sampai ambo bauntonggang karä Kerub tuntang batang korma tä djari iukir, kakai kea hila huang dinding human Hatalla.

21. Karä djihin huma tä lapak häpat: maka baun äka brasih tä sama kilau baun äka idjä brasih haliai.

22. Kagantong mesbeh kaju tä telo hasa, pangandjue tuntang kalombahe duä hasa, tuntang bara pampang; hundjue tuntang balikate uras kaju. Maka iä hamauh denganku: Djetä medja, idjä akan ingkes intu baun Jehowa.

23. Maka aton manduä manduä

bauntonggang hong human Hatalla, tuntang hong äka idjä brasih haliai tä.

24. Maka genep bauntonggang aton duä lawange, uras tau iwap iatep, idjä tä duä, idjä tinai manduä kea.

25. Hetä, hong lawang human Hatalla tä, aton ukir Kerub tuntang batang korma, sama tampae kilau intu dinding; maka kaju idjä intu baun tatakoe tä bakapal toto.

26. Intu karä badjakan korik tä aton ukir batang korma hasansila, hasansila tatakon tä, tuntang intu karä karong sungking huma tä, tinai darah karä djihie.

BAGI 42.

Karä pandjala human Hatalla.

---

1. Limbah tä iä mimit aku akan parantaran hila ruar haliai, idjä naharep utara: balalu iä magah aku akan karä huma, idjä tandipah äka boang, tuntang tandipah batang huma tä, hila utara.

2. Pangandjur djetä saratus hasa, tandipah bauntonggang idjä hila utara, tinai kabukae limä pulu hasa.

3. Tandipah duä pulu hasa tä, idjä äka parantaran hila huange, tinai tandipah lasäh tä, idjä intu parantaran hila ruar, aton tambiran tambing telo.

4. Intu baun karä huma tä djalan idjä sapulu depä kabukae, akan hila huange, tinai djalan beken idjä hasa kabukae: maka bauntonggang djetä naharep utara.

5. Maka karä karong idjä hila

hundjue djaladjalan korik bara awang penda, krana tambiran idjä penda tuntang idjä intu bentenge manjarambir bara idjä ngambo.

6. Krana djetä suson telo, tapi djihie djaton palus: tagal tä karong idjä ngambo tä djadjalan korik bara idjä liwa tuntang idjä bentenge.

7. Maka dinding idjä hila ruar karong tä, idjä tandipah parantaran hila ruar, panampok karä karong tä, uras pandjang limä pulu hasa.

8. Krana pangandjur karä karong idjä tandipah parantaran hila ruar, uras limä pulu hasa, tapi tandipah human Hatalla djetä satus hasa.

9. Maka penda karä karong tä uras aton djalan tamä bara hila timor, djalan olo tamä hetä bara parantaran hila ruar.

10. Tinai intu dinding parantaran, idjä hila timor, tandipah äka boang tuntang batang huma tä, aton karong kea.

11. Aton kea djalan intu baue, kilau intu baun karä karong idjä hila utara, sama kamboe, sama kabukae dengan djetä kea, tinai karä djalan tamä sama kilau hetä kea.

12. Tinai hila salatan aton karä karong tuntang bauntonggang kalotä kea, tuntang aton bauntonggang intu batang djalan, iä tä djalan tamä hong dinding idjä bungas tä, djalan tamä bara hila timor.

13. Maka iä hamauh dengangku, koae: Karä karong idjä hila utara tuntang hila salatan, idjä tandipah äka boang tä, djetä karong brasih, idjä hetä karä imam, awang manggapi Jehowa, akan kuman karä talo idjä brasih haliai; hetä

iä akan mingkes karä talo idjä brasih haliai, iä tä parapah indu kinan, tinai parapah tagal dosa, tuntang parapah tagal kasalan: krana äka tä puna brasih.

14. Amon karä imam djari tamä hetä, maka iä djaton tau blua bara äka brasih akan parantaran tinai, djaka dia helo iä djari mengkak pakaiäe awang hapae sombajang, mingkes tä hetä; krana pakaiäe tä talo brasih; tä äwen akan hapakaian beken, palus limbah tä iä tau blua hindjä olo arä.

15. Maka amon iä djari terai mukur huang huma tä, iä magah aku blua mahoroe bauntonggang idjä hila timor, tuntang mukur hetä hakaliling.

16. Iä mukur hila timor hapan sokahe, limä ratus longkang sokahe kamboe.

17. Tinai iä mukur hila utara, limä ratus longkang sokahe kamboe.

18. Hila salatan kea iukure, limä ratus longkang sokahe.

19. Limbah tä iä sampai hila barat, tuntang iä mukure limä ratus longkang sokahe kea.

20. Iä mukur tä äpaäpat hakaliling, basa dindinge hakaliling; maka kamboe limä ratus longkang sokahe, tinai kabukae limä ratus longkang sokahe kea, djetä hapa mahelat äka brasih dengan äka beken tä.

BAGI 43.

Kahalap human Hatalla idjä taheta tä; mesbeh idjä hetä; gawi hapa muma tä.

1. Limbah tä iä magah aku tinai sampai bauntonggang idjä hila utara.

2. Maka itä! kahain Hatallan Israel aton dumah bara hila timor, aughe kilau gotok danum hai, tuntang petak implawa awi kahaie.

3. Maka ampie sama kilau paitä, idjä djari gitangku metoh aku injoho masuman karusak lewu tä, sama ampie kilau paitä. idjä djari gitangku tokep batangdanum Ke-bar. Tä aku mahingkep, manjon-top baungku. — (1,3.)

4. Maka kahain Hatalla tamä huma tä, mahoroe bauntonggang idjä hila timor.

5. Tä Rogh manggatang min-bit aku akan parantaran hila hu-ange: itä! kahain Jehowa djari manjuang huma tä.

6. Maka aku mahining idjä hakotak denganku bara huang huma, palus Iä tä aton mendeng balikatku.

7. Iä hamauh denganku: O ikau, olo kalunen, djetoh äka padadusanku, äka paingku, hetoh aku handak melai bentok olo Israel palus katatahi; tä olo utus Israel djaton karäh mamapa arangku idjä brasih hindai, iä tuntang karä radjae, hapan karä kandjie, tuntang awi karä hantun radjae hong karä kramate,

8. Idjä gagelae inae tokep gagan aingku, tuntang djihie tokep djihin aingku, sampai baja dinding idjä helatku dengan äwen; tinai iä djari mangihal arangku idjä brasih dengan karä kihale, idjä iawie: tagal tä aku djari mampalomos iä hong kalaitku.

9. Toh, maka äwen karäh manganganan karä kandjie tuntang hantun karä radjae kedjau bara aku: tuntang aku handak melai marak äwen tä sampai katatahi.

10. Maka ikau, o olo kalunen,

sanan huma toh akan utus olo Israel, uka iä mahamen buraburah baue tagal karä kadarhakae, tinai soho iä manamunan sontoe titititip.

11. Djadi, amon äwen mahamen tagal talo handiai, idjä djari iawie, tä suman akan äwen ampin huma toh, tinai tampae, tuntang djalae blua tamä, tuntang karä hadate, tinai tukase, toto, karä hadate tuntang tukase: tuntang surat tä intu baue. mangat äwen toto mahaga karä ampie tuntang hadate, balalu manumon tä.

12. Djetoh prentah tahuu huma toh: intu tantan bukit hapus sarac hakaliling, djetä indu äka idjä brasih haliä; djetä prentah tahuu huma toh.

13. Tinai djetoh ukur mesbeh tä, tumon hasae, idjä labih kalombah lokap bara hasa idjä puna hapan: galange tä idjä hasa kagantonge, tuntang idjä hasa kalombah kanjarambire, tuntang papare idjä hakaliling idjä gawang kakapale; djetä galang mesbeh tä.

14. Bara galange idjä rantep petak tä mimes datahe idjä bentenge duä hasa, tuntang idjä hasa kalombah kanjarambire; tinai bara datahe idjä bentenge tä sampai hundjue äpat hasa.

15. Djadi Harel tä (*aran suson idjä hundjun*) äpat hasa kagantonge; tinai bara Ariel (*djetä aran hundjue*) mondok äpat pampange.

16. Ariel tä duäwalas hasa kamboc, tuntang duäwalas hasa kabukae, lapak häpat.

17. Maka datah bentenge äpatwalas hasa kabukae lapak häpat, tinai papare idjä hakaliling hetä silan hasa; tuntang galange idjä hasa kagantonge hakaliling, lampate tä hila timor.

18. Tinai iä hamauh denganku: O ikau, olo kalunen! kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: djetä karä prentah tahuu mesbeh akan andau, amon olo mamugae, mangat maluput parapah idjä ingähu hundjue, tuntang manampitik daha hetä.

19. Maka akan imam baris olo Lewi, idjä panakan Sadok tä, idjä akan manggapi aku, koan pangkahai Tuhan, Jehowa, mangat sombajang intu aku, ikau akan manenga sapi tabela idjä kongan, indu parapah tagal dosa.

20. Tuntang ikau akan manduan belae dahae, mohos tä intu pampange äpäapat, tinai intu äpat puting datahe, tuntang intu sarac hakaliling; kakai ikau akan mapapas tuntang manjaki djetä.

21. Limbah tä ikau akan manduan sapi idjä akan parapah tagal dosa tä, balalu mangähu tä intu huma idjä inukas, intu ruar äka brasih tä. — (3. Mos. 16, 27.)

22. Maka andau duä ikau akan mampatäi kambing hatuäe idjä tinduh, idjä kongan, tuntang maluput tä indu parapah tagal dosa; tuntang olo tä akan mamapas mesbeh, sama kilau iä djari mapapas tä hapan sapi.

23. Amon ikau djari terai mapase, tä ikau akan mampatäi sapi tabela idjä tinduh, idjä kongan, tuntang tabiri hatuäe idjä tinduh, idjä kongan, bara kawan.

24. Palus ikau akan maluput tä intu baun Jehowa: tä karä imam akan mambowoh ujah hundjue, palus maluput tä indu parapah ingähu akan Jehowa.

25. Kudju ikau akan manatap kambing akan parapah tagal dosa, midjämidjä djandau; tinai olo akan

manatap sapi tabela idjä kongan, tinai tabiri hatuäe bara kawan, idjä kongan, idjä tinduh duäduä.

26. Kudju äwen tä akan mapapas mesbeh tä, tuntang mamapasihe, haiak manjuang lokap imam.

27. Maka amon äwen djari manjukup karä andau tä, tä intu andau hanja haradjur palus dapit karä imam akan manatap hundjun mesbeh karä parapah keton idjä ingähu, tinai parapah tarimakasih ain keton; tä aku handak mangilak keton, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

BAGI 44.

Prentah tahuu imam, idjä hong human
Hatalla taheta tä.

---

1. Limbah tä iä magah aku tinai akan bauntonggang äka brasih idjä hila ruar, idjä tandipah timor; maka djetä patep.

2. Koan Jehowa denganku: Bauntonggang djetoh patut iatep magon, djaton akan iuap, äla idjä biti akan tamä hetä, krama Jehowa, Hatallan Israel, djari tamä hetä; sabab tä patut djetä magon iatep.

3. Maka radja, katahin iä radja, akan mondok hetä, mangat kuman intu baun Jehowa; mahoroe djalan tatakon bauntonggang tä iä akan tamä, tuntang mahoroe djalan tä kea iä akan blua tinai.

4. Limbah tä iä magah aku tamä huma, baja tikas bauntonggange hila utara; maka aku mitä, itä! kahain Jehowa djari manju-

ang human Jehowa; tä aku malingkep, manjontop baungku.

5. Maka koan Jehowa deng-angku: O ikau, olo kalunen! ingat, tuntang itäm totototo, hining buabua talo handiai, idjä handak insanangku akan tahu karä hadat human Jehowa, tuntang tahu karä prentahe, ingat totototo karä djalan tamä huma, tuntang karä djalan blua bara äka brasih tä.

6. Palus sanan akan ungkup olo parisang, akan utus Israel tä: kakai angh pangkahai Tuhan, Jehowa: tangkalau gawin keton hong karä kihal keton, o utus olo Israel;

7. Basa keton djari manamäan olo beken, olo kulop atäie tuntang kulop isie, akan äkaku idjä brasih, hapan mangihal humangku tä, amon keton maluput tepong, enjak tuntang daha ajungku; kalotä keton mangarak djandjingu awi karä kihal keton.

8. Keton djaton djari toto manonggo ramongku idjä brasih tä, baja keton djari manjoho olo beken manonggo äkaku idjä brasih tä.

9. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Äla haliai olo beken, olo idjä kulop atäie tuntang kulop isie, akan tamä äkaku idjä brasih, baris karä tamuäi idjä marak utus Israel.

10. Tapi olo Lewi kea djari mangedjau arepe bara aku, kalam Israel djari lajang, undur bara aku, omba dewae matekiapi; toto, iä akan mananggong kadhakae.

11. Tapi iä akan manonggo kea hong äkaku idjä brasih, mandjaga karä bauntonggang huma, tinai

iä akan omba mauguan gawin huma kea; iä akan mampatäi parapah idjä ingahu tuntang parapah idjä injambalih ain olo arä, tinai akan mendeng intu baun äwen, mangat manonggo iä.

12. Basa iä djari manonggo intu baun dewa matekiapi ain äwen, tuntang djari indu upon kadhakae akan olo Israel, tagal tä aku djari manggatang lengängku sumpah mantam olo tä, koan pangkahai Tuhan, Jehowa: toto, iä akan mananggong kadhakae.

13. Djaton iä akan manggapi aku, mangat nguan pangkat imam intu aku, tuntang manggapi karä ramongku idjä brasih, ramongku idjä brasih haliai tä; tapi äwen akan mananggong kahawäe tuntang kihale, idjä djari iawie.

14. Tagal tä aku handak manukas äwen tä indu tonggon humangku, mangat manatap karä gawie, tuntang talo handiai idjä akan ilalus huange.

15. Tapi imam baris olo Lewi, idjä panakan Sadok tä, idjä magon djari manonggo äkaku brasih tä, kahum utus olo Israel djari lajang bara aku, äwen tä akan manggapi aku, mangat sombajang intu aku; äwen akan manaliarep baungku, mangat maluput enjak tuntang daha akangku, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

16. Äwen akan tamä äkaku idjä brasih. äwen akan manggapi medjangku, mangat manonggo hetä, tuntang iä akan manonggo manjang aku.

17. Maka amon äwen tä tamä bauntonggang parantaran hila huange, tä patut iä hapakaian benang pista; äla iä mangkepan benang bulun tabiri, amon iä

malalus gawie hong parantaran hila huange, tuntang hong huma.

18. Saruban pista akan indu hapae, tuntang sarawar pista intu kahange; äla iä makaiän arepe kahum bebes.

19. Amon iä handak blua tinai akan parantaran idjä ruar, manalih olo arä, maka iä akan mengkak karä pakaiäe idjä djari hapae sombajang, balalu mingkes djetä intu karong brasih, tuntang iä akan hapakaiän beken. uka iä äla mangapähä olo arä awi klambie tä.

20. Æla iä manjukur balaue halungah, tinai äla kea iä mamandjang balaue, tapi iä akan mangunting balaue ombeombet.

21. Tinai äla imam mihop anggor, amon iä handak tamä parantaran idjä hila huange. — (3.Mos.10,9; 19,27; 21,7.)

22. Æla kea iä masawä balo, atawa idjä inganan banae, tapi budjang bawi baris panakan utus Israel; atawa balo, idjä sawan imam bihin, tau insawäe kea.

23. Æwen akan madjar djalahan olo ajungku, mangat mambaris talo brasih dengan idjä dia, talo idjä patut dengan idjä pali.

24. Tinai karä ampin perkara iä akan masaräe; tumon prentahku iä akan mamutus tä: tinai karä prentahku tuntang hadatku patut ihagae hong karä andau hai idjä inukas tä, tuntang mamprasih karä andau sabat ajungku.

25. Tinai äla idjä hiti baris äwen tä akan manalih hantun olo matäi. uka äla iä samar: tapi tagal hapae atawa indue, tagal anake hatnä atawa anake bawi, tagal paharie atawa betaue idjä hindai babanä, äwen tau manjamar arepe.

26. Maka limbah iä imapas, olo akan manukas akäe kudju.

27. Djadi, intu andaue tamä äka brasih tinai, tamä parantaran hila huange, mangat malalus gawin sombajang, tä iä akan maluput parapape tagal dosae, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

28. Maka panatau idjä indu bagin äwen, bitingku toh handak indu panataue: tagal tä äla keton manenga akäe bagin pagangae hong Israel: aku puna bagin ajue. — (4.Mos.18,20.)

29. Parapah indu kinan, parapah tagal dosa, tuntang parapah tagal kasalan, djetä indu kinae, tinai karä awang ingerem hong Israel, djetä ajue kea.

30. Tinai karä parut bua taheta, tuntang karä awang solake inakan. tinai karä parapah tandjungan, uras djetä akan imam: tinai belae bakal tepong bua idjä solake patut inenga keton akan imam, mangat berkat melai hong human keton.

31. Hantun talo, atawa talo idjä djari imisak awi burong atawa awi meto, äla imam kumae. — (2.Mos.22,31.)

BAGI 45.

Bagin tanah äka brasih, bagin imam tuntang olo Lewi, bagin radja. Prentah tahu parapah.

1. **M**aka amon keton mambagi tanah tä hapän tenong, keton akan mambaris belabe tanah tä indu parapah akan Jehowa, indu äka brasih, djudjue salawi kojan longkang sokali ukur, tinai sa-

pulu kojan kalombahe; äka tä uras brasih hapus saræe.

2. Limä ratus limä ratus lapak häpat, djetä akan äka huma brasih, tinai aloalon hakaliling limä pulu hasa kalombahe.

3. Djetä patut iukurm huang äka idjä salawi kojan djudjue tuntang sapulu kojan kalombahe tä; hetä patut äka brasih tuntang äka idjä brasih haliai tä.

4. Djetä bagin tanah idjä brasih; djetä akan karä imam, idjä manonggo hong äka brasih, idjä manggapi, mangat sombajang intu Jehowa; djetä indu äka karä humæe, akan äka idjä brasih.

5. Tinai karä olo Lewi, idjä tonggon huma, akan mandino kea sampai salawi kojan djudjue tuntang sapulu kojan kalombahe; djetä indu bagin ai. tuntang duä pulu huma.

6. Tinai akan äka lewu keton akan manenga limä kojan kalombahe, tuntang salawi kojan djudjue, mamambai bagin äka brasih tä; djetä akan hapus utus olo Israel.

7. Maka bagin radja tä hasansila bagin äka brasih tuntang äka lewu, hapamontong bagin äka brasih tuntang äka lewu, hila barat tuntang hila timor, mangat iä mamambai karä bagin hamputan, bara barat akan timor.

8. Djetä puna bagin ai hong Israel. uka karä radja idjä iangkatku äla marampas djalahan olo ajungku hindai, tapi naughe tanah tä akan utus olo Israel, tumon karä hamputæe.

9. Krana kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Tangkalau kea gawin keton, o radja Israel! Kanan karä kararat tuntang kaga-

gah, lulus kabudjur, katetek, tuntang terai manganan olo ajungku bara puna bagie, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

10. Keton akan hapan dasing tetek, tuntang epa tetek, tinai bat tetek.

11. Epa tuntang bat tä patut sama kahaie, sampai idjä bat tamä sapulu hong idjä homer, tinai idjä epa tamä sapulu kea hong idjä homer; krana homer tä indu batang takar.

12. Tinai idjä sekel mandjadi duä pulu gera; duä pulu sekel tuntang salawi sekel tuntang limäwalas sekel mandjadi idjä mina.

13. Djetoh parapah tandjungan, idjä akan iluput keton: saperdjahawen epa bara genep homer gendom: tinai keton akan manenga kea saperdjahawen epa bara genep homer seora.

14. Maka tukas undus keton patut manenga saperpulu bat bara genep kor: kor tä, iä tä homer idjä sapulu bat huange, krana sapulu bat puna idjä homer.

15. Tinai midjä midjä anak tabiri bara dalam kawan idjä duä ratus, hong hapus tanah Israel: djetä akan parapah indu kinan, akan parapah idjä ingähu, tinai akan parapah tarimakasih, hapan manjapan olo tä, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

16. Karä olo arä hong tanah patut mimbit karä parapah tandjungan tä akan radjan Israel.

17. Maka radja tä patut manenga parapah idjä ingähu, tuntang parapah indu kinan, tinai parapah talo ihop hong karä pesta, hong genep totok bulan, hong karä andau sabat, tuntang hong karä andau hai, idjä inukas akan utus

olo Israel; iä akan malalus parapah talo kinan, parapah idjä ingähu, tuntang parapah tarimakasih, mangat manjapan utus olo Israel.

18. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Bulan idjä, andau idjä, tä keton akan manduan idjä kongan sapi hatuäe tabela idjä tinduh, hapan mamapas äka brasih.

19. Imam akan manduan dahan parapah tagal dosa tä, tuntang mohos tä hong djilim huma, tinai hong datak puting mesbeh äpa-äpat, tuntang hong papar bauntonggang parantaran idjä hila huange.

20. Kalotä kea keton akan mawi hong andau udju bulan tä, djetä tagal karä olo idjä lajang tuntang humong; kakai keton akan mamapas huma tä.

21. Bulan idjä solake, andau äpatwalas, tä aton pesta paska akan keton: djetä andau hai idjä kudju katahie; tepong idjä djaton iragi akan kinan olo kahum tä. — (3. Mos. 23.5.)

22. Maka andau tä radja patut manatap sapi hatuäe idjä kongan indu parapah tagal dosa, tagal arepe tuntang tagal karä olo tanah tä.

23. Maka kahum andau hai idjä kudju tä iä akan manatap parapah idjä ingähu akan Jehowa; genep andau mudju sapi hatuäe, tinai mudju tabiri tinduh, kudju katahie, tinai genep andau idjä kongan kambing hatuäe, indu parapah tagal dosa.

24. Tinai iä akan manatap indu parapah talo kinan midjä midjä epa tatup genep sapi, tuntang midjä midjä epa tatup genep tabiri, tinai midjä midjä hin undus akan genep epa.

25. Bulan udju, andau limäwas, iä patut mahaga andau hai kalotä kea, kudju katahie, sama karä parapah tagal dosa, karä parapah idjä ingähu, sama karä parapah talo kinan tuntang undus.

BAGI 46.

Prentah tahu parapah radja tuntang imam.

---

1. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Bauntonggang hila timor hong parantaran idjä hila huange tä patut iatep kadjahawen katahin andau bagawi tä; tapi andau sabat djetä patut iuap; tinai djetä iuap intu totok bulan.

2. Maka radja akan tamä takon intu bauntonggang, hila ruar, mendeng darah djilim bauntonggang tä; maka karä imam akan manatap parapah idjä ingähu, tuntang parapah tarimakasih ajue, tapi iä akan sombajang tokep gagelan bauntonggang tä, limbah tä iä akan blua tinai, tapi bauntonggang tä djaton iatep sampai kaput.

3. Tinai karä olo arä hong tanah tä akan sombajang tandipah bauntonggang tä kea, hong karä andau sabat, tinai genep totok bulan, intu baun Jehowa.

4. Maka parapah idjä ingähu, idjä patut iluput radja akan Jehowa hong genep sabat, djetä djahawen kongan anak tabiri tinduh, tuntang idjä kongan tabiri hatuäe tinduh.

5. Tinai parapah indu kinan, idjä epa tatup tabiri hatuäe tä,

tapi haiak karä anak tabiri tä parapah indu kinan tumon panjondau lengäe: tinai undus, idjä hin akan genep epa.

6. Maka andau idjä intu totok bulan idjä kongan sapi tabela idjä tinduh, tuntang djahawen anak tabiri, tinai idjä kongan tabiri hatuäe, uras patut tinduh.

7. Tinai akan parapah indu kinan patut iä manatap idjä epa tatup sapi tä, idjä epa kea tatup tabiri hatuäe tä; tapi akan karä anak tabiri tumon panjondau leugäe: tinai undus idjä hin akan tatup genep epa.

8. Maka amon radja tamä, patut iä tamä mahoroe tatakon manintu bauntonggang, tinai blua mahoroe tä kea.

9. Maka amon olo arä tanah tä manaharep baun Jehowa intu karä andau hai idjä inukas, tä kakarä idjä tamä bara bauntonggang hila utara, mangat sombajang, iä akan blua tinai mahoroe bauntonggang hila salatan; tinai kakarä idjä tamä bara bauntonggang hila salatan, iä akan blua tinai mahoroe bauntonggang hila utara: äla iä blua tinai mahoroe djalae tamä solake, tapi patut iä mandjudju tintun baue.

10. Maka radja patut bentok äwen amon tamä, tinai amon iä blua patut blua haiak.

11. Tinai intu karä pesta tuntang andau hai idjä inukas, parapah indu kinan patut idjä epa tatup genep sapi, tinai idjä epa kea akan tatup genep tabiri hatuäe; tapi akan karä anak tabiri tumon panjondau lengäe: tinai undus idjä hin tatup genep epa.

12. Maka amon radja handak

maluput parapah awi kahias atäie, parapah idjä ingähu, atawa parapah tarimakasih akan Jehowa, tä olo akan muap akae bauntonggang tä idjä hila timor; maka iä akan maluput parapah idjä ingähu, atawa parapah tarimakasih ajue sama kilau gawie intu andau sabat kea; maka amon iä blua tinai, tä olo akan matep bauntonggang timbas likute.

13. Tinai keton akan manatap anak tabiri tinduh idjä kongan, awang idjä njelo umure, akan parapah idjä ingähu akan Jehowa; sining handjewu keton akan manatap djetä. — (2. Mos. 29, 38.)

14. Keton akan mina hundjue genep handjewu akan parapah indu kinan saperdjahawen epa, tuntang undus sapertelo hin, hapan manampitik tunek tepong tä; djetä parapah indu kinan akan Jehowa, djetä tukas akan haradjur katatahi.

15. Patut olo manatap anak tabiri tä, tuntang parapah talo kinan, tuntang undus genep handjewu, indu parapah awang ingähu haradjur.

16. Kakai augh pangkahi Tuhan, Jehowa: Amon radja manenga talo akan idjä biti karä anake, maka djetä palus indu bagin anake, djetä palus akan joresae.

17. Tapi amon iä manenga talo akan idjä biti karä olo ajue, djetä akae sampai njelon kaempas bewäi; limbah tä talo tä buli radja tinai, krama panatau ajue puna patut mohon akan anake bewäi.

18. Maka äla kea radja manduan talo idjä puna bagin olo arä, sampai marampas bagin äwen; malainkan idjä puna panatau ai iä patut malihhi akan anake; uka äla djala-

han olo ajungku daraidaraia, genep biti bara puna pagangae.

19. Limbah tä iä magah aku sampai djalan tamä, idjä balikat bauntonggang, sampai karä karong brasih tä, idjä ain imam, idjä manintu utara; maka itä! hetä aton äka hasansila, manintu barat.

20. Maka koae dengangku: Djetoh äka, idjä hetä karä imam akan maluntuh parapah tagal dosa tuntang parapah tagal kasalan; hetoh iä akan manjumap parapah indu kinan, mangat äla iä mamplua tä akan parantaran hila ruar, belä mangapähä olo arä.

21. Limbah tä iä magah aku blua akan parantaran idjä ruar, tuntang magah aku akan äpat puting parantaran tä; maka itä! intu genep puting parantaran tä aton parantaran korik tinai.

22. Genep puting parantaran tä äpäapat aton tinai parantaran korik tuntang dapohan, äpat pulu hasa kamboe, telo pulu hasa kalombahe, sama ukure intu genep puting äpat tä.

23. Aton pagare hakaliling äpat tä; hetä dapohan djari inampa, intu upon pagare tä hakaliling.

24. Maka iä hamaui dengangku: Djetoh äka dapohan, idjä hetä tonggon huma tä akan maluntuh parapah idjä injambalih ain olo arä.

BAGI 47.

Danum idjä brasih; karä tikas saran tanah tä inukas.

1. Limbah tä iä magah aku haluli akan bauntonggang human

Hatalla: maka itä! kutoh danum nahasak bara penda gagelan lawang huma tä, idjä hila timor, krana baun huma tä manintu hila timor. Karä danum tä masoh bara penda, bara gantaun human Hatalla, bara hila salatan mesbeh tä. — (Pangar.22,1.)

2. Limbah tä iä mimbit aku blua mahoroe bauntonggang hila utara, palus magah aku mangaling hila ruar, sampai bauntonggang idjä ruar hila timor; maka itä! karä danum tä nahasak bara hila gantau.

3. Maka iä blua akan hila timor, tuntang tali ukur aton intu lengäe: tä iä mukur sakojan hasa, tuntang magah aku mahoroe danum, maka danum tä mandamandas baku laling.

4. Limbah tä iä mukure tinai sakojan hasa, tuntang manjoho aku mahoroe danum, tä danum tä mandamandas utut. Tinai iä mukure sakojan hasa, tuntang manjoho aku mahoroe, maka danum tä mandamandas kahang.

5. Tä iä mukure tinai sakojan hasa, tä djetä sungäi idjä djaton olihku mahoroe; krana danum tä handalem, sampai patut hanangoi, djaton tarahoroe hindai.

6. Maka koae dengangku: Djari ikau mitä tä, o olo kalunen? Limbah tä iä manduan aku akan tiwing sungäi tä tinai.

7. Amon aku sampai hetä tinai, maka itä! intu tiwing sungäi tä aton kutoh kajuh hasansila.

8. Tä iä hamaui dengangku: Karä danum toh mahasor akan Galilea hila timor, bara hetä djetä masoh akan padang randah; limbah tä djetä akan danau tä; djadi, amon djetä sampai danau tä, maka

karä danum danau tä mandjadi bahalap.

9. Toto, talo handiai idjä belom tuntang hagoet, urase idjä äka tantarang sungäi tä, akan belom, tuntang karä lauکه bakapal; basa karä danum bahalap tä djari manantarang hetä, tä talo handiai akan mandjadi mangat tuntang belom, idjä äka tantarang sungäi tä.

10. Tinai arä olo palauk karäh mendeng hetä, bara Engedi sampai Englain; hetä olo karäh manenan salambau, krana kutoh karä lauk hetä hakabekeu ampie, sama kilau lauk hong tasik.

11. Tapi karä ajermati tuntang äku rumpur idjä hetä djaton akan mandjadi bahalap, djetä palus melai bakahing.

12. Maka intu saran sungäi tä hasansila karäh lembut karä ampin batang bua, idjä djaton akan baduroh dawäe, atawa nalahi buae; genep bulan iä karäh mamua taheta; krana danume tä mahasor bara äka brasih; maka bua tä indu kinan, tinai dawäe tä indu tatamba.

13. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Djetoh tikas sarac, idjä tumon tä keton akan mambagi tanah tä akan duäwalas hamputan Israel; akan hamputan Josep patut duä kabagi. — (1.Mos.48, 5.)

14. Maka keton akan mambagi tä samasama akan genep hamputan; krana aku djari manggatang lengängku sumpah, handak manenga tanah toh akan tato keton, tagal tä tanah toh akan imbagi akan bagin keton.

15. Maka djetoh tikas saran tanah: hila utara bara tasik hai sa-

rac mahoroe Hetlon palus Sedad,

16. Hamat, Berota, Sibraim, idjä helat Damaskus dengan Hamat; tinai Hasertighon, idjä intu saran tanah Haweran.

17. Tumon tä sarac hetä bara tasik tikas Hasarenon, mamambai saran tanah Damaskus, tuntang saran tanah Hamat, idjä hila utara; djetä sarac hila utara.

18. Maka sarac hila timor keton akan mukur bara helat Haweran dengan Damaskus, tinai balikat Gilead, tuntang balikat tanah Israel hong Jordan, tinai bara tapakan danau tä hila utara sampai hapus danau hila timor; djetä tikas sarac hila timor.

19. Maka tikas sarac hila salatan bara Tamar sampai danau äka kajaing tä hong Kades, tinai mamambai sungäi hetä, palus sampai tasik; djetä tikas sarac hila salatan. — (4.Mos.20,3.)

20. Maka tikas sarac hila barat, djetä tasik bara saran tanah hila salatan sampai tandipah Hamat; djetä tikas sarac hila barat.

21. Maka tanah tä akan imbagi keton akan karä hamputan Israel.

22. Keton akan batenong mambagi tanah tä akan bagin keton tuntang karä tamuäi, idjä belom marak keton, idjä djari manak mandjaria marak keton; äwen tä patut intu keton sama kilau awang puna baris Israel kea; olo tä akan omba mandino bagi marak karä hamputan Israel.

23. Hindjä hamputan, idjä äka tamuäi tä melai, hetä keton akan manenga bagie akac, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

BAGI 48.

Prentah tahuin bagin tanah tä, tuntang tahuin lewu brasih.

1. **M**aka djetoh aran karä hamputan. Bara tapakan hila utara, balikat Hetlon sampai Hamat, Hasarenon tuntang saran Damaskus, tinai hila utara balikat Hamat, djetä akan bagin Dan, bara timor palus barat.

2. Tinai mamambai bagin Dan tä bagin Aser, bara timor palus barat.

3. Mamambai bagin Aser tä bagin Naptali, bara timor palus barat.

4. Mamambai bagin Naptali tä bagin Manase, bara timor palus barat.

5. Mamambai bagin Manase tä bagin Epraim, bara timor palus barat.

6. Mamambai bagin Epraim tä bagin Ruben, bara timor palus barat.

7. Mamambai bagin Ruben tä bagin Juda, bara timor palus barat.

8. Mamambai bagin Juda, bara timor palus barat, iä tä äka tä, idjä patut imbaris keton, idjä salawi kojan longkang sokah kalombahe, maka djudjue sama kilau djudjun karä bagin tanah beken kea, bara timor palus barat; maka äka brasih tä patut bentok hetä.

9. Maka äka, idjä patut keton mambarise bara äka tä tinai akan Jehowa kilau parapah, patut salawi kojan djudjue, tuntang sapulu kojan kalombahe.

10. Tanah brasih tä akan imam, iä tä idjä djudjue hila utara salawi kojan, tuntang kalombahe hila barat sapulu kojan, tinai kalom-

bahe hila timor sapulu kojan, tinai djudjue hila salatan salawi kojan; maka äka brasih ain Jehowa patut intu bentok hetä.

11. Djetä akan karä imam, idjä imbaris imprasih, baris panakan Sadok, idjä djari manonggo aku totototo, djaton djari undur, kahum olo Israel djari undur, tuntang olo Lewi tä djari undur kea.

12. Bagin tanah idjä kilau parapah tandjungan tä patut akae, äka idjä brasih haliai tä, mamambai tanah olo Lewi.

13. Maka bagin olo Lewi patut aton kea, mamambai bagin imam, salawi kojan djudjue, tinai sapulu kojan kalombahe; krana hapus djudjue salawi kojan, tuntang kalombahe sapulu kojan.

14. Maka äwen djaton tau mandjual belaehe djetä, djaton kea tau manakiri atawa manjanda bagin tanahe tä, krana djetä puna brasih akan Jehowa.

15. Maka limä kojan tisan kalombahe, idjä djudjue salawi kojan tä, djetä djaton brasih, djetä akan äka lewu, mangat mangkalewu hetä, tinai akan karä patataie; maka lewu tä patut bentok hetä.

16. Djetohi ukur kahaie: hila utara äpat kojan limä ratus longkang sokah, hila salatan äpat kojan limä ratus, hila timor äpat kojan limä ratus, hila barat äpat kojan limä ratus.

17. Maka akan karä patatai lewu tä tengah telo ratus longkang sokah, hila utara tengah telo ratus, hila salatan tengah telo ratus, hila timor tengah telo ratus, hila barat tengah telo ratus.

18. Maka tisae hapamontong djudjue idjä mamambai bagi brasih

- tä, djetä sapulu kojan hila timor, tinai sapulu kojan kea hila barat, habambai dengan bagi idjä brasih tä; pangulih djetä akan balandjan olo idjä nguan lewu tä.
19. Maka bara karä hamputan Israel olo akan omba nguan lewu tä.
20. Tumon tä hapus bagin tanah idjä kilau parapah tä, idjä patut imbaris keton, patut salawi kojan longkang sokah lapak häpat, iä tä äka brasih tä tuntang äka lewu.
21. Maka idjä tisac hindai hapamontong tapakan äka brasih tä tuntang bagin lewu, bara tapakan äka idjä imbaris tä, mandas puna saran tanah hila timor, tinai bara tapakan pontonge palus sampai puna saran tanah hila barat, idjä tempä bagi beken tä, djetä akan radja: bagi brasih tuntang huma brasih tä patut bentoke.
22. Hapamontong bagin olo Lewi, tinai hapamontong bagin lewu tä kea, idjä puna helat bagin radja, kakarä idjä helat bagin Juda dengan Benjamin, urauras akan radja.
23. Limbah djetä tumon toh bagin karä hamputan beken: bagin Benjamin, bara timor palus barat.
24. Tinai mamambai bagin Benjamin tä bagin Simeon, bara timor palus barat.
25. Mamambai bagin Simeon tä bagin Isaskar, bara timor palus barat.
26. Mamambai bagin Isaskar tä bagin Sebulon, bara timor palus barat.
27. Mamambai bagin Sebulon tä bagin Gad, bara timor palus barat.
28. Maka mamambai bagin Gad, hetä tikas saran tanah hila salatan, bara Tamar sampai danum äka kanjaing hong Kades, palus mamambai sungäi hetä mandas tasik.
29. Djetä tanah, idjä patut imbagi keton akan karä hamputan olo Israel, djetä karä bagin äwen, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.
30. Tumon toh kahain lewu tä: hila utara tengah limä kojan longkang sokah.
31. Maka karä bauntonggang lewu tä tumon aran karä hamputan Israel; telo bauntonggang hila utara; idjä akan Ruben, idjä akan Juda, idjä akan Lewi.
32. Tinai hila timor tengah limä kojan longkang sokah, tuntang telo bauntonggange; idjä akan Josep, idjä akan Benjamin, idjä akan Dan.
33. Hila salatan kea tengah limä kojan longkang sokah, tuntang telo bauntonggange; idjä akan Simeon, idjä akan Isaskar, idjä akan Sebulon.
34. Tinai hila barat kea tengah limä kojan longkang sokah, tuntang telo bauntonggange: idjä akan Gad, idjä akan Aser, idjä akan Naptali.
35. Djadi hanjawalas kojan longkang sokah hakaliling. Bara andau tä aran lewu tä karäh inggarä: Hetä Jehowa. — (43,7. — *Masm.*68,17.)

SURAT NABI

D A N I E L.

BAGI 1.

Saritan Daniel tuntang kolae tamput tawanan; iä imbelom hong Babel.

1. Hong njelo telo kahumj karadjaan Jojakim, radja Juda, tä Nebukadnesar, radja Babel, dumah maranggar Jerusalem, tuntang mangapong iä. — (2. Radja 24, 10.)

2. Maka pangkahai Tuhan manjaragh Jojakim, radja Juda, intu lengäe, tuntang belaehe karä ramon human Hatalla; maka iä manampute akan tanah Sinear, mimbit tä intu human dewae, karä ramo tä inae hong gudang dewae.

3. Maka radja manjoho Aspenas, mantir olo dalam ajue, mangat iä mintihe belaehe anak olo Israel, idjä utus radja, tuntang anak pangeran. — (2. Radja 20, 18.)

4. Olo tabela idjä djaton kasalan ampie, tapi idjä bakena baue, tuntang harati hong karä kapintar, patjäh hong karä kadji, idjä murah adjare, idjä apik mangat tau manonggo hong dalam radja, mangat olo madjar iä hong karä surat tuntang basan olo Kasdim.

5. Maka radja manukas akae panginae sining andau, bara bagin panginan ai kea, tuntang anggor ai; mangat äwen ihaga kalotä telo njelo, nakara limbah tä äwen akan haradjur manaharep baun radja.

6. Maka marak karä äwen tä

aton Daniel, Hananja, Misael äwen äpat Asaria, idjä hamputan Juda.

7. Maka mantir dalam tä mindah arae, Daniel inggaräe Beltsasar, Hananja Sadragh, Misael Mesagh, tinai Asaria Abednego.

8. Maka Daniel manukas hong atäie, iä djaton maku manjamar arepe hapan panginan radja tuntang anggore; tagal tä iä blaku intu mantir dalam tä, mangat äla iä akan manjamar arepe.

9. Maka Hatalla masi manjanjang Daniel intu baun mantir dalam tä.

10. Krana mantir dalam tä hamauh dengan Daniel: Aku mikäh tuangku, radja tä, idjä djari manukas panginan tuntang talo ihop keton; krana amon iä mitä dapit baun keton kusop bara karä budjang beken, idjä sama kabakase dengan keton, toto, takolokku tiwas intu radja awi keton.

11. Tä koan Daniel dengan Mel-sar, idjä djari iangkat mantir dalam mahundjun Daniel, Hananja, Misael äwen äpat Asaria:

12. Käläh kemä ikäi, rewarm, barang kapulu andau, tenga ramon tana bewäi indu kinan ikäi, tuntang danum indu ihop ikäi.

13. Limbah tä käläh riksa ampin ikäi, tuntang ampin karä budjang beken, idjä omba kuman panginan radja; limbah tä käläh ikau mawi dengan rewarm tumon paitäm.

14. Maka iä tarima aughe hong perkara tä, iä mangkemä äwen kapulu andau.

15. Maka limbah kapulu andau tä olo mitä ampin äwen tä bahalap, iä baseput bara karä budjang beken, idjä ompat panginan radja.

16. Tä, maka Melsar mobah panginae tuntang anggor idjä inukas akae, manenga akae ramon tana bewäi.

17. Maka akan budjang äpat tä Hatalla manenga kapantas tuntang kaharati hong karä surat, tuntang kapintar; tinai akan Daniel iä manenga kaharati huang karä ampin paitä tuntang nupi.

18. Djadi, amon katika djari hapus, idjä inukas radja, mangat äwen manaharep iriksa, maka mantir dalam magah äwen manaharep baun Nebukadnesar.

19. Tuntang radja hakotak dengan äwen, maka marak karä äwen iä djaton sondau idjä sama kilau Daniel, Hananja, Misael äwen äpat Asaria; tä äwen mandjadi mantir radja.

20. Maka hong karä perkara bahali, idjä iisek radja intu äwen, iä mitä äwen tä sapulu lipet kapintare bara karä olo tamat tuntang pintar hapus karadjaan ai.

21. Maka Daniel melai hetä sampai njelo idjä, kahum karadjaan Kores. — (6,28.)

BAGI 2.

Daniel marima nupin Nebukadnesar tahu karä tilap karadjaan.

1. Hong njelo duä kahum karadjaan Nebukadnesar, maka Ne-

bukadnesar nupi, sampai huange sabanen, balalu tirohe balange.

2. Tä radja manjoho olo mangahau karä nudjum, tuntang idjä harati bintang, tinai tabit, karä olo Kasdim, mangat masuman akan radja nupie tä. Maka karä olo tä manalih, palus manaharep baun radja.

3. Tä radja hamauh dengan äwen: Aku toh djari nupi, maka huangku sabanen handak katawan narai nupingku tä.

4. Tä tombah karä olo Kasdim tä, sambil hamauh dengan radja hapan basa Aram, koae: O radja, käläh ikau belom katatahi! Suman nupim tä akan rewarm, tä ikäi handak marima akam.

5. Maka tombah radja, sambil hamauh dengan olo Kasdim tä: Nupingku tä kalapeangku; amon keton djaton masuman akangku nupi tä tuntang rimae, toto, keton palus inasang, tuntang human keton ingarak mandjadi äka tai.

6. Tapi amon keton masuman akangku nupi tä tuntang rimae, tä keton karäh mandino kutoh panenga, panatau tuntang horumat bara aku; tagal tä, suman akangku nupi tä tuntang rimae.

7. Tombah äwen tinai, koae: Käläh radja masuman nupie akan reware, tä ikäi handak masuman rimae.

8. Tombah radja, koae: Toto, gitangku keton handak marandjar, basa keton katawan nupingku tä djari kalapeangku.

9. Amon keton djaton masanan nupingku tä akangku, toto, hukung keton sama bewäi, basa keton tantai handak masuman augh tandjaro tuntang etek akangku, handak mampalajau katika bewäi;

tagal tä, suman akangku nupingku tä, tä aku tau katawan, idjä keton marima tä toto kea.

10. Tä karä olo Kasdim tä tombah augh radja, sambil hamauh, koae: Dialo idjä biti hong hapus kalunen, idjä tau masuman tunon augh radja. Tagal tä puna djaton kea aton radja, alo kilekilen kwasa kahaie, idjä manjoho nudjum, atawa olo idjä harati bintang, atawa olo Kasdim talo kalotä.

11. Krana perkara, idjä injoho radja tä, tangkalau bahali, djaton beken idjä tau masuman tä akan radja, baja karä dewa tä, idjä puna djaton olo kalunen toh.

12. Tagal tä radja paham blait, hasep kasangite, palus iä marentah, nakara karä olo pintar hong Babel lepah impatäi.

13. Sana prentah tä menga, olo pintar impatäi; maka olo manggau Daniel tuntang karä kolae kea, mangat mampatäi iä.

14. Tä Daniel hamauh tuntang pintar aughe dengan Ariogh, mantir dalam radja, idjä djari hagoet mampatäi karä olo pintar hong Babel.

15. Tombah iä, sambil hamauh dengan Ariogh, mantir radja tä: Buhen hukum salenga kalotä iawi radja? Maka Ariogh manjarita perkara tä akan Daniel.

16. Tä Daniel tamä, palus blaku intu radja, mangat iä manukas katika akae, nakara iä masanan rima nupin radja.

17. Limbah tä Daniel buli humae, masanan perkara tä akan karä kolae, Hananja, Misael äwen telo Asaria tä:

18. Mangat äwen blaku asi intu Hatallan langit tagal perkara idjä basilim tä, mangat Daniel tun-

tang karä kolae äla tamput matäi tuntang tisan karä olo pintar hong Babel.

19. Tä, maka huang talo paitä hamalem talo basilim tä insuman akan Daniel: tä Daniel manara Hatallan langit.

20. Tombah Daniel, koae: Kä-läh aran Hatalla inara bara kata-tahi palus katatahi, krana iä Temp-on karä kapintar tuntang kwasa.

21. Iä mobah karä katika tuntang wajah, iä manipas radja, tinai iä mandähen radja, iä manenga kapintare akan olo pintar, tuntang kaharatie akan olo harati:

22. Iä mangarinah talo idjä bahali tuntang basilim, iä katawan talo idjä kaput, krana hong iä puna uras blawa.

23. Aku manarimakasili intuikau, tuntang manara ikau, o Hatallan karä tatoku, basa ikau djari manenga akangku kapintar tuntang kwasa, tinai djari masanan akangku toh kea talo, idjä djari ilaku ikäi intu ikau, krana ikau djari masanan akan ikäi perkaran radja tä.

24. Tagal tä Daniel mananggoh Ariogh, idjä djari injoho radja mampatäi karä olo pintar hong Babel: iä manalih, sambil hamauh dengae kalotoh: Äla mampatäi olo pintar hong Babel, tapi käläh agah aku manaharep radja, tä aku handak marima akan radja.

25. Tä Ariogh gulugulong magah Daniel manaharep radja, sambil hamauh dengae kalotoh: Aku djari sondau olo idjä biti, baris tawanau bara Juda, idjä handak masuman rima tä akan radja.

26. Tombah radja, sambil hamauh dengan Daniel, idjä bagarä Belt-sasar: Toto, ikau tau masuman

akangku nupingku tä. tuntang rimae?

27. Koan Daniel, tombah augh radja: Talo basilim tä, idjä injoho radja, toto karä olo pintar, karä nudjum, karä olo idjä katawan bintang, tuntang karä tabit puna djaton tau masanae akan radja:

28. Tapi aton Hatalla hong langit, idjä mangarinah karä talo basilim, iä djari masanan akan radja Nebukadnesar talo, idjä akan mandjadi rahian dapit: nupim tä, talo paitä hambaruam metoh ikau batiroh, kalotoh:

29. Ikau, o radja, metoh hong sasurum, maka lembut pikirm tahu karä talo idjä akan mandjadi rahian: tä Iä, idjä mangarinah talo basilim, djari masunan akan radja idjä akan mandjadi.

30. Maka akangku toh talo basilim tä djari insuman kea, djaton awi kapintar hong aku paham bara hong karä olo awang belom, tapi mangat rimae tä insanan akan radja, uka ikau katawan pikir atäim tä. — (1. Mos. 41, 16.)

31. Ikau, o radja! djari mitä talo, ampin hampatong hai; hampatong tä bahalap tuntang paham sangkowonge; djetä mendeng tandipah ikau, ampie bakaikäkäh.

32. Takolok hampatong tä uras bulau bahalap, usoke tuntang lengäe salaka, kuaie tuntang kahange uras tambaga:

33. Buntise sanaman, maka paie sanaman häwoi petak bata.

34. Djetä idjä gitam, sampai aton batn idjä kabawak lawo djaton awi lengän olo, iä tä manepä pain hampatong tä, idjä sanaman häwoi petak bata, palus mamparoteke.

35. Tä rotek ratarata, sanaman haiak petak bata, tambaga. salaka

tuntang bulau, uras kilau tikil intu karaian musim pandang, palus riwut manarinpe, äkae djaton son-dau äkae tinai: tapi batu, idjä djari manepä hampatong tä, mandjadi bukit hai, sampai manjuang salepal kalunen.

36. Djetä nupim: maka rimae ikäi handak masunan toh akan radja.

37. Ikau, o radja! aton radjan karä radja, krana Hatallan langit djari manenga karadjaan akam, tinai kaabas, kwasa tuntang horumat:

38. Hapus karä äka idjä iukong olo kalunen, tuntang karä meto padang, tinai karä burong penda langit Iä djari mandjuluke intu lengäm, Iä djari mangkat ikau indu marentah talo handiai tä; ikau takoloke idjä bulau tä.

39. Maka rahian bara ikau karadjaan beken karäh lembut, tapas bara ajum; limbah tä karadjaan idjä telo, idjä tambaga tä, idjä karäh marentah mahundjun hapus kalunen.

40. Maka karadjaan idjä äpat karäh batekang kilau sanaman; tuntang kilau sanaman mamparotek mampalah talo handiai, kilau sanaman marusak karä talo: kalotä karadjaan djetä kea akan mamparotek tuntang mangarak.

41. Maka idjä djari gitam paie tuntang tundjok paie häwoi petak bata dengan sanaman, djetä, basa karadjaan tä habagi, tapi kadähen sanaman karäh melai huange, kilau ikau djari mitä sanaman tä häwoi dengan petak bata.

42. Tinai tundjok paie tä belae sanaman, belae petak bata, djetä, karadjaan tä belae batekang, belae karetap.

43. Maka idjä djari gitam sana-

man tä häwoi petak bata, djetä, basa äwen karäh hadjelut isi dahae, tapi äwen djaton kea toto bulat, kilau sanaman djaton tau häwoi dengan petak bata.

44. Maka intu katika karä radja djetä, tä Hatallan langit karäh mampalembut karadjaan, idjä palus katatahi djaton akan bakararak, karadjaan tä djaton karäh mohon akan olo beken; djetä karäh mamparotek karä karadjaan, palus mampalomose, tapi idjä iä akan dähen palus katatahi. — (*Masm.2.*)

45. Tagal tä ikau djari mitä batu idjä kabawak lawo bara bukit, djaton awi lengän olo, idjä mamparotek sanaman, tambaga, petak bata, salaka, bulau; pangkahai Hatalla djari masuman akan radja talo, awang akan mandjadi rahian dapit; maka nupi tä toto, tuntang rimae tantu.

46. Tä radja Nebukadnesar mahingkep, manjontop baue, palus manjembah Daniel, haiak manjoho olo maluput akae parapah indu kinnan, tuntang garo mangat ewaue, tinai parapah talo ihop.

47. Maka koan radja, tombah augh Daniel, sambil hamauh: Toto haliai, Hatallan keton toto Hatallan karä hatalla, iä Tuhan karä radja, iä idjä mangarinah talo basilim, basa ikau djari tau masanan talo basilim toh.

48. Maka radja paham mangkat Daniel, tuntang manenga akae kutoh panenga barega, palus mangkat iä marentah hapus bagin tanah Babel, tinai iä mandjadi mantir pamutjok mahumdjun karä olo pin-tar hong Babel.

49. Maka Daniel blaku intu radja, mangat mangkat Sadragh, Mesagh äwen telo Abednego, uka

marentah bagin tanah Babel; tapi Daniel melai intu dalam radja.

BAGI 3.

Kolan Daniel telotelo tä hong pangkat apui.

1. **M**aka radja Nebukadnesar manjoho olo manampa hampatong bulau, kagantonge djahawen pulu hasa, kalombahe djahawen hasa, djetä impendenge hong padang Dura, hong tanah Babel.

2. Maka radja Nebukadnesar manjoho olo mamumpang karä wakile, karä panggawae, karä mangkubumi, karä sahebar, karä mantir panataue, karä mantir basara, karä sukataris, tuntang karä olo idjä kwasa hong tanah, mangat äwen tä manalih, omba manjaki hampatong tä, idjä djari impendeng radja Nebukadnesar.

3. Tä aton hapumpang karä wakil, panggawa, mangkubumi, sahebar, mantir panatau, mantir basara, sukataris, tuntang karä olo idjä kwasa hong tanah, mangat omba manjaki hampatong, idjä djari impendeng radja Nebukadnesar; äwen tä mendeng naharep hampatong tä, idjä djari impendeng Nebukadnesar.

4. Maka mandur aton mantehau hai aughc, koae: Toh inuman akan keton, karä utus olo, karä djalahan, karä hamputan samandiai!

5. Sana keton mahining augh sarunai, suling, kutjapi, biola, rabap, gandang, tuntang augh karä ampin talo usik awang beken, tä keton patut mahingkep manjembah hampatong bulau tä, idjä

djari impendeng radja Nebukadnesar.

6. Maka äweäwe idjä djaton mahingkep. tuntang manjembah. iä palus tä kea karäh inganan huang pangkat apui idjä gandagandang.

7. Tä, sana iä mahining augh sarunai, suling, kutjapi, biola, rabap, tuntang augh karä ampiu talo usik beken, maka karä hamputan, djalaban tuntang utus olo mahingkep, manjembah hampatong bulau tä, idjä djari impendeng radja Nebukadnesar.

8. Maka palus isut olo Kasdim manalih, mandawa olo Jehudi tä:

9. Iä masuman akan radja Nebukadnesar, koae: Käläh radja belom katatahi!

10. Ikau, joh radja, djari manenga prentah, olo handiai, sana mahining augh sarunai, suling, kutjapi, biola, rabap, gandang, tuntang augh karä ampin talo usik beken tä, patut mahingkep, manjembah hampatong bulau tä:

11. Tuntang äweäwe idjä djaton mahingkep palus manjembah, iä tä patut inganan akan pangkat apui idjä gandagandang.

12. Maka aton hetä isut olo Jehudi, idjä djari iangkatm marentah bagin tanah Babel, iä tä Sadragh, Mesagh äwen telo Abednego: karä äwen tä, joh radja, djaton djari paraba ikan, tuntang dewam tä djaton iä maku mahorumate, iä djaton manjembah hampatong bulau tä, idjä djari impendengm.

13. Tä Nebukadnesar hamauh, tuntang kalait kasangite hasap, manjoho manduan Sadragh, Mesagh äwen telo Abednego naba-

rep iä: tä äwen telo tä induan naharep radja.

14. Maka tombah Nebukadnesar, sambil hamauh dengan äwen: Kilen, tantai keton, joh Sadragh, Mesagh, Abednego, djaton maku mahorumat dewangku, djaton maku manjembah hampatong bulau tä, idjä djari impendengku?

15. Toh, palus tatap arep keton: sana keton mahining augh sarunai, suling, kutjapi, biola, rabap, gandang, tuntang augh karä talo usik beken tä, palus mahingkep, sembah hampatong tä, idjä djari inampaku: tapi amon keton djaton manjembah, toto, palus tä keton inganan huang pangkat apui idjä gandagandang: käläh ita mitä, äwe Hatalla tä, idjä tau maliwus keton bara lengängku?

16. Maka tombah Sadragh, Mesagh äwen telo Abednego, sambil hamauh dengan radja Nebukadnesar: Dia usah ikäi tombah tagal perkara toh.

17. Amon patut kalotä, toto, Hatallan ikäi, idjä injembah ikäi, kutoh kwasae maliwus ikäi bara pangkat apui, tinai bara lengäm, o radja!

18. Tapi paribasa dia, brangai kea, käläh ikau katawan kea, o radja! ikäi puna djaton maku mahorumat dewam, djaton maku manjembah hampatong bulau tä, idjä djari impendengm.

19. Tä Nebukadnesar sabak kasangite, gagaritat baue dengan Sadragh, Mesagh äwen telo Abednego: balalu iä manjoho olo, maham pangkat apui tä hangkudju hipet bara puna tikase.

20. Tinai iä manjoho isut olo tagap, idjä pangkaabase hong ha-

pus kawac, mangat mamasing Sadragh, Mesagh äwen telo Abednego, palus mandjakah iä akan pangkat apui idjä gandagandang.

21. Tä äwen tä imasong tuntang kampobe, tuntang saraware, salutupe, tinai karä pakaiäe beken, palus olo mandjakah äwen bentok pangkat apui idjä gandagandang tä.

22. Maka basa prentah tä paham karas, apui tä djari imaham haliai, maka njalan apui mamadok mampatäi olo tä, idjä mandjakah Sadragh, Mesagh äwen telo Abednego.

23. Tapi amon äwen telo, Sadragh, Mesagh, Abednego tä djari lawo bentok apui idjä gandagandang tä, tuntang pasonge,

24. Tä, maka radja Nebukadnesar sabanen angate, iä badjeleng mendeng, sambil hamaui dengan karä mantir ajue: Dia ita djari manjoho telo biti indjakah hong bentok apui tä, tuntang pasonge? Tombah äwen tä, sambil hamaui dengan radja: Toto, o radja!

25. Tombah iä, koae: Itä, aku mitä äpat biti uras bengkak mandjong hong bentok apui, djaton iä buah kapähä enen; maka ampin idjä bara äwen äpat tä kilau baris Hatalla. — (*Jes. 43, 2.*)

26. Tä Nebukadnesar manggapi lowang pangkat apui, tuntang mambawa, koae: Joh Sadragh, Mesagh, Abednego, keton idjä rewar pangkahai Hatalla! blua palus kantoh. Tä, maka Sadragh, Mesagh äwen telo Abednego palus blua bara bentok apui.

27. Tä karä wakil, karä panggawa, karä mangkubumi tuntang karä mantir basara ain radja hapumpung, palus mariksa äwen tä:

tä iä mitä apui djaton djari bara kwasa mawi berenge, balau mahin djaton bakähu, tinai kampobe mahin djaton hasalä, ewau apui mahin djaton.

28. Tä koan Nebukadnesar: Karä tara akan Hatallan Sadragh, Mesagh tuntang Abednego, idjä djari manjoho malaikat ajue, maliwus reware idjä harap iä, tuntang malawan prentah radja, sampai mandjuluk arepe, uka iä üla mahorumat manjembah hatalla beken, sala bara Hatallan ai.

29. Tagal tä prentah inengaku, olo handiai, brangai ungkupe tuntang utuse, äweäwe idjä bahanji hamaui mamapa Hatallan Sadragh, Mesagh äwen telo Abednego, iä akan inasang, tuntang humae akan inampa mandjadi äka tai; krana djaton Hatalla beken, idjä tau maliwus kalotä.

30. Maka radja manenga kwasa hai baream akan Sadragh, Mesagh äwen telo Abednego hong tanah Babel.

BAGI 4.

Surat radja Nebukadnesar manjarita nupie tuntang iä gila.

1. Radja Nebukadnesar akan karä utus olo, akan karä djalahan tuntang ungkup, idjä hong hapus kahumen: käläh kasanang keton djadjalan paham.

2. Kamäangku, bahalap aku masuman karä kata tuntang talo heran, idjä djari ilalus pangkahai Hatalla intu aku.

3. Krana karä kata paham hai, tuntang gawi heran ajue paham kwasa: karadjaan ajue puna karadjaan

idjä katatahi, tuntang iä marentah haradjur girirmanggirir.

4. Aku, Nebukadnesar, sangkomku sanang hong humangku, tuntang sabuku bahalap bewäi hong dalamku,

5. Maka aku aton nupi, idjä manjabanen aku, karä tirokku idjä ingarangkaku hong sasurongku tagal paitä hambaruangku tä mampikäh aku.

6. Balalu aku manjoho manduan karä olo pintar hong Babel naharep aku, mangat marima nupingku tä akangku.

7. Tä aton dumah karä nudjum, karä olo idjä harati bintang, karä olo Kasdim tuntang tabit, palus aku masuman nupingku tä akan äwen. tapi iä djaton tau marima akangku :

8. Sampai tepa Daniel manaharep aku, idjä inggarä Beltsasar, tumon aran dewangku tä, idjä huang iä tä aton Rogh Hatalla idjä brasih: palus aku manjarita nupingku tä akae, koangku:

9. O Beltsasar, ikan idjä mantir karä nudjum, basa aku katawan Rogh Hatalla idjä brasih aton hong ikan, tuntang djaton talo basilim idjä bahali akam, maka aku masuman nupingku, paitä hambaruangku tä, hapus horoc.

10. Maka paitä hambaruangku, sangkom aku hong sasurongku, kalotoh: aku mitä, itä! aton batang kaju hong bentok petak, idjä paham gantong tuntang hai.

11. Batang tä sasar gantong hai, sampai tahandjungae tambuket langit, mangadjang hapus saran kalunen.

12. Dawäe bahalap. buae bakapal, tuntang ai ombet panginan akan talo handiai: intu pendae ka-

rä meto padang sondau kandjungen, tinai karä burong penda langit tingkep intu edae, karä talo belom kuman bara iä.

13. Tinai aku mitä hong paitä hambaruangku, metoh aku hong sasurongku, maka itä! olo panonggo idjä brasih idjä biti mohon bara langit;

14. Iä mantehau pähes, sambil hamauh kalotoh: Sempong batang tä, tetek karä edae, parut karä dawäe, taburan karä buae, sampai karä meto idjä pendae hadari bara iä, tuntang karä burong awang intu edae;

15. Tapi batange tuntang uhate naughe intu petak; tapi imasong dengan rantai sanaman tambaga iä akan menter marak oru hong padang, ambon bara langit akan mam-bisa iä, tinai bagin panginae karä oru hong petak hindjä karä meto.

16. Atäie akan hobah, djaton kilau atäi olo hiudai, baja atäi meto inenga akae, sampai djari hapus udju njelo.

17. Perkara tä djari inukas awi karä idjä panonggo tä, tuntang augh toh djari ingarangka awi karä idjä brasih, mangat karä olo idjä belom akan kasene, tikas Idjä Pangkahai tä toto kwasa mahundjun karä karadjaan olo kalunen, tuntang iä idjä manenga tä akan idjä kahandake, alo idjä korik haliai Iä manggatang akan tä.

18. Kalotoh nupingku, aku radja Nebukadnesar: toh, käläh ikan, o Beltsasar, suman rimae tä, basa karä olo pintar hong karadjaangku djaton tau marima tä akangku; tapi ikan tau bewäi, basa Rogh Hatalla idjä brasih aton hong ikan.

19. 'Tā maka Daniel, idjä bagari Beltsasar, kilau sabamen huange idjä djam katahie, karä tiroke sasar mampikäh iä. Tombah radja, sambil hamauh: O Beltsasar, äla nupi tä tuntang rimae mampikäh ikau. Tombah Beltsasar, koae: Kajah, tuangku! käläh djaka nupi toh buah karä idjä basingi ikau, djaka rimae manintu karä musoluh.

20. Batang kaju idjä djari gitam tä, idjä djari gantong hai, idjä tahandjungae tempä langit, idjä mangadjang hapus petak,

21. Idjä bahalap dawäe, tuntang bakapal buae, tuntang idjä ai ombet panginan akan talo handiai, idjä pendae äka karä meto padang, idjä intu edae karä burong penda langit manjarangan:

22. Djetä ikau, o radja, ikau idjä djari hai tuntang kwasa; krana kahaim djari indahang sampai kilau tambuket langit, tuntang kwasam sampai saran petak.

23. Maka idjä gitan radja, idjä panonggo brasih mohon bara langit, idjä hamauh: sempong batang tä, rusak iä, tapi naughe batange tuntang uhate melai hong petak, tapi djetä tuntang rantai sanaman tambaga akan menter marak oru hong padang, tuntang bisa awi ambon bara langit, tinai bagin panginae hindjä meto padang, sampai hapus udju njelo:

24. Djetoh rimae, o radja! djetoh tukas Idjä Pangkahai tä handak mawi tuangku radja:

25. Ika karäh inolak bara marak olo, äkam akan hindjä meto padang, olo karäh manjoho ikau kuman oru hong tana kilau sapi: tä ikau karäh imbisa ambon langit: maka hapus udju njelo ikau ka-

lotä, sampai ikau kasene, tikas Idjä Pangkahai tä toto kwasa mahundjun karä karadjaan olo kalunen, tuntang iä manenga tä akau idjä kahandake.

26. Tinai augh idjä injewut tä: batang tuntang uhat batange tä naughe melai, — iä tä: karadjaam magou dähén tinai, limbah ikau djari mangaku kwasan Tempon langit tä.

27. Tagal tä, o radja, käläh mangilak tirokku, lekak arepmu bara karä dosam awi katetek, tinai bara karä kadarhakam, awi ikau masi olo tjalaka, ajaajan kasanangmu pandjang tinai.

28. Maka talo handiai tä tulus mawi radja Nebukadnesar.

29. Krana limbah duäwalas bulan, metoh iä manandjong hong dalame intu Babel,

30. Maka radja hamauh, koae: Djaton djetoh Babel idjä hai tä, idjä djari imangungku akan äka karadjaan, hapan kutoh kwasangku, tinai akan horumat kahaingku!

31. Hindai bewai aughe tä lepal blua bara njaman radja, gap augh lawo bara langit, koae: Toh insuman akam, o radja Nebukadnesar, karadjaam djari nihau bara ikau.

32. Ika karäh inolak bara marak olon, tinai äkam akan hindjä karä meto padang, olo karäh manjoho ikau kuman oru kilau sapi, sampai udju njelo karäh hapus, sampai ikau mangaku tikas Idjä Pangkahai tä toto kwasa mahundjun karä karadjaan olo kalunen, tuntang iä manenga djetä akan idjä kahandake.

33. Palus djam tä kea augh tä tulus mawi Nebukadnesar, krana

iä inolak bara marak olon, palus kuman oru kilau sapi, tuntang ambou langit mambisa berenge, sampai bulue pandjang kilau bulun burong nasar, tuntang siloe kilau silon burong.

34. Limbah karä njelo tä maka aku. Nebukadnesar, manggatang matangku akan langit, krana akal-ku djari haluli tinai akangku; tä aku manara Idjä Pangkahai tä, tuntang mahorumat mampahai Iä idjä belom palus katatahi, basa kwasae puna dähen haradjur, tuntang karadjaan ajue girirmang-girir.

35. Karä olo idjä mukong bap-
pus petak kilau djaton intu iä: iä mawi tumon kahandak ajue hapan karä kawan talo hong langit. tuntang karä olo idjä mukong petak, djaton idjä biti idjä tau manangkis lengäe, atawa idjä tau hamauh dengäe: narai gawim?

36. Hemben tä karä akalku haluli akangku, tinai kwasan karadjaangku tuntang kahai dengan horumatku haluli akangku; karä mantirku, karä olo ajungku idjä kwasa manalih aku, palus aku indähen tinai huang karadjaangku. tuntang kahaingku indahang haream tinai.

37. Toh, maka aku, Nebukadnesar, mampahai manara Radjan langit, krana karä gawie uras toto. karä djalan ai uras budjur; tinai iä toto kwasa mamparandah karä olo badjoho.

BAGI 5.

Radja Belsasar marajap palus rusak.

1. Radja Belsasar manampa

panginan hai akan sakojan mantir pamutjok ajue. tuntang iä mihop anggor intu baun mantire sakojan tä.

2. Maka amon Belsasar djari buah anggor, tä iä manjoho manduan karä sangkir bulau salaka, idjä djari irampas liau bapae Nebukadnesar bara human Hatalla, idjä bihin hong Jerusalem; mangat radja, tuntang karä mantire idjä kwasä, mihop hapa tä, tuntang karä sawae, tinai gundike.

3. Tä olo mimit akae karä sangkir bulau, idjä djari irampas bara human Hatalla, idjä bihin hong Jerusalem; maka radja, tuntang karä mantire idjä kwasä, tuntang karä sawae, tinai gundike, mihop hapan tä.

4. Äwen mihop anggor, tuntang manara karä dewae, hatallae tä idjä inampae bulau, salaka, tambaga, sanaman tinai batu.

5. Hemben tä kea tundjuk aton mamala, kilau tundjuk lengän olo. djetä manjurat hong saptun dinding human radja, tandipah sawangan sumbo; maka radja mitä lengä tä idjä manjurat.

6. Tä radja kalakalas ampin baue, tuntang iä sabanen angkat huange; kahange hagendjäh, sampai utute plintikplantik.

7. Palus radja mantehau hai aughe, manjoho manduan karä olo idjä harati bintang, karä olo Kasdim tuntang nudjum; tä koan radja dengan karä olo pintar hong Babel: Äweäwe idjä tau mambasa bintik tä, tuntang masanan rimae akangku, iä karäh imakaan deng-an baludu, tuntang rantai bulau akan ugate, palus iä indu tuan idjä turon telo hong karadjaan toh.

8. Tä karä olo pintar ain radja tamä; tapi äwen djaton tau mambasa bintik tä, atawa masuman rimae akan radja.

9. Tä radja Belsasar sabanen haream, tuntang bauc kalas lah, tinai karä olo kwasa ajue djungun kea.

10. Maka tagal augh radja tuntang karä olo ajue idjä kwasa, indu radja tamä human panginan. Tä koan indu radja: O radja, käläh belom katatahi; äla tirokm mampikäh ikau, äla baun hobah kalas.

11. Aton olo idjä biti hong karadjaam, idjä huang iä aton Rogh Hatalla idjä brasih; krana metoh pangereng liu bapam djari sondau hong iä kalawa, akal kapintar, kilau kapintar Hatalla; tagal tä liu bapam, radja Nebukadnesar, djari mangkat iä mandjadi kapalan karä tabit, olo idjä harati bintang, olo Kasdim tuntang nudjum; kakai gawin liu bapam, o radja.

12. Basa djari sondau hong iä rogh idjä hai, tuntang kaharatin olo idjä marima nupi tuntang malclai, tinai mengkak bohoh, iä tä hong Daniel, idjä inggarä radja Beltsasar arae; toh, käläh soho olo mangahau Daniel, iä karäh marima tä.

13. Tä Daniel imbit naharep radja. Maka radja hamauh dengan Daniel, koac: Aton ikau toh Daniel, idjä baris Juda awang tawanam tä, idjä djari inamput liu apangku, radja tä, bara Juda?

14. Aku djari mahining olo masuman ikau, ikau toh äka Rogh Hatalla, tuntang kalawa, kaharati, dengan paham kapintar aton hong ikau.

15. Toh, karä olo pintar, tuntang idjä harati bintang djari imbit naharep aku, mangat mambasa bintik tä, haiak marimae akangku: tapi äwen djaton tau marima karä augh tä.

16. Tapi aku djari mahining ikau, ikau tau marima talo, tuntang mengkak bohoh. Toh, amon ikau tau mambasa bintik tä, tuntang marima akangku, maka ikau karäh imakaian hapan baludu, tuntang rantai bulau intu ujatm. balalu ikau indu tuan idjä turon telo hong karadjaan toh.

17. Tä tombah Daniel, sambil hamauh dengan radja: Naughe ramom akam bewäi, tenga pangenam akan olo beken; aku handak mambasa kea surat tä akau radja, tuntang marimae akac.

18. Hining, o radja! Pangkahai Hatalla djari manenga akan liu bapam Nebukadnesar karadjaan, kwasa, horumat tuntang kahai.

19. Tagal kabaie tä, idjä djari inenga akac, maka karä utus olo, karä djalahan tuntang hamputan hagendjäh, mikäh intu baue; idjä kahandake. impatäie; idjä kahandake, imbelome; tinai idjä kahandake, iangkate; idjä kahandake, imparandahe.

20. Tapi metoh iä mampadjoho arepe, tuntang atäie hai awi kalajtjake, tä iä inganan bara padadnan karadjaac, tuntang horumate nihau bara iä.

21. Balalu iä inolak bara marak olon, tinai atäie injama dengan atäi meto, äkae hiädjä kalidai hutan; olo manenga oru akac kilau akan sapi, tuntang bitie imbisa ambon bara langit, sampai iä mangaku, Hatalla, Idjä Pangkahai tä, toto

kwasa mahundjun karä karadjaan olo kalunen, tuntang Iä mangkat akan tä idjä kahandake.

22. Maka ikau idjä anake, o Belsasar, djaton djari mamparandah atäim, alo ikau djari katawan karä talo tä.

23. Tapi ikau djari mampadjoho arepm manawah Tempon langit, tinai karä milik humae tä djari imbit akan, ikau tuntang karä mantirm idjä kwasa, tinai karä sawam tuntang gundikm, keton djari mihop anggor hapan tä, tuntang keton djari manara karä dewa idjä salaka, bulau, tambaga, sanaman, kaju tuntang batu, idjä djaton tau mitä, djaton tau mahining, djaton tau harati; tapi Hatalla tä, idjä hong lengäe äka tahasengm, tuntang karä djalam hong kwanan ai, djetä djaton ikau djari mahorumate.

24. Tagal tä Iä djari manjoho lengä tä, tuntang surat tä, idjä imintik hetä.

25. Maka djetoh augh surat, idjä imintik hetä: Mene mene, tekel, uparsin.

26. Tuntang djetoh riman karä augh tä: Mene, rimae: Hatalla djari mitong karadjaam, tuntang mahapus tä.

27. Tekel, rimae: ikau djari inimbang hong dasing, tuntang ikau pahalau mahian.

28. Peres, rimae: karadjaam djari imbagi, haiak inenga akan olo Medai tuntang Parsi.

29. Tä Belsasar manjoho olo makaian Daniel hapan baludu, tuntang mangkepan rantai bulau intu ujate, tinai olo mante-hau hai aughe. masuman iä tuan idjä turun telo hong karadjaan tä.

30. Tapi alem tä kea Belsasar. radjan olo Kasdim, impatäi.

BAGI 6.

Daniel iliwus bara karandan singa.

1. **M**aka Darius, olo Medai tä, manduan karadjaan, metoh iä djahawen pulu duä njelo hirah umure.

2. Maka kamäan Darius, käläh iä mangkat saratus duä pulu wakile mahundjun hapus karadjaan;

3. Tinai mahundjun karä äwen iä mangkat telo gindal, tuntang idjä pangkahai bara äwen telo tä, djetä Daniel; akan gindal tä karä wakil patut masuman karä itonge. uka radja äla rugi.

4. Maka Daniel ingilak bara karä gindal tuntang wakil, basa huange pintar bahalap, tinai radja handak mangkat iä mahundjun hapus karadjaan.

5. Tä karä gindal tuntang wakil mimpä kalinda, mangat tau mawi Daniel tagal perkarän karadjaan; tapi äwen djaton tau sondau buku atawa kasalae enen, krana iä budjur toto, tuntang kalangkah atawa kasalan djaton tarasondau hong iä.

6. Tä koan äwen tä: Toto, ita djaton sondau buku mawi Daniel tä, amon djaton tagal agamae.

7. Tagal tä karä gindal tuntang wakil bawatowon manalih radja, sambil hamauh dengae kakai: O radja Darius! käläh belom kata-tali.

8. Angat karä mangkubumi. karä wakil tuntang mantir hai, karä mantir basara, tinai karä panggawa, bahalap amon prentah radja inenga, tuntang augh prentah

tä karakaras toto, idjä kalotoh: olo handiai idjä dalam telo pulu andau bahanji blaku talo enen intu barangai dewa atawa olon, sala bara intu ikau, o radja, iä tä akan ilaboh hong karandan singa.

9. Toh, o radja, käläh mandähen prentah tä, tuntang manandjeman tjap, idjä djaton tau iobah tinai, tumon hadat olo Medai tuntang Parsi, idjä puna djaton tau iobah.

10. Tumon tä radja Darius mantjatjak surat prentah tä.

11. Maka amon Daniel mahining prentah kalotä djari inenga, tä iä tamä humae: maka intu karong loteng ajue karä panjengok idjä manintu Jerusalem habangah; hantelo idjä andau iä mandäko utute, blaku doa tuntang manarimakasih intu Hatallae, sama kilau gawie bihin kea.

12. Tä karä olo tä batawotawon dumah, palus sondau Daniel blaku doa, tuntang musok Hatallae.

13. Balalu äwen manalih, hamauh dengan radja tahu prentah radja tä, koae: Dia ikau djari mantjatjak prentah, genep olo, idjä dalam telo pulu andau bahanji blaku talo enen intu bararangai dewa atawa olon, sala bara intu ikau, o radja, iä tä akan ilaboh hong karandan singa? Tombah radja, koae: Toto, prentah tä bantantu, tumon hadat olo Medai tuntang Parsi, djaton tau iobah tinai.

14. Tä koan äwen, tombah augh radja: Daniel, anak baris tawanan bara Juda, djaton djari paraba ikau, o radja! tuntang djaton kea prentah tä, idjä djari intjatjakm, tapi hantelo genep andau iä blaku doa bewäi.

15. Amon radja mahining augh tä, maka iä paham kapähän atäie, tuntang iä mangarangka, handak maliwus Daniel; sampai matanandau belep iä manggau akal, mangat maliwus iä.

16. Tä karä olo tä batawotawon manalih radja, sambil hamauh dengan radja: Tawam bewäi, o radja, aton puna hadat olo Medai tuntang Parsi, karä tjap prentah, idjä djari inukas radja, djetä djaton tan ingabeken.

17. Tä radja manjoho olo, manduan Daniel, palus malaboh iä luang karandan singa; maka koan radja dengan Daniel: Käläh Hatallam, idjä ihorumatm haradjur, maliwus ikan.

18. Limbah tä olo manduan batu, hapae matep baun karanda; maka radja mantjatjak djetä hapan tisin ajue, tinai tisin karä mantir ajue idjä kwasa, uka prentah tahu Daniel tä äla ingabeken.

19. Limbah tä radja buli humae, tuntang djaton kuman alem tä, djaton kea iä manjoho olo mimbit talo usik, iä djaton tawan tirohe.

20. Maka haiak djadjewu, duruh sawah, radja blua, palus iä hagoet gulugulong manalih karandan singa.

21. Maka sana iä tokep karanda, iä mangahau Daniel, tangitangis augh. Koan radja, hamauh dengan Daniel: O Daniel, rewar Hatalla idjä belom! aton kea Hatallam, idjä haradjur ihorumatm, djari tau maliwus ikan bara singa?

22. Tä Daniel tombah augh radja: O radja! käläh belom kata-tahi.

23. Hatallangku djari manjoho

malaikat ajue mangait njaman singa, sampai iä djaton tau mawi aku; krana iä katawan aku toh budjur intu iä, tinai dengam kea, o radja, djaton kasalanku.

24. Tä radja handjak haliai, palus iä manjoho olo mandjidjit Daniel bara karandan singa. Amon Daniel djari indjidjit bara karanda tä, maka olo djaton sondau dirite mahin dia; krana iä djari harap Hatallae.

25. Tä radja manjoho olo manduan karä äwen tä, idjä djari paham mandawa Daniel tä, balalu olo malaboh äwen tä akan karandan singa, tuntang anak sawae; maka äwen djaton rantep lasäh palus karä singa mantakan mawi iä, tuntang maramok karä tolange.

26. Tä radja Darius manjoho manjurat akan karä ntus, djalahan tuntang hamputan olo, idjä hong hapus petak, kalotoh: Kälah kasanang keton sasar indahang.

27. Aku djari manenga prentah, mangat hong hapus karadjaan paganganku olo handiai akan mikäh tuntang marawan intu bau Hatallan Daniel; krana Iä Hatalla idjä belom, idjä melai sampai katatahi; karadjaan ajue djaton akan nihau, tinai kwasae djaton akan hapus.

28. Iä toto mawat maliwus, tinai Iä mawi kata tuntang talo heran hong langit tuntang hundjun petak: Iä tä djari maliwus Daniel bara karä singa.

29. Maka Daniel tä batuah kahum karadjaan Darius, tinai kahum karadjaan Kores, olo Parsi tä.

BAGI 7.

Æpat katuron karadjaan tä inanding hapan meto; karadjaan Kristus idjä sampai katatahi.

1. Hong njelo idjä kahum Belsasar, radja Babel, maka Daniel nupi, aton paitä hambaruae, metoh iä hong sasuroe; tuntang iä manjurat nupie tä, maka bukun karä augh tä kalotoh:

2. Aku, Daniel, aton paitäku hamalem, itä! barat bara äpat matae lawo hasansawoug, manampur tasik lombah.

3. Maka äpat meto hai lembut bara tasik, hakabeken ampie dengan kolae.

4. Idjä solake tä kilau singa, tuntang aton palapase kilau palapas burong nasar; maka aku mitä, sampai palapase tä padjawut, tinai djetä hagatang bara petak, palus mendeng budjur hapan paie kilau olon, tuntang atäi olon inenga akae.

5. Limbah tä, itä! meto beken idjä duä tä sama ampie kilau bahuang, iä tä mendeng darah idjä tä; intu njamae, helat kasingae, aton telo galamite hai pandjang, tuntang iä injoho tumon toh: Mendeng, kuman kutoh isi!

6. Limbah tä aku mitä, itä! aton meto beken tinai, djetä kilau harimaung, tuntang äpat palapas burong aton intu likute; tinai meto tä äpat takoloke; maka kwasu inenga akae.

7. Limbah tä aku mitä huang paitäku hamalem tä, itä! meto idjä äpat tä papa bakaikäkäh tuntang paham kaabase, hakasingä sanaman pandjang: djetä kuman, mamparotek, tuntang malitek karä tisae hapan paie: djetä beken ha-

hai bara karä meto idjä helo bara iä, djetä sapulu tandoke.

8. Maka aku manampajah karä tandoke tä, itä! aton lembut tandoke tabeta idjä korik intu helat karä awang beken; maka telo tandoke awang solake tä badjawut awie: maka itä! tandoke djetä hamatä kilan matan olon, tuntang aton njamae, idjä manjewut talo badjoho.

9. Talo tä aku mitäe, sampai karä karosi ingkes, tuntang iä idjä helo bara karä andau mondok hetä: pakaiac lentah kilau udjan habungkus, tinai balaue kilau bulun tabiri idjä brasih; padadusae tä uras njalan apui, tuntang karetae kilau apui gaudagandang.

10. Tahasak apui mahasor blua helo baue, tinai bakojakojan lipet idjä manonggo iä, tuntang bapulu-pulu kojani idjä mendeng naharep baue: tä Idjä mariksa tä mondok, tuntang karä surat iukäi.

11. Tä aku manampajah tagal augh badjoho tä, idjä injewut tandok tä; aku manampajah, sampai meto tä impatäi, bitie rusak, tuntang inganan akan apui.

12. Maka kwasan karä meto idjä beken tä terai kea, krana katikae melai djari inukas akac sampai wajahe tuntang djame.

13. Tinai aku mitä hong paitäku hamalem, itä! aton idjä dumah hong baumandau intu langit, iä tä kilau Anakolon: iä tä mananggoh Idjä helo bara karä andau, tuntang iagah naharep baue. — (*Luk. 21. 27.*)

14. Maka kwasa, horumat tuntang karadjaan inenga akac, mangat karä utus, djalahan tuntang hamputan olo akan manjembah iä; kwasac puna kwasa katatahi, idjä

djaton akan nilau, tuntang karadjaae djaton akan rusak.

15. Maka aku, Daniel, atäiku paham mangkariang intu huangku, talo paitä tä paham manawen aku.

16. Palus aku manggapi idjä bitie äwen idjä mendeng hetä, tuntang blaku intu iä katantun rima karä talo tä; tä iä hakotak dengangu, marima karä talo tä akangu, koae:

17. Meto hai äpaäpat tä, djetä äpat radja, idjä lembut bara petak.

18. Tapi äwen idjä brasih ain Idjä pangkahai tä karäh mandino karadjaan, tuntang äwen karäh mimbing karadjaan palus haradjur katatahi.

19. Tä aku radjin katawan katantun rima meto idjä äpat tä, idjä beken ampie bara karä kolac, idjä bakaikäkäh haliai, idjä haka-singä sanaman, tuntang hasilo tambaga, idjä kuman, mamparotek, tuntang malitek karä tisac hapau paie;

20. Tinai katantun rima sapulu tandoke, idjä puna hundjun takoloke, tinai idjä beken tä, idjä lembut, tuntang telo padjawut awie, iä tä tandok djetä, idjä bara matä, hanjamä, idjä manjewut talo badjoho, idjä tampajahe hai bara karä kolac.

21. Krana aku djari mitä, tandok djetä djari mangalahi karä olo brasih, tuntang djari mampalah äwen;

22. Sampai Iä idjä helo bara karä andau tä dumah, tuntang manenga kwasa mahukum akan karä awang brasih ain Idjä pangkahai tä, njamah tukas wajah karä awang brasih tä akan mandino karadjaan djari sampai.

23. Maka pasumae kalotoh: Meto idjä äpat tä, djetä karadjaan idjä turon äpat hong petak, djetä beken haliai bara karä karadjaan; djetä karäh kuman hapus petak, tuntang malitek djetä, palus mamparamok iä lepalepah.

24. Maka idjä sapulu tandoke tä, rimae: bara karadjaan djetä karäh lembut sapulu karadjaan, tuntang idjä tinai karäh lembut rahian bara tä; maka djetä beken haliai bara awang helo tä, iä karäh mamparungkok telo radja. — (*Pangar.17,12.*)

25. Iä karäh hamauh manawah Idjä pangkakai tä, tuntang marusak karä awang brasih ain Idjä pangkakai tä, tinai kahandake mobah karä wajah tuntang prentah. Maka äwen karäh injaragh intu lengäe idjä wajah, tuntang duä wajah, tinai satangah wajah.

26. Limbah tä Idjä mahukum tä karäh mondok: tä kwasan tandok tä karäh inganan, sampai iä rusak, balalu lomos lepah lingis palus katatahi.

27. Tapi karadjaan, kwasa tuntang kawai karä karadjaan hapus penda langit karäh inenga akan ungkup idjä brasih ain Idjä pangkakai tä, idjä karadjae puna karadjaan katatahi, tinai karä awang kwasa karäh mahorumat tuntang mamenda iä. — (*Pangar.11, 15.*)

28. Djetä kahapus karä aughe. Maka aku, Daniel, paham mikäh awi karä tirokku, tuntang ampin baungku hobah kusop; tapi aku mangandong karä aughe tä tinai huang atäku.

BAGI 8.

Karadjaan duä tä rusak awi idjä telo, tuntang äka brasih imparusak.

1. Hong njelo telo, kahum karadjaan radja Belsasar, maka aku, Daniel, aton paitäku tinai, limbah paitäku idjä helo tä.

2. Maka angkatku hong paitäku tä, aku hong kota Susan, idjä hong tanah Elam, angkat hambaruangku aku mendeng hong saran batangdanum Ulai.

3. Maka aku manggatang mataungku, mitä, itä! aton tabiri hatuäe intu saran batangdanum tä, iä tä duä tandoke, tuntang tandoke duä tä pandjang, tapi idjä pandjang haream bara idjä; idjä pandjang tä lembut rahian.

4. Maka aku mitä tabiri hatuäe tä manandok akan barat, akan utara tuntang salatan, tinai dialo idjä meto tau melai intu baue, dialo idjä tau iliwus bara iä; tinai iä mawi tumon kahandake, tuntang paham mampahai arepe.

5. Amon aku mangumang djetä, itä! aton dumah tinai kambing hatuäe bara barat, mahoroe hapus petak, tapi iä djaton manindjak petak; maka kambing tä idjä tandoke hai bahalap intu helat matae.

6. Iä manantarang tabiri hatuäe, idjä duä tandoke, idjä gitangku saran batangdanum tä; maka iä manaradjang mawi djetä pahapaham, hasep kalaite.

7. Maka aku mitä iä, iä tokep tabiri hatuäe tä, tuntang iä paham kasangite dengae, palus iä manampoh tabiri hatuäe tä, tuntang mamelek tandoke duäduä; maka ain tabiri hatuäe tä djaton kwasa, sampai tau mendeng intu

baue; balalu iä imbaringe akan petak, iliteke, tuntang dialo idjä tau maliwus tabiri hatuäe tä bara lengäe.

8. Maka kambing hatuäe tä sasar paham kahaie; tä metoh kapaham kwasae, gap tandoke idjä pandjang tä bapelek, tuntang aton lembut intu äkae tä äpat tandoke idjä hai, manintu äpat matan riwut.

9. Maka idjä karä tandoke tä manjarampang pandak, djetä djadjalan pandjang haliai akan salatan, tuntang akan timor, tinai akan tanah idjä kampili tä.

10. Djetä dahangdahanga kahaie sampai ramon langit, tuntang djetä manggagar belae talo tä, belae bintang, akan petak, balalu malitek iä.

11. Toto, iä mampahai arepe sampai mawi radjan kawan talo tä, tuntang marampas bara iä parapah idjä haradjur tä, tuntang äkae, humae idjä brasih irusake.

12. Maka unγκup tä tuntang parapah idjä haradjur tä injaragh tagal dosan äwen; tä iä mampalokang katoto akan petak, tuntang karä gawie batuah bewäi.

13. Limbah tä aku mahining idjä biti idjä brasih hakotak, tinai idjä brasih beken hamauh dengan idjä hakotak tä: Sampai kilen katalie paitä tahu parapah idjä haradjur tä, tuntang tahu dosa pangarak tä; sampai kilen katalie äka brasih tuntang unγκup tä injaragh indu iletek?

14. Tä koae dengangku: Sampai duä kojan telo ratus andau, tä äka brasih tä karäh imprasih tinai

15. Djadi, amon aku, Daniel, mitä paitä tä, maka aku manggau rimae: itä! buaton mendeng idjä

biti intu baungku, idjä ampin olo hatuä.

16. Maka aku mahining aton kilau augh olon bara batangdanum Ulai tä, djetä mantelhau, koae: O Gabriel, rima paitä toh äkae tä.

17. Balalu iä manggapi aku: maka amon iä dumah, aku taräwen, palus lawo manjontop baungku. Tä iä hamauh dengangku: Ingaingat, ikau o olo kalunen. kрана paitä toh karäh tulus intu katatesan karä wajah.

18. Maka metoh iä kotakotak dengangku, aku salenga palungek tangengäi, baungku pasondep hong petak. Maka iä manigong aku, palus mampendeng aku hong äkaku.

19. Sambil hamauh: Itäm, aku handak masuman akam talo awang akan mandjari intu katatesan kalait tä; kрана intu katika idjä inukas kahapuse karäh sampai.

20. Tabiri hatuäe tä, idjä duä tandoke, idjä djari gitam, djetä karä radjan Medai tuntang Parsi.

21. Maka kambing hatuäe tä. djetä radja tanah Hellenes: tandoke idjä hai, idjä helat matae. djetä radja idjä solake.

22. Maka idjä äpat lembut intu äkae, limbah iä bapelek, rimae: äpat karadjaan karäh lembut bara utus olo tä, tapi djaton tumon kwasan idjä helo tä.

23. Maka intu katatesan karadjaan äwen, amon olo parajap djari mahapus tikase, tä karäh lembut radja idjä badjoho tuntang panipu.

24. Iä tä karäh paham kwasae, tapi djaton awi puna kaabas ai: iä karäh marusak heran haliai, iä karäh batuah sampai malalus khandake; iä karäh marusak idjä kwasae, tuntang utus olo idjä brasih tä.

25. Maka awi karä akale tipue karäh mandjadi awi lengäc; tä iä karäh mampadjoho atäie, tuntang salenga metoh kasanang iä karäh marusak arä olo; iä karäh mang-gatang arepe mawi Radjan karä radja; tapi iä karäh imelek djaton awi lengä.

26. Maka paitä tahu karä andau tä, idjä insuman akam, djetä toto; tapi ikau, äla masuman paitä tä, kiana tahu katikae hindai.

27. Tä aku, Daniel, balemo, tuntang aku haban isut andau; limbah tä aku mendeng, tuntang nguan gawin radja; aku djungun awi falu paitäku tä, tapi djaton idjä biti idjä katawan tä.

BAGI 9.

Katika panumah Tuhan Yesus insu-
man akan Daniel.

1. **H**ong njelo idjä, kahum Darius, anak Ahasweros, olo Medai tä, idjä mandjadi radja mahundjun karadjaan olo Kasdim.

2. Hong njelo idjä kahum karadjae, maka aku, Daniel, mariksa hong surat karä njelo tä, idjä djari insuan Jehowa akan nabi Jeremia, iä tä tukas karusak Jerusalem tä udju pulu njelo katabie. — (*Jer.25.11.*)

3. Tuntang aku mules arepku akan Hatalla, pangkahai Tuhan, mangat manggau iä, haiak blaku, musok, tuntang puasa, hapakaian bidak, tuntang mondok hong kawo.

4. Maka aku blaku intu Jehowa, Hatallangu, tuntang mangaku, koangku: Joh pangkahai Tuhan! Ikau Hatalla idjä hai tuntang ingikäh, idjä mahaga djandji

tuntang asi akan karä äwen, awang sinta ikau, tuntang mahaga karä prentahm.

5. Ikäi djari badosa, tuntang malalus kasala, gawin ikäi toto darhaka, tuntang ikäi parisang, awi ikäi djari undur bara karä prentahm tuntang tukasm.

6. Ikäi djaton djari manumon augh karä rewarum, nabi tä, idjä djari hamauh hapau aram dengan karä radjan ikäi, dengan karä mantir ikäi tuntang bakas ikäi, tinai dengan karä olo arä hong tanah.

7. Aim. o pangkahai Tuhan, kabudjur, tapi ain ikäi kahawen bau, kilau aton andau toh karä ikäi, olo Juda, tuntang olo Jerusalem, hapuhapus olo Israel awang tokep tuntang idjä kedjau, hong karä tanah, idjä akan betä ikau djari manamburup iä, tagal karä kalangkahe, idjä djari hapac malangkah ikau.

8. O pangkahai Tuhan! patut baun ikäi mahamen, tuntang karä radja, karä mantir, karä bakas, basa ikäi djari badosa intu ikau.

9. Tapi ajum, o pangkahai Tuhan, Hatallan ikäi, puna kutoh asi tuntang ampun, alo ikäi djari manggatang arep ikäi malawan ikau;

10. Tuntang ikäi djaton djari manumon augh Jehowa, Hatallan ikäi, mangat manandjong tumon undangundang ai, idjä djari inengac intu baun ikäi hadjamban karä reware, nabi tä.

11. Tapi sakarä olo Israel djari malangkah Toratm, tuntang undur bara tä, sampai iä djaton maku manumon karä aughm; tagal iä sapa djari inampohak akan ikäi, tuntang sumpah tä, idjä injurat hong Torat Moses, rewar

Hatalla tä, basa ikäi djari badosa dengae. — (5. Mos. 28, 15.)

12. Tä Iä djari malalus karä aughé, idjä djari insanac mantam ikäi, tuntang mantam karä tuan idjä marentah ikäi, tinai djari manjampai tjalaka paham mawi ikäi, idjä djaton pudji mandjadi hapus penda langit, kilau intu Jerusalemlen.

13. Kilau djari injurat hong Torat Moses, kakai karä tjalaka tä djari mawi ikäi; tinai ikäi djaton djari blaku intu baun Jehowa, Hatallan ikäi, tuntang djaton hobah bara karä kadarhakan ikäi, djaton handak pintar mingat katotom.

14. Tagal tä Jehowa djari badasak, manjampai tjalaka mawi ikäi; krana Jehowa, Hatallan ikäi, toto budjur hong karä gawie, idjä djari ilaluse, basa ikäi djaton djari manumon aughé.

15. Maka toh, o pangkahai Tuhan, Hatallan ikäi, idjä djari mamplua djalahan olo ajum bara tanah Misir, hapan lengäm idjä kwasa, tuntang djari manampa sewutin akam, kilau aton andau toh: toto, ikäi djari badosa, ikäi djari darhaka.

16. Tapi, o pangkahai Tuhan! tagal kutoh asim tuntang katotom undur kea kalaitm tuntang kasangitm idjä hasep bara lewu Jerusalemlen, bukitm idjä brasih tä; krana tagal dosan ikäi, tagal kadarhakan karä tato ikäi Jerusalemlen tuntang djalahan olo ajum djari indu tawah karä utus olo, awang hakaliling iä.

17. Maka toh, o Hatallan ikäi, hining augh lakun rewarm, augh usoke; kaläh sangkowong baun hundjun akam brasih, idjä djari

rusak tä; djetä tagal pangkahai Tuhan.

18. Talingan pindingm, o Hatallangku, hining; reuang matam, itä karä karusak ikäi, tuntang lewu tä, idjä djari injewut huang aram; krana ikäi manampohak lakun ikäi intu baun djaton harap katetek ikäi, tapi harap karä asim, idjä paham kahaie.

19. O pangkahai Tuhan, hining! o pangkahai Tuhan, ampun! o pangkahai Tuhan, senäh, tuntang lalus tä, äla randjar! Djetä tagal arepm kea, o Hatallangku! Krana lewum tuntang djalahan olo ajum djari injewut huang aram.

20. Metoh aku magon kotakotak, sambil blaku, tuntang mangaku dosangku dengan dosan utus ajungku, Israel tä, haiak manampohak usokku intu baun Jehowa, Hatallangku, tagal bukit Hatallangku idjä brasih tä.

21. Metoh aku magon kotakotak hong lakudoangku, maka Gabriel, idjä djari gitangku bilin hong paitäku tä, dumah trawang badjeleng, palus manigong aku, eteke katika parapah halemäi.

22. Iä masuman akangku, tuntang hakotak dengangku, koae: O Daniel, toh aku djari hagoet. mangat masuman, balalu marima akam.

23. Haiak tamparan lakudoan augh djari blua, palus aku djari manalih, mangat masuman tä akam, krana ikau ingilak tuntang ingatau; toh, kaläh harati augh toh, tuntang ingat augh tudjun.

24. Udju pulu minggo djari inukas akan olo utus ajum, tuntang akan lewum idjä brasih tä, tä maka karä kalangkah karäh terai, tuntang karä dosa karäh

inutup, tinai karä kadarhaka karäh injapan, palus katetek idjä katatahi tä karäh injampai, karä paitä tuntang augh tudjum karäh ilalus, Idjä brasih haliai tä karäh iminjak. — (*Mark.1,24.*)

25. Toh, käläh ikau katawan, tuntang ingat totototo: bara prentah lembut, manjoho olo buli, mamangun Jerusalem tinai, sampai Kristus, Radja tä, djetä ulju minggo, tinai djahawen pulu duä minggo; maka karä djalan tuntang kota karäh imangun tinai, alo kahum katika kadjakä.

26. Maka limbah djahawen pulu duä minggo tä Kristus karäh impatäi, tapi djaton akac kabuate. Maka kawan parang Radja tä karäh dumah, tuntang marusak lewu, tinai äka brasih, sampai djetä rusak kilau awi dähes daum soho, palus sampai kahapuse karäh aton klahi tuntang karusak, awang djari inukas batantu.

27. Tapi Iä karäh mandähen djandji tä intu arä olo hong idjä minggo; tapi benteng minggo tä Iä karäh paterai parapah idjä injambalih, tuntang parapah indu kinan; tä hundjun äka brasih karäh mendeng talo kabelä, talo pangarak, djetä sampai kalomos, hukum inampohak akan idjä pangarak tä. — (*Matt.24,15.*)

BAGI 10.

Sindä tinai tudjum inuman akan Daniel.

1. Hong njelo telo, kahum Kores, radja Parsis, maka pekara ingarinah akan Daniel. idjä

bagarä Beltsasar; maka perkara tä batantu haliai, tahu kadjakä paham tali rabian; maka iä mingat perkara tä, tuntang harati paitäe tä buabua.

2. Katika tä aku, Daniel, paham kapähä atäiku, sampai hantelo minggo katahie.

3. Panginan awang mangat mahin dia aku kumae, tinai balut tuntang anggor djaton pohos tokku, minjak aku djaton hapae, sampai hapus telo minggo tä.

4. Maka intu andau duä pulu äpat, bulan idjä solake, aku aton hong saran batangdanum idjä lombah, Hidekel tä.

5. Maka aku mariaran matangu, palus mitä, itä! aton olo hatuä idjä hapakaian benang pista, kahange hababat bulau brasih.

6. Bitic kilau batu turkis, tinai baue kilau kilat, tuntang matae kilau njalan apui, lengä paie kilau tambaga idjä inaliso, augh kotake kilau augh lalenton olo arä.

7. Maka aku, Daniel, kabuatku bewäi mitä talo tä, tapi karä olo idjä denganku djaton mitä tä; baja kikäh paham manjangkulep äwen, sampai iä hadari, manjahokan arepe.

8. Tumou tä aku batisa kabuatku, tuntang aku mitä talo hai tä. Maka kaabasku djaton tisee, tuntang karigasku hobah undur, sampai lepah karä kaabasku.

9. Maka aku mahining karä augh kotake; maka sana aku mahining karä augh kotake, aku palungek batiroh, baungku pasondep intu petak.

10. Maka itä! aton lengä manigong aku, palus mampendeng

ututku, tuntang baheken leng-
ängku;

11. Tinai iä hamaul denganku:
O Daniel, ikau idjä ingilak ing-
atau! ingat karä augh, idjä han-
dak insumanku akam, tuntang
mendeng intu äkam, krana toh
aku djari injoho tanggoh ikau.
Maka kahum iä hakotak deng-
anku kalotä, aku mampendeng
arepku tuntang hagendjäh.

12. Tä koac denganku: Ela
mikäh, o Daniel! krana bara au-
daum solake manintu atäim radjin
harati, tuntang djari mamparan-
dah arepm intu baum Hatallam,
maka karä aughm djari inarima,
tagal ikau kea aku djari ma-
nalih.

13. Tapi mantir karadjaan Parsis
aton mendeng malawan aku sa-
rikor andau katalie; maka itä!
Mighael, idjä pangkahai bara
karä mantir, dumah mandohop
aku, tä aku manang malawan ra-
dja Parsis.

14. Maka toh aku djari dumah,
handak masuman akam talo awang
akan buah utus ajum rahian dap-
pit, krana talo paitä tä tahi au-
daue hindai lawoh.

15. Maka amon iä hakotak ka-
lotä denganku, aku manjontop
baungku akan petak tuntang
gagam.

16. Maka itä! Idjä biti idjä ki-
lau olon, manigong totokku: tä
aku marakang njamanku, palus
hakotak, tuntang koanku dengan
idjä mendeng tandipah aku: O
Tuhanku, tagal talo paitä tä
karä sapan tolangku kilau bakarak,
sampai kaabasku djaton hindai.

17. Kilen rewar Tuhanku tau
hakotak dengan Tuhanku toh,
basa toh djaton kaabasku hindai

luang aku, tuntang tahasengku
djaton tisac hindai?

18. Tä sindä tinai Idjä biti, idjä
kilau olon, manigong aku, tun-
tang mampaabas aku,

19. Sambil hamaul: Ela mikäh,
o ikau idjä paham ingilak. Kasa-
nang akam, etter atäim, toto etter
atäim! Maka kahum Iä hakotak
denganku, aku impaabas; tä ko-
anku: Käläb Tuhanku hamaul
bewäi, krana ikau djari mampaab-
bas aku.

20. Tä Iä hamaul denganku:
Tawam kea buku aku djari tang-
goh ikau? tapi toh aku handak
haluli, mangat mangalahi mantir
hong Parsis tä. Maka amon aku
hagoet, itä! tä mantir bara Hel-
lenes karäh dumah.

21. Tapi aku handak masuman
akam karä talo awang tarasurat
hong surat katoto. Djaton idjä
mandohop aku malawan äwen,
baja Mighael, mantir keton tä.

BAGI 11.

Kadjarian olo Jehudi kahum radja
Parsis tuntang radja Hellenes; idjä karä
radja tä karäh darhaka haliai.

1. Krana aku kea djari man-
dohop iä hong njelo idjä solake
kahum Darius, olo Medai tä, tun-
tang mampaabas iä.

2. Maka toh aku handak ma-
suman akam talo idjä batantu akan
mandjadi. Itäm, telo radja hin-
dai karäh marentah hong Parsis:
maka idjä äpat tä karäh paham
panataue bara karä awang beken:
djadi, amon iä djari manekang
arepe awi kutoh panataue, maka

iä karäh mamakat olo handiai mawi karadjaan Hellenes.

3. Limbah tä karäh lembut radja idjä paham menteng, idjä karäh marentah paham kwasae, tuntang karä talo kahandake karäh ilaluse.

4. Djadi, metoh kapaham kwasae, tä karadjae karäh darai, palus bagibagia akan üpat matan riwut, tapi djaton akan panakae, djaton kea tumon kwasa idjä iä djari hapae: krana karadjaan ajue akan terai, palus inenga akan olo beken.

5. Maka radja hila salatan, iä tä idjä biti bara karä mantir radja helo tä, karäh sasar kwasa; tapi idjä beken karäh kwasa haream bara iä, tä djetä karäh marentah, tuntang kwasae karäh toto hai.

6. Tapi limbah isut njelo äwen duä tä karäh hasobat, anak bawain radja hila salatan karäh tanggoh radja hila utara, tantai mang-abuah perkarän äwen; tapi lengäe djaton tali bara kwasa, tinai iä tuntang lengäe tä djaton akan melai, tapi iä karäh injaragh tuntang äwen idjä djari miring iä, tuntang idjä manak iä, tuntang idjä djari manenga kwasa akae handjulu.

7. Tapi idjä bara karä salundike karäh lembut bara ubate, iä tä karäh dumah mimbit kawan parang, palus maranggar karä kotan radja utara; iä karäh mamarang tuntang mampalah djetä;

8. Tinai karä dewan äwen; tuntang karä mantire, dengan karä rano salaka bulau iä karäh marampase, manampute akan Misir; isut njelo katahie iä karäh abas bara radja utara.

9. Alo iä tä karäh maranggar karadjaan radja hila salatan, tapi iä akan buli tanahe tinai.

10. Tapi karä anake karäh mamarang, tuntang mamumpang arä kawan parang batawatowon karäe; idjä biti baris äwen tä karäh dumah badjeleng, mananjap kilau danum soho; tuntang sindä tinai iä karäh dumah, mamarang djetä, sampai kotae idjä dähen tä.

11. Tä maka radja hila salatan karäh sangit, balalu hagoet mamarang iä, idjä radja hila utara tä; djetä kea karäh mamumpang tawon olo arä, tapi hapus karä tawoe tä injaragh akan lengäe.

12. Djadi, amon iä djari manawan hapus karä tawoe tä, maka atäie karäh mampadjoho arepe; tapi alo iä djari mampatäi bapulu-pulu kojan, kwasae djaton kea akan melai.

13. Krana radja bara utara karäh haluli, tuntang mamumpang tawon olo arä paham bara idjä helo tä: tä limbah isut njelo iä karäh maranggar badjeleng, mimbit tawon olo arä paham, tuntang kutoh ramoe.

14. Tinai katika tä arä awang beken karäh mendeng, malawan radja hila salatan, tinai belae olo parajap baris utus ai karäh impahai, mangat malalus tudjum toh; tapi äwen karäh halelek.

15. Maka radja bara utara karäh dumah, marusak tanah, tuntang mampalah karä kota; kwasaim idjä hila salatan djaton tau tahan, karä olo ajue idjä kampili djaton kea kaubase malawan.

16. Maka iä, idjä dumah mamarang tä, karäh malalus karä kahandake, dialo idjä biti tau mendeng intu baue; tinai iä ka-

räh tamä tanah idjä kampili tä, tuntang karusak hong lengäe.

17. Tä iä karäh manirok, handak mamarang, mimbit hapus kwasan salepah karadjae; tuntang iä mamaksa idjä tä mangabua arepe, haiak manenga anake bawi indu sawae, djetä mangat marusak iä; tapi talo tä djaton akan mandjadi, iä djaton akac.

18. Limbah tä iä karäh manintu bare mawi karä pulau, tuntang arä karäh dino awie; tapi mantir idjä biti karäh madjar iä terai mamapa, tuntang malian kapapae akac.

19. Limbah tä iä karäh haluli, manalih karä kotan tanah ai; maka iä karäh tantarang, balongkang, balalu djaton hindai.

20. Maka intu äkac karäh lembut idjä biti, iä tä karäh manjoho olo mangumbang tanah. mararat rear akan indu kahain karadjae; tapi gulong djetä karäh basemping, djaton awi mamok atawa parang.

21. Maka intu äkac karäh lembut idjä biti idjä batawah, idjä pangkat radja mula djaton inantai akac; tapi iä karäh dumah sunisuni, tuntang manduan karadjaan hapan kamenjak aughe.

22. Tuntang karä kawan parang, idjä maranggar kilau danum soho, karäh irobok tuntang indarai awie, kilau awi dähes danum, tinai radja tä kea idjä djari hadjandji dengae.

23. Krana limbah iä djari hadjandji dengan djetä, iä karäh manipu, palus maranggar tuntang manang, alo olo ajue isut bewäi.

24. Sunisuni salenga kea iä karäh tamä karä äka bahalap hong

tanah tä, tuntang malalus idjä bapae tuntang karä tatoc djaton tau malaluse; talo rampas, talo inarik, kutoh karä ramoc karäh inaburac akan olo ai; iä karäh mangatal karä kota kea; tapi baja sampai katika idjä inukas bewäi.

25. Iä karäh manangkedjet kwasac tuntang atäie mawi radja hila salatan, mimbit kutoh tawon olo; maka radja hila salatan pahias parang dengae, mimbit kawan parang idjä bakapal haliai, karahan karäe; tapi iä djaton karäh taha, basa olo ai malin injudok, manipu iä.

26. Idjä omba panginan ai karäh marusak iä, sampai kawan parang äwen karäh mananjap kilau danum soho, tuntang manapatäi kutoh karäe.

27. Maka atäi radja duäduä tä karäh manggau tipu, mangat harusak sama arepe; hong medja idjä äwen duä tä karäh hakotak hatandjaro; maka djaton kea perkarac toto putus, krana kaputuse tä puna inukas akan katika beken.

28. Limbah tä iä karäh buli tanah ajue, mimbit kutoh ramo, tuntang atäie karäh mangatal utus olo idjä äka djandji brasih tä; hetä iä karäh bontong kea, palus buli tanah.

29. Limbah tä, intu katika idjä buah, iä karäh haluli, maranggar tanah hila salatan, tapi tingkat djetä iä djaton karäh bontong kilau solake.

30. Krana arä banama bara Kitim karäh dumah mawi iä, sampai iä buseng atäie, balalu patut buli. Tä iä karäh babahit atäie dengan olo idjä äka djandji brasih

tä, hetä iä karäh bontong; iä karäh haluli, tuntang mamakat äwen, idjä djari manganan djandji brasih tä.

31. Kwasae karäh dähen hetä, iä karäh mamapa äka brasih, kota dähen tä, tuntang iä karäh manganan parapah idjä haradjur, palus mampendeng talo kabelä, talo pangarak.

32. Hapan kamenjak aughe iä karäh mampalajang olo parajap tä, idjä manganan djandji tä. Tapi karä olo idjä katawan Hatallae, karäh mantakan, malawan äwen.

33. Karä guruu olo tä karäh madjar arä biti; tagal tä äwen karäh halelek awi padang tuntang apui, iä karäh tamput tawan tuntutang irampas, sampai tahi kea.

34. Maka amon äwen rusak kalotä, iä karäh indohop isut; tapi arä karäh hindjä äwen tiputipu bewäi.

35. Tinai isut guru kea karäh halelek, mangat imprasih, impalamos tuntang inuti, sampai katika tä hapus; krana katika tä aton puna tukase.

36. Maka radja tä karäh maradjur kahandake bewäi, iä karäh mampadjoho arepe, tuntang mampahai arepe mahundjun genep hatalla; iä karäh paham papa aughe mawi Hatallan karä hatalla; tuntang iä karäh bontong sampai hukum tä djari hapus; krana djari tukas haliai djetä akan mandjadi.

37. Tinai karä hatallan tatoc djaton kea iä paraba; sintan olo bawi tuntang karä idjä hatalla iä djaton paraba, tapi iä mampahai arepe mahundjun talo handiai.

38. Takirin djetä iä karäh mahoromat dewa Mausim; (*parang*;) krana hatalla, idjä tatoc djaton

djari katawan, karäh ihorumate hapan bulau, salaka, hintan tuntang talo barega.

39. Iä karäh mandähen karä kottan hatallae idjä taheta tä, tuntang karä äwen idjä harati djetä karäh paham ihorumate, tuntang mangkat iä marentah olo arä, tinai manenga tanah indu bagie.

40. Maka hong katatesan katika radja idjä hila salatan tä karäh manampoh iä; tä radja bara hila utara karäh manaradjang maranggar iä, mimbit kutoh kareta, olo idjä hapan hadjaran, tuntang arä banama; tä iä karäh maranggar tanah hetä, mananjap mahoroe tä.

41. Iä karäh manantarang tanah kampili tä, tuntang kutoh tanah karäh balongkang; tapi djetoh karäh sala bara lengäe, iä tä: Edom tuntang Moab, tinai baris olo Amon idjä mambatang.

42. Iä karäh mandjudju lengäe mawi karä tanah, tinai tanah Misir kea djaton akan liwus;

43. Tapi iä karäh kwasä dengan karä panatau bulau salaka, awang basilim, tuntang dengan karä talo barega hong Misir; tinai olo Libia tuntang olo Kus karäh omba miring iä.

44. Tapi augh brita bara timor tuntang bara utara karäh mampikäh iä; tagal tä iä karäh hagoet, tuntang paham hasap kasangite, handak marusak palus mampalamos pahapaham.

45. Maka iä karäh mampendeng tingkap radja, äkae tä, helat tasik duä tä, intu pain bukit idjä kampili tuntang brasih; hetä iä karäh rusak, tuntang dialo idjä mandohop iä.

BAGI 12.

Karä musoh akan rusak; kahapus katika.

1. Katika tä kea Mighael karäh mendeng, mantir hai tä, idjä pamawat utus ajum tä, metoh katika kadjakä kalotä, idjä djaton pudji mandjari, katahin djari aton utus olo sampai katika tä; maka katika tä kea utus ajum karäh iliwus, karä äwen idjä injurat hong surat tä.

2. Maka arä olo awang batiroh matäi hong petak karäh belom tinai, belae akan pabelom idjä katatahi, tapi belae akan kaha-wen tuntang kadjilek idjä katatahi.

3. Maka karä pandita karäh manjakowong kilau kalawa hong langit; idjä masuman katetek akan olo arä, djeta kilau bintang haradjur katatahi.

4. Maka ikau, o Daniel, tutup karä augh toh, palus tjatjak surat toh sampai katika kahapuse; tä arä olo karäh mariksac, tuntang sondau paham kaharati.

5. Maka aku, Daniel, mitä, itä! aton mendeng hetä duä bita beken, idjä silan batangdanum hila toh, idjä silae hila kanih.

6. Iä tä hamauh dengan idjä hapakaian pista, idjä mendeng hundjun batangdanum tä: Kilen katahie hindai, sampai kahapus karä talo heran tä?

7. Maka aku mahining augh idjä hapakaian pista tä, idjä mendeng hundjun batangdanum tä: iä manggatang lengäe duäduä manintu langit, tuntang sumpah manjewut Iä, idjä belom katatahi, katahie tä sampai idjä wajah, tinai duä wajah, tinai satengah wajah; amon kadarai utus olo idjä brasih tä terai, tä karä talo tä karäh lepah tulus.

8. Aku mahining tä, tapi aku djaton haratie; maka koangku: O Tuhangku, kilen kadjariae karä talo tä tinai?

9. Maka koae: Terai bewäi, o Daniel; krana karä augh toh djari inutup tuntang intjatjak, sampai katika kahapuse.

10. Arä olo karäh imprasih, tuntang impalamos, imuti; tapi karä olo parajap karäh marajap hantä: dialo idjä bita olo parajap karäh harati tä, tapi olo pintar karäh harati tä.

11. Maka limbah katika, amon parapah idjä haradjur tä inganan, tuntang talo kadjilek, talo pangarak tä djari indähen, karäh sakojan duä ratus djalaticn pulu andau.

12. Selamat olo tä idjä mentai, tuntang sampai sakojan telo ratus telo pulu limä andau.

13. Tapi ikau, lius bewäi, ujamah kahapus tä sampai; krana ikau akan malajan, sampai ikau misik tinai huang bagim. intu kahapus karä andau.

SURAT NABI

H O S E A.

BAGI I.

Karajap tuntang hukum olo Israel
inapengan.

1. Djetoh augh Jehowa, idjä sampai Hosea, anak Beer, kahum pangereng Usia, Jotam. Aghas tuntang Hiskia, radja Juda tä, kahum pangereng Jerobeam, anak Joas, radja Israel tä. — (2. *Radja* 14,23.)

2. Amon Jehowa manampara hakotak dengan Hosea, maka iä hamauh dengae: Lius, duan sapangan indu sawam, tuntang anak lontäi tä; krana hapus tanah toh habandoug paham manangkalan Jehowa.

3. Maka iä lius, manduan Gomer, anak Diblaim; djetä batihi, palus manak hatuä.

4. Maka Jehowa hamauh dengae: Sewut arae Jisreel; krana hindai isut, maka aku handak manuntut utang daga ain Jisreel intu ungkup Jchu, tuntang mam-paterai karadjaan bara utus Israel. — (2. *Radja* 10,30.)

5. Katika tä aku handak mamelek panah ain Israel hong padang Jisreel.

6. Maka iä batihi tinai, manak bawi; tä iä hamauh denganku: Sewut arae Loraghama, (*idjä djaton iasi*.) krana aku djaton handak masi ungkup Israel hindai.

tapi toto aku handak mindah mangaman iä.

7. Tapi ungkup Juda handak iasiku, tuntang handak maliwus iä awi Jehowa, Hatallan ajue; aku djaton handak maliwus iä hapan panah, atawa padang, atawa parang, atawa hadjaran tuntang olo idjä mukonge.

8. Maka amon iä djari mam-paterai Loraghama manusu, tä iä batihi tinai, manak hatuä.

9. Maka iä hamauh: Sewut arae Loami. (*idjä dia ungkupku*.) krana keton djaton indu ungkupku hindai, tä aku kea djaton handak akan keton.

10. Tapi karä panakan Israel karäh kea kilau baras hong sarau tasik, idjä djaton taratakar taraisä; maka karäh djadi, intu äka, idjä hetä djari insuman akac: keton djaton djalahan ajungku! — hetä kea karäh insuman akac: keton toh anak Hatalla idjä belom! — (*Rom.* 9,26.)

11. Tinai ungkup Juda tuntang ungkup Israel karäh inumpong hindjä, tä äwen karäh mamenda Radja idjä, tuntang manalih bara hapus petak: krana andau hong Jisreel tä karäh hai.

12. Katika tä sewut karä paharin keton Ami, (*ungkup ajungku*.) tinai karä betau keton Raghama. (*Idjä iasi*.)

BAGI 2.

Israel buah hukuman, basa iä djari mangarak djanjijn Hatalla dengae; tapi Hatalla handak mampendeng djanjji akae tinai.

1. Takau, hanjaing dengan indu keton, suat iä, basa iä djaton sawangku, tuntang aku djaton bane hindai. Soho iä mangaman karä kandjie bara baue, karä kabudjoke bara helat tusue.

2. Uka iäla aku mengkak pakaiäe lowailabaja, tuntang mawi iä kilau intu andae inakan; toto, manampa iä kilau petak boang, kilau petak ngarising, palus mamptäi iä awi kateah belae:

3. Palus djaton masi karä anake hindai, basa äwen tä anak sarau bewäi.

4. Krana indue magon habandong, idjä manih iä paham karajap gawie; krana iä hamauh: aku handak omba karä bandongku, idjä manenga akangku tepong tuntang danum, bulun tabiri, pista, undus tuntang talo ihopku. — (*Jer.44,17.*)

5. Tagal tä, toto, aku handak mangampeng djalae hapan duhi, tuntang mamagar hasansila, sampai iä djaton tau supa djalae.

6. Iä karäh manggoang karä handonge, tapi djaton sondau äwen; iä karäh manggau äwen, tapi djaton supa: tä iä karäh hamauh: aku handak hagoet buli banangku idjä helo, krana aku katika tä mangat bara katontoh.

7. Krana iä djaton handak mangaku, aku toh idjä djari manenga akae gendom tä, tuntang anggor, tinai undus, tuntang djari mamparä salaka bulau akae, idjä djari hapae mahorumat Baal.

8. Tagal tä aku handak haluli palus manduan karä gendomku intu puna katikae, tuntang anggoroku tä intu tukas wajahe, tinai mansuwit bulun tabiri tuntang pista ajungku, idjä hapae manutup kabawäe.

9. Toh aku handak mukäi karajape intu matan karä bandonge, idjä biti mabin dia akan maliwus iä bara lengängku.

10. Aku handak mampaterai karä karamie, karä andau hai, karä totok bulan ai, karä sabat ai, toto, lepah karä wajahe hai idjä inukas tä.

11. Aku handak marusak batang-anggor tuntang korma ai, idjä tabiu tä iä hamauh: djetä puna lalohku, idjä inenga karä bandongku akangku. Tapi aku handak mawi djetä mandjadi kajuan, karä meto barjar hong padang karäh kuman djetä.

12. Tumon tä aku handak mamaläh mawi iä tagal karä andau Baal tä, idjä akae iä djari mantong garo, tuntang mambungas arepe hapan lawong bulau, tuntang saling ujate, tinai iä djari hagoet manuntut karä bandonge, tapi aku djari ingalapeac, koan Jehowa.

13. Tinai aku, toto bitingku handak mangatau iä, minbit iä akan äka benjem; hetä aku handak hakotak dengae tumon atäie.

14. Aku handak manenga akae karä pambulan anggor ai bara hetä kea, tinai djanah Aghor tä indu bauntonggang kaharape: hetä iä karäh manjanji kilau metoh katabelae, metoh andau iä barikas bara tanah Misir.

15. Maka intu andau tä karäh, koan Jehowa, ikau manjewut aku: o banangku! djaton ikau manjewut aku hindai: o Baal ajungku!

16. Krana aku handak manganan aran Baal tä bara njamae, sampai arae djaton akan injewut hindai.

17. Maka andau tä aku handak manampa djandji akan äwen tä dengan karä meto bariar hong padang, tuntang karä burong penda langit, tinai dengan karä talo hagoet hong petak; tuntang aku handak manelek panah, padang dengan karä ganggaman parang, manganan tä bara petak, tuntang manjanang äwen tä melai.

18. Aku handak mamopoh ikau akangku akan palus katatahi: toto, aku handak mamopoh ikau akangku hapan katetek tuntang kabudjur, hapan kasajang tuntang karä asi;

19. Toto, huang kapertjaja aku handak mamopoh ikau akangku, tä ikau karäh kasene Jehowa.

20. Maka karäh, intu andau tä kea, aku handak mamberkat ikau, koan Jehowa; aku handak mamberkat langit, djetä akan mamberkat petak;

21. Palus petak akan mamberkat gendom, anggor tuntang undus, tinai talo tä karäh mamberkat Jisreel.

22. Aku handak managalan iä akangku hong petak, tuntang handak masi iä idjä Loraghama tä; aku handak hamauh dengan Loami: ikau toh ungkup ajungku; — tinai iä karäh tombah: joh Hatallangku!

BAGI 3.

Hatalla handak manduan olo Israel akae tinai.

1. **M**aka Jehowa hamauh de-

ngangku: Lius sindä tinai, katau olo bawi tä, idjä alo banae sinta iä mahin habandong kea, kilau Jehowa kea sinta ungkup Israel, tapi äwen manjalang akan hatalla beken, tuntang mipen sarangan basuang anggor.

2. Tä aku manduan iä akangku hapan limäwalas ringgit. tinai tengah duä homer seora.

3. Koangku dengae: Tahi andane toh ikau akan mentai aku, äla habandong, äla kea manjoho olo hatuä manggapi ikau, tinai aku kea handak kalotä dengam.

4. Krana utus olo Israel tahi karäh melai djaton radjae, djaton mantire, djaton parapahe, djaton hampatong dewae, djaton badju puko, djaton kea ramon dewa. — (2.Kron.15,3.)

5. Limbah tä utus olo Israel karäh hobah, manggan Jehowa, Hatallae, tuntang Dawid, radjae; haiak marawan äwen tä karäh manalih Jehowa tuntang asie, intu lawin karä katika. — (Jer.30,9.)

BAGI 4.

Olo Israel tuntang karä imam impudji.

1. **H**ining augh Jehowa, keton panakan Israel! krana Jehowa aton bukun kalaite dengan olo idjä mukong tanah toh, basa djaton kabudjur, djaton kadjoha, djaton kaharati tahuu Hatalla hong tanah toh;

2. Baja sapa, tandjaro, puno, takau, kandji babewäi sasar sabak, äwen tä sawoh, tuntang utang daba hatontong.

3. Tagal tä tanah tä karäh ungiungin, karä olo idjä hetä ka-

rilih meher, tuntang karä meto hong padang, karä burong penda langit; toto karä lauk tasik kea karäh mahin imparusak.

4. Tapi brangai, äla idjä bitin manjaing mampudji kolae; krana olo utus ajum tä sama kilau äwen idjä hanjaing dengan imam horan.

5. Tagal tä ikau karäh halelek handahandau, tuntang karä nabi akan balongkang hindjä ikau hamalem; aku handak mampalomos indum.

6. Djalahan olo ajungku djari rusak, basa iä djaton bara kaharati. Basa ikau djari manganaan kaharati, maka aku kea djari manganaan ikau, sampai ikau djaton indu imamku hindai; basa ikau djari ngalapean Torat Hatallam, maka aku kea handak ngalapean karä anakm.

7. Sasar äwen djari imparä, sasar äwen djari badosa denganku; tagal tä aku handak mamambalik horumate indu kahawäe.

8. Äwen basura kuman parapah tagal dosa ain djalahan olo ajungku, atäi genep bitin äwen tä haus kadarhakan olo.

9. Tagal tä, sama kilau olo arä, kakai kea kadjarian imam; aku handak mamalih karä djalae intu iä, tuntang manjulang karä gawie akae.

10. Äwen tä karäh kuman, tapi djaton tau besoh; äwen tä karäh habandong, tapi djaton kea mandahang; krana äwen djari terai parihara Jehowa.

11. Kandji, anggor tuntang talo ihop bahari mampalajau atäie.

12. Djalahan olo ajungku misek karä hampatong kaju, tetek kaju akan masuman akan äwen, krana rogh kandji mampalajang iä, sam-

pai iä habandong mandjajong arepe bara Hatallae.

13. Hundjun karä tantan bukit iä maluput parapah, hundjun karä lungkoh iä hagara, tinai penda karä batang ela, humok tuntang baringen, basa bahalap kandjuningäe. Tagal tä karä anak keton bawi akan mandjadi sapangan; karä popoh keton malontäi.

14. Tuntang djaton kea aku handak mahukum anak keton bawi, basa iä habandong, atawa popoh keton, basa iä malontäi: basa keton kea mambaris arep keton akan habandong, tuntang maluput parapah haiak idjä kapala lontäi. Krana utus olo gila tä puna blaku djara.

15. Maka amon ikau, o Israel, tantai handak malontäi, tä äla Juda tamput tiwas. Äla keton talih Gilgal, äla tanggoh Betawen, tinai äla sumpah: belon Jehowa.

16. Krana Israel mangidjak kilau sapi basiak, toh Jehowa kea manalua iä kilau anak tabiri murep hong äka ganagana.

17. Epraim djari mamutus arepe akan dewa; toh, naughe iä bewäi.

18. Äwen djari manatelan arepe haliai, nakara mihop, habandong; karä tuan ajue idjä kianat maradjin aughe: tenga!

19. Riwut karäh mamasong iä intu palapase, äwen tä karäh mahamen tagal karä parapah.

BAGI 5.

Hukum inuman akan duä karadjuan olo Israel.

1. Hining augh djetoh, karä

imam; senäh, hapus ungkup Israel, tuntang tamäan tä akan pindingm, o hapus ungkup radja! karä hukum toh puna akan keton. keton, idjä kilau djarat hong Mispä, tuntang kilau djaring idjä inenan hong Tabor.

2. Olo palangkah tä paham mampatü; tapi aku handak indu hukum äwen samandia.

3. Tawangku bewä Epraim, Israel djaton basilim intu aku; tawangku ikau, o Epraim, habandong, tuntang Israel djari kihal.

4. Äwen djaton manukas gawie, mangat hobah intu Hatallae, krana rogh kandji tä huang atäie, iä djaton tawan Jehowa.

5. Tagal tä kadjohon Israel manjaksi intu baue; maka Israel tuntang Epraim karäh balongkang awi kadarhakaë, tinai Juda kea karäh balongkang haiak iä.

6. Katika tä haiak mimit tabirie tuntang sapie äwen tä karäh manalih, manggau Jehowa, tapi djaton soudau; krana iä djari mules arepe malih äwen.

7. Äwen tä djari marajap Jehowa, krana iä djari manak anak sarau, tagal tä totok bulan karäh kuman iä tuntang hapus bagie.

8. Pahiau sarunai hong Gibeä, pahiau tä hong Rama, ambo lahap hong Betawen, hila likutm, o Benjamin.

9. Krana Epraim karäh indu karusak intu andau hukum ajue; marak karä hamputan Israel aku djari masuman talo idjä toto.

10. Karä mantir Juda djari sama kilau olo idjä mindah toros tana; aku handak manampohak kasangitku kilau danum hundjun olo tä.

11. Epraim ihadjadjuan, iä iramok tunon kapatute; krana iä

djari handak kalota, tantai iä manuntut hadat matekiapi.

12. Tagal tä aku kilau gagat akan Epraim, tuntang kilau busok akan ungkup Juda.

13. Sana Epraim mitä perese, tuntang olo Juda mitä bahae, tä Epraim manalih Asur, tuntang manjoho sarohae tanggoh radja Jarreb; tapi kwäka iä tau mampakäläh keton, tuntang manatamba mampahalit bahan keton!

14. Krana aku handak kilau singa basiak akan Epraim, kilau singa gantjang akan ungkup Juda. Aku, bitingku handak manisak palus hagoet, aku handak manamput, tuntang djaton idjä maliwus.

15. Aku handak hagoet buli äkaku, sampai äwen mangaku arepe tiwas, tuntang manggau baungku; metoh kadjakäë buah iä, tä iä karäh manggau aku haiak djadjewu.

BAGI 6.

Hukum Hatalla karäh madjok olo Israel hobah.

---

1. **H**as, ita handak buli Jehowa; krana iä djari mamisak ita, iä kea karäh mampahalit ita; iä djari mamukul ita, iä kea karäh mameteng himang ita.

2. Limbah kaduä iä handak mam-belom ita; intu andau telo iä karäh mampisik ita, mangat ita karäh belom intu baue.

3. Tä ita karäh mangasene tuntang manuntut mangat katawan Jehowa, idjä palembute kilau amon langit mahindang; kilau udjan iä karäh manalih ita, kilau udjan mukäi tihin talo, idjä mambisa tana.

4. Narai patut gawingku dengam, o Epraim? narai patut gawingku dengam, o Juda? Krana asi, idjä handak ilalusku intu keton, karäh kilau baumandau haiak djadjewu, kilau ambon malentäh haiak djadjewu.

5. Tagal tä aku djari manarah äwen tä hapan karä nabi; aku djari mampatäi äwen hapan augh njamangku, mangat karä hukum ajum lembut kilau kilat.

6. Krana aku mangilak asi, djaton parapah, tuntang aku radjin olo kasene Hatalla paham bara parapah idjä ingälm. — (1.Sam. 15.22.)

7. Tapi olo tä djari malangkah djandji sama kilau Adam; hetä iä djari marajap aku. — (1.Mos.3.6.)

8. Gilead tä kilau lewun olo darhaka, iä harumur hadjadjakan daha.

9. Kilau kawan bigal idjä mimpa olo, kakai ungkup imam tä; äwen tä mampatäi hong djalan akan Sighem; toto, iä tantai kianat darhaka haliai.

10. Aku mitä talo kihal haliai hong human Israel; hetä Epraim habandong, Israel djari kihal.

11. Tinai awi Juda kea karäh lembut talo inggetem akam, amon aku karäh paterai olo ajungku tawanan.

maria, krana äwen panandjaro. Maling tamä hetä, tuntang bigal mangumbang intu ruar.

2. Tinai äwen djaton mangumang hong atäie aku toh mingat karä kadarhakae: toh karä gawie akan mangapong iä, krana djeta uras intu baungku.

3. Äwen mampahandjak radja hapan karajape, tuntang karä mantir hapan tandjaroe.

4. Uras iä pahabandong; äwen kilau tannur idjä intokan tukang panjumap; iä terai bewai bara iä mopet teponge, sampai djeta djari uras iragi.

5. Djetoh andau hai ain radjan ita, koae: tä karä mantir manggila arepe awi anggor; tä iä mandjudju lengäie haiak karä olo parajap.

6. Krana iä manjuang atäie, kilau tannur, hapan karä tipue; tukang panjumap ai batiroh hampus alem, maka haiak djadjewu njalae gandagandang.

7. Äwen handiai tä blasut kilau tannur, iä kuman karä hakimé, karä radjac balongkang, dialo idjä bifi marak olo tä, idjä mantehau aku.

8. Epraim mäwoi arepe dengan karä utus olo: Epraim kilau sarabi idjä djaton imbalik.

9. Olo beken kuman kwasae, tuntang iä djaton mingate: owae djari urase, tinai iä djaton handak haratie.

10. Tagal tä kadjohon Israel impanjukok intu baue: mahin djaton kea olo tä hobah intu Jehowa. Hatallae, tuntang djaton manggan iä limbah karä talo tä.

11. Krana Epraim kilau burong dara idjä midar, idjä djaton bara atäie: ombeombet äwen mangalau

BAGI 7.

Karä kihal Israel tä.

1. Amon aku handak manatamba Israel, kadarhakan Epraim bukäi toto, tuntang karajap Sa-

Misir, ombecombet äwen manalih Asur.

12. Tapi anon äwen tä hagoet, tä aku manenan djaratku mawi iä, aku handak mampamohon iä kilau burong penda langit; aku handak mahukum iä, kilau djari insuman akan karä äwen.

13. Pajah iä! krana iä djari mangedjau arepe bara aku; karusak akae! krana iä djari malangkah aku. Aku pahias bewäi maliwus äwen, tapi iä hakotak tandjaro mawi aku.

14. Tuntang djaton kea iä mangahau aku toto atäie, metoh iä ngalabawä huudjun sasuroe; iä hapumpang blaku gendom tuntang anggor, tapi iä parisang denganku.

15. Aku djari madjar äwen, tuntang mampaabas lengäe, tapi iä mangarangka kapapa mawi aku.

16. Äwen mules arepe, tapi djaton mamintu Idjä pangkahai tä: äwen kilau panah idjä manjanjanja. Tagal tä karä mantire akan halelek awi padang tagal kadjohon djelae. Djetä indu katawale hong tanah Misir.

BAGI 8.

Musoh aton dumah.

1. Ingkes sarunai intu totokm! iä dumah kilau burong nasar mawi human Jehowa, basa äwen tä djari malangkah djaudjingku, tuntang djari undur bara Toratku.

2. Tä äwen karäh mangahau aku: joh Hatallangku! ikäi, olo Israel, kasene ikau.

3. Tapi Israel djari manggihan

kahalap, tagal tä musoh akan manjasah iä.

4. Äwen djari mangkat radja, tapi manalikut aku; iä djari mangkat karä mantir, tapi aku djaton djari katawan tä; salaka bulane djari inampa äwen akan hampatong dewae, mangat iä toto impalomos.

5. Anak sapim tä, o Samaria, djari manggihan ikau; kasangitku djari basep mawi iä. Kilen katahie iä djaton maku imprasih? — (1. *Radju* 12, 28.)

6. Krana hampatong tä bara Israel kea; kamasan djari manampae, djetä djaton hatalla; tapi djetä akan mandjadi tunek talo, iä tä anak sapi ain Samaria tä.

7. Krana olo tä djari manawur riwut, talo badjea karäh inggeteme; ramon tanae lepah rampar, tuntang karä haringe mapis, tinai paribasa djetä basuang, maka olo beken karäh kumae.

8. Israel kinan lepah; toh äwen intu marak karä olo kapir kilau sarangan idjä indjilek olo.

9. Krana äwen tä djari tanggoh Asur, kilau kalidai hutan idjä lajang kabuate; olo Epraim djari malaloh bandonge.

10. Toh, basa äwen malaloh arä utus olo kapir, maka aku handak mamumpang olo tä kea mawi iä: toto, äwen tä karäh sasar isut awi kararat radjan karä mantir tä.

11. Basa Epraim djari mampari karä mesbeh hapae badosa, maka karä mesbeh tä indu dosa kea akae.

12. Aku manjuat akae karä undangundangku idjä kapala bahlap, tapi djetä inggaräe kilau adjar sala.

13. Indu parapahe, kilau manengakanku, äwen mampatäi meto.

tapi iä kumae: Jehowa djaton mangilak djetä. Toh iä handak mingat karajape, tuntang manjulang dosae, äwen karäh akan Misir haluli.

14. Krana Israel djari ngalapean Idjä djari mandjadian iä, palus mamangun huma akan arepe idjä hai tuntang bahalap, tinai Juda djari mangapal karä lewue awang dähen kotae; tapi aku handak mampait apui mawi karä kotae tä. djetä karäh kuman karä humae awang hai tuntang bahalap.

BAGI 9.

Amon olo arä djari marajap, maka hapus tanah buah hukum.

1. **E**la handjak, o Israel! äla manangkadjok kilau karä utus olo: krana ikau habandong malih Hatallam, ikau mangilak laloh hong karä karaiän gendom.

2. Tapi karaiän tä tuntang pähes anggor djaton akan mabelom äwen tä, tuntang anggor karäh tapas akae.

3. Äwen djaton karäh melai hong tanah Jehowa, tapi Epraim akan buli Misir, tinai äwen karäh kuman talo pali hong tanah Asur.

4. Hetä äwen djaton tau maluput parapah talo ihop akan Jehowa, hapan anggor ai, tinai djetä djaton kea manis akae. Karä papapah karäh akan äwen kilau panginan olo manatum: karä olo idjä omba kumae karäh pali; krana teponge brangai akae bewäi, djetä djaton akan tamä human Jehowa.

5. Tä, narai gawin keton hong

karä andau hai idjä inukas tä, hong pesta ain Jehowa?

6. Krana toto, äwen tä nihan awi karusak; Misir karäh mamunpong äwen, Mop karäh mangubur iä; humae idjä äka salakae tä karäh ngalambo duhi, tuntang unak karäh hong karä pasae.

7. Andau pamalih djari sampai, andau panjulang djari dumah, olo Israel karäh mangkemäe. Karä nabi uras gila, karä olo idjä äka rogh uras njanjau; tagal kapham kadarhakam kalait tä kea paham.

8. Epraim horan toto manonggo Hatalla, tapi karä nabie tä kilau djarat olo pahamburong hong karä djalae, äka kasingi hong human Hatallae.

9. Äwen djari tangkalau marusak arepe, kilau intu andau Gibeä. Iä handak mingat kadarhakan äwen, Iä handak mamalih karä dosae. — (*IIak.19,15.*)

10. Aku djari sondau Israel kilau bua anggor hong padang tunis benjem; aku mitä karä tato keton kilau bua idjä solake hong batang sikon; tapi rahian äwen manalih Baalpeor, iä manatelan arepe intu talo matekiapi tä, tuntang iä sasar sama kakihale kilau bandonge tä. — (*4.Mos.25,3.*)

11. Tagal tä kahain Epraim karäh nihau trawang kilau burong. bara iä inakan, bara kuain induc, bara iä inihli.

12. Alo iä mabelom anake, tapi aku handak marampas äwen bara iä, sampai äwen djaton sondau intu marak olon Toto, pajah äwen, amon aku djari mindah bara iä!

13. Epraim tä, amon aku manampajah palus sampai Tirus, toto

djari inbul hong aka bahalap, tapi Epraim akan mamplua karä anake akan olo pamuno.

14. Tenga akae, o Jehowa! Narai handak inengam akae? Tenga akae parnakan idjä mangelus anake, tuntang tusu idjä keang.

15. Karä kadarhakaie tä puna hong Gilgal, hetä aku djari basingi iä tagal kadarhakan gawie; aku handak manganan äwen bara humangku, aku djaton handak mangilak iä hindai; karä mantir ajue uras balekak.

16. Epraim djari iawi, ulate djari keang, iä djaton akan mamua tinai. Alo iä manak hindai, tinai aku handak mampatäi bua kuaie tä, idjä äka karadjie.

17. Hatallangku handak manganan iä, basa olo tä djaton maku tarima aughe; djadi, olo tä karäh kumbangkambanga marak karä olo kapir.

BAGI 10.

Ingaingat kadjarian keton, hobah!

1. Israel tä batang anggong idjä puna manalahäi buae, tuntang buae sama kilau iä. Sasar arä buae, sasar haream mesbeh inampae, tumon kasiwoh petake äwen radjin mampeudeng hampatong dewa.

2. Atäie mambudjok arepe; toh äwen karäh rusak. Iä karäh manjila karä mesbeh äwen, tuntang marusak karä hampatong dewae.

3. Kraua toh äwen karäh hamauh: ita djaton bara radja; kraua ita djaton mikäh Jehowa; toh, kanduen ita radja tinai?

4. Äwen manjewut augh haiang,

sumpah tandjaro inggaräie hadjandji; tagal tä hukum karäh labat kilau ipu hong hapus tanac.

5. Olo Samaria karäh taräwen tagal anak sapi hong Betawen tä; krana olo ai karäh manatum tagal iä, karä imam ai karäh marapitan arepe manangis tagal kahaie, basa djetä djari mihau bara iä.

6. Toto. djetä karäh tamput akan Asur, indu panenga akan radja Jareb; tumon tä Epraim karäh njukok, Israel karäh mahamen tagal karä tiroke.

7. Krana radja Samaria djari mihau kilau burän danum.

8. Karä äka gantong hong Awen, äka dosan Israel tä, karäh imparusak lomos; duhi tuntang unak karäh lembut hong karä mesbeh äwen; tä olo tä karäh hamauh dengan karä bukit: tutup ikäi! — tinai dengan karä lungkoh: enjet ikäi!

9. Bara andau Gibea tä ikau haradjur badosa, o Israel; hetä iä magon dähen; tapi kilau klahi hong Gibea, idjä mawi ungkup olo bingkok tä, djaton akan mantakan iä;

10. Malainkan toto huangku aku handak mamasong iä, tuntang karä utus olo akan hapumpang mawi äwen, amon aku mamasong äwen tagal anak sapie duä tä.

11. Epraim puna kilau sapi tabela, idjä radjin mihik; aku handak mugar tekoke idjä bahalap tä; aku handak mandjarat Epraim intu luku, Juda akan maluku, tuntang Jakob akan manjarak akae.

12. Tawur katetek akan keton, tuntang getem asi; alan tana taheta, basa toh puna katika mangat manggau Jehowa, sampai iä du-

mah. mudjan katetek akan keton.

13. Krana keton djari malan kadarhaka, tuntang djari manggetem karajap, haiak djari kuman bua tandjaro; krana ikau djari harap djalan aim bewai, tuntang kutoh karä pangkalimam.

14. Tagal tä lalento paham karäh lembut marak karä olo ajum; karä kotam karäh rusak, kilau Salman djari marusak Betarbel metoh andau parang, metoh induc tuntang anake ilitek.

15. Kakai Betel karäh mawi keton kea tagal kutoh kaharhakan keton, sampai radjan Israel gap rusak haiak djadjewu.

BAGI 11.

Hatalla handak masi olo Israel, tuntang mobah atäie.

1. **M**etoh Israel tabela aku djari mangilak iä, aku djari mangahau anakku bara Misir.

2. Tapi amon äwen ingahau, iä mules baue hadari, palus maluput parapahe akan Baal, tuntang hagaro akan hampatong dewa.

3. Tinai aku madjar Epraim manandjong, tuntang mandating mian iä, tapi äwen djaton mingat aku idjä mampakäläh iä.

4. Aku ngagalan iä hapan tali tumon olon, hapan peteng sinta, tuntang mandohop iä mananggong ugare idjä intu tekoke, tinai aku mampahupan manenga panginan akac;

5. Mangat äla iä buli Misir tinai. Tapi toh Asur karäh indu radjac, krana äwen djaton maku hobah.

6. Toh padang karäh melai dähen hong karä lewue, mamparusak karä huite, tuntang kuman iä lepalepah, tagal karä pikire.

7. Krana olo ajungku magon malihang arepe, mules bara aku, alo iä ingahau injoho mendeng, maka djaton idjä biti handak.

8. Kilen gawingku dengam, o Epraim? tau aku manjaragh ikau, o Israel? tau aku mawi ikau kilau Adama, tuntang manjama ikau dengan Seboim? Tapi angkat atäiku tambalik huang aku, karä asingku hasep! — (1. Mos. 19, 24. Jer. 31, 20.)

9. Aku djaton handak malalus kalason kalaiktu; aku djaton handak marusak Epraim lepah: krana aku Hatalla, djaton djaka olon, aku Idjä brasih tä hong bentok ikau, tuntang aku djaton handak dumah siasiak.

10. Äwen karäh omba manuntut Jehowa, tuntang Iä karäh njakungkong kilau singa; djadi, amon iä njakungkong, tä karä äwen bara hila barat katäh manalih gendjägendjäh.

11. Gendjägendjäh kilau burong äwen karäh dumah bara Misir, kilau burongdara bara tanah Asur, tä aku handak manjoho iä mukong humac, koan Jehowa.

BAGI 12.

Juda tä beken hindai bara Epraim.

1. **O**lo Epraim tä mangaliling aku hapan tandjaroc, tinai ungkup Israel hapan tipue babewai: tapi Juda magon dähen marentah hindjä Hatalla, tuntang budjur dengan Idjä brasih tä.

2. Maka Epraim kuman riwut,

tuntang manggoang riwut timor; nongkang andau iä mandahang tandjaroe tuntang karusak; iä hadjandji dengan Asur, tuntang magah undus akan Misir.

3. Tapi Jehowa patut hanjaing kea dengan Juda, tuntang iä handak mamalah Jakob tumon djalae, manjulang iä tumon karä gawie.

4. Hong knain indue iä djari manjingkap takir paharie, tinai huang kadjakäe iä djari hatangkarap dengan Hatalla. — (1.Mos. 15,22; 32,24.)

5. Toto, iä hatangkarap dengan Malaikat tä, tuntang manang, krana iä manangis musok iä; hong Betel iä djari sondau Iä, hetä iä djari hakotak dengan ita;

6. Iä tä Jehowa, Hatallan karä kawan talo belom, Jehowa puna arae hapan mingat iä. — (2.Mos. 6,3.)

7. Toh, hobah ikau intu Hatallam, haga kadjoha tuntang kabudjur, tuntang entai Hatallam haradjur.

8. Tapi intu lengün Kanaan (*rimae: dagang*) tä puna dasing pamikir, iä radjin manipu.

9. Tinai Epraim hamauh: aku djari tatau, aku djari mulih kutoh ramongku; hong karä sati- arku djaton tau sondau kasalan, idjä tau indu dosa.

10. Tapi aku toh Jehowa, Hatallam, bara tanah Misir horan: aku handak manjoho ikau melai hong tingkap tinai, kilau metoh olo hapumpong intu andau hai.

11. Aku handak hamauh dengan karä nabi, aku handak mamparä talo paitä, tuntang hadjamban karä nabi aku handak masanan paribasa.

12. Gillead toto darhaka tuntang

uras haiang: hong Gilgal iä maluput sapi parapahe; toto, karä mesbehe kilau tujok batu hong karä tanae.

13. Jakob horan patut hadari akan Padangaram, tuntang Israel manempo tagal olo bawi, manjakatik meto tagal sawae. — (1.Mos.28,5; 29,20.)

14. Tapi rahian Jehowa magah Israel bara Misir hapan nabi, tuntang nabi djari manjakatik iä. — (2.Mos.12,37.)

15. Tapi toh Epraim paham mamparahas iä, tagal tä iä karäh mandjakah mamuat utang dahae akae, idjä puna Tempoe karäh mamalah tawahe.

BAGI 13.

Olo rusak awi dosae; Kristus mimbit salammat.

---

1. Horan amon Epraim hamauh, maka olo hagednjäh, iä djari manggatang arepe hong Israel; tapi iä djari tiwas awi Baal, palus matäi.

2. Tapi toh iä sasar magon badosa; salakae djari inampae indu hampatong inoang, ampin dewa tumon kaharatin ai, idjä uras gawin tukang bewäi; tinai iä hamauh tahu djetä: olo idjä handak maluput parapah akan manjium anak sapi tä.

3. Tagal tä äwen karäh kilau baunandau handjewu, kilau ambon haiak sawah, idjä palus lilap, kilau tikil hong karaijan, tinai kilau asep idjä tambalang bara puna lowang ai.

4. Tapi aku toh Jehowa, Hatallam, bara tanah Misir horan: pa-

tut ikau djaton katawan Hatalla beken sala bara aku, krana djaton Djurusalamat beken, sala bara aku.

5. Aku toh djari manampajah ikau hong padang tunis benjem tä, hong tanah ngarising haliai.

6. Maka limbah äwen ihaga buabua, iä besoh; tinai limbah äwen besoh, maka atäie mampadjohe arepe; tagal tä iä ngalapean aku. — (5. Mos. 8, 15; 32, 15.)

7. Toh aku handak mandjadi singa basiak akae, kilau harimaung aku handak mimpa iä intu djalae.

8. Aku handak manantarang iä kilau bahuang, idjä irampas anake, tuntang handak mamisak atäie idjä batekang; kilau singa basiak aku handak kuman iä hetä; meto basiak hong padang akan mamisak iä.

9. O Israel, ikau kea mamparusak arepm, krana salamatu ti-kas hong aku.

10. Kwe radjam toh? käläh iä mahaga ikau hong karä lewum; kwe karä hakim ajum, idjä dengae tä ikau pudji hamauh: tenga radja tuntang mantir akangku?

11. Aku djari manenga radja akam tuntang kalaitku, tinai manganan iä huang kasangitku.

12. Kadarhakan Epraim djari ime-teng, tinai dosae djari ingkes.

13. Kapähä kilau kapähän olo lu-as karäh mawi iä. Iä puna anak paleng, djaka dia kalotä, tä iä djaton maku tahi kalotä hong knain indue, djaton inakan.

14. Tapi aku handak maliwus iä bara kwasan naraka, palus malapas iä bara pampatäi. O pampatäi, kwe buntutm? o naraka, kwe kamanangm? Maka kanjasal puna djaton intu matangku. — (1. Kor. 15, 54.)

15. Krana iä tä batang idjä pa-

mua marak karä paharie; tapi ri-wut timor, riwut Jehowa karäh dumah, lembut bara padang tunis benjem; tä kalie karäh keang, lo-wang danum ajue karäh teal; djetä karäh marampas karä panataue. karä milike idjä äka karadjie.

BAGI 14.

Hobah, krana Hatalla masi olo idjä hobah.

1. Samaria karäh rusak, iä djari parisang, malawan Hatallae: äwen karäh halelek awi padang, karä anake akan ilitek, tinai karä bawie awang batihi injiri.

2. Hobah, o Israel, akan Jehowa, Hatallam, krana ikau djari balongkang tagal kadarhakam.

3. Duan karä augh toh akan keton, tuntang hobah akan Jehowa, sambil hamaui dengae: ampun karä dosan ikäi, duan ikäi buli asim, tä ikäi handak maluput parapah totok biwih ikäi.

4. Asur djaton akan mawat ikäi. ikäi djaton handak hapan hadjaran hindai, tuntang djaton hindai handak hamaui dengan tampan lengän ikäi: keton toh batallan ikäi. Krana hong ikau bewä idjä kilau nolä tä supra asi!

5. Tä aku handak mangabuahä tinai idjä iä djari malangkali mengkak arepe, tuntang karadjin atäiku aku handak sinta iä, krana kalaitku djari mules bara iä.

6. Aku handak mandjadi akan Israel kilau ambon, tä iä karäh mangambang kilau mawor, tuntang uhate karäh mansuloh kilau Libanon.

7. Edae karäh barangkap, tuntang iä sama kahalape kilau batang nudus, ewaue karäh kilau ewau Libanon.

8. Æwen tä karäh buli tuntang mondok penda kandjungäe, haiak mamua bua belom, tinai mangambang kilau batanganggor; tä sewute kilau anggor hong Libanon.

9. O Epraim, narai gawingku dengan karä hampatong dewa hin-

dai? Aku handak marina tuntang manganggulo iä. Aku handak mandjadi akae kilau batang goper idjä lalamanjan; buam karäh lembut bara aku.

10. Æwe idjä pintar? käläh iä harati augh toh; äwe idjä apik? käläh iä miingat tä. Krana karä djalan Jehowa puna budjur; olo tettek karäh manandjong hong tä, tapi karä olo palangkah karäh balongkang hetä.

SURAT NABI

J O E L.

BAGI 1.

Hukum Hatalla insuman.

1. Djetoh augh Jehowa, idjä sampai Joel, anak Petuel.

2. Hining augh toh, keton karä bakas, tuntang duan tä akan pinding keton, o karä olo hong tanah! Pudji talo kalotä kahum pangereng keton, atawa djaman karä tato keton?

3. Suman tä akan anak keton, tuntang soho anak keton masanan tä tinai akan anake, tinai anake tä palus akan girir rahian.

4. Idjä katapasan uret, djetä kinan sangkalap, tinai idjä katapasan sangkalap, djetä kinan hampangau, tuntang idjä katapasan hampangau, djetä djari kinan busok.

5. Misik, keton idjä babusan, tangis tatum, o keton handiai idjä pamihop, tagal anggor taheta tä, basa djetä djari irampas bara njaman keton.

6. Krana utus olo djari lembut mawi tanahku, idjä kwasa tuntang djaton taraisä; kasingae kilau kasingan singa, tinai guntume kilau guntum singa bakas.

7. Iä mamparusak pambulan angorku, tuntang mampalokang iä, karä edae balili langkoange.

8. Tarahinge kilau budjang bawi, idjä hapakaian bidak tagal bakalbanae matai.

9. Parapah indu kinan tuntang parapah talo ihop djari terai bara human Jehowa; karä imam, rewar Jehowa tä, pungupungut.

10. Petak djari rusak, tanahungi-

ungin, krana karä gendom hapus rusak, batang anggor djari keang, batang undus djari blaju.

11. Karä olo pamalan mahamen, karä tukang kabon anggor manangis tagal gendom tuntang seora, krana talo inggetem djari nihau bara tanae.

12. Batang anggor djari keang, upon sikon djari blaju, tinai batang dalima tuntang korma dengan sungkup, karä kaju hong tana uras djari ngarising, tinai karä kahan-djak lepah djari nihau bara olo kalunen.

13. Babat kabang, tatum, keton karä imam, tangis, keton karä tonggon mesbeh; tamä keton, tuntang menter hapus alem hapan bidak, keton idjä rewar Hatallangku; krana parapah indu kinan tuntang parapah talo ihop djari induan bara human Hatallan keton.

14. Tukas andau puasa, uar andau kaujasal, pumpong karä bakas tuntang olo arä hong hapus tanah manalih human Jehowa, Hatallan keton, haiak mangkariak intu Jehowa.

15. Pajah andau tä! krana andau Jehowa djari tokep, iä lawo kilau karusak bara Idjä djaton tikas kwasae tä.

16. Dia panginan djari irampas bara matan keton? tinai kahandjak tuntang karantang bara human Hatallan ita?

17. Karä gendom djari maram hong lepauc, karä gudang djari rusak, karä djurong bakarak, krana karä gendom djari lepah munos.

18. Kajah, karä meto mungul! karä kawan sapi kilau njanjau, basa djaton talo urepe, tinai karä kawan tabiri meher kea.

19. Intu ikau aku mambo aughku, o Jehowa, krana apui djari manjeha mampalepali karä talo urep hong padang, tuntang njalae djari mangähu karä kaju hong tana.

20. Karä meto bariar hong padang kea mangkariak intu ikau, krana karä tahasak danum djari teah, tuntang apui djari manjeha karä talo urep hong padang.

BAGI 2.

Andau pangkahai Tuhan inuman; tinai djaudjin Rogh brasili karäh inusuh.

1. Pahian sarunai hong Sion, ambo augh irak hong bukitku idjä brasili; patut karä olo hong tanah gendjägendjä, krana andau Jehowa lawoh dumah, iä djari tokep.

2. Djetä andau idjä kalam, kaput, andau hambon, kudap pidjem; djetä kilau talo sawah tajap karä bukit; iä tä utus olo bakapal idjä kwasa, tumon djaton pudji djaman horan, tinai djaton kea harian dapit sampai katatahi girir-manggirir.

3. Helo baue aton apui panjeha, tinai njalae intu likute; helo baue tanah kilau kabon bahalap, tapi intu likute kilau padang keang kamahau, tuntang djaton kea talo tau mahakan olo tä.

4. Ampie kilau ampin hadjaran, iä hadari kilau olo idjä hapan hadjaran.

5. Iä dumah hakadjokadjok karä tantan bukit, gotogotok kilau kutoh kareta, meramerat kilau njalan apui idjä manjeha tampilai. kilau tawon olo karäan karäe, idjä tatap akan parang.

6. Karä utus olo karäh djungun intu baue, baue samandiai karäh kalas.

7. Kilau pangkalima olo tä karäh manaradjang, kilau olo parang iä karäh manamä kota; genep biti äwen tä karäh hagoet maradjur tintun baue, tuntang djaton mahiwang panggoete.

8. Djaton idjä biti karäh mahupi maur kolae, tapi genep biti karäh hagoet maradjur tintun baue; alo iä buah ganggaman, djaton kea iä bahimang.

9. Iä karäh mangumbang lewu, iä karäh hadari hundjun karä kota, iä karäh tamä karä huma; iä karäh tamä hetä mahoroe badjakan, kilau bigal.

10. Petak halujuk intu baue, langit honggä; matanandau tuntang bulan babilem, karä bintang belep sangkowonge.

11. Jehowa karäh mambo aughe helo baun kawan parang ai; krana kawae tä bakapal hahai, tuntang kwasa, malalus aughe; krana andau Jehowa tä toto babehat tuntang bakaikäkäh; äwe tau manahan djetä?

12. Tapi magon toh kea koan Jehowa: Hobah intu aku hapuhapus atäi keton, tuntang puasa, manangis, manatum. — (*Esegk.* 33,11.)

13. Rabbit atäi keton, äla klambi, tuntang toto hobah intu Jehowa. Hatallan keton; krana iä puna pamasi panjang, pandjang atäie tuntang palam sintae, tinai iä murah mangarajau tagal tjalaka. — (*2.Mos.* 34,6.)

14. Ajaajau iä handak mangarajau tinai, tuntang mampalembut berkat rahian, akan parapah in-du kinan tuntang parapah talo

ihop akan Jehowa, Hatallan keton.

15. Pahiau sarunai hong Sion, tukas andau puasa, uar andau kanjasal.

16. Pumpong olo arä, prasih karä olo, kampeleng karä bakas, tampunan karä anak olo awang manusu kea; bakalbanä akan blua bara karonge, tuntang popoh bara äkae batiroh.

17. Soho karä imam, rewar Jehowa tä, manangis helat parantaran dengan mesbeh, tuntang soho iä hamauh: o Jehowa, pasi olo ajum, äla manjaragh idjä puna bagim tä akan kahawen, sampai olo kapir hababaka iä. Krana buhen karä utus olo akan hamauh: kwe toh Hatallae?

18. Tä Jehowa karäh mangabehu tagal tanahe, tuntang manjanjang olo ajue.

19. Jehowa karäh tombah, tuntang hamauh dengan olo ajue: Toto, aku manenga gendom akan keton, tinai anggor tuntang undus, mangat keton besoh awi tä. Djaton hindai aku handak manjaragh keton akan impahawen marak olo kapir.

20. Aku handak maharak iä, idjä bara hila utara tä, kedjakedjau bara keton, palus manganan iä akan tanah idjä ngarising tuntang benjem, tapakae sampai danau hong timor, tinai tantanepe sampai tasik lombah hong barat; ewau karame tuntang kabewane karäh lembut; krana karä gawie djari pahalau.

21. Äla mikäh, o tanah, handjak tuntang rindang, krana Jehowa djari malalus talo hai.

22. Äla mikäh, o karä meto padang, krana karä äka urep hong padang karäh mampalembut oru tabeta tinai; tinai karä kaju akan

manua, batang anggor tuntang sikon karäh mandjari paham.

23. Maka keton, joh karä anak Sion, handjak rantang tuntang rindang intu Jehowa, Hatallan keton; krana iä handak manenga akan keton Guru tä indu katetek, tinai iä handak malaboh udjan akan keton, udjan idjä helo tuntang idjä mukäi tihni talo, hong bulan idjä solake. — (*Jes.61,10.*)

24. Nakara karä karaian kontep gendom, tinai pähes karäh mamurai awi anggor tuntang undus.

25. Kakai aku handak mamaläh akan keton karä ujelon talo lepah kinan sangkalap, hampangau, busok, tinai uret, kawangku idjä bakapal tä, idjä djari injohoku marak keton.

26. Mangat keton kuman ombet sampai besoh, haiak manara aran Jehowa, Hatallan keton, idjä heraheran gawie dengan keton; olo ajungku djaton akan mahamen hindai palus katatahi.

27. Tuntang keton akan kasene, aku toh aton intu bentok olo Israel, aku, Jehowa, puna Hatallan keton, djaton beken hindai; olo ajungku palus katatahi djaton akan mahamen.

28. Maka limbah tä karäh, aku handak manusuh Roghku hundjun karä isi, tä anak keton hatuä bawi karäh manudjum, tinai bakas keton karäh nupi, tuntang pamudjang keton karäh aton paitäe mitä perkara Hatalla. — (*Gaw. Ras.2,16.*)

29. Toto, huudjun karä djipen hatuä bawi kea aku handak manusuh Roghku hong andau tä.

30. Tuntang aku handak mingkes talo heran hong langit, tinai

hundjun petak; daha, apui tuntang kangkäwul asepe.

31. Matanandau karäh hobah mandjadi kaput, tinai bulan kilau dahlia, helo bara panumah andau Jehowa, idjä hai tuntang bakaikäkäh tä.

32. Maka karäh, genep olo idjä blaku intu aran Jehowa, karäh injalamat. Krana hong bukit Sion tuntang intu Jerusalem karäh aton kaliwus, tumon djari augh Jehowa, tinai akan karä tisan olo tä, idjä karäh ingahau Jehowa.

BAGI 3.

Ungkup Hatalla karäh imberkat kata-tahi, tapi karä musohe akan rusak.

1. Krana toto, intu andau tuntang wajah tä kea, amon aku paterai Juda tuntang Jerusalem tawan,

2. Tä aku handak mamumpang karä olo kapir, tuntang magah iä akan djanah Josapat; palus hetä aku handak mahukum olo tä tagal djalahan olo ajungku, tagal Israel. idjä puna bagingku, idjä djari inamburup marak karä olo kapir, tuntang olo tä djari manduan, mambagi tanahku;

3. Iä djari badadu tagal olo ajungku, tuntang djari manenga anak hatuä indu laloh lontäi, tinai mandjual anak bawi hapae mamili anggor, mangat iä tau mihop.

4. Tinai keton, o Tirus dengan Sidon, tuntang hapus tanah Pilis ti, kanduen keton aku? Tau keton mamaläh mawi aku? Tapi amon keton mamaläh, gap aku handak manjulung tä tinai intu takolok keton, hemben tä kea.

5. Basa keton djari marampas salaka bulauku, tuntang djari mimbit milikku idjä kapala barega tamä human dewan keton.

6. Tinai keton djari mandjual anak Juda tuntang Jerusalem akan olo Hellenes, mangat mimbit iä kedjau bara tanahe.

7. Toto, aku handak mampabuli iä bara äkae, idjä akan hetä keton djari mandjual iä; tuntang aku handak manjulang mamaläh mawi takolok keton.

8. Aku handak mandjual anak keton tinai hatuä bawi akan lengän olo Juda, äwen karäh mandjual iä akan olo Sgheba, akan utus olo idjä kedjau: krana kalotä augh Jehowa.

9. Uar augh tä marak karä olo kapir; tatap parang, irak karä pangkalima, soho karä olo parang hapumpong manalih.

10. Tasal karä pringgis keton mandjadi padang, tuntang karä genton keton mandjadi lundju; karä idjä balemo mahin akan hamauh: aku toh pangkalima!

11. Padju karä baris, palus talih, o karä olo kapir bara hakaliling: hapumpong keton! O Jehowa! soho karä pangkalimam akan hetä!

12. Karä olo kapir karäh harias, manalih djanah Josapat; maka hetä aku handak mondok, mangat mahukum karä olo kapir hakaliling.

13. Hapan gento, krana talo inggetem djari masak; has kantoh! krana pähes djari basuang, tuntang äka pähes tä mamurai; krana kadarhakan äwen pahalau. — (*Pu-njar.14,15.*)

14. Tawon, kutoh tawon olo hong djanah, äka hukum tä; krana andau Jehowa lawoh dumah hong djanah, äka hukum tä.

15. Matanandau tuntang bulan karäh babilem, tinai bintang samandiai karäh belep sangkowonge.

16. Maka Jehowa karäh njakung-kong bara Sion, tuntang mambo aughe bara Jerusalem, sampai langit tuntang petak honggä hage-rek. Tapi Jehowa karäh indu kalingdong olo ajue, tuntang indu kotan panakan Israel.

17. Tä keton akan katawan, aku, Jehowa, puna Hatallau keton, idjä melai hong Sion, bukitku idjä brasih tä. Tä Jerusalem karäh brasih, tuntang olo beken utuse djaton akan mahoroe hetä hindai.

18. Katika tä karä bukit akan manantiri danum anggor, tinai karä lungkoh akan manahasak djohon tusun meto, tuntang karä sungäi hong Juda karäh kontep danume; maka talhasak danum karäh blua bara human Jehowa, tuntang mambisa djanah Sitim.

19. Tapi Misir karäh rusak, tinai Edom karäh indu äka benjem ngarisng, tagal kagagabe idjä ilaluse mawi olo Juda, idjä hong tanahe iä djari manusuh daha idjä brasih, djaton kasalae.

20. Tapi Juda akan ingkalewu katatahi, tuntang Jerusalem palus girimanggirir.

21. Tuntang aku handak mamaläh daha, idjä hindai djari imalähku. Tä Jehowa karäh melai hong Sion. — (*Esegh.48.35.*)

SURAT NABI

A M O S.

BAGI 1.

Hukum Hatalla insuman akan karä utus olo idjä hakaliling olo Israel.

1. Djetoh karä augh Amos, idjä baris karä sakatik meto hong Tekoa, talo idjä djari gitae tahuu Israel, metoh Usia, radja Juda, tuntang metoh Jerobeam, anak Joas, radja Israel, duä njelo helo bara petak hagerek. — (2. Radja 14,23.)

2. Maka koae: Jehowa karäh njakungkong bara Sion, tuntang mambo augh bara Jerusalem; karä äka sakatik karäh pungupungut, tä tantan Karmel karäh keang.

3. Kakai augh Jehowa: Tagal telo äpat kadarhakan Damaskus aku djaton handak manjanjang iä: basa iä djari mawi Gilead hapan pukul sanaman.

4. Tagal tä aku handak mandjakah apui hong dalam Hasael, djetä karäh mangähu karä huma Benhadad idjä hai bahalap.

5. Tinai aku handak mamelek huit Damaskus, tuntang handak mampalomos karä olo Bikeatawen, tuntang iä idjä tempou sokah marentah hong Beteden; maka karä olo Aram karäh tamput tawaran akan Kir, koan Jehowa.

6. Kakai augh Jehowa: Tagal telo äpat kadarhakan Gasa aku djaton handak manjanjang iä: basa iä djari manamput olo ajungku

tawanan bawatowon, tuntang djari manjaragh iä akan Edom.

7. Tagal tä aku handak manjoho apui mawi kota Gasa, djetä karäh mangähu karä humae awang hai bahalap.

8. Tinai aku handak mampalomos karä olo Asdod, tuntang iä idjä tempou sokah marentah hong Askalon; limbah tä aku handak mules lengängku mawi Ekron. nakara karä tisan Pilisti uras lomos, koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

9. Kakai augh Jehowa: Tagal telo äpat kadarhakan Tirus aku djaton handak manjanjang iä: basa iä djari manamput olo ajungku bawatowon, tuntang manjaragh iä akan Edom, tinai djaton djari manahiu djandji, iä kilau pahari.

10. Tagal tä aku handak mandjakah apui hong kota Tirus, djetä karäh mangähu karä humae idjä hai bahalap.

11. Kakai augh Jehowa: Tagal telo äpat kadarhakan Edom aku djaton handak manjanjang iä: basa iä djari manjasah paharie hapan padang, tuntang asi djari kalapeaehaliai, tinai kalaite haradjur marusak, tuntang kalaite tegä hantä.

12. Tagal tä aku handak manjoho apui mawi Temam, djetä karäh mangähu hong Bosra karä huma idjä hai bahalap.

13. Kakai augh Jehowa: Tagal

telo äpat kadarhakan panakan Amon aku djaton handak manjanjang iä; basa iä djari manjiri karä olo batihi hong Gilead, handak mampalombah saran tanahe.

14. Tagal tä aku handak manusul kota Raba hapan apui, djetä akan mangähu humae awang hai bahalap, metoh basasurak, metoh andau parang, tuntang talo badjea, tinai riwut barat.

15. Tä radjae akan buah tawanan, tuntang karä mantire, koan Jehowa.

BAGI 2.

Hukum Hatalla mantam Juda tuntang Israel.

1. Kakai augh Jehowa: Tagal telo äpat karajap Moab aku djaton handak manjanjang iä: basa iä djari mawi tolang radja Edom kilau ketok.

2. Tagal tä aku handak manjoho apui mawi Moab, idjä akan mangähu karä humae hong Keriot, idjä hai bahalap; tä Moab karäh matäi haiak lalento paham, haiak augh lahap tuntang augh sarunai.

3. Idjä marentah äwen handak impalomosku bara bentoke, tuntang karä mantire handak impatäiku haiak dengae, koan Jehowa.

4. Kakai augh Jehowa: Tagal telo äpat kadarhakan Juda aku djaton maku manjanjang iä; basa iä djari manganan Torat Jehowa, tuntang djaton djari mahaga hadate, tinai iä djari manjoho arepe impalajang awi tandjaro, idjä djari inumon tatoe.

5. Tagal tä aku handak manjoho apui mawi Juda, djetä ka-

räh mangähu karä huma hong Jerusalem, idjä hai bahalap.

6. Kakai augh Jehowa: Tagal telo äpat kadarhakan Israel aku djaton handak manjanjang iä; basa iä djari mandjual idjä tetek tä harega rear, tuntang idjä pähä belom tä harega sarumpah.

7. Äwen paham kahaue mametak mangawo takolok olo pähä, tinai iä mamingkok kapatut olo tjalaka; anake tuntang bapae haiak mamandong budjang idjä, hapae manawah arangku idjä brasilh.

8. Äwen menter darah karä mesbeh, hatilam pakaian sanda, tuntang iä mihop anggor singer hong karä human dewae;

9. Alo aku djari mampalomos bara bauc olo Amori tä, idjä gantung kilau kagantung seder, tuntang idjä bunggut kilau kaju ela: tapi aku djari mampalomos buae intu taroke, tinai uhate intu pendae. — (4.Mos.21,21.)

10. Tinai aku kea djari mimit keton bara tanah Misir, palus djari magah keton hong padang tunis benjem tä äpat pulu njelo katahie, mangat keton akan manjores tanah olo Amori. — (2.Mos.12,51.)

11. Tuntang bara panakan keton aku djari mampalembut nabi, tinai olo Nasir bara pambudjang keton; kilen, djaton toto tumon toh, joh keton olo Israel? koan Jehowa. — (4.Mos.6,2.)

12. Tapi keton djari manjoho olo Nasir mihop anggor, tinai keton djari mangahana nabi, koan keton: äla keton manudjum.

13. Toto, aku handak mahenjek keton, kilau kareta sarat mahenjek gendom;

14. Sampai idjä kapala balias mahin djaton sampet mahakan, tun-

tang idjä pangkaabas djaton bara hongap, tinai pangkalima mahin djaton tau maliwus tahasenge.

15. Tukang pamanah djaton kea bara hongap, tuntang idjä bahias paic djaton tau mahakan; tinai idjä hapan hadjaran mahin djaton akan maliwus tahasenge;

16. Tuntang idjä menteng haliai baris pangkalima tä karäh hadari halowai intu andau tä, koan Jehowa.

BAGI 3.

Hukum tä puna tagal kasalan olo.

1. Hining augh toh, idjä injewut Jehowa mantam keton, o panakan Israel, mawi hapus utus tä, idjä djari iagahku bara tanah Misir; koangku:

2. Bara karä utus olo hong hapus kalunen tikas keton bewäi idjä djari tawangku: tagal tä aku handak mamaläh karä kadarhakan keton intu keton.

3. Tau kea duä bitu haiak manandjong, amon iä djaton djari pakat kahimate?

4. Pudji kea singa njakungkong hong kajuan, amon djaton talo inangkarape? pudji kea singa tabela mambo augh hong lowange, amon djaton talo inawae?

5. Pudji kea burong buah djarat hong petak, amon djarat djaton djari inenan akae? pudji olo manduan djarat bara petak, amon hindai djari buah talo?

6. Pudji saruai impahiau hong lewu, tuntang olo hetä djaton taräwen? pudji kea tjalaka mawi lewu, idjä djaton djari injoho Jehowa?

7. Toto, pangkahai Tuhan, Jehowa, djaton malalus talo enen, amon dia helo iä djari masuman talo basilim tä akan karä reware, nabi tä.

8. Singa djari njakungkong, äwe idjä djaton akan mikäh? Pangkahai Tuhan, Jehowa, djari hamauh, äwe idjä djaton akan manudjum?

9. Suman tä hong karä human tuan intu Asdod, tuntang hong Misir, sambil hamauh: hapumpong keton hong karä bukit Samaria: itä, lalento paham huang hetä, tuntang uras kararat!

10. Krana olo tä puna djaton paraba kabudjur, koan Jehowa, iä mamumpong panatau awi karajape tuntang kararate huang humae idjä hai bahalap.

11. Tagal tä, kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Has asang! takan iä hakaliling tanahe. Iä karäh mampalokang ikau, manganan kwasam, tinai human keton idjä hai tuntang bahalap tä karäh irampase.

12. Kakai augh Jehowa: Kilau sakatik mansuwit bara njaman singa tolang isut atawa bumbong pinding, kakai karäh liwus panakan Israel tä, idjä mangkalewu Samaria, hong puting sasuroe, tuntang balikat äkae batiroh.

13. Hining keton, palus suman akan ungkup Jakob, koan pangkahai Tuhan, Jehowa, Hatallan karä kawau talo belom:

14. Intu andauku mamaläh karä kalangkah Israel mawi iä, tä aku handak mamaläh kea mawi karä mesbeh hong Betel, pampang mesbeh tä akan inäweng, maugat lawo akan petak.

15. Tuntang aku handak manga-

rak karä huma idjä akan musim sadingen, tuntang karä huma akan musim pandang; karä huma garing akan nihau, tuntang karä huma hai karäh lepah, koan Jehowa.

BAGI 4.

Karä mantir iantam tagal karajape.

1. **H**ining augh toh, keton sapi idjä baseput, idjä hong bukit Samaria, idjä kianat dengan olo pähä, tuntang mahenjek olo naniha; keton, idjä hamauh dengan tuan keton: has imbit, mangat ita mihop.

2. Pangkahai Tuhan, Jehowa, djari sumpah manjewut karasihe: toto, andau karäh dumah mawi keton, amon olo karäh manunda keton hapan sakang, tinai anak djarian keton hapan pisi.

3. Tä keton karäh blua bara katembai kota, genep biti maradjur tintun baue, palus keton karäh inganan akan Harmona, koan Jehowa.

4. Has, talih Betel, awi marajap hong Gilgal, parä kalangkah keton; luput parapah keton handjewe, tuntang midjä dalam sapulu ramon keton genegenep andau telo.

5. Tuntang totong talo iragi akan parapah tarimakasih, uar tahiu parapah kahias, suman tä totototo; kiana kakai karadjin keton, o olo Israel! koan pangkahai Tuhan, Jehowa.

6. Tagal tä aku djari manenga akan keton kakeang tangep hong karä lewun keton, tuntang kata-

pas panginan hong hapus karä äka keton; tapi keton djaton djari hobah intu aku, koan Jehowa.

7. Tinai aku djari mangahana udjan akan keton, telo bulan helo bara getem, tuntang djari mudjan akan lewu idjä, tapi akan idjä djaton; pontong tana imbisa, tapi pontonge djaton, palus karitip.

8. Djadi, duä telo baris lewu manalih lewu idjä, mangat tau mihop danum, tapi djaton kea iä luput. Mahin djaton kea keton djari hobah intu aku, koan Jehowa.

9. Aku djari mahukum keton hapan loai tuntang kamapis; tinai kutoh talo idjä hong palakanan keton, hong pambulan auggor keton, tuntang hong batang sikon dengan undus keton lepah kinan uret; mahin djaton kea keton djari hobah intu aku, koan Jehowa.

10. Aku djari manjoho peres marak keton, sama kilau hong Misir: aku djari mampatäi karä pambudjang keton hapan padang, tuntang karä hadjaran keton irampas; maka kapapan ewau karam kawan parang keton aku djari manjoho mamasek intu urong keton; tapi keton mahin djaton djari hobah intu aku, koan Jehowa. — (2.Mos. 9,3.)

11. Aku djari mambalik belah keton, kilau Hatalla mambalik Sodom tuntang Gomora horan, sampai keton kilau tetek kaju, idjä insuwit bara apui; tapi keton mahin djaton kea djari hobah intu aku, koan Jehowa. — (1.Mos.19, 24.)

12. Tagal tä aku sasar handak mawi ikau kalotä, o Israel. Toh, basa aku handak mawi ikau ka-

lotä, tatatatap o Israel, mangat manjupa Hatallam!

13. Krana toto iä idjä manampa karä bukit, idjä mandjadian riwut, tuntang masuman akan olo talo kahandake, idjä mandjadian talo sawah tuntang kakaput, iä idjä mendeng hong karä äka gantong hapus petak, iä tä arae Jehowa, Hatallan karä kawan talo belom.

BAGI 5.

Augh tatum tagal karusak Israel.

1. Himing augh toh, idjä iam-boku tagal keton, augh tatum, o utus Israel.

2. Budjang bawi, Israel tä, djari balongkang, tuntang djaton akan mendeng tinai: iä balihi hong petak, tuntang djaton idjä manggantang iä.

3. Krana kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa: Lewu, idjä sako-jan blua bara hetä, karäh batisa saratus bewäi, tuntang idjä saratus blua bara hetä, hetä karäh batisa sapulu, hong hapus utus Israel.

4. Krana kakai augh Jehowa dengan utus olo Israel: Gau aku, tä keton akan belom.

5. Tapi äla keton manggau Betel, äla manalih Gilgal, äla mananggoh Berseba; krana toto, Gilgal akan tamput tawanaf, tuntang Betel karäh djaton.

6. Gau Jehowa, tä keton karäh belom, uka äla aku njalawowok kilau apui mawi human Josep, palus manjeha, sampai djaton aton idjä tau mambelep tä hong Betel,

7. Keton idjä mobah kabudjur mandjadi kapait, tuntang mampalokang katetek akan petak.

8. Iä manampa bintang idjang-bawoi tuntang salampatäi, iä mobali kakaput pidjem mandjadi blawa, tinai iä mangaput andau mandjadi kilau hamalem, iä mangahau karä danum tasik, mampalompat tä akan hundjun petak: Jehowa puna arae;

9. Idjä mimbit karusak mawi idjä abas, sampai karä kota dähén rusak.

10. Tapi äwen basingi idjä mampudji äwen hong äka basara, tuntang mangabelä iä, idjä hamauh budjubudjur.

11. Tagal tä, basa keton malitek olo pähä, sambil manduan gendome batawotawon: alo keton djari mamangun huma batu barasok, tapi keton djaton karäh melai huange; keton djari mimbul pambulan anggor idjä bahalap, tapi keton djaton karäh mihop ang-gore tä.

12. Krana aku katawan karä klangkah keton hakutoh, tuntang dosan keton djari paham; äwen mahupi olo tetek, iä tarima sudok, tuntang mahenjek olo pähä hong basara.

13. Tagal tä olo pintar akan suni bewäi intu katika tä, basa katika tä toto papa.

14. Gau talo bahalap, äla manggau talo papa, mangat keton belom; tunon tä Jehowa, Hatallan karä kawan talo belom, karäh hindjä keton, kilau puna augh keton mampatara arep keton.

15. Singi talo papa, sinta talo bahalap, palus pendeng kabudjur hong äka basara; ajaajan Jehowa, Hatallan karä kawan talo belom, handak manjanjang tisan Josep.

16. Tagal tä, kakai augh Jehowa, Hatallan karä kawan talo belom,

idjä pangkahai Tuhan: Toto, hong karä djalan karäh lembut augh tatum, tinai hong karä äka olo akan hamaub: kajah, kajah! Olo karäh mangahau awang pamalan, maujoho iä manatum, tuntang manjoho olo handiai, idjä tau manangis, mangat mambawai.

17. Toto hong karä pambulan auggor karäh lembut augh bawai, krana aku handak manaradjang marak keton, koan Jehowa.

18. Pajah äwen, idjä haus andau Jehowa. Akan en andau Jehowa tä akan keton? Djetä karäh kaput, djaton djaka blawa.

19. Sama kilau amon olo hadari mahakan singa, palus hasupa dengan bahuang, atawa kilau iä tamä huma basokah lengäe manjinggoh dinding, palus iä inotok handipä.

20. Krana toto, andau Jehowa tä karäh kaput, djaton djaka blawa, iä karäh pidjem, djaton sangkowane.

21. Aku basingi, aku mangabeli andau hain keton, aku buseng mambewau parapah pestan keton.

22. Krana alo keton maluput parapah idjä ingähu akangku, tuntang parapah indu kinan, djaton kea aku radjin djetä; tinai meton keton idjä baseput, parapah tarimakasih, djaton aku maku manampajabe.

23. Paterai kalabawän njanjin keton bara aku, aku bisau mahining talo usik keton.

24. Hukum karäh nahontong kilau danum, tuntang katetek kilau soho badähes.

25. Aton kea keton djari maluput akangku parapah injambalih tuntang parapah indu kinan kahum äpat pulu njelo tä hong pa-

dang tunis benjem, o utus olo Israel?

26. Toto, keton djari manang-gong tingkap Melegh keton, tuntang Kiun, hampatong dewan keton, tinai bintang dewan keton, idjä djari inampa keton akan keton.

27. Tagal tä aku handak manamput keton tawanan kedjau haliai hila kanih Damaskus, koan Jehowa, idjä arae Hatallan karä kawan talo below.

BAGI 6.

Olo inpudji, uka äla langak tuntang badjoho.

1. Pajah olo tä idjä langak hong Sion, idjä laja hong bukit Samaria! awang basewut marak utus olo idjä mambatang tä, idjä pudji inalih hapus ungkup Israel.

2. Lius, talih Kalne, tuntang tampajah; bara hetä palus keton akan Hamat, lewu hai tä, balalu miar sampai Gat, idjä ain olo Pilisti; itä keton, dia djetä djari bahalap bara karadjaan djetoh, dia djaka tanahe lombah bara tanah keton?

3. Keton idjä manjewut andau papa tä kedjau, tuntang manduan manokep karä ampin kianat.

4. Keton idjä menter hong sa-suro garing, tuntang mangaruran hong tilam, idjä kumau karä anak tabiri bara kawae, tinai anak sapi bara kandang, äkae injeput;

5. Idjä kakarungut pahaiak augh kutjapi, sambil mangarangka talo usik akan keton, kilau Dawid;

6. Idjä mihop anggor bara sangkir babalap, tuntang maminjak arep keton hapan minjak idjä kapala bahalap, tapi keton djaton paraba karusak Josep.

7. Tagal tä, toh äwen tä akan tamput tawanan panjolake bara karä tawanan, tuntaug karamin olo bahara tä akan nihau.

8. Krana pangkahai Tuhan, Jehowa, djari sumpah manjewut arepe, koan Jehowa, Hatallan karä kawan talo belom: aku mandjilek kadjohon Jakob, aku basingi huma idjä hai tuntang babalap tä; tagal tä aku handak manjaragh lewu tä tuntang hapus huange.

9. Tuntang alo sapulu biti batisa hong huma idjä, iä akan matäi kea;

10. Sampai idjä äka karampie akan manggatang palus manusul iä, tuntang mamplua tolange bara huma tä; tinai äwen karäh hamauh dengan idjä luang huma tä: aton olo dengam hindai? Maka iä karäh tombah: djaton. Tä idjä tä karäh hamauh: suni bewäi; krana djaton kubar mingat aran Jehowa hindai.

11. Krana toto, Jehowa djari manjoho, mangat mawi karä huma hai, uka uras basila, tinai sakarä huma korik, uka uras badarak.

12. Tau kea hadjaran hadari hong batu karang? tau kea olo maluku djetä hapan sapi? Krana keton djari mobah kabudjur mandjadi kapait, tuntang bua katetek mandjadi ipu.

13. Keton idjä handjak tagal idjä djaton; keton idjä hamauh: djaton awi kwasan ita ita djari hatandok?

14. Tagal tä, toto, aku handak mampalembut utus olo mawi ke-

ton, o olo Israel, koan Jehowa, Hatallan karä kawan talo belom: olo tä karäh mampalitek keton bara darah Hamat sampai sungäi idjä hong padang tunis benjem tä.

BAGI 7.

Telo talo paitä tahu hukum idjä rahian: Amos indawa Amasia.

---

1. Pangkahai Tuhan, Jehowa, mamprahan akangku kalotoh: itä! aton idjä mandjadian kutoh sangkalap, intu tampanan wajah karä oru idjä rahian lembut; oru djetä. idjä limbah radja djari manjoho manatake.

2. Djadi, amon sangkalap tä handak kumae lepalepali karä ramon tana, maka koangku: Joh pangkahai Tuhan, Jehowa, ampun kea! äwe baris Jakob akan melai mendeng, krana iä puna isut!

3. Tä Jehowa mangarajau, sambil iä hamauh: Käläh, talo tä djaton akan mandjadi.

4. Tinai pangkahai Tuhan, Jehowa, mamprahan akangku kalotoh: itä! pangkahai Tuhan, Jehowa, aton mantehau, mangahau apui hapa mahukum; djetä akan manjeha pahapaham, tinai djetä manampara, manjeha belae.

5. Tä koangku: Joh pangkahai Tuhan, Jehowa, paterai talo tä! äwe baris Jakob akan melai mendeng, krana iä puna isut!

6. Tä Jehowa mangarajau, sambil hamauh: Käläh, talo djetä kea djaton akan mandjadi.

7. Tinai iä mamprahan akangku kalotoh: itä! Jehowa mendeng hundjun kota, idjä inampa

tumon sipat, tuntang sipat aton intu lengäie.

8. Maka koan Jehowa denganguku: Narai gitam, o Amos? Tombah aku: Sipat. Tä koan pangkahai Tuhan: Toto, aku handak mina sipat intu bentok Israel, djalahan olo ajungku tä, tuntang djaton handak mahalau iä hindai.

9. Malainkan karä äka gantong ain Jakob karäh imparusak, tuntang talo brasih ain Israel karäh ingarak, tinai aku handak mawi human Jerobeam hapan padang.

10. Tä Amasia, imam hong Betel tä, mampait augh akan Jerobeam, radja Israel, koae: Amos tä mamakat olo Israel, handak mawi ikau; tanah aur awi karä aughie.

11. Krana kakai augh Amos: Jerobeam karäh matäi awi padang, tinai toto, Israel karäh tawanan inamput bara tanahe.

12. Limbah tä Amasia hamauh dengan Amos: O nabi, lius, dari akan tanah Juda, omba kuman hetä, palus tudjum hetä.

13. Tapi äla hindai ikau manudjum hong Betel, krana djetä äka brasih ain radja, tuntang äka human karadjae.

14. Tä koan Amos, tombah augh Amasia: Aku puna djaton nabi, tinai djaton kea murid nabi, tapi aku puna sakatik sapi, idjä manggau bua lajap.

15. Tapi Jehowa djari manduan aku bara kawan meto, palus Jehowa manjoho aku: lius, tudjum akan olo ajungku, Israel.

16. Toh, maka hining augh Jehowa! koam: äla ikau manudjum mantam Israel, äla nampohak karä aughm mantam ungtkup Isaak.

17. Tagal tä, kakai augh Jehowa: Sawam karäh imandong hong lewu, tuntang anakm hatuä bawi karäh halelek awi padang, tinai tanam akan imbagi hapan tali ukur; maka ikau karäh matäi hong tanah, äka pali, tuntang Israel karäh toto tawanan inamput bara tanahe.

BAGI 8.

Karadjaan Israel akan rusak.

---

1. Pangkahai Tuhan, Jehowa, mamprahan akanguku kalotoh: itä! aton lontong basuang bua.

2. Maka koae: Narai idjä gitam, o Amos? Tombah aku: Lontong basuang bua. Tä Jehowa hamauh denganguku: Kahapus djari sampai Israel, djalahan olo ajungku: aku djaton handak mahalau iä hindai.

3. Karä njanji hong huma sombajang karäh hobah mandjadi trahing intu andau tä, koan pangkahai Tuhan, Jehowa; hantu karäh kutohe hakalampah, hetähetä olo karäh mandjakahe sunisuni bewäi.

4. Hining augh toh, karä ke-ton, idjä kuman olo pähä, tuntang handak mampalomos karä olo tjalaka hong tanah,

5. Sambil hamauh: prea kea totok bulan handak halau, mangat ita tau mandjual gendom? tinai sabat tä, mangat ita tau muap gudang? palus mampakorik takar, tuntang mampahai regae, tinai manipu hapan dasing pamikir?

6. Mangat ita tau mamili olo pähä hapan rear, tuntang olo na-

niba harega sarumpah; tä ita handak mandjual apis indu gantiu gendom.

7. Jehowa djari sumpah manjewut idjä puna kahain Jakob: Toto, aku djaton handak ngalapean karä gawie palus katalahi.

8. Dia awi karä gawie tä tanah akan hagendjah, tuntang karä olo idjä huange akan pähä atäie? Djaton djetä akan inapi danum soho, tuntang tamput kantäkantä palus leteng, kilau awi batangdanum Misir?

9. Maka intu andau tä, koan pangkahai Tuhan, Jehowa, aku handak mambelep matanandau bentok andau, palus mangaput petak handahandau.

10. Aku handak mobah karä andau hain keton mandjadi kapähä, tinai karä njanjin keton mandjadi tatum, tuntang handak makaian karä kahang hapan bidak, palus malunga karä takolok; aku handak manjoho tanahe manatum kilau tagal anak tonggal; tuntang tjalaka indu kahapuse.

11. Itä, karä andau aton dumah, koan pangkahai Tuhan, Jehowa, maka aku handak manjoho lau akan tanah; djaton laun talo kinan, djaton kateah belai nahuang danum, tapi haus mabining augh Jehowa.

12. Tä äwen karäh kumbangkam-banga bara tasik sampai tasik, bara utara palus timor; äwen karäh daridaria kantäkantä tantai manggau augh Jehowa, tapi ää djaton akan sondau tä.

13. Andau tä karä budjang bawi idjä bahalap tuntang budjang hatuä idjä bakena karäh matäi awi kateah belae;

14. Äwen, idjä katontoh sumpah manjewut karajap Samaria tä, sambil hamauh: belom hatalla hong Dan tä, belom agama hong Bersaba! Äwen tä karäh halelek sampai djaton mendeng tinai.

BAGI 9.

Human Hatalla akan ingarak; tä Hatalla handak maupendeng karadjaan ai.

1. **A**ku mitä pangkahai Tuhan mendeng hong mesbeh, tuntang ää hamauh: Pukul lambang, sampai karä djili hagulak, palus palokang ää menjet takolok karä äwen, tinai tisae tä aku handak mampatäie hapan padang; alo idjä hadari djaton akan lapas, alo idjä mahakan djaton kea karäh ihaga.

2. Alo ää mangalian arepe sampai naraka, bara hetä mahin lenggüku karäh manduan ää, alo ää mandai palus langit, bara hetä kea aku handak mambarang ää.

3. Alo ää manjahokan arepe hong tantan Karmel, aku handak manggau ää, balalu manduan ää bara hetä, tinai alo ää manjilim arepe bara mantangku hong palempang tasik, hetä kea aku handak manjoho handipä manotok ää.

4. Alo ää tamput tawanan lius helo baun musohe, mahin aku handak manjoho padang, mangat mampatäi äwen; tuntang aku handak manjengok ää indu tjalakae, djaton djaka indu kahalape.

5. Kraua puna pangkahai Tuhan, Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, idjä manigong

tanah tä, sampai djetä lenjoh, tuntang olo handiai idjä mangkalewu hetä manangis, tinai hapuhapus djetä inapi kilau awi danum soho, palus leteng, kilau awi batangdanum Misir.

6. Iä idjä mampendeng pada-dusae hong sorga, tuntang karä kawan talo belom ai, iä kea djari manggalang petak; idjä mangahau karä danum tasik, palus mampalompat tä hundjun petak, Jehowa puna arae.

7. Djaton keton, o olo Israel, sama kilau olo Kus intu aku? koan Jehowa. Djaton aku djari mimbit Israel bara Misir, tuntang olo Pilisti bara Kaptor, tinai olo Aram bara Kir?

8. Toto, matan pangkahai Tuhan, Jehowa, mantam karadjaan idjä badosa toh, aku handak mampalomos tä bara petak; tapi djaton kea aku handak mamparusak untkup Jakob lepalah lingis, koan Jehowa.

9. Maka toto, aku manjoho untkup Israel ingiap marak karä olo kapir, sama kilau paräi ingiap hapan njiro, sampai idjä kabawak idjä bahalap mahin dia lawo akan petak.

10. Tapi karä olo parajap idjä baris djalahan olo ajungku akan matäi awi padang, iä idjä hamauh: tjalaka tä puna djaton akan

manggapi ita, djetä djaton karäh sampai ita.

11. Katika tä aku handak haragapan pasah Dawid tinai, idjä karakkaraka tä, tuntang handak mangabuah karä katembäie, tinai karä talo karusake, aku handak mamangun tä tinai kilau djaman horan. — (*Gaw. Ras. 15, 16.*)

12. Mangat olo tä manjores tisan Edom, tuntang karä tisan olo kapir, idjä injewut huang arangku, koan Jehowa, idjä malalus talo tä.

13. Toto, karä andau aton dumah, koan Jehowa, tä malan tä karäh haradjur sampai getem, tinai olo mamähes anggor haradjur sampai malan, tuntang karä bukit akan nantiri anggor manis, tinai karä lungkoh karäh paham mamua.

14. Krana aku handak paterai Israel, djalahan olo ajungku, tawanan, balalu olo tä karäh haragapan karä lewue idjä karakkaraka tä tinai, tuntang melai hetä, sambil mimbul pambulan anggor, tuntang mihop anggore; tinai iä karäh mangabon tuntang kuman buae.

15. Aku handak mimbul iä hong tanahe; maka olo tä djaton akan irunap tinai bara tanahe, idjä djari inengaku akae, koan Jehowa, Hatallan keton.

SURAT NABI

O B A D J A.

1. Djetoh talo paitä Obadja. Kakai augh pangkahai Tuhan, Jehowa, tahu Edom: Ita djari mahining augh brita bara Jehowa, tinai sarohan djari injoho marak karä olo kapir, koae: tatatatap, has ita mamarang iä. — (*Jer.* 49,14.)

2. Itä, aku djari mampamunos ikau marak karä olo kapir, ikau batawah haliai.

3. Kadjohon atäim djari manipu ikau: ikau, idjä melai hong hungkap bukit, hong äkam melai idjä gantong, idjä hamauh hong atäim: äwe tau mamarang aku?

4. Alo ikau manjalumbo kilau burong nasar, alo ikau manjarangan marak karä bintang: mahin bara hetä kea aku handak mamarang ikau, koan Jehowa.

5. Amon maling atawa bigal hamalem djari manalih mawi ikau. — lalehan karusakm! — djaton äwen tä manakau baja ombeombet akae? Tinai paribasa olo pamumpang bua anggor djari manalih mawi ikau, dia iä manisa kantae hetä?

6. Tapi karä ramon Edom djari lepah initip, karä panataue idjä basahokan djari nras sondau.

7. Karä idjä dengam hadjandji bihin djari magah ikau blua sampai saran tanahm: idjä karampin tä djari manipu ikau, palus mampakalah ikau: idjä omba kuman

panginam karäh mandjarat ikau, djaton ikau katawan.

8. Djaton intu andau tä kea, koan Jehowa, aku handak mampalomat karä olo pintar bara Edom, tuntutang hapus kaharati bara karä bukit Esau?

9. Tinai karä pangkalimam, o Teman! karäh lenjoh atäie, sampai olo handiai hong karä bukit Edom karäh impalomos awi asang pamuno.

10. Tagal kianat, idjä iawim dengan paharim Jakob, kahawen akan majangkulep ikau, tinai ikau karäh lomos palus katatahi.

11. Katika tä, metoh ikau djari mendeng malawan iä, metoh olo beken manawan hapus kawan parang ai, tuntutang awang kedjau tanabe tamä bauntonggang lewue, palus batenong tagal Jerusalem: tä, maka ikau hindjä karä asang tä.

12. Djaton patut katika tä ikau radjin mitä andau tjalakan paharim, andau iä tawanan bara tanabe, djaton patut ikau handjak tagal karusak panakan Juda, djaton patut ikau mambo mampadjohe aughm, metoh wajah kadjakäe:

13. Djaton patut ikau omba tamä karä bauntonggang djalahan olo ajungku metoh andau karusake, tuntutang handjak mitä tjalakae intu andau karusake, sam-

bil mandjudju lengäm, marampas ramoe metoh andau karusake:

14. Djaton patut ikau djari mimpä intu kampungän djalan, mangat mampalomos karä olo baris äwen idjä livus, tuntang manjaragh karä olo idjä katapasän intu wajah kadjakäe tä.

15. Krana andau Jehowa djari lawoh mawi karä olo kapir; tumon tä ikau karäh iawi, pamalah akam karäh injulang intu takolokm.

16. Krana kilau keton djari mihop hong bukitku idjä brasih, tumon tä karä olo kapir akan mihop haradjur; toto, iä akan mihop sambil nantengok tä, palus mandjadi kilau awang djaton djari aton. — (2.Mos.21,24.)

17. Tapi hong bukit Sion karäh aton äka kaliwus, iä tä indu äka idjä brasih, tuntang ungkup Jakob tä karäh indu tempon idjä puna tukas bagie.

18. Ungkup Jakob karäh kilau apti, tuntang ungkup Josep kilau njalae, tapi ungkup Esau karäh kilau djogo, tinai iä karäh manjala, mangähu äwen tä lepalalah. sampai djaton idjä katapasän hindai ungkup Esau; krana kalotä djari augh Jehowa.

19. Olo idjä hila salatan karäh manjores karä bukit Esau, tinai idjä hong äka randah tä karäh manjores olo Pilisti; toto, iä karäh manjores tanah Epraim tinai tanah Samaria, tuntang Benjamin dengan Gilead.

20. Olo tawanan baris olo Israel tä, idjä marak olo Kanani sampai Sarpät, tuntang olo tawanan baris Jerusalem, idjä hong Separad, karäh manjores karä lewu hila salatan.

21. Djurusalamat karäh lembut hong bukit Sion, mangat mahukum karä bukit Esau; kakai hapus karadjaan karäh akan Jehowa.

SURAT NABI

J O N A .

BAGI 1.

Jona injoho Hatalla; iä marisang tuntang ihukum.

1. Augh Jehowa sampai Jona, anak Amitai, koae:

2. Tatap arepm, lius akan Ni-niwe, lewu hai tä, palus ambo

aughm mantam iä; krana kadarhakaë djari manjalumbo sampai baungku.

3. Tapi Jona manatap arepe handak hadari akan Tarsis, mahakan baun Jehowa; palus iä sampai Japo; hetä iä sondan kapal, idjä handak barajar akan Tarsis, tä iä manjinäe, palus tamä hetä,

mangat omba olo tä barajar akan Tarsis, tantai mahakan baun Jehowa.

4. Tapi Jehowa pamohon barat paham akan tasik, haiak lembut talo badjea paham mawi tasik, sampai kamäan äwen, kapal handak pusit.

5. Tä, maka karä olo hong kapal paham mikäh, tuntang genep biti mangahau hatallan ai, balalu manganan karä puat kapal akan tasik, mangat malampange; tapi Jona djari mohon akan pitak, palus menter batiroh hetä.

6. Tä, maka garagan mananggoh, sambil hamauh dengae: Buhen ikau, joh olo pantiroh? misik, kahau Hatallan, ajaajau Hatallan tä handak mingat ita, uka ita äla nihau.

7. Tinai koan karä olo tä sama arepe: Has, ita batenong, mangat ita katawan, tagal äwe ita buah tjalaka toh. Tumon tä äwen batenong, maka kalabuae buah Jona.

8. Tä äwen tä misek iä: Toh suman akan ikäi; tagal äwe ita tjalaka kalotä? narai satiaru? bara kwe panumahu? hong kwe tanahm, tuntang bara utus idjä kwe ikau?

9. Maka iä masanan akan olo tä, koae: Aku toh olo Ibrani, tinai aku mikäh Jehowa, Hatalan langit, idjä djari mandjadian tasik tuntang petak.

10. Tä karä olo tä paham mikäh, sambil hamauh dengae: Kilen gawim kalotä! Krana olo tä katawan, iä hadari bara baun Jehowa, basa iä djari masanan tä akan äwen.

11. Tinai olo tä hamauh dengae: Kilen toh patut gawim ikäi dengam, mangat tasik toh tadoh akan

ikäi? Krana tasik tä sasar tahi sasar paham riake.

12. Maka koae dengan olo tä: Gatang aku, djakahi aku akan tasik, tä tasik karäh tadoh akan keton; krana tawangku, barat paham toh buah keton tagal aku.

13. Tapi äwen tä badajong, handak manjarä kapal, tapi djaton kabawae; krana tasik tä sasar tahi sasar hariak paham mawi äwen.

14. Tä olo tä mangahau Jehowa, koae: Joh Jehowa, äla manpaleteng ikäi tagal hamburuan olo djeto, tuntang äla mamuat dala idjä djaton sala hundjun ikäi; krana ikau, joh Jehowa, djari mawi tumon kahan-dakm.

15. Limbah tä äwen manduan Jona, palus mandjakah iä akan tasik: Hemben tä kea tasik tadoh, terai kasangit riake.

16. Tagal tä karä olo tä paham mikäh Jehowa, balalu iä mampatäi parapah akan Jehowa, tuntang bamiat intu iä.

17. Maka Jehowa manjoho lauk hai manelen Jona; tä Jona melai katelo andau katelo alem hong knain lauk tä. — (*Matt.12,40.*)

BAGI 2.

Jona blaku intu Hatalla, tuntang iä iliwus.

1. **M**aka Jona blaku intu Jehowa, Hatallae, bara knain lauk tä.

2. Koae: Aku djari blaku intu Jehowa hong kadjakangku, tä iä djari tombah aughku; bara knain kubur aku djari mantehau, maka ikau djari mahining aughku.

3. Krana ikau djari mandjakah aku hong äka handalem, hong bentok tasik haliai, sampai karä kadähese mangaliling aku, tuntang karä riak galombange manutup aku.

4. Maka koangku: aku toh djari inganan bara matam; tapi aku akan mitä humam kea tinai. idjä äka karasilim.

5. Karä danum mangaliling aku mimes tabasengku; labelu mangaliling aku; orun tasik mangankulut takolokku.

6. Aku leteng sampai galang bukit, lawang petak djari matep aku katatahi; tapi ikau djari mam-palembut pambelomku bara karusak. o Jehowa, Hatallangku!

7. Metoh hambaruangku lenjoh hong aku, tä aku mingat Jehowa, tuntang lakudoangku sampai ikau hong human idjä brasih.

8. Idjä mahaga talo haiang tä; iä manganan asi.

9. Tapi aku handak maluput akam augh tarimakasihku, tinai karä miatku handak ilalusku. Salamä tä puna bara Jehowa.

10. Maka Jehowa hamauh dengan lauk tä, palus djetä malua Jona akan sarä.

BAGI 3.

Jona masuman augh Hatalla hong lewu Niniwe.

1. Tinai augh Jehowa sampai Jona tingkat idjä duä. koae:

2. Tatap arepm, lius tanggoh Niniwe, lewu hai tä; sanan aughku tä akae, idjä insumangku akam.

3. Tä Jona harikas, balalu manalih Niniwe, tumon augh Jehowa. Maka Niniwe tä lewu hai intu Jehowa, tandjong katelo kahaie.

4. Maka Jona tamä lewu sampai tandjong idjä andau, palus iä masuman, koae: Käpat pulu andau hindai, tä Niniwe karäh im-parusak.

5. Maka olo Niniwe pertjaja augh Hatalla; balalu iä bauauar manjoho olo puasa, uras äwen hapakaian bidak, alo idjä hai alo idjä naniha.

6. Krana augh tä djari sampai radjan Niniwe; balalu iä mohon bara padadusae, palus mengkak pakaian radja, makaian arepe hapan bidak, tuntang mondok hong äka kawo.

7. Tinai iä manjoho olo mantehau muar hong Niniwe prentah radja tuntang karä mantire, koae: Alo olon alo meto, sapi atawa tabiri äla kuman talo enen, äla djetä injoho murep atawa mihop danum.

8. Malainkan olon tuntang meto uras akan hapan bidak, sambil blaku intu Hatalla totototo; tuntang genep biti akan hobah bara djalae idjä papa, bara karajap lengäe.

9. Äwe katawan, ajaajau Hatalla mules kahandake, palus mangarajau; ajaajau iä handak mangitar kalason kalaite, uka äla ita rusak.

10. Maka Hatalla manampajah karä gawin olo tä, äwen hobah bara djalae idjä papa; tä Hatalla mangarajau tagal tjalaka, idjä djari insanae handak ilaluse mawi äwen, palus iä balang malalus tä.

BAGI 4.

Jona pähä atäie, basa Hatalla masi Niniwe; iä impudji Hatalla.

1. Tagal tä Jona kapähä, tuntang hasep kalaite.

2. Palus iä blaku doa intu Jehowa, koae: Kajah Jehowa! djetä koangku bilin, pesangku hong tanahiku; tagal tä aku handak mahakan prentahm tä, hadari akan Tarsis. Krana tawangku, ikau puna Hatalla idjä paması panjanjang, idjä pandjang atäim, tuntang paham kahalapm, tinai ikau murah mangarajau tagal tjalaka.

3. Maka toh, joh Jehowa, duan tahasengku bara aku, krana aku radjin matäi bara belum.

4. Tapi koan Jehowa: Patut kea kalaitm tä hasep?

5. Maka Jona blua bara lewu, palus mondok hila timor lewu tä; tinai iä mangadjang äkae hetä, palus mondok hong penda kandjungäe, sampai iä mitä kadjarian lewu tä.

6. Maka Hatalla, Jehowa, mampalembut batang djarak, manjoho djetä mansuloh mangadjang Jona,

mangat mangandjungen takoloke bara pandang andau. Maka Jona paham bandjak tagal batang djarak tä.

7. Tapi andau tinai, haiak talo handak sawah, Hatalla manjoho uret; djetä kuman batang djarak tä, sampai mameang.

8. Djadi, amon matanandau djari lembut, maka Hatalla manjoho riwut timor idjä blasut, tuntang pandang andau paham mawi takolok Jona, sampai iä ujuh haliai. Tä, maka iä radjin hambaruäe matäi, palus hamauh: Käläh aku matäi bara belum!

9. Tä koan Hatalla dengan Jona: Patut kea kalaitm hasep tagal batang djarak tä? Tombah iä: Patut aku blait sampai matäi.

10. Tä Jehowa hamauh: Ikau manjanjang batang djarak tä, idjä djaton djari inampam, idjä djaton djari inguam, idjä lembut hong alem idjä, tuntang nihau hong alem idjä.

11. Kilen aku djaton manjanjang Niniwe, lewu hai kalotä, idjä hetä labih saratus duä pulu kojan olo awang djaton katawan sambil gantau, tinai kutoh meto kea?

SURAT NABI

M I G H A.

BAGI 1.

Juda tuntang Samaria impudji, basa iä omba dewa.

1. Djetoh augh Jehowa, idjä

sampai Migha, olo Maresa tä, kahum pangereng Jotam, Aghas tuntang Hiskia, radja Juda, idjä djari gitae taliu Samaria tuntang Jerusalem. — (2. Radja 18.)

2. Hining, o keton karä utus olo! senäh, o petak tuntang karä huange! toh pangkahai Tuhan, Jehowa, handak manjaksi mawi keton, toto, pangkahai Tuhan bara humae idjä brasih.

3. Krana itä! Jehowa lembut bara äkae, balalu iä handak mohon mendeng hundjun tantan karä bakit:

4. Sampai karä bukit akan lenjoh penda iä, tinai karä djanah akan basila, kilau liliu awi apui, kilau awi dantum idjä nahasak sewu bara bukit.

5. Karä talo tä tagal kalangkah Jakob, tuntang tagal karä dosan Israel. Tapi äwe idjä batang kalangkah Jakob tä? Djaton djetä Samaria? Tinai kwe idjä batang äka dewan Juda? Djaton djetä Jerusalem?

6. Tagal tä aku handak mawi Samaria mandjadi tujok batu hong padang, äka olo mimbul pambulan auggor: aku handak mambaring karä batue akan djanah, palus mampalangai karä galange.

7. Karä hampatonge idjä iukire akan imparamök, tinai karä laloh sundal tä akan ingähu, tuntang karä hampatong dewae handak imparamök; krana djetä djari ingampeleng hapan laloh sapangan, toh iä indu laloh sundal tinai.

8. Tagal tä aku akan mambawai manangis, aku indu hagoet halulus halowai, aku akan manarahing kilau naga, pungupungut kilau burong onta tabela.

9. Krana himange tä bakamatai, tinai djetä djari sampai Juda kea, mimes bauntonggang utus ajungku hong Jerusalem.

10. Ela masuman tä intu Gat, äla papahining tangis keton intu

Ako, baja tanä human tatum, palus mondok hong kawo.

11. Dari keton, olo Sapir, halowai tuntang mahamen; olo Saanan djaton akan hagoet basatiar, tatum aton hong Bethesdael; iä karäh manduan äka keton.

12. Karä olo Marot kapähä tagal ramoe; krana tjalaka djari mohon bara Jehowa palus sampai bauntonggang Jerusalem.

13. Djarat meto balias intu karetan keton, o olo Laghis, krana ikau idjä batang dosa akan Sion, anak bawi tä; krana hong ikau djari soudau karä kalangkah Israel.

14. Tagal tä kalangan bewai dengan Moresetgat; huma hong Agäsib tä karäh haiang bara radja Israel.

15. Aku handak magah Idjä toto tä akam, o Maresa; kahain Israel tä karäh dumah sampai Adulam.

16. Palungah, sukur arepm tagal anakm idjä äka huangm; palungah arepm lepah lingis kilau burong nasar, basa äwen tä tamput tawanan nihau bara ikau.

BAGI 2.

Dosa iantam: salamät indjandji akan Israel.

1. Pajah iä, idjä mangarangka kadarhaka tuntang manirok kapapa hong äkae batiroh; sana talo sawah iä malalus tä, basa aton kwasan lengäe.

2. Iä mipen tana, palus manarik djetä: kalotä iä mahenjekek olo tuntang humae, genep biti tuntang joresac.

3. Tagal tä, kakai augh Jcho-

wa: Toto, aku mangarangka tjalaka akan utus olo toh, idjä bara djetä djaton olih keton mahakan ujat keton, tuntang keton karäh terai manandjong badjoho, krana katika tä karäh papa.

4. Intu katika tä olo karäh mangarang tanding mawi keton, tuntang manatum, koae: terai, ita djari rusak haliai. Iä manakiri tempon tanah djalahan olo ajungku; iä manduac bara aku, tuntang manarik karä tanangku mam-bagi djetä.

5. Toto, keton djaton karäh bara bagi bara bilah haiak ungkup olo ain Jehowa.

6. Äla manudjum, koan olo parajap tä; tapi amon olo djaton manudjum akae, tä kahawäc djaton karäh undur.

7. Kilen, aku akan kalangan ungkup Jakob? angkat keton Rogh Jehowa djari bisau? Pudji iä kalotä? Djaton karä aughku uras bahalap dengan olo handiai awang budjur?

8. Tapi olo ajungku tä tahi djari manggatang arepe kilau musuh; iä marampas kampoh tuntang klambi bara olo idjä mahalau sanasanang, sama kilau djaka parang bewäi.

9. Karä bawin djalahan olo ajungku iharak keton bara humae, idjä äka huange, bara karä anake keton marampas ramon kabungas-ku palus katatahi.

10. Toh tatap arep keton, lius; krana tanah toh djaton indu äka kasanang, basa djetä djari kihal awi keton, maka djetä karäh marusak keton pahapaham.

11. Amon aton olo idjä hapan augh riwut bewäi, tuntang masn-man talo tandjaro, koae: aku

handak manudjum akan keton talu anggor tuntang talo ihop bahari! — toto, djetä nabi idjä ingilak olo tä.

12. Tapi aku handak mamumpung ikau, o Jakob, lepalepah, tuntang mangampeleng karä tisan Israel; aku handak mambulut iä kilau karä tabiri hong Bosra: kilau karä meto hong kiambange, kalotä maka karäh aton lalenton olo.

13. Maka Idjä mangarak akan äwen karäh helo bauc, tä äwen kea karäh mangarak, palus blua bara bauntonggang, tuntang Radjae karäh helo bauc, Jehowa karäh pangkahelo akae. — (4,7.)

BAGI 3.

Hukum akan karä mantir tuntang kapala imam.

1. Tinai aku hamaub: Hining toh, keton karä mantir Jakob, keton karä bakas ungkup Israel: djaton patut keton katawan kabudjur?

2. Tapi keton manjingi kahalap, sambil mangilak kapapa; keton mupak pupus olo, tuntang manisil isi bara tolange.

3. Palus keton kuman pupus isin olo ajungku, tuntang marupäi tolange, tinai kilau mingkes tä hong kabali, kilau mina isi hong blana.

4. Tä amon keton dapit mangkariak intu Jehowa, iä djaton karäh manarima augh keton, malainkan iä karäh mules bauc bara keton katika tä, sama kilau kapatut karä gawin keton idjä papa.

5. Kakai augh Jehowa mawi

karä nabi, idjä mampalajang djalahan olo ajungku, idjä masanan kasanang akan olo, awang manenga akae talo indu pangkit kasingae: tapi amon djaton manenga akan njamae, tä iä masuman pangrang.

6. Tagal tä, alem karäh lembut akan keton awi paitä keton, tä tudjum keton akan mandjadi kakaput: matanandau karäh belep akan karä nabi djetä, tuntang andau karäh mandjadi kaput akan äwen tä.

7. Nabi djetä samandiai karäh njukok, tuntang karä nudjum karäh mahamen, tinai iä samandiai akan mangop baue, krana djaton karäh aton augh Hatalla tombah.

8. Tapi aku toh kontep kaabas bara Rogh Jehowa, kontep kabudjur tuntang kamenteng, mangat masuman kalangkahe akan Jakob, dosae akan Israel.

9. Hining augh toh, keton karä kapalau ungkup Jakob, keton karä mantir utus Israel, idjä mangabelä kabudjur, tuntang mamingkok kapatut:

10. Idjä mamangun Sion hapan daba, tuntang Jerusalem hapan karajap.

11. Karä kapalae masara tagal sudok, karä iname madjar tagal upah, tuntang karä nabie mandjum tagal laloh; tinai iä basinggoih intu Jehowa, koae: djaton Jehowa hong bentok ita? tjalaka djaton akan sampai ita!

12. Tagal tä Sion karäh iluku kilau tana, tagal keton, tuntang Jerusalem akan mandjadi indu tujok batu, bukit äku huma toh indu kajuan.

BAGI 4.

Karadjaan Kristus; olo ungkup Hatalla karäh iliwus.

1. Tapi hong katatesan karä andau bukit äka human Jehowa karäh impendeng dähedähen hong tantan karä bukit, iä karäh gantung bara karä lungkoh, tuntang karä utus olo batawotawon karäh manalih iä.

2. Kutoh karä olo kapir karäh harikas, sambil hamauh: has! ita tanggoh bukit Jehowa, talih human Hatalla Jakob, mangat iä madjar ita djalan ai, uka ita manandjong mahoroe djetä. Krana bara Sion karäh lembut undangundang, tuntang augh Jehowa bara Jerusalem. — (Luk. 24,47.)

3. Iä karäh mamutus marak karä utus olo idjä bakapal, tuntang malukun olo kapir idjä kwasa sampai awang kedjau; maka äwen tä karäh manasal padange indu pringgis, tinai lundjuc akan gento; utus olo idjä djaton akan mamanjok padange hindai handak mawi utus idjä beken, tinai djaton hindai äwen karäh madjar arepe pangrang.

4. Tapi genep bitü karäh mondok penda batang auggor ai, tinai penda batang sikon ai, tuntang djaton karäh aton idjä mampikäh iä; krana njaman Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, djari hamauh kolotä.

5. Krana karä utus olo karäh hagoet, genegenepe huang aran hatalla ai; tapi ita handak hagoet hong aran Jehowa, Hatalla ita, palus katatali haradjur.

6. Intu andau tä, koan Jehowa,

aku handak mamumpang karä idjä batimpang, palus mangampeleng karä idjä djari inganan, tuntang idjä djari ingapähäku.

7. Awäng batimpang tä handak iawiku mandjadi idjä liwus, tinai awang bihin inganan kedjau handak inampaku mandjadi utus olo kwasa; tuntang Jehowa karäh mandjadi radjan äwen tä hong bukit Sion, bara katontoh palus kata-tahi.

8. Maka ikau, tjandi Eder, ikau Opel ain Sion, anak bawi tä, akam karäh sampai, toto akam karäh sampai kwasa idjä bihin tä, karadjaan Jerusalem, anak bawi tä.

9. Toh, buhen ikau manangis kalotä kapahame? Djaton ikau bara radja? aton karä mantirm djari nihau bara ikau, sampai ikau kapähä kilau olo bawi idjä handak luas?

10. Sarenan kapähäm, tuntang humi, o Sion anak bawi, kilau olo bawi idjä handak manak; krana toh toto ikau akan blua bara lewu, balalu melai hong padang, tuntang tamput akan Babel, tapi bara hetä ikau karäh liwus, hetä Jehowa karäh malapas ikau bara lengän musohm.

11. Toh toto, kutoh karä olo kapir hapumpang mawi ikau, sambil hamauh: iä akan imapa; ita radjin mitä tjalakan Sion!

12. Tapi olo tä djaton katawan karä karangkan Jehowa, tuntang djaton harati tiroke; djaton iä katawan, Iä djari mamumpang äwen kilau peteng gendom akan kaleka mihik.

13. Tatap arepm, ilih, o Sion, anak bawi! krana aku handak mampampa tandokm sanaman, tuntang

tatap paim kilau tambaga, tinai ikau karäh malitek arä utus olo; tä aku handak mangerem hapus panulihe akan Jehowa, tinai ramoe samandia akan Idjä Tempon salepah petak.

14. Toh, tatap arepm, o ikau idjä pamarang; olo karäh mangumpang ita; tinai äwen karäh mamukul pipin Mantir Israel tä hapapan pukul.

BAGI 5.

Tabiu äka Kristus akan inakan.

1. **M**aka ikau, o Betlehem Eprata, idjä pahalau korik djaton patut tamput karä baris Juda idjä sampai bakojan, bara ikau karäh lembut akangku Idjä marentah hong Israel, idjä palem-bute djari aton bara tampara, bara katatahi. — (*Matt.2,5.* — *Mos.24.19.*)

2. Tagal tä Iä manjaragh äwen sampai katika, amon idjä akan manak tä djari manak; tä tisan karä paharie karäh buli olo Israel tinai.

3. Maka Iä karäh mendeng, sambil manjakatik hong kwasan Jehowa, hong kahain aran Jehowa, Hatallae. Tä äwen karäh melai sanang, krana Iä tä karäh hai sampai hapus saran petak.

4. Maka Iä karäh indu Mantir kasanang; amon Asur karäh dumah mawi tanah ita, tamä karä human ita idjä hai tuntang bhalap: tä ita handak mampendeng manandipah iä udju biti sakatik, tuntang hanja mantir bara baris olon.

5. Ewen tä karäh mürep tanah Asur lepalepah hapan padang, tuntang tauah Nimrod tä hapan gang-gamae idjä ingilak. Tumon tä ia karäh maliwus ita bara Asur, amon djetä tamä tanah ita, palus mawi saran tanah ita.

6. Maka tisan Jakob karäh melai marak arä utus olo kilau ambon bara Jehowa, kilau bawak udjan marintik talo imbul, idjä djaton mendäh olo, djaton mentai olo kalunen.

7. Toto, tisan Jakob karäh marak karä olo kapir, beutok arä utus olo, kilau singa marak karä meto hutan, kilau singa gantjang marak kawan tabiri: amon djetä manaradjang, maka ia malitek balalu mamisak, sampai dialo idjä biti tau maliwus.

8. Krana lengäm karäh inggantang mahudjun karä musohm, sampai karä musohm akan impalomos.

9. Katika tä, koan Jehowa, aku handak mampalomos karä hadjaram bara ikau, tuntang manganan karä karetam.

10. Aku handak mangarak karä kota hong tanahm, tuntang handak mampalokang karä äka dähén ajum.

11. Aku handak mampalepah karä gawin dewa bara lengäm, tuntang ikau djaton karäh bara tabit hindai.

12. Aku handak mamparamok karä hampatong dewam tuntang karä pantare bara ikau, uka ikan äla sontop manjembah tampan lengäm hindai.

13. Karä pahewam handak irunapku bara ikau, sambil mamparusak karä lewum.

14. Tapi hapan kasangitku idjä hasep aku handak mamaläh mawi

karä olo kapir tä, idjä badungil parisang.

BAGI 6.

Narai idjä kahandak Jehowa?

1. Hining toh augh idjä insuman Jehowa: Tatap arepm, kotak karä bukit, tuntang soho karä lungkoh mahining aughm.

2. Hining, karä bukit, augh dawan Jehowa, tuntang keton karä galang petak idjä dähén; krana Jehowa aton perkara denggan djalahan olo ajue, tuntang handak tadongarap dengan olo Israel.

3. O djalahan olo ajungku, narai kasalanku dengam? hapan en aku djari mamapa ikau? Suman tä akangku!

4. Toto, aku djari mamplua ikau bara Misir, maliwus keton bara huma karewar; aku djari manjoho Moses, Aaron tuntang Mirjam helo baun keton.

5. O olo ajungku! ingat tirok Balak, radja Moab tä, tuntang kalagai Bilcam, anak Beor tä, dengae; ingat talo awang mandjari bara Sitim sampai Gilgal, mangat keton kasene karä kahalap Jehowa. — (4. Mos. 22, 5.)

6. Hapan en aku akan manaharep Jehowa, tuntang sontop blaku intu Hatalla idjä pangkahai? patut aku manjupa ia mimbit parapah awang ingähu, atawa mimbit anak sapi awang idjä njelo umure?

7. Mikäh Jehowa mangilak ba-kojakojan tabiri batuäe, atawa sapulu kojan sangkir undus? patut

aku manjaragh anakku idjä bakas tagal kalangkahku. manjaraagh anak idjä bara bentengku tagal hambaruangku?

8. Iä djari masuman akam, o olo kalunen, talo idjä bahalap: toh, narai inggau Jehowa intu ikau, baja malalus kabudjur, sam bil radjin masi, tuntang manaudjong hindjä Hatallam dengan raudah atai? — (6. Mos. 10, 12.)

9. Augh Jehowa mantehau lewu tä, maka idjä toto pintar karäh katawan ikau: himing augh hukum tä, tinai äwe idjä mantame!

10. Djaton magon hong human genep olo darhaka kutoh ramo sala, tuntang epa korik idjä ingabelä tä?

11. Tau aku brasih, amon aku hapan dasing pamikir, tuntang amon batu dasing idjä sala aton hong kambutku?

12. Baris äwen idjä tatau kontep karajap, tinai karä olo hetä uras manaudjaro, njamae hadjela panipu.

13. Tagal tä aku handak mahukum mangapähä ikau, palus mamparusak ikau tagal dosam.

14. Alo ikau kuman, tapi djaton tau besoh, lau karäh tegä hong knaim: alo ikau maraup talo, tapi djaton kea tau imbitm. tinai paribasa aton idjä imbitm, djetä handak indjulukku akan pandang.

15. Alo ikau malan, tapi djaton kea manggetem; ikau karäh mamähes buah undus, tapi djaton kea ikau hundus hapan tä; alo ikau mamähes buah anggor, tapi djaton ikau mihope.

16. Krana äwen manumon karä hadat Omri, tuntang hapus gawin

ungkup Aghab tä, haiak manaudjong tumon tirok äwen: tagal tä aku handak mamparusak ikau. sambil mawi karä olo ajum indu äka kasisis: kakai keton akan manang-gong katawali djalahan olo ajungku. — (1. Raja 16, 25.)

BAGI 7.

Olo budjur bilak djaton; tapi dapit Hatalla karäh masi olo ajue tinai.

1. **K**ajah aku! krana aku toh kilau metoh karä buah djari imumpong, kilau katika limbali olo djari terai mamata buah anggor: djaton batisa buah indu kiman, djaton buah bahalap idjä indu mam-pangat.

2. Olo tetek badjoha djari nihau bara tanah, djaton idjä budjur hindai marak olo kalunen; uras iä mangatah daha, tuntang genep biti äwen mandop kolac, manemandjarat akac.

3. Lengäc hasansila paham badjudju malalus kapapa: radja blaku bewäi, karä mantir masara tagal sudok: olo kwasa mamutus tumon karajape, tuntang karajape bakapal haliai.

4. Idjä pangkahalap baris äwen mahin kilau duhi, idjä pangkabudjure mahin kilau unak. Tapi amon andaum imaläh, idjä insanau nabim tä, djari sampai, tä iä djaton karäh katawan daie.

5. Äla idjä biti harap sobate. äla pertjaja idjä äka karampic haliai; bara iä idjä menter hong sapangkum mahin atep blawang to-tokm.

6. Krana anak hatuä manawali bapac, tuntang anak bawi mala-

wan indue, manantu bawi mawi empoe idjä bawi; tinai idjä hindjä kabalie, iä tä karäh mandjadi musoh ai.

7. Tapiaku handak manantuneng mentai Jehowa, aku handak mendäh Hatallan salamatku; toto, Hatallangu karäh mahining aughku.

8. Æla handjak tagal aku, o musohku! alo aku djari balongkang, aku karäh mendeng tinai; limbah aku djari mondok hong kaput, toto Jehowa karäh mandjadi indu kalawangku.

9. Aku handak mananggong kalait Jehowa, krana aku djari badosa intu iä, sampai iä mangkat perkarangu tuntang mambudjur aku. Iä karäh mamplua aku akan kalawa, tä aku karäh handjak mitä kateteke.

10. Maka musohku karäh mitäe, tuntang bauc buraburah, iä idjä hamauh mawi aku: kwe toh Jehowa, Hatallam? Matangu karäh handjak mitä kadjariae, krana iä karäh ilitek kilau rumpur hong djalan.

11. Metoh andau anon kotam iharagapan tinai, intu andau tä kea karä saran tanahm karäh impalombah.

12. Katika tä olo karäh manalih ikau bara Asur, palus barä karä lewu Misir, bara karä lewu Misir palus sampai batangdanum lombah tä, bara tasik idjä sampai tasik idjä, tuntang bara äka bukit idjä sampai äka bukit idjä.

13. Tapi tanah toh akan mandjadi indu karusak helo tagal karä

oloe, tinai tagal karä kadjarian gawie.

14. Sakatik ungkup ajum hapan sokahm; kawan tä idjä puna baris ajum, idjä melai kabuate hong kajuan, hong bentok tanah idjä babalap, soho iä murep hong Basan tuntang Gilead kilau djaman horan.

15. Aku handak mamprahan talo heran akan äwen, kilau katika metoh ikau blua bara Misir.

16. Karä olo kapir akan mitä tä, tuntang mahamen tagal karä kwasae: iä karäh mangop njamae hapan lengäe, tuntang pindinge karäh dengen.

17. Iä akan mandjelap tunek talo kilau handipä, tuntang kilau meto panjarantar hong petak iä karäh misong arepe bara humae idjä hai tuntang bahalap; dengan kagen-djähe äwen karäh manaharep Jehowa, tuntang paham karawae dengam.

18. Æwe hatalla idjä kilau ikau? idjä mampun kadarhaka, palus ngalapean kasalan tisan olo ajue tä. Tä djaton manegä kalaite sampai katatahi, krana iä puna radjin masi. — (*Mas.103.*)

19. Iä karäh masi ita tinai, iä karäh mambelep karä kadarhakan ita; toto, ikau karäh mantarik karä dosan ita akan palempang tasik.

20. Ikau karäh malalus kabudjur akan Jakob, tuntang asi akan Abraham, idjä djari injumpahm akan karä tato ikäi bara djaman horan. — (*Luk.1,17.*)

SURAT NABI

N A H U M.

BAGI 1.

Kahain Hatalla mantam Asur; salam
akan olo ai.

1. Djetoh augh hukum akan Niniwe, surat tudjum Nahum, olo Elkosi tä.

2. Jehowa tä Hatalla idjä panga-behu, idjä toto pamaläh; toto pamaläh haliai Jehowa tä, tuntang kasangite paham; Jehowa toto pamaläh mawi karä musohe, tuntang djaton kalapean gawin musohe. — (2. *Mos.* 20, 5.)

3. Jehowa toto pandjang atäie, tuntang kwasae paham, iä djaton maku manggarä olo tiwas tä brasih. Djalan Jehowa hong talo badjea tuntang hong barat, tinai baunandau tä tantawus paie.

4. Iä mampudji tasik, palus maneah djetä, iä mamandit karä batangdanum; Basan tuntang Karmel balaju, tinai karä kembang hong Libanon malajoh kea. — (2. *Mos.* 14, 21.)

5. Karä bukit harogoh intu bauc, tuntang karä lungkoh lenjoh; pe-tak halujak intu bauc, tuntang hapus kalunen, tinai talo handiai idjä melai huange.

6. Æwe tau manahan kalaite? äwe tau mendeng huang kalason kasangite? Kasangite djari inampohak kilau apui, tuntang karä batu-karang imparamoke.

7. Jehowa puna bahalap, iä in-

du kota metoh katika kadjakä, iä katawan karä olo idjä harap iä.

8. Tapi kilau kadähes soho iä mamparusak äka musohe, tinai kaput akan manjasah äwen.

9. Narai keton mangarangka handak mawi Jehowa? Iä karäh mahukum gawin sindä, dia usali sampai handuä.

10. Krana kilau injangkulep duhi, tuntang kilau babusau mihop olo tä karäh impalomos lepalepai, kilau djogo idjä keang.

11. Bara ikau djari lembut tukang pangarangka papa mawi Jehowa. mantir setan tä.

12. Kakai augh Jehowa: Naughe iä dumah brangai kwasae tuntang kakapal bitie, iä akan inäweng kea palus nihau. Aku djari mampanjukok ikau, tapi aku djaton handak mampanjukok ikau tinai.

13. Tapi toh aku handak mamelek ugare idjä hapae mugar ikau, tuntang manggeto pasongm.

14. Tapi mantam ikau Jehowa djari manjoho, aran hapus anak djariam djaton akan melai hindai. Bara human karä dewam aku handak mampalomos karä hampatong awang iukir tuntang inoang. Heta aku handak manampa kubur akam, krana ikau batawah, djaton baguna hindai.

15. Itä, hong karä bukit aton pain olo idjä masanan brita bahalap, idjä masuman kasanang. Ha-

ga karä andau hai aim, o Juda, lalus karä miatm; krana olo setan tä djaton akan maranggar mawi ikau tinai, krana iä djari lepah impalomos.

BAGI 2.

Karusak lewu Niniwe.

---

1. Idjä pangarak tä dumah maranggar ikau; tonggo kota, djaga karä djalan, padähen babat kahangm, balalu paabas arepm totototo.

2. Krana Jehowa handak mamalah kadjohon äwen dengan Jakob, sama kilau kadjohoe dengan Israel; krana idjä parampas tä karäh marampas iä lepah, tuntang marusak karä salundike.

3. Talawang karä pangkalimae djari bahandang, hapus kawan parang kilau kadandang, karetae manjala kilau apui, metoh andau iä manatap arepe, tinai karä lundjue iandjoe.

4. Karä karetae kilau imbelas gohogohop hong karä äkae, hadari kantäkantä hong karä djalan, ampic kilau sewan, tuntang sawong-sawonga kilau kilat.

5. Iä karäh harap baris olo ai idjä kampil, tapi olo tä karäh halelek hong karä djalae. Musoh tä karäh manaradjang maranggar kota, sana tutup takoloke djari tatap.

6. Karä tabat batangdanum tä karäh ingarak, dalam radja karäh impalenjoh.

7. Krana djari tukas iä akan tamput tawanan; tuntang karä budjang bawi ai karäh manaraling kilau augh tabuan, tuntang manegah usoke.

8. Toto, Niniwe kilau talaga kontep danum bara tamparaeaton;

tapi iä akan surut daraidaraia kea. Mendeng, mendeng! kakai augh olo karäh mangabau, tapi djaton idjä biti karäh tampaliau.

9. Rampas salaka, rampas bulau, krana karä panatau djaton kalepahe, kutoh karä ramo barega tä.

10. Tapi toh iä imboang lepah, balalu rusak, sampai atäie lenjoh, tinai utute halipak, tuntang kahange hagdendjäh, baun äwen handiai tä uras kalas.

11. Toh, hong kwe äka karä singa tä, äka tangkarap karä singa idjä tabela? äka singa, singa bakas tä tuntang anake manandjong, haiak djaton idjä mampikäh iä?

12. Singa tä, idjä manangkarap ombombet akan karä anake, tuntang mampatäi akan karä singa bawie idjä bakas, idjä mangontep lowange dengan talo irampas, tinai hapus äkae dengan talo inangkarape.

13. Toto, aku handak mantakan ikau, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom; aku handak manusul karä karetam aseasep, tuntang padang akan kuman karä anakm, anak singa tä idjä tabela, tinai aku handak mampaterai ikau parampas hong petak; tä augh saroham djaton akan mamala tinai.

BAGI 3.

Karä dosa tuntang hukum Niniwe insuman.

---

1. Pajah lewun daha tä! idjä basuang tandjaro tuntang kararat; iä djaton handak terai marampas.

2. Krana hetä karäh lembut augh pukul, tinai augh gohop kareta; hadjaran bandabandam, tuntang karä kareta sawongsawonga.

3. Iä mimbit olo idjä mukong hadjaran, tuntang padang idjä ngilangilat, tuntang karä lundjne baratiak; tä kutoh olo impatäi hakalampah, tuntang tujok hantu baratawon, sampai karä hantue djaton taraisü; olo karäh tanggarurus awi karä hantue.

4. Djetä tagal kapaham kandjin lontäi idjä bahalap tä, idjä tukang karä karohäi, idjä hapan kandjie djari mandjual arä utus olo, tuntang arä djalahan hapan karohäi.

5. Toto, aku handak mantakan ikau, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belum; aku handak mambo nantapäi saran tapihm halau baum, mamprahan kahawäm akan karä olo kapir, kahowam akan karä karadjaan.

6. Aku handak mamuat karä kihal intu ikau, tinai manawah ikau pahapaham, palus manampa ikau indu tanturän olo;

7. Sampai olo handiai, idjä mitä ikau, karäh hadari bara ikau, sambil hamauh: Niniwe djari rusak; äwe handak masi iä? bara kwe aku manggau ampong akam?

8. Angatm, ikau bahalap bara No, idjä paham karaän oloc, tuntang äkae helat batangdanum, tinai danum hakaliling iä? idjä hakota tasik, tasik indu pagare?

9. Kus tuntang Misir djari indu kwasae idjä paham, Put tuntang Libia indu pandohope.

10. Tinai iä djari alah kea, palus tamput tawanan, tuntang karä anake djari imparamok hong karä kampungan djalan; tagal olo ajue idjä basewut olo djari badadu, tinai karä olo ajue idjä kwasa djari tarapasong hapan rantai.

11. Kakai ikau kea akan mihop sampai babusau tuntang njukok,

haiak manggau äka dähän kalekam mahakan musoh.

12. Karä kotam kilau batang silikon idjä masak buac; sana djetä inggerek, maka iä buduroh akan njaman olo, idjä handak kumae.

13. Toto, olo ajum samandiai karäh kilau bawi hong ikau, karä bauntonggang tanalim akan iuap halaliai akan musohm, apti karäh kuman karä huitm.

14. Asip danum akan katika ikau ingapong; awi mandähen karä kotam; talih äka petak bata, awi manjintel tä, tuntang kabuah tannur, äka mamapui batu bata.

15. Tapi betä apui akan kuman ikau, tuntang padang akan mamalomos ikau; djetä karäh kuman ikau lingilingis kilau kokop; alo ikau mangapal arepm kilau kokop. tuntang karäian karäm kilau sangkalap.

16. Karä sudagam arä bara bintang hong langit; tapi kilau kokop iä karäh mambirang palapase. palus trawang.

17. Karä radjam kilau sangkalap, mantirm kilau panakan sangkalap karäe, idjä melai saran karä pager, metoh wajah sadingen; tapi sana matanandau lembut, tä iä hadari trawang, sampai olo djaton katawan kalekae bihin hindai.

18. Karä tonggom karäh batiroh, o radja Asur, karä olo ajum idjä kwasae karäh menter; olo ajum samandiai karäh pisapasahan hong karä bukit, tuntang djaton idjä biti, idjä akan mamumpung iä.

19. Kapähäm djaton tarahalit, himangm paham papa; olo handiai idjä mahining britam karäh mapok lokape tagal ikau. Krana äwe idjä djaton haradjur buah kadarhakam?

SURAT NABI

H A B A K U K.

BAGI 1.

Olo Kasdim akan mantakan tanah Juda.

1. Djetoh augh hukum, idjä djari insuman nabi Habakuk.

2. O Jehowa! kilen katahie aku mantehau, tuntang ikau djaton mahininge! kilen katahie aku mantehau ikau tagal kianat, tapi ikau djaton mandohop!

3. Buhen ikau manjoho aku mitä kadarhaka, tuntang ikau manampajahe bewäi kianat tä? Krana karusak tuntang kagagah manandipah aku hakaliling, baja kanjaing tuntang klahi babewäi lembut.

4. Tagal tä Torat ingalapean, tuntang kabudjur palus djaton maku lembut: krana olo darhaka mangapong olo idjä tetek, tagal tä karä basara bingkok kaputuse.

5. Itä keton karä olo kapir, tampajah palus hengan, toto hengan! krana aku malalus gawi hong pangereng keton, idjä djari insuman mahin djaton kea keton pertjajae.

6. Krana toto, aku mampalem-but olo Kasdim, utus olo idjä karas tuntang gantjang, idjä mangumbang lapus petak, mangat manduan karä kalcka idjä puna djaton ai.

7. Olo tä bakaikäkäh tuntang talotaloh, karä prentabe tuntang kwasae tumon kahandak ai bewäi.

8. Krana karä hadjaräe uras balias bara harimaung, tuntang basiak bara ason taun; olo ajue idjä hapan hadjaran hagoet batawotawon; olo ajue idjä mukong hadjaran dumah bara kedjau; äwen tä kilau trawang burong nasar, idjä mandjeleng arepe talih talo kinae.

9. Uras iä dumah mangat marusoh, idjä ingkamite imbite akan hila timor, imumpunge tawanan kilau baras karäe.

10. Iä karäh hababaka karä radja, tuntang manabean karä mantir, tinai iä manatawä karä kota; krana iä manimbok lampat petak palus tamä hetä.

11. Tä, maka tätie karäh badjoho haream tinai, tuntang iä karäh dahangdahanga maniwas arepe, manggarä kwasae tä hatallae.

12. Dia ikau bara horahoran Jehowa, Hatallangku, äka karasihku? Ikäi djaton akan matäi lomos, o Jehowa! tapi akan hukum bewäi ikau djari mampendeng iä, o Batukarang, hapan mandjara bewäi ikau djari manatap iä.

13. Matam brasih haliai, djaton tau mitä kapapa, tuntang ikau djaton tau manampajah karajap. Buhen ikau akan manampajahe bewäi olo kianat tä? buhen ikau akan manjuni arepm, amon olo darhaka kuman olo awang tetek bara iä?

14. Buhen ikau handak manalua olo kalunen brangai, kilau lauk hong tasik, kilau meto manjarantar, idjä djaton tempoe?

15. Musoh tä mamisi manjintak talo handiai, iä mamumpang tä hong salambaue, tuntang mangampeleng iä hong djalac; tagal tä iä handjak rantang.

16. Tagal tä iä maluput parapahé pakanan salambaue, tuntang hagaró akan djalac; krana awi pakarange tä karä bagie djari baseput, tuntang panginae menjak.

17. Kilen, aton iä haradjur akan manduan bara salambaue tä, tuntang djaton iä akan terai mampatäi karä djalahan olo?

BAGI 2.

Katantun tudjum, tuntang kwasan kapertjaja. Radja Babel akan rusak.

1. Aku mendeng manonggo, aku mampendeng arepku hong balai djadjaga idjä dähen, tinai aku mendäh tuntang mitä, narai idjä karäh insumac akangku, tuntang kilen aughku akan tombah tahu aughku idjä solake.

2. Tä Jehowa tombah aughku, koac: Bintik talo paitäm tä, ukir tä taratarang hong papan batu, mangat karä olo idjä mahalau tau mambasac; surat kalotoh:

3. Toto, tudjum karäh tulus intu tukas katikac, hong katalesac Iä karäh malalus tä, sampai djetä djaton manandjaro; alo iä randjar, entai iä, krana toto iä karäh dumah, tuntang djaton dia-dia dumah.

4. Idjä parisang atäie, iä dja-

ton akan sanang huange, tapi idjä tetek awi kapertjajac karäh belom. — (Rom.1,17.)

5. Maka kilau anggor puna manipu, kakai olo badjoho tä, sampai iä djaton tau melai dähen; idjä mambangah huange kilau kubur, tuntang kilau pampatäi idjä djaton tau puas, idjä mamumpang akac karä olo kapir, tuntang mangampeleng akac karä utus olo.

6. Kemä, karä äwen tä karäh hatanding iä, tuntang mangarang tapengan lelai, koac: pajah iä, idjä manawon ramo awang puna djaton ai. Akan kilen katahie djetä? Iä baja kilau mamuat rumpur intu arepe.

7. Salenga karäh lembut awang akan manotok ikau; hemben tä misik idjä akan manapi ikau, palus ikau indu irampase.

8. Krana ikau djari marampas arä olo kapir; toh tisan karä utus olo karäh manarik ikau tinai, tagal karä dahan olo, tagal kianatn dengan tanah, dengan lewu, tuntang karä olo idjä huange.

9. Pajah iä, idjä bisit bakoho manggau akan humac, mangat iä manjarangan hong äka gantong, uka maliwus arepe bara lengän tjalaka.

10. Ikau djari manirok kahawen akan ungkup humam; awim djari mampalomos arä utus olo, maka ikau djari maniwas hambaruam.

11. Krana karä batu dinding mahin karäh mangkariak mawi, tinai karä kaju ramon huma akan tombah:

12. Pajah iä, idjä mamangun lewu hapan daha, tuntang mandähen tä hapan kadarhaka.

13. Krana kalotoh kadjariae iawi Jehowa: talo idjä djari inggawi

utus olo tä akan kiman apui, tuntang idjä äka kahäka olo arä tä akan haiang.

14. Krana petak karäh basuang kasene kahain Jehowa, kilau karä danum mangontep palempang tasik. — (*Jes.11,9.*)

15. Pajah olo tä, idjä mampihop kolae, ikau idjä manenga sangkir anggor akae, tuntang mambusan iä, mangat ikau mitä kahawäe.

16. Ika karäh imuas kea hapapan katawah indu gantim horumat; has, ihop kea ikau, tuntang langai kakulomp; sangkir hong lengän gantaun Jehowa karäh akam, sampai ikau muta batawah ampim indu gantim kahaim.

17. Krana kianat, idjä ilalummawi Libanon tä, karäh maroboh ikau, tuntang karusak karä meto idjä iawim karäh manjabanen ikau, tagal karä dahan olo, tuntang tagal karä kianatm dengan tanah, dengan lewu tuntang karä olo idjä huange.

18. Tä, narai guna hampatong dewa tä, idjä iukir kamasan, atawa hampatong idjä inoang tä, tuntang karä gurue panandjaro tä, sampai idjä manampa tä harap tampac, amon iä djari manampa hampatong dewa idjä puna tunis tä?

19. Pajah iä, idjä hamaul dengan kaju: has, misik; tinai dengan batu idjä puna tunis tä: has, mendeng. Kilen talo djetä tau madjar? Toto, djetä inanggalong bulau salaka, tapi djaton haliai tahasenge huange.

20. Tapi Jehowa puna hong äkae idjä brasih; suni intu baue, o hapus kalunen.

BAGI 3.

Lakudoan Habakuk

1. Lakudoan Habakuk, nabi tä, tumon nudan tatum.

2. O Jehowa, aku djari mahining aughm, tuntang aku sabanen! käläh belom gawim, o Jehowa, hong benteng katika, karinal tä hong benteng katika. Metoh kalait, käläh mingat asi.

3. Hatalla dumah bara Teman, Idjä brasih tä bara bukit Paran. Sela. Kahaie manutup karä langit, tinai hapus petak kontep tarae.

4. Sangkowonge kilau kalawan matanandau; tandok aton intu lengäe, tuntang hetä äka kwasae.

5. Helo haue peres papa, tinai njalan apui lembut intu awan paie.

6. Iä mendeng tuntang mukur tanah, iä manampajah, balalu manaräwen karä olo kapid, tinai karä bukit kalunen imparotek, tuntang karä lungkoh kalunen akan manjontop arepe, metoh Iä mangumbang kalunen.

7. Aku mitä karä tingkap olo Kus hong kadjakä, tuntang karä sapau hong tanah Midian panantajun.

8. Aton kasangit Jehowa hasep mawi karä batangdanum? Aton kalaitm mantakan karä danum lombah, tuntang kasingim mawi tasik? basa ikau manaradjang hapapan hadjaram, tuntang karä karetam idjä manang.

9. Panahm idjä djari inatapm mamala, tumon karä augh sumpahm dengan karä hamputan tä. Sela. Petak harakang, mampalembut batangdanum.

10. Karä bukit mitä ikau tun-

tang kikähe, kadähes danum manjambong, äka handalem mambo aughe, tuntang manggatang lengäe.

11. Matanandau tuntang bulan tendä hong äkae, awi karä anak panahm ladju manampihit ngilangilat; tuntang karä lundjum birebirep kilau kilat.

12. Ika mahoroe tanah tuntang kasangitm, tuntang hasep kalaitm ika malitek olo kapid.

13. Ika manaradjang handak mandohop djalahan olo ajum, nakara mandohop Idjä iminjakm tä; ika mamparamok takolok human olo darhaka, tuntang mampalangai talo handiai, bara galange sampai ujate. Sela.

14. Hapan tungkang ai ika madjok kapalan karä mantire lasak silae, idjä dumah riwuriwut kilau talo badjea handak mandarai aku, idjä handjak rantang, kilau handak kuman mampalepah karä olo tjalaka sunisuni.

15. Hadjaram impatandjongm hong tasik, hong äka danum hatujok.

16. Awiku mahining djetä, maka knaingku lakewak, tagal augh tä totok biwihku hadjipak, karä tolangku kilau hanana, tuntang paingku hagendjäh hong äkaku. Käläh amon aku tau sanang metoh andau kadjakä, katika iä dumah mantakan utus olo tä idjä ingalahie.

17. Krana alo batang sikon djaton akan mamumbong, buae djaton karäh lembut intu batang anggkor, olo terai nguan batang undus, tinai karä tana djaton mampalembut panginan, karä kawan tabiri nihau bara kandange, tuntang sapi djaton hundai hong krambange:

18. Tapi aku handak handjak hong Jehowa, aku handak rantang huang Hatallan salamatku. — (*Jes.61,10.*)

19. Jehowa, pangkahai Tuhan, indu kwasangku, iä mampalias paingku kilau pain badjang, tuntang iä karäh mampendeng aku hong äkaku gantong, mangat aku manjanji hapan talo usikku.

SURAT NABI

S E P A N J A .

BAGI 1.

Andau kalait tä.

1. Djetoh augh Jehowa, idjä

sampai Sepanja, anak Kusi, Kusi anak Gadälja, Gadälja anak Amarja, Amarja anak Hiskia, metoh pangereng Josia, anak Amon, radja Juda tä. — (*2.Radja 22.*)

2. Aku handak manganan talo handiai lepalepah bara tanah toh, koan Jehowa.

3. Aku handak manganan olon tuntang meto; aku handak manganan karä burong penda langit, tuntang karä lauk hong tasik, karä talo kihal tuntang karä olo darhaka; toto, aku handak mampalomos karä olo bara tanah toh, koan Jehowa.

4. Aku handak mandjudju lengängku mawi Juda, tuntang karä olo Jerusalem; tuntang aku handak mampalomat bara kaleka toh karä tisan Baal, tinai aran karä nabin dewa tuntang imame;

5. Tuntang karä äwen idjä son-top hong sapaue, manjembah ramon langit, dengan idjä sombajang, sumpah manjewut aran Jehowa tuntang aran Malgham kea;

6. Tinai idjä mules manalikut Jehowa, idjä djaton manggau Jehowa, tuntang djaton pudji misek iä.

7. Suni samandiai intu baun pangkahai Tuhan, Jehowa, krana andau Jehowa djari tokep; krana Jehowa djari manatap parapah idjä injambalih, iä djari manjimpan karä idjä irawäie.

8. Maka intu andau parapah ain Jehowa tä aku handak mawi karä mantir hai, karä anak radja, tuntang olo handiai, awang hapakaian beken bara puna hadat.

9. Tinai intu andau tä kea aku handak mawi karä olo awang mingkang gagelan bauntonggang, idjä manjuang human tempoe awi kianate tuntang tipue.

10. Maka intu andau tä, koan Jehowa, augh kariak karäh lembut bara bauntonggang äka olo

palauk, tuntang tarahing bara hila silae, tinai augh kapähä bara karä lungkoh.

11. Tangis keton, o olo handiai, idjä mangkahuma hong pakan, krana karä dagang djari impalomos, tuntang karä tempon rear djari impalepah.

12. Intu andau tä aku handak mariksa hapus Jerusalem tititip hapan sumbo korong; aku handak mantakan karä olo tä idjä djari baku, idjä hamauh hong atäie: Jehowa brangai bewäi, alo kahalap kapapa djaton ilaluse.

13. Tagal tä karä ramoe indu irampas, tuntang humae indu imparusak; toto, iä mamangun huma, tapi djaton iä akan mukonge, iä mambulan anggor, tapi djaton akan mihop danume.

14. Andau hai ain Jehowa tä djari tokep, iä djari tokep tuntang mandjeleng arepe dumah. Amon augh andau Jehowa tä mamala, tä karä idjä abas karäh manangis pahani.

15. Krana andau tä karäh aton andau kalait, andau kadjakä tuntang kikäh, andau karusak tuntang kabanasa, andau kakaput tuntang kapidjem, andau habau tuntang talo badjea;

16. Andau augh sarunai tuntang lahap mawi karä kota dengan äka dähen samandiai.

17. Aku handak mampikäh karä olon, sampai äwen tä gajapgampa kilau olo babutä; krana iä djari badosa intu Jehowa. Dahae karäh batusuh kilau djetä kawo bewäi, tinai isie kilau djetä tai.

18. Karä bulau salakae djaton tau maliwus iä hong andau kasingit Jehowa, tapi awi apui kabehue hapus tanah toh karäh

lepah bascha: krana toto, salenga Iä karäh mampalepah karä olo tanah tohi.

BAGI 2.

Olo impudji mangat hobah. Hukum insanan akan karä utas olo, idjä hakaliling olo Jehudi.

1. Priksa. toto priksa arep keton tititip, o utas olo idjä djaton mangenang Hatalla:

2. Helo bara hukum tä lekas, tuntang andau tä manjelau mawi keton, kilau apui mawi tikil, katalin kalason kalait Jehowa hindai djari sampai keton, helo bara andau kasangit Jehowa djari sampai keton.

3. Gau Jehowa, o karä keton idjä balemo atäic hong tanah, idjä mahaga kapatut ai: gau kabudjur, gau karandah atäi, ajaajan keton ingalindong hong andau kalait Jehowa.

4. Krana Gasakaräh balih, tuntang Askalon indu rusak; Asdod karäh ilharak bentok andau, tuntang Ekron karäh irunap.

5. Pajah karä olo idjä mukong saran tasik, karä olo Pilisti tä! augh Jehowa karäh mawi keton, o Kanaan, tanah olo Pilisti; aku handak marusak ikau sampai djaton batisa idjä bitü.

6. Hapus tanah hong saran tasik karäh indu äka tingkap saktik, tuntang äka pagar akan karä kawae.

7. Djetä akan mandjadi indu bagin tisan ungkup Juda, uka iä manjakatik hetä. Hong karä human Askalon iä karäh masan hamalem, limbah Jehowa, Hatallae,

djari mananggoh iä, tuntang mampaterai iä tawanan.

8. Aku djari mahining augh tawah Moab, tuntang karä augh papa bara panakan Amon, idjä hapae mampahawen olo ajungku, tinai iä mampadjoho arepe, handak mawi karä saran tanahe.

9. Tagal tä, belum aku, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belum, Hatallan Israel: toto, Moab akan mandjadi kilau Sodom, tinai panakan Amon kilau Gomora, indu padang unak duhi, indu loau ujah, tuntang indu karusak palus kata-tabi. Tisan djalahan olo ajungku karäh manjores iä, idjä katapasan bara ungkupku karäh manduan iä indu bagie. — (1.Mos.19,24.)

10. Djetä akae takirin kadjohoe, krana iä djari mamapa tuntang mampadjoho arepe mawi ungkup ain Jehowa, Tempon karä kawan talo belum.

11. Gawin Jehowa mawi iä karäh bakaikäkäh haliai, krana iä karäh mampamunos karä hatallan petak; tä olo handiai, genep bitü hong kalekae, karäh sombajang intu iä, rata karä pulau olo kapir samandiai.

12. Tinai keton kea, o olo Kus, karäh impatäi awi padangku.

13. Tinai iä karäh mandjudju lengäc akan utara, palus mampalomos Asur, tuntang iä karäh mawi Niniwe mandjadi karusak, ngaring kilau äka keang kamahau.

14. Sampai bentok hetä karä kawan meto karäh melai, tuntang karä meto idjä puna mangawan, tinai tahatong tuntang kamiak karäh masan hong karawang djibie idjä bahalap; aughe karäh tamä karä panjengok, tuntang ampah talo karäh hatujok intu bauntong-

gang, krana karä papan seder djari ingarak.

15. Djetä lewu tä idjä handjak kandjakandjan, idjä melai langak, tuntang hamauh hong atäie: tikas aku bewäi: djaton hindai sala bara aku. Lalchan karusake toh, sampai mandjadi äka meto melai. Genep olo idjä mahoroe hetä karäh ngasisit totoke, mangipak lengäe mawi iä.

BAGI 3.

Jerusalem iantam, tapi asi indjandji tinai.

1. Pajah lewu kadjilek, lewu kihäl, lewu pararat tä!

2. Iä djaton maku tarima augh, tuntang djaton maku impudji, iä djaton maku harap Jehowa, tuntang djaton maku manggapi Hattalae.

3. Karä mantire kilau singa awang manjakungkong hong bentok iä: karä hakime kilau ason taun, idjä djaton manisa sampai handjewu.

4. Krana nabie badjoho tuntang parajap, imam ai mamapa äka brasih, tuntang marima Torat sala.

5. Tapi Jehowa idjä budjur aton hong bentok iä, iä djaton maku kasalan: sining handjewu iä masanan kabudjur ai. djaton tapas gawie; tapi olo bingkok tä djaton tau mahamen.

6. Aku djari mampalomos olo kapir tä, tuntang mangarak äkae idjä dähen, aku djari manunis karä djalae, sampai olo djaton mahoroe hetä: karä lewue rusak, sampai olo djaton huange.

7. Koangku: Toto ikau karäh mikäh aku, tuntang tarima adjar: uka äka äwen djaton kea rusak,

tinai karä hukum tä djaton sampai iä, idjä djari inukasku akäe. Tapi iä haus kadarhaka bewäi hong karä gawie.

8. Tagal tä, endäh aku bewäi, koan Jehowa, sampai andauku palus manaradjang; krana puna tukasku, handak mamumpang karä olo kapir, tuntang mangampeleng karä karadjaan, mangat manampohak kalaitku mawi iä, hapus kalason kasangitku; krana hapus tanah toh lepah karäh bascha awi apui kabehungku.

9. Limbah tä aku handak masuman akau karä utus olo hadjamban totok brasih, mangat olo handiai blaku manjewut aran Jehowa, tuntang manempo iä bulat atäie. — (*Jes.40,2.*)

10. Bara silan karä batangdanum olo Kus, olo idjä toto blaku hong aku, tuntang anak bawi, ungkupku idjä daraidaraia tä, karäh mimbit parapahe.

11. Andau tä ikau djaton mahamen hindai tagal karä gawim, idjä djari hapam malangkah aku; katika tä aku handak manganan bara marak ikau karä olo djuwih badjoho tä, tuntang ikau djaton akan mampatara arepm hindai tagal bukitku idjä brasih.

12. Aku handak manisa hong ikau olo idjä randah tuntang naniha angate, äwen tä karäh harap intu aran Jehowa. — (*Jes.1,9.*)

13. Tisan Israel tä djaton karäh papa gawie, tuntang djaton manandjaro, tinai djela panipu djaton hong njamac: maka olo tä karäh kuman batiroh, tuntang djaton idjä mampikäh iä.

14. Lahap, o Sion, anak bawi! basasurak, o Israel! handjak rantang tuntang kandjakandjan hapan

hapus ataim, o Jerusalem, anak bawi!

15. Krana Jehowa djari mampaterai hukum ajum, ia djari mamapas manganan musohm. Jehowa, Radjan Israel tä, hindjä ikau, ikau djaton akan mitä tjalaka hindai.

16. Andau tä karäh insuman akan Jerusalem: äla mikäh, o Sion, äla manendur lengäm!

17. Jehowa, Hatallam, aton hong ikau, ia Djurusalamat idjä paham kwasae. Ia karäh handjak tagal ikau tuntang karantang atäie; awi sintae tä ia karäh suni, djaton manahiu gawim bilin, ia karäh handjak tagal ikau tuntang malahap.

18. Idjä djari imbaris bara ungkupm aku handak mangampelenge.

ia idjä kedjau bara ikau katahin katawah paham mambahat ikau.

19. Foto, katika tä kea aku handak mamutus gawingku dengan karä olo idjä mamapa ikan; maka olo idjä batimpang tä aku handak mandohope, tuntang mamumpang karä awang inganan; aku handak mampendeng ia indu tara, mangat arae basewut hong hapus tanah, idjä äkac djari impahawen.

20. Katika tä kea aku handak mimbit keton kantoh, djetä, amon aku karäh mamumpang keton. Krana toto, aku handak mampendeng keton indu horumat tuntang tara marak karä utus olo hong petak, amon aku mampaterai keton tawanan, haiak gitan keton. koan Jehowa. — (5. Mos. 30. 3.)

SURAT NABI

H A G G A I.

BAGI 1.

Olo impudji awi karawuse mamangun human Hatalla.

1. **H**ong njelo duä kahum radja Darius, hong bulan djahawen, andau idjä solake, maka augh Jehowa lembut hadjamban Haggai, nabi tä, akan Serubabel, anak Sealtiel, mantir panutjok hong Juda, tinai akan Josua, anak Josadak, imam hai tä, koac: — (*Esra* 5, 1.)

2. Kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, koac: Utus olo toh hamauh: katika hindai sampai, mangat mamangun human Jehowa.

3. Maka augh Jehowa lembut hadjamban nabi Haggai, koac:

4. Kilen, akan keton djari sampai katika, mangat mukong human keton idjä bahalap tampac, tapi huma toh akan balabalang bewäi?

5. Toh, kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: Ingaingat gawin keton!

6. Keton paham malan, tapi dinon keton isut; keton kuman, tapi djaton tau besoh; keton mi-hop, tapi djaton tau luput; keton makaian, tapi djaton tau blasut: tinai idjä mawi rear arä kilau manjuang lowang bewäi.

7. Kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: Ingaingat gawin keton!

8. Talih bukit, baramo, awi mandjari huma toh; djetä karäh ingilakku, tuntang aku handak mamprahan horumatku, koan Jehowa.

9. Krana alo keton mendäh mandino arä, itä, isut bewäi dinon keton; tinai alo keton mamumpang ramo hong huma, aku mahimon manariup tä. Buhen djetä? koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom. Djetä tagal humangku idjä balabalang, tuntang genep biti mingat nguan huma ai bewäi.

10. Tagal tä karä langit mangahana arepe mambon akan keton, tinai petak mangahana talo lembut.

11. Krana aku djari mampalembut talo keang kamahau hong tanah toh, mawi karä bukit, mawi karä gendom, anggor tuntang undus, tinai karä ramon petak samandiai, mawi olon tuntang meto, dengan karä satiar olo.

12. Tä, maka Serubabel, anak Sealtiel äwen duä Josua, anak Josadak, imam hai tä, tuntang hapus tisan olo arä tä manumon augh Jehowa, Hatallae, tuntang karä augh nabi Haggai, tumon Jehowa, Hatallae, djari manjoho

ia; maka olo arä mikäh intu baun Jehowa.

13. Tä, maka Haggai, sarohan Jehowa tä, masuman tumon sohon Jehowa akan olo arä, koae: Aku hindjä keton, koan Jehowa.

14. Maka Jehowa manangkedjet atäi Serubabel, anak Sealtiel, mantir pamutjok hong Juda, tuntang atäi Josua, anak Josadak, imam hai tä, tinai atäi karä olo arä, sampai äwen dumah, mandjari gawin human Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, Hatallae tä.

BAGI 2.

Kahain human Hatalla idjä tingkat duä tä, tuntang karadjaan Kristus insuman.

1. Djetä hong andau duä pulu äpat, bulan djahawen, njelo duä, kahum radja Darius.

2. Tinai hong bulan udju, andau duä pulu idjä, maku augh Jehowa sampai hadjamban nabi Haggai, koae:

3. Toh suman akan Serubabel, anak Sealtiel, mantir pamutjok hong Juda, tuntang akan Josua, anak Josadak, imam hai tä, tinai akan tisan olo arä tä, koam:

4. Äwe karä keton batisa, idjä djari mitä huma toh huang kahaie bihin? Kilen ampie toh tinai gitan keton? Dia djetä kilau djaton intu matan keton? — (*Ezra* 3,12.)

5. Tapi toh, tanggatanggar atäim, ikau Serubabel! koan Jehowa; tanggatanggar atäim, ikau Josua, anak Josadak, imam hai! tanggatanggar atäi keton, o olo arä hong tanah! koan Jehowa; gawigawi bewäi, krana aku hindjä de-

ngan keton, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom;

6. Tuntang aughku tä, idjä hapangku hadjandji dengan keton, metoh keton blua bara tanah Misir, tuntang Roghku, idjä karäh melai bentok keton; äla keton mikäh. — (2.Mos.19,5.)

7. Krana kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: Sindä tinai, handjulo hindai, maka aku handak manggulak karä langit, hapus kalunen, hapus tasik tuntang petak: — (Ibran.12,26.)

8. Toto, aku handak manggerek karä olo kapis, tä Idjä äka kakenang karä olo kapis karäh sampai, tuntang aku handak manjuang huma toh dengan kahai, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom. — (Jes.49,6.)

9. Karä salaka bulau puna aingku, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

10. Maka kahalap huma idjä harian toh karäh paham bara idjä solake tä, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: tuntang aku handak manenga kasanang hong äka toh, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom. — (Mal.3,1.)

11. Andau duä pulu äpat, bulan djalaten, njelo duä kahum Darius, maka augh Jehowa sampai hadjamban nabi Haggai, koae:

12. Kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: Isek karä imam tahu Torat, sambil ha-mauh:

13. Paribasa olo mangandut isin meto brasih hong puting klambie, tuntang puting klambie tä pohos brangai talo, tepong, djolio, anggor, undus, atawa panginan beken, tau talo tä palus tamput bra-

sih kea? Tombah karä imam, koae: Dia.

14. Maka koan Haggai: Tapi paribasa olo idjä samar pali awi hantun olo pohos brangai karä talo tä, tau talo tä palus tamput pali? Tombah karä imam, koae: Pudji ää dia pali! — (3.Mos.5,2: 11,24.)

15. Tä tombah Haggai, koae: Kakai utas olo toh, hapus djalahan djetoh djari intu haungku, koan Jehowa; karä gawin lengäe, talo handiai idjä djari ilupute hetä uras pali.

16. Maka toh, ingaingat keton, bara andau djetoh tuntang helo bara djetoh, helo bara batu djari injuson akan human Jehowa:

17. Helo bara keton manampara gawi djetoh, maka amon olo manualih hilai gendome, idjä patut duä pulu gantang, maka djetä baja sapulu bewäi; tinai amon ää manualih pähes anggor, angate handak mandino limä pulu gantang, tä maka aton duä pulu bewäi.

18. Aku djari mawi karä gawin lengän keton hapan loai tuntang kamapis, tuntang ndjan karangan: tinai keton djaton djari hobah intu aku, koan Jehowa.

19. Toh, maka ingaingat keton bara andau djetoh tuntang helo bara djetoh, ää tä bara andau duä pulu äpat, bulan djalaten, sampai andau tä metoh galang human Jehowa djari ingkes; ingat tä toto-toto.

20. Aton magon binji hong lepau keton? tinai karä batang anggor, sikon, dalima tuntang batang buah undus djaton djari mamua. Tapi bara andau toh aku handak mamberkate.

21. Sindä tinai augh Jehowa

sampai Haggai, intu andau duä pulu äpat, bulan tä kea, koae:

22. Suman akan Serubabel, mantir pamutjok hong Israel, koam: Aku handak manggulak langit tuntang petak.

23. Aku handak mambaring padadusan karä karadjaan, tuntang mamparusak kadähen karä karadjaan olo kapid; aku handak mam- balik karä kareta, tuntang karä olo idjä mukonge: karä hadjaran

tuntang karä olo idjä mukong iä akan balongkang, genep biti karärah buah padang kolae.

24. Intu andau tä kea, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, aku handak manduan ikau, o Serubabel, ikau anak Sealtiel, rewarku, koan Jehowa, tuntang handak pailhara ikau kilau tisin tjap: krana ikau djari intibku, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

SURAT NABI

S A G H A R I A .

BAGI 1.

Olo impudji mangat hobah; paitäe, aton malaikat penä batang moeret, äpat tandok, tuntang äpat tukang sanaman.

1. Hong bulan hanja, njelo duä kahum Darius, maka augh Jehowa sampai Sagharia, anak Bereghja, Bereghja anak Ido, nabi iä. koae: — (*Esrä5,1*)

2. Jehowa djari paham sangit dengan tato keton.

3. Tagal tä, suman akan olo tä: kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: Buli aku tinai, koan Jehowa. Tempon karä kawan talo belom, tä aku kea handak buli keton, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

4. Älla keton tumon tato keton, idjä akae karä nabi horan mantehau. koae: Kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: käläh keton hobah bara karä djalan keton idjä papa, tuntang bara karä gawin keton idjä kihal. Tapi äwen djaton mahining, iä djaton paraba aughku, koan Jehowa. — (*Jes.31,6 — Jer.3,12.*)

5. Maka karä tato keton, kwe iä toh? Tinai karä nabi tä, aton iä belom sampai katatahi?

6. Tapi karä aughku tuntang tukasku, idjä djari imetälku intu karä rewarku, nabi tä, dia djetä toto djari mawi karä tato keton? Sampai äwen tä akan mules tinai tuntang mangaku: puna kahandak

Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, mawi ita: tuon karä djalan ita tuntang gawin ita, kalotä kea iä djari malalas tä mawi ita.

7. Andau duä pulu äpat, bulan sawalas, djetä bulan Sebat, intu njelo duä kahum Darinus, maka augh Jehowa sampai Sagharia, anak Bereghja, Bereghja anak Ido, nabi tä; tuntang iä hamaul:

8. Hamalem aku mitä, itä! aton olo idjä mukong hadjaran bahandang, iä mendeng marak batang muret, idjä hong padang randah: maka hila likute aton arä hadjaran tinai, bahandang, hakawo tuntang baputi.

9. Maka koangku: O tuangku, äwe karä äwen tä? Tä koan malaikat, idjä hakotak dengangku: Aku handak mamprahan akam, äwe karä äwen tä.

10. Tä tombah olo tä, idjä marak batang muret, koac: Äwen tä, idjä djari injoho Jehowa, mangat mangumbang hapus petak.

11. Maka äwen tä tombah masuman akan Malaikat Jehowa, idjä marak batang muret, koac: Ikäi djari mangumbang petak, maka itä, hapus karä tanah beken tä uras sanang tuntang landang.

12. Tä tombah Malaikat Jehowa, sambil hamauh: O Jehowa, Tempon karä kawan talo belom! kilen katalie ikau djaton maku manjanjang Jerusalem, tuntang karä lewun Juda, idjä djari ilaitim udju pulu njelo toh katalie?

13. Maka Jehowa tombah augh malaikat idjä hamauh dengangku, hapan augh bahalap, augh ampong.

14. Tä malaikat, idjä hakotak dengangku, hamauh dengangku: Tehau, koam: kakai augh Jehowa,

Tempon karä kawan talo belom: aku djari mangabelu tagal Jerusalem, tuntang tagal Sion kabe-hungku paham.

15. Kasangitku paham hasep tagal karä olo kapid, idjä langak badjoho tä: krana kalaitku puna isut bewäi, tapi äwen tä mamparusak haliai.

16. Tagal tä, kakai augh Jehowa: Aku handak tanggoh Jerusalem tinai, tuntang masi iä; humangku karäh imangun hetä, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, tuntang tali ukur karäh hapan tinai hong Jerusalem.

17. Tinai tehau, koam: kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: Karä lewungku karäh mamurai awi kahalape tinai, krana Jehowa handak mampong Sion tinai, tuntang iä handak mintih Jerusalem tinai.

18. Maka aku manggatang mangatku, palus mitä; itä! aton äpat tandok hetä.

19. Maka koangku dengan malaikat idjä hamauh dengangku: Narai talo tä? Koac, tombah aughku: Djetä tandok tä, idjä djari mandarai Juda, Israel tuntang Jerusalem.

20. Maka Jehowa mamprahan akangku tukang sanaman, äpat biti.

21. Tä koangku: Narai gawin äwen tä? Maka koac: Djetä karä tandok, idjä djari mandarai Juda, sampai djaton idjä biti tau manggatang takoloke; tapi äwen äpat toh djari dumah, mangat mampikäh djetä, tuntang mangepak karä tandok olo kapid, idjä djari manggatang tandoke mawi tanah Juda, handak mandarai karä olo luange.

BAGI 2.

Olo idjä mimbing tali ukur; Jehowa handak mangalindong tuntang mampahai olo ajue.

1. Tinai aku manggatang mantangku, palus mitä; itä! aton idjä bitü, tuntang intu lengäe aton tali ukur.

2. Maka koangku: Kangkwe panggoetm? Tombah iä: Aku handak mukur Jerusalem, mangat mitä, kilen patut kamboe kabukae.

3. Maka itä, malaikat tä idjä hakotak dengangku, aton blua: tinai malaikat beken blua manambang iä.

4. Tuntang iä manjoho djetä, koae: Dari, hakotak dengau olo tabela tä, sambil hamauh: Jerusalem karäh iukong tuntang djaton kotae, tagal kutoh karä oloc tuntang meto awang huange.

5. Maka aku, koan Jehowa, handak indu kota apui hakaliling iä; tinai aku handak indu kahaie huang iä.

6. Has, has! dari bara tanah hila utara, koan Jehowa; krana aku djari manamburap keton akan äpat matan riwut hong penda langit, koan Jehowa.

7. Has, Sion! hakan arepm, o ikau idjä melai hindjä Babel, anak bawi tä.

8. Krana kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: Indu kahaim iä djari manjoho aku mananggoh olo kapir, idjä djari marampas keton; krana idjä mawi keton iä mawi bawak matae kea.

9. Krana toto, aku handak mangitau lengängku mawi äwen tä, tä iä indu rampas karä djipäe. Tumon tä keton akan katawan. Je-

howa, Tempon karä kawan talo belom, djari manjoho aku.

10. Lahap tuntang handjak, o Sion, anak bawi! krana toto, aku dumah, tuntang aku handak melai bentokm, koan Jehowa.

11. Kutoh karä olo kapir karäh indahang akan Jehowa intu katika tä, mandjadi indu djalaban olo akangku, tinai aku handak melai bentokm; tä keton akan katawan, Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, djari manjoho aku manalih keton. — (1.Mos.49,10.)

12. Tä Jehowa karäh manjores Juda indu bagin ai, hong tanah idjä brasih tä. tuntang iä karäh mintih Jerusalem tinai.

13. Suni, o karä isi, intu baun Jehowa; krana iä djari manaradjang bara äkae idjä brasih.

BAGI 3.

Josua, imam hai tä.

1. Limbah tä Iä mamprahan akangku Josua, imam hai tä, idjä mendeng intu baun Malaikat Jehowa; tuntang setan mendeng hila gantaue, handak mandawa iä.

2. Tapi Jehowa hamauh dengan setan: Käläh Jehowa manjapa ikau, o setan; toto, käläh Jehowa, idjä mintih Jerusalem, manjapa ikau! djaton iä toh kilau tetek pondok, idjä djari insuwit bara apui?

3. Maka Josua tä halikä pakaiäe, amon iä mendeng naharep baun Malaikat.

4. Tä koan Iä tä, sambil hamauh dengan äwen idjä mendeng naharep baue: Engkak karä pakaiäe halikä tä bara iä. Limbah tä iä hamauh dengae: Itäm, aku

djari mamapas dosam bara ikau, tuntang handak makaian ikau hapan klambi bahalap.

5. Tinai koae: Kepan saruban brasih intu takoloke. Tä äwen mangkepan saruban brasih intu takoloke, tuntang makaian iä. Maka Malaikat Jehowa mendeng darahé hetä.

6. Maka Malaikat manantu akan Josua, koae:

7. Kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: amon ikau karäh manandjong hong djalangku, tuntang toto manonggo malalus pangkat gawim idjä dengangku, tä maka ikau karäh marentah humangku, tuntang mahaga karä parantarangku, tinai aku handak manjoho äwen idjä hetoh, mangat manganggulo ikau.

8. Toh hining, o Josua, ikau imam hai, tuntang karä karampim idjä darahm, krana iä tä uras nabi: krana toto, aku handak mampadumah rewarku, Salundik tä. — (*Jes. 4,2; 11,1.*)

9. Krana toto, batu idjä toh, idjä djari ingkesku intu baun Josua, karäh aton udju matae. Toto, aku handak mogo mukir iä, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, tuntang aku handak mamapas karä dosan tanah toh dalam idjä andau.

10. Katika tä, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, keton karäh hakadja dengan kola hong pendabatang anggor tuntang sikon ai.

BAGI 4.

Sarangan sumbo tuntang duä kadäräh batang bua undus.

1. **M**aka malaikat idjä hamauh

dengangku, haluli tinai, balalu iä mampisik aku, kilau olo batiroh impisik,

2. Sambil hamauh dengangku: Narai talo gitam? Koangku: Aku mitä tautahan sumbo idjä uras bulau, tuntang sarangan undus intu nganboe, tuntang udju dulang palita intu lawie, tinai genep dulang palita aton mudjumudju djalan undus tamä.

3. Tinai duä batang bua undus hasansila hetä, idjä hila gantaun sarangan undus, tinai idjä hila sambile.

4. Tombah aku, sambil hamauh dengan malaikat, idjä hakotak dengangku, koangku: O tuangku! akan en karä talo tä?

5. Tombah malaikat, idjä hakotak dengangku, sambil hamauh: Djaton ikau katawan, akan en karä talo tä? Tombah aku: Dia, tuan.

6. Tä tombah iä, sambil hamauh dengangku: Djetoh augh Jehowa akan Serubabel, koae: Djaton awi kaabas atawa awi kwasa, tapi awi Roghku talo tä karäh mandjadi, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

7. Ewe ikau, o bukit idjä gantong? Intu baun Serubabel ikau akan mandjadi tanah rampar bewai; iä karäh haragapan batu mambatang tä, idjä indu kahapuse, sampai olo arä karäh baratehau paham: berkat, berkat akae!

8. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

9. Lengän Serubabel djari haragapan galang huma toh, lengäe kea akan mandjari djetä; mangat keton katawan, Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, djari manjoho aku tanggoh keton.

10. Krana äwe idjä mangabelä andau talo korik toh? krana äwen udja tä, iä tä matan Jehowa, idjä manitip hapus petak, handjak mitä batu kahapus tä hong lengän Serubabel.

11. Tinai tombah aku, sambil hamauh dengae: Maka narai duä batang bua undus tä, idjä hila gantam tantahan sumbo, tuntang hila sambile?

12. Tuntang sindä tinai aku tombah, sambil hamauh dengae: Narai duä kedan batang undus tä, idjä darah duä sarangan undus bulau tä, tuntang nahutu akan sarangan tä?

13. Tä koae dengangku: Djaton ikau katawan narai djetä? Tombah aku: Dia tuan.

14. Tä koae: Djetä duä anak undus tä, idjä mendeng intu baun Tempon salepah kalunen.

BAGI 5.

Surat idjä manari, tuntang olo bawi hong epa tä.

1. Tinai aku mariaran matangku, nanggera; itä! aton surat idjä manari.

2. Maka iä hamanh dengangku: Narai gicam? Tombah aku: Aku mitä surat manari, duä pulu hasa kapandjange, tuntang sapulu hasa kalombahe.

3. Tä iä hamauh dengangku: Djetä surat sapa tä, idjä karäh blua akan hapus kalunen, krana karä olo panakau inganan tumon surat tä, tinai karä olo idjä sampah sala inganan tumon surat tä.

4. Aku djari manjoho djetä blua, koan Jehowa, Tempon karä

kawan talo belom, mangat iä sampai human olo panakau, tuntang sampai human olo panjupah sala hapan arangku, palus melai hong humac tä, balalu mamparusak tä lepalepah karä batue tuntang kajue.

5. Maka malaikat, idjä hakotak dengangku, aton blua, sambil hamauh dengangku: Riaran matam, itäm, narai talo tä idjä blua hetä?

6. Koangku: Narai tä? Tombah iä: Idjä blua hetä, djetä epa. Tinai koae: Djetä puna ampic hong hapus tanah.

7. Maka itä! botop pronggo hagatang; tinai aton olo bawi mondok hong epa tä.

8. Tä koae: Djetä karajap tä. Palus iä mandjakah iä akan epa tä, tuntang mandjakah botop pronggo tä akan hundjun baun epa.

9. Maka aku mariaran matangku, nanggera: itä! aton olo bawi duä biti blua, tuntang iä hapalapas riwut; maka palapase tä kilau palapas sabaru; palus iä mimbit epa tä trawang helat petak dengan langit.

10. Ti koangku dengan malaiikat, idjä hakotak dengangku: Kangkwe äwen mimbit epa tä?

11. Koae, tombah aughku: Mangat manampa huana akae hong tanah Sinear, uka hetä iä indähen, tuntang ina hong galange.

BAGI 6.

Æpat kareta, inam hai inenga makota.

1. Tinai aku mariaran matangku, palus manampajah; itä! äpat kareta aton blua bara helat hu-

kit duä, maka bukit tä uras tam-baga.

2. Intu kareta idjä indjarat hadjaran bahandang; intu kareta idjä duä indjarat hadjaran babilem.

3. Intu kareta idjä telo indjarat hadjaran baputi; intu kareta idjä äpat indjarat hadjaran habelang idjä abas.

4. Tombah aku, sambil hamauh dengan malaikat, idjä hakotak dengangku: Narai djetä, tuan?

5. Tombah malaikat, sambil hamauh dengangku: Djetä äpat ri-wuṭ idjä penda langit, idjä blua bara äkae, bara baun Tempon sa-lepah kalumen.

6. Idjä babilem hadjarae, kare-tae tä palus akan utara, tinai idjä baputi tä manuntut iä; tapi idjä habelang tä akan hila salatan.

7. Lambah tä idjä abas tä manalih, blaku, mangat iä tau mangumbang, mahoroe karä tanah; maka koae: Lius, kumbangkam-banga hapus petak. Palus djetä mangumbang hapus petak.

8. Maka lä mangahau aku, sambil hamauh dengangku, koae: Itäm, idjä djari hagoet akan hila utara maluput huangku hong tanah hila utara.

9. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

10. Duan belaehe olo tawanan tä, baris Heldai tuntang Tobia, tinai Jedaja, palus andau panumahe tamä human Josia, anak Sepanja, idjä djari dumah bara Babel.

11. Tä duan salaka bulau, tuntang tanpa makota, palus kepau djetä intu takolok Josua, anak Josadak, inam hai tä:

12. Sambil hamauh dengae, koam: kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: toto, idjä puna

arae Salundik tä, kahum iä talo karäh manjalundik, tuntang iä karäh mamangun human Jehowa. — (3,8.)

13. Toto, iä karäh mamangun human Jehowa, tuntang tarima karä kahai, tinai iä karäh mondok, marentah hong padadusae; tuntang iä hong padadusae inam kea, duä pangkat tä karäh bulat.

14. Maka karä makota tä patut ina hong human Jehowa, hapan mingat Heldai, Tobia, Jedaja tuntang Josia, anak Sepanja tä.

15. Bara kedjau karäh dumah, idjä omba mamangun human Jehowa; tä keton akan katawan, Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, djari manjoho aku tanggoh keton. Djetä karäh mandjadi, amon keton totototo manumon augh Jehowa, Hatallan keton.

BAGI 7.

Agama djaton baguna, amon atäi djaton toto budjur tuntang panasi, tunon prentah Hatalla.

1. Hong njelo äpat kahum radja Darius, maka augh Jehowa sampai Sagharia, andau äpat, bulan djalatien, djetä bulan Kisloi:

2. Metoh olo djari manjoho Sareser, Regemmelegh, tuntang karä idjä dengae talih human Jehowa, mangat blaku intu baun Jehowa,

3. Tuntang misek intu karä inam, idjä hong human Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, tuntang intu nabi, koae: Patut ikäi magon manangis hong bulan linä, tuntang puasa, kilan djari gawin ikäi toh arä njelo katahi?

4. Tä augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, sampai aku, koae:

5. Suman akan hapus untkup olo hong tanah toh, tuntang akan karä imam, koam: metoh keton puasa tuntang manatum, hong bulan limä tuntang hong bulan udju, djari udju pulu njelo toh, aton kea keton toto puasa intu aku?

6. Atawa metoh keton kuman tuntang mihop, djaton keton djari kuman mihop akan keton bewäi?

7. Djaton aughku tumon tä kea, idjä insanan Jehowa hadjamban karä nabie bihin, metoh Jerusalem ingkalewu tuntang sanang, tuntang karä patataie hakaliling iä, tinai metoh hila salatan tuntang tanah randah tä iukong kea?

8. Metoh tä augh Jehowa sampai Sagharia, koae:

9. Kakai koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: haputus budjubudjur, tuntang badjoha haiak hasi sama arep keton;

10. Äla mahenjek balo tuntang nolä, tamuäi tuntang olo tjalaka, tinai äla atäi keton hakarangka haka-papa sama arep keton.

11. Tapi olo tä djaton maku mingat, iä mahakan bahae, tuntang mandengen pindinge, nka iä äla mahining.

12. Tä manekang atäie kilau hintan, uka iä äla mahining Torat tuntang karä augh, idjä impait Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, awi Rogh ai, hadjamban karä nabi horan. Tagal tä kasangit idjä paham tä djari lembut bara Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

13. Tuntang talo mandjari tumon djari pasumae; basa äwen djaton maku mahining, tä aku kea djaton

maku mahining, metoh äwen mangahau, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

14. Tapi aku kilau barat djari manambalang äwen tä marak karä olo kapid, idjä djaton kasenae bihin; tä tanahe irusak limbah likute, sampai djaton olo tesek buli hetä; olo djari manampa tanah idjä kam-pili tä mandjadi karusak haliai.

BAGI 8.

Djandjin Hatalla akan Jerusalem.

1. Tinai augh Jehowa sampai aku, koae:

2. Kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: aku djari mangabehu tagal Jerusalem, paham kabehungku; tuntang paham kasangitku aku djari bahiri akae.

3. Kakai augh Jehowa: aku haluli tanggoh Sion, tuntang handak melai hong bentok Jerusalem; tä Jernsalem karäh bagarä lewun katoto, tuntang bukit Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, karäh bagarä bukit karasih.

4. Kakai augh Jehowa. Tempon karä kawan talo belom: karä bakas hatuä bawi akan mondok hong karä djalan Jerusalem tinai, tuntang hasokah tagal kambon umure.

5. Tinai karä djalan lewu tä karäh kontep anak olo hatuä bawi, idjä busik hetä.

6. Kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: basa talo tä bahali intu matan karä tisan olo toh katontoh, kilen, djetä bahali kea intu matangku? koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

7. Kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: toto, aku handak maliwus djalahanan olo ajungku bara tanah kabaloman, tuntang bara tanah kabalepan kea.

8. Palus aku handak minbit äwen akan toh, mangat iä melai hong Jerusalem: maka olo tä karäh indu baris ajungku, tinai aku indu Hatallae, hong katoto tuntang asi.

9. Kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: paabas lengän keton, keton handiai, idjä katontoh djari mahining augh toh bara njaman karä nabi, awang djari masuman metoh andau galang human Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, haru ingkes, mangat humae tä imangun.

10. Krana helo bara andau tä saktiar olo haiang bewäi, tuntang gawin karä meto djaton kea gunae, tinai olo idjä dumah lius djaton tawan kasanang tagal musoh, krana aku nalua karä olo hawi sama arepe.

11. Tapi katontoh aku djaton handak kalotä gawingku dengan tisan olo toh kilau bihin, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

12. Tapi karä talo imbul karäh paham mandjari, batang anggong karäh mamua, tana karäh paham palembute, tuntang langit karäh hambon, palus aku handak manenga karä talo tä akan tisan utus olo toh.

13. Maka karäh, tumon ikau, o ungkup Juda, tuntang ikau, o ungkup Israel, djari indu sapa marak karä olo kapid, kakai aku handak maliwus keton, tuntang keton karäh indu berkat: äla mikäh, paabas lengän keton!

14. Krana kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: tumon aku bihin handak mangapähä keton, metoh karä tato keton djari mamparalias aku paham, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, tuntang aku djaton djari mangarajau tagal tä:

15. Kakai katontoh tinai aku handak mampahalap Jerusalem tuntang ungkup Juda: äla mikäh!

16. Tapi djetoh, idjä patut inumon keton: hasuman katoto akan sama arep keton, tinai putus budbudjur tuntang djadian kasanang hong karä bauntonggang keton.

17. Tinai äla idjä biti mado ka papa hong atäie mawi kolac, tuntang äla radjin sumpah sala; krana djetä uras injingiku, koan Jehowa.

18. Tinai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, sampai aku, koae:

19. Kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: andau puasa tä hong bulan äpat, hong bulan limä tuntang bulan udju, tinai puasa hong bulan sapulu tä, karäh akan ungkup Juda indu kahandjake tuntang karantange, tinai indu andau haie idjä ramirami; baja sinta katoto tuntang kasanang.

20. Kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: dapit, maka arä utus olo tuntang olo bara arä lewu akan hazoet,

21. Tuntang olo bara lewu idjä kaih hamauh dengan olo lewu beken: käläh ita gulong lius, mangat blaku intu baun Jehowa, tuntang mangat manggau Jehowa, Tempon karä kawan talo belom; ikäi toh handak lius kea.

22. Tumon tä arä utus olo, tun-

tang olo kapir idjä kwasa, karäh dumah batawotawon, mangat manggau Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, hong Jerusalem, tinai mangat musok hong baun Jehowa.

23. Kakai augh Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: Katika tä maka sapulu biti bara karä basan olo kapir karäh manahanan puting klambin olo Jehudi idjä biti, koac: käläh ikäi handak hagoet omba keton, krana ikäi djari mahining Hatalla aton hindjä keton.

BAGI 9.

Olo kapir iantam, tapi akan Israel djangji inenga.

1. Djeto h augh hukum, idjä insuman Jehowa mantam tanah Hadragh, tuntang Damaskus kea iawie. Krana Jehowa puna manjengok karä olo kalunen samandi-ai, sama kilau karä hamputan Israel.

2. Tinai hukum tä inukase akan Hamat kea, tuntang akan Tirus dengan Sidon, alo djeta pintar paham.

3. Krana Tirus djari mamangun kota akac, tuntang djari mamumpung salaka kilau rotik pohok, tinai bulau kilau rumpur hong djalan.

4. Tapi toto, Jehowa karäh manggian iä bara bagie, tuntang mumbering kotac akan tasik, tinai iä karäh lepah kinan apui.

5. Askalon karäh mitä tä tuntang kikähe, kalotä kea Gasa tuntang paham kapähac, tinai Ekron kea, basa idjä äka kabarape tä djari rungkok haliai; radja Gasa

karäh nihau, Askalon djaton akan ingkalewu hindai.

6. Olo panjelat karäh melai hong Asdod: aku handak mampalomat kadjohon olo Pilisti.

7. Aku handak manganan daba bara njamac, tuntang kihale bara kasingac, sampai tisan äwen tä kea akan Hatallan ita: toto, iä karäh kilau mantir hong Juda, tinai Ekron kilau olo Jebusi tä.

8. Tuntang bitungku handak melai indu kotac hakaliling humanguku, tagal karä kawan parang tä, idjä undur ladju, nakara olo pararat tä äka mawi äwen tinai, krana toh matangku djari mitä tjalakac.

9. Handjak rantang, o Sion, anak bawi, lahap o Jerusalem! Hä! radjan keton aton dumah tanggoh keton, iä tetek tuntang Djurusalamat: iä rañdah atäie, mukong kalidai, tuntang anak kalidai bawie tä. — (Joh.12,15. Jes.62,11.)

10. Krana aku handak manganan karä kareta bara Epraim, tinai karä hadjaran bara Jerusalem: karä panah parang karäh lomos: krana iä karäh masuman kasenang akan olo kapir: maka karadjaan ai bara tasik palus tasik, bara batangdanum tä sampai saran petak.

11. Tinai awi dahan djangjim, o Sion, aku handak maliwus karä barism idjä tawanan bara palowang, idjä djaton bara danum.

12. Buli kotan keton tinai, o keton idjä tawanan tuntang magon harap; andau toh kea aku masuman akan keton, salipet aku handak mamalahi akan keton.

13. Krana aku djari mangantjang Juda akangu kilau panah, tuntang djari menatap Epraim. Panakam, o Sion, handak imbitku ma-

wi panakam, o tanah Hellenes; aku handak mawi ikau mandjadi kilau padang pangkalima.

14. Jehowa karäh mamala ambo olo tä, tuntang anak panahé karäh lekas kilau kilat; tinai pangkahai Tuhan, Jehowa, karäh mamahiau sarunai, balalu iä karäh manalih bara hila salatan hapan talo badjea.

15. Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, karäh mangalindong olo ai, tapi karä musohé impalomose impanjukoke, kilau batu idjä inganan; mangat äwen tä mihop tuntang lalento kilau awi anggor, tinai iä karäh basuang kilau sangkir, kilau puting mesbeh tä.

16. Jehowa, Hatallae, karäh mawat iä intu andau tä, basa iä kawan olo ai; krana hong tanahe karäh impendeng toros batu idjä brasih.

17. Krana lalehan karä panataue, lalehan kabungase! Gendom karäh mamparigas pambudjange idjä hatuä, tinai anggor pambudjange idjä bawi.

BAGI 10.

Djandji indahang hindai.

1. Laku udjan bara Jehowa katika udjan mukäi tihin talo; puna Jehowa idjä mamampa baun-andau, iä karäh mudjan akan keton ombcombet akan karä ampin ramon tana.

2. Krana karä dewa masuman talo haiang bewäi, tuntang karä nudjun ai mitä talo ngabus, tinai masuman nupi idjä haiang. ampong ai haiang bewäi; tagal iä äwen djari mamput kilau tabiri,

tuntang djari irusoh, basa iä djaton sakatike.

3. Kalutku djari hasep mawi sakatik, tuntang aku handak mamalah mawi karä tabiri batuäie tä; krana Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, handak manalih kawae, ungkup Juda tä, handak manatap iä kilau hadjaran kabaie akan parang.

4. Mantir, hakim, pangkalima tuntang olo marentah karäh lembut bara iä.

5. Karä äwen tä kilau pangkalima, idjä malitek rumpur hong djalan metoh parang, tuntang iä karäh mamarang; krana Jehowa karäh hindjä dengae, sampai karä olo idjä hapan hadjaran akan nju-kok awie.

6. Aku handak mampaabas ungkup Juda, tuntang maliwus ungkup Josep, palus handak halalian iä tinai; krana aku djari manjanjang äwen; tä iä karäh kilau dia djari inganangku; krana aku Jehowa, Hatallae, tuntang aku handak tarima aughe.

7. Epraim karäh kilau pangkalima, tuntang atäie karäh handjak kilau awi anggor; karä anake akan mitä tä tuntang kahan-djake, atäie karäh rantang hong Jehowa.

8. Aku handak mamahiau tokku akae, tuntang mamumpung iä; krana aku handak maliwus iä, tuntang iä karäh ingapal tumon kakapale bilin.

9. Aku handak manawur äwen marak karä utus olo, tä iä karäh mingat aku hong äkae idjä kedjau; maka iä karäh belom tuntang karä anake, palus buli.

10. Krana aku handak halalian äwen bara tanah Misir, tuntang

mamumpong iä bara Asur, tinai aku handak mimbis iä akan tanah Gilead tuntang Libanon, sampai tanah tä djaton karäh ombet äkae.

11. Äwen karäh hanimpah tasis, kadjakä tä, tuntang iä karäh mamukul karä riake, tä karä labehun batangdanum karäh teah: tuntang kadjohon Asur karäh impalokang, tinai sokah karadjaan Misir karäh terai.

12. Aku handak mampabas äwen hong Jehowa, hong aran ai äwen karäh manandjong, koan Jehowa.

BAGI 11.

Tanah Israel karäh rusak, basa olo hetä manganan Kristus.

1. Uap lawangm, o Libanon, nakara apui kuman karä batang seder aim.

2. Tangis, karä batang goper, basa karä batang seder djari balongkang, basa idjä bahalap tä djari rusak; tangis, karä batang ela hong Basan, basa kajuan idjä lombah tä djari inäweng.

3. Aton augh bawai karä sakatik, basa kahalape djari rusak; aton augh sakungkong singa tabela, basa rowut hong saran Jordan djari rusak.

4. Kakai augh Jehowa, Hatalangku: Sakatik tabiri toh, idjä tantai indu impatäi.

5. Krana tempoe mampatäi iä, tuntang djaton manjewut tä sala, tinai genep bitin äwen, idjä mandjual iä, hamauh: tara akan Jehowa! toh aku tatau. Maka djaton idjä bitin karä sakatike manjanjang iä.

6. Tagal tä aku djaton kea handak maujanjang olo tanah toh hindai, koan Jehowa. Tapi toto, aku handak manjaragh karä olo, genep bitin akan sama arepe, tuntang akan lengän radjae, tä iä karäh mamparotek tanah toh, tuntang aku djaton handak maliwus äwen bara lengäe.

7. Tumon toh aku djari manjakatik tabiri idjä tantai indu impatäi. tagal karä tabiri idjä tjalaka tä; aku djari manduan duä sokah akangku; idjä tä djari inggaräku Noam, (*kamangat*;) tinai idjä Hibal, (*kakaräs*;) tuntang aku djari manjakatik tabiri tä.

8. Aku djari mampalomos telo sakatik dalam idjä bulan, basa huangku djari bisau awie, tuntang iä kea mangabelä aku.

9. Maka koangku: Aku djaton handak manjakatik keton hindai; idjä akan matäi, naughe iä matäi, tinai idjä akan meher, naughe iä meher, tä naughe idjä tisae tä hakumau isi sama arepe.

10. Palus aku manduan sokahku Noam ta, balalu mamelek djetä, tuntang mangarak djangjinku, idjä djari inampaku dengan karä utus olo.

11. Djetä ingarak intu audau tä. Tumon tä karä idjä tjalaka marak karä tabiri tä. idjä mendäh aku, djari kasene, djetä toto augh Jehowa.

12. Krana aku djari hamauh dengan äwen tä: Käläh amon keton radjin, plua regangku; tinai amon dia, naughe bewäi. Maka äwen tä djari misä tumon iä marega aku, telo pulu ringgit. — (*Matt.26,15.*)

13. Tapi Jehowa hamauh dengan angku: Djakah tä akan tukang

blanai. Lalchan regangku, idjä irega äwen! Palus aku manduan telo pulu ringgit tä, mandjakah tä hong humau Jehowa, akan tung kang blanai. — (Matt.27,9.)

14. Limbah tä aku mamelek sokahku Hibal tä, tuntang mangarak pakat Juda dengan Israel.

15. Tinai Jehowa hamauh denganku: Duan sindä tinai pakarang sakatik idjä humong.

16. Krana itäm, aku handak mampalembut hong tanah toh sakatik, idjä djaton manalih awang meher, tuntang djaton manggau awang lajang, djaton manatamba awang bahimang, djaton mäton awang lembä; tapi isin awang baputup karäh kinäe, tuntang tundjike ingulape.

17. Pajah! sakatik idjä parajap tä, idjä manalua kawangku! Padang karäh buah lengäe tuntang matae gantau: lengäe akan kari-tip lepah, tuntang matae gantau karäh salenga kawus.

BAGI 12.

Olo idjä pertjaja hong Kristus djaton tau alah hong karä tjalakae.

1. Djetoh augh hukum, idjä insunan Jehowa mantam Israel. Jehowa idjä hakotak: iä idjä mambarang langit tuntang manggalang petak, tinai mandjadian hambaruan olo intu huange.

2. Toto, aku handak manampa Jersalem mandjadi indu sangkir kabusau akan karä utus olo hakaliling: tinai Juda mahin akan omba kea, amon Jerusalem ingapong.

3. Intu andan tä aku handak manampa Jerusalem indu batu babehat akan karä utus olo; olo handiai idjä handak mätoe toto karäh badirit paham, krana karä utus olo kalunen karäh hapumpong tau-tai mawi iä.

4. Intu andau tä, koan Jehowa, aku handak mubah karä hadjaran, tuntang mampanjanjau karä olo awang mukonge: tapi akan ungkup Juda aku handak marairan matangku, malainkan karä hadjaran utus olo handiai handak imbutäku.

5. Tä karä mantir Juda karäh hamauh hong atäie: käläh olo Jerusalem harap bewäi hong Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, Hatallae.

6. Katika tä aku handak mawi karä mantir Juda mandjadi kilau pondok apui penda kaju, kilau sewan manjala penda peteng gendom, nakara iä manjeha karä utus olo sambil gantau; tapi Jerusalem karäh melai palus dapit intu äkae hong Jerusalem.

7. Maka solake Jehowa karäh mahaga karä tingkap Juda, belä ungkup Dawid tuntang karä olo Jerusalem mampatara arepe mawi Juda.

8. Katika tä Jehowa karäh manalawang olo Jerusalem; baris äwen idjä pangkalemo intu katika tä karäh uras kilau Dawid: tapi ungkup Dawid uras karäh kilau hatalla, kilau Malaikat Jehowa helo baun äwen.

9. Katika tä aku handak mingat, uka mampalomos karä olo kapir, idjä maranggar Jerusalem.

10. Tapi akan hundjun ungkup Dawid tuntang karä olo Jerusalem aku handak manusuh Rogh

asi, Rogh lakudoa; tuntang äwen karäh manampajah aku idjä djari iadjoke, tinai äwen karäh manatum aku, kilau manatum anak tonggal, äwen paham karäh manangis aku, kilau manangis anak bakas. — (*Joh.19,37.Joh.3,1.*)

11. Katika tä augh tatun karäh paham hong Jerusalem, tumon kilau hong Hadadrimon. hong djanah Megidon bilin. — (*2.Kron. 35,22.*)

12. Hapus tanah karäh manatum, genep hamputae habarishabaris; ungkup Dawid ngabuat, tuntang karä bawie ngabuat; ungkup Natan ngabuat, tuntang bawie ngabuat;

13. Ungkup Lewi ngabuat, tuntang bawie ngabuat; ungkup Simeï ngabuat, tuntang bawie ngabuat.

14. Tinai karä hamputan awang beken, genep hamputae ngabuat, tuntang bawie ngabuat.

BAGI 13.

Lowang asi; karä gawin dewa irusak; kristus idjä ihukun tä mamutus talo handiai.

1. Katika tä lowang dantun karäh inap akan ungkup Dawid, tuntang akan karä olo Jerusalem, idjä mamapas karä dosa tuntang kakihal. — (*Jes.55,1.Joh.7,37.*)

2. Maka katika tä, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, aku handak mampalomos bara tanah toh karä aran dewa, sampai djetä djaton ingat hindai; tinai karä nabi sala tuntang rogh kakihal handak inganangku bara tanah:

3. Sampai amon olo kalotä handak magon manudjum, maka indu bapae, idjä djari manak iä, karäh hanauh dengae: ikau djaton tau belom, basa ikau djari masumau sala hapan aran Jehowa. Tuntang indu bapae, idjä djari manak iä, karäh mamuno iä, amon iä manudjum.

4. Intu katika tä maka karä nabi sala karäh mahamen tagal talo paitae, metoh iä manudjum: iä djaton karäh hapakaan habulu hindai, idjä hapae manandjaro.

5. Tapi äwen karäh hanauh: aku puna djaton nabi, aku olo pamalan bewai, krana aku djari manempo olo bara pesangku tabela.

6. Tinai amon olo hanauh dengae: buhen karä himangin toh intu lokapn? — tä iä karäh toubah: kalotoh aku impahimang hong human karampiku.

7. O padang! tatap arepm mawi Sakatikku, mawi idjä Padjaku tä, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: awi Sakatik tä, tä karä tabiri tä karäh daraidaraiä; tä maka aku handak mandjudju lengängku mandohop olo korik tä. — (*Mark.14, 27.*)

8. Maka karäh hong hapus tanah, koan Jehowa, bagi duä karäh impalomos matäi, tapi idjä karäh batisa hetä.

9. Idjä bagi tä aku handak mamamäae akan apui, tuntang aku handak mamprasih djetä kilau olo mamprasih salaka, tuntang mangkemä iä kilau olo mangkemä bulau; tä äwen tä karäh mangalau arangku, tuntang aku handak tarima augehe. Aku handak hamauh: djetä djalahan olo ajung-

ku. Tinai äwen karäh hamauh:
o Jehowa, Hatallangku!

BAGI 14.

Kristus mamutus, mangalindong tuntang
mampalai ungkup ajue.

1. Itä, andau aton demah idjä inukas Jehowa, tä talo idjä irampas keton karäh inbagi hong ikau.

2. Krana aku handak mamumpung karä olo kapir mangalahi Jerusalem: tä lewu karäh dinon, tuntang karä humae irampas, tiuai karä bawie irajap: sabagi lewu tä karäh tamput tawanan, tapi tisac tä djaton karäh impalomos bara lewue.

3. Krana Jehowa karäh manaradjang, balalu mangalahi olo kapir, sama kilau iä pudji mangalahi horan metoh klahi.

4. Paie intu andau tä karäh intu bukit batang undus, idjä darah Jerusalem, hila timor; maka bukit batang undus tä karäh sila haruä, bara timor palus barat, sampai djadi djanah lombah intu helate: sabagi bukit tä karäh tandar akan hila utara, tina sabagi akan hila salatan.

5. Tä keton karäh hadari mahoroe djanah helat bukitku tä, krana djanah tä palus sampai Asal; keton karäh hadari, sama kilau keton djari hadari awi petak hagerek, metoh pangereng Usia, radja Juda: ta Jehowa, Hatallangku, karäh dumah, tuntang karä idjä brasih haiak dengam, o Tuhan.

6. Andau tä talo djaton karäh blawa, tapi karemeng tuntang kakaput bewäi.

7. Djetä andau, idjä katawan Jehowa bewäi; andau idjä djaton toto handau djaton toto hamalem; tapi metoh halemäi talo karäh blawa.

8. Tinai intu andau tä maka danum kaharingan karäh nahasak bara Jerusalem, belahie akan danau hila timor. tina belahie akan tasik lombah tä; musim pandang tuntang musim sadingen djetä karäh aton.

9. Maka Jehowa karäh indu radja mahundjun salepah petak; andau tä tonggal Jehowa bewäi, tuntang arae tonggal kea.

10. Hapus tanah toh hakaliling karäh uras randah, bara Geba gegä palus Kraon, idjä hila salatan Jerusalem: tapi Jerusalem karäh impagantong tuntang ingkalewn intu puna äkac, bara bauntonggang Benjamin sampai bauntonggang idjä solake, sampai bauntonggang putinge, bara tjaudin Hamaneel sampai äka pähes radja.

11. Olo karäh mangkalewu hetä, tuntang talo pangarak djaton lindai; krana Jerusalem karäh melai sanang palus. — (*Pangar.22.3.*)

12. Maka djetoh hukum, idjä hapan Jehowa mahukum karä utus olo, awang djari mamarang Jerusalem: isie karäh naram metoh iä magon manandjong, matac karäh kisak hong äkac, tuntang djelac karäh munos hong njamae.

13. Tina andsu tä kea lalento paham karäh lelabut bara Jehowa, sampai genep bitin äwen hatantakan sama arepe, tuntang mandjudu lengäe mawi lengän kolac.

14. Krana Juda kea karäh mamarang hong Jerusalem, tuntang panatau karä olo kapir idjä hakaliling karäh immpong, bidau salaka tuntang kutoh karä pakaian.

15. Tumon tä kea hukum karä hadjaran, hadangan, outa, kalidai tuntang karä meto, idjä djari omba kawan parang tä, sama kilau hukum äwen.

16. Tinai tisan karä olo kapir tä, idjä djari maranggar Jerusalem, karäh manalih genep njelo, mangat sombajang intu Radja, Jehowa, Tempon karä kawan talo belum, tuntang mangat mahaga andau hai, pesta tingkap dawen tä.

17. Maka genep djalahau olo hong hapus petak, idjä djaton handak omba manalih Jerusalem, mangat sombajang intu Radja, Jehowa, Tempon karä kawan talo belum, akan olo tä andau djaton karäh udjan.

18. Tinai paribasa amon utus olo Misir djaton maku omba manalih, tä batangdanume djaton karäh manjambong mambisa tanabe. Djetä hukum tä, idjä karäh hapau Jehowa mawi karä olo kapir, awang

djaton omba manalih, mahaga pesta tingkap dawen tä.

19. Krana djetä karäh indu dosan olo Misir, tuntang indu dosan karä utus olo, idjä djaton handak hagoet, mangat mahaga pesta tingkap dawen.

20. Katika tä hong karä pakaiian hadjaran karäh aton bintik kalotoh: Brasih akan Jehowa. Tinai karä rindjing hong human Jehowa karäh uras sama kilau sangkon daha hong baun mesbeh.

21. Toto, karä rindjing hong hapus Jerusalem tuntang Juda mahin karäh brasih akan Jehowa, Tempon karä kawan talo belum: sampai olo handiai, idjä handak maluput parapah, karäh manalih mimbit djetä, hapae mampakak sak ranon parapah. Tinai olo Kanani djaton karäh aton hindai hong human Jehowa, Tempon karä kawan talo belum, intu katika tä.

SURAT NA

M A L E A G H I.

BAGI 1.

Olo impudji, basa iä ngalapean sintan Hatalla.

1. Djetoh augh Jehowa, idjä insanæ hapae mampudji olo Israel, hadjamban Maleaghi.

2. Aku djari sinta keton, koan Jehowa. Tapi keton hamauh: Na-

rai sintam akan ikäi? — Dia Esau tä paharin Jakob? koan Jehowa: tinai aku djari sinta Jakob, — (1. Mos. 25. 23. Rom. 9. 10.)

3. Tapi Esau djari ingabeläku; tuntang aku djari mambenjem karä bukit, idjä äkae, palus djari manenga tä indu äka tunis akan karä uaga.

4. Tinai alo Edom hamauh: Ita

toto djari rusak; tapi takan, ita haragapan karä äka idjä rusak tä tinai, — tapi koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom: Amon äwen haragapae, maka aku handak mangarake. Olo karäh manggarä iä: tanah kadarhaka, tuntang utus olo idjä äka kalait Jehowa palus sampai katatahi.

5. Matan keton karäh mitä tä, tuntang keton karäh hamauh: Jehowa akan inara hong hapus saran Israel.

6. Anak patut mahorumat bapae, tuntang djipen dengan tempoe. Toh, amon aku toh Bapa, kwe horumatku tä? Amon aku toh Tempo, kwe karawan olo denganku? koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, mawi keton, o karä iman, idjä manawah arangku. Tapi tombah keton tinai: Prea ikäi manawah aram?

7. Basa keton mimbit akan mesbehku tepong idjä samar pali. Tinai koan keton: Prea ikäi manawah ikau? Basa keton hamauh: Medjan Jehowa tä batawah bewäi.

8. Krana amon keton mimbit talo babutä indu parapah, djetä djaton keton manggaräe papa; tinai amon keton mimbit awang batimpang atawa haban, djetä kea djaton keton manjewute papa. Kemä, imbit talo kalotä akan mantir keton, atawa iä handak mangilak tä. Aton iä handak tarima ikau? koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom. — (3. Mos. 22, 20)

9. Toh käläh, laku intu baun Hatalla, mangat iä masi ita. Krana tumon tä djari gawin keton; aton kamäan keton, iä karäh

manarima keton? koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom?

10. Käläh keton matep blawang human Hatalla sasindä, uka äla mantokan apui hong mesbehku haiang bewäi. Aku djaton mangilak keton, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, tuntang parapah talo kinan bara lengän keton djaton aku maradjie.

11. Tapi bara kabaloman sampai kabalepan arangku karäh hai marak karä olo kapir; tuntang hong hapus karä äka olo karäh hagaro akan arangku, tuntang mimbit parapah talo kinan idjä brasih; krana arangku karäh hai marak karä olo kapir, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

12. Tapi keton mamapa tä awi keton hamauh: Medjan Jehowa djari samar pali, tinai panginan idjä hundjue talo batawah bewäi.

13. Tinai keton hamauh: Lalehan kahäka ita! — Tapi toto, djetä kilau tau ihimon inariup keton bewäi, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom. Keton maluput idjä irampas, tinai idjä batimpang tuntang haban, tuntang mandahang parapah indu kinan tumon tä kea. Tau aku mangilak tä bara lengän keton? koan Jehowa

14. Toto, tarasapa olo panipu tä, idjä aton anak tabiri hatuäe marak kawae, tuntang amon iä bamiat, iä maluput tinai talo idjä djari rusak; krana aku puna Radja hai, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, tinai arangku bakaikäkäh marak karä olo kapir.

BAGI 2.

Karä dosan imam tuntang olo arä impudji.

1. Maka toh, keton karä imam, prentah toh impait akan keton.

2. Amon keton djaton maku mahininge, tuntang mangandong djeta hong atäi keton, mangat mahorumat arangku, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, tä aku handak manjoho sapa mawi keton, tuntang manjapa karä berkat keton: toto, aku handak manjapa tä, basa keton djaton handak mangandong anghku hong atäi keton.

3. Toto, aku handak miap binjin keton: tuntang handak mandjakah tai hong baun keton, tain karä pestan keton, mangat olo mangaman keton haiak djeta.

4. Tä keton karäh kasene, aku toh djari mampait prentah toh akan keton, mangat djeta indu djangdjingku dengan Lewi, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

5. Djangdjingku tä djari dengae puna indu pambelom tuntang kasanang, tinai aku djari manenga akae idjä äka karawan, mangat iä marawan aku, tuntang mikäh tagal arangku.

6. Torat katoto djari aton hong ujamae, tinai kasalan djaton sonda hong totoke: iä manandjong naharep aku huang kasanang tuntang kaludjur, tuntang iä mobah arä olo bara dosae.

7. Krana totok imam puna akan mahaga adjar, mangat olo manggan Torat bara ujamae: krana iä puna sarohan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

8. Tapi keton djari manjan-

pang bara djalan tä, tuntang mananggampus arä olo bara Torat; keton djari mangarak djaudji idjä akan Lewi tä, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

9. Tagal tä aku djari mampatawah tuntang mamparandah keton hong baun hapus olo arä, basa keton djaton mahaga karä djalangku, tinai keton mitä ampin olo huang perkara Torat.

10. Djaton ita handiai hindjä tato? dia Hatalla idjä bewai djari manaapa ita handiai? Buhen toh ita kianat hawi sama arep ita, sambil mangarak djaudjin tato huang ita?

11. Juda tä panawah, tinai kakahal mandjadi hong Israel tuntang hong Jerusalem: krana Juda tä mampatawah äka karasih Jehowa, idjä puna ingilake: tuntang manganda anak bawin dewa.

12. Tapi Jehowa handak mampalomos olo idjä kalotä bara karä tingkap Jakob, duäduä, olo djangd jaga tä tuntang olo idjä tombah anghe, tuntang idjä mimbit parapah indu kinan akan Jehowa.

13. Perkara duä toh tinai iawi keton, basa keton manata mesbeh Jehowa hapan djohon matä, dengan tangis tuntang tarahing olo, sampai aku belä manjengok parapah indu kinan tä hindai, tuntang djaton radjin tarima tä bara lengän keton tinai.

14. Toh koan keton: Buhen kalotä? Djeta basa Jehowa djari indu saksi manjelat ikau tuntang sawam metoh katabelam, idjä dengae ikau kianat katontolt, alo iä padjakm toto, tuntang sawam idjä tuntang djangjin.

15. Djaton kalotä gawin tato keton idjä solake tä, alo iä hai hambaruae. Maka kilen gawin

djetä? Tä mendäh anak bara Hatalla. Tagal tä, haga arep keton, äla tumon luang keton, tuntang äla idjä bitä kianat dengan sawae idjä metoh katabelae.

16. Idjä mangabelä iä, nanghe iä manganan iä. Tapi koan Jehowa, Hatallan Israel: Karajape karäh mangihal iä. Tagal tä, djaga arep keton, äla tumon luang keton, belä keton kianat gawin keton.

17. Keton mambisau Jehowa awi karä augh keton. Tapi koan keton: Kilen ikäi mambisan iä? Awi djetoh, basa keton hamaui: alo idjä parajap ingilak Jehowa kea, tuntang iä äka huange: tinai: kwe Hatalla tä, idjä handak mahukum.

BAGI 3.

Johannes pampandoi tuntang Kristus insuman; gawie insanan.

1. Itä! aku manjoho sarohangku, idjä akan manatap djalanu helo baungku. Tä salenga kea Tuhan, idjä inggau keton, karäh manalih humae, iä tä: Malaikat djaudji tä, idjä ingenang keton. Toto iä dumali, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom. — (Matt. 11, 10.)

2. Tapi äwe hakon manahan andau panumahe tä? tuntang äwe tau melai metoh kasampaie? Kraua iä karäh kilau apui tukang bulau, tuntang kilau sabon tukang pamupok.

3. Iä karäh mondok mananak buahbuah, mamprasih salakae: iä karäh mamprasih panakan Lewi, mampahalap iä kilau bulau tuntang salaka: limbah tä äwen karäh mimbit parapah indu kinan akan Jehowa huang kafetek.

4. Tä parapah indu kinan ain Juda tuntang Jernsalem karäh manis intu Jehowa, sama kilau hong karä njelo bihin, djaman horan.

5. Maka aku handak manalih keton mangat mamutus, tuntang hemben tä aku handak mamalih mawi karä tabit, tuntang olo pahabandong, tinai karä olo idjä sumpah sala, tuntang olo idjä gagah mamotong upah olo bagawi, tuntang mamingkok kabudjuu balo, noli tuntang tannäi, tuntang djaton mikäh aku, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

6. Kraua aku, Jehowa, puna djaton hobah, tagal tä keton, opanakan Jakob, hindai djari lomos.

7. Bara pangereng tato keton keton djari balekak bara prentahku, tuntang djaton djari mahaga djetä. Buli aku tinai, tä aku handak buli keton, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom. Tapi koan keton: Kilen ikäi buli?

8. Patut olo manipu Hatalla? Tapi keton manipu aku. Tä koan keton: Kilen ikäi manipu ikau! Huang idjä dalam sapulu tä, idjä patut inenga keton, tuntang karä parapah tandjungan tä.

9. Tagal tä kea keton tarasapa, basa hapus olo arä manipu aku.

10. Imbit kakarä awang idjä dalam sapulu tä akan djurongku tä, mangat aton panginan huang humangku; tä küläh kemä aku hong perkara tä, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, djaka aku djaton muap tabat langit, mangat mudjan berkat akan keton, sampai karä lepau keton djaton ombet.

11. Tuntang aku handak mamudji karä talo parusak tä akan keton, uka äla iä marusak bua

tanan keton: tuntang karä batang anggong keton djaton akan baduroh buae, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

12. Sampai karä olo kapir karäh manggarä keton batuah, krana keton karäh bara tanah idjä äka karadjin, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

13. Karä augh keton djari pahalau mawi aku, koan Jehowa. Tapi koan keton: Kilen kasalan augh ikäi dengam?

14. Basa koan keton: haiang bewäi manempo Hatalla, djaton gunae manonggo iä, tuntang hapakaian babilem intu baun Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

15. Tagal tä ita manjewut olo parajap tä batuah; idjä darhaka tä bahambit bewäi; iä haradjur mangkemä Hatalla, tuntang iä liwus bewäi.

16. Tapi äwen idjä mikäh Jehowa hampong sama arepe kalotoh: aton bewäi Jehowa mingat tuntang mahining tä, aton surat pangingat tarasurat intu baue tahu äwen idjä mikäh Jehowa, tuntang idjä mingat arae.

17. Äwen tä karäh indu baris ajungku intu andau tä, idjä handak inampaku, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom; aku handak manjanjang äwen, kilau olo manjanjang anake idjä heret dengae.

18. Tä keton karäh mitä tinai kabeken olo budjur dengan olo parajap, olo idjä manempo Hatalla dengan idjä dia.

BAGI 4.

Andau Jehowa tä; Elia injoho helo.

1. Krana toto, andau tä dumah, idjä manjala kilau tammur: tä karä olo badjoho tuntang karä olo darhaka karäh kilau djogo, palus andau idjä akan dumah tä karäh manjeha iä, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom, tuntang djaton karäh manisa akae uhate atawa patinge.

2. Tapi akan keton, idjä mikäh arangku, karäh lembut matanandau katetek tuntang kamangat penda palapase; tä keton karäh blua kadjokkadjoka, kilau anak sapi idjä babuleng. — (*Luk.1,78.*)

3. Tuntang keton karäh malitek karä olo darhaka, krana äwen tä kilau rotik pohok penda pain keton intu andau tä, idjä handak inampaku, koan Jehowa, Tempon karä kawan talo belom.

4. Ingat Torat Moses, rewaruku tä, idjä djari imetähku intu iä hong Horeb akan hapus olo Israel, karä prentah tuntang karä hadat.

5. Itä! aku handak manjoho nabi Elia tanggoh keton, helo bara andau Jehowa tä sampai, idjä hai tuntang bakaikäkäh tä. — (*Matt.11,14.*)

6. Iä tä karäh mahandjäan manjama atäi karä bapae dengan anake, tinai atäi karä anake dengan bapae: belä aku dumah, palus mamukul hapus petak hapan sapa.

